Nem érzem magam öregnek, olyan munkaterveim vannak, mint soha

— mondja a 80 éves Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

A Fővárosi Tanács legutóbbi ülésének szünetéből a legszebb epizódként emelkedik ki a 80 éves Vedres Márk világhírű Kossuth-díjas szobrászművészünk ünneplése. A büffétterem egyik sarkában egy másik képzőművész tanácstaggal, *Kmetty* János Kossuth-díjas festő művésszel beszélget. Azazhogy beszélgetne, ha tudna. A gratulálók sűrű sora azonban megakadályozza ebbeli szándékában. S a derűsarcú, ünneplő tanácstagtársai — munkások, mérnökök, frók, pedagógusok, néphadseregbeli tisztek, legkiválóbb dolgozóink — gyűrűjében, a forró kézszorítások közepette *ő, az ünnepelt legöregebb tanácstag látszik legderűsebbnek s a legfiatalabbnak.* Magashomlokú boltozatos koponyájával, gyermekien tiszta barna szemeivel, nyílt tekintetével, lenszőkének látszó ősz hajával, rugalmas testtartásával, üde magabiztosságával nem fiatalos, de fiatal. Olyan életerősnek látszik, mint „legfiatalabb gyermeke", a műcsarnokbeli *I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon* látható *„Ifjúmunkás"* című kompozíciós mestermüve.

— Engem ugyan öregítene a szakáll, de téged, Márkus bácsi, még a szakáll is fiatalít és erősít, akár csak Sámsont a haja — jegyzi meg találóan az ünneplő tanácstagok egyike, a jubiláló mester finoman nyírt és ápolt kerekszakállára célozva.

— *Azért hordom és ápolom húsz éves korom óta* — felel kedves humorral a 80 éves Vedres Márk —, *hogy most se érezzem magam öregebbnek, mint 60 évvel ezelőtt.*

Két évvel ezelőtt, mikor az első Kossuth-díjasok között olvastuk az ő nevét is, több újság írt a „80 éves" Vedres Márkról. Erre hivatkozva, kérdezi valaki gyanakodva a sok örvendező közül:

— *Hányadik nyolcvan év ez, Márkus bácsi?*

— *Első és utolsó* — felel mosolyogva a mester. Két évvel ezelőtt még csak *mások* tettek meg 80 évesnek. Ma ezt az „előleget" beváltottam s ezennel *magam* jelentem ki, hogy nyolcvan éves vagyok.

Nyolcvan év nagy idő. Könnyen elfárad az emlékezések hosszú, zegzugos útján az, aki visszafelé néz. Vedres Márk azonban könnyen eligazodik, mert ő zegzugos kitérők helyett a haladás egyenes útján járt mindig. Most is ugyanúgy előrenéz, mint 60 évvel ezelőtt a 20 éves ifjú forradalmár. Akkor Párisban élt *Rodin* társaságában. München után Párizs, Brüsszel, Firenze s az akkori nyugat viszonylagos szabadságot jelentett annak, akinek igazemberi öntudata keményen tiltakozott a kiegyezéskori és millenáris fényelgésű úri Magyarország feudális csökevényei s egyéb embernyomorításai ellen. Rodin mellett *Meunierrel* és *Hildebranddal* való találkozására emlékszik a legszívesebben. Aztán *Zolára*. Az elsők közt olvashatta lelkesülten s másokat is lelkesítően Párisban, az ellenforradalmi korszak nyugateurópai csúfságait előrevetítő Dreyfuss-pör idején Zola felelősségrevonó írását, a „J'accuse"-t.

— A Dreyfuss-pör párizsi életében világosodott meg előttem — mondja *Vedres* Márk — annak a reakciós Nyugatnak az arca, amely akkor még csak az első imperialista világháborúra készült, de ma már egy „harmadik" világháborúval szeretné uralmát meghosszabbítani.

— Az a szabadságvágy röpített akkor Nyugat felé — folytatja —, amely ma itthon, a felszabadult nép országában maraszt. Mi magyarok, a szovjet felszabadító hősök jóvoltából, megszabadultunk végre attól a reakciótól, amely a velem egyívású haladó művészeket belső számüzetésben tartotta, vagy kiüldözte hazájukból. A mai Nyugaton azonban ugyanolyan üldözöttek az alkotó tehetségek, mint az egykori úri Magyarországon.

— A hazai reakció még Párisban sem hagyott nyugtot — emlékezik Vedres Márk. — Mint Párisban élő fiatal forradalmár magyar a legtüzesebb indulattól pirulva kellett látnom, hogy a Dreyfuss ellen fölvonultatott terhelő tanuk sorában egy szédelgő Eszterházy is szerepel. Ime, a nyugati reakcióval szövetkező magyarországi reakció akkor és ott kint is eléggé kínozta az emberséges magyarokat.

A beszélgetésnek ez a része már nem az Ujvárosházán folyik le, hanem csöndesebb légkörben, a mester lakásán. A leheltéri élmunkásházban lakik Vedres Márk, ahol a Fővárosi Tanács üléséről való hazatértében virágok özönével fogadják a lakók legkedveltebb szomszédukat s díszoklevelet nyujtanak át néki és feleségének.

A háztömb békebizottságának ünneplése után folytatjuk a stílusosan berendezett lakásban a beszélgetést, ami a Fővárosi Tanács ülése szünetében megszakadt. *Picasso* egyik lovasképén kívül legbarátibb pályatársai képei díszítik a társalgószoba falait. *Szőnyi* István Vedres-portréja mellett többek közt *Márffy-*, *Kmetty-*, *Kernstok*-festmények. Saját régi szobraiból is kikerül itt egy galériára való. Nagy időbeli eltolódások vannak e kisméretű szobrok születési keletei között, de azért valamennyi következetesen mutat mesterére. Mozgalmasságot, életerőt sugároz valamennyi figura s még abban is következetesen hasonlítanak egymásra, hogy kisplasztikai formáltságuk ellenére is tágas tér után kiáltoznak.

— Igen, monumentális igénnyel csináltam valamennyit — mondja Vedres Márk —, a régi Magyarország hivatalosaitól azonban *nem kaptam egyetlen rendelést* sem s így anyagi zavarokkal küzdve, csak kisméretű szobrokban fejezhettem ki, amit nagyméretűnek szántam.

A sok régi mű közt büszkén mutat egyik munkásfiú szobrára.

— Ezt 1907-ben csináltam Firenzében s azért vagyok büszke rá, mert ennek munkája közben barátkoztam össze *Gorkij* Maximmal, aki a kész szobrot is látta s elégedetten nyilatkozott róla mindenkinek az akkori Firenze haladó köreiben.

Firenzéből hazament ő is, akárcsak Maxim Gorkij. De míg Maxim Gorkij az első szocialista országba térhetett haza, Vedres Márknak újra el kellett hagyni hazáját. Az ellenforradalom csahosai nemcsak meghurcolták, de műtermét is el akarták koboztatni. A megaláztatás elől s a hazai számüzetés elől újra kimenekült. Most, ebben a munkásnegyedben épült gyönyörű, modern élmunkásházban kétszeresen itthon érzi magát élettársával, aki 60 év óta minden gondjából, bújából, öröméből, öntudatos asszony módján vállalta a „felerészt" s aki most a legboldogabb művészfeleségnek vallja magát.

— Gondjaink még vannak — jelenti ki a mester felesége —, de bánatunk már annál kevésbbé. Igy jobbára csak az örömben osztozhatom férjemmel.

A Vedres-házaspár egyik gondja, hogy a mester egyik köreliefje Budán, az Ostrom-utcában az egyik ház romjai alatt van. A körelief a bejáratot díszítette, amíg a ház állt. Most érkeztek el ott a romeltakarítással.

— Szeretném — mondja Vedres Márk —, ha a *Kis Ujság* megírná, hogy mentsék meg a főváros illetékesei ezt a köreliefet, mert egyik legkedvesebb régi művem.

Ime, publikáljuk a kérését.

— Hanem — teszi hozzá kis idő mulva a mester — bármennyire kedves is bármelyik régi munkám, azért a legkedvesebbek *a legutóbbi munkáim* s azok, amiket most tervelek.

Levezet a félszáz személyes előadóteremnek beillő műterembe, hogy megmutassa az új műveket. Az egyik egy parasztfigura címe: *„Magvető."* Ady Endre Parasztapollója kap plasztikai megoldást ebben az eleven bronzfigurában. Az a paraszt, aki már nemcsak érzi, hogy övé a dús élet s a kalász, de a munkásosztály segítségével s a társasgazdálkodás erejével tudatosan és szervezetten valósággá váltja legszebb vágyait. Egy hatalmas körelief „A munkásmozgalom mártírjai" című: ama vértanuk csoportja, akiknek véráldozata a szovjet hősök véráldozatával megalapozta ezt a szép paraszti jövendőt.

— Az épülő szocializmus szocialista Magyarországa két év alatt annyi örvendetes élménnyel gazdagított — vallja Vedres Márk —, amennyi tartalmi impulzust azelőtt két évtized alatt sem kaptam.

Két évvel ezelőtt volt Vedres Márk utolsó gyüjteményes kiállítása, amikor mégcsak régi munkáit láthattuk s retrospektív képet kaptunk tőle és róla. A kiállítás katalógusában *Pogány* Ö Gábor Vedres Márk ama „szerepé"-ről írt, „amivel felszabadította szobrászainkat a hazug konvenciók bénító hatásai és előítéletei alól"

E sorok írója a Kis Ujságban akkor ezt írta:

„Mi nem tartjuk itt helyénvalónak a „szerep" szó használatát. Hiszen Vedres épp azért „volt képes szobraiban az erőszakolatlan harmóniára, a raffinált finomságok közben föllépő könnyed igazmondásra" s ugyancsak Pogányt idézve azért tapasztalhatta ki a tökéletesség titkát", mert — szerepjátszók ellenében igazán és valóban mesteri elhivatottságú alkotóművész. Szerep és hivatás között ugyanis legalább olyfokú a különbség, mint alkotás és alakítás között. Az antik alapvetésű klasszikus igények korszerűsítése a való társadalmi érdeknek megfelelően oly feladat, amely, ha sikerül, csakis mesteri módon sikerülhet. Máskülönben gicces, vagy jobbik esetben iparszerű utánzat lesz belőle. Vedres Márk korszerű szakmai műveltségével, okos és bölcs önkritikájával s nem utolsó sorban igazemberi hitével azért is útmutató mester, mert ez úton előrehaladva, fölényesen jutott át egy olyan akadályon, ahol nemcsak epigonok, de még a középszerűek is el szoktak bukni."

— Megvallom, nem a magam erejéből jutottam el idáig — mondja a 80 éves mester —, a munkásosztály segítségét, az öntudatos dolgozó tömegek hatalmát érzem magam előtt és magam mögött húszéves korom óta. Akárcsak most, amikor ez a hatalom végre uralkodó módon terebélyesedik ki Magyarországon. *Ezért nem érzem magamat öregnek.* Olyan munkaterveim vannak, mint soha.

Egy telefonhívás vet véget a jubileumi beszélgetésnek. A Zeneakadémián a tervkölcsönök nyereménykötvényeinek húzására hívják a 80 éves Kossuth-díjas mestert. Jó, hogy ez a téma is önként kínálkozik, mert búcsúzóul erről nyilatkoztatnók Vedres Márkot.

— A tervkölcsönnel — mondja — úgy vagyunk, hogy akkor is nyerünk vele, ha nem húzzák ki a számunkat. Én például nyertesnek érzem magam máris. Amit kaptam eddig a népi demokráciától, annyi értékűt nem lehet nyerni semmi régifajta hazárdjellegű szerencsejátékon. De ha a nyereményjáték kerekétől is kapok még valamit, azt örömmel adom vissza a népi demokrácia kerekeinek gyorsítására, hogy még szebben és még jobban menjenek a dolgok az épülő szocializmus útján.

E szavak után csak további hosszú fiatalságot kívánhatunk a 80 éves Vedres Márknak.

Nagy Tibor

Ötéves Tervkölcsön nyereménykötvények

nyereménysorsolása a Zeneművészeti Főiskolán

szeptember 17-én délelőtt 10 órától

Szabad belépés!

Utolsó sorsolási nap!

Csernisevszkij és a magyarok

Esik az eső, de a pétervári Mytnintéren mégis egyre többen gyülekeznek. Nemcsak a járókelők torpannak meg a szégyenoszlop láttára, amelyet rendőrök, katonák állnak körül, hanem mindenünnen fiatalemberek, diáklányok sietnek a térre. Egy szelídtekintetű, rövidlátó fiatal férfit vezetnek a pellengér dobogójára és máris megkezdődik a középkori büntető eljárás „szertartása" Kiáltják a parancsot:

— *Nyikoláj Gavrilovics Csernisevszkij*, térdelj le!

A *Kortárs* munkatársa, a forradalmár-demokrata és utópista szocialista író, esztéta és bölcselő, a II. Sándor cárnak írt *Megcímezetlen levelek* szerzője letérdel. A hóhér mögéje áll és vízszintesen kardot tart a feje fölé, majd kettétöri a megvillanó pengét.

— Állj fel! — kiáltják és az oszlop elé állítják, hová máskor közönséges bűnözőket kötöttek ki, hogy megszégyenítsék őket a nyilvánosság előtt. Most a nép felszabadításáért küzdő írót bilincselik az oszlophoz és aztán táblát tűznek a mellére, rajta nagybetűs felirat: *„Államfelforgató"*. Máskor szitok és szemét repül a szégyenfához kötözöttek felé, akiket ilyenkor bárki megszégyeníthet, megüthet. Most a megilletődés csöndje mereviti mozdulatlanra a tömeget és Csernisevszkij hajadonfővel, hunyorgó szemmel nézi az ott ácsorgókat. Éppen negyedórája áll a szégyenoszlop előtt és ekkor hirtelen — *virágcsokor* hull a lába elé. Egy ifjú lány vetette oda. A rendőrök nyomban megragadják és elhurcolják. Hiába! Egymásután szórják a tömegből a dobogóra a virágcsokrokat... Mit tehetnek a pribékek? Leveszik bilincseit, kocsiba tuszkolják és elhajtatnak vele.

— Viszontlátásra! — kiáltják a lányok és az ifjak, Csernisevszkij tanítványai a robogó kocsi után.

*

1862 július 7-én fogták el az írót és bár a házkutatás alkalmával semmiféle terhelő iratot, feljegyzést nem leltek nála, a Péter-Pál-erődbe zárták. Csak három és félhónap mulva hallgatták ki először és hét és félhónap telt bele, amíg felesége meglátogathatta... Két év mulva, május 19-én állt negyedóráig a szégyenoszlophoz bilincselve — másnap már vitték Kelet-Szibériába a *nercsinszki*-körzet kadaini bányájába.

Harminchat éves volt Csernisevszkij, amikor így tényleges forradalmi tevékenysége és termékeny írói munkássága megszakadt. A század derekán az orosz értelmiségiek demokratikus mozgalmának egyik szellemi vezére, esztétikai, bölcsészeti és közírói munkásságát a Péter Pál-erőd börtönében még megkoronázta a *Mi a teendő* című irányregényével, mely sokáig csak kézirati másolatokban jutott el a demokratikus értelmiségiek kezébe. Életműve azonban így is teljes és *történelmi jelentőségét Lenin több tanulmányában jellemezte és értékelte.*

*

Csernisevszkij hősies küzdelmeinek és politikai működésének *nem kevés ösztönzést adott a 48-as magyar forradalom és szabadságharc*, amely különben élénken hatott Oroszország egész haladó értelmiségére. Csernisevszkij, míg a pétervári egyetem történelem-nyelvészeti szakának maradi előadásait csak immel-ámmal hallgatta, annál inkább tanulmányozta *Hegel*, majd a hazájában tilalmas *Feuerbach* bölcseletét. Ugyanekkor *izgalommal figyelte a magyar forradalom és szabadságharc eseményeit.* A nyugateurópai forradalmak közül a magyar az utolsó, amely 1849-ben még harcol a szabadságért. Kétségtelen, hogy — mint magyar életrajzírója, *Szántó* Zsuzsanna is hangsúlyozza — a 48-as forradalom erősen hozzájárult **politikai nézeteinek kialakulásához.** Elképzelhető tehát, mennyire megdöbbent, amikor a szabadságharc elbukásának hírét vette. Napokig nem tudja elhinni a fegyverletételt, majd három nappal Világos után, feldúlva veszi elő naplóját és szinte kétségbeesve jegyzi fel, hogy *a magyar szabadságharc leverése „lesujtó tény"*. Igen, mert bár nem juthatott el a dialektikus materializmusig, mégis jól tudta, hogy *az egyes népek szabadságharca minden nép felszabadulását segíti elő.*

*

Csernisevszkij 1850-ben, szülővárosában, Szaratovban tanár, három év mulva Péterváron a *Hazai feljegyzések* folyóiratban dolgozik, majd a nagy költő, *Nyekraszov* Kortárs című lapjának irodalmi és politikai rovatszerkesztője, a lap szemléletét megadó főmunkatársa. Megírja alapvető materialista szemléletű művét: *A művészet esztétikai viszonya a valósághoz.* Ám nemcsak tollal küzd, hanem tanít, és szervez, a *Petrosevszkij*-csoport baloldalával tartja a kapcsolatot. 1861-ben a színleges „jobbágyfelszabadítással" szemben elutasító hallgatással fejezi ki ellenállását.

1849. után is tovább érdeklődött a magyar ügy iránt. Történetíróink azonban nem tájékoztatták közönségünket afelől, hogy a nagy orosz író-forradalmár mily tűzzel küzdött folyóiratában, hogy rokonszenvet keltsen hazája közvéleményében a magyar függetlenségi törekvések iránt. A felszabadulás után *Fogarasi* Béla pótolta ezt a mulasztást, megismertetve a magyar olvasóval Csernisevszkij magyarbarát közírói munkásságát.

1860—61-ben Csernisevszkij a *Jelenkorban, az orosz demokrácia lapjában* nemcsak állandóan közli a magyar politika eseményeit, hanem megtárgyalja a fejleményeket és elvi állásfoglalását is nyilvánítja. Pontosan látja és meghatározza a Habsburgoknak már 1848-ban is megnyilatkozó politikai módszerét, amelyet így foglal össze: *„... ellenségeskedést szítani a népek között, hogy minden egyes népet más nép segítségével elnyomás alatt lehessen tartani"*. Ezért uszítja a szerbeket és horvátokat a magyarok ellen, a magyarokat a szerbek és a horvátok, a galiciai ukránokat pedig a lengyelek ellen. Természetes, hogy *az író helyeselte Kossuth Lajosnak a dunai népek konföderációjának kialakítására írt tervezetét, mert meggyőződése szerint ennek megvalósulása megszüntetné a magyar-szláv ellentétet.* Csernisevszkij szembenáll a pánszláv mozgalommal és figyelmezteti cikkeiben a szláv testvérnépeket:

— *Ne higgyjetek a bécsi kormánynak, nem igaz, hogy Ausztria a szláv népek barátja. Nem érdeke a szlávoknak a magyarokkal való ellenséges viszony!*

Közzéteszi Ferenc József 1861. január 16-i leiratát a vármegyék ellen és teljes szövegében Pest vármegye terjedelmes válaszát is a kormánynak. Mindkét okmány közlése a tárgyilagosság látszatát kelti az orosz cenzorokban, de a valóságban Csernisevszkij a magyarok igazáról tájékoztatja olvasóit. Izgalommal figyeli, hogy a *Schmerling*-féle erőszakolt „alkotmány"-nak milyen következményei lesznek, mert bízik újabb fegyveres magyar ellenállásban. Úgy véli, hogy ennek előfeltételei éppen most alakulnak ki. Átveszi a londoni *Times*-ből a „Magyarország" nyilatkozatát, mely szerint *az új alkotmány „Magyarországon nem érvényes"*.

Csernisevszkij az angol és osztrák lapokból tájékozódott a magyar eseményekről, de a helyzetet és a politikusok szerepét oly tisztán látja, annyira találóan jellemzi és ítéli meg, mintha Budapesten és Bécsben gyüjthetett volna megfigyeléseket, személyes tapasztalatokat. A magyarok — meghatározása szerint — jobbára megelégednek azzal, hogy függetlenségük ősi jogaira hivatkoznak. E hagyomány azonban „elvesztette volna eleven hajtóerejét, ha nem a dolgok jelenlegi állása késztetné a magyarokat" ellenállásra. „A magyar népben — úgymond — *megvan a képesség a tényleges és nemcsak látszólagos alkotmányossághoz és önkormányzathoz*... A magyarok politikai tapasztalatok dolgában messzelátóbbak, mint a csehek és megértik, hogy a kérdésben a döntést Bécsre bízni annyi, mint önként alávetni magukat az eddigi önkényuralomnak Politikai fejlettségük mellett ebbe nem egyezhetnek bele, viszont a bécsi rendszer nem akar a Magyarország feletti uralomról harc nélkül lemondani. Pestről csak ugyanazon a módon lehet kiszorítani, mint Velencéből. Ezért a magyar kérdés háborús kiéleződése alig látszik elkerülhetőnek".

Meglátja természetesen a hibákat is — veszélyes a küzdelem sikerére, *hogy nem a nép, nem a parasztság képviselői vezetik, hanem a mágnások kerítik kezükbe a vezetést. Apponyit, Vayt*, mint császárbarát politikusokat éles gúnnyal jellemzi és jól látja, hogy nincs különbség köztük és Schmerling közt. Félő tehát, hogy *ilyen vezetők miatt a mozgalomban „elenyésznek a rendi érdekkülönbségek". Teleki Lászlóban és a határozati pártban bízva, remélte a radikálisok kemény ellenállását*, de nem ok nélkül aggódott, hogy *Deák* és a felirati párt politikusai *elárulják a „következetesen megalkuvás nélküli küzdelmet" és végül is, kiegyezéssel, „formai" eredmény ürügyével feladják a valóságos közjogi önállóságot.*

Csernisevszkij nem folytathatta folyóiratában magyarbarát politikáját, mert — a következő évben letartóztatták. Elszenvedte a sokesztendős kényszermunkát és számüzetése, fiai kérvényére, csak 1883-ban ért véget. Ám ekkor sem térhetett vissza szülővárosába, Asztrahánban kellett letelepednie. Itt, *rendőri felügyelet alatt élve, fordításból tengette életét.* Hat év mulva halt meg a számüzetés okozta betegségekben a tudós író, a magyar ügy lelkes, nagy barátja, aki életének *61 évéből 21-et* **töltött börtönben elvesért.**

(T. e.)

Ilja Ehrenburg:

A föniciai nő és a bika

VERONESE egyik ismert képe Jupitert bikának ábrázolja, amint Európát, a szép föniciai nőt elrabolja. A leány nem védekezik, de arca a legnagyobb zavart fejezi ki. Erre a képre kell gondolnom, amikor európai utazásomról benyomásaimat rendezni igyekeztem. Hosszú beszélgetések és rövid találkozások ezek: Párizsban, Stockholmban, Rómában, Brüsszelben, Genfben és Berlinben. Persze, én egyáltalán nem gondolok arra, hogy az igen tisztelt amerikai diplomatákat bikával, még kevésbbé, hogy Jupiterrel hasonlítsam össze. Európát se szeretném megrémült szűzhöz hasonlítani. Mégis folyton a föniciai nő képét láttam magam előtt, ő nézett reám a római piniákban és a Szajna partján.

ELEINTE ÚGY TŰNIK, mintha semmi sem változott volna. Az Óceán most is zúgva csapódik a Bretagne partjához, a viharoktól kimerült Északi-tenger most is visszahúzódik a szárazföldtől, s a homokban különös algákat hagy hátra. Most is zúgnak az alpesek vízesései. Mint régen, most is kiemelkednek a dómok kőligetei, reszketve fáznak a nimfák a hajnali hűvösségben, s a szűk utácskák sűrű pókhálószövevényei most is kibogozhatatlanok. Európa most is a régi, gyönged benyomást teszi az emberre. De ha figyelmesebben odanézünk, persze észrevesszük az elmúlt háború sebeit, az elcsúfított romokat, amelyeket kőműves keze még nem érintett, s melyeket nemsokára benő a fű. A természet résztvevően befedi az idő vasfogától megrágott kastélyokat és dómokat, de egyáltalán nem siet, hogy zöld köpenyét az emberek gazletteire is ráborítsa. A romokra nézek és magamban ezt gondolom: A sebek begyógyulnak és elfelejtik őket! Mily gyorsan fölépültek Fehéroroszország fölégetett falvai, milyen energiával épül újra Sztálingrád, Minszk és Orel! Amikor Varsót először láttam, nem találtam szavakat. A város szétzúzott csontvázhoz hasonlított. S azután láttam évről-évre megint, ahogy lázasan épült, állványokat emeltek, téglát raktak, tetőt fedtek, ahogy a tátongó ürességet házakkal töltötték meg és a halál átengedte helyét az életnek. A franciák azonban fáradtan pislognak romjaikra, nem azért, mert az elmult háborúra gondolnak, hanem azért, mert túlságosan gyakran hallanak az új háborúról. Nincs lelki nyugalmuk, nincs meg a bizalmuk, amely az embereknek lehetővé teszi, hogy házat építsenek, fát ültessenek és gyermekeket neveljenek.

AZ UJSÁGOK sokat írtak a Marshall-terv következményeiről és felsorakoztattak számokat is, de vajjon, kifejezheti-e a statisztika azt a zavart, amelybe a magukat doktoroknak kijátszó állatkínzók Európát döntötték? Ó, persze, a pénz világában már azelőtt is volt káosz, mielőtt Marshall úr „tervét" élvezték volna, zűrzavar volt, mielőtt Amerikában meggyujtották volna a gyapothegyeket olyan időben, amikor az embereknek nincs mit fölvenniök, mielőtt a búza használhatatlanná tétele érdekében benzint kevertek volna közéje, olyan időben, amikor az emberek éheztek. Braziliában a kazánokat már azelőtt is kávéval fütötték, s a földeket dán sertésekkel trágyázták, ezelőtt is tönkretették gépeket, miközben hagyták, hogy a termékeny földeket gaz nője be. Most ehhez a tervnélküli káoszhoz, a legrosszabb, a „tervezet" következett. Belgiumban a takácsoknak nincs többé munkájuk, mert az amerikaiak Nyugat-Németországból hoznak be anyagokat Belgiumba. A francia halászok a halakat visszadobják a tengerbe, mert az amerikaiak Norvégiából Franciaországba hoznak be halakat. És miért legelnek még a híres svájci tehenek? Rosszul áll a tulajdonosok szénája, mert az amerikaiak tejport gyártanak. Franciaország repülőgépgyárai és Olaszország gépgyárai állnak Svédország kikötőiben a hajók rakomány nélkül vesztegelnek. Az emberek elvesztik utolsó munka-reményüket. Ha ezeknek az embereknek aztán még arról beszélnek, hogy ez éppen a „segély", akkor aztán igazán nem értenek semmit, vagy pedig akkor kezdenek mindent megérteni.

„Segély?" A gazdag Franciaország vegetál. Persze, városaikban még lehet kicicomázott dámákat látni. A luxusüzletekben még vannak szép kirakatok, s elsőrangú hotelek is vannak, ahol az ételeket Brillat Savarin összes szabályai szerint készítik el. De hány olyan ember van, aki azon töri a fejét, hogy miből éljen meg holnap... A bérek a tízszeresére, az árak a húszszorosára emelkedtek. A francia tehát egykori jövedelmének felét keresi meg. Megfigyeltem Stockholmban és Zürichben angolokat. Teljesen elfelejtették a hozzájukillő büszkeséget és éhesen a kirakatokat nézték, amelyek angol árukkal voltak tele. „Londonban ilyesmit sohasem látunk." Öt év telt el a háború vége óta. Itt volt a híres „terv" és a még híresebb „segély". De hány francia és olasz gyermek ébred fel éhesen és fekszik le éhesen megint? De a gyermek nem gyapot és nem uránérc. Gyermekeket nem lehet a börzén jegyezni. Élelmes embereknek mindig van dolguk: Az Egyesült Államokban sok a burgonya, tehát meg kell semmisíteni.

„Segély?" Erről az egyszerű francia adófizető sokat beszélhetne. A múlt évben Franciaország az Egyesült Államoktól 280 milliárd frankot kapott. Mire? Talán iparának helyreállítására? Ujrafölépítésére? Nyersanyagok bevásárlására? Nem, katonai kiadásokra. Ezek a kiadások nem függnek össze a tarasconi Durand úr félelmével, hanem a wishingtoni miniszter, Acheson mértéktelen étvágyával. A franciák az amerikaiaktól 280 milliárdot kaptak és ezért 550 milliárdot kellett katonai célokra kiadniok. Ez is segély!

NYUGATEURÓPA sok országában látják az emberek, hogy a háború butaság. De Nyugat-Európa sok országában olyan emberek vannak hatalmon, akik nemcsak, hogy semmit se tesznek az országukat fenyegető háborús veszély elhárítására, hanem ellenkezőleg, amerikai stratégák diktálják utasításaikat, francia hidak, alagutak, iskolák idejében való megsemmisítése érdekében. Olaszországban amerikai hajók számára támaszpontokat építenek. Alkalmam volt látni, hogy a belgák hogyan építenek utakat az amerikai tankok számára. A „semleges" Svájc repülőit amerikai katonai iskolákba küldi. Ha az ember az olasz minisztert, a lyoni gyárost, a londoni parlamenti képviselőt megkérdezni, hogy mint vélekednek arról a háborúról, amelyet ők készítenek elő, mindnyájan így felelnek: „Ez katasztrófa! Ez világpusztulás!" Igy beszélnek és mégis keresztülvinnék és helyeslik Amerika parancsait.

Bonbón, selyeming és karosszék nélkül lehet élni, de jövő nélkül nem lehet. Az embernek szüksége van az élethez való reményre, mint ahogy szüksége van a lélekzésre. Ha megszűnik a jövőre gondolni, a jövőről álmodni, megszűnik élni, tudatos cselekvése szétesik, gépies lesz és elveszti jogát arra, hogy továbbra is embernek nevezzék.

Mint ismeretes, a Nemzetközi Vöröskereszt, valamennyi ország kormányához felirattal fordult, hogy az atombombát tiltsák be. A genfi kanton-tanácsban tárgyalták az indítványt, s az egyik képviselő azt mondotta, hogy ezt a határozati javaslatot egyhangúan kell elfogadni. Ekkor azonban az egyik képviselő, Acheson mintadiákja, félbeszakította: „Az emberiség a kommunizmussal szemben félelemben él." Ez az ember annyira fél a szociális igazságosság eszméjétől, hogy számára még az atombomba is segítséget jelent.

EZEN A TAVASZON Berlin keleti negyedeiben békés leányokat láttam, akik békés dalokat daloltak. Elmentem a nyugati negyedekbe is, ott páncélkocsikat láttam. Két illuzórikus és egymástól láthatatlan határral elválasztott világ megmutatta egymás módszereit, kívánságait, lényegét. A fasizmus évei nem multak el Németországban nyomtalanul. Városok és áilamok romjait hagyták hátra. Keleten az emberek kezdenek gondolkozni és olvasni. Igyekeztek elválni szégyenletes multjuktól. Fiatalok nőttek föl, akik már gyermekkoruktól kezdve, a testvériség örökségét érezték. Mi történik ezzel szemben Nyugaton? Ott egykori tisztek háborúra készülnek, iparbárók a háború előtti nyereségeket számolják, s a kicsi emberek kicsi spekulációkkal foglalkoznak.

Mitől féltek az amerikaiak akkor, amikor felvonultatták csapataikat? Talán a német fiúktól és leányoktól féltek, akik azért vonultak föl, hogy kinyilvánítsák békeakaratukat? Vagy féltek a cseh diákoktól és a lengyel gyermekektől? Vagy az Internacionálé hangjaitól? Vagy az Unter den Linden allé békegalamjaitól? Akkoriban az egész világ hallgatta a berlini híreket, s a párizsiak, brüsszeliek, varsóiak, prágaiak megértették, hogy a nyugati szektorban a háború próbája folyik, keleten viszont Németország gyermekei azért gyültek össze, hogy föllapozzák a béke könyvét és elolvassák az emberiség kibékülésének első oldalát.

Az emberek az egész világban mindenütt élni akarnak. Ez nagyon egyszerűen hangzik, és mégis napjainknak legnagyobb igazsága, amelyben az emberi élet a börzék lázgörbéjétől, egy őrült sajtókonferenciájától, vagy egy dzsentlemen ballábától függ. Amikor a washingtoni sajtókonferencia mesterei először hallották a stockholmi felhívásról, megvetően krákogtak hozzá. „A kommunisták seregszemléje" írta a Newyork Times. Most már persze látják, hogy nem egy párt tagregisztrálásáról van szó, hanem az összes országok legkülönbözőbb irányú, hitű emberek esküjéről.

A szkeptikus talán ezt gondolja: „Mit jelentenek aláírásokkal teli papírívek egy repülőerőddel szemben?" Igen, ha a háborúról és békéről nem az emberek döntenének! A stockholmi felhívás aláírásai nem szépírási gyakorlatok és nem autogrammgyüjtemények, nem, az aláírásokkal millió és millió ember esküszik, minden kisember esküszik, az egész emberiség esküszik, hogy az új háborút meg fogja akadályozni. Vannak szavak, amelyeket a szélbe mondanak, de vannak más szavak is, amelyeket semmiféle vihar nem tud elmosni, s amelyek a kőnél is nehezebbek. Ha népek beszélnek, akkor szavaik tetteket jelentenek.

Láttam Nyugat-Európában olyan dokkmunkásokat, akik vonakodtak a fegyvereket kirakni. Akkor is előrementek, amikor lőttek rájuk. Az éhségtől sem féltek. Egy kis francia asszony a sinekre vetette magát, hogy föltartson egy katona-vonatot. Most Franciaország, Olaszország és Európa népei rohamoznak előre, hogy megakadályozzák a háborút.

MONDOTTAM MÁR, hogy ha Nyugat-Európára gondolok, mindig látom magam előtt az elhurcolt föniciai nő zavaros és szenvedő szemeit. De Nyugaton más szemeket is láttam, dühös, fenyegető, határozott szemeket. Nem, Európa, a népek Európája, nem hasonlít a föniciai királyleányhoz, nem engedi magát megszöktetni. Szája körül könnyű mosoly játszadozik: „A népek fölkelnek, a népek azt mondják: nem!"

Láttam, hogy Varsót mikép építik föl, láttam a Vág-völgyében a villamosmű fényét ragyogni. Örvendeztem a cseh bábfilmeknek. Láttam az életet, amely formálja az embereket.

A nyugalom érzése lep el, ha a rombolások után, a lármás és tarka életű Moszkvát látom, a növendékleányokat fehér ruhában, a búcsúesték után a házak állványait, a Dinamo-munkásokat egy csokor kamillával és barnárasült gyermekeikkel; ezt az ezerfejű, ezerarcú, lüktető életet. Ezt a nyugalmat sem a nyugati határainkon felbukkanó felderítő repülőgépek, sem keleti határainkon a stukák nem tudják megzavarni. Ez a nyugalom a belső erő érzésének kifejezése. Mialatt amerikai erdítozók hidrogénbombáról óbégatnak, a mi agronómusaink, a Timirjázev akadémia növendékei, az egész országban fűfelületeket, dinnyeföldeket, gyümölcsösöket, és ligeteket ültetnek. Ujságjaink hasábjaikat tudományos viták céljaira nyitják meg. Ők nemcsak a holnapi napra gondolnak, hanem arra a világra is, amelyben gyermekeink és unokáink fognak élni. Hazánk első férfiúja időt talált arra, hogy a nyelvtudományhoz értékesen járuljon hozzá. Ez vajjon nem elég beszédes bizonyítéka-e a mi nyugalmunknak?

MI KIVÍVTUK jogunkat a nyugalomra. Amikor az ellenség megtámadott bennünket, nem veszítettük el a fejünket. A támadást visszaverték és az emberiséget megmentettük a legnagyobb zsarnokságtól. Akkor azt mondtuk: „Győzni fogunk!" Mi nem akarunk háborút, élni akarunk, magunkért, gyermekeinkért, pompás országunkért. Mi nemcsak szeretjük a világot, hanem munkánkkal, áldozatkészségünkkel, meggyőződésünkkel meg is védjük. Most is azt mondjuk: „A béke győzni fog!"

Mi sokan vagyunk és nem vagyunk egyedül, mert a népek velünk vannak. Velünk van a szép föniciai is, aki ellen most egy pótjupiter újra merényletet tervez. Összel kicsépeljük gabonánkat, a nagy Északon összegyüjtik az illatos olajmát. Délen pedig szüretelnek. Egy anya elsőszülöttjét iskolába viszi, s a gyermek ügyetlen kézzel, fejét oldalra fordítva, száját félig nyitva tartva, leírja első szavát és az a szó így hangzik: béke.

A Helyi Tanácsok Országos Választási Bizottsága

megkezdte működését. A bizottság állandó szolgálatot tart az Országház (V., Kossuth Lajos-tér 1—3) I. emeleti jegyzői szobájában lévő hivatali helyiségében. A bizottság telefonszáma: 121—754.

Színházak szombati műsora

Opera: Hunyadi László (7). — **Nemzeti:** A Noszty-fiú esete Tóth Marival (7). — **Magyar:** Donna Juana (7). — **Madách:** Liliomfi (7). — **Belvárosi:** Mélyszántás (7). — **Vidám:** Ingyenélők (7). — **Üllői:** Becsület (fél 5). — **Fővárosi Varieté:** Májusfa (8). — **Rádió:** A kisasszadi szökőkút (Kossuth, 14.20). — Mélyszántás (Petőfi 19.20). — **Fővárosi Nagycirkusz:** Szeptemberi vidám műsor (4, 8).

A szovjet technika csodái

Kétezerféle szerszámgép, — automaták, amelyek 195 perc helyett 3½ perc alatt végzik el a munkát — Az ötéves terv végére minden szovhozt, gépállomást villamosítanak

A technika a Szovjetunió népgazdaságának minden ágában szüntelenül fejlődik. Ez a fejlődés a szocialista termelési mód egyik legfontosabb sajátossága. A szovjet tudósok az elmúlt években nagy felfedezéseket tettek a fizika és a kémia terén, amelyek széles távlatokat nyitottak meg az új technika fejlődése előtt. A háború utáni sztálini ötéves tervben a szovjet tudomány előtt óriási fontosságú feladatok gyakorlati megoldásának kérdése állott — olyanoké például, mint

az atomenergia és a rakétatechnika felhasználása a népgazdaságban.

A szovjet tudósok sikeresen birkóznak meg ezekkel a feladatokkal.

A népgazdaság szocialista tervezésének elválaszthatatlan része *az élenjáró technika fejlesztésének állami terve.* A villamosítás gépesítés és automatizálás fejlesztése, a nyersanyagkészletek felhasználása, az atomenergia felhasználása békés célokra, — ezek azok a legfontosabb lépések, amelyeknek el kell vezetni a kommunizmus anyagi és technikai alapjának a megteremtéséhez.

A gépgyártás — a nehézipar szíve — a Szovjetunió népgazdasága újjászervezésének és haladásának az alapja. A sztálini ötéves tervek éveiben a szovjet gépgyártás soha nem látott ütemben fejlődött. A gépgyártás technikai haladását és a *futószalagrendszerre* való áttérést mindenekelőtt a szerszámgépgyártás terén elért sikerek teszik lehetővé. 1933-ban a Szovjetunióban mindössze 55 fajta szerszámgépet gyártottak, 1940-ben már több mint 500 különféle típusú univerzális és különleges munkapadot és *1950-ben a modellek száma felülmulja a 2000-t.* E mellett az új gépek sokkal magasabb termelékenységűek, könnyebb a kezelésük és szabályozásuk és nagy mértékben alkalmazzák az automatizálást. A szovjet gépgyártás a legújabb típusú munkagépekkel látja el a gépipari üzemeket, *forradalmasítja a termelést és biztosítja a szovjet gépgyártás újabb fellendülését.* A háború utáni ötéves terv négy esztendeje alatt például a traktorgyártás 11.4-szeresére, a turbinagyártás 6.7-szeresére, a személygépkocsigyártás pedig 1949-ben az előző évhez viszonyítva 2—3 szorosára emelkedett.

Amint *Lenin* és *Sztálin* nem egyszer hangsúlyozták a *Szovjetunió villamosítása döntő befolyást gyakorol a technikai haladásra, a népgazdaság egész fejlődésére.*

A villamosenergia előállításának növekedése a Szovjetunióban hatszor gyorsabb, mint az Amerikai Egyesült Államokban.

Rengeteg vizierővel rendelkezik a Szovjetunió, amelynek igen nagy a jelentősége a villamosenergia fejlesztésében. A vizierő segítségével előállított elektromos energia ugyanis csak *harmadába kerül,* mint a fűtőanyaggal előállított.

A falusi gazdaságok villamosítása

a háború utáni ötéves terv során hatalmas előrehaladást mutat. A villamosítás lehetőséget nyujt a nehéz munkafolyamatok gépesítésére, annak megyorsítására, a termelékenység nagyfokú emelésére, különösen a kolhozokban, szovhozokban, a gép- és traktorállomásokon.

Az ötéves terv végére minden szovhoz, gép- és traktorállomást, gép- és traktorműhelyt, magnemesítő állomást el kell látni villanyárammal és rajtuk kívül még sok tízezer kolhozt is villamosítani kell.

A gépesítés sokkal nagyobb ütemben halad a háború utáni ötéves tervben, mint a háború előtt. A *szénbányászatban* a fúrást, fejtést és a rakodást 1949-ben majdnem teljesen gépesítették. A szénkombájnok mindegyike 25—30 dolgozó nehéz munkáját helyettesíti.

Az építkezések növekvő üteme

óriási mennyiségű faanyagot követel. A gépesítés a faiparban is erősen emelkedett. A villamosfűrészek tízezreit bocsátották a kitermelés rendelkezésére és ezáltal a kézifűrészszel, fejszével dolgozó favágók százezrei szabadultak fel a népgazdaság más ágai számára. Egyedül 1949-ben a gépesítés foka 94 százalékkal emelkedett. Az építkezéseknél a legközelebbi 3—4 esztendőben *az összes fontos munkákat gépek végzik majd el.* Ugyanígy a *rakodásoknál* is kiküszöbölik fokozatosan a nehéz testi munkát és ezt az autórakodógépek, a transzportőrök, az emelődarúk, az ekszkavátorok és más gépek végzik el, amelyeket mind a Szovjetunió gyáraiban állítanak elő.

A mezőgazdaság gépesítése

terén is ugyanilyen mértékű sikereket értek el. 1950-ben a kolhozokban a szántások 85—90, a vetéseknek pedig a 65 százalékát a gép- és traktorállomások gépei végzik. Uj, erős, nagyteljesítményű hernyótalpas traktorokat ad az ipar a mezőgazdaságnak, ezenkívül pedig olyan különleges traktorokat, amelyek más gazdasági ágakban is felhasználhatók. Ujszerkezetű gyapotszedőgépeket, vető- és magtisztítógépeket és más mezőgazdasági gépeket gyártanak a Szovjetunió gépgyáraiban.

Az automatizálás a kommunizmus technikájának előhirnöke — állapította meg egy szovjet tudós. Az önműködően dolgozó gépek erősen megváltoztatják a munka jellegét, a termések mennyiségét és minőségét. A gépgyártásban egyre szélesebb alkalmazásra talál *az automatikus futószalag,* amely egész sor egymásutáni műveletet végez el. A szovjet mérnökök a háború utáni ötéves terv során megszervezték az *automata gépsorok* tömeggyártását. Ezek a gépsorok repülőgép, traktor- és automobil-motorok alkatrészeit munkálják meg és ezenkívül természetesen egyéb gépidomokat is. Az automatagépsorok a háború előtt mindössze tíz műveletet végeztek, ma pedig vannak olyanok, amelyek *önműködően végeznek 134 műveletet is.* Míg a traktormotor hengerblokkjának megmunkálásához univerzális munkapadokon 195 percre volt szükség, az *automata gépsoron ehhez mindössze 3.5 perc kell.* Ugyanilyen hatalmas fejlődés tapasztalható a kohóiparban, a villanytelepek munkájánál, aminthogy nagy szerepet játszik az automatizálás, az olaj-, vegyi-, élelmiszeriparban és más iparágakban is. Egyre nagyobb mértékben alkalmazzák

a távvezérlést

is. A rádiólokáció széleskörű alkalmazása a repülésben, vagy a víziszállításnál minden körülmények között biztosítja a repülés és a hajózás biztonságát.

A technikai haladás hatalmas tényezője a szocialista népgazdaság háború utáni fellendülésének. A szocialista népgazdaságnak a legtökéletesebb termékek, gépek, felszerelések kellenek, amelyek a modern tudomány és technika legmagasabb színvonalán állanak és minőségileg felülmulják a kapitalista országok készítményeit.

Elindult Koreába a baráti csomagokat szállító vonat

Pénteken este elindult a vonat, amely egy vagon baráti csomagot vitt a szabadságáért hősi küzdelmet folytató koreai népnek.

A vonatot ünnepi kerelek között búcsúztatták a nyugati pályaudvaron. Sokszáz dolgozó vonult fel zászlók alatt feliratos táblákat vive. A Köztársasági induló hangjai után az ünnepséget *Szerényi* István, a Budapesti Békebizottság titkára nyitotta meg. A „Megvédjük a békét" mozgalom Országos Tanácsa nevében *Keresztes* Mihály mondott ünnepi beszédet.

— E vonat rakományával a magyar népnek az igaz ügyért harcoló hős koreai nép iránt érzett szeretetét és harcos együttérzését juttatja kifejezésre, — mondotta.

— Erősítse a koreai népet igaz ügyért vívott harcában az a tudat, hogy a magyar dolgozó nép is szeretettel és harcos szolidaritással mellette áll és elszakíthatatlan része annak a hatalmas, napról-napra növekvő béketábornak, amelynek élén a hatalmas szovjet nép és a béke minden hívének nagy és bölcs tanítója, a szeretett Sztálin áll.

Keresztes Mihály szavai után viharos lelkesedéssel éltették Sztálint és Kim-Ir-Szent, Rákosi Mátyást, majd az Internacionálé hangjai mellett elindult a szerelvény. A vonat az egy vagon baráti csomagon kívül egy mentő-autót is visz magával, amelyet az Ikarus-gyár dolgozói készítettek a Koreában működő magyar tábori kórház számára.

Hazaérkezett Bulgáriából a magyar kormányküldöttség

A Bolgár Népköztársaság felszabadulásának hatodik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken részvevő kormányküldöttség: Kiss Károly, az Elnöki Tanács elnökhelyettese, Szobek András külkereskedelmi miniszter, Sziklai Sándor ezredes, Hrabanek Irén sztahánovista visszaérkezett Budapestre. Fogadásukra a Ferihegyi repülőtéren megjelentek dr. Ljuben Geraszimov bolgár követ vezetésével a bolgár követség tagjai, valamint a külügyminisztérium vezető tisztviselői.

Négyszáznégy kiutasítást rendelt el a reakciós Pleven-kormány bevándorolt antifasiszták ellen

Párizsból jelentik: A DST, a francia politikai titkos rendőrség tovább üldözi azokat a külföldieket, akik annak idején Franciaországba menekültek, hogy saját hazájukban ne tartóztassák le őket. A kiutasítási végzések száma elérte a négyszáznégyet.

A Volt Frontharcosok Köztársasági Szövetsége kétszázhúszezerfőnyi tagsága megállapítja, hogy e rendőri intézkedések a békeharcosok ellen irányuló fokozott elnyomást készítenek elő. A Szövetség követeli a kormánytól az üldözések azonnali megszüntetését, a letartóztatottak szabadonbocsátását és a kiutasítási végzések visszavonását.

Magyar, lengyel, román, csehszlovák foglyok az elhurcoltak között

Berlinből jelentik: Hétfőn negyvenkilenc lengyel állampolgár érkezett Berlinbe, akik a Franciaországból kiutasított külföldiek csoportjához tartoznak. A legtöbben közülük több mint huszonöt évig éltek Franciaországban. A kiutasítottakat szeptember 6-áról 7-ére virradó éjjel meglepetésszerűen lakásaikon, vagy munkahelyeiken tartóztatták le. Elválasztották őket családtagjaiktól és nem kaptak semminemű felvilágosítást kiutasításuk okáról. Valamennyi letartóztatottra 5 mm széles és 3—4 kg súlyú láncot raktak.

Az út harmadik napján kaptak egy kis ennivalót, előzőleg megtiltották nekik az evést, ivást és még a cigarettázást is.

Arrasig román, görög, spanyol, magyar, csehszlovák foglyokat, köztük sok nőt és egy mexikóit is a csoporttal együtt hurcoltak.

Lengyel tiltakozás a lengyel állampolgárok ellen irányuló francia terrorhadjárat miatt

Varsóból jelentik: Dr. Skrezeszewszki államtitkár a lengyel külügyminisztérium megbízásából fogadta Paufilet francia ügyvivőt, akinek jegyzéket nyujtott át. A jegyzékben a lengyel kormány tiltakozik a francia rendőrségnek a külföldiek, nevezetesen lengyelek ellen indított hajszája miatt.

A jegyzék megállapítja, hogy ez a rendőri terrorhadjárat nemcsupán a lengyel-francia kapcsolatok nyilt megsértése, hanem egyidejűleg arra is irányul, hogy gyűlöletet szítson a népek között és az imperialista háborús uszítók érdekeit szolgálja.

New Yorkban kedden este összeült a három nyugati nagyhatalom külügyminisztereinek zárt értekezlete.

A szolnokmegyei állami gazdaságok már nagy részben elvetették az őszi árpát.

Prilt, az Angol-Szovjet Művelődési Társaság elnöke nyilatkozott a Pravda tudósítójának. Kijelentette: „Büszke vagyok rá, hogy a szovjet nép barátjának nevezhetem magam."

Az Újító Kiállítás jóval nagyobb arányú lesz a tavalyinál

A Városligetben, a Budapesti Nemzetközi Vásár területén lázas munka folyik. Készül a II. Országos Ujító Kiállítás, amelyet a multévinél jóval nagyobb mértékben rendeznek meg. Míg a mult évben mintegy ezer négyzetmétert foglalt el a kiállítás területe, addig ebben az esztendőben 3500 négyzetméternyi területen állítanak ki újításokat.

A nagy kiállítási csarnokban helyezik el a nehézipari, bányászati, szerszámgépipari, könnyűipari újítási anyagot. A csarnokon kívül nagy szabad teret biztosítanak az építőipari és mezőgazdasági újítások ama részének, amelyet az épületben nem lehet elhelyezni. A csarnokon belül egyirányú közlekedés lesz, így a kiállított többezer újítást könnyen áttekinthetik a látogatók.

Külön területet foglal el a mozgógépeket bemutató újítások és munkamódszerek kiállítása. Ez a rész, mint az egész Újító Kiállítás is, a tapasztalatcserét szolgálja.

Október 5-étől, a kiállítás megnyitásától a posta alkalmi bélyegsorozatot bocsát ki 1 forintos, 60 és 40 filléres címletekben. A közönség tájékoztatására több mint 300 oldalas katalógust bocsát ki a kiállítás rendezősége.

A moszkvai rádió műsorából

Vasárnap, szeptember 17. Moszkva I. 19.00: Zeneművek Moszkváról. 21.00: Táncest. 22.05: Hangverseny Moszkva II. 18.45: Hangverseny. 21.20: Tánczene. Moszkva III. 17.00: Tánczene.

Hétfő, szeptember 18. Moszkva I. 17.15: Könnyűzene. 18.00: Orosz népdalok. Moszkva III. 21.00: Könnyű zeneművek. Moszkva II. 22.05:. Könnyű zene.

Kedd, szeptember 19. Moszkva II. 16.50: Dal, tánc, muzsika. Moszkva I. 17.30: Könnyű zene. Moszkva II. 17.45: Hangverseny a népi demokráciák országainak. Moszkva I. 19.50: Tarka művészest.

Szerda, szeptember 20. Moszkva II. 16.00: Tarka zene. Moszkva III. 17.00: Csajkovszkij-művek. Moszkva I. 18.00: Filmzene.

Csütörtök, szeptember 21. Moszkva II. 16.00: Tarka művészest. Moszkva I. 17.30: Könnyű zene. Moszkva III. 18.00: Tarka művészet. Moszkva III. 20.30: Tánczene. Moszkva I. 22.05: Operettrészletek.

Péntek, szeptember 22. Moszkva I. 17.15: Orosz szerzők románcai. Moszkva I. 18.00: Műkedvelők hangversenye. Moszkva II. 19.30: Tarka zenekari est.

Szombat, szeptember 23. Moszkva II. 16.50: Kamarazene. Moszkva I. 18.50: A béke védelmében, zenés irodalmi est. Moszkva III. 20.30: Tánczene. Moszkva II. 21.30: Orosz dalok. Moszkva I. 23.05: Filmzene.

Harmincezernél több látogatója volt eddig a Szovjet Mintaraktárnak

A Váci-utcában lévő Szovjet Mintaraktárt, ahol a legújabb szovjet gépeket és műszereket mutatják be, eddig már több, mint 30 ezer dolgozó tekintette meg. A Mintaraktár kiállítását a nagyközönség hétfőn, szerdán és csütörtökön 12 órától 20 óráig, vasárnap 9-től 14 óráig látogathatja meg.

A Mintaraktárban a megnyitása óta is folyamatosan küldi a Szovjetunió iparának legújabb termékeit. Legutóbb különböző asztali fúrók és egy hatalmas hat vezérorsós automata-esztergapad érkezett, amelyen minden formájú anyag megmunkálható. Sok új műszer is jött: a többi között mikroszkóp, mikro-fotométer, fogaskerék bemérőkészülék, horizontális és vertikális optiméter, valmint mérőszekrény, különböző mérőműszerekkel felszerelve.

Színházak és mozik műsora:

Operaház: Szo.: Hunyadi László (7) Vas.: Diótörő (7).
Nemzeti Színház: Vas.-tól: Sze-ig: Szentivánéji álom (7). Cs., P., Szo.: A Noszty fiú esete Tóth Marival (7). Vas.: Macbeth (7)
Madách Színház: Egész héten: Liliomfi (7)
Magyar Színház: Csüt.-tól: Donna Juana (7)
Belvárosi Színház: Egész héten: Mélyszántás (7)
Vidám Színház: Egész héten: Ingyenélők (7)
Üttörő Színház: Szo.-tól: Becsület (½5)
Fővárosi Operettszínház: Csüt.-től: Szabad szél (7)
Fővárosi Varieté: Egész héten: Májusfa (8)
Fővárosi Nagycirkusz: Egész héten: Szeptemberi vidám műsor (4. 8)

A Rádió színházi műsora

K.: Krasznodoni hősök (Kossuth 20.40) Sze.: Vihar a Carmen körül (P. 22.00) Csütörtök: Bánk bán (Petőfi 19.45) P: Gyilkosok készenlétben (K. 22.20) Szo.: A kisaktádi szökőkút (Kossuth 14.20), Mélyszántás (Petőfi 19.20). Vas.: Rákóczi (Petőfi 19.30)

Mozik műsora

SZERENCSÉS HAJÓZÁST (magyarul beszélő szovjet film) **Szikra** (Teréz-krt. 60.) ½5, ¾7, 9. **URÁNIA** (Rákóczi-út 21.) 4, ¼7, ½9. **DÓZSA** (Róbert K.-krt. 61.) 4, 6, 8. **FELSZABADULÁS** (Flórián-tér 3.) ½5, ¼7, ½9. **TÁNCSICS** (Csepel) ½6, ¾8, vas. ¼4. **KORZÓ** (Ujpest) 4, 6, 8. **ROYAL** (Kispest) 6, 8, vas. 4.
RESZKET A FÖLD (ellenállási film) **Vörös Csillag** (Erzsébet-krt. 45.) (prolongálva) 5, 7, ¼10. **TÁTRA** (Pesterzsébet) ½6, ½8, vas ¼4.
MUZSIKÁL AZ IFJUSÁG UTTÖRŐ (Bajcsy Zsilinszky-út 38.) 4, 6, vas. 10, 2, 4, 6.
ÖTSZÁZASOK (vigjáték) **DUNA** (Fürst S.-u. 7.) 5, 7, 9. **FORUM** (Kossuth L.-u. 18.) ½5, ¾7 és 9. **CORVIN** (Kisfaludi-köz) 4, ¼7, ½9 **MUNKÁS** (Kápolna-u. 3/b.) ¾6, 8, vas. ¼4, **BRIGÁD** (Pestszentlőrinc) ½6, ½8, vas. ¼4.
AZ UZSORÁS (Balzac elbeszélése nyomán) **MÁJUS 1.** (Mártírok-útja 5.) ½5, ¼7, ½9. **BETHLEN** (Bethlen-tér 3.) 4, ¼7, ½9. **SZABADSÁG** (Ujpest) 6, ½9, vas. ¼4 is.
KINA HARCOL (dokumentfilm) **FÁKLYA** (Teréz-krt. 28.) d. u. ½5-től este 11-ig és vasárnap d. u. 3-tól este 11-ig folytatólag.
SZTÁLIN, AKIT A LEGJOBBAN SZERETÜNK (francia dokumentfilm) kísérőműsor a Duna, Forum, Corvin, Brigád (Plórinc), Munkás, Táncsics, **Fény** (Ujpest) **mozikban.**
BÉKE IFJU HÁRCOSAI (dokumentfilm) kísérőműsor a Szikra, Uránia mozikban.
RAJTTÓL A CÉLIG (magyar sportfilm) kísérőműsor a Pátria moziban.
VITAMIN A, B, C. (magyar színes bábfilm) kísérőműsor a Szabadság és Fény (Ujpest) mozikban.
Szabadság útján (a baskir nép harca a szabadságért) **UGOCSA** (Ugocsa utca 10.) 4, 6, 8.
Jégmezők lovagja (történelmi film) **STUDIÓ** (Akácfa-u. 4.) 4, ¼7, ½9.
El a kezekkel Koreától (dokumentfilm) **PÁTRIA** (Népszínház-u. 13.) 4, ¼7, ½9.
Katka (vigjáték) **KAMARA** (Dohány-utca 42.) 4, ¼7, ½9.
Diadalmas Péter (történelmi film) **ADY** (Somogyi B.út 3.) ½4, 6, ½9.
Szerencse fel (bányászfilm) **SAVOY** (Üllői-út 4.) 4, ¼7, ½9.
Vihar előtt (szicíliai halászfilm) **TINÓDI** (Nagymező-u. 8.) ½5 ¼7 ½9
Halló Moszkva (zenés vigjáték) **BÁSTYA** (Erzsébet-krt. 8.) 11, ½2, 4, ¼7, 9. **ZUGLÓI** (Angol-u. 26.) ½5, ¼7, ½9.
Végzetes éjszaka (magyarul beszélő szovjet film) **ELIT** (Szt. István-krt. 16.) ½5, ¼7, ½9.
Orel gőzös pusztulása **SZABADSÁG** (Bartók B.-út 64.) ½5, ¼7, ½9.
Szerelmem (zenés vigjáték) **KOSSUTH** (Váci-út 14.) 4, ¼7, ½9.
Sivatagi tizenhármak **ÓBUDA** (Selmeci-út 14.) ½5, ¼7, ½9.
Volt egyszer egy kislány **ADMIRÁL** (Mártírok-útja 5.) ¾5, ¾7, ¾9.
Hősök élén **ATTILA KERTMOZI** (Budafok) ½7, ½9, vas. ½5.
Arinka (vigjáték) **ÁRPÁD** (Kerepesi-út 146.) ½6, ½8, vas. ¼4.
Dr. Pirogov (magyarul beszélő szovjet film) **ÉVA** (Erzsébet krné-út 36/b.) ½5, ½7, ½9.
Harmadik csapás (történelmi film) **GLÓRIA** (Thököly-út 56.) ½5, ½7, ½9.
Egy élet muzsikája (Glinka élete) **KRISZTINA** (Krisztina-krt. 155.) 4, 6, 8.
Abáj dalai (keleti történet) **OTTHON** (Beniczki-u. 6.) 4, 6, 8.
Aranyszarv **HÁZAM** (Váci-út 150.) 4, 6, 8.
Első boxkesztyű (vigjáték) **BÉKE** (Szt. László-út 48.) ½5, ¼7, ½9.
Híradó mozi (Erzsébet-krt. 13.) Magyar híradó, Szovjet híradó, Traktorbrigád (dokumentfilm), Szovjet Uttörő híradó, Dalol a préri (színes cseh bábfilm). Reggel 9-től este 11-ig folytatólag.
Fény mozi (Ujpest) Magyar híradó, Szovjet híradó, Sztálin, akit a legjobban szeretünk (francia dokumentfilm), Vitamin A, B, C. (magyar bábfilm), Hortobágy (magyar dokumentfilm), Masenka születésnapja (színes rajzfilm) Előadások: 5, ½7, 8, vas.: ½11, ¼4, 5, ½7, 8.

Pécsett az idén 13 szakérettségis tanfolyam indul 500 fiatal részvételével.

A Magyar Közlöny szeptember 12. (157.) száma a következő rendeleteket közli: **az Országos Tervhivatal elnökének rendeletét** az 1951. évi földművesszövetkezeti részlettervek elkészítéséről; — az előlegfizetés további korlátozásáról és a részkeresetek benyujtásáról; — a pénzügyminiszter rendeletét a másolat illetékéről és a másolási díjak megszüntetéséről; — a földmüvelésügyi miniszter rendeletét a telepítésekkel összefüggő birtokrendezésről szóló rendelet 1950. évi végrehajtásáról.

Magyar Nemzet
Főszerkesztő: Mihályfi Ernő
Felelős szerkesztő: Parragi György
Felelős kiadó: Hegedüs Gyula
Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Telefon: 125—340
Postatak. csekksz.: 61-030. Előfizetési díj egy hóra 12 Ft, negyedévre 36 Ft.
Hungária Hirlapnyomda Rt., V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Felelős: Daka István
A szöveg közötti hirdetések — jellel vannak ellátva.

Kis- és apróhirdetések

díjszabása forintban

Milyen hirdetés?	Köznap	Vasár- és ünnepnap: Csak vidék	Csak Nagy-Budapest	Összes pld.	Házasság, levelezés. (Csak csüt. jelenik meg)
* Apróhird. szavanként	0.60	1.40	1.40	1.80	1.—
* Keretes apró szav.	1.—	2.20	2.20	2.50	1.60
Kishirdetés m/m-ként	1.20	2.60	2.60	3.—	2.—

* A legkisebb hirdetés 10 szó. — Az első és minden vastagon szedett szó kettőnek számít. — Telefonszám betűvel = 4 szó. — Álláskeresőknek 50% eng. — Szombaton a vasárnapra feladott kis- és apróhirdetések után 25% felárat számítunk. — Közhasználatú szavak rövidítéseinek a jogát fenntartjuk magunknak.

Házasság, levelezés
hirdetés hetenként egyszer, csütörtökön jelenik meg. Apróhirdetés szavanként 1.—, keretes apró szavanként 1.60, kishirdetés m/m-ként 2.— Ft.

Berendezés

Bútor

LEGTÖBBET FIZET **Butorért** egész háztartásért, irodabútorért Steinglszer Ecseri-út 246-os fülke. Tel.: 135—376.

Rekamiék, különfélék, jó kispari munka, olcsón. Zichy Jenő-utca harminchárom, kárpitosnál.

BÚTORT, üzletberendezést galériát, deszkaanyagot mindent veszek. Tel. 143—463 9—4-ig

Függönytartók, képkeretek olcsón, készítőnél. VII. Bethlen-u. 7. Tel.: 224—288.

VESZEK hálót, kombináltat, mindenféle bútort. Hívásra azonnal jövök. **341-471 Fuchs**

Veszek használt bútorokat. Lakhívásra jövök Tieger, Ecseri-telep 183. Tel.: 141—850.

MAGAS ÁRON VESZEK BÚTORT, RUHÁT és teloszlatott háztartást VARGA BLAU T. 343-605

Biedermeier stílű székek eladók. Kárpitosnál, Zichy Jenő-utca 33.

Magas áron vásárol **IRODABÚTORT** roncs állapotban is. **T. 113-754**

Gyermekágy, gyermekkocsi, összecsukóságy, legolcsóbban Prohászkától, Zichy Jenő-utca negyvenhat. Javítást vállal.

VESZEK HÁLÓSZOBÁT, kombinált bútorokat, egész háztartást. Rózsavölgyi, Ecseri-út 4. **T. 141-571**

Keveset használt kétszemélyes, egyszemélyes rekamiék, szelon, olcsón kárpitosnál, Aradi utca kettő, Jókai-u.-nál.

BAKONYI ERNŐ! Bútort, ruhát, egész háztartást, varrógépet, üzletberendezést legmagasabb áron vesz Hívásra 9—4-ig: 136—329.

Gyermekágyak, gyermekszékek, **konyhaberendezések**, jóminőségűek. Javítást, átalakítást vállalok. **Himmler** asztalos VI. Zichy Jenő utca harminckettő. (Nagymező-u mellett.)

MAGAS áron veszek használt bútort, hálószobát, romosat is, rekamiét, ruhát PETRILYÁK, T.142-337 Ecseri-út 239.

Konyhabútorok olcsón, fizetési kedvezménnyel, készítőnél. Rökk Szilárd-u. 34. Asztalosmester.

Gyönyörű kétszemélyes garnitúra rendkívül olcsón eladó. Rákóczi-út 27/a. I. 4.

Szőnyeg

Hat kvadrát prima keleti perzsa privátnak eladó. Jávor-utca 6.

Mindenfajta **SZŐNYEGET** nagyméretűt is, most magas áron **VESZ** OKTOGON SZŐNYEG, Teréz-krt 11. T.: 424—434

Magyarperzsák és keleti szőnyegek eladók. Frankel, Wesselényi-u. huszonkilenc, I. 5.

Egyéb berend.

Csillárt Vogel csillárüzemtől. Részlet, javítás, felüvegezés. Alkalmi vételek. Mária Terézia-tér egy.

Hangszer

Vennék sürgősen **zongorát** vagy pianinót! Ajánlatot 110-823 telefonon!

Készpénzért vennék privättól sürgősen zongorát vagy pianinót. Tel.: 423—330.

Vennék zongorát vagy pianinót azonnali átvételre, Rottenbiller-utca huszonegy. Tel. 226-712 (Kramberger).

ZONGORÁT vagy PIANINÓT **vennék** csak privättól **sürgősen** készpénzért! T.: 22-30-27

Zongorát vagy pianinót privättól sürgősen készpénzért vennék. Telefon: 221—396

Tangóharmonikát privättól vennék. Blockner, Budapest Városház-utca tíz. Tel. 188—442.

Bösendorfer zongora kettőezerhatszáz, Ehrbar, Laubergergross világmárkák legolcsóbban „Scálánál". Erzsébet körút tizenöt.

Stelzhammer zongora, kitünő hangú, 2000-ért eladó. Erzsébet-körút huszonhat, zongoraterem.

Tanulózongora 2500 keresztházas mignonzongora háromezerötszáztól Pianinók olcsón Radványi, Rákóczi-út 55

Vennék sürgősen **zongorát** vagy pianinót. Tel.: 22-67-12.

Tangóharmonikát keresek megvételre magánostól. Árató, Erzsébet-körút 14. (423—330)

Rádió

Rádiókat legmagasabb áron **veszek!** Csala, Bajcsy-Zsilinszky-út 18.

Steyr 55-ös, DKW 700-as, Opel Kadet, Olympia, Adler Junior, 4 ajtós Renault, Wanderer, Tátra 57/A, Topolinók és több más kisfogyasztású személykocsik olcsón eladók, cserélhetők. Zimányi gépjármű ügynökség. Vörösvári-út 5. 314-390.

NSU 200-as, úi állapotban és Tátra 57/B. eladó. Rózsa-utca 10.

Prima állapotban lévő üzemképes 350-es felülszelepelt Calthorpe motorkerékpár sürgősen eladó. Csepel, Somogyi Béla-utca 46.

Gép, szerszám

Számológépet, írógépet magánkézből vennék. Telefon 228—550.

Táskairógépet vennék. Kereskedő kizárva. — 360—459.

Számológépet (orosz!) vennék. Hosszúkocsis írógép eladó. Szász, Podmaniczky 5.

Varrógép súlyesztős eladó. Bródy Sándor-u huszonhét, szaküzlet.

Modern táskairógép eladó. Múzeum-körút 5. Trafik.

Búvárszivattyút veszek, hibásat is. Budapest, Péterfi Sándor-u. 38. Kemenes.

Irógépet, táskairógépet, hibásat is, **vennék.** Telefon: 220—953.

Ingatlan

Budán egylakásos 2 v. 3 szobás villát bérbe v. megvételre keresek, villamos és autobusz közlekedés közelében, esetleg lakáscsere. „Részletes leírás 17290" jelig. főkiadóba.

Kispesten, villamosnál, magasfekvésű szoba konyhás, előszobás családi ház 14.000. Tulajdonos, Kispest, Vöröshadsereg-útja 43. Trafikban.

Rákoshegyen eladnám háromszobás, beköltözhető házamat központban, gyümölcsössel. Telefon 150—168, 6—8-ig.

Beköltözhető háromszobás összkomfortos családi ház 400 öles gyümölcsösben 40.000-ért eladó! Rákoszentmihály, Bajcsy-Zsilinszky-utca 15.

Tókarban lévő kétszobás, verandás családiház, szép gyümölcsösben eladó! Rákoszentmihály, Károly-u. 22.

Üzlet, üzem

Vendéglőt Rákospalotán, Pestújhelyen elszáratvennék. molásra. „Szakmabeli 46243" jel. kiadóba.

Jó menetelű darálót vagy malmot 7 járatig bérelnék. Hódmezővásárhely 376.

Régi könyvek

Jókai, Mikszáth, Móra, Móricz, Gárdonyi sorozatokat és 1945 utáni kiadványokat magas áron veszünk. **Pápay**, VII. Erzsébet-körút 16 Tel.: 227—696.

Könyvet, könyvtárakat állandóan vesz Szalay, Dob-utca hetvenegy. — Telefon: 223—427.

Mielőtt bármely könyvet értékesít, okvetlen előbb hívjon telefonon 120—942.

Lantos... mégis a legolcsóbb! Rengeteg történelmi, irodalmi, nevelészeti, idegen nyelvű könyvben böngészhet. **Lantos**, V., Dorottya-utca 9. Csere. Vétel.

Egyéb ad. vét.

AUTOSYPHON készüléket vesz **HONFI** illatszertár, IX., Ráday-utca 15.

Hagyatékból származó bútorok, zongora, szőnyegek, bőröndök, porcelánok, képek, ruhaneműk stb. eladók. Érdeklődni: Sallai Imre-u. 14—16. Naponta 9-től 17 óráig. Házfelügyelőnél.

Lakás

Lakáscsere

Ráfizetéssel elcserélném kétszobás belvárosi udvari, olcsóbérű lakásomat utcaira, vagy szabadrendelkezésűt vennék. Telefon 188—615.

Elcserélném utcai kétszoba komfortos, osztható egyszoba komfortra. Telefon 162-217.

Elcserélném XI. kerületi, villamoshoz közel fekvő kétszobás, hallos személyzeti szobás, erkélyes összkomfortos lakásomat, budai vagy pesti három szobás összkomfortos, személyzeti szobás lakásra. Leveleket: „Lakáscsere 777" jeligére főkiadóba.

Lakást kínál

Szabadrendelkezésű gyönyörű garszon, egy kétszoba hallos, gőzfűtéssel is kapható. Építési iroda, Garay 16. (225—813.)

Üresek Belvárosban egyszobásak, kettőszobásak, háromszobásak. „Szabadrendelkezésű" Blocknerhez, Városház-utca.

Szép kétszoba komfortos kitelepitettnek átadó, vagy kisebbre cserélem. Marosi, Farkas István-utca 5.

Lelakható: Háromszobás Teréz-körúton. Egyszobásak, kettőszobásak, városban. Építőiroda, 126—457.

14.700 átépítési költségért Wallenberg-utcában központi fűtéses luxuskivitelű egyszobás. 139—255.

Egyszobás hallos nagyméretű, újjáépített lakhatással vidékinek is. Megtekinthető József-körút 14. IV. 9. Leköthető Királyi Pál-utca 10. Építőirodában.

Négyszobás, ötszobás lakásért cserébe kettőszobás és egyszobás modern lakást adok. „Egy emeletig 46257" főkiadóba.

Szabadrendelkezésű egyszobás komfortos Zeneakadémiánál (13 ezer). Bazilikánál kétszobás komfortos (10 ezer). Háromszobás összkomfortos Zeneakadémiánál (9000). Építőiroda, Király-utca 75.

Lakást keres

FIK-jogos orvos 3 szobás összkomfortos lakást keres azonnalra. Pesten, Budán, a Duna vonalán. Jelige „Alapbér 46235".

Vidékről felhelyezett igényjogosult ügyfelem azonnal beköltözhető 1 vagy 2 szobás társbérletet keres munkahelyén, IX. kerületben. Ügyvéd, délután öttől. 182—276.

Lehetőleg Városligeti környékén felhelyezett keres kettőszobás komfortos lakást tizezerig Tisza-utca tizenegy, III. em. 60. Kovács.

Keresek egyszobás társbérletet VI. kerület belterületén. „Főbérlőtől" jel. Lendvaihoz, Teréz-körút 22.

Albérleti szoba

Félépesőházból pazar szoba, fürdőbenyílóval, azonnalra, csöndes, zavartalan, vidékinek is, villámban is. Bővebbet: V., Teleki Pál-utca tizennégy, I. egy.

Szobák városszerte kaphatók. Szobáját díjtalanul kiadja Somogyi Béla-út 5. Tel. 427—809.

Kizárólag vidékieknek Nyugatinál napi szoba. Kádár-utca öt, I. nyolc.

Díjtalanul kiadom albérleti szobáját. Szobák házaspárnak, egyedülinek kaphatók. Terézkörút 22. 110—309.

Minden igénynek megfelelő albérleti szoba kapható. Házaspárnak, magánosnak üresen is. Somogyi Béla-út huszonkettő, földszint három.

Különbejáratú bútorozott szoba kiadó. Megbeszélés: Erzsébet-körút 42. III. 15.

Díjmentesen bérbeadjuk albérleti szobáját leinformált jólfizető személyeknek. **FEIGL IRODA** Erzsébet-körút 40. Telefon: 223—254

Központi fűtéses különbejáratú szoba információképes dolgozónak Szent István városban kiadó. Cím főkiadóban.

Elfoglalt tisztviselőnő üres vagy bútorozott szobát keres. Telefon: 427—809.

Központi fűtésű elegáns utcai bútorozott szoba fürdőszobával egynek, informálható férfinak azonnal albérletbe. Ülői-út 42. I. 2.

Állásban levő szerény fiatalember keres bútorozott szobát bárhol. 221—550.

Kiadó csinosan bútorozott szoba fürdőszoba használattal dolgozó férfinak. „Azonnalra 46240" főkiadóba.

Lépcsőházi bútorozott szoba foglalkozással hiró férfinak azonnal. Tel.: 14-13-26.

BÚTOROZOTT szobáját díjtalanul azonnal kiadjuk **BAKÓ HIRDETŐ** RÁDAY-UTCA 1. (387—142) Calvin-tér sarkán

SZOBÁK AZONNALRA IS, KIADÓK. 7-ig.

Házaspárnak komfortos albérlet kiadó üresen vagy bútorozva. Közelebbi felvilágosítás: 313—866.

Sztálin-úton tiszta lakás különbejáratú bútorozott szobája magános férfinak, esetleg főiskolásnak kiadó. „I. emelet 46954" jel.

Díjmentesen kiadjuk szobáját bárhol. **Szobák** kaphatók városszerte. Hirdetőiroda, Király-u. 75. 227—238.

Állás, vállalk.

Férfi állás

Erdészeti, kertészeti, gyümölcstermelési szakember évtizedes belkereskedelmi és külföldi ismeretséggel elhelyezkedne. „Ötvenötös" jel. Blocknerhez, Városház-utca 10.

Kárpitos házakhoz legolcsóbban ajánlkozik. Szabó István, Lónyay-utca 34.

Női állás

Bejáró takarítónő ajánlkozik napokra is. Dob-u. 82. fszt 4.

Főzőmindenest keresek hosszú bizonyítvánnyal. III. Seregély-köz tizenhat. Szépvölgyi-útnál.

Mindenes felvetetik Zsolnai, Horn Ede-utca három. II. 14.

Szorgalmas önálló 50 éves főzőmindenes hosszú bizonyítványú, ajánlkozik. Mérleg-utca 9. Házfelügyelő.

Keresek két kisgyermekem mellé tiszta, komoly, megbízható főzőmindenest. Katona József-utca 10. VI. 2. (Négytől.)

Hosszú bizonyítvánnyal jobb házhoz mindenes főzőnőnek vagy házvezetőnőnek ajánlkozik. Kiss Rózsi, Budapest, VI. Izabella-utca 76.

Mindenest, főzéshez értőt, felveszek. Rákóczi-út 12. IV. 2. B-lépcső.

Megbízható mindenes tizenötödikére felvétetik. Bajcsy Zsilinszky-út 76. III. 1. Jelentkezés este héttől nyolcig.

Fiatal lány háztartásba elhelyezkedne azonnalra. Thököly-út 35. fszt 10.

Főzőmindenesnek elhelyezkednék jó bizonyítvánnyal. „Szept 15-re" jel. Boroshoz, Sztálin-út 54.

Lépesőházi bútorozott szoba foglalkozással hiró férfinak azonnal. Tel.: 14-13-26.

Díjmentesen bérbeadjuk albérleti szobáját leinformált jólfizető személyeknek. **FEIGL IRODA** Erzsébet-körút 40. Telefon: 223—254

Központi fűtéses különbejáratú szoba információképes dolgozónak Szent István városban kiadó. Cím főkiadóban.

Elfoglalt tisztviselőnő üres vagy bútorozott szobát keres. Telefon: 427—809.

Központi fűtésű elegáns utcai bútorozott szoba fürdőszobával egynek, informálható férfinak azonnal albérletbe. Ülői-út 42. I. 2.

Állásban levő szerény fiatalember keres bútorozott szobát bárhol. 221—550.

Kiadó csinosan bútorozott szoba fürdőszoba használattal dolgozó férfinak. „Azonnalra 46240" főkiadóba.

Különbejáratú bútorozott szoba kiadó. Megbeszélés: Erzsébet-körút 42. III. 15.

Szorgalmas önálló 50 éves főzőmindenes hosszú bizonyítványú, ajánlkozik. Mérleg-utca 9. Házfelügyelő.

Keresek két kisgyermekem mellé tiszta, komoly, megbízható főzőmindenest. Katona József-utca 10. VI. 2. (Négytől.)

Hosszú bizonyítvánnyal jobb házhoz mindenes főzőnőnek vagy házvezetőnőnek ajánlkozik. Kiss Rózsi, Budapest, VI. Izabella-utca 76.

Mindenest, főzéshez értőt, felveszek. Rákóczi-út 12. IV. 2. B-lépcső.

Megbízható mindenes tizenötödikére felvétetik. Bajcsy Zsilinszky-út 76. III. 1. Jelentkezés este héttől nyolcig.

Fiatal lány háztartásba elhelyezkedne azonnalra. Thököly-út 35. fszt 10.

Főzőmindenesnek elhelyezkednék jó bizonyítvánnyal. „Szept 15-re" jel. Boroshoz, Sztálin-út 54.

Egyedülálló intelligens középkorú nő elhelyezkedne dolgozó házaspárhoz, egyedülálló férfi vagy nőhöz. „Béke otthon 46242" jel.

Dolgozók! Gyermekfelügyeletet, korrepetálást, angol tanítást, varrást, kevés takarítást vállal legmegbízhatóbb intelligens „Emkénél bejáróként" Józsefkörúti fiókkiadóba.

Megbízható bejárónő ajánlkozik hosszú bizonyítvánnyal, mosást vállalom. Garay-tér 16, földszint kettő.

Megbízható fiatal nő takarításért keres bútorozott szobát. 221—550.

Gyermekszerető főzőmindenest keresek. VIII. Stáhly-utca 15. sz. I. 1. Künságiné.

Komoly, szorgalmas, tiszta, minden házimunkához értő mindenest azonnal felveszek. Újpest, Bán Tibor-u. 43. Telefon 292—625.

Oktatás

KÖNYVELÉST Kálisz, üzemi, Evolut, alaposan, **megbízhatóan könyvszakértőtől.** Rigó-utca 12. T. 141-154.

Évtizedes Révai gyorsgépiroiskolában 15-étől kezdő nappali-esti tanfolyamok. Haladók továbbképzése. Erzsébet-körút 40—42.

Műszaki rajzot tanít 3 hónapos tanfolyamon szeptember 15-től okleveles mérnök. Érdeklődni lehet reggel 9, délután ötig. Telefon: 184—525.

Vegyes hird.

IRHABUNDA tisztítás, festés mesternél **KEZES**, Szilágyi-u. 1. Városi Színház közelében. Telefon 336—718.

Tenyésztésre berkshiri választott malacok kaphatók 8 forintért kaphatók. Burka Ferenc, Kunszentmiklós.

Száraz kenyérhulladékát megveszem vagy terményre becserélem. Válaszbélyeggel. „Farmer" főkiadóba.

Hétfőn elveszett Teréz-körúti telefonfülkében egy barna aktatáska, megtalálóia az aktatáskát megtarthatja, az iratokat jutalom ellenében adja le: Bevis Imre, Bp., XX., Mikszáth-utca 67. címre.

Elveszett pulikeverék, alacsony hím kutyámat jutalom ellenében kérem. XIII., Pannónia-utca 46/a.

Elveszett Apponyi-tér—Keleti p. u. között 44-es villamoson aktatáskám pénztár könyvemmel. Kérem a becsületes megtalálót, jutalom ellenében adja le V. Veres Pálné-u. 5. Női fodrászüzletben.

SZÍNHÁZ·ÉS·MŰVÉSZET

A plovdivi kórus nagysikerű vendégszereplései

A felszabadult Bulgária kóruskultúrájának magas színvonalát volt már alkalmunk megtapasztalni a két éve rendezett nemzetközi Munkás Dalosversenyen. Bulgária felszabadulási évfordulóján ismét elküldte hozzánk egyik nagymultú, sőt legrégibb gyökerű énekkarát a testvérnép, hogy Budapest dolgozó társadalmának bemutassa, milyen fejlettségi fokon áll náluk a megújult énekkari művészet. A hazán túl is hírneves plovdivi városi kórust látjuk vendégül. Mind a Nemzeti Színházban rendezett bemutatkozó est, mind a Zeneakadémián, a Magyar Népköztársaság fegyveres testületei számára rendezett hangverseny kitűnő alkalom volt rá, hogy újabb tapasztalatot szerezzünk a bolgár nép magasfokú művészi hajlamairól és azok gyakorlati érvényesítéséről.

Több mint félévszázados működésre tekinthet vissza a plovdivi kórus. Életébe a felszabadulás hozott döntő változást. Az addig csupán férfihangokból álló dalárda vegyeskarrá bővült ki, hogy a rá váró új feladatokat teljes mértékben megoldhassa. Férfiak és nők együttes éneklése valóban jobban képviseli a nép egészét, mint a régi típusú férfikar. Nem hivalásos énekegyüttesről van szó, a kórust fizikai és szellemi dolgozók alkotják. Annál jobban feltűnik művészi teljesítménye, amely felveszi a versenyt a hivatásos énekkarokéval. A plovdivi kórus legjellemzőbb vonása a finom stílus s a tekintélyes létszám ellenére is valami kamaraszerű előadásmód. A legnagyobb hatást éppen azokkal a művekkel tudja elérni, amelyek különösképpen alkalmasak az ilyenfajta éneklési mód használatára. Ilyen műsorszám volt Bukurestiev Népi elégiája. Maga a mű is rendkívül megragadó. Kár, hogy a dalok tartalmát nem ismertették a közönség előtt, (legalább is nem mindegyikét); így teljesebb és közvetlenebb lett volna a hatás. A kórus komoly kultúrája, zenei biztonsága (tiszta intonálás!), ízléses hangvétele ugyanúgy érvényre jutott az a cappella művekben, mint a zongorával kísért számokban. Virtuozitásával is elragadtatta a közönséget, amikor egy vonószenekart utánzott. És imponáló, ha egy kórus basszusa mély C-t énekel. A plovdivi kórus a hagyományainak megőrzése mellett megtanulta már az új szellemű, szocialista emberközösség hangjának kifejezését, s bizonyos, hogy ennek dinamikusabb megvalósításában még fejlődni fog.

Az előadott művek közt bolgár népdalokat, románcokat, újabb népszerű műveket, csasztuskára emlékeztető dalocskákat hallottunk. Megszólalt műsorukban a Szovjetúnió kóruszenéje és kedves meglepetésül magyarul énekelték el a Köztársasági Indulót s magyar népdalokkal aratlak érthetően hálás sikert. Külön említjük két szólistájukat, az Élégiát meg a magyar népdalokat nagyon finom tenorhangszínnel éneklő Csaplikovot és Mihajlovát, akit a bolgár népdal hivatott előadójaként ismerlünk meg. Az együttes karnagya, Aszen Diamantiev, frissen, rugalmasan vezényelt s kitűnő munkájáért — a betanításért is — méltán ünnepelte forró tapsokkal a közönség, a szólistákkal és a kórus egészével együtt.

Nagyjelentőségű esemény a plovdivi dalosok látogatása: találkozásuk a magyar dolgozókkal fokozza a magyar és a bolgár nép egymás iránti baráti érzelmeit és tovább mélyíti az együttműködés szellemét a béke frontján küzdő két ország között.

Sz. I.

Megnyílt a „Bolsevik Párt útja" című képkiállítás Debrecenben

Debreceni tudósítónk jelenti: Vasárnap délelőtt nagy érdeklődés mellett nyitották meg Debrecenben, a Magyar-Szovjet Társaság székházában a „Bolsevik Párt útja" című képkiállítást. A Magyar Dolgozók Pártja városi bizottsága nevében Cser István mondott megnyitó beszédet. Szavaival felhívta a figyelmet a Bolsevik Párt útját bemutató kiállításnak arra a részére, amely a Bolsevik Párt ellenségeivel vívott harcot dokumentálja. Ugyanezekkel az ellenségekkel kell nekünk is felvennünk a harcot — mondotta —, a Bolsevik Párt példája segít ellenségeink leküzdésében.

A kiállítási anyag az első marxista tanulóköröktől kiindulva, Leninnek a Párt kialakításáért vívott küzdelmein át, a Nagy Októberi Szocialista Forradalmon keresztül a sztálini hatalmas ötéves tervek sikeréig és a Szovjetúnió legújabb fejlődéséig vezeti végig a Bolsevik Párt útján a nézőket. A kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Bjelorusszia könyvtárai

Minszkből jelentik: Bjelorusszia nyugati vidékein több mint három és félezer könyvtár működik. Valamennyi kultúrháznak, klubnak, ezenkívül igen sok üzemnek és kolhoznak van könyvtára. A könyvtárak száma Nyugat-Bjelorussziában állandóan növekszik. Ebben az évben 450 új könyvtár nyílt meg.

Olcsó bérleti hangversenyeket tart a Fővárosi Zenekar a Városi Színházban

A Fővárosi Zenekar az őszi évadban három hangversenysorozatot ad. A sorozatokra különkülön is lehet bérletet váltani, lesznek azonban olyan bérletek is, amelyek mind a három sorozat mindhárom hangversenyére érvényesek. Ezek az úgynevezett népszerű «A—B—C» bérletek. Az «A» sorozat hangversenyeit október 4-én, november 24-én és december 12-én, a „B" sorozatéit október 25-én, november 15-én és december 13-án, a «C» sorozat koncertjeit pedig október 13-án, november 3-án és december 6-án tartják. A kiválló karmesterekkel előadásra kerülő igen magas színvonalú hangversenysorozatok színhelye a Városi Színház. Műsorukat úgy válogatták össze, hogy abban méltó helyet kapjon az orosz és a magyar klasszikus, valamint a szovjet és a modern magyar zeneirodalom is. A három hangversenyre szóló bérletek már 6 forinttól, a kilenc koncertre szólók pedig már 18 forinttól kaphalók.

Balzac-kiállítás Moszkvában

Moszkvából jelentik: Az Állami Külföldi Irodalmi Könyvtárban Balzac halálának 100. évfordulója alkalmából kiállítás nyílt meg. A kiállítás bemutatja Balzac műveinek különféle országokban megjelent kiadásait, továbbá a Balzac életéről és alkotásairól szóló munkákat. Nagy helyet foglalnak el Balzac műveinek a Szovjetúnióban megjelent orosznyelvű fordításai. Közöttük van a 20.000 kötetes gyüjteményes kiadás, valamint a külön kiadásban megjelent regények és elbeszélések. Külön üvegszekrényben helyezték el a már Balzac életében orosz nyelven megjelent 17 könyvet.

„Még sok teendőm van, hogy a mai kor megváltozott életét visszatükrözzem",

mondja nyolcvanadik születésnapján Vedres Márk szobrászművész

Áll a Képzőművészeti Kiállításon egy szobor, csupa lendületes erő és bizakodás. Fiatal munkást ábrázol, aki tartásával szétkiáltja a világba öntudatát, örömét és szabadságát. Erre a fiatal rikkantásra csak fiatal szív képes — gondolja a látogató s megnézi a szobor alkotójának nevét. Vedres Márk.

Vedres Márk, aki éppen ma lett nyolcvan esztendős.

Életének küzdelmei, alkotókedvének megnyilatkozásai, művész-sorsának állomásai: München, Brüsszel, Firenze s a nagyvilágnak még sok-sok városa, ahol élt, dolgozott, kiállított és sikert aratott, a művészettörténet lapjaira tartoznak. Beszélgessünk vele ma, a születésnapján, meghittebb dolgokról, életének olyan epizódjairól, amelyek belül történtek, abban a szívben, ahonnan nyolcvan évnyi dobogás után is fel tud törni olyan fiatal és üde hang, mint az a szobor a kiállításon.

— Belső ünnepem — kezdi mondani — mindig az volt, ha munkámmal meg voltam elégedve.

— Bizony, az ilyen ünnep ritka — mondja a felesége, a mester művészi vívódásainak egy életen át osztályosa, megértője, egy rendkívül kulturált, idős asszony, akinek jelenléte és részvétele mindvégig gyengéd erezéssel futja át ezt a beszélgetést. Közbeszól, segít, néha korrigálja az emlékezetet, amely nyolc évtizedre terjed, s néha eltéved az idő útvesztőjében. Így, ezzel az őrző s meleg pillantással állhatott Vedres Márkné mindvégig a férje oldalán.

— Külső ünnepem, de nem kevésbbé bensőséges — folytatja a férfi — mindig az volt, amikor nagy emberekkel találkoztam. Hamarjában öt ilyen eseményre emlékszem. Mikor szemtől-szemben álltam Rodinnel, Meunier-vel, Hildebranddal, a „szakmám" művészeivel s Gorkijjal, az író-művésszel és Rákosival, az államférfiúi bölcseség művészével. És ünnepem volt persze — egy meleg pillantás Vedresnére —, mikor a feleségemmel találkoztam. De ezt ne mondjuk el, mert szentimentális.

Nem az. Egy emberpár életére vet kedves sugarat, s ahogy ez a két ember ül itt, a meghitt szobában, sorsukhoz ez a családi fény úgy hozzátartozik, mint a gyermekeik, akik felé olyan nagy szeretettel fordulnak, szavaikkal minduntalan felidézve őket.

GORKIJ ÉS EGY SZÁL RÓZSA

Vedres Márk pontosan, kereken fogalmaz beszélgetés közben is, mondatait szinte gyöngybetűs írásban mondja, javítás és kitérés nélkül. Beszédében époly fegyelmezett, mint művészetében. Nyoma sincs benne öreges bőbeszédűségnek, vagy tétovaságnak, ahogyan nincs nyoma magas korának a megjelenésében sem. Szikár, egyenes tartás, rugalmas mozdulatok, magas homlok, ősz szakállal keretezett, eleven arc. S ebben az arcban két, szinte gyermekien tiszta, barna pillantás, amely benyomásokat époly gyorsan fog fel, mint ahogy érzelmeket is töretlenül tükröz.

Gorkijról beszél s két kezével, mintha a levegő anyagából akarná kifaragni, hirtelen megmintázza az írót:

— Csontos, magas, rendkívül emberséges megjelenésű volt. Zubbonyban lépett be a fényes szobába, estélyiruhás emberek közé, s mikor meglátta őket, menekülő mozdulatot tett, mint az őz, ha visszafutni készül erdei magányába.

— Firenzében történt ugyanis, egy amerikai ember vacsoráján. Mikor a meghívást kaptuk, az a hír járta erről az amerikairól, hogy szocialista. Aztán kiderült, hogy csupán snob. Firenzei palotáját is csak azért vásárolta, mert elhitették vele, hogy a kandalló előtt valaha Savonarola ült.

A mester arcán végigfut egy csúfondáros mosoly:

— Pedig dehogy. A palota jóval Savonarola halála után épülhetett. Ide voltunk hát hivatalosak, Firenzében élő frók és művészek. Az asztalon minden terítéken mellett rózsa feküdt, amelyről a házigazda sietett elmondani, mennyibe került. Szálanként egy egész kis vagyonba. Gorkij a vacsora alatt lassan szétszedte a maga rózsáját.

— De szirmonként, óvatosan vizsgálgatva minden porcikáját, egészen a száráig — veti közbe a mester felesége.

— Igen. Egészen aprólékosan, szinte felboncolva. A vacsora végére készült el vele. Akkor odament a házigazdához, tenyerén a virág lehelletfinom roncsaival és irónikusan csak enynyit mondott: „Tudja ön, hogy milyen olcsón jutott ehhez a remekműhöz." Szétfújta a szirmokat, megfordult és elment.

Még egy virágtörténetet mesél el s a felesége ismét kap egy kedves tekintetet. A történet egy csokor ibolyáról szól, amelyet az asszony valaha Rodintól kapott.

„HAZATALÁLTAM..."

Aztán Párizs. Párizs, ahol akkoriban a Dreyfus-per zúgott. Az utca egyik oldalán üvöltött az acsarkodás: „Le Dreyfusszal! Le Zolával!" A másik oldalon vonult a nép s az igazságot harsogta: „Éljen Dreyfus! Éljen Zola!" Vedres Márk — akkor huszonhét évesen — természetesen az igazság oldalán kiáltott. Mint emberséges ember és mint szocialista.

— Tizennyolc éves korom óta vallom a szocializmust. Eszményeimért sokáig belső és tizenhárom esztendeig külső emigrációba kényszerültem. Abba a régi társadalmi rendbe nem tudtam és nem is akartam beleilleszkedni. Most végre hazataláltam. Beletaláltam a saját koromba, a miénkbe, amelyért annyian szenvedtek vértanúságot és annyian éltek meg keserű évtizedeket. Amelyért hazám legjobbjai rettenthetetlen harcoltak, s amely most felvirradt. A mi korunk. A szocializmus beteljesedésének kora.

Forrón és forradalmian beszél Vedres Márk, mint köröskörül az otthonosan és stílusosan berendezett lakásban a művészetének különböző korszakában alkotott művei. Különböző időpontokban születtek: 1907-ben, vagy 1950-ben, de rendületlen erővel ugyanarról szólnak: a valóság szépségéről, az igazságról, szegény emberek kemény küzdelmeiről. Nagy művészi hagyományok élnek e művekben mesterség és forma tekintetében, de kifejezés és tartalom szempontjából modern s haladó igazságok.

Szóban Vedres Márk azt a hitvallást, amelyet szobraiban elmond, így fogalmazza meg:

— Küzdelmes munkában eltöltött évek után — hatvan esztendeje dolgozom szakadatlanul —, az új világot megérve azt látom, hogy egy út elején állok s még sok teendőm van, hogy a mai kor megváltozott életét visszatükrözzem. És mert most a munkára az anyagi lehetőség nem urambátyám protekciótól függ, hiszen a demokrácia mindenkinek lehetőséget ad a munkára, remélem, hogy a szocialista képzőművészet terén eredményeket fogok elérni. Tervem ez: dolgozni. Dolgozni annak a tiszta vonalnak az alapján, amely a Magyar Dolgozók Pártjának művészi programmja.

Nyolcvanadik születésnapján ezt mondja Vedres Márk, aki két világot látott munkás élete alatt, s ifjúkorában azt választotta, amelynek igazságosságában és emberiességében már akkor bízott, amikor még csak a körvonalait látta. Most megérte. Angyalföldi műtermo ablakán beárad egy munkásváros sokféle eleven zaja. Ezeknek a derűs hangoknak s a mögöttük lüktető életerőnek formában, szoborban kifejezést adni: ez a munkakedvében oly fiatal, születésnapját ünneplő mester terve. Tetterejét jelenleg az emlékezésbe önti: a munkásmozgalmi mártírok emlékét faragja kőbe s utána ismét az élet felé akar fordulni, a munka ábrázolása felé, az ifjúság felé, amely örömét olyan frissen kiáltja ki Vedres Márknak a Képzőművészeti Kiállításon álló fiatal munkásszobra.

M. B. R.

MÁSODIK KÖNYVÜNK

«Elhiszed-e már, hogy az ember a legerősebb?» —

(Népmese tanulsága a második általános tankönyvéből.)

A hatéves megismerte a betűket, a hétéves megtanulja összekötni őket. A halévest kézenfogta az iskola és megmutatta neki épülő új világunkat; a hétéves már közelebb megy a jelenségekhez, bemegy a körbe, megfigyel, gondolkozik, megpróbálja utána csinálni papírból, amit lát maga körül. «Új országot építünk!» mondja a másodikosok új tankönyvének első oldala; a gyermek nem egy kész és merev világgal áll szemben, mint mi gyermekkorunkban, hanem a fejlődő, előre mozgó élettel, amelyet az ember változtatott meg s a közös munkára alapult társadalom tervszerű munkája alakít tovább.

Háromszázharminc oldal a másodikosok könyve: az olvasmányokat tartalmazó rész a nyári erdő emlékével kezdődik és az «Úttörő Vasút»-tal ér véget. A számtanpéldák gyüjteménye a százas számkörben visz körül; a gyermek már összead, kivon, szoroz, oszt, játszik a számokkal, ahogy játszik a mondat részeivel is. A nyári erdőn szedett virágokkal és bogarakkal, a gyüjtéssel tanulja meg a kategória fogalmát, megtanulja, hogy mi és miért tartozik közös csoportba a világon: azért, ami benne a legfontosabb és minden mástól megkülönbözteti.

Nem kapsz merev definíciót sem, kis másodikos — magadnak kell kitalálnod, beleírnod az üres kockába virág, bokor, fa közös nevét. A könyv csak rávezet, ami annyit jelent, hogy helyesen csoportosíts. A könyv nem kiált rád, hogy beszélj értelmesen, csak megállapítja, hogy Zsuzsi hadart, Bandi halkan beszélt, Klári akadozott, tehát a gyermekek Lacit és Marikát hallgatták nagyobb figyelemmel, akik barátságosan, nyugodtan és öntudatosan beszélnek. A lecke tehát nemcsak a «hogyan» kérdésre felelő határozószóra tanít, de megtanít a helyes külső magatartásra is.

Piros keretben jelenik meg a hatodik oldalon először, azután minden három-négy oldalon ismétlődik, hogy a kis másodikos hozzászokjon a rendszeres, tervszerű munkához:

HETI MUNKATERV

Az erdő növényei után megjelennek az erdő madarai és megint csak a te dolgod, hogy keresd meg, írd le: melyek a költöző és melyek a nem költöző madarak. Ott: megkaptad a felsorolást és neked kellett adni a meghatározást, itt megkapod a meghatározást és te adod a felsorolást. Az élet minden jelensége fellazul, részekre bomlik, hogy azután te próbáld összerakni magad.

Petőfi neve ismerős már a hétévesnek, József Attiláé is. Petőfi az évszakról beszélt most, József Attila a perc varázsát adja át, de a könyv ébren őrködik, hogy el ne kapjon a kelleténél tovább ez a varázs. Az úttörők táborozásából tanulja meg a gyerek a rendszeres életmód örömteli változatosságát — az úttörők jelzései, az utcai táblák, a vasúti jelek, a dolgozatfüzet javítási jeleinek megismerése gondolkoztatja el a „jelbeszéd" értelmén. Ősi nyelvvel ismerkedik meg és a mai élet tájain is el tud igazodni vele — ha cikket ír a Pajtásnak, már korrigálni is tudja a levonatot.

Beszélünk persze az időjárásról is, a természetről is, az őszről, a télről és a tavaszról is. A természet itt van körülöttünk; ismerjük meg alaposan, hogy ki tudjuk választani belőle, ami jó és le tudjuk küzdeni, ami ellenséges. Ilyen a viszonyunk az emberi tapasztalattal is: felhasználjuk mindazt, ami helyes és igaz, elvetjük, ami káros, esetleges, hibás. Megfigyelünk — a másodikos igen gyakran hallja ezt az igét. Figyeljétek egy hétig keresztül az időjárást; figyeld meg a falevél alakját, figyeljetek meg két plakátot az utcán, figyeljétek meg a házaka abban az utcában, amelyben laktok, gondolkozzatok rajta, beszéljétek meg, miért közlekedik az egyik utcában több jármű és gyalogos, a másik utcában kevesebb. Tanuljatok meg dolgozni a magatok területén, gyüjtsetek, rajzoljatok, készítsetek ragasztói; színes papírból tépd ki, mintázd az őszi levelek formáját, a házat, készíts nagy táblát az osztály számára ezzel a felirattal: „Munka után pihenj!" Tanulj meg elemzőn és bírálón szembeállni az élet jelenségeivel — tanuld meg szétszedni, tanuld meg összerakni.

De nemcsak értelmi élet van, — ismerd meg, váljon véreddé a legmagasabbrendű emberi erkölcs: a kommunista erkölcs. Ságvári Endréről tanul a másodikos, az ő történetéből tanulja meg, hogy ne tűrje soha az igazságtalanságot, harcoljon az igazak igazáért, ne ijedjen meg senkitől. Szovjet tankönyvek kis remekműveiből tanulja meg a kollektív élet apró árnyalatait: a máson való segítés tapintatát, — „úgy kell adnod, hogy jó szívvel el is fogadhassák" — a közös munka igazságos elosztását, „úgy osztozzatok meg a mézen is, ahogyan a munkán osztoztatok" — az igazi szeretetet, amely nem mutatványokkal, de segítséggel bizonyítja be, hogy «anyjának igazi gyermeke». Sztálin iskolaéveinek történetéből tanulja meg, hogy a legjobb tanuló sohasem fölényeskedik, sohasem érezteti a többivel, hogy többet tud, mint ők, hogy a legjobb jó pajtás is, aki mindig segít a gyengébbeknek. És a szokolnyiki karácsonyfa történetéből ismeri meg Lenin «nagy, meleg kezét», — ott ismeri meg Lenint a szokolnyiki iskola 1919. karácsonyi ünnepélyén, ahol szembekötősdit játszott a gyerekekkel.

A történetek a hétévesnek szólnak, de az összefoglalás annak a felelős felnőttnek szól, aki ott él már a szocializmust építő kor kis iskolásában is. Ez a derengő körvonalú felnőtt olvas már az októberi forradalomról, ez olvassa most Sztálin esküjének néhány szavát. A könyv nemcsak egy esztendő tananyagát adja, de ismétli és elmélyíti az elmúlt esztendőjét, előreveti és előkészíti a következőt. „Földrajzi előkészítő" játék a méregetés az iskolaudvaron tízméteres zsineggel — megszerzed vele a jó szemmértéket, ki tudsz vele mérni százméteres távolságot is. Barátkozz a térre', barátkozz az idővel barátkozz tér és idő kapcsolatával is. Fuss egy percig! Mérd meg, hány métert haladtál. Figyeld a házak magasságát, az emeletek magasságát, figyeld, kik dolgoznak az utcán, nézz körül a pályaudvaron, gyüjts adatokat több környékbeli utcáról! Sétálgass az anyanyelv szavainak virágágyainál, keresd a hasonlókat, gyüjtsd csokorba, vágd szét a mondat részeit, tedd dobozba, mint a bogarakat, amelyeket gyüjtöttél, borítsd ki, állítsd össze megint. Nézd: a te színházad, a te újságod, a te vasutad, a te könyved; minden igazi, szép, okos, mozog, eleven — az ország nemcsak felnőttkorodra készít elő, de teljessé és boldoggá építi a jelent is, gyerekkorodat. Petőfi, Arany, Csokonai, József Attila, Móricz Zsigmond beszélnek hozzád, de új világodról is szólnak már hozzád a kor új költői. A tenger is felvillan egy percre gyermekkorod kisvonatának ablakából: Puskin néhány sora.

„Csodát látsz ott: manók
[bolyongnak,
Az ágon sellő üldögél."

Megismered legnagyobb ünnepeinket s az ünnepek tartalmát, mert új világodban tartalma van hétköznapnak és ünnepnek, tárgynak és szónak, könyvnek és szerszámnak. A felszabadulást ünnepled és a munkát, az eredményt és a győzelmet — nemcsak azt, amit a természet ad, hanem amit az ember elvesz tőle —, nemcsak a multat, de a jövő minden végtelen lehetőségét is. Megtanulod tisztelni a multból azt, ami méltó a tiszteletre és megtanulsz hinni az emberiség közös, boldog, békés jövőjében.

★

A szocializmust építő ország nyolcévese már érti azt a nyelvet, amelyen új hazája beszél. Nem lehet „eladni" már a tudatlanság, a sötétség, a babona és az elnyomás világának — látásmódja világos és éber, józan és becsületes. Már hazatalál, mint a mesében — a helyes szemlélet tiszta napsugara világít már neki az úton. Alapos munkával, gyengéd gonddal készült számára ez a tankönyv is, huszonegy ember munkája; megértette vele szóval és számmal, képpel és verssel, gondolattal és tettel a legtöbbet, azt, amit a népmese tanulsága úgy fejezett ki: „elhiszed-e már, hogy az ember a legerősebb?"

Bródy Lili

Könyveket,
könyvtárakat
magas áron veszünk
Új Világ könyvesbolt
Bp. VI., Sztálin-út 32.
126—282

Magyar Nemzet
Főszerkesztő: Boldizsár Iván
Felelős szerkesztő: Parragi György
A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója
Szerkesztőség: VII. Lenin-krt. 9—11. Telefon: 221—200.
Kiadóhivatal: VII. Lenin-krt. 9—11. Telefon: 221—285.
Hirdetési osztály: VII. Lenin-krt. 9—11. Telefon: 221—285. 221—200.
Hirdetési osztály csekkszla száma: 61.080.
Terjeszti: Posta Központi Hírlap Iroda, Budapest, V., József nádor tér 1. Telefon: 180—850.
Budapesti egyéni előfizetőket a kerületi kézbesítő hivatalok kezelik, vidéken a helyi postahivatal.
Központi előfizető szolgálat: 183—022.
Előfizetési díj egy hóra 12 Ft., negyedévre 36 Ft.
Előfizetések csekkszámlaszáma: 61.030.
Athenaeum Nyomda Fv.: Soproni Béla.

BERENDEZÉS

BÚTOR

Kétszemélyes epedás patentrekamiét készít Kádár, Rudas László (Podmaniczky)-u. 67.

Kétrészes kombinált szekrény és egy szép háló sürgősen eladó. Hársfa-utca 27. ajtó tíz.

Kétszemélyes rekamiét, garnitúrát, fotelágyat és mindennemű kárpitos munkát készít, jutányosan, fizetési könnyítéssel kisiparos: Weselényi-utca 36. Tel.: 227—192.

Egy szép konyhaberendezés eladó. — XIII. Sziget-u. 19/b. földsz. Bognár.

Rekamié, önműködő, kétszemélyes, fotelt, széket készítek. Kárpitos, Zichy Jenő-u. 33. sz.

Hálószobát, v. kombináltat vennék privátból! Teleki-tér három, III. ört. Telefon: 131—776.

Háromajtós szekrény eladó. Hétköznap öttől: IX. Hámán Kató-u. 32. sz. 84. ajtó.

Nagyméretű háromajtós és kombinált szekrény prima állapotban eladó. II. Fillér-utca 34. 4—7-ig. Házfelügyelő.

Sürgősen különféle bútorok eladók. Megnézhető csütörtök 5—8-ig, vasárnap ½10—12-ig: II. ker. Gyorskocsi-u. 28.

Egy prima állapotú telihálós, konyhakredenc és egyéb dolgok eladók. Karácsony Sándor-u. 18. II. 25.

Kétszemélyes új rekamié eladó. Sip-u. hat. I. 5.

Rekamiék, fotelok, székek, garnitúrák, szezlonok készítését pótanyagmentesen régi árakon vállalja fizetési könnyítéssel Vida kárpitos, Király-utca 70.

Kétszemélyes, dupla ágyneműtartóval garnitúrát, egyes darabokat is készít kárpitosmester, Landler Jenő-u. 14. (volt István-út).

Hálószobát, kombináltat és irodabútort, hibásat is vennék. Pozsonyi-út 1. I. 1. Tel.: 113—754.

Foteltisztítás
vagy átfestés
specialistája
NEO - COLOR
Tel.: 185-205.

Kétszemélyes, epedás rekamiét 2600-ért, kétszemélyes garnitúra, 2 fotellel, 2 székkel 4600-ért jótállással készít: Rákóczi tér 11. Kárpitos.

Rekamiét, fotelt, fotelágyat készítek. — Használt rekamiéját becserélem, átalakítom. Fizetéskönnyítés Horváth Mihály (Mária Terézia)-tér tizennégy. Kárpitos. (Templomnál.)

Háromajtós dió újonnan fényezve eladó. Frangepán-utca 71/a.

Kétszemélyes rekamié, két fotel eladó. Körtvélyesi, József-u. hetes.

Költözködőm. Rendelésre különféle rekamiék, fotelek, székek, szezlonok olcsón, javításokat vállalok. Kárpitos, Aradi-utca egy

Nehéz teherbíró 6500-ért eladó. Rákospalota, Klapka-utca 45.

Dupla, ágyneműtartós, kétszemélyes, epedás rekamié garnitúrát, egyszemélyes fotelágyat, sarokrekamiét készít! Javítást, átalakítást vállal: Kárpitosmester, Király-utca nyolcvan kilenc.

Íróasztalt, rollós iratszekrényt, írógép-asztalt, kétajtós barna szekrényt vesz Állami Kordélyos Vállalat, Bpest, XIII., Jászai Mari-tér 5. Telefon: 338—980.

Kombinált szekrény és egy háromajtós szekrény eladó. Újpest, Baross-utca 86.

Barokk vagy reneszansz garnitúrát, v. rekamiét jó állapotban keresek megvételre. Telefon 401-900. reggel 8—10-ig: Pozsonyi-út 53.

Háromajtós diófaszekrény eladó. Horváth, Sobieszky János utca 3.

Férfiszoba eladó, új olasz reneszánsz. Bővebbet: II. Bogár-u. 10/b. — Tel.: 154—453.

Kombinált szekrény, modern, kétrészes, kitűnő állapotban eladó! IX. Knézits-u. 15. II. lépcső, II. em. 15. sz. (Bakáts-tér sarok.)

Zeneszekrény, roló, kottaszekrény, tanulópad, emeletes ruhaszekrény, cseresznyefa szekrény, ágy eladó. Bartók-út 15/a. II. 7.

Koloniál, vagy fiamand heverőt (rekamié) egyszemélyest vásárlunk készpénzért. Tel.: 221—236, 3—4-ig. — Fejesné, Akácfa-u. 2/B.

Rekamié, festett, bőrbőrönd eladó. VIII., Práter-utca hetvenegy, II. huszonöt.

Kétredőnyös nagyméretű iratszekrény kitűnő állapotban eladó, Telefon: 113—754, Pozsonyi-út 1. I. 1.

Epedás franciaágy használt, gyönyörű bordó huzattal, dupla ágyneműtartóval, olcsón eladó! Fürst Sándor-utca 38/B. — Sátori.

Hálószoba, szezlon, gyermekágy, vaságy matraccal, prima állapotban privátból eladó. Illatszertár, Csányi-u. 12. (421—067.) Kilenctől ötig.

Ebédlő komplett, modern olcsón eladó. — Bartók Béla-út 12. II. emelet, Déri.

Két személyes rekamié és két fotel eladó. XI. Bukarest-u. 7. Házf.

Egy szép berkenye teleháló eladó. Budaőrsi-út 118.

Garnitúra prima kék epinglé eladó. V., Párisi-utca 1. I. 3. — Kaposvári. Csak 5—7-ig.

Kétszemélyes új rekamié eladó. Hungária-krt. 129. fszt. 1.

Üzemi könyvtár részére könyvszekrény olcsón eladó. VIII. Dobozi 39.

Rekamié 2 fotel és szék eladó. VIII. József-utca 7. fszt. 1.

Eladó egy keményfa hálószoba bútor. — XVII. Pestszentlőrinc, Szemere-telep, Honvéd-u. 62.

Fekvőhely eladó. — Megtekinthető 3—4 között: Petőfi-tér 2. II. 2.

Háromajtós barokk szekrény és sublód, műbútor eladó. Sütő-utca 2. I. 3. Dr. Kádár. Megtekinthető: délután hétig.

Vitrin sublód, hármas fehér szekrény, ebédlő, üvegek, kották eladók. Lenin-körút százhat, három tizenegy. 129—398.

Vennék 2 darab páros v. magános ágyakat, 3 vagy 2 ajtós politúros, vagy festett szekrényt, kis konyhakredencet. Gerlóczy-u. 11. Tel.: 384-340

Két fotelt keresek megvételre. Németh D., Bp., XX. Kossuth Lajos-u. 128.

Kifogástalan hálószoba és egy kombinált szoba eladó. Bajcsy Zsilinszky-út 22. félemelet 1.

Barokk stíl, használt kétszemélyes rekamiét kárpitozás nélkül is vennék. Bimbó út 10. II. 154—329. — 12-ig vagy 6 után.

Könyvespolcok, komód, facsillár, kisleánynak kosztümök, eladók. Ferenc-krt. 25. félem. 2.

Kombinált szoba kétszemélyes rekamiéval, szekrény külön, eladó Rákóczi-út 27/a. I. 4.

Műbútor kombinált szekrény, extra minőség, igényesnek 9.000.— Ft. IX. Márton utca 13. II. 41.

Topolyafa szekrények, függönyök, kredenc eladók. Pannonia öt-ven, második kettő. — Vasárnap.

Gyönyörű modern hálószoba bereudezés eladó. Kispest, Werkerle-u. 66. Farsang.

Modern diófa háló eladó privátnak. Lónyai utca 29. fszt. 3.

Majdnem új, világos, kisipari mély szekrény eladó. Vadász-u. 32. Bózáné.

Fonottgarnitúra, vitrin, ruhaszekrény eladó. Bartók Béla-út 51. harmadikon négyes.

Gyermekágy matraccal, eternites gyermekasztal, gyermekszék, háztartási üvegáruk, befőttes üvegek eladók. VII. Weselényi-u. 40. I. 5.

Háromajtós szekrény eladó. Baross-u. 3. — Házfelügyelő.

Modern konyhabútor jutányosan eladó. — Somogyi Béla-út 9. I. 32. sz.

Különleges kombinált bútort 2 rekamiéval vennék. Csak privátból. V. Cukor-utca 4. 183—177.

Prima kétszemélyes rekamié bordó epinglé huzattal sürgősen olcsón eladó. Göbel Rezső, VII. Vörösmarty-u. 6. II. 17.

Szép kombinált bútor sürgősen eladó. — Dunaharaszti, Vörösmarty-u. 3.

Jó minőségű konyhabútor eladó. Bencze, Tömő-u. 24.

Diófa ebédlő, sima, fényes, vitrin, nagy tükör, csillár, állólámpa, trümé, paraván, könyvállvány kis asztal, egyéb bútorok eladók. Szent István-körút 4. udvar ban balra.

Modern Seiler-féle 3 személyes kombinált műbútor eladó Szabó György, Nagymező-utca 18. III.

Teljesen új konyhabútor privátnak sürgősen eladó. VI. Szív utca 36. fszt. 2.

Vennék koloniál v. biedermeier asztalt székekkel. Telefonon háromtól ötig 315-123. Irásban Tapolcsányi-u. 12/a. Házfelügyelő.

Eladó: háromajtós emeletes tükrös fehér garderobe szekrény, intarziás citromfa háromajtós és egyajtós szekrények, képkeretek, nagyméretű festővászonnak alkalmas kép. Dessewffy-u. 10. Rozgonyi. 312—635, vasárnaptól.

SZŐNYEG

Perzsa és mindenfajta szőnyeg művészi javítását és tisztítását olcsón vállalom. Voszgercsján, Szarka-utca 7. II. 1. Telefon: 381—064.

Egy kettőszer százharmincas magyar perzsa, egy kettőszer hármas velúrszőnyeg, kettő nagyméretű barna selyembrokát fotel eladó. Pesterzsébet, Török Flóris-u. 207. Harmincegyes villamos.

12 □ m-es kínai szőnyeg eladó. Megtekinthető 2—6-ig: Lázár-u. 13. II. 21.

Szőnyegek, képek, rádió eladó. Németvölgyi-út 83. Tel.: 354-073

2 hibátlan magyar perzsaszőnyeg eladó. Márkus, Lenin-krt. 28.

Gyönyörű keleti perzsa, 270x3 m eladó. Szentkirályi-u. 13. II. 6. 142—940.

Perzsaszőnyeg 3x110 jó állapotban eladó. I. Uri-utca 25.

Keleti perzsaszőnyeg 3x4 négyzetméter, gyönyörű állapotban eladó. Előzetes értesítésre: 161—804 számon: Szilágyi-fasor 25

EGYÉB BERENDEZÉS

Porszívót kölcsön vehet Keravillitől. — Boltjaink a város minden részében. — Kölcsöndíj: egy napra Ft. 12.—, fél napra Ft. 7.—

Villanyhűtőszekrényt 400 liter és ezen felüli hasznos űrtartalommal csemege bolt és hússzék részére veszünk. Részletes ajánlatokat Nógrádmegyei Népbolt, Salgótarján. Régi posta-u. 13. címre kérünk.

Galériát, deszkát, használt faanyagot, gerendát vennék. Mészáros, Gabona-utca 7. Telefon: 338—435.

Vogel csillárkészítő javít, átalakít, felüvegez, VIII., Horváth Mihály (Mária Terézia)-tér 1.

Egyajtós jégszekrény és majdnem új porszívó univerzlis eladó. XIV. Jávor-utca 5/B. földszint 1.

Gyermekágy, konyhakredenc, szekrény, karnisok, kannák, autóemelő, pumpa eladók. VIII. Dobozi 39

Kétlángú zománcozott benzingázrezsó eladó üzemanyaggal. Kékesi, III. Körte-u. 11. 6—8 óra között.

Henefeld jégszekrény eladó. Dózsa György-út 68. II. 8. sz. 9—12-ig.

Fürdőszoba berendezés, kád zománcozott, két akvárium olcsón eladó. Rákosszentmihály, Eperjes-u. 17.

Villanyhűtőszekrényt 400 liter és ezen felüli hasznos űrtartalommal csemege bolt és hússzék részére veszünk. Részletes ajánlatokat Nógrádmegyei Népbolt, Salgótarján. Régi posta-u. 13. címre kérünk.

Galériát, deszkát, használt faanyagot, gerendát vennék. Mészáros, Gabona-utca 7. Telefon: 338—435.

Vogel csillárkészítő javít, átalakít, felüvegez, VIII., Horváth Mihály (Mária Terézia)-tér 1.

Egyajtós jégszekrény és majdnem új porszívó univerzlis eladó. XIV. Jávor-utca 5/B. földszint 1.

Gyermekágy, konyhakredenc, szekrény, karnisok, kannák, autóemelő, pumpa eladók. VIII. Dobozi 39

Kétlángú zománcozott benzingázrezsó eladó üzemanyaggal. Kékesi, III. Körte-u. 11. 6—8 óra között.

Henefeld jégszekrény eladó. Dózsa György-út 68. II. 8. sz. 9—12-ig.

Fürdőszoba berendezés, kád zománcozott, két akvárium olcsón eladó. Rákosszentmihály, Eperjes-u. 17.

RÁDIÓ

Használt rádiót és zenegépet vásárol a 34. sz. Keravill bolt. VI., Nagymező-utca 14. Telefon: 224—845.

Világvevő rádiót jól megfizetnék. — Dr. Romsich, Királyi Pál utca 8. II. 4/a. Tel.: 385—132.

Rádiójavítás szakszerűen, gyorsan, garanciával. Pogány, Majakovszkij (Király) utca 1/b. (422—056.)

Világvevő márkás rádiót veszek. Garaitér 18. Tel.: 420-464.

Rádiót priváttól készpénzért veszek. Thököly-út 5. Tel.: 427-027

Rádiójavítás gyorsan, szakszerűen: Csala, Bajcsy Zsilinszky-út tizenhét.

Vennék jó áron márkás rádiót és lemezjátszót. Pannonia-u 30 I 3. Tel.: 204—522.

Vennék priváttól márkás rádiót és villanygramofont. Majakovszkij (Király)-u. 92. — Tel.: 427—653.

Philips Jóbarát, univerzális, varázsszemes rádió eladó. Pál-utca 7. fszt. 14. Czene

Siemens zafírtűs gramofonos világvevő rádió sürgősen. Király-utca 98/B. I. 11.

Modern, remekhangú világvevő sürgősen eladó. Pannonia-utca 30. I. 3.

Thorenz váltóáramú gramofonmotor tányérral automata kapcsolóval eladó. — Kertész-u. 50. III. 19/A.

Tonalit lemezjátszó eladó. Cím: I. ker. Bathyány-u. 48. II. 14

3+2-es szuper rádió ezerszázért. Pauler-u. 21. IV. em. Urbán.

FOTÓ, OPTIKA

Leica eladó. Szombaton 2—5-ig: Somogyi Béla-út 21. III. 2.

Exacta kisfilmes 3.5 Tessarral, majdnem új, eladó. Szirtes, Csáky-u. 16. I. 2/a. — Tel.: 325—123. Szombaton 7 után, vasárnap egész nap.

Kodak Retina II — Xenon 1:2, Compurrapiddal, színszűrővel: Madách-tér 5. házfelügyelő.

Leica-Korex szalagot vennék sürgősen. — Telefon vasárnap 8—12: 342—403. Vas-u. 19.

Zorkij 1:2 új, Praktiflex 2:8 Xenár eladó. Vasárnap 8—12: Vas-u. 19. Tel.: 342—403.

RUHÁZAT

Férfiöltönyt, felöltőt középtermetre vennék. Telefon: 427-010 Király-utca 15.

Molykár ellen megóv marty-u. 46. III. 20. Katzer szűcs. — Alakítás, javítás stb. Irhabunda tisztítás. — Ó-utca 36. (Nagymező-utcánál.) 124—724.

Férfiruhát középtermetre vennék! Tel.: 426—429. Szív-utca 37. I. 12.

Irhabundát jó állapotban veszek hatéves gyermeknek. Tasnády Baross-utca 28.

JÁRMŰ

250-es Puch, eladó! — Szív-utca 59. földsz 1. Megtekinthető: hétköznap 17-ig, vasárnap egész nap.

Sarolea oldalkocsival eladó. Pálya-u. 3. Szabó házfelügyelő.

OLDALKOCSIS MOTOR-KERÉKPÁROKAT
— kizárólag jókarban lévőket —
megvételre keres nagyvállalat.
(Autókereskedelmi vállalaton keresztül.)
Ajánlatok küldendők levélben:
Máv. Pályaépítő Ü. V. A/5 osztályához,
Bp., VII. Lenin-krt. 49

Kettes túra kajak, kabin berendezéssel együtt eladó. 127-592, 6 után Asbóth, Aradi-u. 11. IV. 4.

Tangóharmonika 48. B prima hangú eladó. Bp. XV. Aulich Lajos-u. 160. 67-es végállomás.

200 éves tiszta hangú hegedű eladó. V. Széchenyi-u. 12. fsz. 1

Nagy mesterhegedű eladó. Üllői-út 107. fszt. 3.

RÁDIÓ

Használt rádiót és zenegépet vásárol a 34. sz. Keravill bolt. VI., Nagymező-utca 14. Telefon: 224—845.

Világvevő rádiót jól megfizetnék. — Dr. Romsich, Királyi Pál utca 8. II. 4/a. Tel.: 385—132.

Rádiójavítás szakszerűen, gyorsan, garanciával. Pogány, Majakovszkij (Király) utca 1/b. (422—056.)

Világvevő márkás rádiót veszek. Garaitér 18. Tel.: 420-464.

Rádiót priváttól készpénzért veszek. Thököly-út 5. Tel.: 427-027

Rádiójavítás gyorsan, szakszerűen: Csala, Bajcsy Zsilinszky-út tizenhét.

Vennék jó áron márkás rádiót és lemezjátszót. Pannonia-u 30 I 3. Tel.: 204—522.

Vennék priváttól márkás rádiót és villanygramofont. Majakovszkij (Király)-u. 92. — Tel.: 427—653.

Philips Jóbarát, univerzális, varázsszemes rádió eladó. Pál-utca 7. fszt. 14. Czene

Siemens zafírtűs gramofonos világvevő rádió sürgősen. Király-utca 98/B. I. 11.

Modern, remekhangú világvevő sürgősen eladó. Pannonia-utca 30. I. 3.

Thorenz váltóáramú gramofonmotor tányérral automata kapcsolóval eladó. — Kertész-u. 50. III. 19/A.

Tonalit lemezjátszó eladó. Cím: I. ker. Bathyány-u. 48. II. 14

3+2-es szuper rádió ezerszázért. Pauler-u. 21. IV. em. Urbán.

FOTÓ, OPTIKA

Leica eladó. Szombaton 2—5-ig: Somogyi Béla-út 21. III. 2.

Exacta kisfilmes 3.5 Tessarral, majdnem új, eladó. Szirtes, Csáky-u. 16. I. 2/a. — Tel.: 325—123. Szombaton 7 után, vasárnap egész nap.

Kodak Retina II — Xenon 1:2, Compurrapiddal, színszűrővel: Madách-tér 5. házfelügyelő.

Leica-Korex szalagot vennék sürgősen. — Telefon vasárnap 8—12: 342—403. Vas-u. 19.

Zorkij 1:2 új, Praktiflex 2:8 Xenár eladó. Vasárnap 8—12: Vas-u. 19. Tel.: 342—403.

RUHÁZAT

Férfiöltönyt, felöltőt középtermetre vennék. Telefon: 427-010 Király-utca 15.

Molykár ellen megóv marty-u. 46. III. 20. Katzer szűcs. — Alakítás, javítás stb. Irhabunda tisztítás. — Ó-utca 36. (Nagymező-utcánál.) 124—724.

Férfiruhát középtermetre vennék! Tel.: 426—429. Szív-utca 37. I. 12.

Irhabundát jó állapotban veszek hatéves gyermeknek. Tasnády Baross-utca 28.

JÁRMŰ

250-es Puch, eladó! — Szív-utca 59. földsz 1. Megtekinthető: hétköznap 17-ig, vasárnap egész nap.

Sarolea oldalkocsival eladó. Pálya-u. 3. Szabó házfelügyelő.

Használt motort oldalkocsival, üzemképest részletre vennék! Szász, II. Vöröshadsereg-útja 119.

125-ös Csepel eladó. Csáky-utca 4. fszt. 4.

100-as Csepel, ballonos eladó. Vasárnap: Mátyás-tér 11 sz.

350 kcm DKW-ra könnyű jobbos oldalkocsit vennék, vagy 500-as modern oldalkocsis gépre ráfizetéssel elcserélném. — Szó, Lövőház-utca 26.

100-as ballon Csepel eladó. X. ker. Kőbányai-út 42. ajtó 162.

500-as oldalkocsis jókarban, külön oldalkocsi alváz olcsón eladók. VIII. Illés-utca huszonnyolc.

Zündapp 200-as, Puch 250-es eladók. VIII. Illés-utca 28.

500-a angol blokk motorkerékpár, patentkerékkel (króm), eredeti kifogástalan állapotban, betegség miatt sürgősen eladó. Ugyancsak húszlitéres kannák, 5/8 külföldi új lánc, kétméteres, 125 Csepelre lánc, hátsó brillasztikgyereg, szerszámok, férfi bicikli, 28-as, svájci stopperóra, ezüst cigarettatárca eladó. Megtekinthető pénteken 16-tól, szombaton 13-tól. Rákospalota, Honvéd-utca 23. 67-es villamos végállomás.

Olcsón eladó „Csepel" 100, 125-ös mágnes álló rész. Galambos, XII. Márvány-u. tizennégy.

Kismotorért cserébe Rolleiflex fényképező gépet adnék, esetleg ráfizetek. — Jávorfi, Eger, Szvorényi-u. 24.

100-as Sachs segédmotor prima állapotban eladó. Teleki-tér 20.

250 kcm TWN motorkerékpár igényesnek eladó. Röppentyű utca 53. f. 2. Szojkó.

Jókarban lévő 100 Csepel motorkerékpár eladó. Megtekinthető: II. Lotz Károly-u. 9. Mindennap 8—10, 1 órától. Tel.: 364—851.

350-es régi AJS szóló jó állapotban eladó. Szentendre, Takács, Rákóczi 15. Vasárnap.

Behajtós Csepel motorkerékpár, prima gumikkal 1200-ért eladó Rökk Szilárd-u. 17. — III. üzlethelyiség.

Motorblokkok, sebességváltók, kerekek: Csaba 18/b. Szombat d. u., vasárnap.

Vennék régi 750-es BMW-hez komplett differenciált, esetleg Topolinóét. Kiss József-utca 11. 111—943.

200 kcm-es DKW eladó. III. Vörösvári-út 50. sz.

BMW 71 blokkhenger hiányos, eladó. Hungária-krt. 82.

EGYÉB JÁRMŰ

Versenykerékpár eladó, kitűnő állapotban. Dob-utca 37. — Műszerésznél.

Férfi kerékpár prima állapotban eladó. — Újpest, Bajcsy Zsilinszky 3. Mészáros.

125-ös sivatagi DKW eladó. Kispest, Báthory-u. 64. Megtekinthető 3—7-ig.

Babakocsi eladó privátnak. II. Szerzetes-utca 4/b. fszt. 4. — Zsigmond-térnél.

Tricikli prima gumikkal 2300 Ft-ért eladó. Rökk Szilárd-u. 17. — III. üzlethelyiség

Eladó 125 Istros oldalmotor, 1950. Sherpia, Balog-építésű. Pesterzsébet, Hullám III. garázs.

125 kcm csónakoldalmotor eladó. VIII. Déry-utca 10. fszt. 7.

Eladó kétszemélyes kajak: Balogi, Kápolnásnyék. Gyógyszertár.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Irógép javítás garanciával: Magyari műszerész, VII. Bethlen Gábor-u. 14.

VARRÓGÉP

Használt háztartási és szabóipari varrógépet vásárol a 3 számú Keravill bolt. VII Rákóczi-út 14. Telefon: 221—695.

Singer varrógép, fiágyak, szörmatracok, 468—297. XI. Ormay-u. 12. sz.

Nagyméretű Singer varrógép eladó. VIII. Pál-u. 6. II. 30.

Singer süllyesztős varrógép eladó. Lenin krt. 27. III. 16.

GÉP, SZERSZÁM

Veszünk szalagfűrészt, járgányos szecskavágót, kovács- és bognárfelszereléseket és patent ráfhúzót. Állami Kordélyos V. — Bpest, Jászai Mari tér 5.

Körkötőgépet bérbevennék. Királyi Pál utca 10. Házfelügyelő.

ÉPÍTÉSI ANYAG

Bontásból hatszárnyú és kisebb ablak üvegezve, redőnyök és sárga mettlachi eladó. Ulászló-u. 66. Előzetes tel. este: 469-642.

Építkezésből maradt különféle ajtók és ablakok eladók. VII., Almássy-utca 2. Molnár.

Használt ajtók, ablakok kaphatók! Méretre is! Asztalos, Hungária-körút nyolcvanhat.

Lebontásra kerülő épületet, fészert, bontásból kikerült építési anyagokat vennének! Havas, Amerikai út 39. (296—910.)

Használt anyagból ajtók, ablakok, olcsón kaphatók. Detre asztalos, IX. Soroksári-út 65.

Ajtók, ablakok különböző méretekben eladók. XIII. Dráva-u. 6. sz.

Használt faanyagokat, ajtókat, ablakokat vásárol: Detre asztalos, IX. Soroksári-út 65. Tel.: 142—692.

Új keresztajtók 80x220 cm eladók. XI. Somlói-út 6/B. Bozó.

Ajtó tokkal üvegezett kétszárnyú, 3 db, eladó. II. Nagybányai-út 14.

Eladó ablak tokkal 90x200, üvegajtó 70x210 valamint törpepapagájok: Sallai Imre 26. Házfelügyelő.

Csempelapot, mettlachit veszek. 386—147. négyig. V. József Attila-u. egy.

Eladó week-end-háznak alkalmas faanyag, padlók, ajtók, ablakok, stafli, hódfarkú cserép, porolóállvány. Vasárnap: Pigler Imre, Kunfi Zsigmond-utca 78. Kavics-utca sarok.

Prima ajtók, ablakok eladók. XIV. Egressy-út 72.

Ablakot vennék 170x160 mérettel, redőnyszekrényt. Lucza építőmester, Bécsi-út 118/a. Tel.: 163—226.

Pince kibúvóajtó, vasból, befalazható vaskerettel, új, eladó. — Lenin-körút hatvankettő. Maurer.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Üzemképes állapotban lévő újabb típusú **használt porszívót és padlókefélőt, ventillátort és hajszárítót** teljes tartozékkal vásárol a 11. sz. Keravill bolt, VI. Lenin-krt 101 szám. Tel.: 125—531.

Autosyphon készüléket priváttól vennék: Illatszertár, IX. Ráday-utca 15.

Fehér csempét vennék, beépítettet falról lebontanám. Telefon: 469—642. Sztálin-út 21.

Villanyborotvát vagy **pengefenőt** veszek. — Liszkay, Somogyi Béla-út 16.

Evolut könyvelési táblát vesz: Hegesztőkészülékek Gyára, Apát-u. 90. Telefon: 162—023.

Egyágú létra vasaltvázas hordárkocsi, gyári új dinamós kerékpárlámpa eladó. — Délután 4 után. — Sauer, József-krt 36.

Ágytollat, ágyneműt veszek háznál. Szív-utca 43. II. 13. Tel.: 143—287.

Brokátvelour garnitúra 9 m² perzsaszőnyeg, sorozatkönyvek Lingel szekrénnyel, személymérleg, kerti bútor kifogástalan állapotban eladó. Tel.: 428—604. Szív-u. 15. — (Priváttól.)

Ping-pongasztal eladó csak vasárnap: Mátyásföld, Marx-utca 1

Újszerű külföldi villanyhűtőszekrény eladó. Ipar-u. 4/b. IV. 1 240—234.

Ajtó 3 darab, tömör, használt eladó. Erdeklődés 12—2 közt. Telefon: 259—138. XI., Szent Imre-út 53.

Korabell, neobarokk, gobelin ülőgarnitúra, perzsa összekötőszőnyegek, modern bárszekrény eladók. — Szarvas, Anker-köz 2. I. 4.

Jégszekrény, pléhezett teknő eladó. — VIII. Korányi Sándor utca 4. III. 26. (Ludoviceum.)

Kifogástalan állapotban kétlapos villanyrezsó eladó. Mártirok-útja 42. III. 2.

Iker gyermekkocsit, mélyet, kifogástalan állapotban keresek. — Címeket: Tóth Béla, XII. Németvölgyi 27.

Kifogástalan gyermekágyat, járókát veszek. Használt ajtó, kétszárnyas ablak, új ajtótok eladók. — Ráday 25. 181—509.

Diktafon beépített motorral, házi kukoricadaráló eladók. — Pannonia- és Csanády-u. sarok. Kárpitos műhely.

Herendi étkészlet 9 személyes eladó. I. Uri-utca 25.

Könyvek, kották, laticel útipárna, tisztagyapjú útitakaró, ülőgarnitúra, állólámpa, asztalkák. Orgona-utca 8. Rózsadomb.

„Perpetuum 152" 4 aknás, zöld zománc, öntöttvas, új kályha, 3—4 irodahelyiséget fűt, 3000.— forint, — kerti padok, székek, asztalok, pince vasajtók, fa szoba ajtók, fa ülőpénztár, 1 Schunda cimbalom, szívó-nyomó szivattyú eladók. 1 négykerekű kiskocsit vennék. IV. Újpest, Jókai-u. 11. Gémesi.

Eladó 1 darab gáztűzhely. Bp. XVIII. ker. Állami telep. 216/6.

„Elektrolux" hűtőszekrény, gázra vagy villanyra 4200.—, — Tölgyfa-u. 14. II. 16. Ugyanott háromlyukú gáztűzhely: 115—268.

Frigidaire eladó, ¼4—½5 között. (Hétköznap.) Légrády Károly utca 54. Gerő.

Eladó két nagy kínai porcelán váza, két négyoszlopos műkő virágtartó, kivehető bádog betéttel, bronz csillár. Eötvös-utca huszonnégy, I. 16.

Hálószoba, konyha, csillárok stb. eladók. Szombaton 3-tól 8-ig, hétköznap este hattól: Vörösmarty-u. 11. II. 8. sz.

Dobozt, ládát, vagy tartályt bádogból, v. erős fából, különféle méretekben veszünk. Evőeszközkészítő KTSZ., Lilliom-u. 26.

Prima állapotban lévő háztartási jégszekrény eladó. Bp., VI. ker. Csengeri-u. 71. II. em. 19.

Eladó férfiruha, kettős létra, húszliteres tejeskanna, vizesüvegek. Szép, I. Hunyadi János tizenhárom.

Fürdőkád vörösrézkazánnal, mosdókagyló csapokkal eladó. Káplár-u. 11—13. D. lépcső, I. em. 5.

Fürdőszobába való üzemképes autogeiser eladó. 256—107. Bartók Béla-út 34.

Jégszekrény középnagyságú eladó. Népszínház-utca 25. I. 4.

Bronzcsillár, különleges, tizenegylángú, ülőfürdőkád fehérzománcos, kókuszszőnyeg eladó. XI. Vincellér-utca 37. Ruhaszalon.

Eladó egy nagyméretű, különlegesen szép brokátselyem paplan, két vánkos elsőrendű huzatokkal, Felsőerdősor-utca 1. II. 21.

Eladó 1 db használt vörösréz fürdőszobakályha, 8 m² fehér csempe, 1 db perzsaszőnyeg 3x1 m-es. — Nagymező-u. 23. I. 4.

Csecsemőfürdőkádat vennék. Tel.: 256—757. XI. Bocskay-út 67. — Reggeli és esti órákban.

Betegtolókocsi eladó. Ráday-u. 39. fszt. 9. Vasárnap 8—12. Kedd egész nap.

ALBÉRLET

Keresek üres vagy bútorozott szobát 350-ig, bárhol! „Dolgozó férfi" jeligére Lenin-krt. 14. Leíróba.

Magános mérnök jobb bútorozott szobát keres. Bartók Béla-út 1. IV. 23. — Tel. négyig: 140—640. 182. mellék.

Leányom mellé fiatal, szerény lakótársnőt keresek. Dorottya 3. I. 3.

Keresek különbejáratú albérleti szobát magánosnak. Farkas, József-krt. 63. I. 3. — Tel.: 330—629.

SZOBA, ELLÁTÁS

50-es, intelligens asszony magános háztartását vezetné, saját otthonában. „Otthon 29703" jeligére főkiadóba.

NYARALÁS, ÜDÜLÉS

Bérelne gyermektelen házaspár a nyári szezonra csendes helyen, nyaralás céljából 1 szobát, lehetőleg telefonnal, vagy víkendházat, Szabadsághegy, Hűvösvölgy, Pasarét, Római-fürdő környékén. Telefon: 422—252. Bíró.

Kamaraerdőnél nagykertes nyaralómban néhány sajátjaimhoz illő gyermeket vállalok üdülésre, nagyszerű ellátással. T.: 420—340, hétköznap 5—7-ig.

Megbízható nyug. nőnek gyümölcsösöm őrzéséért nyári hónapokra lakást adok. „Week-end-ház" jelig. főkiadóba.

Nyaraljon Pesthez közel, hegyvidéken, erdőben! Budakeszi, Kálvária-u. 16.

Budai hegyvidéken közlekedés mellett nyárilakást keresek, július-augusztusra. — Bért előre fizetem! — V. Váci-utca 82. V. 2.

HELYISÉG

Helyet keresek cirka 4 köbméter deszka berakására. Levélcímem: Nemes, Dessewffy-utca 8.

ÁLLÁS, VÁLLALK.

FÉRFI ÁLLÁS

Fővárosi Fűtésszerelési Vállalat
keres
kizárólag budapesti munkára
központi fűtésszerelőket, betanított munkásokat, valamint **lakatosokat.**
Jelentkezés:
Bp., IX. Koppány-u. 5 szám alatt.

Budapesti Építőgépgyártó Vállalat keres azonnali belépésre férfi forgácsoló, géplakatos és segédmunkásokat. Jelentkezés: XIII. ker. Szabolcs utca 18. Munkaügyi osztályon.

Rakodómunkásokat felvesz: Üzletépítési és Berendező Vállalat, Bpest, IX., Máriássy utca 4-6. Tel.:141-650

Budapesti Konzervgyár
keres
FÉRFI és NŐI MUNKA-VÁLLALÓKAT
május végi foglalkoztatással.
Jelentkezni szerződéskötésre a munkaügyi osztályon lehet. (Bp., Maglódi-út 47.)

Budapesti Jégértékesítő Vállalat, VIII.., Aggteleki-u. 21. felvesz hajtókat, lóápolókat, jégrakodókat, kovácsokat. Munkaerőgazdálkodás.

Mélyfúró Berendezések Gyára
keres
SIMÍTÓ ESZTERGÁLYOSOKAT, SEGÉDMUNKÁSOKAT és ESZTERGÁLYOS ÁTKÉPZŐSÖKET
Jelentkezés:
X., Fertő-utca 8. sz

Segédmunkásokat kútású és rakodómunkára felvesz: Kútépítő Vállalat, XII. Kékgolyó-u. 6.

KOVÁCSOKAT
felveszünk budapesti műhelyeinkbe Nőtlen kovácsoknak szállást biztosítunk. Felveszünk
kőműveseket és segédkőműveseket.
Jelentkezés munkakönyvvel:
Tüzelőanyagszállítási Vállalat,
Budapest, VII. Thököly-út 18 Keletivel szemben.

Elcserélném házfelügyelőségem, szoba, konyha, speiz, gáz van, hasonlóért. XIII. Garam-u. 27. fszt. 5.

LAKATOST, ESZTERGÁLYOST, FÉRFI SEGÉDMUNKÁST FELVESZÜNK:
Csepeli Papírgyár, XXI. Duna-utca 42. sz.

Textiltechnikus 30 éves vertikális üzemi és adminisztratív gyak

„HIDEG ZUHANY"

A VIDÁM SZÍNPAD ÚJ MŰSORA

HARMADIK MŰSORÁT mutatja be az idei évadban a Vidám Színpad. »*Ki vagytok értékelve*« volt az első műsor címe, »*Tessék hozzászólni*« a másodiké, a legújabbé pedig »*Hideg zuhany*«. Mindhárom címben bátran szatírikus kritikai szellemet, az időszerű kérdésekben való állásfoglalást ígért a színház, politikus kabarét, olyan programmot, amilyenért ezt a művészi intézményt megszervezték: leleplezőt, bírálót, mulattatót, de nevelőt is. Két eddigi műsorában ezt a célt a Vidám Színpad elérte, sőt úgy érte el, hogy emelte közben mind művészi, mind politikai színvonalát. Formáiban: a színjátszás, a rendezés, a színpadi technika tekintetében mindjobban elszakadt a régi kabarék alantas brettli-stílusától, tartalmában pedig: mondanivalójában és témaválasztásában közeledett a szocialista színház feladataihoz.

A harmadik, a mostani műsor címében, de bemutatásának időpontjában is, a kánikula küszöbén, fenyegetett a veszély, hogy a színház enged eddigi igényességéből, nyári kényelembe csapja magát s az ígért »hideg zuhanyt« csak kellemes felüdítésnek szánja a melegben. Szerencsére nem így van. Mint *Kellér* Dezső az új műsort egységbefoglaló, nemcsak a kérdések felszínét szellemesen meglegyintgető, hanem mélyebbre is tapintó konferánszában többek közt mondja, a »Hideg zuhany« cím jelenti a saját átvitt értelmét is. A kicsúfolásra érdemes tünetek, a hibák, a visszásságok, a fejlődésünket gátló maradványok nyakába zúdított hideg zuhanyt, a jellemünkben, a viselkedésünkben, szokásainkban, a munkánkban és a magánéletünkben, társadalmi magatartásunkban jelentkező fonákságok nyílt, javítócélzatú kipellengérezését.

Ehhez a konferánszhoz tartja magát a Vidám Színház új műsora, mikor a »Hideg zuhany« csapjából nemcsak hűsítő vizet fröcsköl, hanem néhány jól adagolt csepp vitriolt is: gúnyt és mérges megjegyzést s számaiban, ha vízsugárból fonottat is, de mégiscsak korbáccsal csap végig rajtunk úgy, hogy kénytelenek vagyunk önmagunkat jóízűen kinevetni. Így lesz ez a műsor nemcsak szórakoztató, igen mulatságos három és félórás időtöltés, hanem, mint az előbbi kettő, mozdító, ösztökélő, hibákra ráébresztő színházi este is, amely tartalmában és formájában egy újabb foknyi színvonalemelkedést jelent a Vidám Színpad életében. További közeledést jelent az új kabaré hangjához, amely — mint a Vidám Színpad idei évadjának jelei mutatják — felhagyva a régi kabarék fül- és ízléssértő rezesbanda-recsegésével, beleolvad új színházi kultúránk nagyzenekari együttesébe.

A MOSTANI MŰSORBAN különösen három egyfelvonásos mutatja, hogy a színház az egykori kabaré alvilágot jelentő deszkáiból a világot jelentő deszkákká alakítja színpadát. *Csehov:* »*Kaméleon*« című, éles szatírája az egyik, amely a cári hivatalnokok gyáva aljasságát veszi célba egy igen mulatságos rendőrbírósági jelenetben. Mincskovszkij—Achim »*Baj van Rómeóval*« című kisoperettje a másik — s ez talán a műsor leghamvasabb, legfrissebb és épp ezért legsikeresebb részlete —, amely a színpad és az élet, a shakespearei romantika és a mai, modern romantika ötletes és bájos elkeverésével a művészin túl szakmai példát is mutat arra, hogyan lehet a kisoperett műfaját életerőssé igazán vidámmá, népszerűvé és gyümölcsözővé nevelni. Végül *Urbán* Ernő és *Gádor* Béla: »*A kincs*« című kulákkomédiája a harmadik, amely ugyan a maga kissé makabreszk komikumával túl súlyos ebben a műsorban s a hideg zuhanyból ólomsörétet is permetez, mégis bohózati helyzeteiben, fordulataiban és jól megformált típusaiban az egyfelvonásos elhanyagolt műfaját kelti életre, mondanivalójában pedig igen hasznos.

E három irodalmi igényű darabon kívül igen sok jelenet, tréfa, magánszám tölti be mulattató és nevelő hivatását a műsorban. Elsősorban *Kellér* Andor: »*A weekend-beteg*« című rendkívül derűs jelenete, *Witold* lengyel író kitűnő ötletéből fakadt párjelenete, *Nádassy* László frappáns mesejátéka, mely a villámtréfa ügyes továbbfejlesztése, *Nóti* Károly a kabarétréfák szokott medrében tartott, de az üres nevettetésen túl időszerű célt is szolgáló »*Pesti jósnő*« című tréfája és *Kellér—Békeffi—Stób—Pártos — Szécsén* három remek kis pamfletje. Az utóbbiak közül azonban egy, az ENV műsorpolitikáját kicsúfoló, bármilyen mulatságos is, teljes hatását csak beavatottak előtt éri el, mert van bizonyos atelierjellege. Olyan műhelytitkokról szól, amelyek a nagyközönség előtt nem biztos, hogy köztudomásúak. Általában a Vidám Színpadnak óvakodnia kell attól, hogy úrrá legyen rajta az ilyen atelier-hangulat — műsoraiban van erre hajlam — s hogy átcsapjon a szűk körben rendezett színházi pamfletek tolvajnyelvstílusába.

A magánszámok közül szerkezetileg a legjobban *Potassy* Pál káprázatos bűvészmutatványai kapcsolódnak a műsorhoz: beleilleszkednek a nyitószám könnyed, zenés-énekes, nyári hangulatába. De mondanivalóban, kritikai állásfoglalásban a műsor alaphangját folytatja *Mezey* Mária művészien és színesen előadott énekszáma is, »Hol a Horváth« című dala, *Antal* Gábornak a kuplé és a sanzon közötti hangot megütő, jól célbataláló száma, amelyet *Pongrácz* Imre ad elő őszinte humorral, továbbá *Dénes* György Hamlet-paródiája *Halmai* Imre előadásában. *Kazal* László magánszáma azonban ezúttal halványabb a szokottnál, amiről főként az elcsépelt, unott kuplé-szöveg tehet.

A SZÍNÉSZEK JÁTÉKA együtt fejlődik a Vidám Színpad mind igényesebb műsoraival. Túllépve az avult kabaréstílus szűk határain, amelyek a színészt arra kényszerítették, hogy a helyzetkomikumához szabja alakítását, a színészek már nem a szituációkból, hanem jellemekből és emberi tulajdonságokból indulnak ki, tehát reálisabb, őszintébb, mesterkéletlenebb a játékuk. A hangsúly a poénról a figura egészére került, a viccek szikrái közül emberek lépnek elő, hitelesen és elevenen. Különösen azokban a darabokban, amelyekben valódi figurák élnek. A Csehov-szatira együttese például — *Boross* Géza, *Salamon* Béla, *Horváth* Tivadar, *Herczeg* Jenő, *Kabos* László, *Romhányi* Rudolf — egy-egy teljes karaktert formál a maszkon kívül hanghordozásban, mozgásban, belső átélésben is, megteremtve nemcsak a helyzet mulatságos, hanem a kor visszatetsző hangulatát is. A Mincskovszkij—Achim kisoperettben fiatal gárda teremt a kedves, üde légkörön kívül emberien vonzó atmoszférát: *Pongrácz* Imre elragadóan meleg humorával, *Madaras* Vilma a szokványos szubrett-fürgeségen túl egészséges temperamentumával, *Balogh* Erzsi a shakespearei Juliát és egy modern leányt művészi egységbe foglaló alakításával, *Horváth* Tivadar vidám, rokonszenves rezonnör-tartózkodásával, *Feleki* Sári, *Bodó* György, *Dékány* László, *Andai* Béla és *Forgács* László egy-egy hiteles és ízléses ábrázolásával. A pasztelszínekben tartott játékot kedves zeneszámok és ötletes táncok kötik színes csokorba. Az Urbán— Gádor-egyfelvonásosban *Hlatky* László, *Pongrácz, Madaras, Hollós* Melitta és *Andai* játéka idézi fel egy kulákporta reális hangulatát.

A jelenetekben és tréfákban első helyen kell megemlíteni *Turay* Ida két kitűnő alakítását. A portrék a szoc. pol.-aktiváról és az életúnt bár-tündérről, emberien komikus körvonalait adják egy-egy női típusnak. *Mezey* Mária két alakítása már nem válik el ilyen határozott kontúrokban egymástól, — egy bizonyos patron kezd kialakulni ennek a kiváló színésznőnek játékában, ami nem válik fejlődésének javára. *Feleki* Kamil a Nóti-tréfában nevettet még egyszerű, közvetlen eszközökkel, ugyanebben ismétli meg sikerét *Herczeg* Jenő. *Komlós* Vilmos és *Benedek* Tibor a lengyel író párjelenetében rajzol nyugodt, nagyvonalú karikatúrát, *Ujvári* Viktória, *Dékány, Romhányi* és *Forgács* a mesejáték-villámtréfában igen mulatságos. A pamfletek szereplőinek hosszú sorából említést érdemel *Komlós, Herendi* Manci, a *Harsányi*-együttes, *Sugár* István, *Kazal* és *Kabos*. A nyitó számban *Balogh, Madaras, Boross, Potassy, Dékány* és *Réti* Katalin üti meg a műsor vidám, nyári hangját. *Hegedüs* Tibor, *Horváth* Tivadar és *Mezei* Éva színes, változatos, a részleteket alaposan kidolgozó rendezésében, *Gara* Zoltán díszleteiben és *Vogel* Eric jelmezeiben a Vidám Színpad új műsora mindvégig alkalmazkodik Kellér Dezső konferanszának irónikus, kritizáló, könnyed és mégis mélyebbre mutató szelleméhez. —t—

A
GELLÉRT SZÁLLODA
HULLÁM-TERRASZA
MEGNYILT
Minden este tánc, a Martiny-zenekar játszik,
Hollós Ilona énekel

A BÉKÉS, ALKOTÓ ÉLET SZÉPSÉGEIT HIRDETI MŰVEIVEL

a 82 éves Vedres Márk, kiváló szobrászművész és aktív békeharcos

Csaknem valamennyi lakásban művész lakik abban a Lehel-téri modern házban — az új élmunkásházak egyikében, ahol *Vedres* Márk Kossuth-díjas szobrászművész is műtermes otthont kapott. Ebben a napfényes, barátságos lakásban, ahová beszűrődik a téren játszó gyermekek vidám csivitelése, élete legnagyobb méretű művén dolgozik. Hárommétéres agyagfigura áll a műtermében: a Béke-staféta szobra. Ez most a legszeretettebb szívügye a kiváló művésznek, aki mögött hosszú, harcos múlt áll, s aki ma, 82 éves korában egyike a legaktívabb békeharcosoknak. Nemcsak műveivel, szobraival akar hitet tenni, harcolni a békéért és békeharcra buzdítani, hanem mint az Országos Békétanács tagja, előadásokat tart, tanácsaival segíti a hozzá forduló dolgozókat, külföldről érkezett vendégeinket kalauzolja és szívesen mutatja meg azokat az eredményeket, melyeken lemérhető a szocializmust építő magyar dolgozók munkában kifejezett, mélyről fakadó, őszinte békeakarata.

Szlovák György rajza

A műteremben és a hozzátartozó apró két szobából álló lakásában ott sorakoznak változatos mozgású, élettől duzzadó kisplasztikái, egy komoly és következetes művészpálya, egy hosszú életút különböző állomásainak beszédes tanulságai. Arról beszélgetünk, hogy talán a Békestaféta lesz életének első, méretben is monumentális alkotása.

— Valamikor régen, fiatalkoromban mintáztam egy két és fél méter magas csoport-kompozíciót. Ki is állítottam. De arra már nem volt pénzem, hogy hazaszállíttassam — néz vissza a multba derűs arccal Vedres mester. — Sokáig alkudoztam a fuvarossal, de sehogy sem tudtunk zöldágra vergődni. Mit tehettem? Végül is azt mondtam neki: Tudja mit, legyen a magáé! Nem tudom, mi lett a szobor sorsa.

A Békestaféta harmonikus, lendületes figurája valószínűleg a Margitszigeten fog állni. Vedres mesternek az a vágya, hogy a szigeten pihenést kereső dolgozókat ez a szobor is emlékeztesse a békével kapcsolatos mindennapi kötelességükre.

Kecseslábú, kis íróasztalán két vaskos irattartó áll. Ebben vannak összegyűjtve békegyűléseken tartott előadásainak szövegei. Nem csekély munkával, nem kis fáradsággal jár, míg a formák utolérhetetlen művésze úgy formálja meg gondolatait, hogy az mindenki számára érvényes, ösztönző és lelkesítő legyen Vedres Márk nem sajnálja a fáradságot erre a munkára, s hogy mint előadó sem marad szobrászi képességei mögött, arról hallgatóságának átlelkesült tapsai tanúskodnak.

— Vajjon mi fűti, ösztönzi Vedres Márkot ennyire elválaszthatatlanul a békeharchoz?

— A kapitalista világ arra tanított bennünket, hogy a háború valami fatális, elkerülhetetlen. Millió és millió ember hitte ezt s vitte életét, családját az elkerülhetetlennek vélt katasztrófába. Iskola, politika, egyház mind az elkerülhetetlenség elvét hirdette. Az óriási, immár az egész világot átölelő békemozgalom elsősorban a népmilliók felvilágosításával ért el sikert. Elérte, hogy a mozgalom minden becsületesen érző ember személyes ügyévé vált. Hogyne álltam volna be ennek a hatalmas, harcos tábornak soraiba, mikor egész multammal igazolva látom a mai, az új élet igazát.

— Ma, amikor a Szovjetunió vezetésével egyre szorosabban fognak össze a szabad és az elnyomott országok népei, hogy egy hatalmas békebástya építésével vessenek gátat a háború veszélyének, mindenki érezze kötelességének, hogy a bástyaépítéshez akár egy téglával is hozzájáruljon. Ha elemeire bontjuk a nyolcszázmillió ember békeharcát, a nagy munkatetteket és a sok apró, szerénynek látszó, de igen hatékony békemunkát, a munka terén tett és beváltott békefogadalmakat, örömmel láthatjuk, hogy a magyar dolgozók milliói ésszel, akarattal, szerszámmal egyaránt szilárdítják a béke nagy ügyét.

Vedres Márk legutóbb a Lehel-téri élmunkásház lakóinak tartott békebeszámolót. Nem ez volt az első eset, hogy ebben a házban a béke nagy és apró feladatait beszélték meg az élmunkások és családtagjaik, a kiváló szobrásszal, a kiváló békeharcossal. Ezúttal azt fejtegette, hogy a nevelés, az új, szocialista emberformálás ügyét nemcsak szóval, hanem tettekkel és jó példával is elő kell segíteni. Ő maga sem tétlen a példaadás terén. Plasztikai alkotásaival az élet szépségét hirdeti, a békés, alkotó életét, melyet — mint a szót erősen megnyomva mondja — áldozatok árán is meg kell menteni, védelmezni.

Sokat vár a június 1-i béketalálkozótól.

— Biztos vagyok abban, hogy a nagy seregszemlén új békemozgalmi ötletek fognak felmerülni, melyek az aktuális helyzethez kapcsolódva még aktívabb erőt jelentenek majd a békeharcban. Újabb cselekvő erők csatlakozását is remélem, mert ma, amikor világméretekben folyik a küzdelem, mindenkinek mélyen át kell élnie, hogy önmagáért, családjáért hazája jobb sorsáért harcol ugyanakkor, mikor több és színvonalasabb munkáját veti bele az élet harcába, a békeharcba.

(d. m.)

„Az író feladata, hogy hangjával a béke erői felé vezesse népét"

Angol írók harca a békéért

A. E Coppard, a neves angol író és költő részt vett a II. varsói Békekongresszuson. Amikor hazájába visszatért, a nagy élmény hatása alatt felhívást intézett az angol írókhoz, vegyék ki részüket a béke megvédéséből.

Coppard kezdeményezése élénk visszhangot keltett az irodalmi körökben, számos angol író dokumentálta aláírásával is a békemozgalomhoz való csatlakozását. Ezek között volt Sean *O'Casey*, Christopher *Fry*, Sheila Haye *Smith*, L. A. C. *Strong*, Laurence *Housman*, Compton *Mackenzie*, Siegfried *Sasson* és Frank *Swinnerton*. Aláírások érkeztek a világ minden részéből — főleg Ausztráliából, Kanadából, Újzélandból, Franciaországból — mind azoktól az íróktól, akiknek a felhívást elküldték.

Az írástudók lelkes csatlakozását látva, *Coppard* a haladó írók egy csoportját gyűjtötte össze, s megbeszélte velük, melyek az írók legfontosabb és legsürgősebb teendői, amelyeket a béke megvédése érdekében fejthetnének ki. A megbeszélésen elhatározták, hogy konferenciát hívnak össze, melyen a következő problémát vitatják meg: »Az író lelkiismerete egy háborúra készülő világban.«

A konferenciát nemrég Londonban nem kevesebb, mint 120 író és újságíró részvételével meg is tartották. *A. E. Coppard* megnyitó beszédében a konferencia céljainak kifejtése után elmondta, hogyan jöttek össze különböző politikai felfogású, különböző világnézetű írók egy kensingtoni szobában, hogyan kerültek bizonyos kérdésekben mind közelebb és közelebb egymáshoz, s végül hogyan hozták létre e konferenciát.

Coppard kifejtette, hogy a háború, amely a világ népeit fenyegeti különleges jellegű, ezért elengedhetetlen, hogy minden író legjobb képességei szerint különleges erőfeszítéseket tegyen a béke érdekében. Az ő nagyszabású javaslatuk megegyezhet, mert népeik között semmiféle ellentétek nincsenek s a tömegeknek megvan az erejük ahhoz, hogy kormányaikat békére kényszerítsék.

Egy ír költő üzenetét is idézte: »Én egyetlen hang vagyok csupán. Ti vagytok az erő és dicsőség és az író feladata, hogy hangjával a béke erői felé vezesse népét.« Ezután arról beszélt, hogy a békéért dolgozó írók a béke eszméjének hirdetését tekintik egyetlen céljuknak. Azok az írók, akik műveikben nem foglalkoznak politikai kérdésekkel, sem egyezhetnek bele abba, hogy a »Béke« szót meggyalázzák, hogy számüzzék a könyvesboltokból, s hogy lelkiismeretlen elemek visszaéljenek vele. Ma a háború veszélye a legfőbb rossz, a főellenség, s az írók nem maradhatnak semlegesek, amikor e nagy ellenség elleni harcról van szó.

A megnyitó beszéd után több mint húsz író és újságíró mondta el mindennapi nehézségeit, harcait a cenzúra, s a rágalomhadjárat ellen. James *Cameron*, aki mint tudósító két atombombarobbanásnál is részt vett, majd később a gyalázatos koreai háborúról kifejtett őszinte álláspontja miatt elbocsátották állásából, az elfogulatlan újságírás elé gördített ezernyi nehézségről beszélt. Pearl *Binder* a züllesztő, állati ösztönöket felkorbácsoló ifjúsági irodalomról szólt, *M. Vickers* és Miss *Cusack* az ausztráliai írók nehézségeiről számolt be.

A konferencia állandó bizottságot választott, mely több pontból álló munkaprogrammot fogadott el. Ebben a munkaprogrammban többek közt egy, a legjobb ifjúsági és gyermekkönyveket jutalmazó irodalmi díj alapítása is szerepel. A bizottság továbbá más országokkal kifejtendő kulturális cseremozgalmi lehetőségeit is meg akarja teremteni.

Magyar író csehszlovák államdíja

Prágai jelentést olvastunk a lapokban a csehszlovák államdíjak kiosztásáról. Csehszlovákia felszabadításának hetedik évfordulója alkalmából, május 10-én, *Zápotocky* miniszterelnök ünnepségen nyujtotta át a legmagasabb csehszlovák kitüntetéseket az irodalom, a tudomány, a termelés és művészet kiváló munkásainak. Ezek közt államdíjban részesült egy színművéért

EGRI VIKTOR

szlovákiai magyar író is.

A magyar író prágai kitüntetése jelentős esemény. Jelképe annak az egyenlőségnek, amelyben ma az egész csehszlovákiai magyarság él: a jó munkájáért, művészi alkotásáért megbecsüli a magyart a szomszéd nép szocialista kormányzata. Ez az első hivatalos elismerése a szlovákiai magyar írónak s vele egyetemben az új szlovákiai magyar irodalomnak is. Buzdítást és jókívánatokat vált ki a szlovákiai magyarokból, akik közül már nem egy komoly, fiatal tehetség mutatkozott be az elmúlt két-három év folyamán a pozsonyi lapokban. Tudnivaló, hogy az odaáti magyar dolgozók rétegéből jelentkeznek ezek az új tehetségek s szlovákra fordított műveiket megismerik a szlovák dolgozók is. Egri Viktor nem a fiatalok közé tartozik. Írói munkásságát huszonöt éve számon tartjuk már.

Egri Viktor 1898-ban született Nagyszombatban. A szlovákiai magyar lapok és folyóiratok éveken át közölték elbeszéléseit, publicisztikai és kritikai munkáit. Egri Viktor mondanivalója mindig humanisztikus volt, s ez a szemlélet kifejezési módjában is megnyilatkozott, egyre tisztább, világosabb képeket rajzolt, egyre hitelesebben fejezte ki magát. Lassan ért azzá, aki ma. Első elbeszélései és regényei még üres kalászként hatnak. Első élményszerű, érezhetően őszinte műve, a *Fölkél a nap* (1928) c. háborús regénye volt, amelyet *Barta* Lajos adott ki Pozsonyban. Budapesten jelent meg *Égő föld* c. a népvándorlás korában játszódó regénye (1937), melyből a tudatosság és az elszánt akarat észlelhetőbb volt, mint az igazi epikus mondanivaló.

Később Egri megpróbálkozott a színművel, mintegy önmagának adott leckeként. Színművei azonban nem látták meg a színpadot. Nagyot kellett fejlődnie, nagyot kellett változnia, hogy az önmagával való mérkőzésből komoly eredmény, maradandó alkotás jöjjön létre. 1945-ben ott élte át, Szlovákiában, a felszabadulást s látta, mit művel a két egymással élő néppel, a szlovákkal és magyarral, a régi reakció maradványa és a felújított nacionalista szenvedély. Egri már régebben is foglalkozott a szlovák és magyar problémával, de elrajzolt alakokat vonultatott fel tétován, cél és értelem nélkül. A szlovákiai életet, úgy tűnik, Egri Viktor most ismerte meg valóban, amikor a szocializmus minden kétséget eloszlató fényénél észrevette a kérdés lényegét: a két nemzet dolgozóinak közös érdekét. Ebből a felismerésből s ebből a kendőzetlen valóságból származik Egri Viktor mai, új és igazi alkotó bizonysága. Tavaly a pozsonyi szlovák Nemzeti Színházban mutatták be kéziratból szlovákra fordított színművét, a *Közös út* (Spolocná cesta) címűt. A közös út: a szlovák és magyar dolgozók egymásra-találását, széttéphetetlen barátságát jelenti. Egri színművének komoly sikere volt Pozsonyban, most adják a vidéki színpadokon is, sőt filmet is készítenek belőle.

Egri Viktor, mint a szlovákiai magyar dolgozók pozsonyi napilapjának, az *Új Szónak*, a szerkesztője is komoly és értékes munkát fejt ki.

(Sz.)

Új fordításban és új rendezésben kerül színre a Lakmé

Május végén újítja fel az Operaház a Városi Színházban *Delibes:* »*Lakmé*« című operáját. A régi fordítás helyett, amely a mű drámai erejét és forradalmi hangját elkendőzte, ezúttal *Blum* Tamás és *Stephányi* György fordításában kerül színre az opera, amelyet 1887-ben mutattak be először Magyarországon. A mostani felújításban az új rendezés, *Oláh* Gusztáv és *Stephányi* György munkája, felhasználja a moszkvai előadás tapasztalatait *Dombrovszkij*, a kiváló szovjet rendező útmutatásait. A Lakmé hármas szereposztásban kerül a közönség elé. A címszerepet *Gyurkovics* Mária, *Páka* Jolán és *Gencsy* Sári alakítja, az üldözött brahmin papot *Palló* Imre, *Radnai* György és *Tóth* Lajos, az angol tisztet pedig *Remsey* Győző, *Mátrai* Ferenc és *Kövecses* Béla.

Vedres Márk

Magyar Nemzet
1952. máj. 17.

Vedres Márk műtermében

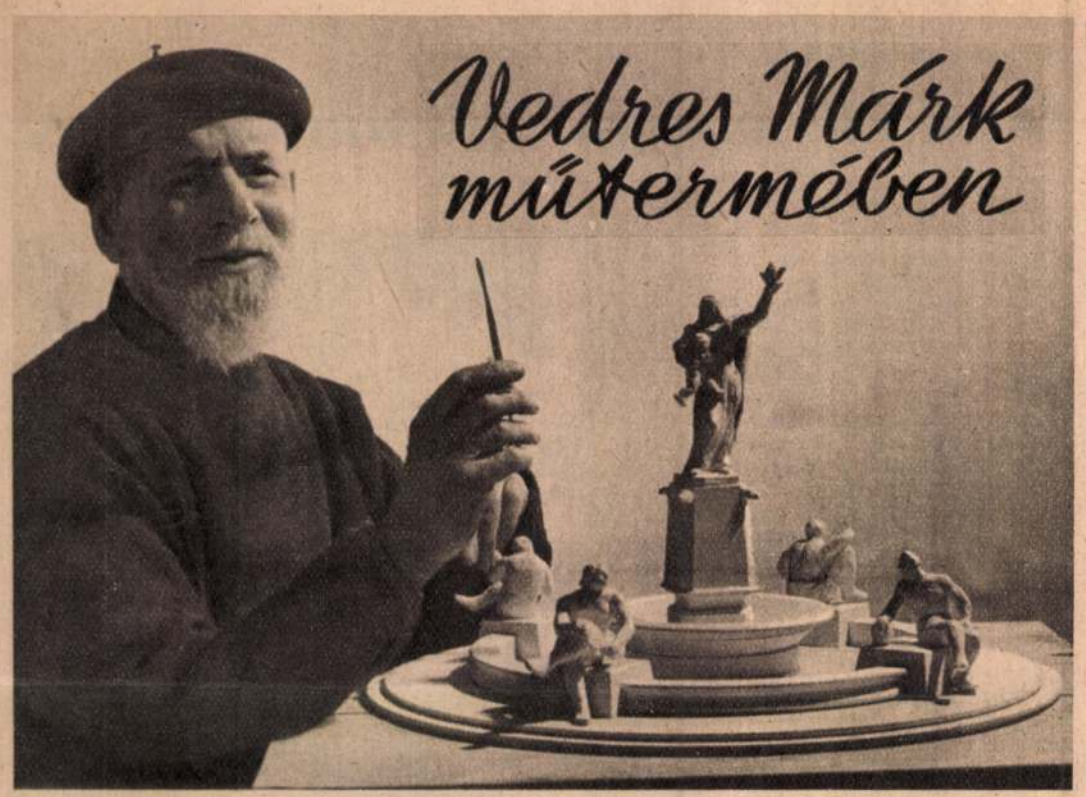

Az idős mestert Élmunkás-téri műtermében látogattuk meg. A látogatásra az indított, hogy a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon láttuk a »Békestaféta« című nagyméretű szobrát, meglehetősen eldugva, úgyhogy — véleményünk szerint — mind a közönség, mind a kritikusok figyelmét elkerülte. Pedig ez a szobor megérdemelte volna azt, hogy alaposabban szemügyre vegyék. Van valami ebben a műben, ami a klasszikus alkotásokra emlékeztet, pedig mai embert, fiatal munkássportolót ábrázol, nyurga, inas lábakkal, erőteljes karokkal és kezekkel. Egyszerű mintázása, kiegyensúlyozott statikája ifjúságunk legszebb törekvéseinek, békevágyának hordozójává avatja minden külső attributum felhasználása nélkül. Abban is van valami rendkívüli körülmény, hogy a »kisplasztikus« Vedres Márk ma, 83 éves korában, nagyméretű munkára vállalkozik.

Az előszobából néhány lépcső vezet az alagsori műterembe. Vedres Márk házikabátban, fekete svájcisapkával a fején az állvány előtt áll és elmerülten dolgozik. A vörös plasztelin nagy, összefogott formákban jelzi a lábakat, karokat, törzset, fejet s ezek együtteséből bontakoznak ki egy hegedülő női alak körvonalai.

— A szovjet vendégművészek tiszteletére rendezett fogadáson az egyik hegedűművésznő játéka közben határoztam el, hogy megmintázom — magyarázza, miközben leültet maga mellé. Arra a kérdésemre, mik a legközelebbi tervei, Vedres Márk a műteremben lévő sok állvány egyikéhez vezet. — A Béke-térre helyezendő díszkút tervezésére kértek fel, — mondja — most fejeztem be a terv elkészítését. — Szép köralakú architektúrával kiképzett medence közepén emelt alapzaton a békét szimbolizáló női alak áll. A medence négy pontján négy ülő figura mindazokat az eredményeket tükrözi, melyeket békéért harcoló, szocializmust építő hazánk adott a dolgozó népnek: kultúrát, művészetet, pihenést, szórakozást. Az alakok még vázlatosak, de a kompozíció már így is megfogja az embert szép arányaival, közérthetőségével.

A műteremből Vedres Márk felvezet lakószobájába, leülünk az asztal mellé. Beszélgetünk. Vedres Márk feketekávéval kínál, közben nézegetem a régi munkákról készült fényképeket és köröskörül a szekrényeken, íróasztalon elhelyezett ülő, álló férfi- és női alakokat, a művész különböző korszakaiból, a »Furulyázó«-t, a »Szandáliát kötő nő«-t,

Vedres Márk: Békestaféta

a »Kaszakalapáló«-t. Egyszerű, szűkszavú tömörséggel megfogalmazott kisplasztikák ezek, de a hideg fém felületén áttör az élet melegsége, az élmény és érzelem világossága és besugározza a szobát egy hosszú művészélet emlékeivel.

Az első mestere Hollósy Simon volt, Münchenben. — Kedves bohém volt — meséli róla Vedres. — Gyönyörűen csellózott, de növendékeit kemény kézzel szorította a munkára, tőle tanultam meg, hogy mindig a saját lábamon igyekezzem megállni.

Azután jött Párizs, — Rodin, aki nagy és vonzó egyéniségével könnyen és végzetesen epigonizmusba csábíthatta volna. Firenzében a kiváló Adolf Hildebrand köré csoportosult német szobrászok szenvedélyes vitáit hallgatta, akik a hideg klasszikus ábrázolás mellett viaskodtak. Tanult tőlük is, de mindenekelőtt a renaissance nagy mestereiből merített.

Vedres Márk, a művészek szeretett Maxi bácsija, kérésünkre mesél az életéről, emlékeiről, a Tanácsköztársaság művészetéről, amelyben tevékenyen vett részt. Azután az emigrációról, Móriczról, aki Firenzében vendége volt, Gorkijról is, aki felkereste őt műtermében, és mai életéről, társadalmi munkájáról.

Szavaiban, gyermeki tisztaságú tekintetében, kedves mosolyában nemcsak egy makulátlan tiszta művészélet tükröződik, de mai életünk is, amely örök fiatalságát nem engedi megöregedni, újabb eszméket, gondolatokat sugall s újabb alkotásokra ösztönzi.

Már búcsúzunk, mikor a fiatalokra terelődik a szó.

— Örülök, hogy Somogyi Józsefet Kossuth-díjjal tüntették ki — mondja Vedres Márk. — Fiataljaink között sok a komoly tehetség. Merészen és bátran nyúlnak komoly feladatokhoz, de — és itt elgondolkozik — nem mindig tartják tiszteletben a szobrászi principiumokat. Sokszor külső felületi hatásokra törekszenek, a nagy ágáló gesztusok elnyomják a mélyen a felszín alatt jelentkező belső hangot. — Láthatólag megriad saját szavaitól. — Ezt azért ne írd meg — kérlel. — Ebben a korban az ember már nem szívesen áll ki a barikádokra, különösen nem, amikor kollégákkal kell hadakozni.

Mi mégis megírjuk, mert Vedres Márk életműve elég súlyos indok arra, hogy véleményét fiataljaink komolyan megszívleljék.

Péter Imre

Az „embernélküli" korok történetét mutatja be a május elsején megnyíló őslénykiállítás

Május elsején rendkívül érdekes kiállítás nyílik meg a Nemzeti Múzeum őslénytárában, *»A föld és élet fejlődéstörténete«* címen. A kiállítás mintegy *kétezermillió évet ölel fel* és tizenöt tárlóban mutatja be az élő világot az élet kezdetétől a jégkorszak végéig, addig a »pillanatig«, amikor megjelent az ember a földön. *Andor* Lóránt festőművész ecsetje nyomán kelnek életre a termekben a földtörténeti korok tájai. »Épülnek« a gigászi őshüllők is: az alkotás láza és a friss festékszag érződik a gipszes, meszes termekben. *Jánosi* Dénes, a múzeum egyik fiatal tudósa épp most helyez el egy *ötvenmillió éves orrszarvú őspatást*, amely Észak-Amerikából érkezett az »erdélyi félszigetre«: Erdély ugyanis akkoriban félszigetként nyúlt be az irdatlan tenger hullámaiba. A Kambrium kopár hegyvidéke és tengeralatti élete, a Karbon-korszak fojtópárájú páfrány- és zsurlóerdői előterében *Szilágyi* Margit szobrászművész munkálkodik két Jura-korszakbeli sárkánygyík, a *Stegosaurus* és a »siheder« *Allosaurus* felépítésén. Ez az óriási hüllő mind-

Szilágyi Margit szobrásznő az Allosaurus nevű Jura-kori őshüllőt mintázza

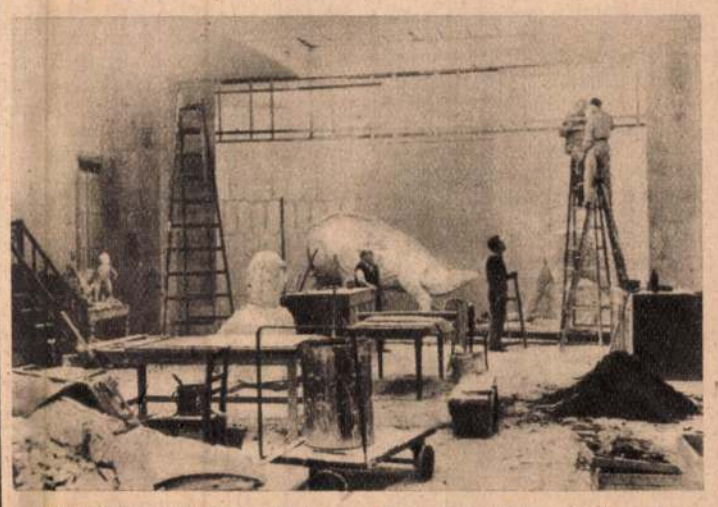

A földtörténeti kiállítás egyik terme — berendezés közben. A »bútorok«: dróthálóra rakott agyagból és plasztikból készített ősvilági hüllők

össze százhúszmillió éves. Nem messze a két őshüllőtől, egy tízmillió éves salgótarjáni fatörzs fekszik a földön. *Koroknay* István, a kiállítás technikai rendezője, a Bükkben talált őskorállтelepet helyezi el nagy gonddal a Karbon-korszak tárlójára.

A teremben még szanaszét hevernek a májusban megnyíló kiállítás kincsei: *százhúszmillió éves halgyík-kövület, egy erdélyi sárkánygyík lábszárcsontja, egy felsőgallai tengeri tehén koponyája.* Itt van a *tízmillió éves ipolytarnóci lábnyom* is; nagy darab kövült iszapréteg ez, amelybe sokféle állat beletaposott, míg egyszer *egy vulkáni kitörés hamuja beégette a homokba és megőrizte számunkra az ősi lábnyomokat.* Tízmillió éves őselefánt agyara és négyméteres hátsólába fekszik az egyik fal mellett. *Itt van Kossuth Lajos torinói csiga-kagyló gyűjteménye is: pliocénkorbeli anyagot tartalmaz; a gyűjtemény Kossuth Lajos saját jegyzeteivel együtt látható majd a kiállításon.* Itt van az istállókői *kőszáli kecske*, mellette az alig másfélmillió éves írországi óriásszarvas és a barlangi medve csontváza. Bemutatja a kiállítás *a földkerekség legnagyobb — 35 centiméter magas — madártojását*, egy két és félméteres nagyságú ősmadár »tulajdonát«.

Pesti színészek falusi idillje

Nemcsak a tavasz köszöntött be a magyar vidéken, hanem beköszöntött a fővárosi művészek vendégjárása is, amelynek keretében elsőnek a Budapesti Varieté együttese szerepelt a veszprémi Petőfi Színházban. A műsor első részében az artisták nagy sikert arattak. De az artisták számai után megjelent a színpadon a bemondó — és most már adjuk át a szót a Veszprémmegyei Népújságnak, amely a továbbiakról a következőket írta: »...megjelent a színpadon a bemondó, akit nyilvánvalóan *a vidéknek ez is jó lesz* jeligével soroltak be a művészek közé. A már megszokott hagyományokhoz híven minden zavar és szégyenkezés nélkül elmondott egy tucat sokszor hallott, elcsépelt viccet, szellemtelen szójátékot... Aztán folytatódott *a vidéknek ez is jó* jeligének további szárnyalása. Bilicsi előadott valami *Falusi idill* című kuplét, amelyben a magyar parasztot amolyan Göre Gábor és Durbints sógor hangon szólaltatta meg... A műsor úgynevezett színművészeti része nem ütötte meg azt a színvonalat, amit városunk közönsége fővárosi színészektől elvár.«

KISKAKUK ÉTTEREM

POZSONYI-ÚT 12

állandóan friss vacsorák, kitűnő italok, hangulatos népi zene

VERES PÉTER FILMET ÍR: Helytállás című novellájából készít forgatókönyvet.

*

JUHÁSZ GYULA KUTATÓCSOPORT létesült a szegedi egyetem bölcsészettudományi karának irodalomtörténeti intézetében. A kutatócsoport összegyűjti és feldolgozza Juhász Gyula életének és munkásságának emlékeit és ismét kiadja verseinek, műfordításainak gyűjteményét. A kutatócsoport eddigi munkája során már több olyan verset talált a lapokban és magángyűjteményekben, amely nem szerepel egyetlen eddig megjelent Juhász-kötetben sem.

*

»NAGYTAKARÍTÁS« a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár illatosúti fiókjában: megkezdték a ponyvatermékek kiselejtezését. Eddig 60 kötet fércművet vontak ki a kölcsönzésből. A Népművelési Osztály 3 kötet ponyváért 1 kötet klasszikus művet ad a könyvtárnak.

*

NÉGY OLASZ VÁROSBAN, Rómában, Milánóban, Firenzében és Messinában rendezett vitaestet az Olasz-Magyar Baráti Társaság Lukács György »Il marxismo e la critice letterarie« (A marxizmus és az irodalmi kritika) című, Olaszországban nemrég megjelent könyvéről.

HARMINCEZER MAGYAR DALBÓL és nótából álló gyűjteményt küldtek el Kodály Zoltánnak a napokban: a gyűjteményt Fasang Árpád, a győri zeneiskola igazgatója találta egy idős soproni zenebarátnál. Kodály Zoltán közölte, hogy a gyűjtemény sok elfelejtett népdalt és más zenei anyagot tartalmaz s főként a dallamok kialakulása tekintetében van a gyűjteményben igen sok figyelemreméltó adat.

A BALATONI HÓNAPOK az idén is megörvendeztetik a magyar tenger környékét: június 1-től—augusztus 31-ig rendezik meg ez évben is a már hagyományossá váló balatoni kultúrünnepségeket. A Balatoni Hónapok kiemelkedő eseménye az Állami Népi Együttes tíznapos vendégszereplése, a balatonfüredi szabadtéri színpadon a Nemzeti Színház művészei Vörösmarty »Csongor és Tündé«-jét mutatják be, az Operaház pedig a »János vitéz« keszthelyi előadásával szerepel a Balatoni Hónapok műsorán.

*

GENFBEN, a »Connaitre« kiadónál megjelent Móricz Zsigmond Árvácska című könyve, Gara Lászlo fordításában, Győry Miklós illusztrációival.

»A NEMZET CSALOGÁNYA« címen Színetár György és Pongrácz László daljátékot ír, amelynek Blaha Lujza a hősnője. A daljáték Blaha Lujza bécsi vendégszereplésének idejében játszódik, amikor visszautasítja a felkínált amerikai szerződést és a magyar színpadon marad.

*

SHAKESPEARE Romeo és Júlia című drámájának megzenésítésén dolgozik Szervánszky Endre Kossuth-díjas zeneszerző.

*

ORSZÁGJÁRÁS keretében kutatják az új tánctehetségeket az Állami Balettintézet tanárai. Legutóbb a szombathelyi és az egri úttörőházban nézték végig a helybeli fiatalok táncait.

AZ OSZTRÁK MŰVÉSZEK ÉS TUDÓSOK TÜNTETŐ FELVONULÁSA a bécsi utcákon: a tüntetők a művészek és tudósok részére öregségi ellátást követeltek. A kép közepén Hedwig Bleibtrau, a Burgtheater 85 éves, világhírű színésznője Otto Tressler Burgtheater-beli színész karjára támaszkodva vonul fel a tüntetésen

Astoria

szállodában

*

Kóczé Gyula népi zenekara

*

Hoch Tibor tánctriója

*

Fröhlich Károly zongora

Lassított filmről tanulják a táncot az operai balett-próbákon

Magnetofonról visszahallgatja saját énekét a kórus

Kezdődik a tánclépések filmrevétele

Az Operában filmlaboratóriumot és filmarchivumot létesítettek azért, hogy ezzel megkönnyítsék a tánctanítást. Három szólótáncos: *Tóth* László, *Füleki* Gyula és *Eck* Imre, valamint *Blanák* György szcenikai főfelügyelő az opera »filmesei«, akik *keskenyfilmen rögzítik le az operai balettek koreográfiáját.* Próbákon és előadásokon készítik a felvételeket a tánc minden mozdulatáról, hogy így eredeti formájában őrizzék meg a balettkoreográfiát. Sokszor előfordul ugyanis, hogy felújításkor jelentékeny eltérés mutatkozik az eredeti, kidolgozott koreográfiától. A keskenyfilm *»tánckonzerv«*-ként szerepel tehát, amely éppen a rögzítés, a megőrzés által teszi lehetővé a tánc *filmről történő tanítását.* Megkönnyíti tehát a próbákat, az új tagok betanítását. A próbákon *lassítva vetítik a film fontos részeit* s a táncmozdulatok legkisebb finomságait is megfigyelhetik és elsajátíthatják a balett-tanulók és a próba résztvevői. A film segítségével egyébként tökéletesebben kidolgozhatják az előadást is.

Az operai filmarchivum *első tekercse a Mojszejev-együttes teljes műsorát tartalmazza.* Felvételeket készítettek már a *Diótörő*, a *Coppélia*, a *Keszkenő* és a *Hattyúk tava* egyes részeiről. Filmlaboratóriumi eljárással keltik életre a híres *Vaganova-iskola* módszerét, amelyet eddig csak könyvből ismertek. Ez a film már *hangos lesz:* az oktató hangosfilmen magyarázza a Vaganova-iskola minden lépését.

Másik érdekes újítása az operaházi laboratóriumnak, hogy *magnetofonra veszi a balettzenét.* Ennek előnye, hogy a *zenekarnak nem kell részt vennie a balettpróbákon:* a próbateremben a magnetofon hangjára folyik a munka. Beállítják a magnetofont az ének- és karpróbákra is: különösen az utóbbiaknál jelentős a magnetofon, mert a kar tagjai a próba után *azonnal hallhatják saját hangjukat* s korrigálhatják a gyorsan és könnyen észrevett hibákat. A szólóénekesek is igénybeveszik a magnetofont, amikor új áriát próbálnak. »Visszahallgatják« saját éneklésüket s így jobban kidolgozhatják szerepüket. Magnetofonra veszik egyébként az egész opera-repertoárt, amely bármikor rendelkezésre áll majd a »hang-archivumban«.

A MOJSZEJEV EGYÜTTES műsorában óriási sikert aratott a »Boldog Anya« című gyönyörű tánckompozíció. A műsort látták és a tánckompozíciót lelkesen megtapsolták az Ipari Tanulók Központi Együttesének táncosai is. Elhatározták, hogy a táncot megtanulják. A Mojszejev-Együttes egy csoportja, Mojszejev vezetésével, készségesen és szeretettel tanította meg az ipari tanulók tánccsoportját a »Boldog Anya« című táncra, amelyet az Ipari Tanulók Központi Együttesének tánckara nemsokára műsorába iktat.

A MŰVELT NÉP REJTVÉNYE

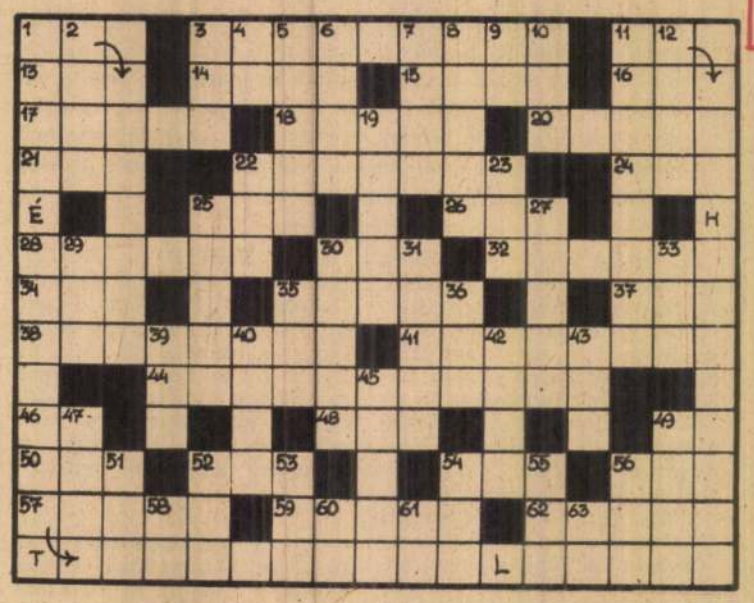

VÍZSZINTES:

1. Szabó Pál Kossuth-díjas írónknak Balázs Sándorral közösen dramatizált regényét mutatja be az Ifjúsági Színház. A »Darázsfészek« főszerepe. 3. 390 évvel ezelőtt, április 23-án született és 1616-ban ugyanezen a napon halt meg Shakespeare. A költő-óriás »Hamlet«-jének egyik gyönyörű mondatát ismertetjük itt, folytatva a vízsz. 11. és függ 1. sz. sorokban. 13. A hét vezér közül a harmadik. 14. Málnaszörp. 15. Szobrászművészünk (1831—1875). 16. Házi-szárnyas. 17. Égést idéz elő. 18. Bársonyfajta. 20. Csöves mirigy, vagy széles bőröv. 21. Tibeti szarvasmarha. 22. **Cervantes, a Don Quijote világhírű alkotója Shakespeare-rel egy napon halt meg. Egy másik, kevésbbé ismert regénye szerepel a rejtvényben. 24. Berlin állatkertje.** 25. Ital. 26. Vonat fut rajta. 28. Vékony testalkatú. 30. Tésztára hintik. 32. Titokban figyelnek. 34. Árpaló. 35. **A Volpone-ban Corbacciót alakítja a Katona József Színházban.** 37. Névutó. 38. Érzéktelenít. 41. Bár nem üvegből készült, mégis meglátja magát benne, aki maga elé tartja. **44. Csiky Gergely vígjátékában, mint Morosán Demeter nevetteti meg a nézőket.** 46. Mélybe. 48. Főzelék. 49. Háziállat. 50. A munka legkisebb fizikai egysége. 52. Rövid női név. 54. Hangnem. 56. Dickens áineve volt. 57. Törtszám. 59. Akadályok. 62. Idegen női név.

FÜGGŐLEGES:

2. Szülő. 3. Kicsodát? 4. Itt nincs vége! 5. Rendetlenség. 6. Karjalba zár. 7. Menekülési lehetőség. 8 Nagy bankjegy lehet. 9. Nádaszélek! 10. Az »az« mutatónévmás — oroszul. 11. Álom veszi őket körül. 12. Összemorzsoló. 19. Ilyen kormány a bonni, élén Adenauerrel. 22. Gyújtópont. 23. Rövid női név — a fordítottja. 25. A hajtás, melyből a virág kifejlődik. 27. Bruttóból a tara kivonva. 29. Fél helyes! 30. Kutat, keresgél. 31. Piaci árusnők. 33. Utó — ellentéte. 35. MSzP. 36. Szarvasfajta. 39. Büntető Törvénykönyv. 40. Mutatónévmás. 42. Római 1650. 43. Kosfajta. 45. A disznó merev szőre. 47. Amerikai kikötőváros. 49. Dekoratív falfestészetünk legnagyobb mestere (1833—1904). 51. A 22., 5. és 42. sz. sorok kezdete. 52. E helyre. 53. Gondolkodó szerv. 54. Avult űrmérték. 55. Oktatási anyag. 56. Pest megyei község. 58. Bosszus felkiáltás. 60. Cipészszerszám. 61. Sztálin-díjas írónk névjele. 63. Mutatószócska.

Beküldendő a kiemelt öt szövegrész megfejtése április 26-ig. Címzés: Művelt Nép, Budapest, VII., Lenin-körút 9—11. »REJTVÉNY.«

ÁPRILIS 4-I REJTVÉNYÜNK MEGFEJTÉSE: »Fogadjuk meg, hogy mindenütt találkozni fogunk, ahol népünknek, pártunknak szüksége lesz ránk.«

KÖNYVET NYERTEK:

Borgula Ádám, Bpest, VII., Csányi-utca 9; Domján Gáborné, Veszprém, Megyei Tanács; Haszonits Jánosné, Fertőd 2; Korényi Lajos, Ózd, Állami Zeneiskola; Szigeti Margit, Bpest, XVIII., (Lőrinc) Napfürdő-u. 5.

A nyereményeket postán küldjük el.

RÁBAKÖZI PIPASZÁRAK, tükrösdobozok, csornai fazekak és a rábaközi faragók bámulatos szobrai sorakoznak fel a rábaközi népművészetet bemutató most megnyílt győri kiállításon. A színes népviselet, a hímzés és varrottas pompázatos anyaga mellett ott látjuk Kiss Ernő bogyiszlói népművész faragott szobrait: a Rőzsehordó asszonyt, és azt a másik szobrát, amely megható jelenetet ábrázol: görnyedt szegény asszony szánkót húz maga után, a szánkón koporsó és mögötte lehajtott fejű kutya baktat. Gyönyörű a harmadik szobra is, amely kenyeret kérő kislányt és kenyeret szegő anyát mutat be.

Club

KÁVÉHÁZ

Szent István-körút 16

•

KITŰNŐ KONYHA

•

5 ÓRAI TEA

•

TÁNC — ÉJJEL 2-IG

PÁRTOS—TAKÁCS-DUÓ

Rajcsányi Károly:

Osztrák—magyar pillanatképek...

1.

Amikor csütörtökön este a magyar válogatott társasgépkocsiján Bécsbe, a *Regina-szálló* elé érkeztünk és amikor a neonfényes Mariahilferstrassen az újságírók szállásheljére, a *Münchnerhofba* igyekeztünk, elsőnek az utcák néptelensége tűnt fel. Este kilenc óra tájt már kihalt a város... Igaz, hétköznap este volt és csípős, szeles hideg. De bent, a kávéházak, espressók, éttermek, szórakozóhelyek is kongtak az üresség tól. A *»vidám Bécs«* már az első pillantásra is a *kedvetlen, szomorkás nagyváros arcát mutatta...*

Szemközt a Münchnerhoffal, egy félig-meddig kávéház külsejű espressóban, jó feketekávé mellett, sietve lapozgattuk, olvasgattuk a legfrissebb bécsi újságokat. *Mit írnak az osztrák-magyarról?* Nem volt nehéz megállapítani a hangulatkeltés irányát: a magyar válogatottat egekig magasztalták, az osztrákokat csepülték, lebecsülték, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogyha sikerül az »angolverőket« legyőzniök — az osztrák csapatot a világbajnokság első számú esélyesének kiálthassák ki. És talán tanultak az októberi 3:2-es bécsi mérkőzésből is... Igy hát válogatottjainkról minden szépet, jót elmondtak. Az összhangot egyedül a szociáldemokrata *Arbeiter Zeitung* szokásosan ízléstelen és már sok változatban megismételt karikatúrája zavarta meg. »Die Ungarn kommen!» (Jönnek a magyarok!«) aláírással rajzot közölt, amelyen a magas, szeges dróttal koszorúzott vasfüggöny előtt fokossal, villával, bárddal, szablyával és ágyúval felfegyverzett pödörtbajszú »atyafiak« virágcsokorral lépnek elő. Ezzel az ócska vasfüggöny-mesével »köszöntötte« válogatottunkat az »A. Z.«, amelynek a bécsi szólásmondás szerint, »A«-tól »Z«-ig minden betűje hazugság.. A mai osztrák valóságot pedig az újságok sok állástkereső apróhirdetése mellett mindennél jobban megmutatta számunkra a kávéházak, vendéglők, üzletek ajtaján ismétlődő nyomtatott feliratú tábla: »Betteln und Hausern verboten!« — Koldulni és házalni tilos!

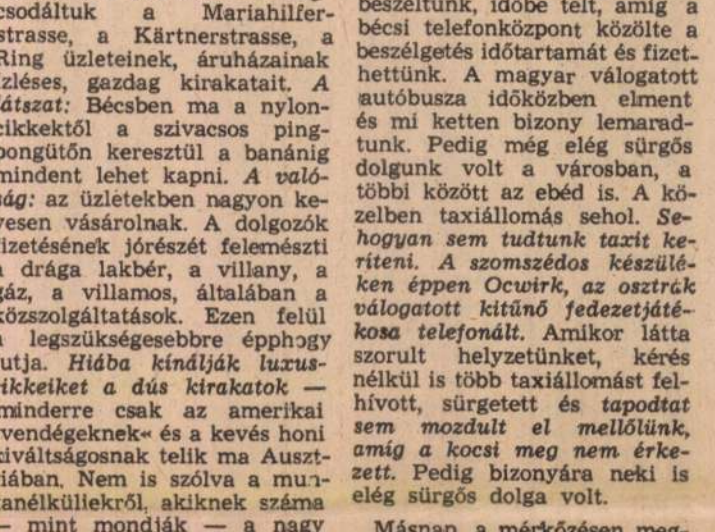

Grosics »kivédi« a jövő Ocwirk-jének labdáját a bécsi hotelkapu előtt

2.

Másnap, szombaton — mielőtt a válogatottak edzésére mentünk a Práterbe — megcsodáltuk a Mariahilferstrasse, a Kärtnerstrasse, a Ring üzleteinek, áruházainak ízléses, gazdag kirakatait. *A látszat:* Bécsben ma a nyolcadikektől a szivacsos pingpongütőn keresztül a banánig mindent lehet kapni. *A valóság:* az üzletekben nagyon kevesen vásárolnak. A dolgozók fizetésének jórészét felemészti a drága lakbér, a villany, a gáz, a villamos, általában a közszolgáltatások. Ezen felül a legszükségesebbre épphogy futja. *Hiába kínálják luxuscikkeiket a dús kirakatok* — minderre csak az amerikai »vendégeknek« és a kevés honi kiváltságosnak telik ma Ausztriában. Nem is szólva a munkanélküliekről, akiknek száma — mint mondják — a nagy téli munkanélküliség után most valamelyest csökkent, de egy-egy munkahelyre még mindig a pályázók tucatjai jelentkeznek. És akik munkába állnak, keresnek, azok is aligalig vásárolnak — inkább összekuporgatják a garast, mert sose lehet tudni, mikor dobják őket ismét az utcára... Ezért olyan kedvetlen, szomorkás metropolis az osztrák főváros és ezért nem kell a bécsi munkásoknak, kisembereknek — bármennyire hangosan reklámozzák is filmben, sajtóban, rádióban — ez az »amerikai életforma«.

Buzánszky az autogrammkérők gyűrűjében

(Magyar Fotó — Molnár Edit felvételei)

3.

Mindemellett a bécsiek rendkívül közvetlenek, előzékenyek, kedvesek. Mély gyökerei vannak itt nemcsak az osztrák-magyar sportbarátságnak, hanem az osztrák és a magyar nép barátságának is. Néhánynapos bécsi tartózkodásunk során megannyi jelét tapasztaltuk mindkettőnek.

A szombat délelőtti edzés után ketten, egy újságíró kollégámmal, a Prater Stadion irodájából Budapestre telefonáltunk. Időbe telt, amíg beszélhettünk, időbe telt, amíg beszéltünk, időbe telt, amíg a bécsi telefonközpont közölte a beszélgetés időtartamát és fizethettünk. A magyar válogatott autóbusza időközben elment és mi ketten bizony lemaradtunk. Pedig még elég sürgős dolgunk volt a városban, a többi között az ebéd is. A közelben taxiállomás sehol. *Sehogyan sem tudtunk taxit keríteni. A szomszédos készülékén éppen Ocwirk, az osztrák válogatott kitűnő fedezetjátékosa telefonált.* Amikor látta szorult helyzetünket, kérés nélkül is több taxiállomást felhívott, sürgetett és *tapodtat sem mozdult el mellőlünk, amíg a kocsi meg nem érkezett.* Pedig bizonyára neki is elég sürgős dolga volt.

Másnap, a mérkőzésen megállapítottuk, hogy Ocwirk nagyszerű játékos — de akkor már azt is tudtuk, hogy egyszersmind segítőkész, kitűnő ember. Tanulhatnának tőle szerénységet, figyelmességet egyes élvonalbeli magyar sportolók is.

4

A mérkőzés előtt a magyar csapat főhadiszállásán, a Regina-szállóban sajtófogadás volt. A magyar csapat vezetője, *Sebes* Gusztáv, az OTSB elnökhelyettese, félbeszakítva válogatottunk taktikai megbeszélését, jött a nemzetközi sajtó képviselői közé. Vastag jegyzetfüzet volt a kezében. Midőn érdeklődtünk a füzet tartalma felől, Sebes Gusztáv mosolyogva válaszolta, hogy *már benne van a délutáni mérkőzés kilencven percének egész története.* Az osztrák válogatott vezetői tréfás kíváncsisággal kérték tőle a füzetet, hogy belekukkanthassanak.

— Szívesen odaadom — válaszolta a magyar labdarúgás népszerű Guszti bácsija —, odaadom, de csak majd félhétkor, a mérkőzés után...

...Ami a füzetben benne volt, a kilencven perc történetét már valamennyien hallottuk, olvastuk, ismerjük. És talán azt is, ami Sebes Gusztáv jegyzeteiben aligha volt benne: a végeredményt.

Művelt nép

KULTURÁLIS HETILAP

Megjelenik minden vasárnap

A szerkesztőbizottság elnöke: DARVAS JÓZSEF

A kiadásért felel: a Lapkiadó Vállalat igazgatója. Szerkesztőség: Budapest, VII., Lenin-krt. 9—11. I. emelet. Telefon: 421-779, 220-893, 221-285. Kiadóhivatal: Budapest, Lenin-körút 9—11. Tel.: 221-285, 221-293. Terjeszti: Posta Központi Hírlap Iroda V. Budapest, V., József nádor-tér 1. sz. Telefon: 180-850. Személyes ügyfélszolgálat: V., József nádor-tér 1. Telefon: 183-022. Egyéni előfizetők csekkszámlaszáma: 61.068. Közületi előfizetők csekkszámlaszáma: 61.066. Előfizetési ár: egy évre 48.—, fél évre 24.—, negyed évre 12.—, egy hóra 4.— Ft

2-541637. Athenaeum mélynyomása 30.000 pld. (F. v. Soproni Béla)

Kedves Béke és Szabadság!

Csípje meg a kakas!

Mint közügyekkel foglalkozó Kiskakas. április 14-én délelőtt elsétáltam a Tolbuchin-körúti nagyvásárcsarnokhoz és beléptem a Pipa-utcai bejáraton. Csörömet friss disznóhús étvágygerjesztő illata csapta meg. Megálltam a KÖZÉRT húsrészleg pultjai előtt megtekintettem az árut és kiválasztottam egy szép sertéskarajt. Az eladó már épp a mérlegre készült dobni a kívánt darabot, mikor hirtelen felbukkant az üzletvezető és harsányan elkiáltotta magát: »Termelési értekezlet, lezárni a húsrészleget!« Az eladó visszahajította a húst a többi közé, ledobta köpenyét, lehúzta a redőnyt és futólépésben távozott. Néhány, húst vásárló asszony, velem együtt, hevesen tiltakozott, mire a kiszolgáló futtában hátraszólt: »Nem érdekel kérem, termelési értekezlet!«

A KÖZÉRT húsrészleg dolgozói bizonyára méltatlankodnának, ha vacsora helyett ezzel fogadnák őket a vendéglőben: »Nincs kiszolgálás, termelési értekezlet!«, vagy a Röltex-nél a Ruházati Boltban, a Háztartási Boltban hasonló indokolással utasítanák el őket. A termelési értekezleteknek nem az a céljuk, hogy a termelést megakadályozzák. Innen kukorékolom a KÖZÉRT központnak, hogy találja meg a termelési értekezletek megtartásának megfelelő időpontját, és teremtsen rendet ezen a téren — csípje meg egy nálam erősebb, nagy kakas a szocialista kereskedelem fejlődésének ilyen kerékkötőit!

Kukuriku!
a Kiskakas

Győri levél
„Folt városunk szépülő arcán"

Ha az utas leszáll Győrött, itt is — mint máshol, amerre járunk-kelünk — épülő szocializmusunk hatalmas létesítményeit látja. A Sztálin-úton mindjárt szembetűnik egy nagy építkezés: ott a »Vörös Csillag« szállodánk falai növekednek. Pár lépés csak a hatemeletesnek épülő modern bérház, tovább pedig új bérházak egész sora, amelyekbe ez őszön már beköltözhetnek lakóik. Szemetsértő, csunya folt azonban a városi tanács karcsútornyú székházával szemközt, Győr város minden nagyobb rendezvényének középpontjában a győri Ruházati Bolt Vállalat központi irodájának kopott, alacsony, szürke épülete. Mostanában bent már rendbehozták az irodákat: a szobák ragyogó tiszták, a dolgozók megfelelő körülmények között végzik munkájukat. Kint lombosodó, illatos hársfák takarják félig-meddig jótékonyan — a házat, de teljesen nem tudják eltakarni kopott vakolatú csúfságát. Mindössze néhány kiló mész, két kőműves napi munkája kellene ahhoz, hogy a ház új köntöst kapjon — és még valami, de ez látszik a legnehezebbnek: a győri Ingatlankezelő intézkedése!

Horváth László
népnevelő,
Győri Ruházati Bolt

Árdrágítás a Lukács-uszodában

Sokan vagyunk, akik télen-nyáron minden nap, munka előtt vagy után egy fél órára bemegyünk úszni a Lukácsba. Két nappal ezelőtt a Lukács-uszoda eddigi szorgalmunkért komoly büntetést rótt ki ránk: eltörölte a remek bérletrendszert! Ezáltal:

a) burkolt árdrágítást követett el,
b) amúgyis szűk reggeli időnkben sorbaállásra kényszerít a pénztárnál.

Megkíséreltük megtudni, miért történt ez?

Állítólag azért, mert **visszaélések** voltak a bérletekkel. Én azt hiszem, hogy akkor a visszaéléseket kell megszüntetni, nem a bérletjegyeket!

Az uszodaigazgatóság a könnyebbik megoldást választotta: kiöntötte a fürdővízzel a gyereket is.

No meg azt is mondják, hogy **nem-dolgozók** használták a jegyeket. Hát ezt vajjon milyen nyomozási eljárással állapították meg? Ez egyszerűen nem igaz! Sok sportoló férfit és nőt ismerek a Lukácsban: mind dolgozók.

El kell gondolkozni, hogy a tisztelt fürdőigazgatóság nem olvasta-e a Népfront választási felhívását? Mert ha ezen kicsit elmélkedünk, akkor furcsa gondolataink támadnak a fürdőigazgatóság politikai felfogásáról!

Több Lukács-uszodás nevében:

Katona Tibor,
a Magyar Kereskedelmi Kamara dolgozója.

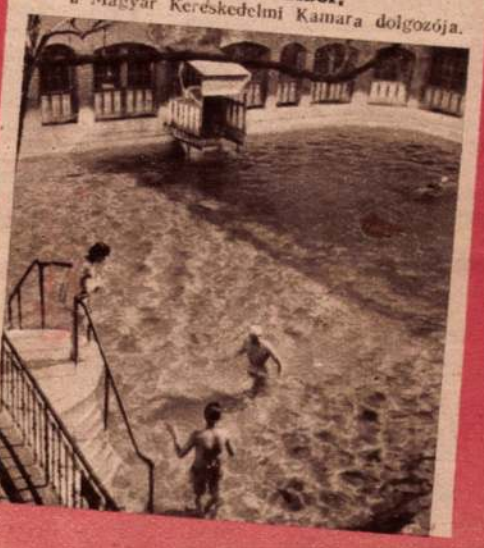

Üdvözlet Kecskemétről

Lapjuk március 24-i számát olvasva, rendkívül örültem, amikor a Kossuth-díjas Ella néniről szóló riport hősében, Vlaszaty Ádámnéban felismertem Kecskemét városunk szülöttét, Kovács Ellát. Bár negyven éve nem láttam, de érzem, hogy ő az, aki ilyen dicsőséget szerzett nekünk, kecskemétieknek. Mély elismerésünket fejezzük ki Ella néninek, akire csak boldog hálával emlékezünk. Irja meg a Béke és Szabadság, hogy ő az első a kecskemétiek közül, aki Kossuth-díjat kapott.

Nagy Dalma,
Kecskemét

Meleghangú sorait ezúton továbbítjuk Vlasztyné elvtársnőnek. Abban azonban téved, hogy ő Kecskemét város első Kossuth-díjasa. Nemzeti kultúránk és egész népünk büszkesége, Kodály Zoltán kétszeres Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze — ugyancsak Kecskeméten született.

Az öt Mészáros-gyerek visszatér új otthonába

»Úgy érzem, az, ami velem történt, nemcsak az én ügyem, hanem minden dolgozótársam ügye... Biztos voltam abban, hogy a károm meg fog térülni s öt gyermekemmel mielőbb vissza tudok térni helyreállított házamba.«

E sorokat Mészáros Vince érdi lakos, a Magyar Optikai Művek sztahanovista csiszolója írta a Béke és Szabadságnak. Mészáros elvtárs elmondja levelében, hogy lakóházának zsúpteteje február 17-én kéménytűz következtében leégett, megsemmisült az egész tetőzet és megrongálódott a lakóház belseje is. Azonban Mészárosék házukat a kötelező tűzbiztosítás keretében idejekorán biztosították és így a »szerencsés« tűzkárosult február 27-én az érdi tanácsházán átvette a kártérítés fejében részére megállapított 8000 forint összeget. Mészáros elvtárs két fényképet is küldött leégett házáról és a biztosítási díj átvételéről, amelyeket szívesen közlünk tanulságul mindenkivel és — sok szerencsét, boldogságot kívánunk a Mészáros-családnak az újjáépülő házban.

Haragszom rád

te szertelen szemetelő,

aki elcsúfítod magad körül a környéket, legyen az táj, terep, lakóhely, jármű, munkahely vagy utca. Haragszom rád, mert rendetlen vagy, hajigálod magad körül munkád selejtjét, létezésed salakjait, viselt dolgaid hulladékait. Ha dolgozol, csupa zűrzavarrá változik körülötted a terep, szétdobálod, ami már nem kell — majd takarítanak utánad, gondolod, ha ugyan gondolsz ilyesmire egyáltalában. Ha szórakozol, moziban-színházban, szétdobált pattogatott kukorica, sztaniolpapír és zizegő celofángombócok jelzik, hol ültél, te szenvedélyes és szemérmetlen szemetelő. Ha járművön utazol, menthetetlen otthagyod nyomaidat buszon-villamoson s az már csak természetes, hogy leszállás után cyranói lenge bájjal hajigálod a földre a jegyet. Mert hajigálni, szétszórni, elpöccinteni, szertehullajtani, azt tudsz. És hiába írják ki a padokra: »A szemét az egész város szégyene«, te üldögélsz a padon, napozol és negyedóra alatt már körüskörül telepíted magad megszokott szeméthulladék-miegymásaiddal... Te vagy az, aki a hegyek közt undok zsírospapirok aknazárával rondítod el a gyöngyvirágok halványzöld tiszta világát — te vagy az, aki...

De mit folytassam.

Te vagy az, aki nem szereted a munkádat, a városodat, dolgozótársaidat. Mert aki a munkáját szereti: megbecsüli és tisztán tartja munkahelyét. Aki örül városa építésének, maga is hozzájárul szépítéséhez. Aki dolgozó embertársait megbecsüli, nem szemeteli, piszkítja össze azt, ami közös, ami mindannyiunké. Vagy te tán nem érzed annak? A magadénak? Vagy csak nem gondoltál eddig erre? Szeretném az utóbbit remélni. Mert akkor talán majd félúton megáll a kezed, amikor megint elhajítana egy csikket, vagy villamosjegyet, vagy — idénye válogatja — gesztenyehajat, dinnyehajat, mindazt, amivel szemetelni szoktál.

Szeresd, óvd, becsüld meg, tartsad tisztán, ami a tiéd is. Ezt kívánja a mi illemtanunk, erre kér ma még szép szóval, de ha kell, akár a körmödre ütve is ezt követeli tőled

haragosod

1954. Dec. 14.

Egy óra Vedres Márk műtermében

Négy-öt lépcsőfokot megyünk lefelé a lakásból a műterembe. A szobrász, ellentétben a festővel, rendszerint nem a legfelső emeleten, hanem a földszinten alkot, vés, kalapál. Az egyik fal csupa ablak, reggeli fény zuhog a középen álló hárommétéres figurára. A szobor fiatal fiút ábrázol: kezében stafétabottal, városról-városra, országról-országra futó békestafétát. Vedres Márk fehér munkaköpenyben és kerek, fekete sapkában a létra tetején áll, így éri csak el a szobor fejét, amelyen utolsó simításait végzi. Szeretettel nézi, tapogatja új művét. A két fej most közvetlen közelségbe került egymáshoz. Az erőt, fiatalságot, tavaszt sugárzó szoboré és a nyolcvanhárom éves, nagy művész fehérszakállas, nyugodt szép feje, domború homloka, okosan figyelő szeme. Mindazt a lobogást, lendületet, harci kedvet, az élet szenvedélyes szeretetét, ami a művészt ma is újabb és újabb alkotásokra serkenti, a béke hírnökének megmintázásában fejezi ki. Ez a szobor, már csak méretei miatt is, másféle, mint Vedres eddigi, jólismert munkái. Másféle, mert pátoszában, hősies kiállásában is monumentális, ugyanakkor azonban felismerhetők rajta Vedres kisplasztikáinak vonzó erényei és szépségei: a klasszikus nyugalommal párosult lelki feszültség és a harmonikusan összefoglalt kompozíció.

— Ekkora méretű szobrot most csináltam elsőízben — mondja Vedres Márk. — Életnagyságút és annál nagyobbat — két és félméterest —, mintáztam fiatal koromban, 1902 táján. De aztán föl-hagytam vele, mert csak kiállításra került és aztán a nyakamon maradt. Nagy szobrokat régebben nem vásároltak, az állam nem törődött sem a művészekkel, sem a művészettel. Kivált velem, a baloldalival nem. Igy a kisplasztikák felé fordultam. Egyébként a kis szobor megmintázásában ugyanazokat a plasztikai törvényszerűségeket követem, mint a nagy szobron.

Az új szobor születésének izgalmas története van. Vedres kétszer mintázta meg. Első változatával december elején készült el, a művész a III. Magyar Képzőművészeti Kiállításra szánta. Ezt azonban tragikus eset akadályozta meg. Amikor az agyagszobrot gipszbe öntötték, apró darabokra tört.

— Pályám folyamán nem volt példa erre — meséli Vedres. — Ritkán történik meg, hogy az öntő ennyire nem óvatos és a gipszformát gondatlanul a falnak támasztja. A szobor menthetetlen volt. Apró törmelékekben láttam viszont.

Emlékszem arra, hogy művészi körökben milyen megdöbbenten fogadták akkor ezt a hírt. Menynyire sajnálták a közkedvelt művészt és fájlalták munkája eredményének pusztulását. De emlékszem arra is, amikor Vedres Márkot néhány nap mulva felkerestem, már arról beszélt, hogy ismét hozzáfog a szobor mintázásához. Mint mindig, akkor is, optimizmus fűtötte: reménykedett, hogy a második szobor még jobban sikerül, mint az első. Egy hét mulva már megint ott állt a létrán és formálta az újabb szobrot. Háromhavi munka után most készült el vele.

— Az buzdított új munkára — mondja most —, hogy éreztem, mennyire segítenek az előbbi tapasztalatok. Azt hiszem, ez a szobor most sok tekintetben jobb, mint az első volt. Határozottabb és zártabb formájú. Statikusabb. Nem ragaszkodtam az első munkafolyamathoz és kevésbbé ragaszkodtam a részletek feltüntetéséhez. Arra törekedtem, hogy nagyobb vonalakba foglaljam össze a szobor cselekvő erejét.

— Másodszor is modellel dolgozott?

— Hogyne! Ha fel is használtam az előző munka tapasztalatait, mégis olyan friss szemmel kezdtem hozzá a mintázáshoz, mintha először csinálnám. A modellből a tipikust használtam fel, egy ruganyos, fiatal test típusát akartam megformálni. Ez a szobor, úgy gondolom, egyben dokumentum, a békéért való küzdelem korának egyik dokumentuma. Láttam Budapesten átfutó békestafétát, már akkor elhatároztam, hogy ezt a témát megmintázom.

Vedres Márk a béke aktív és lelkes harcosa. Az Országos Béketanács és a Béketanács kulturális bizottságának tagja.

— Számomra a béke a legizgalmasabb művészi téma — mondja elgondolkozón. — Békében tudjuk csak megvalósítani mindazt, amiért élünk: a szocializmus építését, a világ haladását. Ezekért a nagy célokért én szobrászi munkámmal tudok cselekvően küzdeni.

Az ekkora méretű szobor mintázása nagy fizikai munka is. Az a fajta munka, amely az izmokat alaposan igénybe veszi. No, meg létrára fel, létráról le...

— Nem fárasztja a mintázás? — kérdezem az ősz művészt.

— A szobrász megszokja, hogy állva dolgozik. Naponta rendszeresen hat órát mintázok. Ha nem dolgoznék, már rég nem élnék.

Vedres Márk nemcsak a műteremben ilyen fiatalosan fürge és mozgékony. Minap a Rákóczi-úton láttam: mozgó villamosra ugrott fel.

— Sietnem kellett — mondja mentegetőzőn —, a tanácsba szaladtam, fogadóórám volt. Nem akartam lekésni.

Művészi munkáján kívül ezer egyebet is csinál. Fővárosi tanácstag, a népművelési állandó bizottság tagja, a Magyar Függetlenségi Népfront Országos Tanácsának tagja, a Képzőművészeti Szövetség elnöki tanácsának tagja, hogy a sokból néhányat említsünk csak. Minden ülésen megjelenik, hozzászólásaival és cselekvő buzgalmával új életünk épülésén és szépülésén fáradozik.

Itt lakik az Angyalföld kellős közepén, a Lehel-téri élmunkásházban. Ablaka alatt a Lehel-úti villamos csörömpöl, amerre csak néz gyárkémények füstölgését látja, asszonyok sietnek kosárral a karjukon a közeli piacra. Az új Angyalföld szívébe zárta a Kossuth-díjas, nagy művészt. Amikor legutóbb a Huba-utcai iskolában tanácsbeszámolót tartott, özönlöttek a környékről az emberek.

— Az Angyalföld — mondja Vedres Márk —, elhanyagolt, szomorú vidék volt régen. Ma új élet virágzott ki itt is, mint az országban mindenütt. Boldog vagyok, amikor javaslatokkal fordulnak hozzám, vagy tanácsot kérnek, amikor például sikerül elintéznem azt, hogy a Fóti-úton kijavítsanak egy tetőt, vagy egy másik házban a KIK rendbehozza az ajtókat és az ablakokat. Az élet közvetlen közelségét jelenti számomra ez a környék, és az ismerkedés az emberek hétköznapi problémáival. Szeretem ezt az élmunkásházat, ahol azok laknak, akik munkájukkal mutatták meg, hogy valóban jól szolgálják a szocializmus építésének az ügyét.

Az élmunkás háztömbben Vedres Márkon kívül még három képzőművész lakik: Bokros-Birmann, a szobrász, Pap Gyula és Berda Ernő festőművész.

Beszélgetés közben Vedres régi és újabb kisplasztikáiban gyönyörködöm.

— A felszabadulás — mondja Vedres Márk, miközben egy kis bronzszobrot tart a magasba —, számomra egyéni felszabadulást is jelentett. A régi világ politikája elől elefántcsonttoronyba húzódtam. A felszabadulás után kiléptem onnan és nagy ambícióval és lelkesedéssel folytattam a kedvemre való munkát. Azért mondom, hogy »folytattam«, mert én mindig realista szobrász voltam, mindig a valóságábrázolásra és a közérthetőségre törekedtem, a különbség csak az, hogy most már szocialista világnézetemet is nyiltan és szabadon kifejezhetem munkáimban. De megvallom, még mindig az átmeneti kísérletezésnél tartok, hogy az új szocialista realizmus megvalósításához eljussak. Nagyobb lendülettel és munkakészséggel dolgozom, mint valaha.

Gách Marianne

VEDRES MÁRK UTOLSÓ SIMÍTÁSOKAT VÉGZI »Békestaféta« című hárommétéres szobrán. A háttérben a művész néhány kisplasztikája, portréja és a »Békestaféta« kis modelljének egyik első változata (Gách Marianne felvétele)

kiteni ezeket a pihenő, szórakozó munkásembereket.

Kérésemre megmutatja a mű modelljét. Eredetiben nagy, 25—30 méter átmérőjű medence káváját négy figura díszíti majd, a labdarúgó társai; az olvasó, a hegedülő, a teniszező, középütt pedig egy halász alakja.

— *Munkásnegyedbe, a Béke térre szánom* — mondja a mester. — *Az én kívánságom volt ez, s kiharcoltam, hogy ott állítsák fel. Ne csak a belvárost díszítsük, jusson a művészet alkotásaiból minél több azoknak háza tájára is, akiknek munkája teszi lehetővé végső soron, hogy létrejöjjenek ezek az alkotások.*

Itt ülök a művész otthonában, a Lehel téri élmunkásházak egyikének földszintjén. A kis szoba falán festmények, intarziás barna bútorain mindenfelé kisméretű bronzszobrok. Az angyalföldiekről beszél a mester, akik őt küldték be a kerület tanácsába. Választói sűrűn felkeresik ügyes-bajos dolgaikkal, s ő hajlott kora ellenére hivataltól hivatalig fárad, hogy elintézze ügyüket. Sok barátja van a munkások között. Eljönnek néha, hogy megnézzék, mi újat készít a mester, hogy gyönyörködjenek alkotásaiban, hallgassák, amint a művészet titkairól beszél. Vedres mester az ember. A szép, egészséges testű ember. A furulyázó fiú, a halász, a korsós lány szépmozdulatú alakja minduntalan visszatér a lapokon — a művész nagy szeretettel és mindig másképp, más formában örökítette meg a tevékenykedő, a cselekvő embert.

Az a kor, amelynek éveiben létrejöttek ezek a megragadó alkotások, teli volt zsákutcába csábító tévutakkal. Megkérdem a mestert, miképp lehet az, hogy ő, aki annyira benne élt a modern művészeti törekvések áramában, meg tudott maradni a valósághűség, a realizmus területén.

— *Természet nélkül nincs művészet. Csak kiagyalt konstrukciók születnek valóságélmény nélkül, s ezek nem tartoznak a művészet körébe* — mondja, majd így folytatja: — *Lassú munka a művészé, időt, elmélyülést kíván, teljes odaadást. Az élmény ihletése nem elég, meg kell látnia benne a szobrot, a plasztikai gondolatot. Munka közben pedig állandó ellenőrzés kell: a szem és a lélek együttes tevékenységének egybehangolása a valóság képével.*

Halkan beszél, lassan. Megáll néha, hogy nyugodt nézésű nagy barna szemével kiolvassa tekintetemből: jól hallom-e szavait, he-

hogy közelről lássa, miként élnek, gyarapodnak, megismerje problémáikat. Úgy beszél róluk, olyan melegséggel és közvetlenséggel, ahogy csak a hozzánk nagyon közelállókról szoktunk. A tudatos tisztelet és őszinte megbecsülés hangján szól a dolgozó emberről, akinek alakja nem csupán ma, hanem művészi útja egészén annyiszor ihlette alkotásra. Milyen is volt ez az út?

— *Monumentális, közszemlére szánt, mindenkihez szóló műveket alkotni — mindig ez volt a vágyam* — beszél művészetéről Vedres Márk. — *München után Párizsba mentem, itt Rodin, a nagy mester művei bűvöltek meg. Elvittem hozzá kisplasztikáimat; nagy szobromat, a Kaint műtermemben nézte meg. Ez az alkotásom jórészt az ő útmutatásai alapján készült. Idehaza is kiállítottam, és hát a kritikusok elismeréssel fogadták bemutatkozásomat* — mondja szerényen. — *Egymásután mintáztam nagy kompozícióimat — megbizatásokat azonban nem kaptam.*

Vedres Márk nem kellett az úri Magyarországnak. Európa nagyvárosainak közönsége ismerte nevét, a haladó művészeti mozgalmak hívei számontartották — de idehaza a szak-

Márk most 85 éves. Élményben, tapasztalatban gazdag élete alkonyára érte meg, hogy valósággá váljék az az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét évtizedes munkásságával hirdette. S művészi vágyai is most teljesülhetnek igazán.

— *Újult erővel dolgozom a felszabadulás óta. Több munkásalakot mintáztam, a tavalyi kiállításra a Kaszakalapáló című kisplasztikámat küldtem be. Most pedig kút-tervem figuráin dolgozom. Szeretném úgy megalkotni, hogy méltó legyen ahhoz a világhoz, amelyben ma élünk...*

Így terelődött a szó a művészet világából újra mindennapjainkhoz, s innét az utóbbi évek legnagyobb eseményére — a XX. kongresszusra.

— *Csodálatos dolgok hangzottak el ezen a kongresszuson* — mondja Vedres mester. — *Csak hallgatom, olvasom, milyen grandiózus építőmunka folyik a Szovjetunióban. Olvasom a számokat — ezeket én már el se tudom képzelni, olyan hatalmasak.*

— *Mi ragadta meg leginkább a kongresszusi beszámolókból?* — kérdem.

— *Sok minden. Csak egyet mon-*

gazdasági vezetőknek, a munkásoknak és a műszakiaknak nem szabadna csak üzemük határáig nézniök, üzemsovinizmusba esniök. De tudjuk, hogy a gyakorlatban sok tényező taszítja őket el attól, hogy figyelembe vegyék más üzem érdekeit is. A pártszervezet azonban, ha nem is érzéketlen a szűk helyi érdekek hatásával szemben, de a leginkább képes legyőzni azt. *A pártszervezet, a legképzettebb és legöntudatosabb emberek együttese, képes a leginkább arra, hogy másoknál egy fejjel magasabbra emelkedve túllásson az üzem falain. A kommunisták érthetik meg elsősorban és a legmélyebben a párt céljait, a gazdasági fejlődés feltételeit, az üzemek együttműködésének nagy eredményeit.*

Nem dicsekedhetünk. Pártszervezeteinkben megvan ugyan ez a képesség, de nem minden vonatkozásban fejleszthették ezt ki, legalábbis nagyon sok üzemben nem. Sokszor előlük is eltakarja a nagyobb összefüggéseket a terv teljesítéséért folyó hajrá, a minisztériumtól a legkisebb műhelyig fogas-

ják-e például a Lenin Kohászati Művekben, hogy azért, mert a kötelezőnél kevesebb anyagot szállítottak a Lőrinci Hengerműnek, milyen károkat okoztak nekik és az egész népgazdaságnak? Tudják-e, hogyha forintban akarnánk kifejezni e károkat, százezrekről beszélhetnénk? Nyilván nem tudják, s még nagyon sok ehhez hasonló összefüggés, súlyos pazarlás marad rejtve az üzemiek előtt.

Természetesen nem lehet valamennyi kooperációs csorbát politikai munkával kiköszörülni. Nem lehet az üzemvezetés és a minisztériumi irányítás hibái felett azzal napirendre térni, hogy majd a munkások és mérnökök öntudata pótolja a tervezés és a szervezés hézagait. *Bizonyos azonban, hogy az üzemeink közötti teljes harmónia megteremtése politikai munka nélkül elképzelhetetlen, elképzelhetetlen olyan emberek nélkül, akik népgazdasági szinten tudnak gondolkozni, akik féltő gonddal vigyáznak a gazdasági életünk szervezetében lüktető, üzemeinket össze-*

mabelliek lelkes dicséretei ellenére megbízást nem kapott. Nemes egyszerűségű, monumentális szobortervei nem jutottak el az öntőműhelyig, míg köztereinket ellepték az ágáló, hazug, az úri Magyarország „ideáljait" dicsőítő limlomok. A gondok arra kényszerítették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén bontakoztassa ki tehetségét.

— *Egyszer felvillant a lehetősége annak, hogy vágyaimhoz méltó művet alkossak: 1919-ben, az első Magyar Tanácsköztársaság idején. Építőművész társammal közösen készítettük el a Szabó Ervin Pantheon tervét. Szabó Ervin, ez a nagyszerű ember volt egyik tanítóm — sokat köszönhetek neki. Nem kis része volt abban, hogy — bár azelőtt külföldön is volt kapcsolatom a munkásmozgalommal — itthon helyesebben láttam meg a társadalmat irányító törvényeket, hogy a forradalomban megtaláltam a helyemet. A Pantheon, sajnos, sohasem készült el. Az ellenforradalom el, ami engem különösen megörvendeztetett: a 7 órás munkaidő bevezetése. Ez már a kommunizmus letagadhatatlan első hírnöke. Több szabad idő — több kultúrát jelent. A munkások közelebb kerülnek a művészethez is. Nem sok idő kell már hozzá, s a szellem, a kultúra alkotásai valóban a legszélesebb tömegek birtokába kerülnek. Nagy munka vár ránk addig — igen nagy munka. De megéri...*

Halk, megfontolt szavakkal beszél most is, nyugodtan, minden frázis és emelkedett hanghordozás nélkül. A bizonyosság nyugodtsága van szavaiban. Testét törékennyé tette a kor, mozdulatait lassúvá, mégis fiatalnak érzem őt, nagyon fiatalnak. Akiben ilyen eleven az érdeklődés a mindennapok kicsiny dolgai és nagy, korszakos eseményei iránt, akinek hitében ennyi a bizonyosság — azt nem hagyta el az idő. Az velünk jön — mint Vedres Márk is.

Artner Tivadar

1956 Eb 26

Beszélgetés a 85 éves Vedres Márkkal

A Műcsarnok kerek termében van egy szobor, amelyről kevés szó esett a kiállítás beszámolóiban. Lehet, hogy elvonták tőle a figyelmet a méteres nagy kompozíciók. Ülő sportolót ábrázol ez a szobor, pihenő futballistát; alakjában az egészséges fiatalság magabiztos nyugalma.

— *Többalakos kút egyik figurája ez a szobor* — mondja a mű mestere, Vedres Márk. — *Évekkel ezelőtt a Római-fürdőben jártam, s ott időzve figyeltem a vidáman mulató ifjú embereket. Akkor ötlött fel bennem az a gondolat, hogy meg kellene örö-*

forradalom idején, mint a művészeti direktórium tagját, bíróság elé állították, el akarták venni műtermemet és lakásomat is. Hogy megmeneküljek a nyomasztó gondoktól, a huszas évek elején kénytelen voltam emigrálni. Újra Itáliába mentem. Hosszú éveket töltöttem Dante gyönyörű városában, Firenzében... Kisplasztikákat készítettem, s azokat gazdag utazóknak eladogatva tartottam el családomat...

Kérésemre megmutatja munkáinak a háborúban megtizedelt fényképgyűjteményét. Műveinek témája —

SZABAD NÉP

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 327—651, 221—985

VASÁRNAP, 1956. FEBRUÁR

Egy fejjel n

Diósgyőrött, a Lenin Kohászati Művekben, a középhengersor január 25-én teljesítette havi tervét. E hírt közölte a Szabad Nép. s ott, Diósgyőrött ünnepélyes hangulat volt. Néhány nappal ezután levél érkezett a Lőrinci Hengerműből a Szabad Nép szerkesztőségéhez. Ünnepromító levél, amelyből kiderül, hogy a diósgyőri siker nem fenékig tejfel. A középhengersor egyébek között azért tudta határidő előtt teljesíteni tervét a lehető legkönnyebben (bár sose könnyen) teljesítsék, hogy legyen prémium, hogy élüzemek legyenek. De miféle élüzem az olyan, amely más üzemek kárán szerzi meg ezt a „dicsőséget"? S miféle pártszervezet az, amely ez ellen nem emeli fel szavát?

Hányszor kopogtatnak üzemi pártitkárok a megyei, kerületi pártbizottságok vagy a Központi Vezetőség egyes osztályainak ajtaján, s követe-

V
a
Szo
üze
leg
ták
–
gye

...stollal

ha
volt
még a
sem
őr-
nden

érzi,
kerít
üvöl-
pa-
gy a
i a
zeré-
van

rias,
ntha
egész
vitéz
nok-
Lesz
nné-

bak.
hol-
ntén

felcsapott „nemzeti hősnek", azzal fenyegeti Tankovics Bélát, az Ady Tsz párttitkárát, hogy elküldi hozzá Varga csendőrt. A tsztagok egy része megretten, szétfut a szövetkezet. Az emberek félnek, a kakastoll réme fenyeget.

Varga még nem vehette fel a csendőregyenruhát az ellenforradalom első napjaiban, de már kivette a láda mélyéből, előkészítette, kikefélte, kivasalta. Ugy találta meg a karhatalom, s bűnjelként lefoglalta. Ebben a ruhában fényképezték le Varga Jánost. Bizonyságul és emlékeztetőül.

Ez a fénykép ékint volt a győri Állami Áruház kirakatában is. Vargáné felháborodva rontott be az igazgatóhoz, hogyan merészelik kitenni az ura fényképét, amikor mostanában csak egyetlen napig büszkélkedett csendőrmivoltával.

Csak egyetlen napig... De hová jutottunk volna, ha tovább tart az ellenforradalmi farsang?

Pintér István

HIREK

TEGNAP ESTE

— Halló? 188—870? Telefonébresztő?

— Igen, tessék!

— Kérem, költsön fel engem éjjel 2 órakor!

— Olyan korán?

— Hát mit csináljak? Az állt az újságban, hogy akkor kell előreigazítani az órát! ...

— **Belga—magyar** légügyi egyezményt írtak alá szombaton délelőtt Budapesten Frederic Collon, a Belga Királyság rendkívüli követe és meghatalmazott minisztere és Rónai Rudolf, a légügyi főigazgatóság vezetője.

— **A Dunai Vasmű Martin Acélművében** sikeresen zárták a májusi hónapot. A csepeliekkel folytatott versenyben 4,3 százalék helyett 3,24 százalékra csökkentették a selejtet, s az elsőosztályú acél mennyiségét a felajánlott 95,2 százalék helyett 96,5 százalékra növelték.

— **A debreceni katonai bíróság** gyilkosság bűntette miatt kötéláltali halálra ítélte Gergely József 27 éves, büntetett előéletű sajókápolnai lakost. Az ítéletet végrehajtották.

— **Az Országos Földművesszövetkezeti Tanács** tegnap befejezte tanácskozásait.

— **A VIT tiszteletére** hirdetett ifjúsági képzőművészeti pályázat eredményeként megnyílt a Nemzeti Szalonban az ifjúsági kiállítás.

— **A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG június hó 15-én rendezi a volt SZIT és TIOSZ vezetőinek baráti találkozóját. Felhívjuk azokat az elvtársakat, akik 1945-től a SZIT-központban, a szakmai titkárságokon, a TIOSZ-ban dolgoztak, valamint a tanoncotthon-igazgatókat, hogy meghívó iránti igényüket június 6-ig a 114—400 telefonon (267-es melléken) jelentsék be. Az előkészítő bizottság.**

— **Az árdrágítók leleplezésére** az Országos Árhivatal ellenőrzést indít. Az árszabályzó rendelkezések megtartásának ellenőrzését júniusban kezdik meg.

— **A szekszárdi borverseny** 164 bora közül az egyéni gazdák fehérbor-versenyében Rózsa Imre paksi termelő, az ó-fehérborok versenyében a Piritói Állami Gazdaság termékei lettek az elsők.

— **Megérkezett** a debreceni hűtőházba az első zöldborsó-szállítmány. Az idén Debrecenben összesen 100 vagon csöves zöldborsót konzerválnak.

— **Az országos energiagazdálkodási konferencia** 180 részvevője szombaton délelőtt Sztálinvárosba látogatott.

— **Érettségi találkozó** (25 éves) június 8-án Gundel Étteremben a Ligetben, Kertész utcai felsőkereskedelmit végzettek. Érdeklődés: Sasvári Jenőnél 401—672, 143—842. (X)

— **A szegedi felsőipariskola** elektromos tagozatán 1947-ben végzettek találkozója későbbi időpontban lesz. Érdekeltek címüket iskolához küldjék. (X)

— **Iskolai találkozó!** 1932. évben a Szegedi Felsőipariskolában végzett hallgatók a 25 éves találkozójukat 1957. június 9-én, pünkösd vasárnap de. 9 órakor tartják Szegeden, Kálvária tér 5. sz. alatt. Volt osztálytársakat és hozzátartozóikat szeretettel várja a rendezőség. (X)

— **Orvosi hír.** Dr. Berényi Béla sebész-fogorvosi rendelőjét V., Semmelweis u. 2., I. 1-be helyezte át. Rendelés: Hétfő, szerda, péntek délután. Telefon: 189—445. (X)

— **Halálozás.** Fájdalommal értesítem barátainkat, hogy szerett férjem, Sebes Hermann hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése 1957. június 3-án du. fél 3 órakor a Rákoskeresztúri temetőben lesz.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

A Meteorológiai Intézet jelenti: várható időjárás ma estig: változó felhőzet, a délutáni órákban többfelé záporeső, helyenként zivatar, mérsékelt, a zivatarok idején megélénkülő szél. A hőmérséklet alig változik.

Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 21—24 fok között.

...REN IS TÚL...

SIE-FUN

A KAKAS ÉS A BOGÁR

kínai mese

A kakas meglátott egy bo
rat. Felborzolta tollát, odaroha
csőrével felcsípte és megette.

Látta ezt a lúd, nagyot ne
tett: — há-há-há-gá-gá-gi-gá
és gúnyosan odaszólt a kakasn
— Huh, micsoda bátorság és v
merőség! Ekkora bátorsággal
gyeket lehetne elhordani és t
gereket kimerni!

— A legkisebb ellenség is ell
ség! — szólt oktatóan a kakas.

Szegő István
átdolgozása kínaib

KERESZTREJTVÉNY

VIZSZINTES: 1. ??? — 5. Ke

REJTETT *kép*

Színes irónnal szép egyenletesen szinezd ki a rajzon látható kis mezőket a beléjük írt számok szerint, a következőképpen:

Az 1-es számmal jelzett mezőket feketével, a 2-sel számozottakat zölddel, a 3-asokat sárgával, a 4-eseket barnával, az 5-ösöket pirossal, a 6-osokat kékkel, végül a 7-eseket és a számozatlanokat hagyd fehér-

MAGYARORSZÁG „NAGY ÖREGEI"

VEDRES MÁRK

Dickens mosolyának szelid derűje bujkál a mester szemében, fehér haja, selymes körszakálla olyan mélységesen jóindulatú arc köré fonódik, mint csak Peggotty úré volt, a Copperfield Dávid és a világirodalom legnemesebb szívű, legtisztább életű regényalakjáé. S akárcsak Peggotty úr, Vedres Márk is öreg ember lett, de viruló, egészséges, erős, csupaszív öreg ember, aki bölcs ökonómiával úgy osztja be napjait, hogy a munkán és erőt adó pihenésen kívül, jusson ideje arra is, hogy figyelje a világ változását, és egy küzdelmes művészélet gazdag tapasztalataival egyengesse a feltörekvő új eszmék kibontakozásának útját.

Valamennyien életutunk utolsó stációjáig magunkkal visszük gyermekéveink döntő benyomásait. Nagy szobrászművészünket, Vedres Márkot is végigkísértékakárcsak a kis Copperfieldet, a mostoha házában átboldogtalankodott gyermekkor riasztó látomásai, melyek azonban nagyon is a valóság, a gyötrő szenvedések tövéről fakadtak. A mester most mégis átsiklik felettük, olyan könnyedén, mint ahogyan, tanárai nem kis meglepetésére, az első vonalakat vetette papírra az ungvári agyagipari iskola első osztályában.

— *Végtelen hálával emlékezem az ungvári agyagipari iskolára* — ugrik vissza az időben hét évtizedet. — *Ott tapasztaltam először, milyen jó érzéssel tölt el a derekasan végzett munka s tanultam meg mindazt, ami hozzásegített, hogy művészi pályára léphessek.*

Az iskolából kikerülve kerámiai gyárakban dolgoztam, előbb itthon, hogy az útiköltséget összekaparhassam, azután Drezdában és Münchenben. Hála mestereimnek, jó munkás lettem és sikerült annyi pénzt megtakarítanom, hogy Münchenben beiratkozzam Hollósy Simon híres festőiskolájába. Amikor kifogyott a pénzem, újra csak gyári munkásnak jelentkeztem s elölről kezdtem a garasok kuporgatását. Végre Párizsba juthattam, Julien akadémiájára, a modern művészet fellegvárába, Rodin közelébe. Három évig maradtam Párizsban, közben segédmunkásként dolgoztam egy szobrász műtermében. Onnan vitt az utam Crossely angol szobrászművészhez, ott már művészi feladatokat végeztem s annyit kerestem, hogy műtermet bérelhettem Auteuilben. Életnagyságú szobrokon dolgoztam, ezek közül került ki a Kain, mely nagy sikert hozott itthon, a Műcsarnok kiállításán. A Rudics-díj 3500 forintjával jutalmazták s az állam kétezer forintért megvásárolta. A feudális Magyarország első és utolsó elismeréseképpen kapott nagy összeget arra használtam fel, hogy megvalósíthassam művészi elképzeléseimet és monumentális, két és félszeres életnagyságú szobrokat alkottam. A szobrok végül a fuvaros kertjében málltak széjjel, mert már a fuvardíjat sem tudtam megfizetni. Újra törő művésznek nem termett babér az akkori konzervatív magyar társadalomban.

Rozsnyai Zoltán rajza.

A fiatal magyar szobrász, akinek egyénisége Párizsban a haladó szellemű művészek légkörében érlelődött, bár közben megnősült, nem tehetett mást, ismét fel kellett szednie a sátorfáját. Visszakerült az angol szobrász műtermébe, majd kis pénzt gyűjtve Firenzébe költözött. Ott dolgozott az első világháború kitöréséig; s hogy családját eltarthassa, Hildebrand, a világhírű német szobrász tanácsára áttért a kisplasztikára. Bronz- és márványszobrai elkerültek a világ minden tájára, éppen csak vágyait, művészi elgondolásait nem volt alkalma megvalósítani.

A Tanácsköztársaság idején végre úgy érezte, hivatásának élhet. Szívvel-lélekkel csatlakozott a forradalomhoz; nemsokáig lehetett hát maradása a Tanácsköztársaság összeomlása után. Visszamenekült Firenzébe, az amerikai megrendelésre készült kisplasztikai munka robotjába.

— *Kissé későn jött számomra a felszabadulás, de jobb később, mint soha* — állapítja meg mosolyogva. — *Hetvenöt éves voltam 1945-ben, de lelkes felbuzdulásomban frissebben ment a munka, mint valaha. Elég frissen dolgozom ma is, díszkutat tervezek a Béke térre, már elkészült a nagyobb mintája. Boldogító érzés öregkoromra népünk számára alkotni. Hiába ismertek el külföldön, tüntettek ki aranyéremmel Bécsben, San Franciscóban, hiába kaptam meghívást minden avantgardista-kiállításra, hetvenöt éves koromig egyetlen állami megbízás sem jutott részemre a hazámban.*

No de mégsem ez volt a legnagyobb bánatom — mosolyog —, *hanem, ha nagy mesterem, Rodin ledorongolta a munkám. Igaz viszont, sohasem voltak olyan boldog napjaim, mint amelyeken Rodin megdicsért.*

Pillanatra elkomolyodik az arca.

— *Rodin Párizsban úgy hittük, nincsenek határai a szellem kalandjainak, a művészet és tudomány hatalmas felvirágzása következik. Tévedtünk. A technika fejlődött határtalanul, s vele nőtt az anyagias magatartás. Világszerte tapasztaljuk, hogy a művészek nem azért versengenek, ki formál szebb szobrot, fest tökéletesebb képet, hanem, hogy ki keres többet a vésőjével, ecsetjével. Sokat jártam külföldön, sok kiállítást láttam az utolsó hónapokban is s alaposan megcsömörlöttem. Korunknak szinte alig vannak nagy művészegyéniségei, akikhez igazodni lehetne.*

De azért — villan fiatalosan a mester nyolcvanhét éves szeme — *nincs ok a kétségbeesésre. Újra születnek majd zsenik, akik példaképei lesznek az elkövetkező nemzedéknek. Szabad kibontakozásukat sietteti a fejlődés, mely* — örömmel látom — *a szocializmus felé halad. A szocializmus jövője az ember etikai fejlődéséből folyik, melynek szemtanúi vagyunk.*

Ezek a kommunista művész szavai, melyeket egy munkában, harcban töltött hosszú élet sohasem ingadozó elvhűsége tesz hitelessé. S mindenkori bátor kiállása meggyőződése mellett. Most Olaszországban érte az ellenforradalom híre. Az itáliai égbolt alól sietett haza s megérkezése napján kérte átigazolását az MSZMP-be. Mint Magyarország nagy öregei közül nem egy, Vedres Márk is kötelességének érezte, hogy tapasztalataival, tudásával, példamutató önfeláldozással vegyen részt az ország és a lelkek újjáépítésének felelősségteljes munkájában.

Lengyel István

Szeptember. — Kürthy Sándor rajza

Sásdi Sándor 60 éves

Szeptember 3-án töltötte be a hatvanadik életévét. Közvetlenül előtte jelent meg a huszonötödik regénye. Gazdag életmű áll háta mögött. Mégis: olyan keveset tudunk felőle.

Sásdi Sándor egész életében semmi mással nem óhajtott érvényesülni, mint a munkával. Idegen tőle minden feltűnési vágy; szerény, visszavonult, munkáiba temetkező életet él mátyásföldi házacskájában.

Sohasem vágyott ünneplésre, közéleti szereplésre. A természet kimeríthetetlen szépségeiért rajongó s a szenvedőkkel együtt szenvedő szívét meztelenül adta bele az írásba, az ő utódaiba, boldoggá csak az teszi, ha ezek az utódai megtalálják az utat a rokon szívekhez. Ma már az egész országra szétterjedő hatalmas olvasótábora van.

Írásművészetét is markánsan jellemzi valami puritán szerénység. Az alázat a valóságos élet előtt, amit megmutatni akar. Nem szól bele a megmutatott életbe. Úgy fejezi ki gyűlöletét a nyomortenyésztő régi társadalom iránt, hogy kegyetlen realitással állítja a szemek elé a vígasztalan, sötét képeket. Éle van ennek a kegyetlen realizmusnak. Olvasóinak lelkébe akar vágni vele, hogy bennük szakadjon fel a gondolat: így ez nem maradhat: vagy — ha ma ír a múltról, mint legutóbb megjelent regényében —, sóhajtson fel az olvasó: milyen jó, hogy ez a világ nincs többé. Kétségtelenül még nem szocialista-realizmus ez, mégis: egy forradalmár lélek útszakasza, gyomirtás az útkészítés előtt.

Két világ olvad egymásba Sásdi Sándor életművében: a természet világa és a földből kinőtt emberek küzdelmes világa. Otthonos mindkettőben, belőlük jött. Egy Pécs melletti, ötszáz lelket számláló kis faluban, Vargán született 1899-ben. Itt töltötte gyermekkorát, amíg szülei a tőszomszédságban levő Sásdra nem költöztek. Gyerekkori pajtásai voltak a természet élőlényei. Névszerint ismerte ennek az ősi társadalomnak, a természetnek tagjait, megőrizte alakjukat, természetüket, hangjukat, színeiket és illatukat. Írásaiban épp úgy gondol rájuk, mint a föld népének — emlékeiben megmaradt — alakjaira. Ott, Vargán és Sásdon rajzottak figyelmébe a később megörökített figurák. Ott élt a Nyolc hold föld Kehes Pannija, a Szívre hulló kő Ember Katija. Ott csodálta meg a falu „félszemű Dömé"-jét, akiből a Ruzsinka vájára lett. Sok írásában bukkan fel a falusi tanító felesége, a valószínűtlenül nagy szívjóság megtestesítője. Egy egész írói életre elég emberanyagot ismert meg a baranyai földön.

Első írását, egy Walt Whitman modorában írt természetimádó versét Tamás Aladár közöltette Raith Tivadar Magyar Írás című folyóiratában. Utána egy merész témájú novellája jelent meg ugyanebben a lapban, az Áruló lábak. Ezt a novelláját német fordításban az Arbeiter Zeitung is közölte. Épp akkor Bécsben járt a Dante Erdős nevű igazgatója, elolvasta a novellát s mindjárt utána regényt kért Sásditól. Erre írta meg első regényét, a Vadludak-at. 1926-ban jelent meg. Mindjárt utána megírta második regényét: Hanna nagy útja. Ezt is a Dante adta ki. Azt tárta fel benne Sásdi, hitelesen, mennyire nem tartotta magyar ügynek a parasztsá- a világháborúban való nemzetgyilkos részvételünket. Emiatt a regénye miatt bűnvádi eljárás indult ellene „nemzetellenes cselekedet" címén. Első fokon el is ítélték hathónapra, de végső fokon felmentették.

1928-ban jelent meg a Nyolc hold föld című regénye a Pesti Napló Kék könyvek sorozatában. Átütő sikere volt. Móricz Zsigmond, mikor 1937-ben néhány hétig Pécs-Rácvárosban tartózkodott (onnan barangolta be a környéket), baráti szeretettel dorgálta Sásdit, miért nem ment rögtön Pestre a Nyolc hold föld megjelenése után. — Tudd meg — mondta Sásdinak —, csak gyarmati embernek tekintenek, amíg vidéken élsz.

Sásdi egymásután írta regényeit. 1948-ban költözött Mátyásföldre. Az azóta írt regényeinek egy része már a mai életről szól.

Ruzsinka című regényéért 1955-ben a József Attila-díj első fokozatát kapta.

Sásdi Sándor bő regénytermésének sok darabja kívánkozik még új kiadásra. Jó volna, ha a Hanna nagy útja és az Aratástól hóhullásig című regényét az eredetileg megírt, csonkítatlan szövegből olvashatnánk, az ügyészi cenzúra törlései és átalakításai nélkül.

Szeretettel köszöntjük Sásdi Sándort születésének hatvanadik évfordulóján.

HALASI ANDOR

Osvát és az „idióták" — A félremagyarázott Mann fivérek

Osvát Ernő emlékét bántja meg szinte fricskázó könnyedséggel a nagyműveltségű, de fenegyerekeskedő hajlamaiért mindent feláldozó *Kolozsvári Grandpierre Emil*, aki *Legendák nyomában* című kötetében olyasmit merészel állítani, hogy *Osvát Ernő* méltatlanul szerepel a köztudatban a *„szerkesztők szerkesztőjeként"*, hiszen *„idióták légiója"* előtt tette szabaddá az utat a *Nyugat* folyóirat hasábjain.

A *legendazúzás* látszólagos szándékával fellépő esszéista voltaképp újabb *irodalmi legenda* gyártására vállalkozott, amikor a hatalmas tehetségeket felfedező *valóságos Osvát* helyébe az *„idióták légiójának"* élén menetelő *legendás Osvátot* állítja.

Természetesen *Osvátot is* lehet bírálni! Nincs, akit ne lehetne megkritizálni! De a bíráló ne játszadozzék fricskázásokkal, vagy ne tegyen kinyilatkoztatás-szerű enunciációkat!

A bírálótól megkövetelhetjük, hogy *érveljen és bizonyítson.*

Csakhogy Kolozsvári Grandpierre Emil minden érvvel és bizonyítékkal adósunk maradt. Igy tehát kénytelenek vagyunk ellenérveinket és ellenbizonyítékainkat egyszerűen a fenegyerekeskedő kijelentésekkel szembeállítani.

„Idióták"?... Aki nem tud semmit Osvátról és csak Kolozsvári Grandpierre Emil írását olvasta, az csoda dolgokat képzel a *Nyugat* egykori szerkesztőjéről! Viszont egészen más kép alakul ki abban, aki *Babits Mihály, Móricz Zsigmond, Kosztolányi Dezső, Gellért Oszkár, Schöpflin Aladár, Ignotus, Karinthy Frigyes* és mások tanúvallomásait ismeri!

Osvát Ernő — aki előbb a *Magyar Géniusz*-t szerkesztette, majd a *Figyelő*-t állította az új irodalom szolgálatába, legvégül pedig a *Nyugat*-tal irodalmi korszakot teremtett — pályaindító lendületet vagy tehetségkiteljesítő erőt adott évtizedeken át azoknak, akiknek nevei ma már a maradandóság jelzőjével ékesek. A *Magyar Géniusz* szerkesztőjeként megbecsülést szerzett az elkallódás veszélyébe került *Kaffka Margitnak;* valósággal visszavitte az újságírásból az irodalomba *Cholnoky Viktort;* és felhívta az olvasók figyelmét *Elek Artúrra, Gellért Oszkárra, Jób Dánielre, Szini Gyulára.* Olyan írók és költők előtt egyengette az utat, mint *Balázs Béla, Barta Lajos, Füst Milán, Nagy Lajos, Pap Károly, Szomory Dezső.* Fontos szerepe volt abban is, hogy a modernekhez kapcsolja *Ignótus Hugót, Krúdy Gyulát* és *Molnár Ferencet. Osvát Ernő* a *Figyelőben* leközölte *Ady Endre* két kimagasló versét és megszólaltatta *Bíró Lajost, Kosztolányi Dezsőt, Révész Bélát, Szilágyi Gézát.* A *Nyugat*-nál végzett munkáját *Ignótus* így jellemezte: „Ahogy *Osvát Ernő* közömbös, majd nevetgélő ország közepett a *Nyugat*-ot kierőszakolta, együtt tartotta, ahogy aztán a *Nyugat* révén néhány falubolondjából és országcsúfjából öt, tíz, tizenöt év múlva *nemzeti irodalom* lett, az nem kisebb cselekedet és nem kevesebb erő, lelemény és világismeret kellett hozzá, mintha mondjuk, egy jegybankot alapít."

Osvát Ernő — aki Kolozsvári Grandpierre Emil szerint elsősorban az „idióták" felfedezése miatt lett nevezetes — hozta elő az ismeretlenség homályából a Fogarason tanárkodó *Babits Mihályt.*

Móricz Zsigmond még sokáig irodalmi társaságok üléseiről tudósíthatta volna *Az Ujság* olvasóit, ha Osvát nem kér kéziratot a harmincéves írótól és nem közli a *Nyugat*-ban a *Hét krajcár*-t.

Osvát Ernő sokat tett azért, hogy *Karinthy Frigyes* könnyen bezsebelhető napilaphonoráriumokért ne vállalkozzék végleg az olcsó szórakoztató szerepére.

*Tersánszky Józsi Jenő*t talán nagy tehetsége sem mentette volna meg attól, hogy a nyomorúság zenés bohóckodásba kényszerítse, ha Osvát Ernő nem fogja meg a kezét.

Milyen sok példa tanúsíthatná még *Molnár Ferencnek* azt a megállapítását: *„Tőle tanultam: a jó szerkesztő nem a lapot, hanem az írókat szerkeszti."*

Osvát Ernő nem a *Nyugat*-ot, hanem a *Nyugat* íróit szerkesztette. Ezért tudott lapjával irodalomtörténeti korszakot nyitni. Ezért tudta a lap íróit tehetségük legmagasabb fokára kényszeríteni.

Ez a szerkesztő — hol kérlelő szóval, hol dorgáló intelemmel, hol útmutatással, hol lebeszéléssel — elővarázsolta szinte mindenkiből azt, amit csak lehetett.

Persze, „idiótákból" semmit sem tudott volna elővarázsolni...!

•

Thomas Mann *ellen egyre növekednek Nyugat-Németországban a jobboldalról jövő nyílt és burkolt támadások.* Ok? A remilitarizálódó, neonacionalista, revansista Nyugat-Németország hivatalos körei és gazdasági hatalmasságai nem tudják és nem akarják megbocsátani Thomas Mann-nak, hogy egészen más utat jelölt ki az új Németország számára, mint amilyet ők képzelnek.

Nemrégiben a nyugatnémet ipari konszernek rafináltan sokszínű, de lényegében teljesen egyértelmű célokért küzdő folyóirata, a *Der Monat* közölt különös cikket, *Hermann Kesten* tollából *Heinrich und Thomas Mann* címmel a Mann-fivérek írói jelentőségének és politikai hatóerejének lejáratására.

Az *NDL (Neue Deutsche Literatur)* lapjain most *Werner Liersch* méltó választ ad erre a cikkre ezzel a címmel: *Aufgabe der Werte.*

Werner Liersch rámutat arra, hogy Hermann Kesten támadása a Mann-fivérek ellen voltaképp abba a sorba tartozik, amelyet a múltban Hans Egon *Holthusen* és *Robert Faesi* tanulmányai jeleztek. Mindegyik más oldalról rohant ki Heinrich Mann és Thomas Mann ellen, de ugyanegyet akart elérni: *csökkenteni a Mann-fivérek társadalmi hatóerejét, amelytől a nyugatnémet polgári restauráció képviselői nagyon félnek.*

A nyugatnémet militaristák és nagyiparosok nem tudják elfelejteni, hogy Thomas Mann mit mondott 1944-ben a Santiago de Chilében megjelenő német újság egyik munkatársának, aki azt kérdezte tőle: miképp kell megalapozni az új Németországot?

„Szét kell rombolni — hangoztatta Thomas Mann — *a junkerek, a tábornokok és a nehézipar szerencsétlenséget hozó hatalmi kombinációját, világot fenyegető szövetségét. Ne akadályozzák, hanem ellenkezőleg, segítsék a német népet abban, hogy mindenkorra szétzúzza ennek a rétegnek az uralmát, megvalósítsa a régen esedékes agrárreformot, folyamatba tegye azt az igazi, őszinte és tisztító forradalmat, amely egyedül alkalmas arra, hogy Németországot a világ, a történelem szemében és saját szemében rehabilitálja és megnyissa számára az utat a jövő felé."*

Heinrich Mann, mint tudjuk, ennél is tovább ment és nyílt hitvallást tett az új Németország *szocialista jövője* mellett.

Tekintve, hogy a nyugatnémet fiatalság egy része — főképp az egyetemi hallgatók és ifjú értelmiségiek néhány csoportja — az utóbbi időben több ízben hivatkozott a Mann-fivérek politikai útmutatásaira, a polgári restauráció irányítói kiadták a jelszót: *meg kell találni a módot a két Mann „depolitizálására"*, főleg a nagyobb hatású Thomas Mann politikai nézeteinek szétfoszlatására! Ezt a feladatot vállalta a *Der Monat* lapjain Kesten is, aki egyáltalán nem csinál titkot abból, hogy *Nyugat-Németország bizonyos körei aggódva nézik Thomas Mann immár nagyon komoly befolyását a szellemi elitre és Heinrich Mann, az eddig alig olvasott Heinrich Mann közönségének kiszélesedését.*

Mindezek ellensúlyozására Hermann Kesten és a hasonló feladatokat vállaló irodalomtörténészek, kritikusok olyanokat állítanak, hogy Thomas Mann és Heinrich Mann *zseniális dilettánsok;* hogy a két Mann műveit *„intellektuális erotikusok"* alkotásainak kell tekintenünk; hogy egyik is, másik is az élettől elvont *„moralista"*; tehát nem szabad politikai útmutatásaikat komolyan venni.

Hiába hangzanak el Hermann Kesten és társai részéről ezek a „depolitizáló" szándékú félremagyarázások; ahogy kudarcot vallottak a múltbeli hasonló kísérletek, megbuknak majd a mostaniak is. Thomas Mann és Heinrich Mann műveinek egyre növekvő népszerűsége éppen abban leli egyik magyarázatát, hogy a Mann-fivérek, bármiről írnak is és a múlt bármilyen időszakába nyúlnak vissza, *mindig a jelen problémáit akarják tisztázni és a jövő felé mutatnak.*

Aki mást mond — hamisít!

SÓS ENDRE

Naplófüzetemből

(Folytatás a 3. oldalról)

natok, amelyeket Vedres un, mint például egyik-másik figura lábfejének megcsinálása s mennyire bátran mer valamit unni, ha egyszer istenigazában untatja.

Szóval szuverén úr az alkotásban ő, igazi teremtő szobrász, aki nem alkudozik a nézőjével, aki nem akarja semmiféle olcsó fogással senkinek a gusztusát kielégíteni, hanem aki magas szinten gyönyörködtet és erre a magas szintre rá tudja venni azt is, aki még az imént nem is volt ilyen magas szinten. Ebben is szocialista művész. S abban is, hogy egy igazi gradseigneur. Tudom, ezt kicsit furcsa így mondani. Mégis így van. Nem valami polgári vagy feudális „nagyúr" fogalmát keverem a dologba. Hanem egy olyan ember „nagyuraságát", aki szuverenül ura a mesterségének, a hitének, művészi szabadságának, szenvedélyeinek, hóbortjainak, egyszóval ura mindannak, amihez kedve szottyan, mert amihez kedve szottyan, az mindig haladó, tisztességes, emberi és közeli van a klasszikum hagyományos vonalához: mintha az ókortól egy vastag kötél lenne kifeszítve, melyet csak a kivételeseknek szabad megragadniok, hogy a kötélen folyvást magasabbra vontassák a haladás hajóját. S a kötéltartók közt bizony ott áll ez a mi Vedres Márkunk.

Néha, ha belemélyedek egyik-másik eszmefuttatásomba, amelyet ártatlan, szép, gyermeki tekintetével követni látszik, a végén összefoglalja egy-két mondatban annak a lényegét, amire én ötvenet is pazaroltam. Igaz, vonz és csábít iránta az, hogy becsül és szeret. Ezzel növeszti is bennem azt az igényességet, hogy tessék neki, amit mondok vagy írok. S általában ez az ő hatása. Kínos dolog előtte ízléstelenül öltözni, szürcsölve enni a levest, mértéktelennek lenni. Pedig nem pedáns ember és szentistен, csak azt ne higgyék, hogy preszióz. Semmi sem áll tőle távolabb.

Lényegében egész élete egy szorgalmas, munkás ember élete, aki még így, a kilencvenedik évének küszöbén is rendületlenül, naponta, egyazon időben odaáll a maga anyaga elé és formálja szobrait. Szokták mondani, hogy valakit „a munka éltet". Bölcs és igaz mondás. De elragadó, hogy Vedres menynyire nem beszél erről a hihetetlen munkabírásról, amely őt annyira jellemzi. Egyszer fáradtságomról panaszkodtam s mondottam: jó volna semmit sem csinálni, egy sort sem írni, nem olvasni és így tovább. Azt felelte: pihenni csak munkával lehet. Bölcs mondás. Az ember megtanulja Vedrestől — sajnos, e téren nem bizonyultam mindig jó tanulónak —, az egyenletes munka éltető örömét, az alkotások gyarapodásának mámorát, a mindennapok értelmének ízét, egyszóval azt a legfőbb bölcsességet, amit egyáltalában meg lehet tanulni.

Szeretnék róla néhány patétikusabb mondatot is írni, kifejteni művészetének magyar és nemzetközi jelentőségét, de folyvást magam előtt látom cinkos pillantását, ahogyan ráles arra a betűből mintázott szoborra, mely most róla készül és ahogyan nem tűr el ez a pillantás semmiféle fontoskodást vagy nagyképűséget. Hát írtam volna róla mindezt, ha nem tartanám a legnagyobb magyar szobrászok egyikének? Hát írtam volna róla ilyesmiket, ha nem gondolnám, hogy Vedres helye ott van a nemzetközi ranglista legelső vonalában?

Az én iránta való fiúi és baráti szeretetem, mélységes tiszteletem sokkal nagyobb annál, semhogy egy akármilyenkor fel szokott hívni és föltegyem őt most egy emelvényre, fejébe nyomjam a szép szavakból szőtt babérkoszorút és megéljenezzem, primitíven, amiért most betoppant kilencvenedik éve küszöbére. Nekünk még nagyon sok vitatkozni valónk van. Ha megjelenik egy novellám, vagy egy könyvem, az izgat leginkább: mit szól hozzá Vedres? Mert ilyenkor fel szokot hívni és mindig mond három-négy mondatot vagy csak egy szót is és ettől vagy a mennybe megyek, vagy egész nap rágom az ajkam szélét. S azt is szeretem benne, hogy kora ellenére nincs meg nála az „über allen Gipfeln ist Ruh'" hangulata. Ha elkészült valamivel, gyorsan hívja az embert, hadd lássa, mit csinált, s mit ér az, amit csinált.

Mondanak olyasmit is, hogy a természetnek van jó és rossz kedve és hogy jó kedvében szokott olyasmiket létrehozni, mint amilyen ez a szóbanforgó Vedres Márk. Ez egész biztos így is van. Éppen azért fordulok azzal a tiszteletteljes kéréssel a természethez, hogy eszébe ne jusson elrontani remek ötletét és őrizze meg még valamennyiünkkel együtt a mi drága barátunkat, mert tele van még ő szobrokkal, amiket meg kell szülnie s mi is tele vagyunk még mondanivalóval, amit el akarunk neki mondani, ha már egyszer sikerült őt ilyen remekbe mintáznia a természetnek.

Mert meg kell hagyni: remek szobor ez a Vedres Márk finom szakállával, mozgékony szemével, mindig kicsit nedvesen csillogó piros ajkaival és azzal a hamvassággal a szakáll alatt, amely törhetetlen frisseségéről tanúskodik.

GODA GÁBOR:

Naplófüzetemből

— Vedres Márkról —

Most, hogy Vedres Márk a kilencvenedik évébe lépett, örülök, hogy elővehetem naplófüzetemből a róla sebtében hevenyészett feljegyzéseimet, amelyekben *én* igyekszem *őt* megmintázni. Gondolom, sok szép és kerek képzőművészeti tanulmányt kanyarítanak majd róla s abban minden benne lesz, amit tudományosan is illik elmondani az olyan jelentékeny művészről, akiről sajnos, még elég keveset mondtunk el. Én csak a portréját mintázgatom, a magam nagyon is gyúrható anyagából, a betűből.

Kezdhetném talán a szemén, amelyről dr. Strauss Imre főorvos barátom, akivel Vedres társaságában együtt vacsoráztunk, azt mondotta, hogy még sohasem látott idősebb embert, akinek olyan gyermekszeme volna, mint Vedresé. S azóta magam is észreveszem szép, szakállas arcában ezt a kivételes, töretlen fényű, hallatlan tisztaságot árasztó gyermekszemet, amelynek kíváncsisága, telhetetlen érdeklődése folyvást tükrözi a világ újrafelfedezésének szüntelen szenvedélyét. S ez a kíváncsiság Vedres egyik legszebb erénye.

Szeret jó történeteket, hogy ne mondjam: pletykákat hallgatni, megadással tűri a művészetről szóló „magasröptű" fecsegéseket, kedvét leli majd' kilencven esztendős ifjúságában is a jó falatokban, az ízes borokban és ha mindig tisztelettel is, de nagy szakértelemmel, mondhatnám, gurmandériával tekint a nőkre. Semmit nem ad olcsón. Az elragadtatást legkevésbé. Mindenben van kialakult értékrendje, magyar és nemzetközi mércéje, azzal méri meg a jelenségeket, az élvezetek fajsúlyát és minőségét s ez egész életében megóvta a leghalványabb provinciálisságtól is.

Szívesen hencegek vele, hogy a köztünk levő kis, de mégis több mint negyven éves korkülönbség ellenére is, igazi barátok, sőt, szellemi cinkostársak vagyunk. S ebben a szép cinkosságban nem győzöm Vedres esztétikai mércéjét csodálni, ha egy natúrszeletről, egy főtt pontyról, egy szegedi halászléről, egy szép lányról, egy csinos ruháról, egy ízléses nyakkendőről, vagy egy műalkotásról van szó. Mindehhez van egy jó félmondata, néha csak egy szava, néha még annyi sem, csak egy okos és jó vállrándítása és kézmozdulata. S abból én már értek mindent.

Egyszóval: Vedres felmérte már a világot, benne önmagát, a jelenségeket, kortársait, és mindig tartózkodott ökonomikus szerénységében attól, hogy az évek számánál fogva fölébe kerekedjék az életnek. Nemcsak arról van szó, hogy ez az ember soha, egy pillanatra önhitt vagy nagyképű nem tudott lenni — ez a két tulajdonság éppen ellentéte mindannak, amit a neve fémjelez —, hanem bizonyos értelemben még a tapasztalatok gyakran terhes rekvizitumait is elhessegeti magától. Egyszer azt mondta nekem borozgatás közben, hogy a művésznek, amikor bemegy a műterembe, le kell tennie a tapasztalatokról, mert azok gyakran fékezik a teremtés kedvét. Bölcs dolog ez s nincs benne semmi megvetése sem a tapasztalatok helyes értelmezésének. De van benne bölcs, de nem rezignált tartózkodás az öregségnek attól a vulgarizáló hajlamától, amely a tapasztalatok címén akar fölébe kerülni mindennek, ami új és más. Nem, Vedres nem akar semminek sem fölébe kerülni, éppen ezért kerül annyi mindennek fölébe.

Vedres tapintatos bölcsességgel tartózkodik attól, hogy a tapasztalatok tengere elnyelje mindennapi frisseségét, derűjét, amellyel műveihez közeledik. Nem tartja számon élete minden napját, mint annyi más művész; nem osztja művészeti periódusokra egész életét; esze ágában sincs megjátszani a kétlábon járó magyar szobrászati mütörténetet. Egy-egy fénylő megjegyzéséből látom, hogy tudatában a magyar és nemzetközi szobrásznevek kellő helyükre vannak téve s mindenkinek jut egy-egy jó szó, lelkes mozdulat, mert Vedresben nem éledt fel közel kilencven év alatt

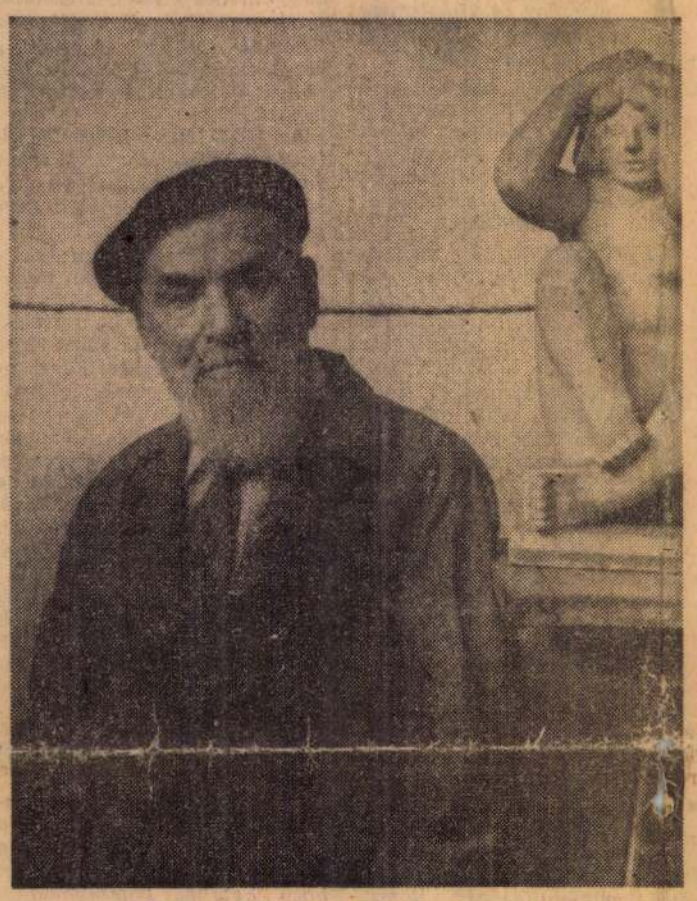

sem a művészi konkurrencia legparányibb mérge.

Élete művészi teljesítményeinek mérlegét megvonva, nem tragikusan, inkább csak tárgyilagos kedvességgel, éppen a minap állapította meg, hogy túlságosan hű volt a klasszikusokhoz, semhogy annyi újat hozott volna a szobrászatba, mint amennyit esetleg hozhatott volna. Nem értettem egyet vele, mert a klasszikusokhoz való hűsége hozta éppen mindazt az újat a magyar szobrászatba, ami mértékben, arányérzékben jelentkezett Vedres Márknál. Az arányok iránti érzék, az ízlés iránti mérték szinte egyedülálló nála.

Művészetében tükröződik az élet szeretete. Persze, ez így csak egy frázis. De abban a vedresmárki életigenlésben, amely egyéniségének egyik legsajátosabb értéke, bizony nem frázis ez. Azt mondhatnám, hogy Vedres a művészhez illő arányokban szereti az életet. Magát az arányok helyességét élvezi, érzékenyen reagál minden ízetlenségre, felszisszen minden szellemi trampliságra, aminthogy azt is rosszul tűri, ha csinos nőn ízléstelen ruhát lát. Ezt az ízlést az emberiség történetének legjobb művészetein és művészein edzette gyémánt-keménységűvé. Nem is hisz benne, hogy a művészet ízlés, mérték és arány nélkül akármiféle hatást is tehetne. Mély hite, már amennyire ezt beszélgetéseinkből kivehettem, hogy az artisztikumot tartja a legnagyobb propagatív erőnek, amely nélkül fabatkát sem ér a művészet egyetlen ága sem.

Világszemlélete is lényegében az esztétikum alapján nőtt és fejlődött haladóvá. Egyszerűen ízléstelennek, konzervatívnak, emberhez méltóan aránytalannak tart mindent, ami nem fejezi ki az emberséget, az emberben levő jó ösztönöket és ami nem áll szemben mindennel, ami retrográd. A haladás gondolatát önmagában véve is ízléses dolognak tartja és ízetlennek mindazt, ami szemben áll ezzel az emberi normával, amely nélkül az emberek belefutnak szörnyű kulandokba, nacionalizmusba, sovinizmusba, szennybe és jégszokba, bornirtságba, elmaradottságba és undok kispolgárokká lesznek, kispolgári ízléssel, megtagadva az örök emberi norma esztétikai törvényeit is. Innen ered Vedres forradalmisága. Az ő számára a kommunizmus alapota egyenlő azzal az emberi normával, amely jó művészhez egyedül mélto. Ezért van az, hogy Michelangelo freskói, Donatello szobrai, a Guatemalata, az etruszk Apollo, a sienai Sibilla, a görög szobrok és az egész emberi kultúrával való megismerkedés után még hűségesebben ragaszkodik ahhoz a normához, amely az emberek tehetségének szabad érvényesülésére, a szükségletek természetes kielégítésére épül fel. Sokat látott az életben, unalmas gazdagokat, akiket megmintázott, hatalmas kultúrákat, amelyeknek szépségeit magába szívta, kis és nagy embereket kis és nagy tulajdonságokkal és mindez együtt arra ösztökélte, hogy a végsőkig ragaszkodjék ahhoz a humanizmushoz, amely a kommunizmusban fejeződik ki s amelyet esztétikai fölfogásának alaptörvényévé tett. Ez a remek Vedresben. Az, hogy alig láttam még művészt, aki esztétikuma feltételének tekintette volna ilyen mértékben a kommunizmus humanizmusát, mint ő. Talán ebben van a magyarázata annak is, hogy Vedres közel kilencven éve ellenére olyan ifjú tudott maradni, mint amilyen.

Bármennyire tisztelem a kort, csak olyan emberekkel tudok érintkezni, akik vitában, beszélgetésben igazi partnerek és akik az iránt kötelező tisztelet jogcímén nem fosztanak meg engem a beszéd és vita egyenrangúságának érzésétől. Persze, hogy tisztelem Vedrest, tisztelem 90 évét, de azt tisztelem benne a legjobban, hogy kortársnak tudom magam vele érezni s ha olyat mond, amivel nem értek vele egyet, korára való tekintet nélkül gusztusom kerekedik menten vitába szállni vele. Kora nem tesz elnézővé, s ő maga sem követel meg ilyen ízléstelenséget. Pedig mindig állít valamit s én mindig elcsodálkozom rajta, hogy mennyi tapintat, mennyi érv, mennyi igazság, mennyi objektivizmus és mennyi nemes szubjektivizmus van abban, amit mond.

Gyakran vittem színházba. Olyankor egyetlen mondatba foglalta össze mondanivalóját. Néha csak egy szóba. De az félreérthetetlen volt. Véleményei óriási kultúrát tükröznek. Soha nem egyénieskedő vélemények ezek. Mindig nagy kultúrák egész komplexumait sűrítő megjegyzések, amelyeket ha elemeikre bontja az ember, szinte műélvezettel csodál meg egy nagy művészt, hogy milyen gyönyörűen egyszerű, milyen csodálatosan antivulgáris, milyen elragadóan szerény és mindig milyen elképesztően nemes tud maradni.

Életrajzi adataiból, amelyekből kiderül, hogy Münchenbe, onnan Párizsba került, hogy Rodin közelében lehetett, hogy Szabó Ervin mellett fejlődtek társadalmi képzetei, hogy évtizedekig Itália földjén élt és szívott be minden képzőművészeti reneszansz-ihletet — egyszóval életrajzi adataiból sok minden világossá lesz abból, amit eddig elmondtam Vedresről. Igenám, de láttam más kiváló művészeket is, akik egy hosszú életen át megismerkedhettek a világkultúra különböző kincseivel és akiknek volt képességük és érzékük is felfogni az emberi alkotások nagyszerűségét, és mégsem maradtak ilyen mentesek minden nagyképűségtől. Ezt a „nagyképűséget" nem mint morális tulajdonságot említem meg, hiányát nem mint az erkölcsi felsőbbrendűség kritériumát írom ide, hanem mint alapvető kellékét annak a reagálási érzékenységnek, amely Vedrest egy életen át jellemzi, sőt, élteti. Hihetetlen érzékenyen reagál minden jelenségre és minden jelenséget menten, anélkül, hogy mondaná, felmér a maga tapintatával, kulturáltságával és ebben a felmérésben semmilyen különbséget sem tesz politikum és esztétikum között. Ez a kettő nála egy törről fakadt valami. Sohasem adódik nála úgy, hogy külön válassza. S ha esztétikumát valami mégis zavarja, előbb-utóbb kiderül, hogy annak politikai tartalmában is van valami, ami számára zavaró. Ez Vedres világnézeti szintézise, amelyben a hasznos és a szép művészi ötvözetté olvadtak össze egymással.

Kevés embert láttam olyan érzékenyen és ellenszenvvel reagálni a naturalizmusra, mint őt. Nem nevez mindent naturalizmusnak, amit vulgárisan annak szoktak nevezni, de óvakodik attól, hogy az emberi testre felrakott izomdudorokkal akarná, mint primitív elsődlegességgel, kifejezésre juttatni például a férfierőt. Persze már az igazi naturalizmust is rangnak tartja, mint amit szintén jól kell tudni ahhoz, hogy megvethesse. Elcsodálkoztam azon a kútcsoportozaton, amellyel mostanában lett készen. Öt gyönyörű fiatal ember. Lányok és fiúk. Pingpongozó, teniszező és tudomisén még micsoda van közöttük. Szépek, kecsesek, minden naturalizmustól mentesek, a gipsz bőre alatt érzem izmaikat és inaikat, a szívüket és bordázatukat, de Vedres vigyázott, hogy ne az izmok, inak és bordák pacnis felrakásával hitesse el velem az ifjúság jelenvalóságát. S milyen fiatalok ezek a fiatalok! Nem egy öreg ember nosztalgiái ezek, amelyeket az ifjúság iránt érez, nem visszafelé intés az alkonyból a hajnal felé. Ez a kortárs látása, azé a szemé, amely nem búcsúzik az élettől, hanem élvezi azt. A kortársé, aki a maga testi ideáljait közvetíti az emberek felé és nem a maga kulturális reminiszcenciáit formálja ki hallatlan rutinjával. S az is nekem különösen kedves, hogy vannak apró kis mozza-

(Folytatása a 4. oldalon.)

KESZTHELYI ZOLTÁN:

Örök öröm

Örök öröm! Élettel társalgó szív,
Hajnali Nap! Erő és hatalom:
Zenétek nógat s kalandra forrón hív,
Elindulok. Repül az én dalom.

Ó, millió és millió a hű szív,
Tehozzád hű, te legfőbb hatalom,
Hajnali Nap, erő, kiből mohón szív
Életet a képzeletem s dalom.

Hányszor borult el, fényesre vágyón,
Hunyorgó szemem, ha nem kelt a Nap;
Bár hajnal volt s a szomorú határon

Nem suhantak át boldog madarak,
De a remény, remény-nemzette álom
A sötétben is hozzám hű maradt.

KÓNYA LAJOS:

Fiatalok

A grófkisasszony, íme, gyönyörű szőnyeget sző,
ne érje érte rossz szó. Feledje mind a száz
meleg szobát, a címert, a tornyot s fenn a metsző
szélben a szélkakast. Nem néki fuvoláz.

Kelnek a falvak szélén a villaforma házak,
antennáik a kertek egét át- s átszelik.
Sárjadó nemzedékek felejtik az alázat
testhelyzetét, a roncsolt önérzet sebeit.

Shortban, halásznadrágban feszítenek a lányok.
A partról szakszofonok sóvár keserve bőg.
Lengnek emlékinkben a szétszakadt kabátok,
míg hosszú sorban állunk a telt mozi előtt.

És íme ők is jönnek. Egyik orvos, a másik
mérnök, tanár — rettentő mélyről jött némelyik.
Lehetnének cselédek, akár szegény apáik,
ha az a grófi vár akkor el nem esik.

De alig vannak erről ma már emlékeik.

SIMON LAJOS:

Búcsúzás

Én jól tudom, hogy visszahoz a holnap,
megszépül ismét, mely most elfakul,
és mégis, szinte csontig kirabolnak...
Így állok mostan csillagtalanul,

Úgy nézek, mint az asszony néz az ágyon,
ki boldogan várt fájdalmaira,
már felkészült, hogy örömében szálljon,
de rádöbben, hogy sánta a fia.

Úgy nézek, mint a végső jó falatra
a síró-gyomrú néz, — ha földre hull,
csak birtokára nézhet így a gazda,
ha a világra jég-felhő borul.

Úgy nézek, mint az elfogott a rácsra,
akár csikó, ha rúdhoz kötözik,
mert látod, ő csak érzéstelen pára
csillagszemébe mégis könny szökik.

Ha állat lennék, mikor hiányoznál
üvöltenék, de így csak hallgatok.
S te nem hiszed el nékem, (ez nagyon fáj!)
hogy hiányodba belehalhatok.

SZERDAHELYI ISTVÁN:

Balatoni szonett

A tó parazsán lángvitorlák szállnak,
veres holdat visz fényszekér, s fáklyája
bíbor lepkéket gyújt a parti fákra,
a tűzhegyekben szikrázó présházak

padkáin rőtruhás gazdák pipáznak
a rőzsék rózsaszínű füstje mellett,
s távol fémfényű, lengő táncra kelnek
daruk, állványok, fúrótornyok s gyárak;

ilyenkor jöjj, mikor a felhők égnek,
hajam máglyává gyújtották a fények,
s átízzik bőrömön piros csontvázam:

úgy jöjj hozzám, tetőtől talpig lángban,
hogy még a létezésed is elégjen,
s egy alkonyatra tűzzé légy egészen.

BORSODI GYULA:

Munkám ha nézed

A kertben, ahová tavasszal vágytál,
a fű már kaszára vár.
Egy reggel korán kellene kelnem
s a rigó hajnali hangjainál
suhogó, éles pengével járva
térdig a harmatos árba,
rendet kaszálni rendületlen.

Szeretném, hogyha látnád a fákat,
néznéd a lombok omlatag zöldjét,
Állnál baloldalt s lábadhoz gyöngéd
imádó szóval dőlne a füvem
És muzsikálva szállna feléd a
harmatos penge kőverte hangja,
hajnali művem.

Széna szagával várnálak este,
elfedne a csönd — nagy, puha szárnyak. —
Meleg kezeddel kinyitnád rácsát
lelkem ezernyi szép madarának.
Holnap is eljösz?
Annyira várlak!

...LGA

...ról"

éppen nem panaszkodhatik efelől sem a magyar líra: akik a tartalmat keresték, megtalálták a formát. Petőfi rongyos vitézei különb ruhában állnak ma előttünk, mint azok, akiknek csak ruhájuk volt. Akiket úgy elfelejtett az irodalomtörténet, mintha soha nem is lettek volna. És József Attila — aki büszkén kiáltotta, hogy mit érdekli őt a költészet maga — a „költészetben magában" is zseniálisat alkotott.

A szépség absztrakció: Ahol konkrétan jelenik meg, ott jelen van két fogalomtársa, a jó és az igaz. A társadalmi hasznosság és a szépség csak a polgár üzleti szemléletében vált külön; az ember szemléletében ősidők óta mindig együtt is volt! Az egyes ember is, mint teljesség, absztrakció. Az ember létezéséhez társadalom kell. Egy szürke hétköznapunk legszürkébb minden mozzanatában ott van az élő emberiség; a reggeli kávénkban szolgálnak minket brazil ültetvények munkásai, kikötőkben, hajókon, cukorrépa-földeken, üveggyárakban, fémkohókban ezer és ezer ember egy-egy tette, kézmozdulata, az egész világ. És mi szolgáljuk ezt a világot. Így vagyunk, ezért vagyunk emberek. Szolgál a költő is, és ha korlátlanra dagasztja énjét, csak korlátoltságát mutatja vele. Ha a társadalom kiiktatásával „közvetlenül" keresi a Szépet, célját téveszti.

A mi költészetünk nagy történelmi korszakokban nőtt meg, amikor a költői szolgálatnak különleges politikai jelentősége volt. És legnagyobbra azok műve terebélyesedett, akiknek ars poeticájában a népfelszabadulás szolgálata — a három forradalom idején — a legvilágosabban tudatosodott. Akik tehát a legjobban megértették, hogy az örökkévalóság a költői műnek csak melléktermékeként és nem célja! Hogy aki célul önmagát tűzi maga elé, annak a műve értelmetlenné válik, nem találja helyét abban a statikai rendszerben, eltűnik, megsemmisül.

Megtörtént, hogy akik a költészet és társadalom hazai történetének felületén tallóztak csupán

SZÁZHÚSZ GYERMEKET NEVELNEK...

Az újpesti Bányai Júlia Gyermekotthonban 120 gyermeket gondoznak és tanítanak a nevelők. A tanulás mellett persze jut idő a szórakozásra is.

Számtanóra a III. osztályban.

Nagy öröm a „vándormackó": az a hálószoba kapja, ahol legnagyobb a rend.

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1960 MÁR. 15.

HÁROM KOSSU

117

A kilencedik évtized munkájáért

Kilencven éves lesz szeptember 13-án. Barna szemében fiatalos tűz, vidám és derűs pillantása szelíden pihen meg az embereken, szép, gondozott ősz szakálla szabályos vonású arcot keretez, magas homloka domború, értelmet és kiegyensúlyozott erélyt sugároz. Ha ránéz az ember, a művészetére kell gondolnunk, mely eleven élet klasszikus formák nemes egyensúlyában. Vedres Márk példája annak, hogy a szenvedélyes művészi törekvés és a nem lankadó világnézeti bátorság mindig új alkotás és erő forrásává válik. Életének kilencedik évtizedében végzett munkájáért tüntették ki a Kossuth-díj első fokozatával.

Művészi iskoláit Münchenben kezdte Hollósy Simonnál, Párizsban a Julien-akadémián folytatta, de igazi ihletője nem a tanára lett, hanem Rodin. Őt tekintette mesterének. Különösen a Bronzkor és a Szent János-szobor hatott rá megindítóan. A 60 éves mester szívesen tanította az induló művészt, meghívta műtermébe, beavatta szándékaiba és elveibe, és maga is elment egyszer a fiatalember külvárosi lakásába. Vedres Márk első szobra még Rodint követte, de egyben meggyőzte az induló művészt arról, hogy Rodin követhetetlen, és csak saját egyénisége felfedezése árán juthat előre. Vedres Márk Olaszországba utazott. 6 évi párizsi munka után 24 évet élt Firenzében, 12 évet önszántából, 12 évet a Tanácsköztársaság után emigrációban. Az Arno menti városban, a reneszánsz igazi fővárosában és otthonában Donatello és Verocchio ihlették, tanították és vezették el őt valódi művészi természetéhez.

Adolf Hildebrand német szobrász nyitotta meg előtte a reneszánsz és a görög szellem mélyebb megértésének útját. Firenzében Donatello Szent György-szobra, a Baptistérium csodás paradicsomkapuja arra ösztönözte, hogy a klasszikus realizmus irányát keresse. Külföldön egyik sikert a másik után aratta, de itthon közöny, idegenség és semmibevevés lett a része. 1916-ban Rippl-Rónaival és Vaszaryval közös kiállításán aranyérmet nyert Bécsben. Kollektív kiállításait osztatlan elismerés kísérte San Franciscóban, Firenzében, Hamburgban, Berlinben és New Yorkban. Az első magyar proletárforradalomban itthon a művészeti élet egyik irányítója lett, s egy Szabó Ervin-mauzóleum tervén dolgozott.

Vedres Márkot a kisplasztika mesterének tartják és joggal. Aktjait, Ámor-szobrait tökéletes arányok, a test és mozgás nemes harmóniája jellemzi. Alkotójuk szelleme sugárzik róluk és a befejezettség szép nyugalma. Ez a művészet megvet minden díszt, öncélúságot, csecsebecsét, mindig a lényeg végső és lehetőleg tökéletes formai megoldására törekszik. „Az éneklő fiú", „Az emberpár" klasszikus realizmusának legjellemzőbb és talán legmaradandóbb teremtményei. De Vedres Márkot önvallomása szerint csak a megélhetés gondja, a szegénység kényszerítette a kisplasztikára. Hiába várt évtizedekig szobor-megbízásra, nem kapott. „Egész a felszabadulásig — mondotta — nagyon szegény és küzdelmes volt az életem, mert mindig csak művészit akartam csinálni és soha mást." Klasszikusok és realisták az eszményképei, s az olvasmányai. Az irodalomból: Homérosz és Arisztophanész, Balzac, Tolsztoj és Csehov, Ady, Móricz és Nagy Lajos, s a maiak írásai közül Goda Gábort szereti. Legszívesebben leveleket olvas: Flaubert, Balzac és Kazinczy levelezését. Most Degas leveleit lapozgatja, mindig a közvetlen, az intim emberi hang ragadja meg a levelek olvasásakor.

Nemsokára a XIII. kerület egy új negyedében, a Fiastyúk utca sarkán, a szépen kiképzett tér közepén ott áll majd Vedres Márk most Kossuth-díjjal jutalmazott nagy kútja. A haraszti kőből épített 12 méter átmérőjű vízmedence felett a sugarak vízjátékában Vedres Márk öt fiatal munkás alakja pihen a kút szélén. Háromméteres bronzalakjai egy boldogabb kor jelképei. A könyvet olvasó ifjú, a futballista, a hegedülő és a pingpongozó nő mellett egy halászfiú alakját formálta meg a mester. A kisplasztikára szorított művészt felemelte a kor, mert híven szolgálta elveit és mert csak az átérzett igazság ihlethet valakit egyre nagyobb és teljesebb művészi alkotásokra.

A nép és a szépség barátainak örömére májusban áll már a kút. Most, amikor művésztársainak és elvtársainak szeretete kopogtat az ajtaján, mit üzen Vedres Márk a fiatal magyar művészeknek? A mester barna szeme baráti szeretettől fénylik: *„Csak azt, hogy küzdelmes életet kell folytatni valamennyiünknek a művészet eléréséért, és csak nagy művészi kultúra árán érhetünk el az útunkon valamit. A magam életéről pedig csak annyit, hogy mindig azt akartam követni, amit nagy művészetnek ismertem, és mindig azt akartam elérni, ami abban szívhezszólóan megnyilatkozott. Boldog vagyok, hogy megértem ezt a szép világunkat, a szocializmus korát. Szeretném, ha az emberek jobban szeretnék egymást, mert akkor megvalósulhat, amit akarunk: a jólét, a boldogság és még minden, amire csak vágyunk."*

Barabás Tibor

ıtézet tudományos osztály-
etőjét a baromfitenyészt
en kifejtett három évtize
ıunkássága során elért kiv
redményeiért;

MÉHES JÁNOST,

z Ebesi Állami Gazdaság sze-
élőkombájnosát. kiváló mun-
ateljesítményeiért, valamint
z új munkaerkölcs és az
gészséges munkaverseny ki-
lakításában elért kimagasló
redményeiért.

II.

A kormány a művészet és irodalom terén kifejtett munkásságáért a Kossuth-

ég című drámájáért;

KÁRPÁTI AURÉL

írót egész élete művéért, elsősorban sok évtizedes kritikai munkásságáért;

RUTTKAI ÉVA

színművésznőt több kiváló alakításáért, elsősorban a Háború és béke című színmű Natasa szerepében elért művészi teljesítményéért.

A teremtő munka szép ünnepén

Nem jelezte pirosbetűs ünnep a naptárban — tizenkilenc mber életében mégis az élet legnagyobb ünnepévé vált ez a étfői nap. Mindenki az elsuhant időre, a munkában eltöltött ıekre, vagy évtizedekre gondolt, a milliónyi munkaórára, a ıépet és hasznosat alkotásnak arra az erőfeszítésére, amelyet ıen a hétfői napon a Kossuth-díj, egy nép elismerése koszoızott meg. Néhány új Kossuth-díjasunkat ebben az ihletett meghatódott órában kerestünk fel, munkahelyükön és ottnukban, hogy szólásra bírjuk őket alkotó munkájuk pirosetűs ünnepén. S most beszéljenek ők — a teremtő, az élet megszépítő munkáról, törekvéseikről, életükről, hétköznapikról:

Fél évszázad a zene szolgálatában

Jubileumi hangverseny köszönti a 75 éves Weiner Leót

A magyar zenének is megnak a maga *Horger* Antal-Ötvennégy évvel ezelőtt, a ıeakadémia zeneszerzéskon végzett növendékeinek óhangversenye után az *jetértés* névtelenségbe burıdózó kritikusa a következőírta lapjába: »Valami küösen nagyobbszabású talenıot nem fedeztünk fel, de a ınpozíciók átlaga nívós, ızett emberekkel ismerte: meg.« A végzős osztály ənc hallgatója között a kökező nevekkel találkozhaık: *Kodály* Zoltán, *Weiner* ó, *Szirmai* Albert, *Jacobi* ctor...

ès ha már a fenti sorok íróak nem volt füle a zenéz, legalább az értesültsége t volna jobb. Mert néhány ıpal a zárókoncert előtt a vetkező esemény játszódott az évzáró ünnepélyen. Wei· Leó megkapta a Liszt Feıc-ösztöndíjat. Ezután a vtelenül megpályázott Er-pályadíj kiosztására ket sor, s a győztest rejtő jels borítékban ismét Weiner ve szerepelt. Aztán a Hayd-díjat osztották ki, enn-k gés borítékját is ott bontották fel. A győztes szerző — itt is Weiner. Ezek után szinte csodálkozni sem kellett, hogy az utolsó pályadíjat — ezt a világhírű Schunda-cég írta ki, szintén jeligésen — ismét Weiner Leó nyerte el...

Most, Majakovszkij utcai lakásában, 75 esztendős bölcs humorával, háromnegyed évszázad életismeretének birtokában, kedvesen legyint az egykori újságcikk említésekor:

— Hagyjuk ezt, régi história már, ne erről írjon! Ha mindenképpen írnia kell, beszéljünk inkább a legújabb dolgaimról. Nézze csak!

Feláll, az asztalfiókhoz nyúl, kihúz belőle egy vaskos kötetet: Beethoven zongora-szonátái, a háromból az első kötet.

— Ez az utóbbi három évem munkássága. Sajtó alá rendeztem, s némely helyütt kijavítottam Beethoven 32 zongoraszonátáját. Nem, ne azt írja, hogy kijavítottam!

Elém teszi a díszes album első oldalát, ahol a nagy klasszikus zenetitán neve alatt ez áll: az ujjrendet, az ékesítések kitételét, a frazeálást, a pedálelemeket és a jegy-

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1960 MÁR 15

szültek. Ott ütek hangszerek...

117

Májusban felállítják Vedres Márk legnagyobb alkotását, a Béke kútját

Ne kezdjük azzal, ami tollunkra kívánkozik. Ne beszéljünk most *Vedres* Márk, immár kétszeres Kossuth-díjas, a Munka Vörös Zászlórendjével kitüntetett, kiváló művész életkoráról. Mert, ha valakit nem jellemez életéveinek száma, akkor az ő. A finomszellemű, az élet minden megnyilvánulása iránt fogékony, benyomásait következetesen végiggondoló, eredeti meglátású, közvetlen ember, a mesterségében biztos, nagy művész, aki egész életművével a haladás eszméjét, a magyar szobrászat fejlődését szolgálta. És nemcsak szolgálta, hanem harcolt, küzdött érte. Nem hangoskodó frázisokkal, kiagyalt elméletekkel, s nem közéleti szerepvállalással. Természete, embersége, kommunista meggyőződése az élet nehezebb útját járatta meg vele. Ezen az úton nem lehetett megalkudni, mert ez az út eleve elkerülte a megalkuvásra csábító ösvényeket. Az emberiség emberségesebb jövőjének szilárd hitében, a derűs lelkek önbizalmával járta meg hosszú, munkában és keresésekben telt, eredményekben gazdag életútját. Neve ott van a magyar képzőművészet úttörői között, akik szívüket kitárva hallgatták koruk hangját és abból próbálták kiszűrni, mit adjon a kortárs művészete tartalomban, formában az embernek, a lélek gyarapodására, a szemnek örömére, a valóság igazságainak felismerésére.

Most fejezte be termékeny életének legnagyobb-szabású alkotását, monumentális és mégis oly emberközeli kompozícióját, az öt, másfélszeres életnagyságú figurákkal övezett *Béke kútját*, mely a tervek szerint május elején már csobogtatja vizét a Fiastyúk utcai új lakótelep parkjában. A kút ormára egy jobbjában szigonyt, baljában halat tartó, csaknem hárommméteres fiatal, izmos férfialakot állított, és négy, szépséget sugárzó, a fiatalság különböző korszakait tükröző figurát ültetett a kút kávájára. Olyan megragadó harmóniát teremtett alakok és architektúra között, ami a nagy klasszikus mestereknek is díszére válna.

Négy évig dolgozott a 90. évéhez közeledő mester, élete minden tekintetben legnagyobb alkotásán, életművének betetőzésén. És ez lesz az első szabadtéri szobra. Műalkotása a szabad ég óriás sátra alá kerül, közel az emberhez. Boldog, ha arra gondol, hogy örömöt és szépséget, igaz művészetet nyújthat nemcsak a Galéria látogatóinak, ahol klasszikussá érett szobrait őrzik, hanem a parkban pihenést kereső fiataloknak, időseknek.

Négy év telt el mindennapi szorgalmas munkával. A Béke téri műteremben nap, mint nap megjelent a modell és Vedres Márk ifjúi áhítattal sűrítette monumentális alkotásába minden művészi tapasztalatát, a viharos félévszázad formai problémáinak megoldásából született eredményeket. A klasszikus arányú, tiszta körvonalakba fogott figurák kiegyensúlyozott egységében, az egészséges, szép arcokban és testekben ott fénylik a mester harmonikus egyénisége, emelkedett világszemlélete.

Hosszú volt az út idáig — a második Kossuth-díj kitüntetéséig. München, Hollósy magániskolája, Párizsban Rodin ismeretsége és »korrektúrája«, majd Itália művészetének igézete a mérföldkövei Vedres Márk életútjának. 1919-es »múltja« miatt el kellett hagynia az országot. Második hazája Firenze lett. Megszakításokkal 24 évet élt Dante és Giotto városában, ahol korának nagyhatású szobrásza és teoretikusa, Adolf Hildebrand és a korareneszánsz firenzei szobrászat hatása alatt alakult ki stílusa, amit ő klasszikus realizmusnak nevez. És ma is azt tartja, hogy a klasszikus realizmus olyan kifejezési forma, amely nincs teljesen kimerítve és rejt még bőven olyan lehetőségeket, melyeknek feltárásával a leghaladóbb világnézet szobrászi mondanivalója is találhatna új eszközökre.

— Ismerni kell a művészet problémáit és úgy kell szolgálni a kor eszméit, mint ahogy a reneszánsz nagy mesterei tették. A közösségben való élet és az az életcél, hogy a közösségnek alkossunk, a legnagyszerűbb művészetet hívhatja életre.

Ezt mondja Vedres Márk egy hosszú, munkás élet leszűrt tapasztalataként. És ezt mondják művei is, a muzeális becsű Kaszakalapáló, ezt az élet teljességének átélését szugeráló szépséges nőalakjai és legújabb műve, a Béke kútja, a szépség, a harmónia, az élet forró szeretetének, fiatalos ritmusú, diadalmas himnusza.

Dutka Mária

A LÁTHATATLAN HÁZIORVOS

Cédula várt az asztalomon: „Hívd vissza a 17—19—25-ös számot, este 5 után. Ha soká veszik föl, ne tedd le, mert a férfi, aki keresett, begipszelt lábbal csak nehezen tud a készülékhez jönni."

Ez meg ki lehet? Begipszelt láb, valóságos krimi, törtem a fejem, miközben tárcsáztam az ismeretlen számot. Gyanút foghattam volna, mert családom kétségkívül alamuszi arckifejezéssel leste az akciót. A nevetés csak akkor robbant ki, amikor illendően bemutatkoztam a barátságos férfihangnak, aki válasz helyett a házasélet egészségügyi problémáiról kezdett beszélni.

Hát igen. Két és fél évvel ezelőtt még ugrattuk egymást a telefondoktorral, aki azóta sokunk láthatatlan háziorvosa lett. A számot is emlékezetből hívjuk, ha hallani akarunk valamit a tavaszi fáradtságról, az influenzáról, a korszerű táplálkozásról, az álmatlanságról vagy más aktuális egészségügyi tudnivalóról.

Jó egy esztendeje, 1973. január 1-én, a Fővárosi Egészségnevelési Központ vette át a Telefondoktor szolgálatot. Több új ötletet és módszert próbáltak ki a régi cél érdekében: sok embert olcsón egészséges életre nevelni.

Dr. Telefon

Hát ő az, életnagyságban. Megtermett, göndör hajú fiatalember, sötét keretes szemüveggel. Ő az adás szerkesztője, dr. Erőss László. Voltaképpen pszichológus. Talán éppen ezért ért különösen ahhoz, hogy az alatt a néhány perc alatt kapcsolatot teremtsen az ismeretlen páciensekkel.

— Magnóról beszél. Hetenként 20—25 ezren hallgatják meg, különböző életkorú, nemű, műveltségű páciensek. Lehet így egyáltalán kapcsolatteremtésről beszélni?

— Úgy gondolom, lehet. Ha odaülök a keverőasztalhoz, és szalagra mondom a szöveget, mindig oda képzelem magam mellé a hívót. Egy hívót, akivel kettesben elbeszélgetek, és személyre szólóan neki mondom az üzenetet. A Telefondoktor szolgálat egyébként külföldön sem ismeretlen. Az Egyesült Államokban például „élőben" beszélgetnek a telefondoktorok a hívóval, ez azonban magában rejti azt a veszélyt, hogy a páciens távdiagnózist kér, ahelyett, hogy fölkeresné bajával az orvosát. Látatlanban pedig nem lehet gyógyítani, és tanácsot adni is veszélyes.

— Nemcsak a háziorvos láthatatlan. A páciensnek sincs arca, de még hangja sem. Nem zavaró ez? Le tudják-e mérni egyáltalán munkájuk eredményét?

— Kapcsolatunk korántsem olyan személytelen, mint azt első pillanatban gondolni lehetne. Mindent elkövettünk, hogy megismerjük rendszeres hallgatóinkat.

1364 Bp. Pf. 4. és egyebek

Először is, itt a levelezés. A lapokban közhírré tétetett a Telefondoktor postafiókszáma, és özönleni kezdtek a válaszbélyeggel ellátott levelek. Írt a 12 éves kislány, és azt kérte, hogy a következő héten külön az ő hátfájós nagymamájához beszéljen az ismeretlen doktor bácsi. Az elkeseredett férj azt javasolta, essék szó arról is, hogy a házasságtörés testileg-lelkileg kifejezetten egészségtelen dolog.

A levelezés mellett igen népszerű a Telefondoktorklub. Havonta egyszer — kivéve a nyári időszakot — minden hónap második hétfőjén a Kossuth Klubban találkozhatnak az érdeklődők, ahol az adott témáról szakorvosokkal, no meg persze a Telefondoktorral beszélhetnek.

De még ez sem minden. A Posta segítségével 4050 telefontulajdonost interjúvoltak meg: hallgatja-e Telefondoktort, ha igen mi a véleménye róla, miről szeretne a továbbiakban hallani.

Sámán-zene és indián gitár

Ebből is látszik, a 17—19-25-ös telefon nem valami féle szózatot sugároz, h nem igyekszik az embereket aktivizálni, partnernek tekinteni az egészségi kérdésekben.

Tá-tá-tá-tá-tá-tá-tá . . .

Kevés idegtépőbb dolog van a világon, mint amikor a telefon hosszas foglaltat jelez.

Igaz, hogy a Telefondoktort egyszerre 80 hívón kapcsolja az automata, így is sokszor nyolc-t perc tá-tázás után kerül sorra az ember.

Ez már megint amolyan pszichológus fogás, de a hagyományos foglalt jelz hallgatása helyett, aki telefondoktort hívja, kellemesen töltheti a várakozperceit. Nemrég még tibe sámánzenét lehetett hallgatni, sejtelmes dobszólókal, ma könnyű dél-amerikai indián gitár szól.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vedres Márk

1974 APR 30

Tükör

szobrász művész

1021

KÉPZŐMŰVÉSZET

Sík Csaba

Vendég Firenzéből

Érdekes kiállítás nyílt a *Nemzeti Galériá*ban *Vedres Márk* firenzei szobraiból. 1925 és 1934 között készítette ezeket, s az 1966-os firenzei árvíz után találták meg az elveszettnek hitt szobrokat egy szállítmányozási vállalat raktárában. Ez ismét ráirányítja a figyelmet újabb művészetünk e vonzó alakjára, akiről — a műkritika és művészettörténetírásunk mulasztása miatt is — tárlatlátogató nagyközönségünk vajmi keveset tud.

Vedres Márk élete, 1870-től, majd egy évszázadot ívelt át. 1895-től 1934-ig — egy évtizedet leszámítva — külföldön élt és dolgozott: Münchenben, Lille-ben, Párizsban és legtovább Firenzében. A felszabadulást idehaza érte meg, hetvenöt évesen; az első Kossuth-díjasok között volt, s haláláig, 1961-ig a legnagyobb becsülés övezte. Életművének kritikai feldolgozásával azonban mindmáig adósak vagyunk. Ő volt az első magyar szobrász, aki Rodin művészetével alaposan megismerkedett. Rodin hatásáról tanúskodó szobra, a Káin, igazi szenzáció volt 1899-ben, Budapesten; díjat nyert, megvásárolta a Szépművészeti Múzeum. Mikor 1902-ben, Firenzében telepedett le, arra törekedett, hogy a rodini mozgalmassággal ellentétben, a mozdulatot egy véglegesnek ható pillanatban örökítse meg. Ahogy Lyka Károly mondta róla: „rájött, hogy a szobrászat nem festészet". A fordulat Adolf Hildebrand — az 1884-es berlini világkiállítás óta nagy hírű szobrász — hatásának köszönhető, ki a természet helyett új eszményt talált, a görög szobrászatot. A nyugodt szerkezet, a körvonalak zártsága, a formák egyszerűsége és harmóniája lett Vedres eszménye is, amit csak befolyásolt, de lényegesen nem módosított Lehmbruck gótikáival színezett expresszionizmusának. Laurens kubizmusának és a szürrealista Chirico bábuszerű alakjainak hatása.

Idehaza, a XX. század elején, Rippl-Rónai elsők között hívta fel a figyelmet Vedres művészetére. A Művészház impresszionista kiállítását védelmező cikkében név szerint egyetlen kortárs szobrászt említ, őt: *„Szobrászainkat — írta — sajnos az örökös nagy pályázatokon való részvétel eltéríti az igazi művészi munkától, a maguk közvetlen érzéseinek megmintázásáról... Kisebb dolgaikban így is akárhányszor igazán művészi intenciókra bukkantunk, mint például Vedres Márk kis bronzaiban, aki távol él a mi mozgalmainktól és pályázatainktól, s szabadon követi művészi érzéseinek sugallatát".*

Talán éppen ez a távollét tette, hogy új és régi itthon dúló harcában közvetítővé vált. Erről tanúskodik Beck Ö. Fülöp egykori feljegyzése is: *„Firenzei utamon felkerestem Vedres Márkot... Azzal foglalkozott, hogyan kell egy alakot a térben úgy mozgatni, vagyis olyan mozdulatot adni neki, hogy ne az élethűség, hanem a szoborszerűség belső törvényei szerint rendeződjenek el tagjai. Ez nagyjából Hildebrand könyvének is fő tárgya, melyet akkor még nem ismertem. Különben is könyvből, tehát elméletileg, ezt a kérdést minden ága-bogával együtt, teljesen megérteni bajos. Ő szerencsés volt e tekintetben, ott élt évekig Hildebrand közelében".*

A Nyolcak megtisztelő meghívása, hogy állítson ki velük együtt, már a közvetítőnek és a szobrásznak egyaránt szólt. Mert ne gondoljuk, hogy Vedres egyénisége elveszett a változatos, sőt gyakorta egymásnak ellentmondó indíttatások között. A hatásoknak csak óvatosan engedett, a kínálkozó utakat nem járta végig; addig a pontig követte, amíg derűs és kiegyensúlyozott temperamentuma engedte.

A *Nemzeti Galériá*ban most kiállított firenzei szobrai egyben azt is bizonyítják, hogy közvetítő szerepe a Nyolcak felléptével végetért. Medgyessy és Ferenczy Béni merészebben léptek új utakra, világuk is gazdagabb az övénél. Ez az ízléses, kulturált, harmonikus és egyszerű eszményeket közvetítő művészet azonban mégis valahol az ő közelükben jelöli ki Vedres Márk művészettörténeti helyét. Kassák találó szavaival: *„Önmaga belső életének, szellemiségének a szobrásza"* volt. S noha művészete túlélte a szerepet, amit betöltött, ez a plasztikai önéletrajz — mint a firenzei szobrok kiállítása is tanúsítja — megérdemli őszinte figyelmünket.

HALLOTTUK
OLVASTUK
LÁTTUK

Vedres Márk firenzei szobra: Könyöklő női akt

Vedres Márk, szobrász; sz. 1870 szept.13. Ungvárott.

Középiskoláit ugyanott végezte. 1889. Münchenbe ment, ahol Hollósynál tanult egy félévig és itt kezdődött Kernstok Károlyal való - annak haláláig tartó - meleg barátsága. Münchenből Párizsba ment, ahol hat évig dolgozott a Julian-akadémián. Közben elkészitette és a párizsi Salonban kiállitotta "Kain" c.szobrát, amelyet Budapesten a Mücsarnokban mutatott be - első hazai kiállitásán - 1898-ban./?/ Rövid ideig tartózkodott itthon, visszament Párizsba, majd 1902. Firenzében telepedett le és egészen 1914-ig, az első világháboru kitöréséig ott dolgozott. Onnét küldte be müveit - meghivásra - Európa különböző nagyvárosainak avantgardista kiállitásaira, többek közt a párizsi Champs de Mars-ba, a berlini Secessioba, a bécsi Künstlerhausba. Utóbbi helyen aranyéremmel tüntették ki. Kollektiv kiállitásai voltak: Párizsban, Firenzében, Hamburgban, Berlinben, New-Yorkban, San Frabciscoban és két izben Budapesten /Hungária és a mostani Fényes Adolf-terem/. Müvei vannak párizsi, svájci, németországi, olaszországi és amerikai közgyüjteményekben. Az elmondottakon kivül hosszabb tanulmányutakat tett Hollandiában, Belgiumban, Németországban, Franciaországban és Olaszországban. Tagja volt a KUTnak és később a Szinyei-Társaságnak. Aranyéremmel tüntették ki Bécsben és Londonban, idehaza megkapta a Rudics-dijat, a főváros Ferenc József jubileumi diját és végül a felszabadulás után a Kossuth-dijat.

/Rónay Máriának adott személyes közlése, 1952.
Évszámokra nem emlékszik./

BUDAPEST

város folyóirata

78|3

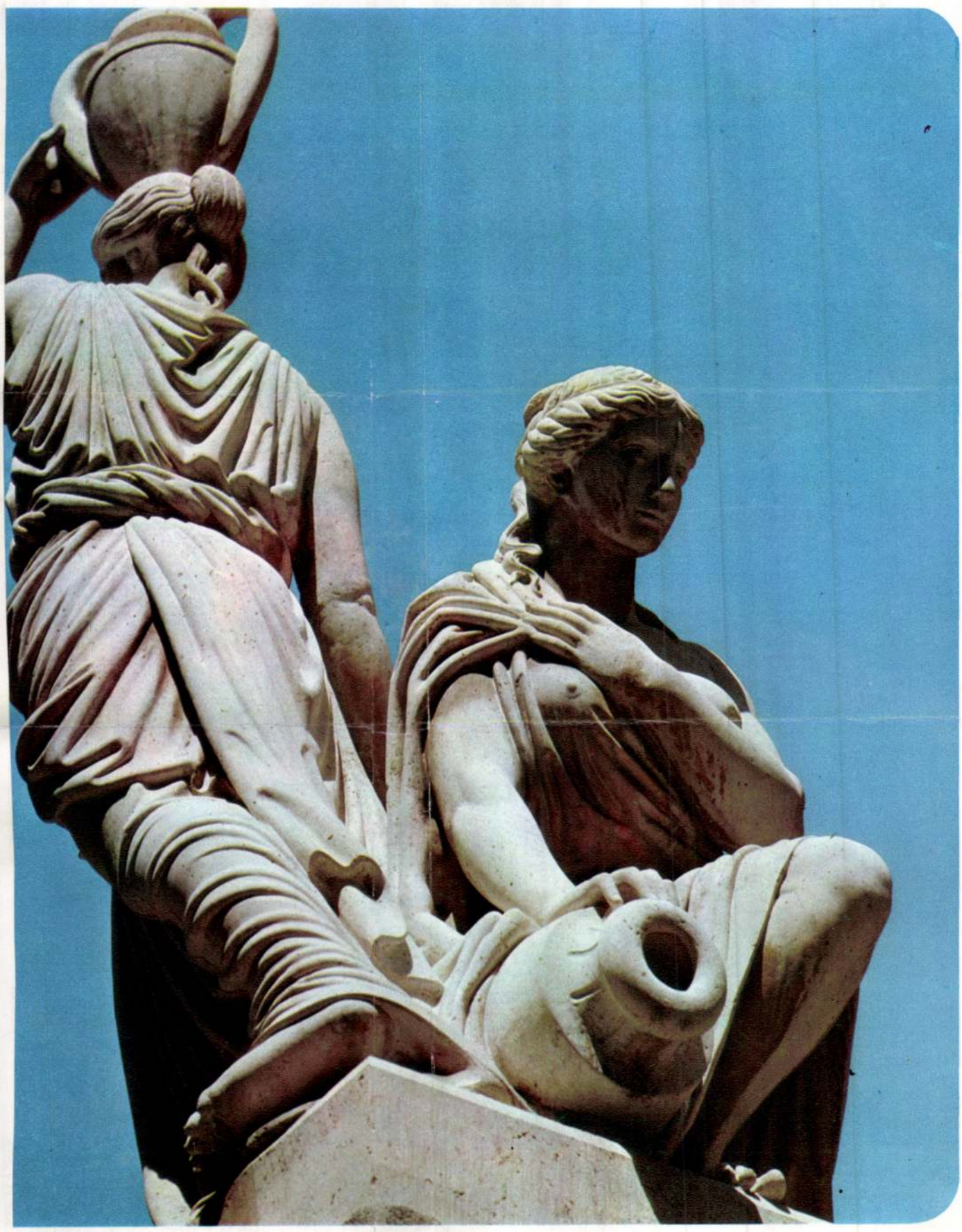

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPEST
Vedres Márk,
szobrászművész
1978 3

1021

Vedres Márk: Síremlék (1920 körül)
Petrás István felvétele

Dobál Miklós – nagy szakértelemmel használta ki a numizmatika történeti forrásértékét, bizonyító és dokumentáló erejét, így a kiállított tárgyakon keresztül valóban be tudta mutatni a címben jelzett témát, a magyarok történetét az utóbbi ezer évben; pontosabban utal a magyarok honfoglalására, azaz a Kárpát-medence megszállására a IX–X. század fordulóján, majd István király 1001-ben történt megkoronázásától – és a magyar pénzverés kezdetétől – pénzekkel mutatja be a történelmet. Az egyes korszakokat a pénzeket tartalmazó vitrinekhez kapcsolódva természetesen szöveg, térképek és fényképek magyarázzák, érzékeltetik.

A magyar királyság első nagy korszakát – alapításától, 1001-től 1526-ig – általában aktív bel- és külpolitika, stabil gazdaság jellemezte, bár természetesen a félezerév alatt voltak negatív jelenségek, nehéz évek is, mint pl.: a tatárok 1241. évi betörése, vagy az első királyi dinasztia, az Árpád-ház kihaltát (1301) követő trónharcok. A tatárok okozta pusztítást azonban néhány év alatt kiheverte az ország, a trónharcokból pedig rövid idő alatt az Árpád-házzal rokon Anjou dinasztia tehetséges tagja, Károly Róbert került ki győztesen, aki ismét felvirágoztatta az országot. Nevéhez fűződik a magyar aranypénzverés megindítása. Ezt a korszakot 113 db. dénár, garas és aranypénz mutatja be.

1526-ban a magyar király megsemmisítő vereséget szenvedett az oszmán törököktől; a király is elesett. Szulejman benyomult az országba és annak középső részét sikerült tartósan, mintegy 150 évre megszállnia. A megmaradt ország is két részre szakadt. Keleti felén, Erdélyben nemzeti uralkodót választottak, míg a nyugati részben Habsburg király uralkodott. Az országegyesítési kísérletek csak a török kiűzése után váltak valóra, Habsburg uralkodó alatt. Ez a korszak egybeesik a tallérperiódussal és ezeknek, valamint az aranypénzeknek gazdag sorozata (természetesen az aprópénzek mellett) érzékelteti a kor pénzverését, az ország gazdaságát és pénzforgalmát. Az utolsó Habsburg király, az 1918-ban lemondott IV. Károly volt.

Az I. világháborút követő trianoni békeszerződésekben Magyarország területének nagyobbik részét elveszítette. A II. világháborút megelőző nemzetközi egyezmények ugyan a magyarlakta területek egy részét visszajuttatta Magyarországnak, de a II. világháborút lezáró békeszerződések Magyarország vonatkozásában visszaállították az I. világháborút követő határokat. A korszak pénzei a pengő és a forint. Ezek bemutatásával zárul a fém-pénz anyag ismertetése, az általános magyar történelem.

Külön rész mutatta be a papírpénzeket. Néhány Wiener Banco Zettel-t követően az 1848-as szabadságharc jegyei, majd a korona, pengő és forint rendszerek papírpénzei, bankjegyei voltak láthatók.

A pénztörténeti kiállításhoz gazdag történeti vonatkozású éremanyag csatlakozott. Különösen a török háborúk érmei emelkedtek ki, 69 db. mutatta be az egyes városok visszafoglalásait és a háborúk vezéreit.

A kiállításnak igen magas színvonalú katalógusa van, amely a rövid történeti bevezető után jegyzékben adja a kiállított pénzeket, érmeket gazdag képanyaggal.

Mind a kiállítást, mind a katalógust rendkívül objektív történelemszemlélet jellemzi. A történelmi vázlat csak a tudomány által bizonyított tényeket közli, szinte értékelés nélkül, amely könnyen szubjektivitásba csúszhatott volna. Ez az objektivitás jellemezte a megnyitót is, ahol megjelent a svájci magyar nagykövet, az osztrák konzul, a Magyar Nemzeti Múzeum képviselője, valamint a svájci numizmatika, múzeumi hálózat és bankélet számos reprezentánsa. Az említett objektív történelemszemlélet miatt volt érthetetlen a román diplomáciai intervenció; a svájci román diplomácia képviselője ugyanis a svájci külügyminisztériumban, majd – elutasítása után – a Schweizerische Kreditanstaltnál is tiltakozott a kiállítás, illetve a katalógus ellen, természetesen ugyancsak eredménytelenül. Sajnos nem ez az első történelmi munka, amely tiltakozást váltott ki onnan, ahol a történelemhamisítást állami ideológiává tették. S félő, hogy nem is utolsó.

Gedai István
Magyar Nemzeti Múzeum Éremtár
1088 Budapest Múzeum krt. 14–16

A Harkányi Ede plakett története

DIE GESCHICHTE DER EDE HARKÁNYI PLAKETTE

A szabadkőművesek a páholy hivatalos jelvényén kívül egyéb plaketteket is készíttettek. Ezeket nem megkülönböztető, a páholytagságot igazoló céllal viselték, hanem valamely kiváló személy tiszteletére, általában annak emlékére őrizték kegyelettel. A célhoz méltó művészi kivitelre nagy gondot fordítottak. Ezzel a tevékenységükkel is támogatták a művészetet, a kultúra egészét, mint ezt fő céljaik között megfogalmazták.

A mű megformálására a legkitünőbb, rendszerint szabadkőműves műveszeket kértek fel és nagy gonddal vitatták meg a legapróbb részleteket is.

A szóbanforgó plakettet[1-2] (1. kép) a legradikálisabb páholy, a „Martinovics"-páholy készíttette el. Ez a páholy az általános, titkos, egyenlő választójog kivívását, a felekezetektől független, kötelező és ingyenes népoktatást, minden téren a demokratikus átalakulás megvalósulását tartotta elsőrendű szabadkőművesi feladatának.

E célok szolgálatában állt Harkányi Ede is, a páholy fiatal alapító tagja. Harkányi Ede 1879-ben született Budapesten, vagyis 28 évesen lett a Martinovics páholy tagja. Író és szociográfus volt. A budapesti, majd a lipcsei egyetemen tanult, ahol doktori és ügyvédi oklevelet szerzett. Négy nyelven írt és beszélt. Részt vett a TT (Társadalomtudományi Társulat) megalapításában Pikler Gyulával és Somló Bódoggal. A TT és a Társadalomtudományok Szabad Iskolája (a mai TIT őse) titkára és tanára, a Szabadgondolkodás Magyarországi Egyesületének alelnöke volt.[3]

„A magyar társadalom sokféle gazdasági és kultúrális nyomorúságát fájdalmas keserűséggel szemlélte és e keserűség korbácsa s a nyomorgók, szenvedők helyzetének javítására irányuló szenvedélyes szeretet hajtotta őt a tömegek gazdasági, kultúrális felemelésére vezető reformok lelkes munkálására."[4]

Művei: A holnap férfiai (1904), A holnap asszonyai (1905), A nőfelszabadítás eszközeiről (1906), Babonák ellen (1907), Az úgynevezett reform-országgyűlés (1908), megjelenésükkor újszerűségükkel,[5-11] meggyőző érvelésükkel hatottak. Sok cikket írt magyar és külföldi folyóiratokba. A „Huszadik Század" állandó munkatársa volt.[12-16]

A fiatalon elhunyt Harkányi Edéről – Dr. Bókay Árpád nagymester az egész magyar szabadkőművesség, Jászi Oszkár, a „Huszadik Század", a Szabad Iskola, A Galilei kör, Jászai Samu, a szervezett munkásság, Pikler Gyula, a Társadalomtudományi Társulat, a fiatal Szakasits Árpád a Szabad Iskola diáksága nevében, sőt még az ellenséges tábor képviselője, Farkas Pál is – elismerően szólt.[17-18]

Önzetlenségét, elvhűségét, tehetségét, világos gondolkodását, bátorságát, lelkesedését, szorgalmát dicsérték megindult szavakkal. Mindnyájuk elé példaképpen állították. Harkányi Ede jelentőségére vallanak az ország minden részéből érkező részvétnyilatkozatok. Személye országszerte ismert és közkedvelt volt, halála családján kívül az egész szabadkőművesség, sőt a haladás egésze számára jelentett nagy veszteséget.[19]

A levéltári iratokból kitűnik, hogy emlékét több módon igyekeztek megőrizni. Évről-évre testületileg megkoszorúzták a sírját. Tiszteletére ösztöndíjat alapítottak.[20] Harkányi Edét lefestették és a Martinovics-páholy plakettet készíttetett az emlékére.[21] Dr. Polacsek Károly ügyvéd testvér javasolta először, aki – mint erről a páholy jegyzőkönyve 1909. XII. 3.-án megemlékezik – „a plakett készítése ügyében Székely és Jászi testvérrel együtt eljárt Telcs Ede[22] és Vedres Márk[23] szobrász művészeknél és nevezettek ajánlatait előterjeszti". Az ügy fontosságához méltóképpen „előkészítő bizottsághoz utalják" a plakett kérdését. Előbb Vedres Márkot bízták meg a megalkotásával, majd pályázatot írtak ki,[24] mert úgylátszik elhamarkodták a döntést. Marschan Géza javasolta, hogy kérjenek terv-vázlatot. Két pályamű érkezett.[25-26] Gerő Ödön[27] véleményezte, majd a bírálattal olyan nagyságokat bíztak meg, mint Telcs Ede és Kernstock Károly.[28] Utánuk – minthogy a műalkotás művészi becsében már kétség nem lehetett – a páholy teljes tagsága is több alkalommal megvitatta a plakett eszmei értékeit, valamint élethűségét. Csak ezek után készült el a Harkányi Ede plakett.[29]

„Szép vonalritmus, nemes formaszerepeltetés, megkapó egyszerűség, egyszerre gondoltság és egyetértés

éreztetés jellemzik. Szinte úgy hat, mint valami java korarenaissancebeli elefántcsont-faragvány. Talán csak a gipsz kezelése kelti ezt az anyaghatást, maga a szobormű ércben is nemesen hatna", – írják többek között a bírálók.[30–31]

Olvashatjuk Vedres Márk eredeti, kézírásos levelét, amelyben a feladatot elvállalja és a páholy kívánságainak is eleget tesz.[32–37]

A plakettet különösen érdekessé az teszi, hogy a Martinovics-páholy készíttette el, az a páholy, amelyik a radikális polgári mozgalmak vezető szerveként, a Polgári Radikális Párt, sőt a polgári radikalizmus megformálójaként úgy vélnénk, csak politikával foglalkozott. Valójában tehát a művészetek pártolását nem hanyagolták el, még ebben az erősen politizáló páholyban sem.

A plakett *előlapján* Harkányi Edének sokat vitatott mellképe látható, Vedres Márk névjelével és Harkányi Ede születési és halálozási évszámával.

A plakett *hátlapja* a szabadkőművességre vonatkozó allegorikus jelenetet ábrázol. Ezt dicsérték egyöntetű lelkesedéssel a bírálatok. Egyszerűségét, ritmusát, gondolatgazdagságát méltatták. A plakett egy példánya a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtárában található.

Berényi Zsuzsanna Ágnes
1072 Budapest Dob u. 16. II. 39

Jegyzetek

1. Országos Levéltár (a továbbiakban OL) P 1123 Martinovics páholy (a továbbiakban M) 2. tétel k.n.

2. A szabadkőműves páholyok tagjait szabadkőműves tettek alapján és tudásuk szerint különböző fokozatokba sorolták. A mester fok volt a legmagasabb. A Martinovics páholy nagygyűlési képviselőjeként Jászi Oszkár kapott megbízatást a Szövetségtanácshoz rendes küldöttként, az ideiglenesen megbízott Zigány Zoltán helyébe Harkányi Edét jelölték ki, aki a Demokrácia páholyban lépett a szabadkőművesek sorába. Ott nyerte el a „mester" fokot 1907. okt. 28-án.

3. „Társadalmi erkölcstan" és „Újabb társadalomerkölcstani kérdések" volt a félévenként nyolc alkalommal tartott előadásának a címe.

4. „Dél" 1909. nov. 13. 6. oldal.

5. OL P 1123 M 3. tétel 14. lap. „Felsőbb tanfolyamok" c. sorozatát munkások is látogatták.

6. A Szabad Iskola 1908. február–áprilisi programján álló útbaigazítás: „Bővebb felvilágosítás és részletes órarend dr. Harkányi Ede titkárnál (VIII. Szentkirályi-utca 51. szám. Telefonszám 65–65) kapható."

7. dr. Harkányi Ede – OL P 1123 M 1. csomó 2. tétel – 1908 október és december havi páholy látogatási kimutatás szerint jelen volt október 10-én és 4-én, hiányzott 7-én, jelen volt december 5-én és 12-én, hiányzott 4-én, tehát a legszorgalmasabb páholylátogatók közé tartozott.

8. OL P 1123 M 2. tétel. 1908. nov. 21-i páholyjegyzőkönyv. 1909-ben a szabadkőművesek a Martinovics páholy irányításával határozati javaslatot készítettek elő a választójogra vonatkozóan. A páholy tagjai előzően meglátogatták a többi páholyt ezügyben. Harkányi Edének a Prometheus páholy összejövetelét kellett volna meglátogatnia.

9. OL P 1123 M 1. csomó 2. tétel. Részlet a páholy költségelőirányzatából:

„A. Bevételek	Belépésének ideje	Tagdíj	Összesen
Harkányi Ede 8	VI. 15.	Havi 5	30"

10. A szabadkőművesek legfelsőbb szerve a Szövetségtanács volt. Minden páholyt meghatározott számú szövetségtanácsos képviselt benne. Harkányi Edét 1909. I. 16-án Jászi Oszkár mellett szintén szónokká, majd hamarosan szövetségtanácsossá választották. 1909. IV. 26-án tett esküt.

11. OL P 1123 M 26. kötet. Harkányi Edét a Martinovics páholy szövetségtanácsosként fontos megbízatásokkal látta el. Például ki kellett harcolnia, hogy tűzzék napirendre az általános, titkos, egyenlő választójog ügyének megtárgyalását a Szövetségtanácsban.

12. Harkányi Ede felszólalt a Galilei Kör támogatása érdekében. Erre a Martinovics páholytól az 1909. márc. 13-i ülésen nyert megbízatást. Dr. Bókay Árpád nagymesterhelyettes véleménye szerint „meg kell várni, hova fejlődik ez a kör." Megfigyelik. Ha nem ellenkezik az egyetemi fegyelemmel és komoly, békés munkálkodásra hajlandó, akkor támogatni kell. Ugyanis bizonyos szervezetek gyűlést hívtak össze a Galilei Kör ügyében és azt azzal vádolták, hogy „hazafiatlan, destruktív".

13. OL P 1123 M 2. tétel. Az 1909. máj. 3-i szövetségtanácsi ülésen Harkányi Edét az antiklerikális mozgalom vezetésére alakult bizottság tagjává választották. Bizonyára azért esett rá a választás, mert 1909. ápr. 17-én a M 26. Építészeti Rajza (jegyzőkönyve) szerint az antiklerikális küzdelmek történelmi előzményeiről Harkányi Ede már tartott előadást.

14. OL P 1123 M 2. tétel 19. Építészeti Rajz (a továbbiakban É.R.). Mint tapasztalt szabadkőműves, tagfelvétel alkalmával az újonnan felvetteket, vagy a magasabb fokba avatottakat több alkalommal Harkányi Ede vezette be a „titkok" ismeretébe.

15. OL P 1123 M 2. tétel 32. É.R. és P 1083 M 137. csomó LXXXVII. 1908. jún. 11-én „Az előkészítő bizottság nevében" ötvenkét társával együtt Harkányi Ede is aláírta a tanítófizetések kiegészítésének, „a magasszínvonalú, intenzív, felekezetnélküli, demokratikus népkultúráért történő" küzdelem követelését. 1909. okt. 22-én, a Világ c. lap megindításának vitájában még tevékenyen résztvett.

16. OL P 1123 M 2. tétel 34. É.R. és OL P 1083 M LXXXCII. 137. csomó 57. lap. A páholy jegyzőkönyve halálhíréről tudósít. A páholy gyászjelentése így ír: „a szabadkőműves ideálok nemes és önzetlen harcosa, ma 31 éves korában meghalt."

17. Dél 1909. nov. 13. 7. oldal.

18. Dél 1909. nov. 13. 8. oldal. Harkányi Ede végrendeletéből: (idézte Jászi Oszkár a temetésen) „Ezekben rendelkezem földi javaimról. A túlvilági életben nem hiszek, tehát lelkiekről nem beszélhetek. De sok gondolat, vágy, szándék élt halandó agyvelőmben. Ezekről az én szeretett nőm és harcitársaim, barátaim, eleget tudnak. Legyetek náamnál jobbak, tökéletesebbek: ezt az óhajtást hagyom mindnyájatoknak."

19. OL P 1083 M LXXXVII. 137. csomó 98. lap.

20. OL P 1123 M 2. tétel 56. É.R. A Martinovics páholy „Székely Imre testvérnek, az előkészítő bizottság nevében tett javaslatára elhatározta, hogy Harkányi Ede testvér emlékezetére a progresszív irányú diákegyesületek ajánlatait meghallgatva, évenkint 120–150 K ösztöndíjat fog kiadni egy-egy egyetemi hallgatónak. Az ügy részleteire nézve a páholy később fog határozni."

21. OL P 1123 M 2. tétel 38. É.R.

22. Telcs Ede szobrász (1872–1948). Számos plakettet is alkotott.

23. Vedres Márk szobrász (1870–1961). Kossuth-díjas kiváló művész. Münchenben Hollósy Simon, Párizsban A. Rodin tanítványa. Korai művei az impresszionizmusra hajlanak. 1902-ben Fiumébe utazott, ahol A. Hildebrund köréhez csatlakozott. Ettől kezdve élete nagy részét Firenzében töltötte, csak 1934-ben tért végleg haza, Budapestre. Műveit Párizsban, Berlinben, Bécsben, Velencében, Londonban, Kölnben, Amszterdamban állították ki. 1911-ben résztvett a Nyolcak művészeti kiállításán meghívottként. Számos külföldi kitüntetést kapott. Köztéri szobra áll Firenzében, Svájcban. Stílusát kezdetben Rodin hatása, majd kubisztikus formák után klasszicizáló törekvések jellemezték.

24. OL P 1123 M 2. tétel 39. É.R. Az 1909. dec. 10-i jegyzőkönyv szerint szokatlanul gyorsan született döntés. Hadl Richárd ekkor már javasolta a plakett sokszorosítását.

25. OL P 1123 M 3. tétel 44. É.R. 1910. jan. 21-én a plakett vázlata már elkészült, a főmesternél (ezidőtájt Sándor Pálnál) megtekinthető.

26. OL P 1123 M 3. tétel 52. É.R. és OL P 1123 M 3. tétel 48. É.R. Az ügy egyre sürgősebb, mert ápr. 22-ére tervezi a Martinovics páholy a Harkányi Ede gyászünnepséget, s ekkor szerették volna a kész plakettet is bemutatni. Nem készült el sem a plakett, sem a Petőfi páholy tervezett Harkányi-emléktáblája a kitűzött időpontra.

27. Gerő Ödön, író, újságíró, esztéta (1863–1939), művészeti tárgyú cikkeiben a haladás és a modern művészet élharcosa.

28. Kernstock Károly festő (1873–1940). Az Iparművészeti Iskolán, Münchenben Hollósy Simonnál, majd a párizsi Julian Akadémián, hazatérve Benczur mesteriskoláján tanult.

29. OL P 1123 M 3. tétel 56. É.R. Az 1910. ápr. 23-án kiadott meghívó szerint: 1. A páholy dönt a Harkányi-ösztöndíj kiadásáról. 2. Harkányi Ede profán tevékenységéről Szende Pál. 3. Szabadkőműves tevékenységéről Zigány Zoltán emlékezik meg. 4. Láncbeszédet mond Gönczi Jenő. – A Harkányi Ede-emlékünnepséget végül is 1910. ápr. 29-én tartották meg minden páholy részvételével. Sándor Pál főmester jelentette be, hogy a páholy „az elhalt testvér emlékére arcképes plakettet készíttet és Harkányi-ösztöndíjat alapít, melyet minden évben az a főiskolai hallgató fog elnyerni, aki különös érdemeket szerez a progresszív működés terén."

30. OL P 1123 M 2. tétel 1. csomó. 1196–1199. lap.

31. OL P 1123 M 3. tétel 59. É.R.

32. OL P 1123 M 2. tétel 1. csomó 322. lap.

33. OL P 1123 M 3. tétel.

34. OL P 1123 M 2. tétel 1. csomó, a páholy 1909-es és 1910-es pénztári jelentése. „A „Martinovics" szabadkőműves páholy 1909. évi október 31-én elhunyt alapító tagja, dr. Harkányi Ede emlékére művészi kivitelű plaquettet készíttet; a plaquett elkészítését Vedres Márk vállalta el. Hogy oly korán és váratlanul elhunyt barátunk minden tisztelőjének alkalmat adjunk ezen emlék megszerzésére, ezen plaquetteket önköltségi árban, 10 koronáért, rendelkezésre bocsátjuk azoknak, kik ezen szándékukat legkésőbb folyó évi deczember hó 30-ig tudatják velünk. A megrendelések a jelzett időpontig Benedek Elemér úr címére (VII. Király-utca 98/a) küldendők a pénzzel együtt." 340 K folyt be erre a célra. Eszerint 34 plakett kelt el.

35. OL P 1123 M 4. tétel 78. É.R.

36. OL P 1123 M 4. tétel 86. É.R. 1911. ápr. 7. „Pollacsek Károly testvért felkérjük, hogy a Harkányi-plakettet Vedres Márknál sürgesse meg. „A Harkányi-ösztöndíj jogi formulázását is csak ekkor végzi el Barta Imre, Herzog Ede, Lénárt Albert és Pollacsek Károly." 1911. dec. 15-én „titkár testvér jelenti, hogy Vedres Márk szobrászművész a Harkányi-plakettet megküldötte és hogy Gerő Ödön s Kernstock Károly testvérek, mint kiküldött páholytagok a plakettet, mint modelnek megfelelőt, mint művészi értékkel bírót átvételre ajánlják."

37. OL P 1123 M 4. tétel 91. É.R. 1912. jan. 19-én Szende Pál h. főmester vezetése mellett jött létre „határozathozatal a Harkányi-plakett ügyében". „E tárgy körül élénk vita fejlődött ki, amelyben részt vettek Vágó József, aki az elkészített plakett arcképes oldalának átdolgozását ajánlja, míg Marschan helyettes főmester ugyanez oldalnak teljes lecsizolását kívánja. Diner-Dénes József, Bölöni György, Lengyel Géza, Sucher Róbert és Delej Lajos testvérek felszólalásai után akként határoztunk, hogy a plakettet meghagyjuk eredeti alakjában, az elkészített példányokat kiadjuk az arra előjegyzett testvéreknek és utasítottuk a kincstáros testvért, hogy a dolgok anyagi részét a művésszel rendezze."

87.

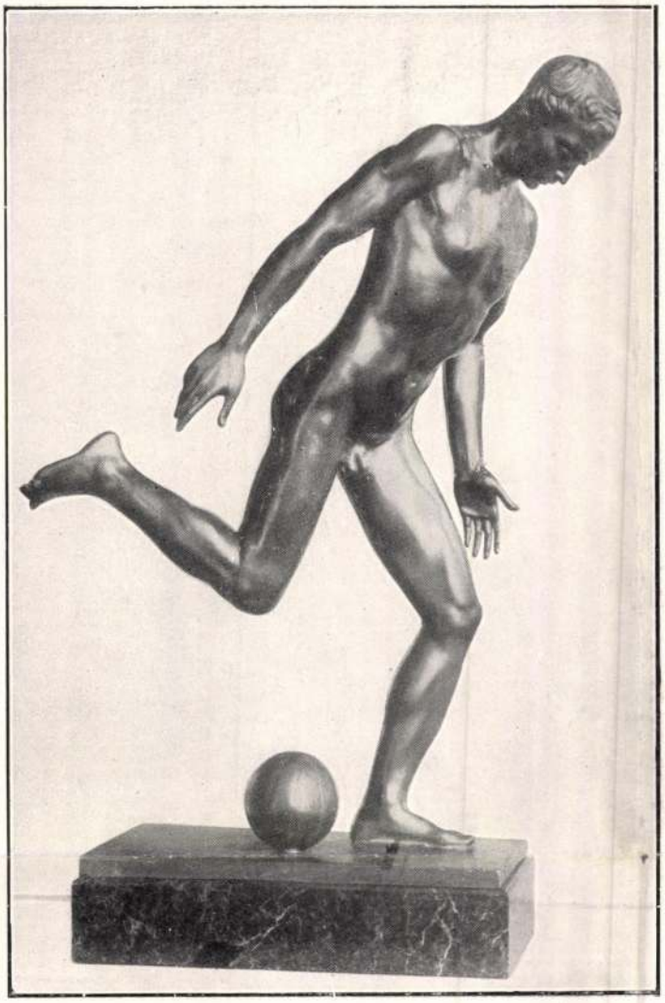

88.

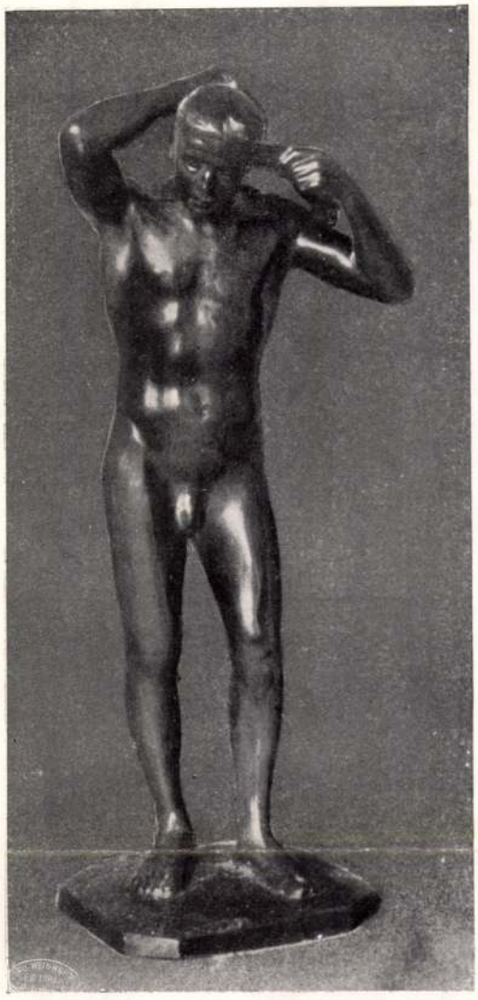

87. VEDRES MÁRK:
FOOTBALLOZÓ,
BRONZSZOBOR.

JOUEUR
DE FOOTBALL.

88. LIIPOLA IRIJŐ:
SÉBESÜLT,
BRONZSZOBOR.

LE BLESSÉ.

89.

39. BLACKBURNI KÖZSÉGI
IPARISKOLA: BÚTORSZÖVET.

ÉTOFFE POUR
AMEUBLEMENT.

Magyar Iparművészet
1909.

90.

90. VEDRES MÁRK:
SÍREMLÉK RELIEFJE
(SZÉLESSÉGE 120 CM).

RELIEF D'UN
TOMBEAU.

91.

91. TELCS EDE:
ARCKÉPPLAKETT.

PLAQUETTE DU
PEINTRE SZOLDATITS.

hogy általa a balgaságoktól elég menedéket találjunk. Világosságot és fölszabadulásokat vágyunk, mely kiemeljen a társadalmi nyüg és a nyomasztó konvenciók alól. Gaugin és Van Gogh már megérezték ezt az új morális levegőt és áhították is. Nemcsak művészetökben, de személyes életökben is megnyilvánul az új morál felé való törekedésök. És a portréikban is tükröződik a modern ember világos természetlátása. Mint minden, úgy a portré is személyes élmény nálunk; de csak a temperamentum megnyilatkozásában, mert egyéb vonatkozásban az anyag életét vagy a festői harmónia teljességét célozzák.

A festői motivumok közül a portréábrázolás igen élénken mutatja a festőgondolkodás, a festői szellem milyenségét. Éppen a motivum nyilvánvaló szelleme, pszichológiai tartalma szinte kínálja a megkülönböztető karakterisztikumokat. És mint mindenben, úgy a modern portréban is új meglátások, szépségek irányítják a legújabb törekvéseket. Ma még sok a tévelyedés, a zavar. Igen erős diszciplinákat, szellemi fölényt követelnek az új törekvések, hogy harmónikus és céltudatos törekvéseket rejtessenek. A nagy hullámzásban például Matisse is összetéveszti még az eszközöket a céltudatosságokkal, mert a törekvései még nem állandóak és sokszor bizonytalanságokba téved. Dekorativ és ennek rovására alárendeli a formák jelentőségét és mellőzi a szinek értékét. A portréi japánosan ideges vonalakkal túlzottak, melyekben a karakter groteszk hatást nyer és szellemes-véletlen megoldásokat ad. Rajzban ugyan biztosabb, mert világos stílusra emeli a formákat; azonban itt is bizonytalanságokba téved még, mert hol játszva, leheletfinom vonallal rögzít meg egy-egy mozgást, vagy erős formákban keresi az anyagot.

Még tart a tapogatódzás, a bizonytalanság a modern pikturában; azonban kritikai élességében, reflexióinak erős fényében máris életrekeltette azokat az erőket, melyek a jövő művészetét megalapozzák.

Bálint Rezső.

Vedres Márk K

JEGYZETEK

SZOBROK, PLAKETTEK.

VEDRES MÁRK.

Vedres Márk, akit ritkán lehet látni kiállításokon, a Nyolcaknál két olyan szoborral jelentkezett, amelyeket lelkiismeretlenség lenne csak egyszerüen tudomásul venni. Két szobrából, korsót cipelő nő az egyik, a másik fésülködő nő, egy nagy művészet ritmusa szól, azé a művészeté, amelyhez most jutott el esztendők munkássága után. Vedres fejlődéseiben a meghatott formák között mutatkozó életet kereste, a test legegyszerübb megjelenéseiben és mozgásaiban a legteljesebb élet megnyilvánulását. Néha kimértséget, a túlontúl méregetés és pontoskodás ujjanyomát viselték így a szobrai, amelyek most mutatkoznak nagyszerűen ezeken a határokon, a számitgatásokon már túlmenő munka felemelő egyszerűségében.

Ez a két szobor arra tereli rá a figyelmünket, aminek jelentőségéről a magyar szobrászok rendesen megfeledkeznek: hogy mi is az emberi test. Nála ennek a demonstrálása a cél és az csaknem szimbolikus jelentőséget nyer. Hogy ezt megértsük, csak azt mondom: nem volt magyar festő s nincs, aki a körülöttünk levő természetbe oly belsőségesen, hozzáforrva illesztette volna bele az embert, csaknem elválaszthatatlanul szobájától, kedvenc tárgyaitól, mindennapi életétől, mint Rippl-Rónai. És nem volt és nincs magyar szobrász, aki az emberi test intimitását annyira megtapintotta, megéreztette volna velünk, mint Vedres Márk, nem volt, mert meg sem kisérelték, nagy munka lett volna még a próbálkozása is.

Ez a két szobor ennek a művészetnek ritka szép példáját mutatja s amint pszichológiai eredendőségüket nézzük és pszichológiai rokonságukat, a Vedres Márk dicséretére és művészetének magasságára, csak egy szó surran át az emlékünkön: Maillol.

B.

A Ház 1911. IV. 5. 7.

218. l.

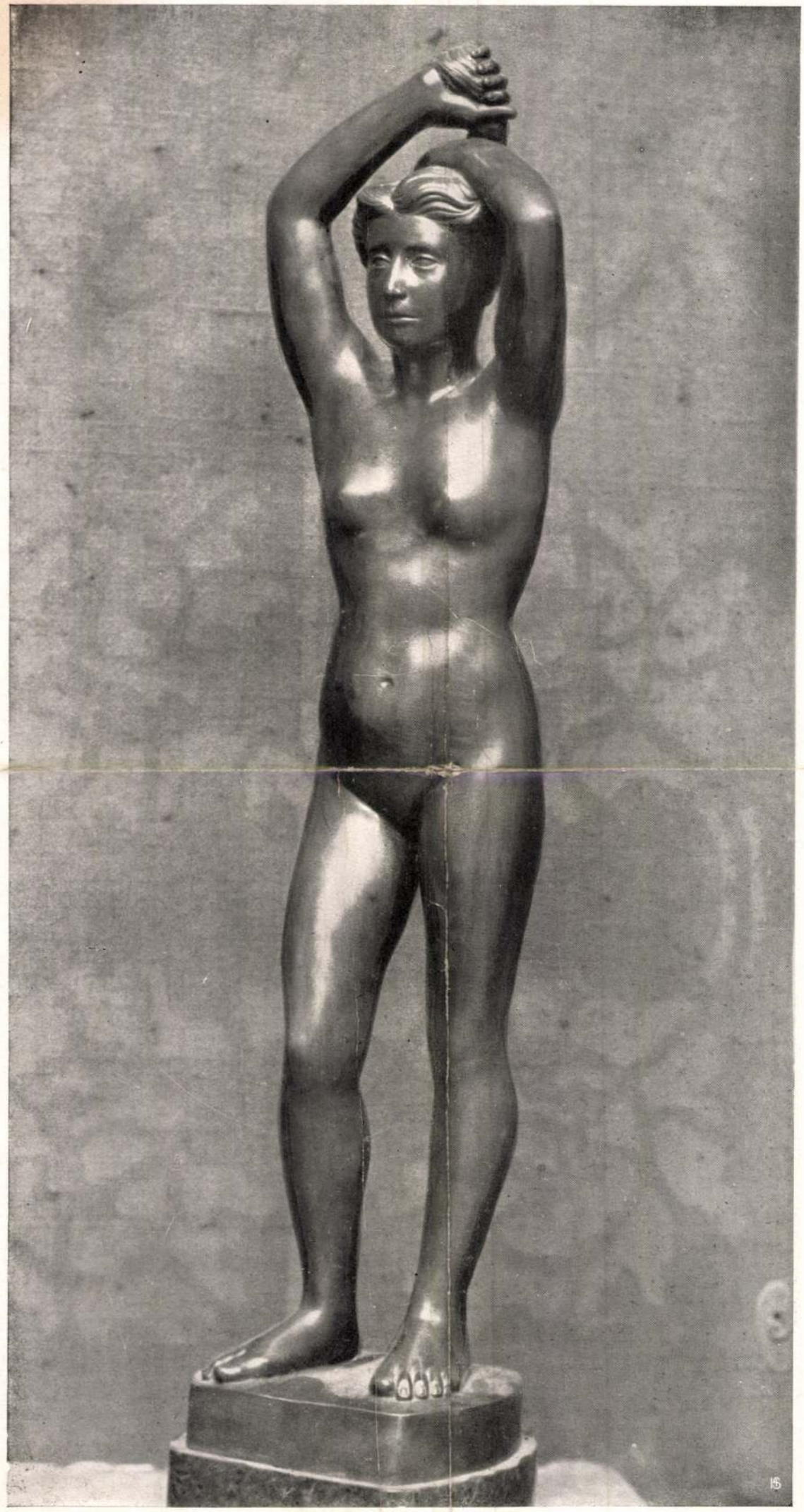

VEDRES MÁRK, BRONZ

FÉNYK. ENDRŐDY SEBESTYÉN

A Hét 1911. IV. évf. 5. sz.

Vedres Márk

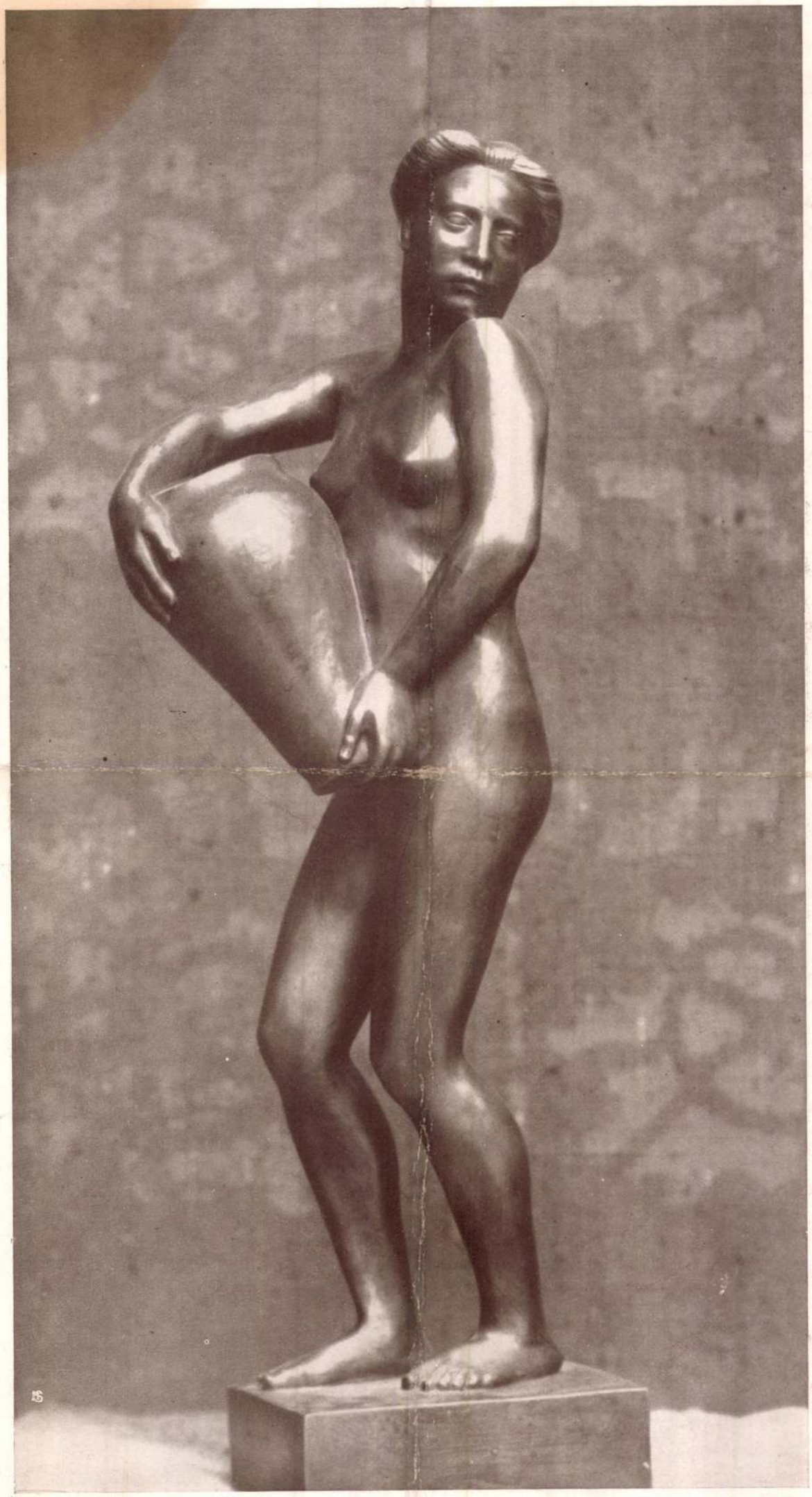

VEDRES MÁRK, BRONZ

FÉNYK. ENDRŐDY SEBESTYÉN

A Ház 1911. IV. évf. 5. sz.

Vedres Márk

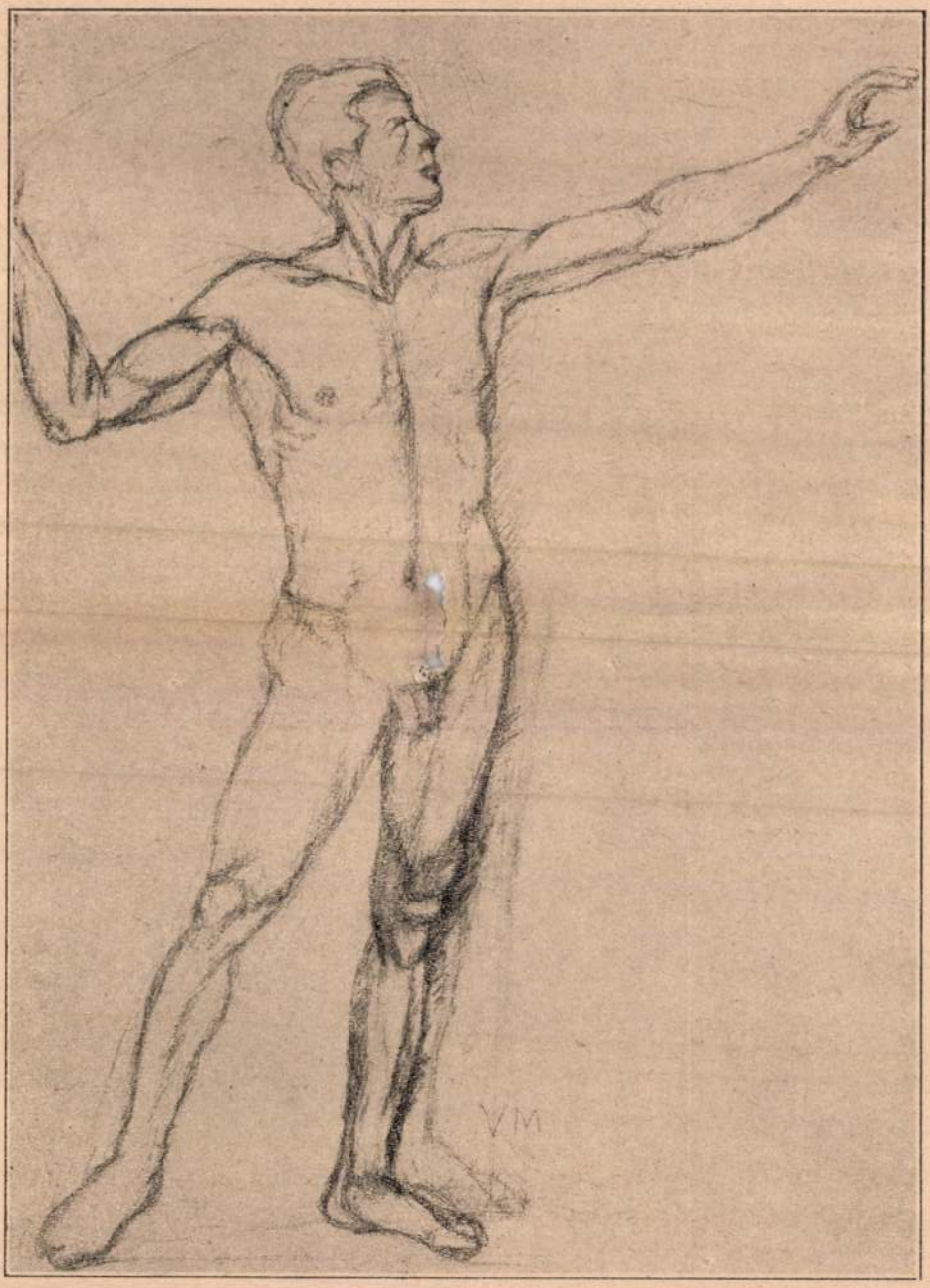

VEDRES MÁRK RAJZA

Nyugat. 1914. ápr. 16.

Az égbe szárnyaló székesegyházak pilléreiből formálódtak ki régen a a szentek testei, s ez a fölfelé lendülés földöntúlian nyulánkká tette alakjukat. Mikor Greco megint a hit tiszta edényévé akarja tenni az emberi testet: felújítja az átszellemítő aránytalanságot, a formák túlzott karcsúságát. A középkor azonban lepellel fedte el az egész testet és csak a ráncvetések tiszta vonalaival tagolta a palástot. Greco számára már üres lett volna a testietlen drapéria, nála megvan az anatómiai tudás teljessége, valószerűkké, jelenvalókká tudja tenni az arányaikban eltólt emberi testeket és így születnek meg képein kísértetek, kik a rossz álmokból lépnek elő, mint fantasztikus lidércnyomások, de beszélnek, éreznek, értenek és válaszolnak. A középkor következetes, harmónikus, szinte természetes volt a túlvilágiasságban: Greco fantomjai húsból és vérből valók és fájdalmas idegrezgések gyötrik őket.

A középkor nem kereste és nem ismerte a valóságot. A tér nem létezett művészetében. Képein nincs távolság és közelség, nincsen distancia. A tértelenségre szükége volt Greco spiritualizmusának is, következetesen megtagadja tehát a jelenségek reális térbeli összefüggését. Csakhogy nála már nem súlytalan testek lebegnek arany mezők fölött, hanem reális alakok között s a reális természetben szünik meg a térbeli elrendezettség. Ezért oly kínzóan látomásszerűek képei.

Az egymást kizáró elemeknek ugyanez a vegyítése jellemzi Greco művészetének minden egyes vonását. A középkor a virágos tarkaságot kereste a festésben: s ez a törekvés egyszerűen, természetesen érvényesült, hiszen az események számára amúgy is egy irreális világüres térben játszódtak le. Greco szemét mesterei felnyitották az atmoszférikus hatások megfigyelésére és feltüntetésére. Fémes csillogású, mély, tiszta, valóságban fel nem található színei átszűrődnek a levegőn, így természetellenességük ellenére is valószerűekké lesznek, hinni kell tehát a hihetetlenben. S ez az egyszerű elemzés analóg eredményekre vezet Greco minden jellegzetes sajátosságával szemben.

A hit utolsó nagy apologistájának hívő apologetáira kegyetlenül rácáfolnak a stiluskritikai módszer ekzakt felvilágosításai. A művészetben nincs misztérium, a művészetben épp oly kevéssé vannak csodák, mint egyebütt. Greco képei sem lélekidézések, a Greco-probléma roppant egyszerű: egy ritka talentumú művész a festés eszközeinek hibátlanul tökéletes kezelésével egyesíti képein a testietlen középkort s a valószerű renaissanceot. Képeinek miszteriózus hatása, az ellentétek összeforrasztásának logikus következménye. Greco művészetében nincsen titok. Csak a valláspszichologiának kell még megfejtenie azt a kérdést, hogy a látható világnak ez a nagy apostola mért törekedett mindig a láthatlan kifejezésére, hogy ez a csodálatosan sokoldalú, kiapadhatatlanúl gazdag fantáziájú művész miért képviseli olyan kérlelhetlen következetességgel egyik rövidlátó, pietista kortársának, Pacheconak felfogását, mely szerint »a művészetnek nincs más célja és nincs más hivatása, mint az, hogy a hit ösvényére terelje s Isten útjaira vezérelje az embereket.« De egy kettőség van még a nagy krétaiban: kísérteties hatalommal rázza fel az idegrendszereket s mégis egy roppant megnyugtató bizonyosságot ád.

Ha ez a titokzatos művészet ilyen teljes tisztasággal világosítja fel hatásának eszközei felől a módszeres kutatást, akkor csakugyan korlátlan lehetőségek nyílnak a tudományos belátás számára még a lélek birodalmában is.

FELEKY GÉZA

Vedres Márk

Vedres Márk ukke
Rodinsröl
Nyugat. 1917 dec. 1

HAFTLICHE AUSSTELLUNG IN WIEN 1890.

R PARKANLAGE.

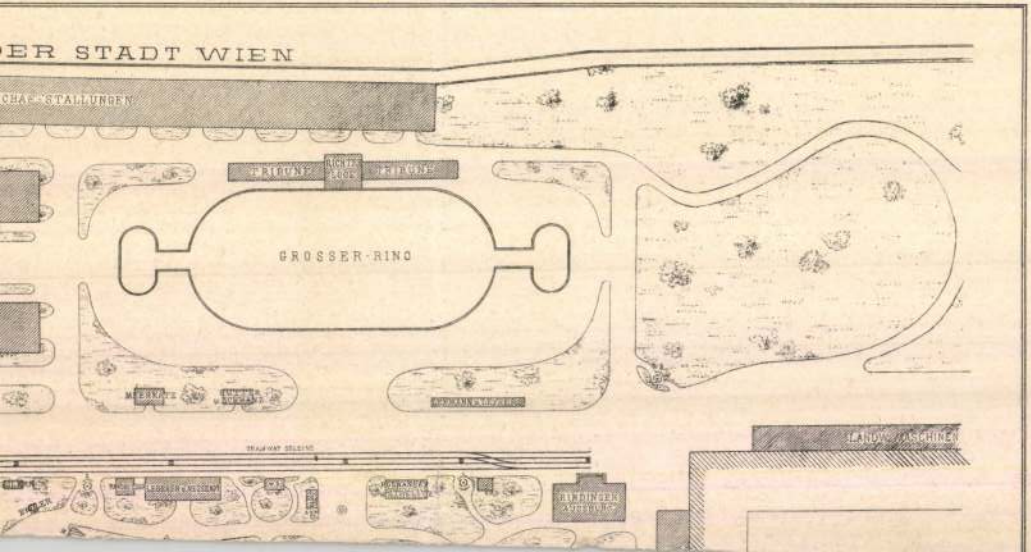

Magy. Nemz. Renaszán Társaság
IV. aukciója. Bp. 1923.

192. **Piranesi, Francesco** (1748—1810):

A COLOSSEUM BELSEJE. Rézmetszet. 47—69 cm. — INNERN DES COLOSSEUM. Kupferstich.

193. **Reynolds, Samuel William** (1773—1835):

VASÁRNAP. Rézmetszet William Collins festménye után. 49—60 cm. — SONNTAG. Kupferstich nach dem Gemälde von William Collins.

194. **Szines mezzotinto-metszet:**

ÖLTÖZKÖDŐ SZINÉSZNŐ, John Collet festménye után, 1779. 36—27 cm. — TOILETTE DER SCHAUSPIELERIN. Farbiger Mezzotinto-Stich nach dem Gemälde von John Collet, 1779.

195. **Königliche Hals-Zierde:**

IMAKÖNYV, rézmetszetekkel, aranyos préselt díszű bőrkötésben, ezüstcsattal. Wien, 1822. — GEBETBUCH mit Kupferstichen, gebunden in Leder, mit gepressten und vergoldeten Ornamenten, Silberne Schliesse.

196. **Moritz von Gruenewaldt,**

Wien, Arthur Wolf Verlag, 1913.

197. **Imakönyv,**

rézmetszetekkel, ezüstveretes és csattos bőrkötésben. Leipzig, 1747. — GEBETBUCH mit Kupferstichen, Ledereinband mit Silberschlägen und Schliesse. Des mit Jesu verlobten Tugend-liebenden Frauenzimmers Allerschönster Seelen-Schmuck.

198. **Ceruzarajz,**

ÁBRÁNDOZÁS. Jelezve alul jobbra: B. M. 840. Mérete 24—16. — BLEISTIFTZEICHNUNG. Bezeichnet rechts unten: B. M. 840.

199. **Ceruzarajz,**

DÜLEDEZŐ HÁZ. Jelezve alul jobbra: B. M. Szept. 845. Mérete 24—16 cm. — BLEISTIFTZEICHUNG. Bezeichnet rechts unten: B. M. Sept. 845.

200. **Ceruzarajz,**

FIATAL LÁNY MELLKÉPE. Jelezve alul balra: B. M. 1838. Mérete 24—16 cm. — BLEISTIFTZEICHNUNG. Bezeichnet links unten: B. M. 1838.

200/a. **Ceruzarajz,**

PRÉMKABÁTOS FÉRFI. Jelezve alul jobbra: B. M. 841. Mérete 24—16 cm. — BLEISTIFTZEICHNUNG. Bezeichnet rechts unten: B. M. 841.

IV. Plasztika.

Plastik.

201. **Alvó gyermek.**

Fekete és fehér márvány. Hossza 58 cm. XIX. század közepe. — SCHLAFENDES KIND. Schwarzer und weisser Marmor. Mitte XIX. Jahrhundert.

202. **Vedres Márk:**

FURULYÁZÓ FIU. Bronzszobor, márványtalapzaton. Magassága 34 cm. Jelezve: Vedres Márk. — FLÖTENSPIELENDER KNABE. Bronzefigur. Bezeichnet: Vedres Márk.

203. **Barye, Antonie-Louis** (1795—1875) :

FUTÓ ELEFÁNT. Bronzszobrocska. Magassága 7 cm. Jelezve : Barye. Barbedienne öntő jelzésével. — LAUFENDER ELEFANT. Bronzefigurchen. Bezeichnet : Barye. Mit der Signatur des Giessers Barbedienne.

204. **Chapu, Henri-Michel-Antonie** (1833—1891) :

BRONZSZOBOR. Magassága 35 cm. Jelezve : h. Chapu. Barbedienne öntő jelzésével és gyári jelével. — BRONZESTATUETTE. Bezeichnet : h. Chapu, mit der Signatur und Fabrikmarke des Giessers Barbedienne.

205. **Vedres Márk :**

KANNÁT HORDÓ IFJU. Bronzszobor. Magassága 36 cm. Jelezve : Vedres Márk. — JÜNGLING MIT KANNE. Bronzefigur. Bezeichnet : Vedres Márk.

206. **Vedres Márk :**

IFJU FURULYÁVAL. Bronzszobor. Magassága 28 cm. Jelezve : Vedres Márk. — JÜNGLING MIT FLÖTE. Bronzefigur. Bezeichnet : Vedres Márk.

207. **Marauser, Rudolf :**

ÜSTÖT EMELŐ LEÁNY. Bronzszobor, részben patinázva. Magassága 24 cm. Jelezve : Rudolf Marauser. Gladenbeck és Fia öntő jelzésével. — MÄDCHEN MIT KESSEL. Bronzefigur. Bezeichnet : Rudolf Marauser. Signatur des Giessers Gladenbeck und Sohn.

208. **Szent Rókus.**

Fafaragvány, festve és aranyozva. Magassága 17 cm. Osztrák, XVIII. század. — DER HEIL. ROCHUS. Holzfigur, bemalt und vergoldet. Österreich, XVIII. Jahrh.

209. **Ülő gyermek.**

Bronzszobrocska. Magassága 12 cm. XIX. század. — SITZENDER KNABE. Bronzefigurchen. XIX. Jahrhundert.

210. **Két vívó fiucska.**

Bronzszínűre festett horganyszobrocskák. Magasssága 19 cm. XIX. század. — ZWEI FECHTENDE KNABEN. Bronzefarbige Zinkfigurchen. XIX. Jahrh.

211. **Elefánt.**

Elefántcsontszobrocska. Magassága 4 cm. XIX. század. — ELEPHANT. Elfenbeinfigur. XIX. Jahrhundert.

212. **A säckingeni trombitás.**

Elefántcsontszobrocska. Magassága 11 cm. XIX. század. — DER TROMPETER VON SÄCKINGEN. Elfenbeinfigur. XIX. Jahrhundert.

213. **Incroyable.**

Elefántcsontszobrocska, ugyanilyen talapzaton. Teljes magassága 16 cm. XIX. sz. — INCROYABLE. Elfenbeinfigur. XIX. Jahrhundert.

214. **Napernyős hölgy.**

Elefántcsontszobrocska, ugyanolyan talapzaton. Teljes magassága 17 cm. XIX. sz. — DAME MIT SONNENSCHIRM. Elfenbeinfigur. XIX. Jahrhundert.

215. **Gitározó ifju.**

Elefántcsontszobrocska, ugyanilyen talapzaton. Teljes magassága 17 cm. XIX. sz. — GUITARRESPIELENDER JÜNGLING. Elfenbeinfigur. XIX. Jahrhund ert.

— Mit mondasz?

— Hogy, — folytatta Gyula gyászos hangon, — az a tetemes korkülönbség, ami köztetek van . . .

— Öt esztendő, — mondta csodálkozó arccal Teréz. — Eddig sohasem említette, hogy . . .

— Ha amit eddig nem érzett, az most, a te csodálatosan viruló fiatalságod mellett egyre felötlőbbé lesz . . . És, hogy őt elkeseríti és idegessé teszi a gondolat, hogy te mellette szenvedsz, szótlan béketűréssel, mártírmódra . . .

— De hiszen . . .

— Mondd, Teréz. Te olyan okos asszony vagy, olyan szép asszony vagy, olyan aranyos, kedves, jóravaló asszony vagy, légy egyszer őszinte is. Igazán megúntad azt a szegény fiút?

— Istenem! — kiáltott fel Teréz kétségbeesetten. — Már hogyan is . .

De többet nem tudott mondani. Görcsös sírásra fakadt.

— Rút vagy! — súgta oda a másik asszony titkon Gyula felé haragos arccal. De Gyula ránevetett vígan.

— Mit vigyorogsz?

Nem is felelt neki.

— Ne sírj, Teréz, — folytatta a sógor rendkívül meleg hangon. — Még megvígasztalhatod. Még nincsenek annyira tönkretéve az idegei, hogy egy áldott asszony helyre ne állíthatná a megbomlott lelki egyensúlyt, amit . . .

Hirtelen elhallgatott, mert nyílt az ajtó és Ákos toppant be a szobába, sötét és felleges arccal.

— Szervusztok, — dörmögte s tovább akart menni. De Gyula megfogta a kezét.

— Várj csak, öreg, egy pillanatra. Nézz oda.

Ákos megállt.

— Hová?

— Hát oda.

— Mit lássak?

— Nézd a Teréz finom fejecskéjét a lámpafényben.

Gyula érezte, hogy ez a legnehezebb pillanat. Erősen ránézett Ákosra. Szuggeráló akarattal. Minden lelki erejét összeszedte a házi béke érdekében. Undorodott a veszekedéstől.

— Nézd, — mondta és egy arcizma sem rándult, — nézd meg ezt az asszonyi fejet. Milyen gyönyörű. Mennyi titokzatos szépség! Micsoda lágy vonalak. Durva és gonosz ember az, aki ezt meg nem látja.

Sikerült. Ákos megállt. Nem akart durva és gonosz ember színében feltünni. Nézte a felesége gömbölyű fejét és előrehegyesedő orrát engedelmesen és bólogatott.

— Nézd ezt a megvilágítást! — folytatta az öccse és nem figyelt a felesége felháborodott integetéseire. — Nézd a fény és árnyék finom változását. És nézd, mennyire átüt rajta a lélek! A jóság, a gyöngédség, szeretet, szerelem!

Ákos dörmögött valamit és megint csak bólintott.

— Boldog ember, aki tizenöt esztendőn keresztül nézhetted itt ezt a szép fejet a lámpád fényében! Aki még most is ugyanazt a szájat és ugyanazt a drága lelket csókolod meg, aki . . .

Ákos kényelmetlenül fészkelődni kezdett s most már értelmesebben dörmögött valami ilyesfélét:

— Arra mi már öregek vagyunk.

Gyula a hátára ütött.

— Ne nevettesd ki magad megint! Micsoda szamárság! Teréz látnivalóan nem öreg, azt magad is tudod és látod, jobban, mint én. Hogy pedig te öreg volnál, kereken tagadjuk. Teréz, hát felelj! Öreg ember Ákos? Nem tud már talán megölelni, amiért egy kicsit meghízott? Ugyan! Tekintélyes ember lettél, öregem, de nem öreg! Ilyen asszony mellett nem is lehet öregnek lenni.

Mészöly fényképe

Lortzing vígoperája, a Cár és Ács a Városi Színházban. Sárosy Andor (Péter cár) és Kőszeghy Teréz (Mari)

Rendületlen nyugalommal most a felesége felé fordult és rámutatott.

— Micike, vegyen példát róluk! Hogy ilyen harmónikus boldogságban tölthessünk mi is még sok esztendőt együtt.

Ákos zavartan köhécselt közbe, Mici asszonyra pillantott, aki az előbb egészen mást látott.

— Na . . . néha mi is veszekszünk . . .

— Nem tudom elképzelni. Bocsássatok meg, ebben az otthonban, ebben a drága kis meleg zugban, a boldogság levegőjében nem tudom elképzelni. De ha néha veszekedtek is, annál forróbb a kibékülés csókja . . .

Nagyon érzelmes hangon mondta ezt.

Ákos úr elvörösödött fülön fölül, a kopasz fejebúbjáig. Teréz pedig elsápadt. De nem birta tovább. Egyre a fülében csengtek a sógora meleg szavai. Felugrott és az urához rohant, átfogta a két karjával a nyakát és sírni kezdett.

— Na . . . na . . . — dörmögte az ura zavarodottan és nagy kövér kezét a kontyára emelte. — Na . . . mi van magával, fiam?

De az asszony csak sírt és még szorosabban hozzásimult. A hegyes orra, meg egész arca el volt rejtve az ura mellén, Ákos csak a kontyát, meg a nyaka vonalát látta és az csakugyan olyanféle volt, mint tizenöt évvel ezelőtt. Furcsa lágyság érte a szívét s azt a kis vékony nyakat ott a mellén egyszerre csak simogatni kezdte.

Később, mikor Micike egyedül maradt az urával, kitört belőle a nevetés, akármilyen lágyszívű volt is különben.

— Szegény Teréz! — törülgette a szemét és hajlongott a kacagástól. — Szegény Teréz, avval a hegyes orrával! És milyen ájtatos arccal hajolt a lámpafénybe, mikor Ákosnak beszéltél . . . Jaj, de rút vagy! Ezentúl egy szót sem fogok neked hinni. Van neked szíved, a bátyád és a sógornőd előtt . . .

— Csacsi! — mondta Gyula úr és végighevert a divánon. — Azt mondd meg nekem: boldogok, vagy nem boldogok?

— Boldogok — bólintott a kicsi asszony.

Vedres Márk: Arckép. Bronzplakett. A Képzőművészek Uj Társasága kiállításából

— Akkor hát a mai hazugságaimat a javamra könyvelik el odafönt az égben.

Szólt és tiszta lelkiismerettel, jókedvűen magához vonta a felesége csinos fejecskéjét. Reánézett és valami imafélét mondott magában:

— Add, Istenem, hogy ezt a kerek arcocskát mindig ilyen szépnek tudjam látni. Add, Istenem, hogy sohase vegyem észre, ha hegyes lesz az orra. És add, Istenem, hogy ha mégis észrevenném, akadjon valaki, aki rászedjen engem és el tudja hitetni velem, amit hinni szeretnék.

Aztán megcsókolta az asszonyt.

A férfiruhás irónő

Irta: **Krudy Gyula**

Hősnőnk, *Vay* Sarolta grófnő Gyónon, Alsódabas mellett született atyja kastélyában.

Atyja, Vay László gróf ebben az időben az öreg József főherceg mellett volt szárnysegéd, anyja, Beniczky Irma, régi pestmegyei család sarjadéka.

Sarolta elsőszülött volt a családban.

Atyja, aki fiúörököst várt, gyermekkorától kezdve Sándornak nevezte a kisleányt, fiúruhába öltöztette és a nevelésénél fogva nagymértékben hozzájárult, hogy Sarolta grófnőből a későbbi extravagáns teremtmény fejlődjék.

Ugyanez a Vay László gróf Gyónon másodszülött gyermekét, aki már fiú volt, puszta szeszélyből leánynak nevelte. A ma is élő pápai pronotárius és hires bencés misszionárius paplétére máig fenntartotta a szoknyaviseletet.

Vay Sarolta csak egyszer járt leányruhában, még pedig Balatonfüreden, egy Anna-bálon, amikor egy Déri Gyula nevü iró és szerkesztő kedvéért felöltözött a hozzája méltó női ruhába és fiatal leány módjára reggelig jókedvüen táncolt. Egyébként élete végeig megtartotta a férfiruha-viseletet.

Jó darab idő óta nem látni excentrikus, furcsa embereket futamodni az utcákon, mert mostanában minden ember ugyis olyan, aki után a régi, józan világban újjal mutogattak.

Az úgynevezett eredeti alakoknak nem kedvező ez a korszak, azoknak az eredeti alakoknak például, akik ruházkodásukkal és egyéb külsőségeikkel akartak különös feltünést kelteni.

Hol van manapság Simli Mariska, a fehérvári kisasszony, aki papi reverendába öltözve, cilinderkalapja alatt rövidre vágott hajzattal járt-kelt az országban és fáradhatatlanul gyüjtötte az előfizetőket egy soha meg nem jelenő könyv vagy ujság részére? Hová lettek a *Vay Sándorok*, — az egykori grófkisasszony, aki George Sandort választotta ideáljának (de Musset költő nélkül?) A jól szabott férfiruhája ugyan itt-ott elárulta a női testalkat sajátságait, de egyébként nem minden ember vette észre, hogy asszonyság járkál a pepitaruhában. Vastag fekete szivar a fogai között, mint akár egy arszlánnak. Férfias, kemény pillantásokat vet az utcán a szemközt jövő csinosabb hölgyekre, míg kemény kalapját gigerlisen félrevágja, mint akár egy bécsi fiakkeres, valcert fütyörész és leányszöktetési kalandba keveredik, megszöktetvén Nyiregyházáról Eszéki Irma kisasszonyt, aki ugyancsak nem volt józan leánykának mondható. Sötét éjszaka, négylovas kocsin, köpenyegbe burkolózva, megbizható szolga társaságában történik a leányszöktetés, mint a mult században a lovagi- és illemkönyvek ezt előírták. Bécsig meg sem állnak a szökevények, s még Alsódabason sem kötnek ki, pedig itten minden udvarházban rokonai, barátai laknak Sarolta grófnőnek.

Az egész Magyarország a szenzációs leányszöktetésről beszél. Hiszen igaz, hogy a leányokat azelőtt is szokás volt elszöktetni, ha másképpen nem adták őket, de az még nem fordult elő Magyarországon, sőt Nyiregyházán sem, hogy leánynemen leyő szöktetne meg leányzót.

Grácban érik utol a kétségbeesett rokonok a világgá ment leányokat, akik ott törvényes házasságot kötöttek. Miután előkelő személyekről volt szó, egyéb büntetés hián az ideggyógyító szanatóriummal elégedtek meg az atyafiak az excentrikus szerelmesek számára. Kraft-Ebing, az akkoriban világhires idegorvos vette kezelése alá Vay Saroltát, mert kiderült, hogy normális leányzó, aki csak pillanatnyilag veszítette el a józan eszét.

Ám Vay Sarolta se marad sokáig fogoly. Az idegorvos megteszi a maga észleleteit, az elszánt leányszöktető most már véglegesen Vay Sándor gróf néven telepedik meg Budapesten.

Gazdasszonyos kéziratait csakhamar megismerik a pesti szerkesztőségekben. Néha úgy ír, mint egy férfi: *D'Artagán* néha az álneve, amely nevet Dumas Három testőrének egyike viselte, máskor csak *(V. S.)* betükkel jelzi irásait, amelyek többnyire visszaemlékezések azokra a régmult időkre, akiket Pestmegyében, Alsódabason vagy Szabolcsban látott valaha a koronaőr leánya. A dabasi úriházak ámbitusain sze-

Brachfeld-szalon

Női kalapkülönlegességek
Külföldi modellek

Budapest, IV, Kigyó ucca 5.

Legjobb pehely, gyapju és vattás paplanokat gyárt László Sándor VIII, Vas ucca 14. Telefon: József 138—92.

Uj Idők 1924. XXX. 21. sz.

Vedres Márk

Vizontó kutfigura,
Budapesten a Mészáros
utca sarkán
fentitől repr.

Pesti Napló képes mell.
1938. jul. 3.

Vedres bárt

A Képzőművének hy Tárrakóga
választmányának tagja lett

Nemzeti Ujság 1938 VI 8

Vedres Márk

179. VEDRES MÁRK, Lovas. Bronz . . . . . 300.

Művészeti Közlöny

1938. febr.

2. old.

MDK

Vedres Márk

Álló nők, gipsz

KUT, B.Szal. 1957. nov

14 l.

Vedres Márk

Női akt i. szobra nagyel a KUT jubiláris kiállításán a Nemzeti Szalonban /emlitve/

Lyrág 1937 XI. 20.

Vedres bárk

Aktnobra nekejtel a KUT

kiállításán a Nemzeti

Szalonban (emlitve)

Pest' Hirlap 1937 XI. 21

Vedres szobrász

Szerepel a KUT kiállításán a
a Nemzeti szalonban

Magyar Hirlap 1937 XI. 21

Vedres Márk. Szobrász

Szerepel a KVT jubiláris kiállításán

a Neinkerti Szalonban

Pesti Napló 1937 XI. 21

Vedres hárk szobrási

kerepela KUT jubiláris kiállításán

a Nemzeti szalonban

Nemzeti Ujság 1937 XI. 21.

MDK

Vedres Márk

Pihenő nő, repr.

Ritmus, repr.

Fekvő nő, repr.

Rózsa M.: Vedres Márk uj szobrai. Magyar Művészet 1938. 2o1-2o9.l.

MDK

Vedres Márk

Női akt, repr.

Ülő nő, repr.

Harmónia, repr.

Rózsa M.: Vedres Márk uj szobrai. Magyar Müvészet 1938. 201-209.1.

MDK

Vedres Márk

Három nő, repr.

Nővérek, repr.

Fiatal fiu, repr.

Rózsa M.: Vedres Márk uj szobrai. Magyar Müvészet 1938. 201-209.1.

Vedres Márk

Nyabb szokszoi ismertet: Rózsa Miklós a „Magyar hűvének" jul-aug. számában

Neumann Lipóg 1938 VII. 1

MDK

Vedres Márk

Korsós fiu, gipsz bronzban
Álló fiu, bronz

Tamás-Galéria 92. kiáll. 1938.

MDK

Vedres Márk

"Alló fiu" c.szobormüve a modern magyar kisplasztikanak a kiallitasan./Tamas Galéria/

Cikk: Modern magyar kisplasztika.

Pesti Hirlap 1938. januar 9.

Vedres Márk

Kállai

Ujvidék 1938. I. 9

MDK

Vedres Márk szobrász

p.ö: Modern magy.kisplasztika 1938. Az Est, 1938. jan. 9.

MDK

Vedres Márk, szobrászm.

képviseli az "öregeket".
"Álló fiu" Különösen megkapó.

Tamás Galéria.

Modern Magyar kisplasztika 1938.
Pesti Napló 1938. jan.9.

tott ki, amelyben a létfentartási költségek emelkedésének megakadályozása érdekében kimondja, hogy tilos a gáz- és villanyáram tarifájának drágitása. Nem emelhetik fel áraikat a szállodák sem és nem engednek semmiféle

aki potyázó kutyatulajd
nyomára vezeti, azt a tit
tyatartókra kivetendő
százalékával jutalmazza.
jutalom sok embert k
tett, de csak egy akadt
tük, aki rájött, hogyan

jó befektetés
fel a biro-
játékok tar-
zzal az érzés-
tizenegyedik
nyokban ren-
Pánczél Lajos

Scherl felv.

A főváros közegészségügyi és bakteriológiai intézetének tudós vezetője, Ströszner Ödön dr. most közzétett jelentésében rendkivül érdekes dolgok vannak. Ha az ember letette a jelentést, ugy érzi, hogy millió veszedelem környékezi, sötét hatalmak leskelődnek körülötte, olyanok, amelyek életére törnek. Megdöbbentőek az adatok, amelyek Ströszner dr. igazgató könyvéből izgató formában lépnek elénk.

A sok-sok vizsgálat, szám és adat közül különösen megragadta figyelmünket az, hogy mennyi rengeteg bacillus leselkedik az emberre. Tele van velük nemcsak a levegő, hanem a tej, fagylalt, mindenféle élelmiszer, sőt a Duna vize is, de mégis elsősorban a levegő baktériumai azok, amelyek legijesztőbbek, mert levegő nélkül nincs élet, akár tetszik a budapesti utcák levegője, akár nem, be kell azt lélegeznünk. Nincs menekvés előle.

Egyes utcákban, igy a Lajos-utcában is, 1400 porszemecskét talált a vizsgálat 1000 köbcentiméter levegőben. Hogy egy-egy porszemben mennyi baktérium van, arról nem is kell beszélni, elég már magában véve az is, hogy a csecsemőknek épugy, mint a felnőtt embereknek 1400 porszemet kell belehelniök, ha az utcán tartózkodnak.

Ha ehhez hozzáadjuk azt a korom- és füstmennyiséget, kénsavat meg egyéb mérgező anyagot, amit a vizsgálat a pesti levegőben talált, akkor szinte érthetetlen, hogy még élünk és lélegzünk. Ha igy haladunk tovább is, megérjük még az időt, amikor gázálarcot teszünk a fejünkre, hogy megvédjük magunkat a legveszedelmesebb ellenséggel, — a pesti levegővel szemben.

MDK

Vedres Márk

Fekvő női akt, terr.

Árverési Közlöny. 1938. 4.sz. 41 l.

MDK

Vedres Márk

Fekvő női akt, terr.

Árverési közlöny. 1938. 6.sz. 4o 1.

MDK

Vedres Márk

Móricz Virág dr.: Képzőművészeti kiállitások Budapesten. Tátra. 1938. II. 2.sz.

MDK

Vedres Márk

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

Vedres Márk MDK

Fürdő után, bronz

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Vedres Márk

Fürdő után. Bronz. Magantulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll. képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Kassák L.: Vedres Márk szobrai. munka 1937. 54. sz.

Vedres Márk

Kanák lajos cikkének ismertetése

Magyar Hírlap – Vedres M. szobrai
1937 V. 2.

Vedres Mária

Szerepel a K.V.I.T.
kiállításán a Nemzeti
Galériában

P.H. 936 11.75

Verd

Vedres Márk MDK

Éva, terrakotta
Nő ruhával, terrakotta,
Halász gispz
Tákozló fiu, terrakotta.

Nemzeti Szalon 1936. febr.-márc. 8.
KUT kiállitás.

Vedres Márk

nobrán

Vedres Márk

Kiákit

M. 1935. II. 10.

Vedres Márk
szobrász

Brummer József /Newyork/ a müvész Álló nő c.márvány-szobrát adományozta a Szépmüvészeti Muzeumnak.

Magyarság
1935.VI.29-

Vedres Márk

Tékozló fiú c. szobor-
műve repr.

Magyar Művészet
1936. 155. l.

Vedres Márk

MDK

Fürdő után, bronz

Micsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Vedres Márk

Éva, terrakotta
Nő ruhával, "
Halász, gipsz
Tékozló fiu, terrakotta

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 6 l.

Vedres Mark

Szerepel a K.U.T.
kiállítás a Nemzeti
Szabadban.

N.U. 936 11.22

Vedres Mark

Szerepel a K.U.T Kiállitásu a Nemzeti Szalonban

M. O. 936 Π. 23.

Vedres Mák

Szerepel a K.U.T.
Kiállításán a Nemzeti
Szalonban. Kiemelik művészetét

B.H. 936 II/23

Vedres Márk

hiszpel a K. V. T.
kiállítás a Nemzeti
helyben

Est, 936 II, 23.

MDK

Vedres Márk szobrász

K.A: KUT kiáll. Pesti Napló, 1936. febr. 23. 12 l.

Vadres Márk

Szobrász

Genfben a Nemzeti Muzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív jellegű képző-és iparművészeti kiállítás anyagában - szoborral szerepel.

Budapesti Hirlap
1929.VIII.15.

Vedres Márk

szobrász

Magyar képző- és iparművészet genfi kiállitása - a szobrászati anyag részére a genfi Musée d,Art et d, Histoire igazgatósága két termet bocsátott rendelkezésre- kitűnő szobrokkal szerepel.- Kisplastikával.

Nemzeti Ujság
1929.VIII.25.

Vedres Márk

szobrász

Magyar szobrásznővészeti kiállítás - Genfben a genfi Musée d'Art ed d'Histoire termeiben - szoborral szere pel.- Kisplasztikával.

Ujság
1929.VIII.25.

MDK

Vedres M. szobrász

Nemzetk.velencei kiáll. Képzőművészet 1930. 31.sz.
145. l.

MDK

Vedres Márk

1.

Velencei Biennale, 1930. 167.1.

Vedres Márk

Szandálhúzó nő, bronz.

Árverési Csarnok aukció kat. 1931. dec. 4.sz.
58.lap

MDK

Vedres Márk

Vedres Márkkal együtt készitették Komor és Jakab épitészek a Kossuth mauzoleum pályatervét.

Visszaemlékezés, Komor Marcel.1933.I. Park szanatorium.

Vedres Lajos

Vedres Lajosné szül. Kőszeghelyi Ágnes és annak
épületének a Kossuth mauzóleum pályázatra.

Visszaemlékezés, Somor Lajosról.1937.I.-nek
szóratorium.

Vadres Márk szobrász.

Báró Kohner Adolf aukcióján az Ernst Múzeumban szerepelt.

PH. 934. II. 1e.

Vedres Márk

Nő akt, márvány

KUT kiáll. N.Szal. 1934. dec. 7 l.

MDK

Vedres Márk

/e.a./:A KUT kiállitása. Ujság 1934. dec. 2.

MDK

Vedres Márk, fXXXXXXXX

szobrász.

sikerét elsősorban kell említeni.

A KUT kiáll.- Nemz.Szal.-Nemz. Ujs. 1934.dec.2.

28.1.

Vedres Márk

Münével nerepel a Nemzeti holoakon rendezett K. V. T. kiállitásra.
Kiemelik „Mói art-ját.

N. Ů. 934. XII. 2.
m. 934. XII. 2. Est, 934. XII. 2.

Vedres Márk

Kiákít

NÜ. 1935. I. 20.

Vedres Márk

Kiállít

M. 1938. T. 20

Vedres István

Csoportkiállításon szerepelt a Tamás Galériában.

PH 1935. I. 20.

MDK

Vedres Márk

Két kiállitás. Mai kisplasztika és szoborportré.
Pesti Napló 1935. jan. 20. 13.l.

Vedres Mark

l.

Mütterem I. csop-
kiáll. 1935 febr –

könyv, papír és írószer
kereskedése
RIMASZOMBAT

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Vedres Ilák

szobrász

Müterem kiállitási csarnokban - kiállitás - képével szerepel. Kimagaslik a szobrok közül „Álló nő" c. kis terracotta szobrával.

U j s á g
1935.II.5.

Vedres Ilák

szobrász

"Műterem" első kiállitása - Kossuth utcai helyiségében - szoborral szerepel.-

Nemzeti Ujság
1935.II.[illegible].

MNK

Vedres Márk

szerepel a kiállitáson

Benczo László: A K.U.K. kiállitása a Nemzeti Szalo
ban
Képzőművészet 1935. 17.1. 8 o. k.

Vedres Márk

l. Déry 1927

23, 82, 86. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

MDK

Vedres Márk

D.Rózsaffy: Une promenade rapide au Musée des Beaux-Arts. A Mügyüjtő 1928. 8-9. sz.

MDK

Vedres Márk

1.
UME bécsi kiáll.1928.
Ugyanez az anyag kiállitva Bpesten
1928.febr.

Vedres Márk.

A Szépművészeti Muzeum új magyar képtárában szobor-alkotása szerepel.

Pesti Hirlap, 1928. Okt. 30

MDK

Vedres Márk

Herczeg G.:Vaszary János és az - Ume kiállitás a Hagen-szövetségben. /Bécsi levelek/. Ujság 1928. jan. 15. 6.l.

Vedres Márk.

A régi Műcsarnokban rendezett Iparművészeti Társulat kiállításán bronz- és terrakotta-szobrai szerepeltek.

Magyarság, 1928. dec. 2.

Vedres Mária

Az 1920-as években
Firenzében élt.

Sarujáit kötöző nő,
bronz, kisplasztika.

Kat. Nürnb. 1929
37. l.

Kedves

Köszönettel

Boesán at a Kése
kamtatom uto
is alkalmas úgy
az Illik csárdá
ízben voltunk o
is. Mondhatom,
annyira, hogy e
erütörtökön is m
Indulás 6 és 1/4 7 ó

Vedres Márk.

Kisebb szobornűve szerepelt az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán, a régi Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 2.

Vedress Márk
szobrász

Postatakarékpénztár aukciója – Árverési Sarnok-
ban – A bőles c. márvány szobra szerepel –

Pesti Hirlap
1929 IV. 12

Vedres Márk

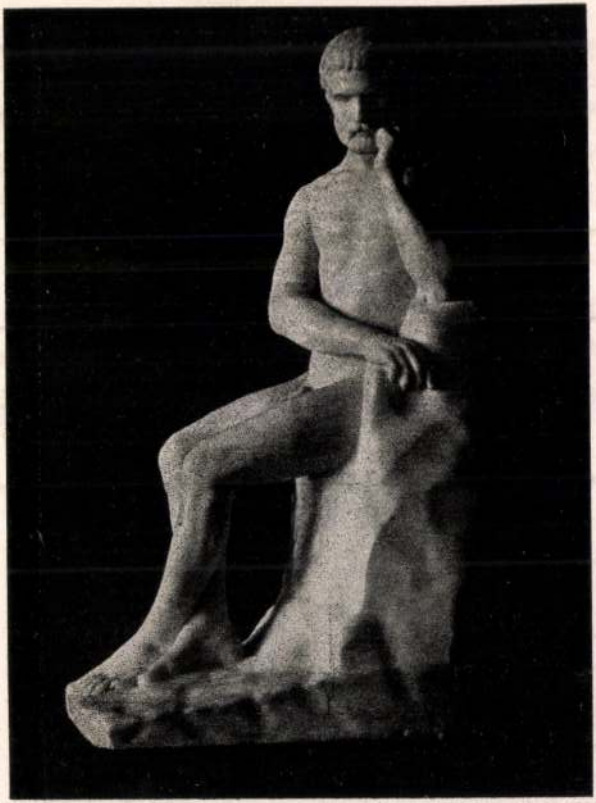

1065. *Vedres Márk:* A bölcs. (Márvány.)

Áveresi Közlöny
1929. ápr. 3. sz.

1656. 1816. 1813.

Vedres Márk

szobrász

Barcelonai világkiállítás - magyar képzőművészeti kiállítása - ez borral pezsg el.

Nemzeti Ujság
1929.V.9.

Vedres Márk

szobrász

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási pavillonban - szoborral szerepel.

Plan Líba

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Vedres Márk

szobrász

Genfben a Nemzeti Museumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív jellegi képző- és iparmuvészeti kiállítás anyagában - szoborral szerepel.

Nemzeti ujság
1929.VIII.15.

MDK

Vedres Márk

Táncosnő, br.

Szépm.Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Vedres Márk

MDK

Gyermekarcmás, márvány

MIcsarnok 1926 őszi kiállitás

Vedres Márk MDK

Gyermekarcmás, márvány

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

Vedres Márk

szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

PH 1926. X. 24.

MDK

Vedres Márk

a KUT Művésztanácsának törzstagja

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

Vedres Márk

Szerepelt a Művésznők Őszi tárlatán.

Újság 1926. X. 24.

Vedres Márk

l.

Ars Una.

1924. 6 nr

247. l.

emelendő épületek terveinek elk
ba beillesztett 129/2. §. szak
tér egységes és monumentális ha
let tervei már ezeknek a szabál

Minthogy ily enmó
kérjük a közölt intézkedések t

Budapest, 1927. j

D.S.

Közp. nyomt. XXVI. cs. 3. sz.

Vedres Márk

MDK

Táncosnő, bronz

Műcsarnok 1924 február-március

Vedres Márk

MDK

Fiu kutyával, bronz

Mücsarnok 1924 február-március

Vedres Márk MDK

Férfi akt, bronz

Bacchus, bronz

Műcsarnok 1924 február-március

Vedres Márk

irod

Lehel Ferenc, Vedres Márk. Színházi Élet 1924. 21. szám - (Képek-tel.)

U. 2715

Rövid méltatás.

Vedres Márk

szobrokkal szerepel az Iparművészek Társulat kiállításán a Műcsarnok Andrássy-úti helyiségében.

M. 1924. X. 16. (Magyarság)

Vedres Márk, Nobráve

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

131. l.

Szokolay Béla: Budapesti művészeti eszmé nyek

Vedres Márk

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 204

A 197. sz. BAROSS cserké

Budapest, IV., ker. Bástya-u.

Csak egy pengővel járuljon
cserkészünket elvihessük az

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos *Urunk!*

Az 1933. év nagy erőpróbája le

A nemzetközi világtáborozás, J
kivüli követelményeket és feladatokat ál

A Baross Szövetség cserkész
részüket. Egyfelől a felelősséget érezzük
patok minden erejükkel részt vegyenek
szeretnénk, ha az ilyen ifjusági világta
részesülhetne minden cserkészünk.

Elvünk, — amelynek eddig a
csületes munkája alapján mindig eleget

Vedres Márk

MDK

Szobor

Műcsarnok 1925. Iparművészeti Tára. Jubiláris kiállitása

MDK

Vaszary János

Démon a Barban, paszt.

Dizőz, paszt.

~~ALFONZ? PASZT;~~

~~ALFONZ? PASZT;~~

ALFONZ

KUT II. kiáll. N.Szal. 1925. márc.

MDK

Vedres Márk

Eberpár, bronz
Korsóvivő férfi, bronz
Magyarázatás, bronz

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925. márc. 15 l.

MDK

Vedres Márk

KUT II. kiáll. N.Szal. 1925. márc. 3 1.

MDK

Vedres Márk

KUT.II.kiáll.Nemzeti Szalon 1925.márc.

Vedres Márk.

Az Iparművészeti Társulat színpadművészeti kiállításán szobrai szerepelnek.

Pesti Hírlap, 1925. május 31.

M.D.K.

Vedress Márk, nobrák

mintén kiállított az Orsz. Iparművészeti Társulat 40 éves jubiláris kiállításán a régi Műcsarnokban.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1925. XLVI. évf.

okt. 14. sz. 2. old.

Vedres Márk

Az Ujság. 1925. nov. 22. Képzőművészeti szabadiskola

MDK

Vedres Márk

törzstag

KUT 3. kiáll. Ernst Maz. 1926. márc. 2 l.

MDK

Vedres Márk

Dr. Thirring G.: Szépmüv. Muzeum. Budapest
részletes kalauza. Bp. 1926. 91.l.

MDK

Vedres Márk

Fiuakt

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 2o l.

Veen Balthasar van der: Haarl
latrèpe 549(658), 4046(581).

Vedres Márk

Művészet
1926. őszi füzet. 120.

Vedres Márk

Helikon
1922. május
nagy kollektív kiállítás
életrajzzal
oko. felhasználandó
pannos ezüst tárgyak
és kiállítva –

Schodel Rozália:

Térden alól, hétnyolczad b
szeme barna. Jobb kezét fel
züsttel áttört fekete fökötőjéről
ingvállának rövid ~~ujja~~ puffa
fekete csipkéből valók, dereka
fekete. Oldalán rózsafűzér lo
„Barabás M. 1852. Pesten" olva

Olajfestes vászonra, me

M. Kert. 70
Több hölgy ajándéka 1
Ára a kerettel 300 + 30 =
Az 1899 X. 7 én Kelt
tásra engedtetett át, honnan
1896. III. 3-án az ex
honnan 1896. XII. 28–29.

Luját csokorra kötött rojtos bársony

Vedres Márk

Helikon kiáll. ápr.3o.

Mübarát 1922. II.117.1.

MDK

Vedres Márk

Bp.Helikon - 1922.ápr.3o. kiáll.

Műbarát, 1922. II. 117.o.

Vedres Márk szobrász
Női akt

Helikon III. kiállitása. 1922. ápr. 22 l.

MDK

Vedres Márk

Női akt, szobormü

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 22 l.

MDK

Fedres Márk, nobrán.

Női akt.

A „Helikon" kiáll.-i. IV. Kiáll. 1922 Április.

Jegyz. 22. l.

Vedres Márk

Cród
2

Bálint Aladár:

Képek, szobrok.
Nyugat. 1922. jun. 1.

MDK

Vedres Márk

Leány korsóval. bronz

Az "Uj Művészcsoport" első kiáll.
Nemze i Szalon 1917-1918.

Vedres Márk MDK

Emberbár, bronz
O.R. ur relief-portraitja, bronz

Az "Uj Müészcsoport" első kiáll.
Nemzeti Szalon 1917-1918.

Vedres Márk MDK

Dr. H. K. relief-portraitja. bronz.
Fuvolázó fiz. bronz

Az "Uj Művészcsoport" első kiáll.
Nemzeti Szalon 1917-1918.

M.D.K.

Vedress Márk

Rippl Rónai József, Kernstok Károly és Kónyay Elemér igazgatásával megalakult az első magyar Szabadiskola Budapesten. A "Képzőművészeti Szabadiskola" c. beszámoló közli, hogy az iskola minden évben kiállitást rendez és a tehetségesnek itélt "szegénysorsu" művésznövendékek számára kétezer koronás évi ösztöndijat biztosit.

Szinház és Divat, Bp. 1917. dec. 3o. II. évf. 52. sz. 17-2o. lap

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

tagja lett a 1918. dec. 8-án alakult „Művészek és Írók Kulturszövetsége"-nek.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1918 évf. 43. sz.
343 - old.

Vedres Márk, szobrász. MDK

Szobrához készült tanulmánnyal szerepel.

Művészet.1918. 23.1.

M.D.K.

Vedres Márk

Kernstock Károly és Rippl-Rónay József Kónyay Elemér igazgatóval együtt Képzőművészeti Szakiskolát létesitettek. Az Iskola müvészképző tanfolyamaira négyszázhetven müvésznövendék iratkozott be. A lap a Képzőművész Szakiskolát müvészképzés terén össze hasonlitja a hires párisi Julien-akadémiával.
A három alapitó müvész fényképét közli a lap.

szabad /
A képzőművészeti/~~szak~~iskola tanárai:
Szinházi Élet. Bp. 1918. szept. 15-22. VII. évf. 37. sz. 21. lap.

MDK

Vedres Márk, festő

Tanulmány a „Lapdázok" c. reliefhez. Kréta

OMSzM - Graf. oszt. XXVII. kiáll. - 1918 márc. - 19. - 20 sz.
rajzok II. sorok. jegyz.

MDK

Vedres Márk, 187o-

Női akt, márv.

Erkekckox.
Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918. okt.

11 1.

Vedres Márk

A Müvészet c. rovat ismerteti a Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményeiből rendezett tárlaton szereplő müvészeket és alkotásaikat "Három kiállitás" cimmel.
Az első kiállitáson mutatják be az itt felsorolt müvészek munkáit: Hollóy Simon, Bihari Sándor, Deák Ébner Lajos, Jendrassik Jenő, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Hatvany Ferenc, Iványi Grünwald Béla, Rippl Rónai József, Ferenczy Béni és Vedres Márk.
Vedres Már női aktkonstrukcióját értékes munkának tartja a kritika az uj szerzemények között.

A HÉT, Bp. 1918. dec. 13.
XXIX. évf. 41. sz. 638-639. lap.

MDK

Vedres Márk

Margitai Ernő cikke. Magyar Iparmüvészet, 1919.
50-52,61-62 l.

MDK

Vedres Márkné

Margitay Ernő cikke. Magyar Iparművészet. 1919.
90-92, 61-62. o.

V e d r e s M á r k
szobrász

Pesti Napló. 1919.febr.4.(A Vörösmarty-Akadémia Ady Endre szobráért.)

Vedres Márk

A Mübarát 1922.

117

Lovasok összeütközése

313 Palamedes Palamedesz.

Vedres Márk

l. ohv.

A Mübarát 1922.

85 – 88.

Ludovisi bibornok képe.

† 47. Jacob Ferdinánd Voet.

MDK

Vedres Márk

Műbarát 1922, II. 117 l.

Mūbarát. 1922. II. é. 82.

Vedres Márk: Szégyenlős vö. Bronz.

Mubarát. 1922. II. é. 83.

Vedres Márk: Kovas. Bronz

Műbarát. 1922. II é. 84.

Vedres Márk: Szandáljét kötő nő. Oldalnézet. Bronz

Műbarát. 1922. II. é. 85.

Vedres Márk: „Szandáljáét kötő" nő. Elbeszélés. Bronz.

Mutarát. 1922. II. é. 86.

Vedres Márk: A vándor. Sarbó Leo siremléke. Kő

Mubarát. 1922. II. é. 87.

Vedres Márk: Fürdőből kilépő nő. Márvány

Műbarát. 1922. II. è. 87.

Vedres Márk: Leánykat. Márvány

Műbarát. 1922. II. é. 88.

Vedres Márk: Szent Márton. Dr. Mos-
kovitz Iván síremléke. Márvány

Vedres Márk

dall. kiáll. Helikon

Irod

Az Ujság

1922. ápr. 30.

(e.a.: Origány,

Máthy, Vedres

Márk.)

Eger:

Balra a hegyen van
hegy aljában a „Borghi m
el. A várost az „Agria I
lás s egy csónak látható. A
védett város körül vizzel t
lyeken a félhold vehető észre
zo del Magistrato" (E) s a
ve. Jobbra a székesegyházon
(H), az utcákon s a leromb
ben a két uton számosan
Felirata a lebegő szalagon:
„Agria O Erl
s alól magyarázat olvasha
„H. Piazza oue si fa il me
Reikara, méretei a ona
20.5 c/m.
L'Vngheria Compend
1686. pag. 55
Ltha T.4148

Vedres Márk szobrászmüvész
dr.H.K. ur relief-portraitja
Fuvolázó fiu
Leány kosróval
Emberpár
O.R. ur relief-portraitja
Nemzeti Szalon, 1917-18
Uj Müvészcsoport Első Kiállitása

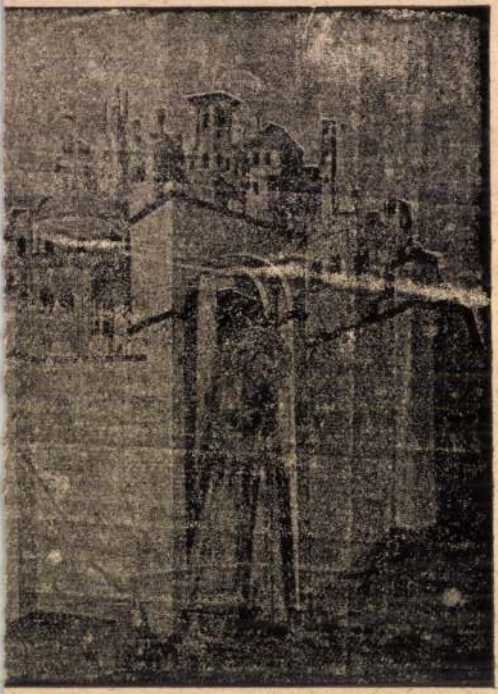

21. kép. *Simone Martini követője: Joachim elhagyja a várost.*

(Vedres Márk)

Élek Artur ( )
művészete. Kny.
Nyugat 8 r 4 kép
22 l. Apr. 1917.

< Vedres Márk >

Irod
Z

Elek Artur:

< >
Nyugat 1917. máj. 16

Kézirata Elek A-
irod. hagyatékában
kép. m. Muzeum

Darnay Kálmán VI. 146.

Vedres Márk

Lásd Elek Artur:
Vedres Márk művészete.
Byp. 1917.

Könyvtárunkban.

MŰVÉSZEK NÉVSORA.

MDK

Vedres Márk arcképe

Rippl-Rónai müve

Magy. művészet a san-franciscói kiállitáson.
Az Ujság, 1916, okt. 27. 14 l.

MDK

Vedres Márk, szobrász

Ostrom-utca 1.sz. villa diszitö szobrait
közösen mintázta Beck Ö.Fülöppel. 1915.

Bajó Gyula:Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp.1942. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai. 64.l.

< Vedres Márk >

nobrát

Elek Artur: < >

művészete. Kny.

Nyugat. 4 kép.

22 l. Bp. 1917

Gent (582)

fel. Kivételt képez, hogy ha a kirovó
az üzembesorozási határozatban foglalt

illető évben a különféle veszélyességi
és a megfelelő veszélyességi arányszá-
dmény adja az *egységdijtételt*, vagyis az
arányszámra eső járulékot. A fizetendő
tkozó beszámitható javadalmazással és
ló szorzata adja meg.
az eddig teljesitett fizetésekről szóló
igitást alig igényelhetnek.
üzletágban a folyó (1912.) év költsé-
előlegekre vonatkozó kirovást, azzal a
len felebbezésnek helye nincs. Ezek az
5 év folyamán foganatositandó végleges
balesetbiztositási járulékokba fognak
913. év terheinek fedezésére fizetendő

-kirovó (gyáripari) üzletágban kirótt,
őlegek csupán az 1912. évre az 1913. év
fognak betudatni. Az *e cimen befizetett*
vétettek föl, tehát *az 1911. évi járulékot*

MDK

Vedress Márk

Képzőművészeti szakiskola nyilt meg 1917.okt. 1.-én, a mester korrekturája mellett.

Magyar mesterek ötödik csoportkiállitása.Bp. Ernst-Muzeum,1917.Kat.

Elek Artúr: Kedves Márk művészete

Kny. Nyugat.
8°, 4l., 22l., Budapest, 1917.

Vedres Márk

Vedres Márk M.D.K.

Bp.1917 körül [?]

-- arcképe. Székely Aladár felvétele. 18 x 13,5 cm.

Székely Aladár fényképei. Irók és müvészek. Bp. év n. [1917?] I.sorozat. sztl.1.

Vedresmák

Nyugat 1914.

565. l. (Keppel)

PÉTER ANDRÁ

A MAGYAR MŰV
TÖRTÉNET

MÁSODIK KÖTET

Vedres Márk
Női akt, bronz

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállítás. 1914. 7 l.

ltak. A romépületben még állottak
ásos szobák, amelyek közül ki kettő-
Az egyik kőbótban régebben Piliny
tünik, hogy két szobát is laktak
emeletes ~~két condignatios~~ volt,
s ott nagy ablakokat Benke Pál látta.
e az uj residentia templom felőli
az épület alatt is. Egyesek ugy
t a barátok "sütőháza" volt. A torony
li végében állt, ott, ahol most a
szobája van. ~~Látszott is rajta, ugy~~
Régi falmaradványok többfelé voltak
astrom kőkeritése is állt még, kapuja
identia kapuja és a patak között, alap-
ók. A pataktól jövet jobbra, a kapu
lt, a város iskolája, amelyet fából
itt a közelben még egy másik kőház
tacska vezetett a hidhoz, amely egy-

MDK

Vedres Márk

A Műcsarnok háborus kiállításán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállítás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

Vedres Márk, szobrász.

Női akt. Bronz.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.
Szépm.Muz.

MDK

Vedres Márk szobrász, bronzérem

Magy. művészet a san-franciscoi kiállitáson.
Az Ujsár, 1916. okt. 27. 14 l.

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

részt vett a bécsi Künstlerhaus magyar kiállitásán. „Klasszikus hangulatból fogant... mély intimitásu", apró bronzait szerző fölibe helyezi a bécsi szobroknak, melyek „még koturnust viselnek".

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 418.

/a cikk megj.: „A Hét" 1914. márc. 29. / „Rebellis magyarok" címen

MDK

Vēdres Mark
zobrász

Munkácsy zobra.

Bálint Aladár: Mūvészet köréből

Grafikai Szemle 1914 évf 3 sz 63 l

Vedres Mark

und

A Gruppo. 1912 -

3-4 22

167 l.

168 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Vedres Mark

ind

A Gyüpö 1912

3-4 7

199. l.

.....*műhely.*

őnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu.....

n.

vi .....hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

MDK

Vedress Márk

Magyar Iparmüvészet 1911. évf. 129.l.

MDK

Vedres Márk

A Ház. 1911. IV. 5. sz. 218.l.

Vedres Márk

Erőd

Elek Artur: A Művészház kiállítása. Az Ujság. 1914. febr. 15.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Vedres Márk

R.M.: "Rippl Rónai aranyérme" cimmel ir egyrészt arról, hogy Rippl Rónait tüntették ki a bécsi Künstlerhaus kiállitásán aranyéremmel, másrészt Vedres Márk, akit eddig "következetesen mellőztek" szintén megkapta a kis aranyérmet, ugyancsak a bécsi Künstlerhaus kiállitásán szereplő alkotásaival.

A HÉT, Bp. 1914. ápr. 26. XXV. évf.
17. sz. 279. lap.

Vedres Márk

A bécsi Künstlerhausban rendezett magyar kiállitást ismerteti Bölöni György: "Rebellis magyarok" cimmel. A müvész munkáit, apró, nagy gonddal összekalapált bronzait nagyra értékeli a kritika, de egyébként inkább a tárlat atmoszférájával foglalkozik inkább, mint a bemutatott alkotásokkal. A cim arra utal, hogy bár a Müvészház vigyázott arra, hogy csak a szelid müveket mutassák be, mégis a magyarok egy kis lázadozást jelentenek a bécsi lojális, előirásszerü müvekkel szemben.
A HÉT, Bp.1914. márc.29.XXV. évf. 13.sz.205. lap.

Vedres Márk

21.1429

A bécsi Künstlerhaus
tavaszi kiállitásán
az állami kis arany-
érmet nyerte.

Pesti Hirlap

1914. ápr. 30.

(A Művészklubból.)

Sebastian-Hann-Vere
für heimische Kunstbestrebun

T. Cz.

A

Müemlék

Vedres Márk

Öt művészt emlit meg a MŰVÉSZHÁZ kiállitásáról szóló kritika, sign. nélküli cikkében. Vaszary János: "Modellek" és „Erdély" c. műveit dicséri, kiemelve a művész "ritka érdekességü eredményeit."
Rippl-Rónai József: "Cirkusz" és "Feketehaju asszony" c. alkotásai "tökéletes egyensulyukkal és kerekdedségükkel" tünnek ki.
Mednyánszky László: "Őszi hangulat" c. alkotása "megkapóan szép"-mondja elismeréssel a cikkiró. Kernstock Károly: a kritika kiemeli sok szépséget tartalmazó kis akvarelljeit.
Vedres Márk: "Klasszikusan korrekt szobormüvei egészitik ki a tárlatot".

ÉLET, Bp. 1914. febr. 22. VI. évf. 8. sz. 252. lap.

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

„bronzai tünnek ki ... nagyvonalnak mintázott monumentalitásukkal" a Művészház új helyiségeiben megnyílt kiállításon

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 374. old.

/a cikk megjelent: „Világ", 1913. jan. 23./

Vedres Márk

Lányi Dezső, Medgyessy Ferencm Körmendi Frim Jenő szobrászmüvészekről irja Jean Preux: "Müvészház" c. kritikájában: a szobrászok között ez a négy müvész igen előkelően szerepel, a megnyitó kiállitáson.

A HÉT, Bp. 1913. jan. 26. XXIV. évf. 4. sz. 62-63. lap.

MDK

Vedres Márk

Művésznklub alakuló közgyülése. Uj Művészet, 1913.
1913. I. 3.sz. 2o l.

Vedres Mark

Erod

4

A Nap

1913. jan. 5.

(Uj müveszcsata. Visszavág a Müveszház Szinyei Mersenek.)

678. sz.

M.D.K.

Vedres házh, szobrász

„munkai egészítik ki a mu-
gyar "csoportot" a hűvéz ház nem-
zetközi kiállitásán.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 389. old.

/a cikk megj.: „Világ". 1913. máj. 4./

MDK

Vedres Márk

Tanulmány, repr.

Támcosnő, repr.

Dömötör I.: Vedres Márk és munkái. Művészet 1913. 326-334.l.

MDK

Vedres Márk

Tanulmány, repr.

Dombormüvek, repr.

Tanulmány, repr.

Dömötör I.: Vedres Márk és munkái. Müvészet 1913. 326-334.l.

MDK

Vedres Márk

Dávid, repr.

Nő tükörrel, repr.

Tanulmány, repr.

Dömötör I.: Vedres Márk és munkái. Müvészet 1913. 326-334.l.

Vedres (Weinberger) Mark

emlitve egy helen
a Mussarnok-ban
Tehát jól gyanitottam!

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta

MDA

Vedres Márk

szobrász, bronsérea

Klassics: Párisi kiáll.kitüntetései. Bucs. 1900.
326-7 l.

Vedres M

Hobrati

Pairsi világkiáll.

Vasárp 1900. 569

M.D.K.

Vedres

"Kaszaverő"jét igen komolyan értékeli Lázár Béla: "Téli tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. január
811-832. lap

Vedres Márk

l. Arv. Csam. 99. anke-Eat.

" " 107. " "

" " 109 " "

Vedres /Weinberger/ Márk MDK

Kaszaverő, gipsz

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Védres /Weinberger/ Márk

Kaszaverő, repr.

Képzőm. Társ. 1899/1900. téli kiáll. tárgym.

MDK

Vedres /Weinberger/ Márk

Kaszaverő, repr.

Képzőm. Társ. 1899/19oo. téli kiáll. kat.

Vedres Márk MDK

Kaszaverő, repr.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Vedres /Weinberger/"Márk, szobrászm.

Kaszaverö. Gipsz-szobor.

KMTárs? 1899-1900. Téli kiáll. Kat. 27.l.

Vedres Márk

nobrám

Műcs. kiáll, 1899 tól

Pipics 122. C.

MDK

Vedres Márk

Kain. Gipsz-szobor. Báró Rudics József alapitvanyi ösztöndij. 1899.

Szm KT 50-130.1.

Vedres Márk MDK

Öreg asszony, terrakotta

Apostolfej, gipsz

Éva, gipsz

Műcs rnok 19oo/19o1. téli kiáll.

Vedres Márk MDK

Özv. Ederer Sándorné mellszobra, gipsz

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

82. Vedres (Weinberger) Márk. Kaszaverő.

191. Lotz Károly: Múzsa.

MDK

Vedres Márk

Táncosnő, bronz-szobor

c.művét megvásárolta az Orsz.Magy.Képzőm. Társ.1904.évi tav. kiállításan Herzfeld Frigyes, Bpest.

Művészet, 1904. 279.l.

MDK

Vedres Márk

Enekló fiú, bronz-szobor
c.művét az állam megvásárolta, az Orsz.Magy.
Képzőm.Tars.1904.évi tav.kiáll.-an.

Művészet, 1904. 279.l.

MDK

Vedres Márk

Táncosnő, br.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 23.1.

MDK

Vedres Márk

Éneklő fiu, br.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 24.l.

Vedres Márk MDK

Éneklő fiu, bronz

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MÁK

Vedres Márk,

közös terve, melyet Komor és Jakabbal készitett, a zárt, pantheon-szerü megoldást mutatja.

A Kossuth-mauzoleum pályatervei.
Vasárnapi Ujság. 1902. 14.sz. 49.évf. 221-2.l.

MIK

vegres márv., szobrászm.

118. Adám es Eva.
Gyps-szobormü.

Képzöm.Társ. 1901-2. téli tiáll. kat. 31.

MDK.

Vedres Márk, szobrász.

Ádám és Éva. Gyps-szobormü.

Képzömüv. Társ. 1901-2. Téli Kiáll. Kat. 31.l.

Vedres Márk
szobrász

Fővárosi Lapok 1900. dec. 30., 7. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kelemen

Vedres Márk MDK

Táncosnő, bronz

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

VEDRES MÁRK

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről.
I. kiadás. Bp. 1904. 144.145.lap

Vedres Márk, MDK

Bronzcsoport,

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

MDK

Vedres Márk

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 62.l.

Vedres Márk

Bronzcsoport

Az 1904-iki téli tárlat. 8 l.

Vedres Márk

Firenzében sokat tanult a müvész, -mondja Marco: "Téli tárlat" c. kritikájában: és ha meg tud szabadulni a nagy környezet hatásától, tudásával mindenféle szép dolgot létre hozhat.
Müvészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 1904. nov. 20. XV. évf.
47. sz. 753-754. lap.

MDK

Vedres Márk, szobrászm.

a kiállitáson fenti müvész is szerepel szobormüvé
vel.

? kiállitás.
Magyar Iparmüvészet. 1905 223.1.

M.D.K.

Vedres Márk

"Bronzcsoportja.. érdekes.." -irja dr. Rottenbiller Ödön: Téli tárlat a Műcsarnokban c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1905. január. 41. kötet 363-366. lap

Vedres Márk

Pihenő és Akt
e. bronzszobrai repr.
Művészet 1906. 97 l.

Tomcsányi Vilmos Pál dr. IV. 257

MDK

Vedres Márk

Férfialak, br.,repr.

Müvészet 1906. 103.1.

Vedres Márk

l.

Milano 1906

81.1.

Vedres Márk

MDK

Női alak, b ronz

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Vedres Márk
Pihenő táncosnő, szobor

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
9 1.

Vedres Márk MDK

Pihenő táncosnő, bronz

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Vědres Márk MDK

Márványputto,

Miccarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Vedres Márk, szobrász.

26. Pihenő táncosnő. Szobor.

A Szegedi Kiprőmův. Egy. mükiáll. - Szeged. 1907. III.

Kat. 9.

MDK

Vedres Márk

Márványputtó, szobormü

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 34.l.

MDK

Vedres Márk

Márványputto

KMTárs. 1907. tav. kiáll. kat. 34.l.

Vedres Márk

Műcsarnok Firenze

1907. tav. kiáll. 227

813.1[illegible]

III

~~[illegible]~~ ar

707 (1881).

Körülöl ~~[illegible]~~ (44)

813

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

és (vel kereiben van ábrázolva.

ín ~~látjuk~~ a Szerencsét ~~karjaiban tartó~~
tekint, fejét lehajtja, ~~és~~ jobb lábával
alról, a parton, ~~álló~~ kis fiu, vár pénzzel
Mercur szárnyas kalapot ~~hord~~ és hosszú ~~ha~~
~~a nincs.~~ A Szerencsét felemelt kezeiben
~~és kibomlott haját a szél lobogtatja és~~
elé tekintő kis fiu~~cska~~ pedig göndör ha-
tten viseli. A csolnak oldalára evező-

ám.
ki falán jobbra lévő fresco eredetije.
rjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978
4/98). ~~[illegible]~~ Elszámoltatott 1899: XI.
00: III. 4-én a 2075 sz. osz. fogadta el. (111/
00: XI. 5-én (550/900).

kinek kibomlott haját a
szél lobogtatja és térveit
kendo takarja,

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

műveivel, melyeket a háború előtt huzamosabb ideig Firenzében élő művész egy múgyűjtő barátjának, Fekete Ignácnak küldözgetett haza, ez utóbbi lárósán ismerkedik meg. Azonnal a legnagyobb elragadtatás hangján ír a kisméretű bronzokról: „Muzeumok gazdagsága, a renaissance és a primitivek szentjei, antik pogány istenek sok zsonghattak mindig az agyában, míg mai állomására, ilyen ./.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 125-126. old.
/a cikk megj.: „Somogyvármegye", 1910. febr. 11. /
csekély módosítással: „Szombat". 1910. 5. sz.

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

... vándorlások után megérkezett." – „Bocsületes... érzéses szerint mondhatjuk, hogy ma egyetlen homoly emberünk jöhet számításba [a nagyszabásu] pompás kerületezen: Vedres Márk, aki... bántatlanul szerepelhet a modern szobrászatban és bátran belőzhető a művészetek internacionális rúszavarába."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 125-126. old.

/a cikk megj.:

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

„Furcsa irónia a sorsnak, hogy amikor egyetlen ily komoly emberünk veszi magának a fáradságot hogy a csöndes messzeségből a magyaros mérkőzések porondjára lép – mindjárt megkapja a méltatlan dőfést... Kaposvár városa Kossuth Lajosnak szobrot akart emelni s erre a meghívok pályázatra felszólítok harom nyivészt, körtük Vedrest is. Csak az ugrágirók tisztességéből ./.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 128. old.

/a cikk megj.:

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

... derült ki, hogy a kaposvári képviselő testület és tanács játékot játszott, mert a három pályázó körül a megbírást már jó előre odaszánták az egyiknek, lévén az kaposvári születésű és rokona az egész városnak.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 128. old.

/a cikk megj.:

MDK

Vedres Márk

Footballozó, br.,repr.

Siremlék reliefje, repr.

Magyar Iparművészet 1909. 63,64.l.

Vedres Márk

Tövis: "A tavaszi Kiállitás" cimmel, a Müvészet c. rovatban beszámol a Mücsarnokban történt változásról; s igy, -mint irja- ebben a formájában, ahogy ma mutatkozik, ez az utolsó tavaszi tárlat a Mücsarnokban. Ezután már helyet kell adni a modern müvészet képviselőinek. A MIÉNK ugyanis,- mely számarányra kicsiny, de értékben eddig is a leggazdagabb csoportja volt a magyar müvészetnek,- a napokban tagjai közé avatott harmincegy müvészt, -huszonegy festőt és tiz szobrászt, ennek folytán közel hatvan főre erősödött, ami müvészetpolitikai kérdésekben ezután számbelileg is megadja neki a döntő sulyt, mely esztétikai valőrje révén, eddig is joggal megillette volna.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf.
15. sz. 255-256. lap.

Vedres Márk

Az uj MIÉNK tagok: Boruth Andor, Czigány Dezső, Galimberti Sándor, Gulácsy Lajos, Herrer Caesar, Jávor Pál, Katona Nándor, Koszta József, Körösfői Kriesch, Márk Lajos, Mihalik Dániel, Nagy Sándor, Nyilassy Sándor, Olgyay Ferenc, Perlmutter Izsák, Pór Bertalan, Szlányi Lajos, Thorma János, Ujváry Ignác, Zemplényi Tivadar, Zombory Lajos festőművészek.
Beck Ö. Fülöp, Gách István, Gárdos Aladár, Kallós Ede, Ligeti Miklós, Pásztor János, Simay Imre, Szamovolszky Ödön, Telcs Ede szobrászművészek.
A modern müvészet ügye diadalt aratott. Képviselői, a modernek, bevonulhatnak végre "a müvészet főrendiházába", ahogy a kritikus a Mücsarnokot nevezi.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf. 15. sz.
255-256. lap.

Vedres Márk

1917-ben Derkovits megismerkedik a baloldali szociáldemokrata Bokányi Darsóval..., Bölöni Györgyel és Vedres Márk szobrásszal...

Dévényi Iván: Új Derkovits monográfia. (Körner Éva: Derkovits Gyula) Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1909. márc., 297. l.

MDK

Vedres Márk, szobrászm.

1899. Báró Rudich József alapitványi ösztöndija: Kain. Szobormü.

OMKT-Vándorkiállitások. 1910. szept.8.- dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sz.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyö
Kat.71.

MDK

Vedres Márk, szobrász.
Kain. (Szobornáz.) 1899. br. Rudich J.
alap. öszlöndija.

OMKT. - Vánd. kiáll. 1910 szept. - dec. 27.
Kitünt. műv. lapt. - Hornyánszky V.
kny. 71. l.

Vedres Máté

Irod

Auröra, 1911. I. évf. 8 sz
188. l. (arckeppel)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. -

Vedres Márk

nobrány

wód

Bölöni György. Vedres Márk. Auróra. 1911. erp. 4 sz. 1–6. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

zem:

.....

helyettesének

drényi Imre, Szeged.

Vedres Márk

Nyolczak kiállítása a Nemzeti Szalonban. Bpest 1911.

Csak vendég volt itt.

(londoni)

Islingtoni szépkönyvtárak III. 87, 88, 89, 90, 92, 93,
94, 95, 97, 98, 100, 101,

Vedres Márk

Vedres Márk. Irta Bölöni György. Aurora, ápr. 8.

1911.

(Művészet 1911. 235. l.)

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

nevét szerző megint a magas szobrászat kulturális hátterének hiányával kapcsolatban említi. „Ha az ember néha, valahol, véletlenségből tömör testű, apró szobrokat megpillant, csodálkozik, hogy burkan fel közöttük czeknek mestere: Vedres Márk"

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 282. old.

/a cikk megj.: „Aurora", (1911. I. 7-9. o./

Vedres Márk, szobrász

M.D.K.

művészetét méltatja a szerző a leglelkesebb hangon: „Ha magyar szobrok közök efog az elkeseredettség, egy reménység vigasztal: – Van valamit lent Firenzében mégis. Valari, ari művész, és tud szobrokat csinálni"... A nem szobrásza Vedres Márk... az emberi formát a magyar értérében fontosat vála... a szobrász igazi feladatai érdeklik... egyedül, hi magyarlóan és tárotalanul áll V. M. a magyar szobrászatban."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 291-295. old.

/a cikk megj.: „Aurora", 1911. II. 1-6. o./

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

mint vendég, három apró szobrával szerepelt a „Nyolcak" Nemzeti Szalonbeli kiállításán.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 249. old.

/a cikk megj.: 1911. ápr. 29. „Világ"

Vedres Márk

Szobrok, plakettek. — Vedres Márk. — Irta B. A Ház, IV. 5.

(Művészet 1911. 315. l.)

~~Akademia, M. Trud. VIII. 64.~~

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

nevét a magyar művészet elpolgárosodásával kapcsolatban említi a szerző. „Mi alatt a festészet elérte ezt a szociális szempontból is fontos átalakulást, a magyar szobrászat e fejlődéstől még messze áll... Innét ezzel a sümbölumos hagyományok őrzése. Festőt paletta nélkül, szónokot pergament tekercs nélkül. 48-as hőst magyar csizma nélkül. Lédát hattyú nélkül nem tudnának ábrázolni. Csak egy szobrászunk van. Vedres Márk.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 278. old.

/a cikk megj.: „Világ", 1911. dec. 24./

MDK

Vedres Márk

Szabad Nép 1949. ápr. 17.
Uj képek, szobrok

M D K

Vedres Márk

Harkányi Endre, plakett

Révai Mór, plakett

Dési-Huber István KÖr kiállítása 1949.

Þór Bertalan

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

sz. 1870. A klasszikus formavilágból indult el, de hamarosan megtöltötte azt az élő emberi valósággal, a hús és vér pezsdülő életével s így arra az utra tért, amelyen a magyar festészet már régóta járt. Ezen az uton, magas korában is megtalálta és mind szorosabbra fűzte kapcsolatait a dolgozó magyar néppel.

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 13-14. old.

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

Kiállított művei:

Ülő fiú
Kaszát kalapáló férfi
Ülő asszony
Tövistüntető

Fürdő nő
Asszony tükörrel
Ivó férfi
Női akt
[mind bronz]

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 23.old.

Vedres Márk, nobrán

M.D.K.

Kanáját kalapáló ülő férfit ábrázoló nobránar képe

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 25.cld.

MDK

Vedres Márk

Ungarische Kunst. Berlin, 1949. ápr.

MDK

Vedres Márk szobrász

Berlini magy. kiáll. Magy.Nemz. 1949. jun. 4.

Vedres Márk

MDh.

Kisplasztikai műve Kerülnek Kiállításra.

„Képzőművészeti események Pécsett"

Dunántúli Napló. 1949. VI. évf. jan. 19. 4 l.

MDh.

Vedres Márk szobrász

Neve megemlítve

„Képzőművészeti Kiállítások"
Dunántúli Napló 1949. VI évf. márc.
20.6.4.

Vedres Márk

a Szinyei Merse Pál Társaság tagja. 1948-ban önálló kiállításon mutatta be műveit.

A Szinyei Merse Pál Társaság története. – Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 84. l.

Vedres Márk

a Szinyei Merse Pál Társaság tagja. 1948-ban Kossuth-díjban részesült.

A Szinyei Merse Pál Társaság titkári jelentése – Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 84. l.

Vedres Márk

irod

Szegi Pál: Vedres Márk Kossuth-dyas művészünk szobrai-hoz.

Művészetszemlélet

1949. II. évf. 4-5. sz.

Képekkel.

Gyapjú 334×544 cm.

Restaurálta Thuma Anna 1884.

A szakolcai templomból. Simor prímás kapta 1878-ban.

Esztergom, 1878-as évf., 386. l. — Rényi 51—52. l. — Simor János... Egyházművészeti Lap, V., 1884., 160. l. — A szakolcai gobelin. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 242—243. l. — Gerevich PA, 258. l. — Dutka 78. l. (Képe 78. l.) — Lepold — Lippay 58. l. (képe XVI. táblán).

SÍPOLÓ PÁN

Francia, XIX. század.

Bordür nélkül. Gyapjú, kevés selyemmel,

140×55 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Ipolyi Biharvármegye, 327. szám. — Radisics Ipolyi 183. szám. — Dutka 75. l. (Képe 77. l.) — Lepold—Lippay 58. l.

Vedres Márk

l

Szabad Művészet

1949. 41. l.

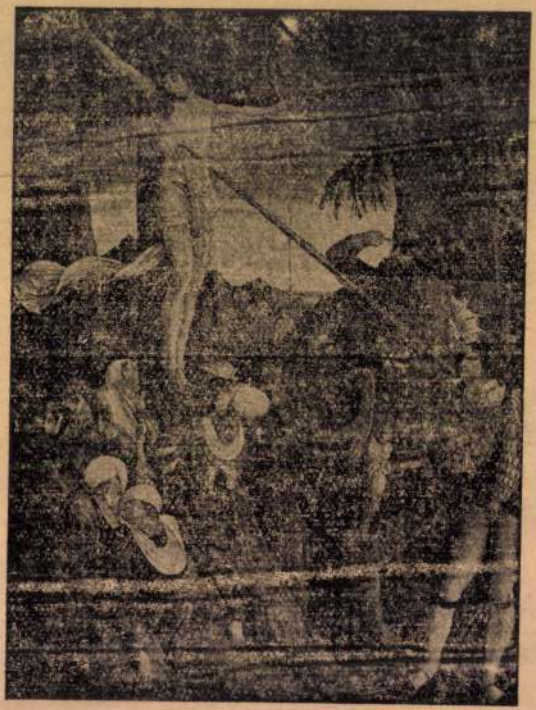

148. kép. *Német festő 1520 körül : Kálvária.*

Vedrenmark

l.

Szabad Művészet

1949. 43. l.

— Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 371—372. l. — Lepold—Homor 74. l. — Lepold: Adatok 22. l. — Csernyánszky 83—84. l. — Lepold Katalógus 230. szám.

PÁZMÁNY PRÍMÁS MISERUHÁJA, (293. kép)
rózsaszín alapszöveten arany, ezüst és árnyalt lapos és domború applikált inda és virágdísszel. Középen alul Pázmány prímás címere.
Mag. 102 cm.
Magyar munka 1630 körül.
Pázmány prímás tulajdonából.

Fraknói: Pázmány Péter. Bp. 1886., 288. l. (Képe 288. l.) — Radisich: Magyar műkincsek. I. kötet. Bp. 1896., 124. l. — Tört. Főcsoport 2125. szám. — Czobor—Szalay II. kötet. (Képe LXVII. táblán.) — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 107. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. — Bp. 1906., 287. l. — Lepold—Homor 74. l. — Gerevich PA, 200. l. — Lepold: Adatok 21—22. l. — Csernyánszky 83—84. l. — Genthon: AZEFK, 17. l. (31. kép.) — Lepold Katalógus 228. sz.

PALÁST
ezüst és barna selyem alapon arannyal, ezüsttel. lila és zöld selyemmel beszőtt virágok és mértani formák.

MDK

Vedres Márk

A párisi ntk. érem- és plakettkiáll. Szabad Művészet, 1949. 223 l.

~~Dési Huber István~~

Vedres Márk

tovább

1.

Szabad Művészet

1949. 272. l.

DHY és Vedres Ma

Pécsi kiá-a

MŰEMLEKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

342 1944 szám.

Ark.: ___ év ___ 41. hó 25. n.

Szinesfilm
film — foto — grafika
Budapest,
IV., Kristóf-tér 6, IV. em.

T.

Müemlékek Ország

Szives é
szines felvételek elkészitésére

Egy darab 5x5 cm-es üve
szines Leica felvétel

Amennyiben a felvétele
telező oda és vissza való utiköl
leg P. 25.--

Reméljük, hogy igen mél

Vedres Márk

l.

Szabad művészet

1949. 428. l.

M.D.K.

Vedres Márk

szobrász

25.) Születésnapi plakett. Bronz.

26.) Férfiképmás. Bronz.

Fővárosi képtár kiállításai XLIV.: Magyar érem és plakett művészet 1800-tól napjainkig, 19 lap, Budapest 1949.

Vedres Mark

l.

Föv. Képt. Érem Kiáll. 1949

19. l.

50. Kovács Mihály.

BUDAPEST, 1939
GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE KIADÁSA
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Veolpes Mária

A kiállításon bemutatott művei:

1.) „Ülő nő"

2.) „Guggoló nő."

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) Katalógus. 21 l.

Vedres Márk

1934-ben véglegesen tért vissza Magyarországra, ahol nemzedékének művészeti vezetője lett. Kossuth díjas.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é.n. (1949?) katalógus
21 l.

Vedres Márk

Szerzőjének fiatalsága körében sok utánzója akadt; újra elhagyta Magyarországot s így tanítói hivatásának nem tehetett eleget. Hosszú időn át Firenzében tartózkodott.

Exposition d'art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) Katalógus 21 l.

Vedres Márk

(1871, Budapest) Tanulmányait Münchenben és Párizsban végezte. Először Rodin befolyása alá került, utóbb Firenzében kibontakozik az impresszionista ölelésből.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) Katalógus 21

M.D.K.

Vedres Márk

"Az olasz festészet a XVII. és a XVIII. században cimmel a Szépmüvészeti Muzeum hármas kiállitást rendezett.
A Renaissance-teremben haza és külföldi mesterek alkotásait mutatták be. A XX. század képviseletében szerepel a müvész is alkotásaival.

Színház, Bp. 1948. május 18-24. IV. évf. 21. sz.

< Vedres Márk >

mód

Véguári Lajós : < >

Csillag. 1948. máj.

II. évf. 6. n.

62. l.

ÁTADÁS IDEJE.

PÉLDÁNY

Az

„ATHENÆVM"

IRODALMI ÉS NYOMDAI R. TÁRSULAT.

KÖNYVKIADÓ OSZTÁLYA.

ALAPITTATOTT 1868.

Budapest 899. juli 26.

VII. Kerepesi út 54.

...ága Tek. Igazgatóságának

Bpest

M.D.K.

Vedres Márk

"Nemes arányu, remekes kisplasztikája a görög klasszikus szellemet idézi. Az idős művész ma is alkotóereje teljében a magyar szobrászat egyik vezéralakja."-irja a lap "Kossuth-dijas müvészek villámlexikona" cimmel. Fényképét hozza a lap.

Szinház, Bp. 1948. ápr. 13-19. IV. évf. 16. sz.

M.D.K.

Vedres Márk

Az Ernst-muzeumban rendezte meg retrospektiv kiállitását, irja Berend Ilona "Kiállitások" cimmel a lap "Szinház Szeme Füle" c. rovatában

Szinház, Bp. 1948. ápr. 13-19. IV. évf. 16. sz.

Fénykép

Magyar Foto: 5292/1-15 Hegedűsné

„Tildy megtekinti Vedres Márk kiállítását..."

Rózsa

1948. IV. 15.

Neg. van

(Vedres Márk)

vód

Somogyi Árpád:

( ) Valóság

1948. apr. n. 342. l.

478.

ornoki ruhában.

yolczad balra. Balról elválasztott haja s
zú s ála leberetvált. Bal kezére, melyben
t fogja, jobb kezét tette, melyben kihúzott tá-
kravalója felett szalagon az aranygyapjas és
még egy rend jelvényét viseli. Kettős elepi
itókája paszománt, jobb vállától bal csipője
halad, melynek mellét díszítő csillagja felett, két érdemke-
derenát tábori öv szorítja, piros pantallója-
és czipője sarkantyus. A földön köpe-
alapja s egyik kesztyűje van. A háttér
át. Az előtérben jobbra a szőlőben sátor áll,
felé katonaság közeledik s a folyón túl
vannak kipánsázva. Az égbolt felhős. Alól
ható.

méretei 269: 180 cm.

ándéka 1853. szeptember 26.
az 1893: VII. 19-diki 26767 sz. leirat alapján
l attetetett 1893. szeptember 2-án, mint
sz. tudomásul.
miszter 26767/93 sz. rendeletét. N° 107/93: IV.)
t. 72. Ára a kerettel és talapzattal
800 + 200 + 100 = 1100 frt.

Vedres Márk

l.

Kállai 1948

21. 27.

ÉRKA
IV., MOLNÁR UCCA 2.
TELEFON: 835-07 ÉS 852-88

VÁLASZÁBAN KÉRJÜK
A 71. SZÁMRA
FELTÉTLENÜL HIVATKOZNI

Nagyságos
dr.Szentiványi Gyula titkár urnak
Budapest.

Bizonyára elker
b. számlájára a megállapodásszerű
be. Tisztelettel kérjük szivesked
hónapban, legkésőbb azonban a feb
hozzánk juttatni.

Várjuk b. pénzk
lataira továbbra is örömmel késze

Vedres Márk

Végvári Lajos:
Kiállítások. Vedres Márk. Csillag.
1948. 6. sz. 62. l.

Ort. 83

38 710 37

Kiel

Vedres Márk

művei emlékére

Magyar kiállítás Londonban
Magyar Nemzet 1948 I. 4.

Vedres Márk

l

Szabadtüvénet

1948. 207. l.

210. l.

látjuk meg igazán mily hatalmas épit
Nincs városunk, mel ben egy-két ~~xxx~~
Falusi templomaink java ebben a stil
Ugy szólván az egész ~~xxxxixxx~~ egyhá
és ebben megfelelő szerephez jutott

Nagy müvészetpártoló püs
egyházmegye előbb vagy utóbb megkap
a rombadőlt templomok, az elpusztult
Veszprémben egy Padányi Biró Márton
mát épiti ujjá, sokszor alapjaiból.
barok várost varázsolnak elénk. Kalo
Szily püspök épiti ujjá városát és t

Ahhoz a korhoz érkeztünk
máshonnan, az ország közelebbi, vagy
kicsit ismeri Vác történetét, müvész
kell sokat magyarázni mit jelentett
müvészeti téren ~~Magyarországnak~~. A s
álló, szomoru, kifosztott helység. D
Migazzi Kristóf, de a két Althán, Dv
a templomok. Elsőnek a ferencés temp
kosok temploma, a gyönyörü szentháro

Vedres Márk szobrász

Ülő akt

Állóakt

Bányászvidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948.

Vedres Márk

l.

Szabad Művészet

1948. 303. l.

LUSZTERTAG
két golyó.

. század.

IETISZT-KRISTÁLY

M.D.K.

Vedres Márk 869.sz.

Művészi Aukciók és Kiállitások Grill-féle könyvkereskedés Gergely R.T. III.aukció. Bp. 1947.nov.

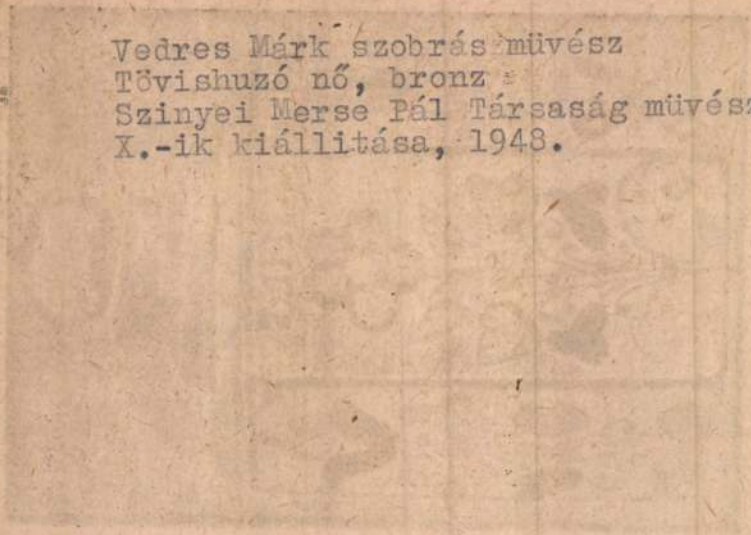

Vedres Márk szobrász-művész
Tövishuzó nő, bronz
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
X.-ik kiállitása, 1948.

197. kép. *Hatszögletű habán palack, 1678.*

MDK

Vedres Márk

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948. febr.

MDK

Vedres Márk

Tövishuzó nő, br.

Szinyei Társ. X.kiáll. N.Szal. 1948. febr.

M.D.K.

Vedres Márk

A Szinyei Társaság a Nemzeti Szalonban rendezte meg tizedik kiállitását. Itt szerepelnek a müvész alkotásai is.
Berend Ilona: "Kiállitások" cimmel ir a tárlatról.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház. Bp. 1948. febr, 24, -márc. 1.
IV. évf. 9. sz.

Vedres Márk

Kossuth-díjat kapott

Szabad Nép, 1948. márc. 14.

M.D.K.

Vedres Márk

Bóka László: "Ledőlt az elefántcsonttorony" cimmel beszámol a Kossuth-dijas müvészekről. A müvész Kossuth-nagydijat kapott és ebből az alkalomból a lap hozza fényképét.

Szinház, Bp. 1948. márc. 16-22. IV. évf. 12. sz.

A Fővárosi Népművelési Központ

irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ
Kiállító helyiségében
VII., Rákóczi-út 30, félemelet

1948 március 3-án

TOLNAI GÁBOR

a Fáklya-klubban
XI., Bartók Béla-út 47

1948 március 5-én

BENEDEK MARCELL
BORNEMISSZA ÉVA
BÖSZÖRMÉNYI NAGY BÉLA

1948 március 10-én

1948 március 12-én

BARABÁS TIBOR
CSERFALVI ELIZ

HORVÁTH FERENC

1948 március 17-én *1948 március 19-én*

KOMLÓS ALADÁR
PAVLÁNSZKY EDINA
KELEN DÓRA

1948 március 31-én *1948 április 2-án*

ÖRKÉNY ISTVÁN
BÖLÖNI GYÖRGY
HONT ERZSI
LADÁNYI FERENC

Vedres Márk

MEGHÍVÓ

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT

tisztelettel meghívja

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÓHELYISÉGÉBEN

(VII. ker., Rákóczi-út 30., félemelet)

1948 április 1-én, csütörtökön délután 5 órakor

Vedres Márk szobrászművész

gyüjteményes kiállításának megnyitására

A kiállítást megnyitja: ***dr Alexits György*** vallás- és közoktatásügyi államtitkár

☆

*A kiállítás megtekinthető április 14-ig, naponta 10 órától 5 óráig, vasárnap 9 órától 2 óráig * Belépés díjtalan*

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERE
FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT

SÜRGŐS PÉNZKÜLDEMÉNYEIT TÁVIRATI UTALVÁNYON KÜLDJE

BUDAPEST 1948 MÁR 25 18. GA 4 GA

IV. KER., SZÉP-UTCA 5. SZÁM, TÁVBESZÉLŐ: 387—129

Szabó Erzsébet *úrnőnek* *úrnak*

BUDAPEST

Hivatalból közszolgálati ügyben IX., Höjjes Endre u. 10.

Díjátalányozva

Felelős kiadó: dr Faludi János — Budapest székesfőváros házinyomdája — 1[illegible]8 38 — Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

Vedres Márk

l.

Szabad Művészet

1948. 3. sz. 126. l.

hivatalos kiküldetése a
napidijairól kiállitott
pengő 20 fillérrel érvé
junius hó 7.-én Budapes
hivatalos kiküldetése a
napidijairól kiállitott
56 fillérrel érvényesit
Bizottsága rendes javad
csatoltan a tek. Bizott

Budapest,

FŐVÁROSI
MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI MÚZEUM
Szentháromság-utca 2
TÁVBESZÉLŐSZÁM: 161—118

*

Budapest székesfőváros házinyomdája — 109089

MEGHÍVÓ

A Fővárosi Művelődéstörténeti Múzeum Középkori Kőemléktára 1948. évi április hó 24-én, szombaton déli 12 órakor nyílik meg a Halászbástyán. A kiállítás ünnepélyes megnyitására szíves megjelenését kérem.

Budapest, 1948. évi április hó

Boga Józsi

polgármester

A meghívó az ünnepélyes megnyitásra két személy részére belépést biztosit

Vedres Márk

l.

Pogwien 1948

34. l.

lettel felkérem Nagyméltóságodat mél-
hogy jövőben a pénztári napló tárgy-
de világosan kitüntettessék, hogy
munka után illetve milyen címen s
jesittetett a kifizetés? mert a nap-
irányban kellő tájékoztatást nem

i március hó 30.

számv. igazgató.

Vedres Márk

erőd

Vargha Balázs

Uj magyar szobrászat
Bp. 1948. 10. l. 11. l.
8, 9. t.

Hetijegyzek tanúkelőtt kifizetve?
munkásbiztosító nyugta?
Utcaseprelés kifizetés tanúkelőtt?
tisztelettel

...ottság

hogy az olmokeréki ev templom
... mozgosításból kifolyolag
...letnem – Ezzel egyidejűleg
...kozó pénztári elnámolást az
mellékelten beterjeszteni a
...k 286.60 kor és ez év folyamán
13286,60 koron kivitellel nem –

...k a menyjse az idő megengedte
...m a bejárotokat ledeszkáztottam és

Vedres Márk

l.

Szabad Művészet

1948. 5. n 189

190. l.

Vedres Márk

nebrán

cred.

Birkás Tibor =1

Négy Kossuth-

díjas. Uj Budapest.

1948. 24. l. Arc Eppel.

Kollektív kiállitásai voltak Olaszországban, Németországban, Amerikában és itthon; először 1922-ben, másodszor 1948. áprilisában. Sokáig külföldön élt, 1934 óta itthon dolgozik.

1902-ben a Mincsemok refiziálta munkáit, ezért nincsen külföldre

14.746.53
449.75

22-

12.000 ✓
1.000 ✓
600 ✓
598 ✓
272 ✓
~~176.53~~
~~100~~
14.746.5

8.000
1.000 lettere
600 ← Desi [illegible]
20 Salatt

(Vedres Márk)

ind

Alexits György:

Forum

(Budapest) 1948,

4. n. 314, 315. l. —

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
Budapest, VIII., Nemzeti Muzeum

Igen tisztelt Tagtársunk

Választmányunk folyó évi március hó
lanul 15.— Ft, azaz t i z e n ö t forintban
hogy fedezni tudja Társulatunk adminisztrá
költségek, stb.), éppen ezért kimondotta Vál
viszonyok meg nem javulnak, tagdíjukat befiz
zelebb megjelenő új kötetét továbbra is 35.—
kezésükre. A régi köteteket t. Tagtársaink a
Nemzeti Múzeumban (fsz. 27.).

Tisztelettel kérjük tehát, hogy ez é
befizetési lapon mihamarabb eljuttatni Társ
zetben van, mindnyájunknak kötelességünk r
kötelezettségünk pontos teljesítésével is támo

Budapest, 1948 május 12-én.

Vedres Márk

Kaszaélesítő, bronz
1946.

repr.

Szabad Művészet
1948. 5. n. 126-l.

Vedres Márk

~~nobrán~~

XII. Kiss János al-
tábornag u. 55.

MKSz 1947

Vedres Márta

vers

Pogány Ö. Gábor

Vedres Márta

Tér és Forma 1947.

4. sz. 88—91. l.

képekkel.

Veggeo

6.37

1 Köt. 8°

Montalembert

Grafen von

Leben der Heiligen Elisabeth von Ungarn,

Landgräfin von Thüringen und Hessen (1207–1231)

Nach dem Französischen des —

übersetzt von J. Ph. Städtler.

Gewidmet Sr Eminenz dem Hochw. Herrn Cardinal und Fürst-Erzbischof

MDK

Vedres Márk, xx. 1871-1961. szobrászmüv.

Kis lexikon. Szabad Müvészet, 1947. 6-7.sz.

134 l.

MDK

Vedres Márk

"Női akt", bronz

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 10.l.

MDK

Vedres Márk

"Női akt", bronz

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig.10.o.

M.D.K.

Vedres Márk

Szobrával szerepel az Ernst Muzeum kiállitásán, amelyet "Képzőművészek a hadifoglyokért" cimmel rendeztek a "Siess Adj Segits" akció keretében.

Szinház, Bp. 1947. jan. 8-14. III. évf. 2. sz.

M.D.K.

Vedres Márk

Szóbrával szerepel az Ernst Muzeum kiállitásán, amelyet "Képzőmüvészek a hadifoglyokért" cimmel rendeztek a "Siess Adj Segits" akció keretében.

Szinház, Bp. 1947. jan. 8-14. III. évf.
2. sz.

MDK

Vedres Márk

Népszava, 1947. márc. 27. 4 l.

Vedres Márk
Fürdőző, bronz

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

M.D.K.

Vedres Márk

Szobrairól elismeréssel ir Berend Ilona: "Heti kiállitások" cimmel az Alkotás Müvészházban rendezett kiállitáson.

A "Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. juli. 1-7. III. évf.
27. sz.

MDK

Vedres Márk

Kaszát kalapáló, br.

Képzőművészeti a felszab. óta. Szfv. Képtára

30. kiáll. 1949. okt. 7 l.

Vedres Márta

l.

Szabadkúnéz

1947. 134. l.

GYŐR

Bencés múzeum

Az országos régészeti társulat... VI 1881, 288 l.

Vedres Márk

Szobrász

1.

Szabad Művészet

1947. III. 1.

GYŐR

Grékezegyház

Győr VV 1874, 534 l.

M.D.K.

Vedres Márk szobrászművész

Fehér Rózsa: "Hogy élnek a házhoz juttatott művészek Pestkörnyéken" cimmel ir a Békásmegyeren élő művészekről.
A lap fényképfelvételt közöl a művészről, akinek most ünneplik hetvenhatodik születésnapját.

Szinház, Bp. 1946. szept. 25.-okt. 1.
II. évf. 37. sz. 16. lap

M.D.F.

M.D.K.

Vedres Márk

Alkotásaival szerepel a Szabadszervezet uj helyiségeiben rendezett kiállitáson.
"A Szinház Füle" c. rovat hiradása.

Szinház, Bp. 1946. szept. 25. okt. 1.
II. évf. 37. sz. 24. lap

M.D.K.

Védres Márk szobrász

„Bronz női alak" - kal vett részt a kiállításon.

„Művészet"
Új Dunántúl 1946. III. évf. dec. 15. 7. l.

Vedres Márk festő. MDK.

A felsorott kiállítók között szerepel.

Nikelszky Géza: „Bpesti és pécsi képzőművészek egyetlen csoportkiállítása.
Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. dec. 8. 8. 1.

MDK

Vedrés Márk
Leány tükörrel

M. Képzőművv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

MDK

Vedres Márk

Fürdő után, br.

Fésülködő, br.

Csoportkiállitás. V.Ernst Muzeum. Budapest, 1946. dec.

MDK

Vedres Márk

Fürdő nő, br.

Ülő nő, br.

Kaszaverő, br.

Csoportkiállitás. V.Ernst Muzeum. Budapest, 1946. dec.

MDK

Vedres Márk

Férfiakt, br.

Női akt, br.

Csoportkiállitás. V.Ernst Muzeum. Budapest, 1946. dec.

Vedres Márk

MDK

Fürdő nő, bronz
Ülő nő, bronz
Kaszaverő, bronz

Ernst Muzeum 1946. dec. Csoportkiállitás.

Vedres Márk

MDK

Fürdő után, bronz
Fésülködő, bronz
Férfiakt, bronz
Női akt, bronz

Ernst Muzeum 1946. dec. Csoportkiállitás.

M.D.K.

Vedres Márk

A volt Ernst Muzeumban rendezték meg kiállitásukat a békásmegyeri müvésztelep tagjai, s a müvész alkotásairól nagy elismeréssel emlékezik meg a lap.

Szinház, Bp. 1946. dec. 11-17. II. évf.
48. sz.

Vedres Márk, MDK

szobrász

Hét müvész az Ernst-muzeumban.
Magyar Nemzet 1946. dec. 12.

Fénykép

Magyar Foto: 1075/1-3 Hegedüsné

Vedres Márk: (ülő női akt)

Kolor

Cserna

1946. IX. 26.

Neg. van

Vedres Márk

lásd

Mű-es Régiségkerek.

Vall. anke. III.

(1946). 85. l.

iszaki főtanácsos

A m. kir. Belügyminiszter úrnak 1941. napján 343,349—1941. XVI. sz. a. a *kórh otthonokban született gyermekek megkeresztel* iratát tudomásulvétel kérésével szószerin löm a következőkben:

„*Valamennyi állami és állami iga kórház, valamennyi közkórház és valam Igazgatójának székhelyeiken.*

A magyarországi református egyház ventjének kérésére felhívom Igazgató ura tése alatt álló kórház (szülőotthon) sz a református újszülötteknek a kórházbar való megkeresztelését az anyának onna

)kat gyüjtötte össze a rendezőség Dr. Kiss
tására. Végül külön a lelkészjellegü egyé-
rtatott konferencia, melyen D. Dr. Révész
)ndott szélesen megalapozott megnyitó
Zoltán evang. püspök tartott megragadó
elkipásztoroknak szánt előadást; Dr. Kiss
ólott s bevezette az élénk eszmecserét,
ai az egész harmadnapos konferenciával
ldottak és maradandók lesznek.

VID EGYHÁZI HÍREK.

eni Templomegyesület hit-
va keretében március 30-án a Kollégium
prédikáció és a modern ember" címen
. Czeglédy Sándor egyetemi tanár.
pesti prezsbiter, nevének mellő-
gős alapítványt tett a Szeretetszövetségnél,
gyógyítására létesítendő üdülő céljára.
Evangéliumi Munkásszövet-
március 15-én volt a budapesti Kálvin-
nplomban.
megszállás alatt maradt refor-
us testvéreink Nagyenyeden közös theolo-
dékoznak létesíteni.
zentandrási elemi iskola
ifjúság" hangversenyt rendezett március

<Vedres Márk>

erőd

Pogány Ö. Gábor:

< > Tér és Forma

1947. 88–91. l.

VASÁRNAP

5

Kat. Karola
Prot. Aurél
Új-g. Mamelta

N. k. 5.48, ny. 17.17.

Izr. Hosanna R.

50/1/51

HÉTFŐ

6

Kat. Brunó
Prot. Brunó
Új-g. Tamás

KEDD

7

Kat. Rózsafüzér
Prot. Amália
Új-g. Szergius

Izr. Szimchat Tora

SZERDA

8

3/2

MDK

VedresMárk

V.B: A József A. emlékmű... Sz.M. 1947.9-10.sz. 180-181 l.

Vedres Márk

Vedres Márk:
Kaszakalapáló 1946.

Oelmacher Anna
A szocialista lejtőmúvészet nyomában
Bp. 1975 Kossuth

Nolipa István Pál: Földeák János udvarából. 1943.

Vedres Márk

Kalapáló, bronz

Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus 1946 jú

Vedres Márk

Bemutatott műve:

205. sz. „Kaszavero", bronz.

Bologh J.: A „Magyar képzőművészetért I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946.

VI.

141

MDK

Vedres Márk

Kaszaverő, bronz

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig
14.lap

MDK

Vedres Márk

Kaszaverő, bronz

Magyar Képzőművészetért. I. kiáll.
Ernst Muz. 1946. jul. 14 l.

Vedres Márk

Bemutatott műve:

152. pz. „Fiú akt," bronz.

Nemzeti Parasztpárt kiállítása, Budapest, 1945. VI

MDK

Vedres Márk

"Fiú akt" bronz
"Fürdőző nő"

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24. - Jul.8. Kat.

Vedres Márk

Ifjú akt, bronz

Nemz Paraszt Párt DÓZSA
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Vedres Márk

Fürdőző nő

Nemz Parasztpárt DÓZS
Kiáll Katalógus 1945 jún

Vedres Márk

Bemutatott műve:

192 sz.: „Ivó atléta", bronz

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének Kiállítása, Budapest, 1945

MDK

szobrász

Vedres Márk, festő.

192. Ivó atléta. bronz.

Mův. és Keresk. Int. (v. Ernst Mur.) – Nemz. Sportbiz.
és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. – 1945 III 11–26. – Kat.

Vedres Márk

Jó atléta, bronz

Nemz. Sportbiz., MKépzőm.
Kiáll. Katalógus: 1945 aug.

MDK

Vedres Márk

Lestyán S.: Két kiállitás. "A jelenkori magyar képzőművészet reprezentánsai". Szabadság 1945. okt. 14.

MD K

Vedres Márk, szobrászm.

Pihenő nő. Bronz.

Fésülködő nő. "

v. Ernst Muz.-A Szocdem. Párt Képzőm.-nek Társasága és meghivott művészek kiáll.-a. 1945.okt.13.-28
Kat.

Vedres Márk
Fésülködő nő, bronz

Szoc. dem. párt képzőművészeinek tárl. Ernst Mus. kiáll. 1945. okt. 9 l.

MDK

Vedres Márk
Pihenő nő, bronz

Szoc. dem. párt képzőművészeinek társ. Ernst Muz.
kiáll. 1945. okt. 9 1.

MDK

Vedres Márk

Fésülködő nő, br.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek ún társ. és meghiv.művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Vedres Márk

Pihenő nő, br.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek ~~és~~ táns. és
meghiv.művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

M.D.K.

Vedres Márk

A müvész ötvenezer pengős dijat kapott a müvészek részére megállapitott dijazási keretből "Müvészek ujjáépitési kölcsöne" cimén.

"50.000.- P.-ős dijat kapott ötven képzőmüvész" c.
Szinház, Bp. 1945. szept. 12-18. I. évf. 5. sz. 22. lap.

Vedres Márk

MDK

Ifju kancsóval, bronz

Műcsarnok 1944.Székesfőv.Képtár Jub.Kiáll.

Vedres Márk János, szobrász

188. Ülő nö. Bronz.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőm-Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat.lo. 1

Vedres Márk
kobrák

A Corvin Áruház állandó képző-
művészeti bemutatóján szerepel.

N. 4. 1942. V. 17.

M.D.K.

Vedres Márk

"Renoir, Manet, Lorraine a Corvin Képzőművészeti Kiállitásán" cimmel számol be a lap a Corvin Áruház kiállitásáról, ahol szerepel a művész alkotása is.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. május 2o-26. V. évf. 22. sz. 34-35. lap

Vedres Márk

A Corvin 'Áruház 'állandó
képzőművészeti tárlatának ne-
gyedik bemutatóján szerepelt.

N. ü. 1942. VII. 3.

N.D.K.

Vedres Márk

Müve a Corvin Áruház kiállitásán szerepel -irja a lap "Akvarellek, szobrok és szines repr.-ók kiállitása a Corvinban" c. beszámolójában.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 8-14. V. évf. 29. sz. 38-39. l.

MDK

Vedres Márk János

Fésülködő nő, bronz
Ülő fiú, bronz
Ülő nő, bronz

Nemzeti Szalon.Kut.1942.nov.

Vedres Márk János

Fésülködő nő, bronz
Ülő fiu, "
Ülő nő, "

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov.

Vedres Márk

MDK

Álló nő, bronz

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Vegres Márk János, szobrász

Álló nö. Bronz.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 111

MDK

Vedres Márk János
Halász, bronz
Ivó fiu, "
Pihenő nő, "

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 8 l.

Vedres Márk János

Halász, bronz
Ivó fiu, "
Pihenő nő, "

KUT kiáll. Szal. 1945. okt. 31.

~~17~~ 25

354

885

44-25

Vedres Márk

Ady halotti maszkja

repr.

Film-Színház-Irodalom

1944. 5. sz. (jún. 27)

M.D.K.

Vedres Márk

Ady Endréről készitett halotti maszkját bemutatja a lap "Ady Endre nyomában..." c. a költőről szóló riport-sorozat keretében.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1944. jan. 27. febr. 2. VII. évf. 5. sz.

Vedres Márk szobr. MDK

Fürdő után

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle, 1942. jan. 15. 19-2o l.

Vedres Márk

MDK

Ülő nő, bronz

[redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Vedres Márk János szobrász

Ülö nö. Bronz.
Fürdö után. "
Álló nö. "

Nemzeti Szalon. Kut. 1941 nov.-dec. Kat.

Vedres Márk János
Ülő nő, bronz
Fürdő után, "
Álló nő, "

KUT. kháll. N.Szal. 1941. nov.

Vedres Márk János

lásd

Kassák Lajos:
Vallomás tizenöt
művészről.
Bp. 1942. 89-96. l.
XXI – XXII. t.

XLV

Vedres Márkk MDK

Korsótvivő nő, bronz

Mücsarnok 1940/41 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Vedres Márk

-rp-: "A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

Verso Back

MDK

Vedres Márk

Térdelő női akt, terr.

Árv. Közl. 1941. 2. rksz. 48 l.

2203. ÜVEGCSILLÁR, 10 karral. Velence, XIX. század. 800.—

2204. MOZSÁR TÖRŐVEL, bronz, halat ábrázoló egy füllel. Jelezve: Hans Ferchl 1675 Jan. 120.—

2205. ÁLLÓ ÓRA, Boulle berakással és aranyozott bronz díszítéssel. Francia. 70.—

2206. FALI ÓRA, arany keretben, festett képpel. Osztrák, XIX. század. 25.—

2207. ÓRAGARNITURA, zöldes márvány, aranyozott bronz díszítéssel. Francia, empire-stílus. 110.—

2208. TÁNCOLÓ NŐ, bronzszobor. Jelezve: Vedres Márk. 50.—

2209. ÓRAGARNITURA, két urna és két karos gyertyatartó, gazdagon aranyozott bronz díszítéssel. Francia. 1200.—

2210. KÉT DARAB SEKRESTYE-RÁCS, faragott és festett fa. Német, XVIII. század. 120.—

Almásy-Teleki VI. 1941

Vedres Márk

XI. BUTOR.

2221—2450.

2221. KANAPÉ ÉS NÉGY SZÉK, diófa, piros damaszt kárpitozással. Magyar, neobarok. 800.—

2222. KÉTAJTÓS ÜVEGSZEKRÉNY, diófa, baluszteres lábakkal. Hollandia, 1700 körül. 1100.—

2223. NÉGYSZÖGÜ ASZTAL, diófa, berakott szarvasvadászati jelenettel. XIX. század. 400.—

2224. ELLENZŐ, kettős, mahagonifa, két színes képpel. 30.—

2225. KANAPÉ ÉS HAT SZÉK, mahagonifa, aranyozott bronzveretekkel, egykori fehéralapú, zöld díszü empíre kárpitozással. Francia, 1800—1805. 600.—

2226. VARRÓASZTAL, kőrisfa, csavaros lábakkal. Magyar, 1855 körül. 50.—

MDK

Vedres-Márk János

Tél a művészetben. /Bpest,1940/.

MDK

Vedres Márk, szobrász.

Fürdö után, bronz.

Corvin Áruház IV.kézműművészeti bemutatója. 1941.Kat.

MDK

Vedres Márk János

Emberpár, bronz

Magy. Müvészetért kiáll. r. Mücs. 194o. febr.

2o. 1.

Vedres Márk

MDK

Ülő nő, bronz

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Vedres Márk János

Furulyázó, br.

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

211.

MDK

Vedres Márk János

Nő korsóval. Br.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 19.1.
Mücs.

Vedres Márk

MDK

Nő korsóval, bronz

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Vedres Márk, János

Járó nő, bronz

Mai magyar kisplasztika kiállitás, 1940.
Tanis Galéria katalogusa 1ap

Vedres Márk

Vedres Márk szobrászművész, XII.
Fery Oszkár-u. 55. 153-025

Bptávb 1940 szept.

Vedres Márk János

Ülő nő, bronz

KUT kiáll. N.Szal.194o. nov.

MDK

Vedres Mark Janos

Ülő nő, bronz

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 13.1.

MDK

Vedres Mark János

Korsótvivő nő, bronz

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.-5-1941.Jan.12. 6.1.

Pipics = Pipics Zoltán: Tárlatvezető,
Bpest, 1940.

MTA MKCS

ARTCHIVUM
KÖNYVTÁR

19-91

MDK

Vedres Márk

Férfi akt, gipsz

KUT; N.Szal. 1938. k okt.

Vedres Márk

Férfi akt, gipsz

KUT kiáll. N.Szal. 1938. okt. 1.

Vedres Márk.

"Férfi akt" gipsz.eladó.

Képzőművészek U[J] Társasága/kiállitás, Nemzeti Szalón
1938 október 30-november 13./katalógusból.

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

Ungvárott született a müvész,-irja a lap a "Felvidéki emlék..." c. rovatában, ahol megszólaltatja a Felvidéken született müvészeket.

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 12. XXVIII. évf 47. sz. Melléklet a lap elején.

Vedres Márk

Kopp 1939/40. szerem. II.

VEDRES MÁRK :

238. Nói akt. - Szobor, br. mag.: 53 cm.
Jelz.a talapzaton "Vedres Márk."

SÁRDY BRUTUS :

204. Tájkép. - Olajf., v., 53.2 x 48 cm.Jelz. l. "Sárdy Brutus 931."

SIMON BÉLA :

205. A komp. - Olajf., v., 78.3 x 85.5 cm. Jelz.l.b.s. "Simon Béla."

STROBENTZ FRIGYES / 1856 - 1929 /:

206. Séta. - Olajf., v., 121 x 97 cm. Jelz. l.j. "Strobentz Frigyes 1894".

liptóujvári Stróbl Alajos / 1856 - 1926 / :

207. Liszt Ferenc maszk. - Szobor, br.,mag.

MDK

Vedres Márk szobrász

Nikelszky: Tav.kiáll. a Városi Muz.ban.
Dunántúli Napló, 1949. ápr. 7.
Pécs.

MDK

Vedres Márk, szobrász

a képzőmüv. várálásokra vonatkozó kérelmeket vizsgálja , a képz.müv. és ip.müv. támoga tására vonatkozó összeg tölötti döntésre adja le véleményét.

Szaértö bizottság alakitása. - "Figyelö". 1949 IV.23.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

PAMUTÚJSÁG

1962 AUG 25

— Gyuris —

Néhány szó egy emlékkiállításról

Néhány napja nyílt meg a Nemzeti Galériában Vedres Márk szobrászművész emlékkiállítása. A megnyitó beszédet Boda Gábor szobrászművész a nagy művész barátja tartotta.

Vedres Márk a múlt évben hunyt el, maga mögött hagyva egy alkotásokban gazdag életet. Az ő művészete maga volt a szerénység. Munkáiból nagy emberszeretet árad. Különösen jellemzők műveire a mozdulatok frissesége, a fiatalság. Ő nem hódolt be az ún. izmusok egyikének sem.

A felszabadulás előtti időben élete jó részét külföldön töltötte, mert itthon nem talált megértésre.

Számtalan témáját a mindennapi életből merítette, de zívesen formálta meg a bibliai tárgyú témákat is. Az emberpár, valamint az Éva című szobrai világszerte ismert alkotásai. Ezeken szintén az egyszerűség és a minden mesterkéltség nélküli természetesség nyilvánul meg.

A kiállítóterem bejáratánál elhelyezett vitrinből a művész szakállas, mosolygós, 91 éve ellenére is fiatalos tekintete néz felénk. Az itt elhelyezett számtalan kitüntetés, Kossuth-díj a nagy művész munkájának elismerését dokumentálja.

A kiállításon — amely még több héten át nyitva tart — a nézőszép formákat láthat, mert a művész erősen az ókori klasszikus vonalakat tette magáévá, egybekötve a realizmussal.

—Edelényi—

százalékot is e
érzik, hogy töt
lennének, ha
kicsit törődik
csit segíti, bízt
hez brigádügye
ötletekért, támo
dulhatnának. 1
sajnos nincs. A
dig kevés ahho
jobbat alkossanak.

Nemrég gyárlátogatáson voltak a KISTEXT-ben. A látottak még nagyobb keserűséget okoztak. A KISTEXT-ben könnyebben, kényelmesebben dolgoznak a fonónők, nincs más gondjuk, mint a kötözés. Nincs előfonal-hiány, sokkal jobban kiszolgálják a dolgozókat, mint nálunk. Az üzem is szellősebb.

— Ha elegendő lenne az előfonal, megtermelném a 110 kilogrammot — mondja Zacharné — (a norma 96, a terv 102 kg).

Mit válaszol ezekre a főművezető? Idáig tartott a rekons-

lak, gyenge a szakítószilárdság. Ez nagyban hátráltatja nemcsak a brigád, de az egész üzem eredményeit.

Hibák mutatkoznak a gépek elhelyezése körül. Igaz ugyan hogy a tervrajzot a főművezetők is látták, de más a terv rajz és más a gyakorlatban tapasztalni, hogy nincs hely és hogy sokkal jobban és ügyesebben is el lehetett volna helyezni a gépeket. Nem védekezésül, de a valóság megvilágítására számadatokat közölt Haskó elvtárs. A KISTEXT 22,000 000 forintot kapott rekonstrukciós célokra, mi pedig 9 milliót fordítottunk erre a célra.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

ESTI HIRLAP

8.

1963 JÚN

1021

Vedres Márk-emlékkiállítás nyílt Szegeden. A neves művész 30 alkotását láthatják a kiállítás látogatói.

Vassar Library

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

MAGYAR NEMZET
1963 OKT 6.

Megnyitották az új győri képtárat

Győrött, az Alkotmány utcai Napóleon-házban szombaton ünnepélyesen felavatták a társadalmi összefogás eredményeként épített új képtárat. Uzsoki András, a Xantus János Múzeum igazgatójának üdvözlő szavai után dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója méltatta Vedres Márk szobrászművész munkásságát, akinek kisplasztikáiból emlékkiállítást rendeztek az új képtárban. Ugyanakkor a kistemben a Szirákyak dénesfai kastélyából származó XIX. század eleji szobaberendezést állították ki.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-298, 188-307

MAGYAR NEMZET

Hihi

—

vez
Ház
ház
des
ház
kíséretében
munkáját.

— **Az Egressy Klub** felvételt hirdet modern táncklubjába. A modern tánc alapismereteivel rendelkező fiatalok októberben minden hétfőn és kedden 19 és 21 óra között jelentkezhetnek az Egressy Művelődési Házban (XI., Fehérvári út 47., telefon: 266—292).

— VISSZAVONTA AZ ÖSSZES KITÜNTETÉSEKET és dicséreteket, amelyet az essexi Basildon New Town lakótelep tervezőinek és építői-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

MAGYAR NEMZET

1962 AUG 4

Megnyílt a Vedres Márk emlékkiállítás

Pénteken délután a Magyar Nemzeti Galériában megnyílt a Vedres Márk emlékkiállítás. *Goda* Gábor író megnyitó szavaiban méltatta az egy évvel ezelőtt elhunyt Kossuth-díjas mester munkásságát. A Nemzeti Galéria dísztermében kiállították a művész itthonlevő, mintegy félszáz alkotását, az ifjúkori modern kísérletektől legutolsó művéig. A művész emlékére rendezett kiállítás megnyitóján megjelent kulturális, társadalmi életünk számos kiválósága.

— **Megkezdték a Sajó szabályozását.** A több évig tartó munkára 40 millió forintot költenek.

lyemfonó-, szövő- és kikészítő-
gyárat. Ez a szervezeti forma
— hogy egy vállalat irányítsa az egész selyemszakmát —,
a termelés műszaki feltételeinek javítása mellett, lehetőséget ad arra, hogy a rendelkezésre álló beruházási összeg oda jusson, ahol arra a legnagyobb szükség van. *A csaknem 30 milliós beruházással létrejött selyemkikészítő gyár* lehetőséget nyújt a selyemanyagok nemes kikészítésére, a gyűrődéscsökkentő eljárások széles körű alkalmazására.

Hét évvel ezelőtt, a vá'a
alakulásának évében

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-307

1962 AUG 10

MEGAFON

1021

Vedres Márk emlékkiállítás

Vedres Márk: ATLÉTA-FIÚ
(Foto: Károly Attila)

1961. augusztus 12-én alkotó művészeink sorából eltávozott Vedres Márk szobrászművész. Több évtizedes munkásélet emlékének áldozott most az a kiállítás, amely az elmúlt napokban nyílt meg a Nemzeti Galéria dísztermében. Az ünnepélyes megnyitón Goda Gábor író ismertette a mester életét és munkásságát.

Vedres művészetét tömörség jellemzi. Annak ellenére, hogy mind a művészet terén, mind magánéletében szerény volt, mégis tudta, az a tömörség, amit ő nyújt, sokat mond. Ha író lett volna, talán mindig rövid tőmondatokkal fejezte volna ki mondanivalóját.

Művészetében arra törekedett, hogy újat, szebbet, nagyobbat alkosson. Saját szavaival élve: *„Ha az ember sokáig él, küzd az új megteremtéséért, eljut a realizmusig, a szocializmusig, s a végtelenig, mert a fejlődésben nincs megállás"*.

Kiemelkedő alkotásai közé tartozik a *Furulyázó fiú*, a *Béke kút*, amely Rákospatak mellett, a Fiastyúk utcában van felállítva, az angyalföldi új lakótelepen. Utolsó műve a *Halász-fiú*, mintegy másfél méter magas, impozáns remekmű.

A rendezőség nagy műgonddal és hozzáértéssel állította össze az anyagot erre a kiállításra. Életre kél itt Vedres Márk művészi munkásságának sok-sok nagyszerű alkotása. A kiállítás megtekintése után többek leszünk, megtanít bennünket arra, hogy milyen odaadással, szorgalommal és lelkesedéssel kell szolgálni a népet azon a területen, ahová a tehetsége, adottsága állítja az embert.

Bódi Katalin

a „gy…

— *S mon…*
elmennél m…
— *Hogy k…*
ria néni? D…

A második…
sített eredm…
nyi Ilona-br…
s övék a vá…
liusban azon…
csaknem eg…
volt távol…
Igaz, Turza…
helyettesítette, szép rendben átvette a munkákat, s bár egyik-másik brigádtag még szabadságra is ment, megvolt a százalék. Még valamivel több is. A brigádzászló megtartásához azonban kevés.

De Mária néni újra itt van, teljes a család, s most fogadkoznak: *Visszaszerezzük.* No meg, érdemes is. Hiszen amikor a fizetés kerül szóba, a lányok örömmel mondják: *átlagban 1800, de van úgy, hogy 2000-nél is több.* Hajdú Marika júniusi keresetét számolgatja:

— *Először kaptam 1530-at, másodszor 630-at és a 110 forint jutalom. Tessék összeszámolni.*

Hát igen — érdemes.

— Ezt a szálat ehhez a forr… vezető Bu…

A második negyedévi munkaversenyben a 13. műhely 10 munkabrigádja közül Szeleczky Ferencné brigádja került az első helyre. Szerényen szabadkozik Szeleczkyné amikor megtudja: bekerülnek az újságba. Azt mondja nem érdemes róluk íríni, hiszen semmi különöset nem tettek, csak amit vállaltak azt teljesítették.

— *Hányan dolgoznak eg… brigádban?* — kérdezem, hiszen az elsőség nem lehet véletlen. A brigádvezető mosolyogva adja meg a választ:

— Csak hárman. Igaz, vo… tunk néha többen is, de há… rom éve már csak hárma… dolgozunk ebben a brigádban…

— *Mi volt az a munk… amellyel sikerült ezt a szé… helyezést elérni?*

— A PM 28-as berendeze… sekhez vonalcsatlakozót, ke… tős jelkiemelőket …

…k szalagkábel legy…

tól, hogy mennyire kapják folyamatosan a megszerelt gépkereteket, amelyeken elkezdhetik a szalagozást. Attól is, hogy lesz-e szalagkábel. Rengeteg baj volt a lotán-huzallal. A 14. műhely eléggé rendszertelenül adagolta a keresőgépeket, s mindet összevetve félő volt, hogy a brigád egy-egy vállalása vállalás marad.

De már akkor mondogatták az asszonyok: *Csak gép legyen meg szalagkábel, akkor mi dolgozunk. Rajtunk nem fog múlni.*

S aztán a keresőgépek is megérkeztek (igaz, hogy késve, de mégsem későn), s a szövő is gyártotta szorgalmasan a szalagkábelt. Világos volt, hogy most már csak a szalagozókon múlik. Aki azonban tehette, segített. Ahogy éppen tudott. Az előkészítők rohantak, intézték a kivételezéseket, napjában többször is fordultak az utalók és a raktár között, a szövő meg hozta a szalagkábelt. Szinte ízenként. Nem várták meg, míg ezer íz elkészül, hanem ha volt már egy gépkeretre való, vitték a szalagozóknak. Maga a csoportvezető, Debreczeni József.

A gépkeretek készültek, amilyen gyorsan csak lehetett. A szerelésnél Szegvári Lóránd szinte csodákat művelt. Alig állt meg a gépekkel teli kocsi, már rakta is a vasvázba a gépeket.

A kész keretek között pedig az asszonyok igyekeztek bebizonyítani, hogy a szalagozók-

7—17-ig. Mint már
Zoltán püspök, a
csának alelnöke is
Magyarországi Eg
és dr. Kenéz Fere
A Központi B
17-én este érkezte
vel együtt járt Pár
püspökhelyettes,
Lajos lelkész fogadták.

Csak egy levél...

Uram, bizonyosra veszem,
hogy az irgalmas samaritánus nemcsak elvitte a sebesültet a vendégfogadó házba,
nemcsak pénzzel támogatta,
hanem írt neki később levelet is,
mert értett valamit a felebaráti szeretethez.
Uram, taníts meg a felebaráti szeretet levél útján és levélben gyakorolt művészetére.
Szentjeid közül sokan nagy levelezők voltak.
Éjszakákat áldoztak arra,
hogy sercegő tollal bátorítsanak,
reményt keltsenek,
hitet erősítsenek.

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1962 Aug. 2

EVANGÉLIKUS ÉLET

Vedres Márk-emlékkiállítás

nyílt meg a *Nemzeti Galéria* díszteremében, a 91 éves korában, egy éve elhunyt kiváló magyar szobrászművész alkotásaiból. Szívében ifjú maradt haláláig ez a derűs, szelíd aggastyán, aki a haladó eszmékért tüzes harci kedvvel szállt síkra, lankadatlanul. Benne és kívüle, akárcsak a műveiben: összhangba simult a régi és az új.

Rodin tanítványa volt, de csak a *mában* felfrissülő, éber szellemiségével hatott rá a francia mester, a stílusával már nem. *Pheidias, Donatello* és *Michelangelo* maradt mindvégig örök eszménye.

Soha nem fogyó izgalommal töltötte el az öröm, hogy a mindennapok múlékony életjelenségeit, egy ülő, álló, lehajoló nőt, fiút, férfit, egy kaszaköszörűlő parasztot, egy érző lelket, akinek együtt dobog a szíve az övével: az antik szépségideál bűvöletében örökítheti meg.

Monumentális hatású kisplasztikai mesterművei közül magasodik ki egyik legkésőbbi szoborremeke, az életnagyságnál nagyobb „*Halászfiú*". E művet az ellentétes kettősség művészi kifejezése teszi különösen oly vonzóvá. Egyfelől arányainak harmonikus szépségével a test kicsattanó ereje s férfiassága, másfelől a fiatalság öntudatlan, naiv bája, gyámoltalan ártatlansága.

H.

...ával ezelőtti

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-298, 188-307

ESTI HIRLAP

az emberi
nevében

első osztályban

ai nyerőszámai

bér késedelemért

kásosztályon

ág legjobb
Népstadionban

a Colosseumot

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

Vedres Márk

AUG 30

1021

Emlékkiállítások, tárlatok

A Magyar Nemzeti Galéria változatos programmal készül a múzeumi hónappal kezdődő őszi kiállítási évadra. Október 5-én nyitják meg *Berény Róbert* emlékkiállítását. Ugyancsak októberben rendezik meg a galéria díszteremében *Telcs Ede* emlékkiállítását.

A múzeumi hónap alkalmából egynapos tudományos ülésszakot tartanak, amelyre számos vidéki muzeológust és művészettörténészt is meghívnak.

A Magyar Nemzeti Galéria kincsei címmel nagyszabású ifjúsági képzőművészeti vetélkedőre is sor kerül: a kérdéseket az őszi kiállítások anyagából állítják össze.

Vidéken is számos tárlat nyílik októberben. Hódmezővásárhelyen Vaszary János, Szolnokon Ámos Imre, Nyíregyházán Aba-Novák Vilmos, Győrött Vedres Márk, Debrecenben Csók István, Szegeden a nagybányai festők alkotásait mutatják be. Az idei utolsó kiállítást Debrecenben rendezik Szőnyi István alkotásaiból, amelyek a közelmúltban Berlinben szerepeltek nagy sikerrel. (MTI)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

NÉPSZAVA
1983 OKT 6.

KÉPTÁR GYŐRÖTT

GYŐR: Az Alkotmány utcai Napóleon-házban szombaton ünnepélyesen felavatták a társadalmi összefogás eredményeként épített új képtárat. Uzsoki András, a Xantus János Múzeum igazgatójának üdvözlő szavai után dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója méltatta Vedres Márk szobrászművész munkásságát, akinek kisplasztikáiból emlékkiállítást rendeztek az új képtárban. A kisteremben a Czirákyak dénesfai kastélyából származó, XIX. század eleji szobaberendezést állították ki.

den percében és órájában.
biztak, azt lelkiismerete-
alan minőségben elvégez-
saját lelkiismeretünk ne

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1179

DÉL-MAGYARORSZÁG

1963 JUN 29.

1021

Három kiállí

Három kiállítást láthat a közönség a Móra Ferenc Múzeum rendezésében. Kettőt a Horváth Mihály utcai képtárban, egyet a múzeum kupolacsarnokában. A

Vedres Márk

emlékkiállításon a XX. századi magyar szobrászművészetben jelentős helyet elfoglaló művészi impresszionisztikusan mintázott alkotásai közül a *Kalapáló*-t láthatjuk. A figura izmainak dinamikus formálásával festői hatásokra törekszik a művész. A klasszikus formavilágú szobrok közül két alkotás emelkedik ki: a *Fiú korsóval* és a *Leány korsóval*. Különösen szép az utóbbi. A kecses vonalú, nyúlánk alak szinte gótikus könnyedségű. Megformálásának tisztaságával megragad.

A harmincas években a valóságtól elvonatkoztatott formában egyensúlyi, térbeliségi, szerkezeti problémákkal foglalkozott a művész. Példa erre az *Álló nő* márványból faragott figurája és a *Lábát törlő nő*. A kiállított anyag többsége kisplasztika és rajz.

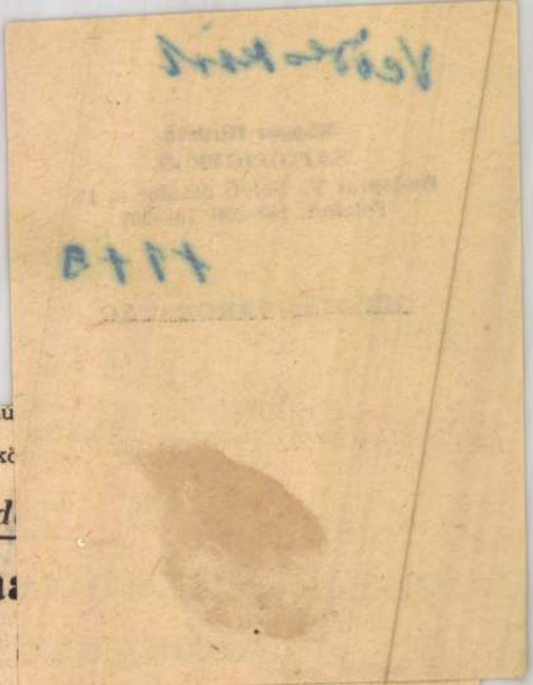

...zeseken. A fiú
masak, és több
játékos akad kö

Ki a szabad

Pálya

A kosárlabda NB I-ben mától kezdve folytatódnak a küzdelmek, megkezdik a háromfordulós bajnokság utolsó idényét. Az a helyzet ugyanis, hogy kosárlabdában — a labdarúgáshoz hasonlóan — jövőre tavaszi-őszi bajnokságot bonyolítanak le, s ezért a csapatok most három fordulót játszanak.

Érdekességnek számít, hogy a SZEAC férficsapata ezentúl nem a Rókusi Tornacsarnokban, hanem a felső Tiszaparti stadionban rendezi meg hazai mérkőzéseit. Az országos szövetség felhívásá-

=S=O=R=O=

A Szegedi EAC evezős-

RÁKOSI MÁTYÁS

kedden délután ½6 órakor beszél Angyalföldön. Beszédét a Kossuth-rádió 20 órakor közvetíti. Rákosi Mátyás a magyar népi demokrácia vezetője és a világ demokratikus irányításának egyik legsúlyosabb szavú tényezője. Minden megnyilatkozása esemény nemcsak itthon, hanem a külföldön is. A választás természetesen különös nyomatékot ad a keddi beszédnek, mert benne az elkövetkező törvényh zási ciklus feladatai, céljai, harci elvei és megvalósításra váró elképzelései fognak feltárulni. Minden magyar választó számára tehát a beszéd: alap, amelyen szavazatának erkölcsi és politikai tartalma áll és melyből a Függetlenségi Népfront győzelmének indokolása és jelentősége fog világosan és élesen kisugározni.

Vedres Márk balesete

Szerencsés kimenetelü baleset érte Vedres Márk szobrászművészt, aki most mintázza a Munkásmozgalom vértanuinak a Kerepesi temetőben felállítandó monumentális emlékművét. A négy méter hosszú és két méter magas mintázóállvány — amelyen dolgozott — összedőlt és a lezuhanó négy mázsa agyag megsebesítette a művészt. A hetedik évtizedén túllévő Vedres Márk azonban még sérülten is elutazott Debrecenbe, hogy résztvehessen a Kossuth-ünnepségen.

PARKKÁ VARÁZSOLTÁK a Vérmező Mikó-utca felé eső részét. Gyönyörű pázsitrészek, padokkal ellátott, fásított sóderes utak nyújtanak pihenőt. A munkálatokat folytatják a Vérmező többi részén is.

Szeplők ellen Créme Edy ismét kapható. Török-patika, Király-u. 12. (X)

Orvosi hír. Dr. Detre László egyet. m. tanár, bel- és tüdőorvos új telefonszáma: 389—048. (X)

A
HALADÁS
e heti számának érdekességei

A nürnbergi mesterbirák
Kende Zsigmond cikke

ZSOLT BÉLA
húsvéti verse

Fodor József:
Aeolhárfa és mennydörgés

Kárpáti Aurél
Pesti életképek

Hegedüs Nándor
Petain és De Gaulle

Radnóti József
Üzenet a dolgozó kispolgároknak

Madarassy Zsuzsa
Gyilkos gyermekek

Gách Marianne
Hölgyfutár

Regény, novella, cikkek, rajzok.

Ezer sielő, négyszáz teniszező, ötszáz bélyeggyűjtő, négyezer irodalombarát...

Mivel tölti szabadidejét egy nagy csehszlovák gyár munkássága

A régi Csehszlovákiában igen nagy propagandát fejtettek ki a zlini Bata-művek, Európa legnagyobb cipőgyára érdekében s a cseh kapitalista ipar mintaképének tartották. A külföld annakidején keveset tudott a belső harcról, amely Bata Tamás és munkásai között folyt. A nagyüzem tönkretette a csehszlovák kisiparosok ezreit, akik kénytelenek voltak meghajolni a mindenható Bata Tamás előtt, belépni a gyárba s

valóságos rabszolgaéletet

élni az elkülönített, kaszárnyaszerű zlini falanszterben.

Amikor a népi demokrácia átvette az uralmat Csehszlovákiában, megmutatta, hogy a hires Bata-műveket újból felvirágoztatja, sőt ennél többet tesz:

a munkásokat boldoggá teszi.

Zlin új nevet kapott: Gottwaldovnak hívják, a Bata-műveket pedig ezentúl Svit-műveknek, a »Hajnal« műveinek nevezik.

Bata annakidején büszke volt, amikor az 1920-ban négyezer lakosú Zlint 1935-ig 40.000 lakosú várossá fejlesztette. Ma Gottwaldovban már a 120.000 lakosú város terveit készítik s a telep csak most válik tényleg a világ legkorszerűbb, legegészségesebb, legszebb és legboldogabb ipari városává.

A Svit-művek vezetősége a napokban igen érdekes statisztikát közölt a 10—15.000 főnyi gottwaldovi munkásság magánéletéről. Az adatok visszatükrözik a csodálatosan magas értelmi színvonalat.

A Svit-munkások között

feltűnően sok az aktív sportoló.

Külön sportegyesületeikben 916 aktív sielő, 225 asztalteniszező, 401 állandó teniszjátékos, 397 csapatokba beosztott futballista, 299 lelkes turista, 128 birkózó, 146 jó átlageredményt elérő atléta, 120 túrákon részivevő biciklista, 276 úszó és 716 kitűnő céllövő tömörül. Nincs ez a 200.000 lakosú város, amelynek polgárságából ennyi aktív sportoló kerülne ki.

A legjellemzőbb ezonban a gottwaldovi munkások

fejlett szellemi érdeklődése.

Az üzem »irodalmi és olvasókörében« 4260 önkéntes, fizető tag van s ez a kör külön könyvkiadóval rendelkezik, három folyóirattal és hetilappal, 200.000 kötetes könyvtárral és hét országos nevű író teljes megélhetéséről gondoskodik. Az üzem zeneköre aktív zenélő tagjainak száma 316, a zenélvező tagok száma pedig háromezer. Két szimfónikus zenekart és 12 kisebb zenekart állít ki ez a munkásság.

MOSZKVAI LEVÉL

a rohamosan fejlődő és épülő szovjet fővárosról

Négyemeletes, gyárilag előállított házak, huszonnyolc és félkilométeres új trolleybusz, hétkilométeres új Metrovonal

Ami az embert már az első pillanatban is megfogja Moszkvában, az a hihetetlem ütemü építkezés, amely szinte rányomja bélyegét a szovjet fővárosra. Mintha nem is venne tudomást a szovjet nép arról, hogy Amerika és Anglia Északatlanti Egyezményt kötött és Csendesóciáni Paktumra készül. Moszkva egyetlen pillanatra sem engedi kizökkenteni magát békés hangulatából.

Hatalmas bérpaloták sora épül a Gorkij-utcában, Moszkva legelegánsabb részében éppen úgy, mint a külvárosokban. Az elmult három év alatt egymilliárd kétszázmillió rubeles költséggel több mint

28.000 moszkvai házat hoztak rendbe

és természetesen sok újat is építettek. Szükség is volt erre, hiszen a szovjet főváros lakossága nagyon felszaporodott a háború óta. Ma már hatmillión felül van Moszkva lakosainak száma.

Nagyon sok új lakásra van szükség, hogy megoldhassák a lakáskérdést.

Az 1949-es év, az ötéves terv befejező esztendeje az építkezések jegyében áll. Csak egyetlen adatot említünk. A Peszcsánája-utcán háromszáz bérpalota épül versenytempóban. Ezek a házak még ebben az esztendőben elkészülnek és lakhatók lesznek.

Rendkívül érdekes színfolt az építkező szovjet fővárosban a gyárilag előállított típusházak építése. Egész sor ilyen három-négyemeletes »gyári ház« épül a fővárosban.

Az új bérházak építése mellett tovább fejlesztik Moszkva közlekedését is.

A szovjet főváros büszkesége a Metro.

A világ legszebb földalattija. Állomásai valóságos építési remekművek, márványpaloták. Ebben az évben elkészül és bekapcsolódik a forgalomba a Metro legújabb 7100 méter hosszú szakasza is, amely a Kurszki pályaudvartól a Gorkij-parkig húzódik. A föld felett pedig a trolleybuszvonalakat bővítik. Huszonnyolc és fél kilométer hosszúságban építik az új trolleybuszvonalat és ezt is bekapcsolják még ebben az esztendőben a forgalomba.

Még kényelmesebbé és gyorsabbá teszi majd a közlekedést a taxik számának emelése. A mult évben 475 modern autótaxival szaporították a taxiparkot, ezidén pedig 1200 új Pobéda és 50 »Zsisz—110« kocsit állítanak be.

*

A főváros és a nagyvárosok fejlődése mellett nem marad el a vidék sem. Mindenfelé új falvak épülnek a régiek helyén. A faházakat kőházakra cserélik ki. Beköszöntött a tavasz és az egész Szovjetunió területén megkezdődtek a tavaszi földmunkák. Rendkívül érdekes módon siet az állam a parasztság segítségére. A cél:

a dolgozó kolhozparaszt kényelmének biztosítása.

Ezért épültek mindenfelé új bölcsődék és napközi otthonok, hogy tavasszal és nyáron, amikor a szülők egész nap a földeken dolgoznak, biztonságban legyenek a gyerekek. Igy például csak Bjelorussziában 1250 új bölcsőde és gyermekkert épült, amelyekben mintegy 25.000 gyermek számára van hely. Másik érdekes és speciálisan szovjet-újítás a

mozgó áruházak

meghonosítása. A mezőgazdasági idényben a nagy áruházak rengeteg mozgó üzletet küldenek a kolhoz és szovhoz földekre, hogy a dolgozó paraszt semmiben se lásson hiányt. Dohányt, cigarettát, gyufát, cukrot, csokoládét és egyéb aprő közszükségleti cikkeket visznek ki a földekre ezek a mozgó áruházak.

Ma délelőtt vizsgáztak Szentendrén az MHK mozgalom „vizsgáztatói"

A szentendrei sporttelepen ma nagyjelentőségü esemény zajlott le: délelőtt sor került a Munkára, Harcra Kész mozgalom első próbáira. Ma zárult ugyanis az a tanfolyam, amely a próbáztató bizottságok tagjai részére hétfőn nyilott meg és 71 férfi, valamint egy női jelölt tett vizsgát úgy elméleti, mint gyakorlati alapon. A mozgalom próbáztatói saját vizsgájuk során gyakorlati tapasztalatokat szereznek feladatuk ellátásához.

A ma zárult tanfolyamon megjelentek a Sporthivatal és a tömegszervezetek képviselői. Most gyors egymásutánban öt újabb tanfolyam következik.

Érthető jogszabály-fogalmazást kiván a jogászság

A jogszabályok fogalmazásának évtizedeken át kialakult formáját, a jogi műnyelvet állandóan gúnyolták, mert a cikornyás kifejezéseket alig lehetett megérteni. A Jogtudományi Közlöny legutóbbi számában »A jogszabályok népszerű fogalmazása címmel *Kádár* Miklós, a budapesti Ügyvédi Kamara főtitkára megszívlelésre méltó cikket írt.

A felszabadulás előtti idők jogi műnyelvéről megállapítja, hogy nem szükségszerű kifejezési formája a jognak ez a csak beavatottaknak szóló, többszöri átolvasás után sem érthető nyelv, amely egyébként *nagyban hozzájárult ahhoz, hogy*

a jogot a nép fiai úri huncutságnak tekintették.

Ma sürgősen szükséges a világos, mindenkihez érthetően szóló új jogi fogalmazásmód kialakítása. Sürgetően azért, — mondja a cikkíró — mert megnövekedett a jogszabályok száma, a jogszabályokkal foglalkozók száma és mert *mások foglalkoznak a joggal, mások alkalmazzák ma és fogják alkalmazni holnap, mint akár tíz, akár három évvel ezelőtt.*

A ma jogszabályait a nép számára kell alkotni, hogy a nép jól megértse és mint bíró, jól is alkalmazhassa. Kádár Miklós szerint az új világos, érthető jogi műnyelvnek a kellékei: 1. A jogszabály

mondatszerkesztésben törekedjék rövidségre.

Lehetőleg tömondatokban beszéljen. 2. Legyen önmagában is érthető, mellőzze az utalásokat más jogszabályokra. 3. Legyen világosan tagolt, nemcsak szakaszokra oszoljék, hanem fejezetekre is. 4. Határozza meg, azokat a fogalmakat, amelyekről szól. 5. Legyen egyértelmű. A jogszabály fogalmazása csak egyféle jogalkalmazást tegyen lehetővé. 6. Törődjék teljességre.

A lehetőség határain belül

rendezze a tárgyával kapcsolatos valamennyi életviszonyt, hogy ne kelljen napokkal vagy hetekkel később a kiegészítő és módosító jogszabályok egész sorát alkotni.

Ezután elriasztó példaként idézi az egyébként kitűnő lakáskódex 19. §-át, amelynek egyetlen, húsz sorból álló mondata alapos fejtörést okoz képzett jogászoknak is arra, hogy rendelkezéseiben eligazodjanak.

BEETHOVEN EGY HÍRES KÉZIRATA ezer dollárért kelt el egy párisi kézirat- és könyvaukción. Arról a levélről van szó, amelyet Beethoven 1800-ban intézett Pestről Martonvásárra Brunswick Terézhez, amikor a nagy zeneköltő a budai Várszínházban fellépett. Panaszkodik fülbajáról és melankólikus hangon jelenti be visszavonulását.

RÉSZLETKÉRDÉS

Irta Stella Adorján

Fütty Ede vadnyugatról hazatért ismerősömmel a vásárcsarnok előtt találkoztam. Hatalmas szatyrot cipelt tömve minden földi jóval.

— Primőrökhöz jutottam — mondotta dicsekedve és elővett a zsebéből néhány ropogós lila százast.

— Maga a pénzt nevezi primőrnek?

— Persze! Az idén először van pénzem!

Aztán a szabályszerű reakciós kotta szerint fújni kezdte a panaszokat.

— Mostanában sohasincs pénzem. Bezzeg a nyilas uralom idején tömve volt az asztalfia százasokkal. Semmit sem lehetett érte vásárolni! Most hiába gyüjtöm a pénzt, a feleségem rohan és élelmiszert, ruhanemüt és más haszontalan holmit vásárol érte.

Vigasztalni próbáltam.

— Nézze, nem olyan nagy baj. Előbb-utóbb elfogy a pénz...

Gúnyosan nevetett.

— Ugy látszik, maga nem ismeri a mai viszonyokat! Hiába fogy el! Manapság, ha nincs pénze az embernek, akkor is vásárolhat mindenfélét. Nem akarok reklámot csinálni a demokráciának, de nálunk minden olyasmit árulnak, ami másutt kész. pénzért sem kapható.

Most már ömlött a szájából a panasz:

— A részletüzletek úgy elharapóztak, hogy a lakásom máris tele van felesleges dolgokkal. Irógépet vettem részletre, varrógépet, bútort és rádiót. Kilencvenhat hónap alatt kell a részletet fizetni. Van hitel bőven! Nézze meg ezt a pompás látcsövet. Ezzel fogom bámulni a napfogyatkozást. Direkt erre a célra vásároltam.

— Nem jelent nagy megterhelést?

— Dehogy! Ugy állapodtam meg, hogy az első részletet a legközelebbi napfogyatkozáskor, 1999-ben fizetem.

Még szidta egy kicsit a közállapotokat, megmutatta a húsvétra vásárolt tízkilós sonkát, aztán búcsúzkodni kezdett.

— Rohanok is, mert este a családdommal színházba megyek. Az Othellót nézzük meg.

— A Nemzetiben?

Legyintett.

— Oh, dehogy! Békéscsabára megyünk. Olvastam a lapban, hogy az ottani színigazgató hitelbe is ad színházjegyet.

Gyermektragédiát okozott egy kézigránát

Gremen Gyula 12 éves fiú a budai hegyekben tegnap délután fel *nem robbant kézigránátot* talált. Diadalkiáltással vitte pajtásai elé és hogy hősi mivoltát bebizonyítsa, *kijelentette, hogy szemük láttára széjjelszedi a gránátot anélkül, hogy szeme megrebbenne.* Azt javasolta, hogy a szétszedés idejére vonuljanak be a Rügy-utca 3. számú ház kapualjába.

Alig, hogy néhány pereig babrált a kézigránáttal, amikor az felrobbant és *súlyosan megsebesítette.* A körülötte állóknak különös véletlen folytán semmi bajuk sem történt. Gremen Gyula életveszélyes sérülésekkel került az Uj Szent János kórházba s ott *ma hajnalban meghalt.*

Máté-passió a Zeneakadémián

A Zeneakadémián *Szőke* Tibor vezényletével előadták a Máté Passiót. A régi Lichtenberg-féle énekkar és a Liszt Ferenc-kórus együttesen működtek közre a MÁV szimfonikusok támogatásával. Tisztában vagyunk azokkal a nehézségekkel, amikkel az újjáépülő kóruskultúra küzd és méltányoljuk a lelkes és odaadó vezetők, *Fischer* Péter és társai munkásságát. A tegnapi előadás azonban nem volt eléggé kész és nem volt átszellemült sem. Ellenkezőleg: vontatottnak hatott. A kórus és a zenekar belépései ingadoztak. A szólisták részben feltűnő indiszpozicióval küzdöttek. (S. V.)

Az első magyar mozigépésznő megkapta oklevelét. Selber **Anna** a neve.

Rádió-műsor • Női kalendárium • *Keresztrejtvény*

VILÁG

1161. SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR * SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: RÁKÓCZI-ÚT 54. TEL.: 222-439 * 1949 ÁPRILIS 17, VASÁRNAP

Biztosították a zsírellátást,

javult a munkalehetőség, emelkedett az életszínvonal

A polgármester jelentésének kedvező adatai

A főváros közigazgatási bizottsága kedden tartja e havi ülését, amelyen Bognár József polgármester havi jelentését tárgyalják.

A jelentés az

életszínvonal emelkedéséről

számol be. A főváros közellátási helyzete kedvező. A kenyérellátás a mostani napi 25 dekás fejadaggal, továbbá a finomlisztellátás 2 kilóra felemelt fejadag mellett — a fővárosban lévő több mint három hónapi készletből és a még vidéken tartalékolt készletekből — a

gazdasági év végéig biztosítva van.

Megállapítja a jelentés, hogy az elsőrendű fontosságú élelmiszerek ára csökkent.

Budapesten naponta 650.000 darab zsemlye és kifli kerül forgalomba, ami szintén az életszínvonal jelentős emelkedésére mutat. A kulákok megrendszabályozásával és az elrejtett készletek felkutatása után a

zsírellátást is sikerült biztosítani.

A húsfogyasztásnál az utóbbi hetekben tapasztalt torlódások megszüntetésére a KÖZERT-húsárudákon kívül a húsfeldolgozó nemzeti vállalati fiókok, továbbá a nagyobb húsüzemek is résztvesznek majd a húskészlet forgalombahozatalában. Így a közönség

gyorsabban és torlódás nélkül juthat majd húshoz

és húskészítményekhez.

A sőtüzemek szigorú ellenőrzésének köszönhető, hogy a budapesti

kenyér minősége javult.

Az ellenőrzést a közeli napokban kiterjesztik egész Nagy-Budapest területére.

A tanoncszerződések száma erősen emelkedett, a márciusban kiadott munkakönyvek száma átlag 50 százalékkal volt több, mint megelőzőleg, ami a

munkalehetőségek javulását

bizonyítja.

A helyreállított lakások száma ugyancsak állandóan emelkedik és az építkezési munkálatok erőteljes ütemben folynak. A kerületi népjóléti osztályok adataiból kitűnik, hogy növekszik azoknak a száma, akik valamilyen munkakörben elhelyezkednek és így

további segélyezésükre nincsen szükség.

A mult hónapban a polgármester épületelhelyreállításra és átalakításra 59, új épületre 10 engedélyt adott ki. Kiadott a főváros iparra 377, kereskedésre 127 iparjogosítványt, ezenkívül 17 szövetkezet kapott iparjogosítványt.

Megkezdték

a Margitsziget újjáépítését.

Hatalmas gyermekjátszótér épül, bábszínház, különböző játszóterek és sportfelszerelések állnak majd a gyermekek rendelkezésére. Újjáépül a margitszigeti Szabadtéri Színpad, véglegesen helyreállítják a Palatinus strandfürdőt, rendezik a parkterületet és az utakat. Május 1-re kitakarítják és feldíszítik a Városligetet, ahol

két holdon botanikuskertet

létesítenek június végére.

Végül beszámol a polgármester arról, hogy az elmult hónapban a NIK 16 új autóbuszt szállított a Beszkártnak.

A csehszlovák kormánydelegáció látogatása a köztársasági elnöknél, a miniszterelnöknél és a Ganzgyárban

A Budapesten tartózkodó csehszlovák kormánydelegáció Horváth Iván, Csehszlovákia budapesti követe és Bolgár Elek prágai magyar nagykövet kíséretében látogatást tett Szakasits Árpád köztársasági elnöknél.

— Őszinte, meleg szeretettel köszöntöm Önöket — mondotta az államelnök. — Igen nagy öröm számomra, hogy elérkeztünk ehhez a pillanathoz, amikor

megpecsételjük a két nép barátságát,

közös nagy célunk érdekében. Népeink között régi kapcsolatok vannak és ezek a kapcsolatok most már valóban érvényesülnek. Mindkét ország felismerte azt a történelmi pillanatot, amikor a két nép hosszú-hosszú időkre barátságot köthet.

Antonin Zápotoczky csehszlovák miniszterelnök válaszában a következőket mondotta:

— Klement Gottwald köztársasági elnök, kormányunk és az egész nép nevében köszönjük a szíves fogadtatást és meg vagyunk győződve arról, hogy

baráti kapcsolataink a magyar köztársasággal és a magyar néppel

fejlődni fognak.

Végül sok szerencsét kívánt mindkét népnek.

Szakasits Árpád köztársasági elnök ezután hosszasan elbeszélgetett a csehszlovák kormánydelegáció tagjaival.

Dobi István miniszterelnöknél tett ezután látogatást a csehszlovák kormányküldöttség s ennek során baráti eszmecsere alakult ki a kormányférfiak között. Később megtekintették a várost, majd a Gerlért-szállóban a köztársasági elnök nevében Kállai Gyula s azután Dobi István miniszterelnök is

viszonozta a látogatást.

A csehszlovák kormányküldöttség pénteken délután megtátogatta a Ganz vagóngyárat. A gyárlátogatásra a küldöttséggel és Horváth Iván budapesti csehszlovák követtel együtt érkezett Rajk László és Kossa István miniszter, Berei Andor és Boldizsár Iván államtitkár, Marosán György, az MDP főtitkárhelyettese és Köböl József, a főváros törvényhatósági elnöke.

Pongrácz Kálmán, a Ganz vagóngyár vezérigazgatója üdvözölte, majd kalauzolta végig a kormányküldöttséget a gyár üzemein. A dolgozók mindenütt

nagy lelkesedéssel fogadták

a csehszlovák vendégeket és amerre elvonultak, »Éljen Gottwald! Éljen Zápotocky!« kiáltásokkal fogadták és lelkes ünneplésben részesítették.

A nemrég épült hatalmas vagónszerelő csarnokban a Ganz gyár többezer dolgozója és számos nagybudapesti üzem kiküldöttei előtt Nyemec Lajos üzemi párttitkár üdvözölte a kormányküldöttséget. Zápotoczky miniszterelnök válaszolt az üdvözlésre, köszönetet mondott a meleg és szívélyes ünneplésért.

— Azért jöttünk — mondotta a többi között — hogy aláírjuk a csehszlovák és a magyar nép közti

baráti, együttműködési és kölcsönös segélynyujtási szerződést.

Ezt csak azért érhettük el, mert Csehszlovákiában és Magyarországon is megváltoztak a hatalmi viszonyok az utóbbi időben.

Viliam Siroky miniszterelnök-helyettes szólt ezután magyar nyelven a Ganz gyár dolgozóihoz.

— Az a körülmény, — mondotta — hogy mindkét országban a munkásosztály vette kezébe a hatalmat, megteremtette annak előfeltételét is, hogy

Csehszlovákia és Magyarország a legjobb barátságban éljen egymással.

A szerződés különös jelentősége, hogy olyan időben írjuk alá, amikor a nyugati államok kapitalistái arra törekszenek, hogy a német imperializmust ismét felépítsék.

Kiemelte, hogy a szerződés

a béke ügyét szolgálja

és mindkét állam munkásosztálya példát mutat a világ dolgozóinak.

A hosszantartó lelkes ünneplés után az ünnepség a két nyelven felcsendülő Internacionáléval ért véget.

Fogadás az államiónál

Szakasits Árpád köztársasági elnök tegnap este az elnöki palotában a csehszlovák kormányférfiak tiszteletére fogadást adott, amelynek keretében rövid hangverseny is lezajlott. Ennek során Sebők György zongoraművész Bartók és Smetana műveket játszott, Sándor Judit csehszlovák népdalokat énekelt, Rösler Endre Weinberger Svanda a dudás című operájából adott elő részleteket, majd Bartók—Kodály dalokat tolmácsolt, Banda Ede a Dvorzsák Csellóverseny lassú tételét játszotta, Székely Mihály az Igor herceg egyik áriáját énekelte, végül pedig a Vásárhelyi-kórus szerepelt. Zongorakísérők Pless László, Hajdu István és Rajics István voltak.

A párisi békekongresszus

módot ad mindenkinek a határozott kiállásra és békeakaratának nyilvánítására

A jövő vasárnap kezdődő párisi békekongresszus olyan nagyszabásúnak igérkezik, amelyhez hasonlót nem jegyzett fel eddig a békemozgalmak története. Nincs a világnak olyan népe, amely némileg számot tart a civilizált jelzőre, hogy el ne küldené képviselőit erre a korszakos jelentőségű világkongresszusra. Lélekben pedig ott él a földkerekség minden öntudatos lakója, aki nem akar többé vért és pusztulást áldozni idegen érdekekért.

Párisi jelentés szerint a kongresszus előkészítésével foglalkozó szervező bizottság éjjel-nappal dolgozik a francia Gondolat Házában. Írók, tisztviselők, munkások, katonatisztek, tudósok, ujságírók és művészek minden szabadidejüket a békekongresszus szervezésére fordítják. Elhatározták, hogy a kongresszus öt napján

ötnyelvű ujságot adnak ki,

még pedig francia, orosz, angol, spanyol és olasz nyelven.

Különféle szervezetek könnyítik majd meg a küldöttségek munkáját. Fogadó és felvilágosító bizottságok működnek, könyvesbolt, sajtóiroda, fordítóiroda és olvasóterem áll a küldöttek rendelkezésére. Harminc tolmácsot állítanak munkába, úgy hogy a kiküldöttek fejhallgatón francia, orosz, angol és spanyol nyelven hallgathatják a beszédeket.

A lelkesedés egyébként olyan nagy, hogy a párisi külvárosok egyes utcáiban az iskolásgyermekek kartonpapírból készült

békegalambokat aggattak a platánfákra

s más iskolákban itatóspapírra nyomtatott meghívókat osztottak szét a Buffalo-csarnokban megtartandó béketüntetésre.

A *Parallele* 50 és a *France Nouvelle* is a béke kérdésével foglalkozik. Yves *Farge* cikkében rámutat arra, hogy a fatalisták is a háborús uszítók malmára hajtják a vizet, mert nem foglalnak határozottan állást a béke kérdésében, nehogy kiessenek a kapitalisták kegyeiből. A párisi világbékekongresszus óriási jelentősége nemcsak abban rejlik, hogy egyesíti a béke erőit, hanem abban is, hogy módot nyujt mindenkinek a

határozott kiállásra és békeakaratának nyilvánítására.

Florimond *Bonte* a *France Nouvelleben* rámutat arra a nagy veszélyre, amelyet a világhelyzet Franciaország számára rejteget. Franciaország — írja — valóságos harapófogóba került. Egyfelől az amerikai támogatással újjászervezkedő Nyugat-Németország és másfelől az amerikai imperialisták tervei állnak. Ez a politika pedig egy szovjetellenes háborúban a hídfő szerepét szánja Franciaországnak. Ebből a sötét helyzetből a kivezető utat megvilágította *Thorez* beszédében és a Kommunista Párt országos értekezletének határozatában megjelölt széles munkásegység, amely a demokrácia, a haladás és a béke erőit hozza egy táborba. Franciaországot — fejezi be cikkét Bonte — csupán ez mentheti meg attól a sorstól, amelyet az imperialista támadók készítenek elő számára.

Prágából jelentik, hogy a csehszlovákiai dolgozók országszerte

tömeggyüléseken nyilvánítják békeakaratukat.

A pozsonyi nagygyülésen határozati javaslatot fogadtak el, amely így szól: »Elmélyítjük és szorosabbra fűzzük testvéri kapcsolatainkat a Szovjetunió népeivel, a népi demokratikus Magyarországgal, Lengyelországgal, Bulgáriával és Romániával. Ezek a nemzetek a Szovjetunió vezetésével a demokrácia és a béke frontjának első sorában haladnak.«

Rádió-műsor

VILÁG

1159. SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR * SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: RÁKÓCZI-ÚT 54. TEL.: 222-439 * 1949 ÁPRILIS 15, PÉNTEK

Tartós békét világszerte!

— követeli a német evangélikus püspöki kar

A mindenható ember

Irta Kárpáti Aurél

Jókai sírján negyvenötödször virágoztatja ki az idei tavasz a piros muskátlit. Mégsem a *halottról* kell most emlékezni, hanem a síron túl is *élő* íróról, akinek nevét minden jelző csak kisebbítené. Mert Jókai, majd félszázaddal halála után, megint ifjú lett. Megújuló csoda, aki másodszor indul új sikerek felé a *Hétköznapokkal*. De még inkább Iványt, vagy Kárpáthy Zoltánt — akik szinte sűrített típusai kedvenc alakjainak — a valóságban hiába keressük. Mégis ott élnek lappangva, öntudatlanul mindenki fantáziájában. Jókai csak életre hívta őket, kielégítve tudat alatt rejtőző, örök emberi vágyakozásunkat az Ideál után. Kinek ne tetszenék ez? A romantikusok mind ezt tették s mind ezért győztek olyan könnyen. Sikerük ezért rokon a népmesék halhatatlanságával.

De tovább is van. Jókai indulása egybeesett az európai művelődés fejlődésének csodálatos fellendülésével. A technika vívmányai, a természettudomány felfedezései varázsos erővel nyügözték le a tizenkilencedik század emberét, akinek előbb már Napoleon adott felejthetetlen leckét a nagyratörő *akarat* minden-

Gromiko megbélyegezte az Atlanti Egyezményt

A moszkvai rádió hírmagyarázója érdekes kommentárban mutatott rá arra, hogy újabban a nyugati hatalmak részéről *igen nagy érdeklődés nyilvánul meg* a Törökország örménylakta területén, a szovjet határ mentén emelkedő Ararát-hegy iránt. Az eddigi hírek szerint nem kevesebb, mint három »régész«-expedíció igyekszik az Ararát-hegyre, amelyen 7000 évvel ezelőtt Nóé bárkája fennakadt. A három expedícióban amerikai és brit külügyi tisztviselők és egyéb »régész-szakértők« is helyet foglalnak. A szovjet kommentátor hangsúlyozta: A nyugati világ »régészeinek« ez a nagy érdeklődése a bibliai hegy iránt, különösen, ami a résztvevőket illeti, nem kis mértékben hasonlít a Finnországban ugyancsak a szovjet határ mentén

A csehszlovák kormányküldöttség

látogatása nemcsak a demokratikus diplomácia, hanem a népek kialakuló demokratikus közeledésének és megértésének is bizonyítéka. A megkötendő barátsági és kölcsönös segélynyujtási egyezménynek az ad belső erőt és tartós értéket, hogy mögötte a két nép őszinte kézfogása is áll. A csehszlovák kormány a szlovákiai magyarság sorsában döntő jellegű ja-

azokat a félreértéseket, amelyek a jóviszony megzavarhatták volna. A szívélyes fogadtatás, amelyben a csehszlovák kormányküldöttség részesült, demonstrálja a magyar nép nyílt barátságát és eltökélt szándékát, hogy a szomszéd demokratikus államokkal egyetértve akarja megvédeni a békét és megteremteni a Duna-

Május 15-én lesznek az országgyűlési választások

Kádár János belügyminiszter a következő rendeletet adta ki az országgyűlési választások kitűzéséről:

»Az 1945:VIII. tc. 18. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. Az országgyűlési választásokat az egész ország területén az 1949. évi május hó 15. napjára tűzöm ki.

2. §. Az országgyűlési választáson résztvenni kívánó párt részvételi jogának megállapítását a Magyar Függetlenségi Népfront Országos Tanácsától (Budapest, IV. ker., Váci-utca 62—64. szám) kérelmezheti. A kérvényt a jelen rendelet kihirdetésétől számított öt nap alatt, tehát az 1949. évi április hó 18. napjáig bezárólag kell beadni. A Magyar Függetlenségi Népfront Országos Tanácsa minden olyan határozatot, amelyben valamely párt részvételi jogát megállapítja, legkésőbb az 1949. évi április hó 20. napján velem közölni köteles. Ezeket a határozatokat a Magyar Közlönyben közhirré fogom tenni.

3. §. A választási eljárást külön rendelet fogja szabályozni.

4. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Kádár János s. k.
belügyminiszter

A rendeletet a hivatalos lap csütörtök reggeli száma közli.

*

A választásokkal kapcsolatban a Népfront Országos Tanácsának Elnöksége felhívja valamennyi vármegyei, városi, községi helyi szervét, hogy a törvény szerint a választási bizottságokba a Népfront részéről küldhető bizottsági tagok és bizalmiak kijelöléséről — a választás megfelelő előkészítése érdekében — gondoskodjanak.

A Népfront-szervek minden körzeti szavazatszedő bizottságba öt, minden járási és városi választási bizottságba öt, minden választókerület székhelyén megalakuló választási bizottságba kilenc tagot válasszanak ki egy hét alatt a maguk részéről, hogy a törvényben előírt időpontban őket oda beküldhessék. Ugyancsak válasszanak ki a Népfront részéről minden választási bizottsághoz háromhárom és minden szavazatszedő bizottsághoz szavazóhelyiségenként 12—12 választási bizalmi embert.

Kislány született a rendőrőrszobán...

Hajnalban Pesthidegkuton az Ady Endre-utcában segélykiáltások hallatszottak. A rendőrőrsről rendőrök szaladtak a hang irányába. A 8. számú ház falának fiatalasszony támaszkodott, mellette egy férfi állt. A férfi az asszony férje volt. Elmondta, hogy feleségének szülési fájdalmai vannak és *az asszony annyira erőtlen, hogy egy lépést sem tud tenni.* A rendőrök asztallapokból csináltak hordágyat, bevitték a közeli őrszobára és értesítették a mentőket, mielőtt azonban vitték az Uj Szent János kórházba.

»Elátkozott összeesküvés« címmel mutatták be igen nagy sikerrel a moszkvai Vachtangov Színházban Nikoláj Virta, Sztálin-díjas író színdarabját.

Április 19-én lesz 125 éve, hogy Byron meghalt. A nagy költő életéről »A rossz Byron lord« címmel film készült Angliában. Dennis Price alakítja a költőt. A

Ötezeréves mammutcsontokat találtak Pécs mellett

Pécs mellett az új gyorsforgalmú magaslati út építkezésénél másfél méter mélységben a munkások hatalmas csontokat találtak. A régészek megállapították, hogy ötezeréves mammut állkapcsa és zápfogai. Egy fog háromkilós.. Az ásatásokat tovább folytatják.

Meseképek díszítik az újjáépült szegedi gyermekklinika kórtermeit

A szegedi gyermekklinika a háborús bombázások során teljesen elpusztult. A kultuszkormányzat felépítette a korszerű klinikát. A munkálatokat ebben a hónapban végleg befejezik. A kórtermeket gyermekmeséket ábrázoló művészi képek díszítik.

A VILÁG panaszládája

A Hengermalom-út 12. számú négykapus, magában álló ház túlnyomórészt dolgozó lakói sem orvost, sem tűzoltót, sem mentőt nem hívhatnak, mert a legközelebbi telefon fél kilométerre van és éjszaka az sem vehető igénybe. Szereljenek a ház elé telefonfülkét!

Sokgyermekes családapák.

—o—

A Zugló legelhanyagoltabb utcája a Kerékgyártó-utca. Csináljanak járdát és hozzák rendbe a kocsiutat.

K. B.

—o—

Helyezzék vissza a Nagyenyed-utca és a Böszörményi-út sarkára a villamos megállót. A Kelenhegyi- és a Németvölgyi-úti lakók most 10 percnyi gyaloglás után szállhatnak csak fel a villamosra. A Németvölgyi és Istenhegyi-út elejére is kérjük a megálló visszahelyezését.

Hegyi lakók.

Szép idő lesz húsvétkor

Európa nyugati felében csendes időjárás **jutott** uralomra és az lassan kelet felé húzódik.

Hazánkban szerdán országszerte 18—20, az északkeleti részeken 21 fokig emelkedett a hőmérséklet és sok helyen éjszaka még 10 fok alá sem süllyedt. A Bakony környékén és Baranya vármegyében nagyobb mennyiségű csapadék hullott.

Szeged és Miskolc vidékén szerdán a szél újabb porvihart kavart fel.

Gyengülő széllel, egyre kevesebb felhővel további felmelegedés, csendes időjárás, enyhe éjszaka várható.

Budapesten csütörtökön délelőtt 11 órakor 17 fok meleg volt.

Ezt hallottuk...

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK tegnap este megtekintette a Vigszinház »Két férfi az ágy alatt« című új darabjának premierjét.

●

VEDRES MÁRK szobrászművész elkészítette a munkásmozgalom vértanui emlékművének modelljét. A hatalmas alkotás kivitelezéséhez most fog hozzá a közkedvelt »Maxi bácsi«. November elsején a kerepesi temetőben avatják a művet.

●

A DEBRECENI NAGYERDŐ kertészetében tenyésző többszázéves, embermagasságú pálma a mult héten kivirágzott és félméteres fenyőtobozhoz hasonló virágokat hozott.

●

VACSORÁT ADOTT tegnap este a szigeti Nagyszállóban az Irószövetség a Budapestre érkezett ismert amerikai író: Michel Gold tiszteletére. Goldnak »120 millió amerikai« című könyve alapozta meg világhírét, utána a newyorki zsidónegyed szegény lakosságának életéről drámai színekkel irott könyve keltett világszerte feltűnést. Gergely Sándor üdvözlő beszédére Gold válaszol. Többek közt ezt mondotta:

— Magyarországra érkezve sok helyen megfordultam és mindenütt az volt a benyomásom, hogy új emberek építenek új életet, amely

A HUSVÉTI NYUSZIK megjelentek a pesti virágüzletek kirakataiban. A hófehér kisnyuszik árai kor szerint változnak. A háromhetes 16.—, a négyhetes 20.—, az öthetes 24.— forintba kerül. Díszes kosárban viszont 50—80 forint között változik a nyuszik ára.

●

A KULTUSZMINISZTÉRIUM egyetemi ügyosztálya tegnap este testületileg kivonult egy óbudai kiskocsmába, ahol tréfás felköszöntők kíséretében búcsúztatták Tolnai Gábor dr.-t, az ügyosztály vezetőjét, aki a napokban foglalja el római követi állását.

●

KÓCZIÁN JÓZSEF asztaliteniszező világbajnok vasárnap tartja esküvőjét Fodor Stefániával.

●

Lap: Dunántúli Napló, Pécs
Megjelent: 1940 JÚN 12

Dési Huber István

Helyi képzőművészeink szabadszervezete kiállítási sorrendjébe iktatta VEDRES Márk szobrász bronzműveivel együtt DÉSI HUBER emlékkiállítását. Természetes, hogy erre a hagyatéki kiállításra nálunk is sor kerül. Ezt az anyagot hiánytalanul még 1947-ben az Ernst-Múzeum mutatta be. Az elhúnyt festőművész özvegye e tárlat kapcsán méltó sorokban emlékezett meg a 49 évet élt élettársáról. A többek között ezeket írta róla:

„Igen hosszú és türelmes út vezetett a gyermekkori megaláztatásoktól a nagyenyedi kollégium első osztályától kezdve, ahonnan azért kellett kimaradnia a ritka okos kisfiúnak, mert apja nem tudta megfizetni a tandíjat, a kávéházi pikkolófiú utált sorsától a dunai zsákolásig. — Halálos ágyán, a budakeszi tüdőszanatórium kórtermében érte élete egyik legnagyobb és egyben utolsó öröme (1944. február), ekkor kapta élete első hivatalos elismerését, a Szinyei-díjat. — Meg kellett halnia, mert tisztult fejjel, de beteg tüdővel tért haza a négyéves pokolból, a háborúból. Apja kis órásműhelyében cizellálni és ehhez rajzolni kezdett. A kis erdélyi városból Budapestre ment, ahol egy ezüstműves műhelyben dolgozott kora reggeltől, kalapálta a gazdag emberek gyönyörűségére készített ezüst tálcákat a rossz levegőben, hogy este elmehessen rajzolni, tanulni, a szabadiskolába. — Mert haladó felfogású jó művész volt, embernek sem volt utolsó."

Az akkori kiállítást az Ernst-Múzeum összes termeiben rendezték meg. Az emlékkiállítást a kultuszminiszter nyitotta meg. A tárlatnak nagy belső sikere volt. A tisztelők, a jóbarátok, az elismerő kritikusok egész sora állt a fönt maradó munkák mellé. E munkákból ismerünk mi most meg a június 19-én, a Városi Múzeumban megnyíló tárlaton 27 képet.

Addig is, míg a tárlatról közelebb szólhatunk, idézzük a jóbarátnak, Rabinovszky Máriusznak, a kiváló műkritikusnak, Dési Huber szelleméhez írott soraiból a következő jellemző részt:

„Soha nem találkoztam Nálad öntudatosabb szocialistával. És sohasem hallottam Tőled egyetlen szólamot sem, egyetlen betanult jelszót. Szocializmusodat úgy viselted, mint saját természetedet: erővel, jósággal, igen szerényen és igen öntudatosan. Képeidben ugyanezt látom."

Ennél többet előre mi sem tudunk mondani.

NIKELSZKY GÉZA

A vallás- és közoktatásügy

5904/1915.
---------- szám.
eln.

./. 21 255

A m.kir.kormány 1913.é
t. c. értelmében közzétett jelen
a vezetésem alatt álló miniszter
"Magyarország közoktatásügye az
tok készittetvén, e külön lenyom
használat végett ezennel megküld

Budapest, 1915. évi ju

— 1937-ben voltam egysz
országházban — meséli —,
melléklépcsőkön vezette fel
gátókat egy idegenvezető,
hegyen kellett járni és su
magyarázott, hogy ne zav
folyosón járkáló monoklis é
másnis urakat, akik csak ker
néztek mindenkin.

Gondolatban összehasonlítja
ezt a multat a jelennel, aztá
folytatja:

— Most a főlépcsőn menti
az oroszlános bejáratnál,
egyszerű ember, munkások,
tok. Maga az országház is é
más lett, ahogy oda beléptünk. | A szepen parkirozott, virággal di-m

Vedres Márk

93

Beszélgetés

a 74 éves Vedres Márk szobrászművész képviselőjelölttel

A szobrász hatalmas reliefmintáján dolgozik, melyről Fürst, Ságvári, Sallai és Schönherz alakjai domborodnak elő — az első kettő vonásait már kidolgozta, a többiek még szunnyadnak az anyagban. Mielőtt magukra hagyná őket, *Vedres Márk* gondosan meglocsolja az agyagot, azután fordul felénk. Önkéntelenül — a mártírok és az alkotás lenyűgöző súlya alatt — lábujjhegyen osonunk ki a műteremből.

A kapcsolatot nem nehéz megtalálni az emlékmű tárgya és kérdésünkhöz: mit gondol képviselőjelöltetéséről, miért *nem csak élenjáró művésze, hanem élharcosa is népi demokráciánknak*, mindnyájunk büszkesége, a kommunista Vedres Márk? Vedres kétszer tizenkét esztendőt töltött emigrációban, az első részleget még a 14-es háború előtt, a másodikat 1919-ben játszott forradalmi szerepe után és miatt. Tisza vagy Bethlen István? Nem is emlékszem, melyikük volt, legyint és fiatalos huncut szemmel hunyorít hozzá: — Ezek bizony sosem érdekeltek. *Csak a szocializmus érdekelte!* Mennyi idő kellett hozzá, mennyi mártír, mennyi harc, mennyi üldözte és, amíg megérhette.

— *Hogy mit adott nekünk a felszabadult Magyarország?* — válaszol kérdésünkre. — *Biztosította a művészek nyugodt, gondtalan alkotó munkáját.* Mód nyílt arra, hogy *a művész szoros kapcsolatba kerüljön a néppel.* Ugyanekkor népünk kulturális felemelkedése lehetővé tette, hogy *a magyar művész a legszélesebb dolgozó tömegeknek alkosson.* Ez nemcsak nagy lehetőségeket, de súlyos felelősséget jelent a népi demokrácia művészei számára. Innét a nagy megbecsülés és a kemény kritika.

— Mi, magyar művészek, örömmel vállaltuk ezt a kibővült, hatalmas feladatkört. Az egész nép oktatását és gyönyörködtetését, ami minden művész egyetlen célja. *A rengeteg munkalehetőség közül, amelyet az új Magyarország nyújt, nekünk, szobrászoknak különösen sokat jelent a hatalmas építkezési program, amelyet az ötéves terv keretében hajtunk végre.* Az új épületek százait, ezreit ékesítjük fel domborművekkel, szobrokkal, freskókkal. Ghirlandajo Lorenzo de Medici Firenzéjében a város falait szerette volna freskókkal telefesteni, de erre a reneszánsz gazdag polgári Firenzéjében nem jutott pénz. *Amiről századok csak álmodoztak, ma megvalósul* és művészeink soha sem látott munkalehetőségekhez jutnak.

— De a művészi megbecsülés mellett, melyet népi demokráciánktól kaptam, boldogsággal fogadtam ezt a második, talán még nagyobb megbecsülést, hogy, *miután beválasztottak a Népfront tanácsába, képviselőnek jelöltek.* Azért fogadtam nagy örömmel, mert módot kapok reá, hogy politikai és társadalmi téren is, fokozottabb mértékben, szélesebb területén dolgozhassak a nép államáért és mindazt az elismerést, amit a nép államától kaptam, jó munkával viszonozhassam.

2 NÉPSZAVA 1949 május 11

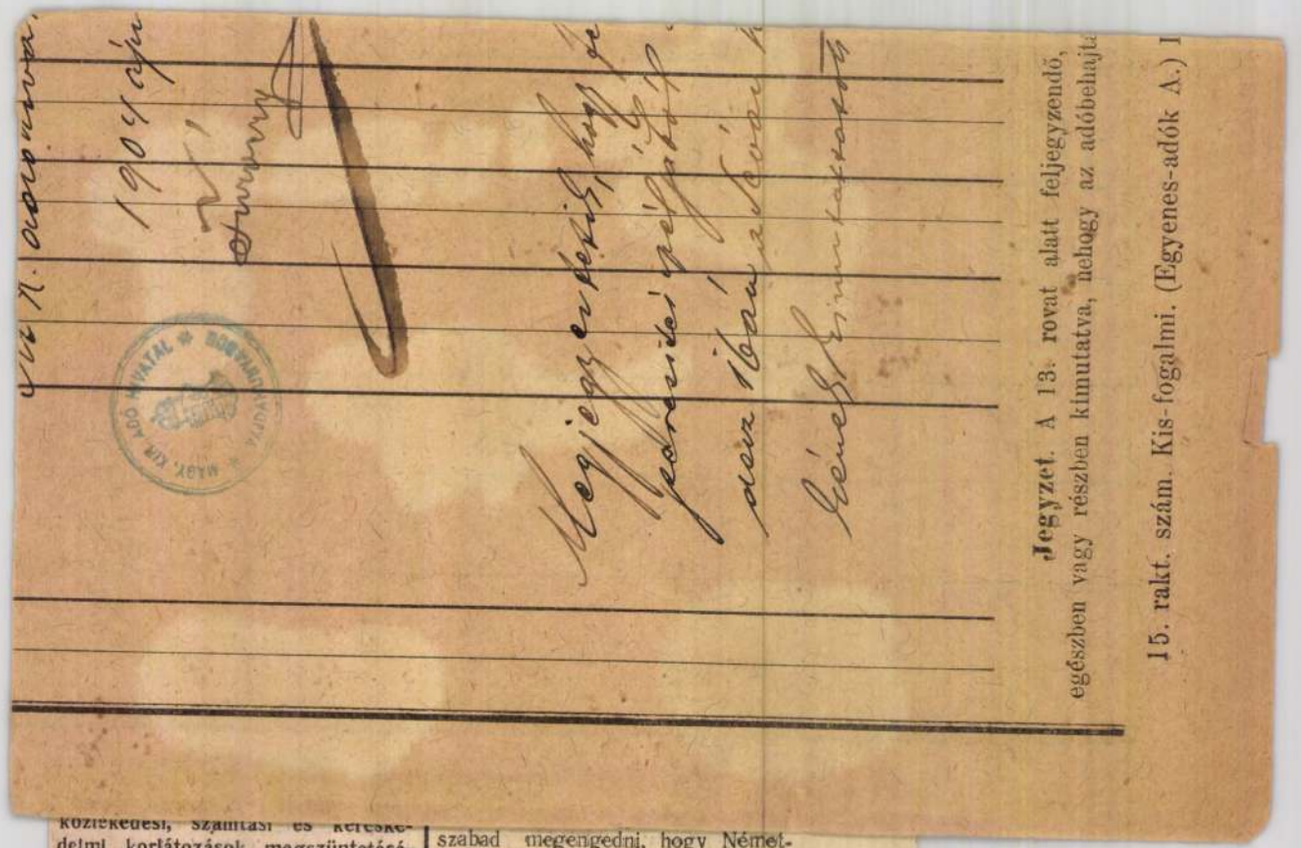

Jegyzet. A 13. rovat alatt feljegyzendő, egészben vagy részben kimutatva, nehogy az adóbehajt

15. rakt. szám. Kis-fogalmi. (Egyenes-adók A.) 1

közlekedési, szállítási és kereskedelmi korlátozások megszüntetéséről szóló rendelete teljesítését.

b) Szervezze meg a Berlin és a nyugati övezetek, illetőleg Németország keleti övezetei és nyugati övezetei között fennálló közlekedési, szállítási és kereskedelmi korlátozások gyakorlati megvalósításának ellenőrzését, valamint annak ellenőrzését, hogy megszűnjenek azok a korlátozások, amelyeket Franciaország, Anglia és az Amerikai Egyesült Államok vagy közülük bármelyik a közlekedés, szállítás és kereskedelem terén Berlin és a keleti övezet, illetőleg a nyugati övezetek és Németország

szabad megengedni, hogy Németország az amerikai monopolkapitalizmus befolyása alatt álló külön állam legyen.

Hárommillió olasz földmunkás sztrájkra készül

Di Vittorio, az Olasz Szakszervezeti Szövetség főtitkára hétfőn bejelentette, hogy ha nem tudnak megegyezni a bérszerződés bevezetésének kérdésében, május 16-án hárommillió olasz mezőgazdasági munkás sztrájkba lép.

9. tást Berlin és a szovjet övezet, illetőleg a nyugati övezetek

Vedres Márk

Lásd okv.

Szabad Művèszet

1950. 10. n. 410,

411. l.

Képpel.

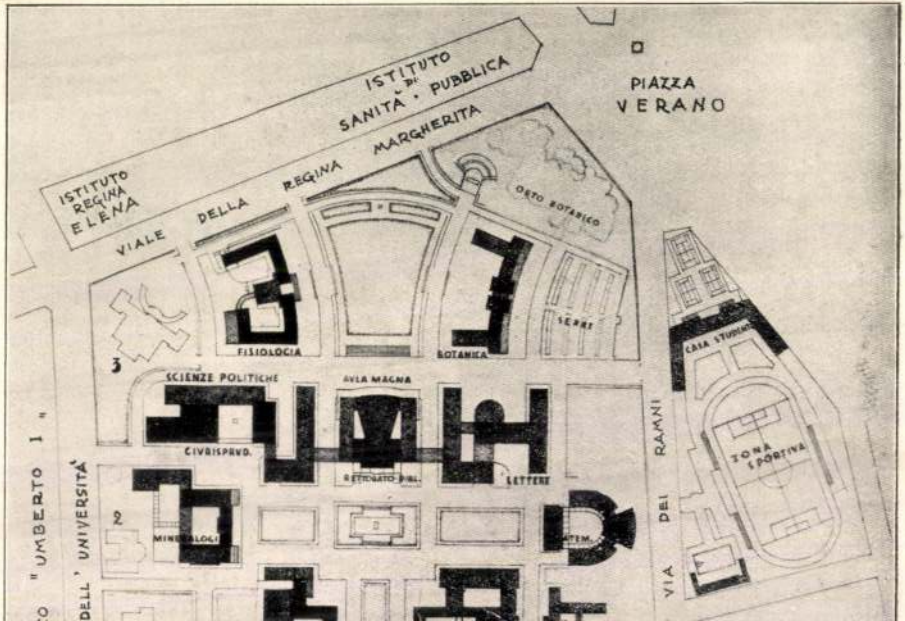
ISTITUTO DI SANITÀ PUBBLICA
PIAZZA VERANO
ISTITUTO REGINA ELENA
VIALE DELLA REGINA MARGHERITA
ORTO BOTANICO
SERRE
FISIOLOGIA
BOTANICA
CASA STUDENTI
3
SCIENZE POLITICHE
AULA MAGNA
CIVRISPRVD.
RETTORATO PIBL.
LETTERE
ZONA SPORTIVA
VIA DEI RAMNI
2
MINERALOGI
ATEM.
"UMBERTO I"
DELL' UNIVERSITÀ

Vasas ETO — Bp. Honvéd

kézilabda rangadó

Az NB I-es férfi kézilabdabajnokság utolsó fordulójában kerül sor a Vasas ETO és a Bp. Honvéd rangadó mérkőzésre. A fővárosi csapat már megnyerte a bajnokságot, mégis fontos a mérkőzés, mert győri győzelem esetén a Vasas ETO felkerülhet a második helyre, amennyiben a Bp. Spartacus Martfűn vereséget szenvedne.

Sajnos a mérkőzés ütközik a Gy. Textiles hazai mérkőzéseivel. Mivel az NB I-es mérkőzéseket országosan egy időben kell rendezni, a Gy. Textiles vezetői kérték mind a Bp. Spartacus, mind a Férfiruha csapatait, tartsák meg szombaton este villanyfénynél a mérkőzéseket. Erre azonban az ellenfelek nem voltak hajlandók. Így mindkét pályán

A növek

a Győ

Csütörtökön a késő délutáni órákban tartotta közgyűlését a Gy. Textiles SE. A korábbi tapasztalatok alapján az elnökség jól felkészült, s ezúttal nem volt baj a tagok megjelenésével sem. A kultúrtermet megtöltötték a sportolók és az egyes szakosztályok társadalmi munkásai.

Az elnökség beszámolóját Szabó András olvasta fel. Először méltatta az MTS megalakulását, majd ismertette annak alapszabálytervezetét. Ezután tért rá az elnökség munkájára. A sportkör és a felsőbb szervek kapcsolatánál megemlítette, hogy az egyesület minőségileg nagy lépést tett előre, de ez nem látszik meg az állami támogatás elosztásánál. Kérte az MTST illetékeseit, fontolják meg még egyszer ezt a kérdést, mert különben nem tudják azt nyújtani, amit joggal várnak tőlük.

SOKAT VÁLLALT AZ ELNÖKSÉG

A beszámoló az elnökség munkamódszeréről szólva

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

KISALFÖLD

1021

Múzeumi hónap megyénkben

A múzeumi hónap alkalmával gazdag program várja az érdeklődőket a megye négy múzeumában: *Győrött, Sopronban, Mosonmagyaróvárott és Kapuvárott.*

A *Győri Xantus János Múzeum* két külön kiállítást rendez. A képtár ünnepélyes megnyitása október 5-én délelőtt 11 órakor lesz Győrött, az Alkotmány utca 4. szám alatti épület első emeleti termében. A képtárban *„Vedres Márk emlékkiállítása"* és *„A XIX. század eleji szobaberendezés a Czirákyak dénesfai kastélyából"* című kiállítások nyílnak. Október 20-án délelőtt 11 órakor a Múzeum Széchenyi téri helyiségeiben megnyílik a *„A Győri Célgépgyár a szocializmus építésében 1953—1963"* című kiállítás.

Az állandó kiállításokat a múzeum helyiségeiben, a római kori kőtárban és az újkori kőtárban, hétfő kivételével, naponta délelőtt 10 órától este 6 óráig lehet megtekinteni.

A *Soproni Liszt Ferenc Múzeumban* szeptember 28-án délelőtt 11 órakor megnyílik a *„Védett műkincsek Sopronban"* című kiállítás. Az állandó kiállítások, hétfő kivételével, naponta délelőtt 10 órától este 6 óráig tartanak nyitva. Külön előadásokat tart a múzeum Széchenyi tér 2. szám alatt, a MTESZ székházban este 6 órai kezdettel október 4-én, 11-én, 18-án és 25-én.

A *Mosonmagyaróvári Hansági Múzeumban* szeptember 29-én délelőtt 11 órakor nyílik meg *„Az őskor emlékei Mosonmagyaróvár környékéről"* című különkiállítás. Múzeumi előadások szeptember 29-én, október 20-án és október 27-én lesznek. A kiállításokat, hétfő kivételével, naponta délután 3 órától este 7 óráig, vasárnap délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 3 órától este 6 óráig lehet megtekinteni.

A *Kapuvári Helytörténeti Múzeumban* október 1-én este 6 órakor nyílik meg *„A kapuvári önkéntes tűzoltó egyesület emlékei"* című kiállítás. Hétfő kivételével, naponta délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 2 órától 4 óráig, vasárnap délelőtt 9 órától 12 óráig tart nyitva.

ünk találkozásai
ancia fiatalokkal

nagyar nagykövetségen
viselőinek jelenlétében

port pénteken délután a Német Demokratikus Köztársaság fiataljainak hajójára látogat. Délután a magyar nagykövetség épületében vietnami, mongol és kínai fiatalokkal találkoznak a magyar VIT-delegátusok. Délben

a magyar küldöttség orvos tagjai francia kollégáikkal ismerkedtek.

Művészeink közül azok, akik díjat nyertek a VIT versenyein — az eredményeket hivatalosan még nem hozták nyilvánosságra — *este nemzetközi gálaesten lépnek fel.* A Magyar—Finn Társaság pénteken a két ország művészeinek esztrádműsorát és báljá készítette elő. *Számos magyar fiatal pénteken megtekinti a kínai és a román fiatalok nemzeti estjét.*

Befejeződik ezen a napon a munkásifjúság, valamint a parasztfiatalok problémáiról rendezett két-két napos kollokvium. Folytatódik az az értekezlet is, amelyen az egyetemi diákság szerepét vizsgálják a nemzeti függetlenségért és felemelkedésért vívott harcban. Ezen a vitán pénteken *Trencsényi-Waldapfel Imre* akadémikus is előadást tart. A vasútigazgatóság palotájában pénteken új tudományos szintű értekezlet kezdődik, ezúttal az UNESCO egyik témájáról: *A fiatalokat Keleten és Nyugaton egyaránt érdeklő kérdések címmel.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

ESTI HÍRLAP

1962 AUG 9

1021

Vedres Márk

Münchenben és Párizsban tanult. Első nagyszabású munkája, a *Káin* Rodin festői mintázásának a bűvöletében készült, de mesterünk mihamar továbblépett: a modern művészet híveként a *Nyolcak*kal vállvetve kereste a korszerű beszédnyelv módozatait. Firenzei élményei és találkozása Hildebrand mozgalmával azonban arra bírták, hogy szakítson a maradandót rítkán termő kísérletezéssel és a nagy korok mestereihez forduljon példáért. Stílusa végül is a régi olasz mesterek és a halhatatlan szépségű antik görögök formavilágának a jegyében alakult ki, egyéni módon hasznosítva a reneszánsz és az ókor művészetének a tanulságait.

Forradalmi magatartása miatt 1919 után emigrálnia kellett; új hazájában, Firenzében pompás kisplasztikák sokaságát készítette, amelyeknek nagy része Európa és Amerika gyűjteményeibe vándorolt. A Nemzeti Galéria dísztermében fölsorakoztatták az itthon fellelhető mintegy félszáz művét, az ifjúkori modern kísérletektől, legutolsó alkotásáig, a díszkúthoz készült nagyméretű halászfiguráig. Konstruktívkubista szellemű korai munkáit bizony megkoptatta már az idő, érett stílusának pompás bronzai, az *Emberpár*kettős kompozíciója, a *Fiú kutyával*, a *Narcisszusz*, s a nemesen mozgalmas, de megkapóan nyugalmas hatású férfi és női aktok sora azonban kiválóan tanúskodik amellett, hogy a klasszikus szépség zaklatott korunkban is megállja helyét.

Utolsó korszakának munkásábrázolásai — köztük a kiváló *Kaszakalapáló* — Vedres *Márk* fáradhatatlan, az újra mindig fogékony szellemének frissességét dicsérik. A születése 90. évfordulójára rendezett, ma megnyíló emlékkiállítás méltón mutatja be a nemrég elhunyt Kossuth-díjas mester életművét.

— rt —

Színházak és mozik műsora

Margitszigeti Szabadtéri Színpad: K.: Páris lángjai (8). Szo.: Bolett-est (8). Vas.: János vitéz (8).

Állatkerti Szabadtéri Színpad: Sze.: Svéd Sándor operaestje (8). P.: Rigoletto (8). V.: Könnyűzene-est (8).

Fővárosi Nagycirkusz: Egész héten: Kacag a cirkusz (½4, 8)

Vidám Park: Sze., Cs., Szo., Vas.: Új műsor (8)

A Rádiószínház műsora:

K.: Viharos alkonyat (Kossuth 20.25)
Sze.: A verbunkos cigány (Koss. 22.30)
Cs.: Az eladott menyasszony (P. 19.20)
Szo.: Liliomfi (Petőfi 19.15)

Mozik műsora

VOLT EGYSZER EGY KISLÁNY Szikra (Teréz-krt. 60.) 20-án 6-kor díszelőadás, 21-étől 5, 7, 9, MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b.) 6, 8, v. 4, FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) ½5, ½7, ½9.

SZÉLES ÚT KOSSUTH (Váci-út 14.) 4, ¾7, ½9, BRIGÁD (Flórinc) ½6, ½8, vas. ½4 is.

DR. KOVÁR ESETE Vörös Csillag (Erzsébet-krt. 45.) 5, 7, 9 (kedden nincs előadás, szerdán 5, 7, 9, TÁNCSICS (Csepel) ½7, ½9, v. ½5 (utolsó előadás a kertben), ROYAL (Kispest) 6, 8, v. 4, KOSSUTH KERTMOZI (Perzs.) 6, ½9, vas. 4. (utolsó előadás a kertben!)

TŰZ DUNA (Fürst S.-u. 7.) 5, 7, 9, RÁKÓCZI KERTMOZI (Csepel) ¼7, ½9, v. ½5. (utolsó előadás a kertben!)

JANIKA FORUM (Kossuth L.-u. 18.) ½5, ¾7, 9, TÁTRA (Perzs.) 6, 8, vas. 4 is, UGOCSA (Ugocsa-u. 10.) 4, ¼7, ½9 (szerdán szünnap)

SZABÓNÉ DOZSA (Róbert K.-krt. 61.) 4, 6, 8.

EL A KEZEKKEL KOREÁTÓL, Magyar hiradó, Szovjet hiradó, A béke legyőzi a háborút, FÁKLYA (Teréz-krt. 28.) d. u. ½-től 11-ig és vas. délután 3-tól este 11-ig folytat.

ÁZSIA ASSZONYAI A BÉKÉÉRT (kiséróműsor a következő mozikban: Forum, Szikra, Stúdió Tinódi Vörös Csillag, Uránia, Kossuth, Tátra (Perzsék.), Hiradó.

EL A KEZEKKEL KOREÁTÓL Vörös Csillag (Erzsébet-krt. 45.) kedden 8 órakor díszelőadás.

CSIHOSTYI CSODA (kiséróműsor a következő mozikban) Bástya, Attila Kertmozi (Budafok), Wekerle (Kispest), Forum (Sashalom).

PJATNYICKIJ ÉNEK- ÉS TÁNCEGYÜTTES (kiséróműsor a következő mozikban) Munkás, Kultur Kertmozi, Felszabadulás.

KISBALATON NÁDRENGETEGEIBEN (kiséróműsor a következő mozikban): Pátria, József Attila.

Jégmezők lovagja (történelmi film) KAMARA (Dohány-u. 42.). 4, ¼7, ½9.

Figaro házassága (teljes opera) MÁJUS 1. (Mártírok-útja 55.) ½5, ¾7, 9 (prolongálva!), BÁSTYA (Erzsébet-krt. 8.), 11, ½2, 4, ½7, 9 (prolongálva!), ZUGLÓI (Angol-u. 26.) ½5, ¾7, 9 (csütörtökön szünnap), SZABADSÁG (Bartók 3.-út 64.) 4, ¼7, ½9, ATTILA KERTMOZI (Budafok) ½7, ½9, vas. ½5 is. (utolsó előadás a kertben)

Nagy Péter (történelmi film) ADY (Somogyi Béla-út 3.) 4, 6, 8 (kedden szünnap!)

Vidám vásár (színes zenésfilm) BETHLEN (Bethlen-tér 3.) ½5 ¾7, 9 (prolongálva!), SAVOY (Üllői-út 4.) 4, ¼7, ½9 (szerdán szünnap!)

Makacs menyecskék (vígjáték) KORZÓ (Ujpest) 4, 6, 8, TINÓDI (Nagymező-u. 8.) 4, ½7, 9 (prolongálva!)

Dzsingiz kán utóda (történelmi film) PÁTRIA (Népszínház-u. 13.) 4, ¼7, ½9, JÓZSEF ATTILA (Kálvária-tér 7.) 4, ¼7, ½9 (szerdán szünnap).

Mágnás Miska (operett) STÚDIÓ (Akácfa-u. 4.) 4, ¼7, ½9 (prol.), ELIT (Szt. István-krt. 16.) ¼5, ½7, ½9 (szerdán szünnap) VESTA (Erzsébet-krt. 39) 4, 6, 8, ROXY (Rákóczi-út 82.) ½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9.

Gazdag menyasszony (zenés film) GLORIA (Thököly-út 56.) ½5, ½7, ½9 (csütörtökön szünnap).

Heten a hó ellen (expedíciós film) ÁRPÁD (Kerepesi-út 46.) ½6, ½8, vas. ½4 is.

Csárdáskirálynő (operett) TÁTRA (Üllői-út 63.) ½5, ½7, ½9.

Csak a papa meg ne tudja (vígjáték) ÉVA (Erzsébet-királyné-út 36/b.) ½5, ½7, ½9.

A papa bogaras (vígjáték) UJLAKI (Bécsi-út 69.) 4, 6, 8.

Acélszívek (ellenállási film) KRISZTINA (Krisztina-prt. 155.) 4, 6, 8.

Hiradó mozi (Erzsébet-krt. 13.) 1. Magyar hiradó, 2. Szovjet hiradó, 3. Ázsia asszonyai a békéért, 4. Egy román paraszt levele, 5. Vén tölgy meséje. Reggel 9-től 11-ig folytat.

Franco küldöttei Párizsba érkeztek, hogy előkészítsék a szoros együttműködést Spanyolország és Franciaország kormánya között a háború előkészítésére irányuló közös politika tekintetében.

Magyar Nemzet

Főszerkesztő: Mihályfi Ernő

Felelős szerkesztő: Parragi György

Felelős kiadó: Hegedüs Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Telefon: 125-340
Postatak. csekksz.: 61.030. Előfizetési díj: 1 hóra 12 Ft., negyedévre 36 Ft.
Hungária Hirlapnyomda Rt., V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Felelős: Daka István
A szöveg közötti hirdetések — jellel vannak ellátva

RÁDIÓ AMOFON

SÉGI ÓJAVITÁS ilvány beváltás. Rádió, József- Tel.: 335—124.

agas áron ve- gány, Király- enből. 222-522.

tlen jó áron tjük használt

DIÓ- és KTROMOS- keit. Gyors, lebonyolítás. É RÁDIÓ, tnál. Marx-tér 4 -utca sarkán.

gedű, Orion ó, eladó. Feste- 7. II. 30.

szüléket. hang- t magas áron Érte megyek. 221—746

JHÁZAT

FIGYELEM! ákért, kabátok- ban legtöbbet NDRÓDI 5 és 143-731

tetlen árat fize- használt férfi-

Autófurgont (halottszállításra) **megvételre keres** sürgősen típus (motor) belméret megjelöléssel a **Miskolci Temetkezési Községi Vállalat.**

Levizsgázott 1100-as Hanza, generálozott Borgwald motorral, prima rövid zongoráért elcserélem vagy eladom. Tel.: 425—637.

Oldalkocsit, baloldalit, sürgősen vennék. Ajánlatot ármegjelöléssel kérek. Nier, Kéty, Tolna megye.

Vitorlás Yacht, tőkesúlyos, kajütös, eladó vagy bérbeadó. Kehrer Béla, Keszthely.

Steyr 20-as motort keresek. Kavics-utca 3. Házfelügyelő.

Tátra 75. személyautó prima állapotban eladó. Érdeklődés 329-025 tulajdonosnál.

GÉP, SZERSZÁM

Hosszúkocsis írógép, összeadógép, szorzógép eladó. Podmaniczky 5. Szász. Délután.

Számológépet, írógépet, magánostól vennék. Telefon: 228—550.

ÍRÓGÉPET számológépet, fénykéz-

Lipótvárosi modern házban beköltözhető kétszoba hallos szabadrendelkezésű központifűtéses luxus öröklakás eladó. Tel. reggel héttől kilencig: 126—879.

Szabadsághegyen, közvetlenül Fogasnál, 600 telek vagy ebből 300 eladó. 222—768.

Pasaréti-úton gyümölcsösömet, villamos, autobusznál, eladom. „Kerítve" jel. Szervitatéri fiókkiadóba.

Remete három legszebb kétszázas telke eladó. Iőrincire cserélhető. „Víz, villany 17899» jeligére fókiadóba.

Vegyes Ingatl.

Óbudán nyaralásra, kazdálkodásra, gyümölcsösnek való délkeleti kötött agyag talajú telkek ezer öl, hétszáz öl, négyszáz öl, háromszáz öl olcsón. Ugyanott 606 ölön télen is lakható tégla víkendház cseréptetővel, szoba konyha veranda raktár pince ólak vaskerítés: tizenhatezer. Tulajdonos Csaba-u. 10, telefon 350—256.

ÉPÍTÉSI ANYAG

Használt épület faanyagok és pallók eladók. Pannonia-utca 13.

Szenzációs árakat fizetünk Sauvageot, Yolland, Thienemann szótárakért, Dudenekért, Pattantyus, Möller, Ori Réti, Dubbel, Hütte, Klingelnberg zsebkönyvekért, Karrer, Gattermann Kémiákért, Beke, Szász, Kiepert, Differenciálokért, Issekutz, Verebély, Beznák, Lovrekovich, Dechwitz könyveiért.

Mai Henrik és Fia,
Múzeum-körút 3.
Telefon: **181—174.**

Szenzációs árakat fizetek: Pattantyusért, Möllerért, Hüttéért, Ullmann: Enziklopédiáért, Beke, Szász: Differenciálokért, Dénes, Terézkörút harmincegy, II. huszonegy, 312—210.

Régészeti, szinházitárgyú és fotókönyveket vásárolnék. „Kizárólag priváttól" jel. fókiad.

Mielőtt bármely könyvet értékesít, okvetlen előbb hívjon telefonon 120—942

Szótárakat, szépirodalmi, művészeti, **műszaki könyveket** magas áron vásárolunk. Weinberg, Teleki Pál-utca huszonkettő.

EGYÉB AD., VÉTEL

Rózsadombon nagyméretű hálófülkés komfortos luxuslakás eladó. „Kertes villa 43427" jel. fókiadóba.

Szabadrendelkezésű lakások: kétszobás összkomfortos Pannonia-utcában hüszezer, egyszobás összkomfortos Fürst Sándor-utcában tizennyolcezer, lelakhatással. Építési, Alkotmány-utca négy. 113—239. Délután háromtól.

Egyszoba konyhás lakás kitelepítettnek FIK útján szomnal átadó. Farkas István-u. 10/a. II. 25. Csak délelőtt.

Kétlakásos villában szeptember elsején beköltözhető újjáépített kétszobás komfortos, Fürj-utcában, lelakható 19.000. Közelebbieket kettőig hirdetőiroda, Bajcsi Zsilinszky-út 12.

Podmaniczky-, Váci-, Krúdy-utcákban egykétszobás 12.000, félkomfortos 3000-ért! Építési iroda, Garay 16. 225—813.

Parkra néző egyszoba hallos központi fűtéses lakáshivatalmentes, lelakhatósággal, önköltségért. Tel.: 221—550.

Utcai szoba, komfortos, leválasztott, újjáépítve, lelakható átadó. Erzsébet-körút 56. III. 13.

Fényereményt kap, ha szabadrendelkezésű utcai lakásomból leválaszt Kossuth Lajos-utcai elsőemeleti balkonos szobahallos lakást. Lakrészért semmit sem kérek. Telefon 189—123.

Azonnalra szabadrendelkezésű kétszobás hallos süllyesztett fürdőszobás lakás családi házzal együtt bérbeadó. Telefon 422—156 Express, Erzsébet-krt 16.

Egyetem-térnél kettőszobás modern utcai

SZOBÁJÁT azonnal díjtalanul kiadja: **BAKÓ HIRDETŐ,** Radav-utca 1. (387-142)

Férfiak, nők, házaspároknak szobát azonnalra is lelkiismeretesen közvetítünk. Este 7-ig.

Díjmentesen kiadja szobáját bárhol. **Szobák!** azonalra kaphatók leinformált dolgozóknak. Hirdető Király-utca 75. 227—238.

Keresek albérletet, ár mellékes. Teleki Pál-u. tizennégy, I. egy.

Penzióban folyóvizes tiszta szobák állandóaknak és átutazóknak. Telefon 181—300.

Díjmentesen kiadjuk szobáját. Szobák városszerte kaphatók. Somogyi Béla-út öt. Telefon: 427—809.

Lakótársnőt keresek dolgozó nő személyében. Valderné, Székely Bertalan-utca 26. fszt. 1.

Bútorozott szoba azonnalra kiadó. Zichy Jenő-u. 30. II. 3.

Szépen berendezett központifűtéses erkélyes szoba megbízható férfinak kiadó. Telefon: 426—621.

Különbejáratú bútorozott szoba kiadó. Rákóczi-út 26. III. 14.

Megbízható, leinformált férfinak, nőnek keresek szobákat. Lehet Bakáts-térnél. Telefon: 422—156. Express, Erzsébet-körút 16.

Nyar., Üdülés

Dolgozó férfi kertrenyílő **szobát** keres októberig. „Pasarét" Szervita fiókkiadóba.

Rózsadombi legszebb fekvésű kertes villalakásomban különálló szobát, melegvizes fürdőszobát, elsőrangú ellá-

Vidékre gyermekszerető mindenest keresek azonnalra. Jelentkezni Benczur-utca 39/a. III. 10. Szerdán 20—21 óráker.

Önálló főzőmindenes ajánlkozik kisebb családhoz. Jelenleg állásban. Jó bizonyítvánnyal. Telefonszám: 384—427, Bőzsi.

Megbízható, főbérleti lakással rendelkező, fiatal, jobb nő egésznapi elfoglaltságot keres. Főzést is vállal. Királyutca 28, földsz. 9.

Kisebb értelmiségi családhoz mennék háztartásvezetőnek. Szorgalmas, egyedülálló vidéki nő. «Megbízható 3892» jeligére

Középkorú, jólfőző mindenes, hosszú bizonyítványokkal, elsejére ajánlkozik. Hédervárutca 11., házfelügyelő.

Gyors-gépírónőt kisegítésre keresek, időpont mellékes. „Rózsadombon lakót 43483" jel.

Elsőrangú varrónő házakhoz ajánlkozik. Galánc, Semmelweis-utca 4. IV. 26.

Bejárónőt azonnalra felveszek. Jelentkezés kizárólag este 7—8 között: VII. Barát-utca 6. I. 1.

Mindenes perfekt főzőnőt, ki önállóan tud háztartást vezetni, felveszek. Endrényine, Bajcsy-Zsilinszky-út 41.

Falura keres kis család házvezetőnőt. „Mosás nélkül" jel. Bartókútiba.

Jól főző mindenest hosszú bizonyítványnyal elsejére felveszek. Jelentkezés ½2—¼4 között. Semmel, Amerikai-út hetvenkettő, I. egy.

Oktatás

Angol nyelvet eredményesen tanulhat. Fordí-

Vedres Márk

SZÍNHÁZ·ÉS·MŰVÉSZET

KET KOSSUTH-DÍJAS SZOBRÁSZ A LEHEL-TÉRI ÉLMUNKÁSHÁZAK MŰTEREMLAKÁSAIBAN

A „Kommunista Mártírok„ domborművén dolgozik

és az augusztusi kiállításra készül a nyolcvan esztendős Vedres Márk

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész a Lehel-téri élmunkás pontházak egyikében lakik a földszinti műteremben. Az augusztusi kiállításra készülő szobrán dolgozik. A másfél méter magas bronzöntvény egy munkálkodó kovácslegényt ábrázol.

— A mai, haladó szellemű szobrászművésznek csak egyetlen igazi témája lehet: — feleli kérdésünkre — az élet, még helyesebben: a Munka! A Valóság! Egyetlen feladat várakozik arra a szobrászra, aki ezt a tételt művészien akarja megoldani: a valóságot meggyőzően kell ábrázolnia. Magam is erre törekszem.

— A haladó szellemű művészettörténetben számtalan művészt találunk, akik ezt az utat járták. Pheidias, Michelangelo, Donatelló a görögök és a latinok közül; a közelmultból pedig Meuniér-re és Maiyol-ra hivatkozhatnék. A felszabadulás óta pedig megismertük a szovjet képzőművészeket, akik a szocialista realizmus kiváló alkotásaival mutatnak példát. Legkiválóbb szobrászművésznek Vera Muhinát tartom, akinek munkáit igen nagyra becsülöm. Minden bizonnyal rajta kívül még számos vezéregyénisége van a szovjet szobrászatnak, de sajnálatos, hogy ezideig csupán reprodukciókról ismerjük magas intenzitású művészetüket.

Bizonyára kevesen tudják a nyolcvanesztendős Vedres Márkról, hogy naponta reggel ötkor kel és fél tízig egyik Kerepesi-úti kőfaragó műhelyben faragja kőbe domborművét, a «Kommunista Mártírokat», melyet a Párt és a Főváros rendelt meg a művésztől. A hatalmas munka gipszvázlata a műterem falán függ; megcsillognak rajta a hunyó nap rőt sugarai. Öt mártír áll hátrakötött kézzel a faj előtt. Elszántság s az igaz ügyért harcoló és életét áldozó kommunisták bátor kiállása sugárzik reánk a nagyméretű relief kicsiny másáról.

Szerető féltés csendül ki hangjából, mikor a szocialista dombormű-faragás új útjairól beszél. — A szocializmus vérrel megszentelt emlékeit, valamint a tervgazdálkodás során elért világraszóló eredményeit a legmegfelelőbben talán éppen a domborművel lehet kifejeznünk. Itt is nyilvánulnak meg téves elképzelések: némelyek plasztikus grafikát, sőt, akik egészen félreértik ennek a műfajnak a lényegét, fotográfiát nyujtanak. Szerencsére, egyre többen térnek rá a helyes útra és új műveik már megközelítik a dombormű igazi célkitűzéseit és felhasználják az összes műfaji lehetőségeket. Az a szándék is vezérel — teszi hozzá, amikor évtizedes tapasztalatairól beszél —, hogy segítségére legyek fiatalabb, most kezdő művésztársaimnak.

— Erről jut eszembe! A népi demokrácia kultúrpolitikája ma soha nem látott mértékben gondoskodik a művészekről és a művészetekről. Nemkülönben a művészutánpótlás szakszerű és ideológiai képzéséről is. Soha alkotóművészt olyan mértékben nem foglalkoztattak, mint napjainkban teszik. Így aztán mindannyiónknak módunkban áll teljes mértékben kifejtenünk a tehetségünket! — zárja be a beszélgetést és siet le a műterembe, folytatni megkezdett munkáját.

A műterem egyik sarkában fehér gipsz-szobor fénylik a lassan leszálló szürkületben. Egy ifjúmunkás emeli kommunista köszönésre összeszorított öklét. Széles homlokán, bátor arcán, tartásán az újtípusú fiatal dolgozó erélye, öntudata ömlik el.

A harcos mult és az építő jelen találkozik

Bokros-Birman Dezsőnek az augusztusi kiállításra készülő szobrában

A Lehel-téri élmunkás-pontházak másik műterem lakásának Bokros-Birman Dezső, Kossuth-díjas szobrász a lakója. Harmadik napja éjt nappallá téve dolgozik az augusztusi kiállításra készülő pompás szobrán.

A fáradt művész egyszerűséggel válaszol kérdéseimre.

— A szocialista realizmus nem «izmus» és nem a régi értelemben vett «irány», hanem a valóság realista ábrázolása. Más szóval: igazi, népért való művészet, amely teljes mértékben és méltó módon fejezi ki a szocializmus építésének hősi korszakát. A régi görögök és reneszánszkori alkotók is ugyanezt cselekedték, a maguk módján: a legtökéletesebb művészi eszközökkel fejezték ki koruk sajátos mondanivalóját. Természetesen, tartalmuk erősen polgári ízű. Koruk eszméi elterjesztésének felbecsülhetetlen szolgálatokat tettek.

Ma az alkotó a munka kifejezése mellett politikai tartalmat is ábrázol és ahogy a kovács a kalapácsával — úgy a művész a műveivel politizál, azaz fejezi ki politikai hitvallását.

Lemegyünk a műterembe.

Egy nyúlánk, izmos ifjú bontakozik ki a gondos kezekkel lefejtett lucskos rongyok pólyájából. Csodálkozom, mikor megtudom, hogy csak nyolcvankét centiméter magas. Sokkal többnek látszik. Magasra emelt baljából békegalamb készül elröppenni kiterjesztett szárnyakkal. Jobbja a röppentés lendületétől hátrahúzódik; égnekvetett feje az elsuhanni készülő galamb után tekint.

— Ez a szobor a béketábor ifjú harcosainak jelképe! — mondja a művész. — A nemrégiben megalakult magyar Dolgozó Ifjúsági Szövetségre és a rávárakozó nagyszabású feladatok megoldására gondoltam mintázás közben.

— ... Ha lehunyom kissé a szemem és úgy nézek a csillogó agyagra: szinte megelevenedik a készülő szobor. Elröppen a galamb felnyujtott kezéről; másik karjának mozdulata is lekerekedik: a félig kinyujtott ujjak ökölbe záródnak. Mintha dolgozó ifjúságunk szándékát szimbolizálná a mű: — Felröppentem a békegalambot, mert teljes szívemből békét akarok. Itt küldöm a magyar dolgozó nép harcos békeakaratát. De ha nem fogadják el, akkor az öklöm, a világ majd egymilliárdnyi békevágyó dolgozójának öklével együtt lesujt a háborús uszítókra, hogy összezúzza őket!

Hogy is mondotta az előbb a művész? «A művész művekkel politizál...»

Ez a kitűnő harmóniájú, nagyerejű alkotás mindenben aláhúzza Bokros-Birman Dezső szavait. Megoldásában szerencsésen találkozik a harcos mult és az építő jelen.

Hunyady József

Ügyesen vadás

Mai rejtvény ben kirándulun megye másik sába. Ismét községnevet r tünk el, a vízszintes, 1. és 32., valamint a függőleges 6. és 9. sorokban. Megfejtésül ezeket a községneveket kell beküldeni nyílt postai levelezőlapon a szerkesztőség címére, szeptember 11-ig, péntekig.

Az ügyes megfejtők között szép ifjúsági könyveket sorsolunk ki.

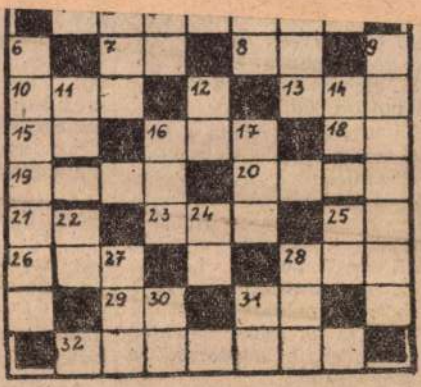

Vízszintes: 7. Népiesen, a könnyeit hullatja. 8. Csaknem kék. 10. A sakkban döntetlen (ford. azonos mássalhangzók egy kockába). 13. S. Z. Y. 15. Igekötő. 16. Kerti szerszám. 18. Idegen kettőshangzó. (ék. felesleg). 19. Létezett. 20. Nem új (R=I). 21. Kötőszó. 23. Menyasszony. 25. Az ellenállás törvényének megalapozója (fonet.). 26. Kérdő szó. 28. Névelővel álló víz. 29. Menni — angolul. 31. Régi mértékegység.

Függőleges: 2. Kevert per. 3. Kettőzve kedvelt cukorkafajta. 4. Személyes névmás. 5. Nyílás. 11. Rangjelzés. 12. Régi római rézpénz. 14. Mássalhangzó fonetikusan. 16. Bota ikerpárja. 17. Időjelző. 22. Ételízesítő. 24. Tetejébe. 25. Ovári Tamás. 27. S. G. Y. 28. Névutó. 30. Ó. Ó. 31. Előd.

A megfejtés megkönnyítéséül közöljük, hogy a vízszintes 1. második vakbetűje: Ő, a vízszintes 32. második vakbetűje: R.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

KISALFÖLD

1969 OKT 6.

1021

Megnyílt a győri Képtár

Vedres Márk emlékkiállítás

Ismét gazdagabbak lettünk egy új kulturális létesítménnyel. Szombaton délelőtt ünnepélyes keretek között nyílt meg a *Xantus János Múzeum* képtára a győri *„Napoleon ház"*-ban.

Uzsoki András a megyei múzeumok főigazgatója bevezetőjében megemlékezett a képtár létrehozásának előzményeiről, kialakulásának körülményeiről, majd arról beszélt, hogy a kultúra társadalmi üggyé fejlődését példázza az az összefogás is, mely lehetővé tette ennek a képtárnak a megteremtését.

Dr. Pogány Ödön Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója megnyitójában a képtár első időszaki kiállítását méltatta.

— A Magyar Nemzeti Galéria örömmel köszönti az újonnan megnyílt győri képtárnak a két éve elhunyt *Vedres Márk* műveit, azét a Vedres Márkét, aki a magyar kisplasztika kiemelkedő művelői közé tartozott s aki hat évtizedes munkásságával, alaposan kiérlelt és megkomponált alkotásaival az elmúlt fél évszázad magyar szobrászatának egyik legnagyobb mestere volt.

A nagyteremben helyezte el *Csap Erzsébet* műtörténész a Vedres Márk anyagot, melyet a nagy mester arcképe indít el. A kisteremben a dénesfai Cziráky-kastély empir és biedermeier bútorai láthatók.

Az újonnan megnyílt képtárat bizonyára hamar szívébe zárja Győr művészet szerető közönsége. A miliő, a bemutatott anyag és az elrendezés biztosíték erre. Örömmel üdvözöljük a kultúra újabb „templomát".

Borbáth Sándor

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 SZEP 25.

MAGYAR NEMZET

— **Új képtár** nyílik Győ
ről október 5-én, a Napóleon
ház első emeletén. Egyik ter
mében a Czirákyak dénesfa
kastélyából származó XIX
század eleji szobaberendezé
kapott helyet, a nagyterembe
Vedres Márk emlékkiállítás
rendeznek.

1963. október 19., szombat

Valódi igyekezet – műan

Miért nincs nylon fogkefe

Gépalkatrészek műanyagból – Gőz

FOGKEFEGYÁR — hirdeti a tábla a mosonmagyaróvári üzem kapuján, de ezt a megnevezést mindinkább megtévesztőnek tartják a gyáriak annak ellenére, hogy még mindig a fogkefe egyik fő termékük. Gépeikről, a műanyagprésekről egyre több változatos formájú és rendeltetésű műszaki árucikk kerül le, és ezek termelési értéke már jóval maga mögött hagyta a fogkefét és a pingponglabdát együttvéve.

Az egész úgy kezdődött, hogy a fröccsöntőgépek nem voltak kellően leterhelve. Elkezdtek keresni munkalehetőséget itt is — ott is. És találtak. A Mezőgépgyárnak magszóló-, vezetőberendezést készítenek műanyagból, a MOFÉM-nak eszpresszó kávéadagoló tölcsért, a soproni Finommechanikának egy új bírja a vizet és a hőt. Még mindig előfordul — igaz nem túlságosan gyakran —, hogy reklamáció érkezik: hullik a sörte. A panaszok száma ezzel az új eljárással méginkább leszűkül, de jóformán teljesen meg lehetne szüntetni, ha gyárthatnának nylon sörtéjű fogkeféket. Sajnos, egy orvosi rendelet ebben megakadályozza őket: Magyarországon nem lehet ilyen típusú fogkeféket gyártani. A műanyag pedig nem hullana ki, arról nem is beszélve, hogy igen sokan éppen az ilyen típusú fogkefét keresik. De ami a legnagyobb ellentmondás, hogy a kötelező anyagból, vagyis disznósörtéből soha sincs elég, állandó hiánnyal küszködnek. Úgy kell futkosniuk, kapkodniuk anyag után, és így is csak injekciós adagokban tudják beszerezni: expressz csomagokban kapják innen-onnan a napi termeléshez szükséges 25—30 kilót. Mindezek ellenére ter-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Vedres Márk

1963 OKT 19

1021

1963. október 19., szombat

Vedres Márk emlékkiállítás

A múzeumi hónap keretében megnyílt győri képtár első időszaki tartalékként a két éve elhunyt neves szobrászművész, Vedres Márk alkotásait mutatja be.

A kiállítás anyaga számszerűen nem nagy, de annál jelentősebb. Vedres Márk a kisplasztika legjelentősebb magyar művelői közé tartozott.

1870-ben, Ungvárott született, s onnan indult el a művészet göröngyös útjain a hírnév felé. Járt Münchenben Hollósy magániskolájában, dolgozott Lille kerámiagyárában, majd Párizs művészvilágában láthatjuk, ahol Rodin hatása alá került. „Kain" című szobra ennek a korszakának legjobb alkotása, melyen a bűntudat döbbenete megrázóan érvényesül.

A század elején Firenzében él, ahol az antik művészet és az olasz reneszánsz inspirálják művészetét. Akkor szakít a rodini irányzattal, és klasszikus szerkezetű, kisméretű bronzszobrokat alkot, melyek közül az „Emberpár" a legjelentősebb. Ez a századeleji korszaka áll hozzánk a legközelebb, harmonikus ötvözetű munkáival.

Második korszaka az 1925—34-ig terjedő időre tevődik. Ebben az időben alkotja a valóságtól elvonatkoztatott, tömör szerkesztésű szobrait, melyeken azonban erőltetettség érződik.

A felszabadulás utáni időben mintázott szobrán már ismét a „régi" Vedres Márkkal találkozunk, de a klasszikus formákat most már egy sajátosan „modern ízzel" ötvözi. Ennek a harmadik — és egyben az utolsó — korszakának legjelentősebb alkotása a monumentális, többfigurás „Béke-kút", mely a legnagyobb méretű műve is.

A magas kort megért mester alkotásait most a győriek is megismerhetik, és gyönyörködhetnek a klasszikus formák és arányok szépségében.

Borbáth Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

63 MÁR 12

Vedres Márk

NÉPSZAVA

TÖBB TÍZEZER ÚJ, ÉRTÉKES SZERZEMÉNY A MÚZEUMOKBAN

Múzeumaink az elmúlt évben több tízezer értékes, új tárggyal gyarapodtak. A Legújabbkori Történeti Múzeumba számos olyan tárgy, levél, röplap és egyéb dokumentum került, amelyek a magyar munkásmozgalommal kapcsolatosak. A többi között sikerült megszerezniük a vértanúhalált halt Szamuely Tibor néhány személyes tárgyát, továbbá Károlyi Mihály hagyatékának több értékes darabját. A képzőművészeti gyűjtemények az elmúlt esztendőkben több mint háromezer tárggyal gyarapodtak. A Nemzeti Galéria új szerzeményei között van Vedres Márk hagyatéka, Rippl-Rónai József, Koszta József, Rudnay Gyula, Mednyánszky László nagy értékű festményei, és Derkovits Gyula két rajza. A Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjti a kiváló magyar írók hagyatékait. A számos új szerzemény közül kiemelkednek azok az anyagok, amelyek Móricz Zsigmond, Juhász Gyula és Komját Aladár életével kapcsolatosak. Az új gyűjteményben van József Attilának a Tőkéhez írt jegyzete, továbbá Nagy Lajos és Mikszáth Kálmán több kézirata.

Indiai
politika
vetelik,
lábra a
gondolk
ket, aki
zett v
alapján

törvényhozó gyűlés letartóztatott tagjainak szabadlábra helyezéséért. Punjabban népes gyűlések részvevői követelik a letartóztatott kommunisták szabadon bocsátását.

Nyugat-Bengália állam kommunista képviselőinek csoportja *Nehru* miniszterelnökhöz intézett emlékiratában hangsú-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZEP 25.

NÉPSZAVA

— A GYŐRI VÁROSI KÉPTÁR a múzeumi hónap alkalmából október 5-én nyílik meg. Az úgynevezett Napóleon-ház első emeletén levő képtár nagytermében Vedres Márk-emlékkiállítást rendeznek.

ROVARIRTÓPOR

Miért beszélnek a világ népei különböző nyelveken?

B. Szerebrennyikov a Komszomolszkaja Pravda hasábjain válaszol az egyik olvasónak arra a kérdésére, hogy miért beszélnek a világ népei különböző nyelveken

A földkerekségen körülbelül 3000 különböző nyelvet ismerünk. Nem csoda, hogy az embereket már régen érdekelte az a kérdés, hogy a népek miért beszélnek különböző nyelveken és mivel magyarázható a nyelvek különbözősége.

A kérdés iránt megnyilvánuló érdeklődés hozzájárult a különféle hagyományok és legendák keletkezéséhez. A régi görögöknél például az a hit járta, hogy valamikor az emberek egy nyelven beszéltek és Zeus főisten kormányozta őket. Később azonban Hermes isten különféle tájszólásokat vezetett be és az embereket egyes népekre osztotta. Az ismert bibliai legenda is úgy hangzik, hogy valamikor az emberek egy nyelvük volt és megértették egymást. Később elhatározták, hogy óriási tornyot építenek Bábelben. Isten megharagudott és elhatározta, hogy ezért a kihívó gondolatért megbünteti őket. A tornyot építő emberek hirtelen különböző nyelveken kezdtek beszélni. Mivel nem értették meg egymást, nem tudták folytatni az építkezést.

Ezek azonban — legendák. A tudomány fejlődésével a nyelv keletkezéséről különböző elméletek láttak napvilágot.

Egyes tudósok feltételezték, hogy az első szavak a természet különféle hangjainak utánzása alapján fejlődtek. Valóban a teljesen különböző nyelvekben találunk rokonhangzású szavakat, amelyek hangutánzáson alapulnak. Így például az orosz „hohotaty" (hahotázni), az ó-indiai „kakhami" (mosolyogni) és a tatár „hahildarga" (hahotázni) stb. De ilyen hangutánzó szó viszonylag igen kevés van.

Más tudósok azt tartották, hogy az első szavak az indulatszók voltak, melyek különféle érzéseket fejeztek ki. Ilyen hasonló szó a különféle nyelvekben azonban szintén nagyon kevés van.

N. J. Marr nyelvkeletkezési elmélete a modern nyelvek egész gazdag szókincsét négy őseredeti elemre vezeti vissza. Marr véleménye szerint a primitív emberek munkáját kezdetben mágikus művelet kísérte, ami táncból, énekből, zenéből és a mágikus erőkhöz való könyörgésből állt. A mágikus cselekmény alkalmából felkiáltások hangzottak el, mégpedig kezdetben csupán négy. Ezek a felkiáltások az emberek minden csoportjánál ugyanazok voltak. A továbbiakban belőlük alakultak ki a jelentéssel felruházott szavak, amelyek fokozatosan sokasodtak a négy eredeti elem különféle kombinációja és a különféle nyelvek keveredése útján.

Ezzel szemben elsősorban nem tehető fel, hogy a munkát kezdetben mindig mágikus cselekmény kísérte. Másodszor az a felfogás, hogy a különböző, egymásközött kapcsolattal nem rendelkező emberi csoportokban négy teljesen azonos hangelem jelent volna meg, ellenkezik a történelmi tényekkel, ellenkezik a logikával. Így az elmélet állításai helyt nem állóak és nem magyarázzák meg, hogy a világ népei miért beszélnek különböző nyelveken.

Felmerült a kérdés, van-e szerves kapcsolat azok között a hangcsoportok között, melyek a tárgyak megjelölésére szolgálnak és magának a tárgynak a természete között. Sok tény arról győz meg bennünket, hogy ilyen szerves kapcsolat nincsen, mert ugyanazt a tárgyat a különféle nyelveken másképpen nevezik. Így például erdő németül Wald, tatárul urman, mari nyelven csodra, komi nyelven ver, spanyolul selva és így tovább...

Természetesen egy nyelven, vagy a rokonnyelvek családján belül néha meg lehet magyarázni, hogy az adott tárgyat az adott nyelvben, miért hívják úgy és nem másképpen. De minden nyelv számára nem lehet általános törvényszerűségeket megállapítani.

Mi a főoka a földön beszélt nyelvek közötti különbségnek?

Ma már tudjuk, hogy az emberi csoportok azokban az időkben, amelyekből nem maradt fenn emlék, szétszórtan, egymástól elszigetelt csoportokban éltek. Nagyon is feltételezhető, hogy a majomember-csordáknak még nem volt semmiféle nyelve, éppúgy, mint a mai emberszabású majmoknak sincs. A nyelv a munka folyamatában együtt keletkezett és fejlődött a gondolkozással.

A hangos beszéd önállóan keletkezett a különböző elszigetelt emberi csoportoknál. Ez a folyamat korántsem folyt le egyidejűleg. Egy és ugyanazon tárgyakat különféle emberi csoportokban különféleképpen nevezték. A különféle emberi csoportok közti kapcsolat hiánya kizárta annak a lehetőségét, hogy egységes világnyelv, az úgynevezett „ősnyelv" keletkezhessék.

Hogyan ment végbe a továbbiakban a nyelvek fejlődése?

Sztálin elvtársnak a nyelvtudomány kérdéseivel kapcsolatos lángeszű munkái kezünkbe adják a kulcsot a nyelv fejlődési folyamatának megértéséhez. Valamely törzsnek kezdetben egységes nyelve szétbomolhatott annak következtében, hogy azok, akik ezt a nyelvet beszélték, széttelepültek. Ezek a különböző területeken elterjedt nyelvrészek aztán önállóan kezdtek élni. Ennek következtében keletkezhettek az egymástól különböző, de mégis rokonnyelvek. Így keletkeztek például a mai szláv nyelvek — az orosz, ukrán, bjelorussz, bolgár, lengyel, cseh, szerb, szlovák és más nyelvek.

A kezdetben egységes nyelv szétesése különbözőképpen mehetett végbe. Sztálin elvtárs rámutatott, hogy a helyi (területi) nyelvjárások a nemzetek kialakulásának folyamán nemzeti nyelvek alapjává válhatnak és önálló nemzeti nyelvekké fejlődhetnek. Így történt a kurszk-oreli nyelvjárással, amely az orosz nemzeti nyelv alapjává lett, vagy a poltava-kievi dialektussal, amely az ukrán nemzeti nyelv alapja. Eközben a többi helyi tájszólás a nyelvbe beolvadva eltűnik.

„Előfordul — írja Sztálin elvtárs — az ellenkező folyamat is, amikor egy olyan nép egységes nyelve, mely a fejlődés szükséges gazdasági feltételeinek hiánya következtében még nem vált nemzetté — tönkremegy annak következtében, hogy ez a nép államilag széthullik, a helyi nyelvjárások azonban, melyek még nem őrlődtek fel az egységes nyelvben, felvirulnak és alapot adnak egyes önálló nyelvek kialakulásához. Lehetséges, hogy ez történt például az egységes mongol nyelv esetében."

Az is megtörtént, hogy olyan nyelv, amelyet eredetileg jelentéktelen számú ember beszélt, történelmi fejlődése során megnagyobbodott. „Teljesen helytelen lenne azt gondolni — mondja Sztálin elvtárs —, hogy, mondjuk, két nyelv kereszteződése útján új, harmadik nyelv keletkezik, amely egyik keresztezett nyelvre sem hasonlít és minőségileg különbözik mindegyiktől. A valóságban a kereszteződésnél az egyik nyelv rendszerint győztesként kerül ki, megtartja nyelvtani szerkezetét, megőrzi alapvető szókincsét és saját fejlődésének belső törvényei szerint fejlődik tovább, ezzel szemben a másik nyelv fokozatosan elveszti minőségét és fokozatosan elhal."

Így a nyelvek fejlődésük során nemcsak felaprózódnak, hanem meg is nagyobbodnak.

A nyelvben leggyorsabban a szókészlet változik, amely érzékenyen reagál a termelésben és a társadalmi életben beállott változásokra. De nem mindegyik része változik egyformán. Az alapvető szókészlet jelentékenyen lassabban változik. Még lassabban változik a nyelv nyelvtani szerkezete, amely sokezer éven keresztül megőrizheti alapvető vonásait.

Tehát annak a magyarázatát, hogy a világ népei miért beszélnek különböző nyelveken, az emberi csoportoknak a nyelv keletkezési korszakában való felaprózottságában és elszigeteltségében kell keresni.

Bár a világon beszélt nyelvek különböznek egymástól, mégis ismert egység kapcsolja őket össze: mind az emberi gondolkodás kifejezői. Ennélfogva az egyik nyelven kifejezett gondolatok lefordíthatók a másik nyelvre.

A szocializmus világméretű győzelmeinek elkövetkezendő szakaszában, amikor a világon a szocialista gazdasági rendszer megerősödik és a szocializmus teljesen bevonul a népek életébe, amikor a nemzetek meggyőződnek a közös nyelv előnyéről a nemzeti nyelvekkel szemben, a nemzeti különbségek és a nyelvek kezdenek elhalni és átadják a helyet az emberiség közös nyelvének. Akkor — amint Sztálin elvtárs mondja — a zónális nyelvek beolvadnak a közös nemzetközi nyelvbe, amely természetesen sem német, sem orosz, sem angol nyelv nem lesz, hanem új nyelv, amely magába gyűjti a nemzeti és zónális nyelvek legjobb elemeit.

Vedres Márk elvtárs, Kossuth-díjas szobrászművész 80 éves

Kulturális életünk egyik legkiválóbb alakját ünneplik képzőművészeink: a 80 éves Vedres Márk elvtársat. Nyolcvanadik születésnapján megbecsülés, tisztelet veszi körül az ősz mestert, nem csak a művészi körök, hanem az egész magyar társadalom részéről, amely 1948-ban Kossuth-díjjal tüntette ki. Népünk érdeklődése, szeretete a kultúra iránt kiszabadította tehetségeinket az elszigeteltségből, pályájuk alakulását ma már a tömegek figyelme kíséri. Vedres Márkot nyolcvanéves korára az a boldogság érhette, hogy képességei számára a szocializmus építése biztosított páratlan lehetőségeket, hogy működésének értékét a dolgozóknál elért hatásában mérheti le.

Vedres Márk több mint félszázadon keresztül tapasztalhatta a kapitalizmus művészetpolitikájának kegyetlen osztályönzését, azokat az elfogadhatatlan feltételeket, amelyeket a burzsoázia a tehetséges és haladó szellemű művészekkel szemben felállított. Pedig már a mult században, fiatalon elismerték adottságait, de maradi, hamisbeállítású műveket követeltek tőle. Vedres Márk a polgári csábítások közepette is következetesen hű maradt a haladó szobrászat elveihez és gyakorlatához. A régi nagy klasszikus mesterek munkásságának a tanulságait hasznosítva, fejlesztette tudását és készítette a valóság tükrözésére alkalmas kis remekműveit.

Nagy élményt jelentett számára a 19-es proletárforradalom. Minden erejével a magyar munkásosztály ügye mellé állt, részt vett a Tanácsköztársaság művészeti propagandájában. Lelkesedve vette tudomásul, hogy a művészet csak akkor bontakozhat ki, akkor fejlődhet eredményesen, ha találkozik a néppel, ha magáévá teszi milliók és milliók problémáit. A forradalom leverése után tarthatatlanná vált számára itthon a helyzet: külföldre kényszerült. Vedres Márk a nehéz körülmények között is minden művét komoly felkészültséggel, elmélyülő műgonddal mintázta meg, méltó maradt művészi hivatásához.

A Szovjet Hadsereg felszabadító harcai hozták el számára is az alkotói szabadságot. Hosszú évtizedek után végre eleget tehetett művészi elképzeléseinek. Magas kora ellenére is bámulatos termékenységet eredményezett munkásságában az, hogy a szabadság tiszta levegőjében folytathatja szobrászi tevékenységét. Bátorságot és erőt merített új alkotások elkészítéséhez a munkásosztály, a dolgozó nép nagy politikai és gazdasági győzelmeinek láttán. Tevékenyen hozzájárult ahhoz, hogy ezeket a győzelmeket a kultúra, a képzőművészet területén is gyors fejlődés kövesse, hogy szobrászatunk megtalálja az utat a szocialista építés tükrözése felé.

Életművének kiteljesedésére népi demokráciánk adta meg az alkalmat. Megbízást kapott arra, hogy a munkásmozgalom halhatatlan vértanuinak dicsőségére emlékművet alkosson. Nagyméretű, ötalakos domborművet mintáz most nyolcvanéves mesterünk, a hősök elévülhetetlen érdemeinek megörökítésére. Az ünnepélyes hangulatú, megilletődést kiváltó műalkotás, megható formában összegezi alkotója hosszú művészpályájának eddigi eredményeit. Az emlékmű egyben kifejezi azt az együttérzést, csodálatot is, amellyel legjobb szobrászaink és festőink hitet tesznek a Párt forradalmi harcai, a Párt legkiválóbb harcosai mellett. Sallai és Fürst, Rózsa Ferenc, Schönherz Zoltán és Ságvári Endre példamutatása, nagyszerű művek megteremtéséhez segítik művészeinket, mártirjaink megingathatatlan áldozatvállalása a kultúra alkotó munkásait is megacélozza. A nyolcvanéves Vedres Márkot, történelmünk e rettenthetetlen hőseinek emléke lelkes erőfeszítésre ösztönözte, tehetségét a forradalmi harc ábrázolására összpontosította. Az idős mester ifjúi energiát kapott a Párt eszméitől.

Vedres Márk elvtárs alkotómunkája mellett tevékenyen résztvesz szocializmust építő társadalmunk közéletében is. Ahol kedves, szakállas arcával, ősz fejével megjelenik, mindenütt szeretettel, tisztelettel fogadják. A felszabadulás után szinte ifjúi lendülettel kapcsolódott be a különböző művészeti szervezetek munkájába, hogy képzőművészetünk javára kasznosítsa nagy szakmai tudását, gazdag szobrászati tapasztalatait. A tanácsok megalakulása óta tagja a Főváros Tanácsának.

Az ősz mestert nyolcvanadik születésnapján az egész dolgozó magyar nép szeretettel övezi, s azt kívánja, hogy még sokáig munkálkodhasson az épülő szocialista haza üdvére, boldogságára.

Szerencsés hajózást!

Az új szovjet film, amelyet egyszerre több mozinkban is játszanak, amellett, hogy komoly kérdéseket vet fel és old meg, végig vidám, derűs, a közönséget közvetlen bájával is magával ragadó alkotás. A szovjet műveket jellemző harcos optimizmus tőretlen lendülettel szövi át a mondanivalót azért, mert a történet igaz, őszinte és a szereplők többsége jól kiválasztott, ragyogószemű, lelkes, csupatüz fiatalokból áll. A jövő tengerésztisztjei ezek, akik a Nahimovról elnevezett Tengerészeti Akadémián tanulják meg a hajózás tudományát, 10—14 éves fiúk, akik alig várják már, hogy könyvekből nyert tudásukat végre a szabad tengeren szerzett gyakorlattal párosíthassák. Szergej Sztalicinnél, a film főhősénél fordított a helyzet. Ő már volt a tengeren, sőt ütközetben is, kitüntetések díszítik a mellét. Tapasztalatokban magasan osztálytársai felett áll. De ha elméleti kérdésre kerül a sor, ő marad alul. Hiába, egyik sem megy a másik nélkül, sem a tanulás, sem a hajószolgálat — ezt állapítják meg a fiatal őtödikesek.

És még sok mást is megtanulnak az Akadémián. Megtanulják, hogy a dicső elődök hősi példája hatalmas ösztönző erő, amely még nagyobb tettekre lendít; felismerik, hogy a haza nemcsak a határokat jelenti, hanem kiterjed a hegyek és folyók, gyárak és földek végtelen sokaságára, mindenhová, ahol elvtársaik, ahol a szovjet emberek élnek és dolgoznak; magukba szívják az önkéntes fegyelem csodákat teremtő erejét és szocialista versenyt folytatva, olyan erkölcsi erőt szereznek, amely tudásukat sokszoros értékűvé teszi.

Nagyszerű tanárok segítik őket a tudáshoz, az edzettséghez. Magas, kemény arcélű, rideg, szigorú ember a kapitány, az ötödikesek új parancsnoka. De ez csak az első pillanatok látszata. A valóban döntő kérdésekben, a tanácsra, támogatásra várás pillanataiban ismerik meg igazán szeretetét, féltő gondoskodását. Nevelő a legigazabb értelemben. Nyugodt, határozott, kemény és igazságos. Szereti növendékeit, de nem csupán azért, mert gyerekek. A jövő szovjet tengerésztisztjeit szereti bennük, a majdan példamutató, hős parancsnokokat. Az ő kötelessége, hogy ilyenné nevelje őket — ezt egy pillanatra sem feledi. *„Képzeljétek el* — mondja a szénrakodást vontatottan végző fiataloknak —, *hogy most az ellenség által ostromlott Szevasztopolban vagyunk. Megérkezett egy uszály szén, amire olyan nagy szükségünk van, mint a levegőre, vagy lőszerre."* Nem mond többet, de ez is elég. Pillanatokon belül már úgy végzik, olyan lelkesen, olyan iramban a munkát, mintha valóban perceken múlna minden.

Az ilyen parancsnok mellett tisztázódnak a hibák. Mert vannak ilyenek is. Egy véletlenül megindított hibás riasztás Sztálicint alaptalan gyanuba keveri, a baj igazi okozóját pedig a lelkiismeretfurdalás gyötri miatta. A kapitány tud mindent, de nem szól. Az ártatlanra büntetést szab és vár. És győz a becsület, győz az igazi barátság. Lavrov, mert ő riasztott, bevallja a hibát. Nemcsak a parancsnok segítette ehhez a gyógyító lépéshez, hanem az ifjúság nagyszerű szervezete, a Komszomol is, amely a fiatalok minden lépésénél iránytmutat.

A kapitány rokonszenves, kedves szerepét Cserkaszov állítja elénk. Minden lépése, mozdulata, de még szempillantása is beszél, azt a szeretetet mondja el, amellyel csak szocialista nevelő foglalkozhat a rábízott jövővel, az ifjúsággal. A gyermekszereplők kitűnőek. Nincs bennük semmi „különleges", olyanok, mint más fiatal fiúk, tele kalandvággyal, szeretnek vitázni, csínyeket elkövetni, belekötnek az új növendékekbe. Am a nagy kérdésekhez, a haza, a becsület, a tanulás, a verseny kérdéseihez egészen másként viszonyulnak, mint bármely kapitalista ország fiataljai. Tudják, miért tanulnak, tudják, mi az összefüggés tudásuk és a nép boldogsága között. Olyan nevelés után, amilyet a Nahimov Akadémiához hasonló iskolákban kapnak, valóban legyőzhetetlen szovjet emberekké nőnek ezek a fiatalok. Ez a legfőbb tanulsága ennek az érdekes szovjet filmnek, amelynek a szinkronizálásáról külön is kell szólnunk. Egyetlen mondata sincs, amely ne lenne tiszta, teljesen jól érthető. S nemcsak ebben, de a hangnak a játékhoz, a szájmozgáshoz való illeszkedésében is igen nagy fejlődést látunk.

Olyan film a „Szerencsés hajózást", amelyből fiataljaink legszebb céljaik megvalósításához kapnak jelentős segítséget. De nemcsak ők, a felnőtt mozilátogató is sokat tanulhat ebből a kitűnő, szórakozást nyujtó, üdelevegőjű, optimizmust sugárzó filmből, amelynek szereplői jövőnket, a szocialista életet testesítik meg.

K. L.

MIRZO TURSZUN-ZADE:

ÍGY AKARJÁK A NÉPEK!

Egy tadzsik költő, Szajdo Noszahi így fejezte ki a népi mozgalom lényegét:

„A népi mozgalom hasonló a megdagadt, rohanó tavaszi folyóhoz. Ha az ellenség szembe akar szállni folyásával, elpusztul a víz sodrában."

A világ még sohasem látott olyan szilárdan összehangolt népi mozgalmat, mint amilyent napjainkban láthat. A történelem folyamán még sohasem lehetett olyan határozottan megkülönböztetni a barátot és az ellenséget, mint ma. Soha semmiféle program nem szólt még olyan röviden és érthetően az emberekhez, mint a mienk:

— A békéért küzdesz, vagy ellene? Igen vagy nem? Ha békét akarsz — szégyenítsük meg azokat, akik háborúba akarják sodorni az emberiséget. Ha a békéért küzdesz — írd alá a stockholmi békefelhívást. Ha a béke mellett vagy — leplezd le a háborús uszítók intrikáit, gyűlöltesd meg őket gyermekeiddel. Légy kész arra, hogy lefogod azoknak a kezét, akik atombombával akarják elpusztítani a világot! Aki ezt nem teszi — az háborút akar, az az emberiség ellensége.

Sohasem küzdöttek még a népek olyan tevékenyen a békéért, mint ma.

Sohasem hittek még a föld népei annyira a saját erejükben, mint napjainkban. S a népek saját erejükbe vetett szilárd hite félelmet kelt a háborús uszítókban, akik egyik kétségbeesett kísérletet a másik után teszik, hogy félrevezessék a tömegeket, megrémítsék az egyszerű embereket képzelt hatalmukkal és elhitessék velük a véres háború elkerülhetetlenségét.

Amikor pedig ezek a kísérleteik kudarcba fulladnak, a mister trumanok „hathatósabb" módszerekhez folyamodnak. A kiskaliberű gonosztevők aljasságával kolorádóbogarakat szórnak le repülőgépekről a népi demokratikus országokra. Nyílt intervenciós háborút indítanak a koreai nép ellen s bombázzák a békés koreai falvakat és városokat.

A washingtoni álszentek hidegfelősen írják alá a fegyverkezési kiadások emeléséről szóló törvényjavaslatokat. Tehetetlen dührohamaikban az atombombára sandítanak s megkérdezik önmaguktól: Ne használjuk-e?

Az egyszerű emberek milliói már fogadalmat tettek arra, hogy háborús bűnösként számolnak le azzal, aki először alkalmazza az atombombát. Nincs a világnak olyan országa, amelyre ne támadna étvágya a háborús uszítóknak, akik arannyá akarják változtatni az egész emberiség verítékét és vérét. De nincs egyetlen olyan ország sem, ahol az egyszerű emberek beleegyeznének ebbe.

A népek szabadságot akarnak s küzdenek a szabadságért és a békéért.

Az egyszerű emberek az összefogásból merítik erőiket. Bíznak erejükben, mert a Szovjetunió áll a békeharcosok élén. Velük vannak a szovjet emberek, velük van Moszkva és velük van Sztálin elvtárs, a népek boldogságáért folytatott küzdelem nagy és legyőzhetetlen harcosa.

A nagy Sztálin neve szimbólumként, jelképként egyesíti a béke valamennyi harcosát. Ez a név ajtót nyit a bátorság, az igazság és a győzelembe vetett hit előtt.

Jártam Lahoreban, Pakisztán egyik városában. Egy munkás viskójában beteg gyermekeken kívül senkit sem találtam. Itt heteken át nincs rizs, nem tudják milyen is lehet az új ruha, ide soha nem tér be az orvos, noha a gyermekek tüdőbajosak. És ebben a viskóban megpillantottam Sztálin képét. Ujságból kivágott kis fényképfelvétel volt. Hivatlan vendégek érkezésekor le szokták venni a falról. Féltve őrzik ezt a képet, mert Sztálin — a jövő reménysége, Sztálin — az egyszerű emberek és az igazság győzelmébe vetett ragyogó hit jelképe.

Miután valamennyi szovjet ember aláírta a stockholmi békefelhívást, az egyszerű emberek az egész világon még bátrabban fognak harcolni a békéért, mert maguk mögött érzik országunk legyőzhetetlen erejét.

Mi megsemmisítettük a hitleristákat, örökre elvettük a szamurájok kedvét attól, hogy másokon élősködjenek s egész létünket feltesszük a békére és megvédjük a béke ügyét.

Ezért hallgatják olyan forró szeretettel a szovjet nép szavát az egyszerű emberek az egész világon. Ezért vallják azt, hogy a béke zászlaját a népek boldogságáért küzdő legyőzhetetlen harcosok erős kezei tartják.

Még nem minden országban tudták kivívni az egyszerű emberek a szabad akaratnyilvánítás jogát. Még börtönbe vetik az embereket a „béke" szóért azokban az országokban, ahol az életet guzsba kötik az álszent burzsoá alkotmányok „szabadságjogai". A világ mégis csak azt kiáltja: „Békét!"

És ez harsány kiáltás, ez a követelés féleimetesebb a háborús uszítók előtt a halálos ítéletnél is, mert számukra a béke — pusztulás, a demokrácia — a vég és a népek boldogsága — a halál.

Hát akkor legyen így!

Éljenek az egyszerű emberek milliói, harcolják ki jövőjüket, hadd reszkessen tőlük az elállatiasodott gyáva gyilkosok maroknyi csoportja!

Duzzadjon meg rohanó hatalmas folyóvá az egyszerű emberek egész világra kiterjedő békemozgalmának tavaszi árja! Hadd pusztuljanak el sodrában mindazok, akik szembeszállnak ezzel az árral!

Ezt akarják a népek!

Holnap délután kezdődik az első tervkölcsön nyereményeinek sorsolása

Kedden délután három órakor első ízben ült össze az ötéves tervkölcsön sorsolási bizottsága, hogy megbeszélje feladatait és részleteiben is előkészítse a sorsolás lebonyolítását. A bizottság felülvizsgálta a takarékpénztár pincéjének páncélszobájában elhelyezett szerencsekerekeket és nyereménylevélkéket. *Katona* Józsefné, a Kistext sztahánovistája, *Sziládi* Lajos, az EMAG-gyár élmunkás esztergályosa, *Molnár* Anna sztahánovista bolyhozónő és a bizottság többi tagjai a megvizsgált számlevélkéket elhelyezték a forgókerekekbe. A forgókerekeket két pecséttel lezárták, majd a kerekeket őrző páncélszoba ajtaját is lepecsételték.

A bizottság tagjai közül Molnár Anna sztahánovista, bolyhozónő, Gengeliczki János, munkaérdemrendes ifjúmunkás, lakatos, Bata József, az adácsi gyorsvasút-építkezés dolgozója és Takács Péter, a BEK NV sztahánovista asztalosa megvizsgálják a szerencsekereket. Megállapítják: minden rendben van, a pecsétek szabályosak

Az I. emeleten azonnal fizetik a nyereményeket

A sorsolás előkészítése mellett már a többi technikai munkálatokkal is elkészültek. Kedden délelőtt a rendező bizottság szemlét tartott a Zeneakadémián, s meghatározta a különböző szervek elhelyezését. Az I. emeleten helyezik el például azt a pénztárt, ahol rögtön a sorsolás után kifizetik a jelenlévő nyerteseknek a kisorsolt nyereményösszegeket. Több hangszórót szereltek fel a Zeneakadémián, amelyeken az utcára is közvetítik a sorsolás menetét és kihirdetik a nyerő kötvények számát.

Akik a nyereményeket kihúzzák...

A sorsolás technikai személyzetét napok óta oktatásban részesítik, hogy a sorsolás menete zavartalan legyen. Kijelölték azokat az úttörő pajtásokat is, akik a forgókerekekből kihúzzák a sorozatszámokat, a sorszámokat, illetve a nyeremények összegét. Öt úttörő pajtást jelöltek ki erre a megtisztelő feladatra: *Gruzsik* Zsuzsát, *Krakker* Jolánt és *Csima* Erzsit a X. kerületi általános iskolából, *Dobos* Marikát és *Kosik* Ilonát a XIII. kerületi általános iskolából.

A dolgozó parasztság küldöttei

Az ünnepélyes megnyitóra és a sorsolás további lebonyolítására a sorsolóbizottság meghívta az üzemek dolgozóit és a dolgozó parasztság képviselőit is. A 30 parasztküldött csütörtökön délig a fővárosba érkezik. A küldöttek között van többek között *Szabadi* Margit, a kalocsai állami gazdaság dolgozója, aki munkacsapatával állandóan 250 százalékon felül teljesít, *Jénei* Ilona, a mindszenti állami gazdaság kiváló rizs-arató munkása, *Hájas* József, dunavecsési 10 holdas középparaszt, aki terménybeadását 700 százalékban teljesítette.

A nyeremények végleges összege

Szeptember 14-én, csütörtökön délután 4 órakor ünnepélyesen megkezdik a nyeremények első sorsolását. Az ünnepélyes megnyitón jelen lesznek a Párt képviselői, a szakszervezetek, a tömegszervezetek és a budapesti üzemek dolgozóinak küldöttségei. Az ünnepségen *Horváth* Ferenc szavalata után *Ölt* Károly elvtárs pénzügyminiszter mond beszédet, majd a sorsolási bizottság elnöke ismerteti a nyeremény sorsolásának módját. Ezzel a megnyitó-ünnepség véget ér és kezdetét veszi a sorsolás. Összesen 76.322 darab nyeremény kerül sorsolásra 30,614.000 forint értékben.

A fenti nyereményösszeget az alábbi megosztás szerint sorsolják ki:

1	százezerforintos főnyeremény	100.000 Ft
12	ötvenezerforintos nyeremény	600.000 „
25	huszonötezerforintos „	625.000 „
64	tízezerforintos „	640.000 „
190	ötezerforintos „	950.000 „
4.300	ezerforintos „	4,300.000 „
9.400	ötszázforintos „	4,700.000 „
62.330	háromszázforintos „	18,699.000 „

A sorsolás részletes programja

SZEPTEMBER 14-ÉN: Három 50.000 forintos, harminc 25.000, 10.000, illetőleg 5000 forintos, ezerötszáz 1000 forintos, kétezerötszáz 500 forintos és tizenötezer 300 forintos nyereményt sorsolnak ki.

SZEPTEMBER 15-ÉN: Három 50.000 forintos, harmincöt 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos, ezerötszáz 1000 forintos, háromezer 500 forintos és huszonötezer 300 forintos nyereményt sorsolnak ki.

SZEPTEMBER 16-ÁN: Három 50.000 forintos, harmincöt 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos, ezerháromszáz 1000 forintos, háromezerkilencszáz 500 forintos és huszonkétezerháromszáz 300 forintos nyereményt sorsolnak ki.

SZEPTEMBER 17-ÉN: Egy 100.000 forintos, három 50.000 forintos és kétszázkilenc 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos nyereményt sorsolnak ki.

Ma lehet utoljára felszólalni az ideiglenes választói névjegyzékből történt kihagyás ellen

Ma, szeptember 13-án lehet utoljára felszólalni az ideiglenes választói névjegyzékből történt kihagyás ellen. A felszólalásokat a lakóhely szerint illetékes kerületi tanács végrehajtóbizottságánál kell benyujtani.

Ötéves tervünk hírei

A pécsi állomás eredményei az őszi csúcsforgalom lebonyolításában

A pécsi fűtőház valamennyi dolgozója csatlakozott „Az őszi csúcsforgalom legjobb dolgozója" címért indított versenyhez. Az őszi csúcsforgalom sikeres lebonyolítása érdekében

szeptember 1-től 8-ig 54 2000 tonnás vonatot továbbítottak a fűtőház dolgozói, amelyből 42 felemelt sebességgel közlekedett.

A pécsi fűtőház dolgozói lelkesen vesznek részt a versenyben. Ezideig zökkenő nélkül bonyolították le az egyre növekvő forgalmat, amely már most 25 százalékkal magasabb, mint tavaly decemberben volt és az 1938. évi őszi forgalomnál 45 százalékkal nagyobb. Eredményeiket úgy érik el, hogy

hetenként rendszeresen szakmai előadásokat tartanak, amelyeken nagy számmal vesznek részt a dolgozók.

Csütörtökön a *„2000 tonnás-mozgalom keletkezése és továbbfejlesztése"* címmel tartanak előadást. A csütörtökön szolgálatot teljesítő személyzet azzal a kéréssel fordult az előadóhoz, *Ragoncsa* pártitkár elvtárshoz, hogy tartsa meg pénteken is előadását, mert — mint az egyik mozdonyvezető mondta: *„Mi is tanulni, fejlődni akarunk"*.

A szakmai előadások eredménye meglátszik a pécsi fűtőház dolgozóinak teljesítményén, akik bátran küzdik le az esetleg felmerülő hiányosságokat, hogy sikerre vigyék az őszi csúcsforgalom zökkenőmentes lebonyolítását.

Másfél napra csökkent a dorog—budapesti kocsiforduló

A dorogi szénszállító és rakodó üzemek, valamint a MAV dolgozói komplex-brigádokat alakítottak az őszi csúcsforgalom lebonyolítására. Jó munkájuk eredményeként

a dorogi szén a régi 28—30 óra helyett már 6—8 óra alatt megérkezik Budapestre.

A dorogi szénmedencéből kikerülő szén 70 százalékát irányvonattal szállítják. Az irányvonatok mozgalmának megindulása óta

a szerelvények átlagos sebessége 30 km-ről 45 km-re növekedett.

A szénrakodó és vasutas dolgozók együttes munkájának eredménye, hogy a dorog—budapesti 3 napos kocsiforduló már másfél napra csökkent.

Békéscsabai vasutas-népnevelők példamutatása

A MAV békéscsabai üzemében a népnevelők élenjárnak az őszi csúcsforgalom sikeres lebonyolításáért folyó harcban. *Miczkó* Mihály esztergályos, népnevelő egyéni példamutatással mozgósította társait: két esztergapadon dolgozva eléri a 240 százalékot. *Szeles* István mozdonyvezető a fűtőházi üzemi pártszervezet vezetőségének tagja, *Tóth* András fűtővel, aki népnevelő, tízezer kilométer utat tett meg mozdonymosás nélkül. A gépen ezidő alatt semmiféle hiba nem fordult elő.

Kocsikirakási csúcseredmény a Győri Vagongyárban

A Győri Vagongyár szállítási osztályának dolgozóiból és a MAV dolgozóiból alakított komplex-brigád jelentős eredményt ért el az őszi csúcsforgalom sikeres lebonyolításáért indított harcban. Szeptember 3-án a Győri Vagongyár részére 35 kocsirakomány érkezett. A gyárban *Halász* Jenő öttagú rakodóbrigádja tartott ügyeletet. A brigád tagjai jó munkaszervezéssel 210 százalékra teljesítették az új normát, 2.3 óra alatt végezték el egy kocsi kirakását, ami országos viszonylatban is kiváló teljesítmény.

Árukezelés-irányító szolgálatot szerveztek 25 vasúti gócponton

Az őszi csúcsforgalom sikeres lebonyolítása érdekében szovjet példa nyomán a vasút bevezette az árukezelés-irányító szolgálatot. A szolgálatba beosztott vasutas dolgozók a szállítófelekkel szorosan együttműködve dolgoznak a kocsiforduló rövidítéséért. Feladatuk irányvonatok összeállítása, a kocsik be- és kirakásának a határidőn belüli megszervezése, a rakodáshoz szükséges munkaerők biztosítása.

Összesen 25 vasúti gócponton létesítettek árukezelés-irányító szolgálatot, többek között a budapesti, debreceni, miskolci, pécsi, szegedi és szombathelyi állomásokon.

Fokozott erővel harcolnak az „Élüzem"-címért a Hofherr dolgozói

A Hofherr-gyár dolgozói nagy örömmel fogadták a nehézipari minisztérium jelentését az üzemek közötti verseny állásáról a kohászatban és a gépgyártásban. A jelentés szerint a közlekedési eszközöket gyártó vállalatok között

a büszke „Élüzem"-cím elnyerésére jelenleg a legesélyesebb a Hofherr-traktorgyár.

Pénteken a gyár műszaki vezetősége értekezleten beszélte meg a nehézipari minisztérium jelentését és elhatározták:

mindent elkövetnek, hogy a Ganz Hajógyártól az „Élüzem"-kitüntetést elragadják.

Krassalkovics Mátyás elvtárs, a gyár vezérigazgatója hangsúlyozta, hogy most még fokozottabb gondot fordítanak az üzemben az anyag- és szerszámellátásra, és a gyár műszaki vezetősége fokozottabb erővel támogatja a rejtett tartalékok feltárását.

Október 5-én nyílik meg a II. Újító Kiállítás

A Városligetben, a Budapesti Nemzetközi Vásár területén lázas munka folyik. Készül a II. Országos Újító Kiállítás, amelyet a multévinél jóval nagyobb méretekben rendeznek meg. A mult évben mintegy ezer négyzetmétert foglalt el a kiállítás területe — ebben az évben már 3500 négyzetméternyi területen állítanak ki újításokat.

A nagy kiállítási csarnokban helyezik el a nehézipari, bányászati, szerszámgépipari, könnyűipari újítási anyagot. Külön területet foglal el a munka közben bemutatott újítások és munkamódszerek kiállítása. Október 5-től, a kiállítás megnyitásától, a kiállítás helyén a posta alkalmi bélyegsorozatot bocsát ki 1 forintos, 60 és 40 filléres címletekben.

Az újítókiállítást reggel 8 órától este 8 óráig tartják nyitva. A közönség tájékoztatására több mint 300 oldalas katalógust bocsát ki a kiállítás rendezősége. A kiállítás főbejárata előtt megáll a trolibusz, ezenkívül 1/A jelzéssel autobusz ingajárat közlekedik majd a Hősök-tere és a kiállítás főbejárata között.

Az építőipar újításai a II. Országos Újító Kiállításon

Az október 5-én megnyíló II. Országos Újító Kiállításon, bőséges anyaggal szerepel az építőipar. Bemutatják a kiállításon *Takács* Istvánnak, az *Építőipari Munkaeszköz Kölcsönző Állami Vállalat* főmérnökének habarcsszállító berendezését. A multban, az építéshez szükséges habarcsot kézierővel, vagy felvonóval juttatták el rendeltetési helyére. Takács újítása lehetővé teszi, hogy sűrített levegővel, kompresszor segítségével szállítsák a habarcsot a munkahelyre.

A készülék 8 atmoszféra nyomással 1 perc alatt 3 köbméter habarcsot nyom fel akár tíz emelet magasságra is.

A készüléket a kiállításon működés közben mutatják be.

S. Tóth Ferencnek, a *Vasbeton Gyárépítési Á. V.* újítójának, kengyelhajlító készülékét is láthatjuk majd a kiállításon. A multban, az 5—6 milliméter vastag rúdvasból készült kengyeleket kézierővel hajlították.

Tóth készüléke egyszerre húsz szálvasat hajlít meg.

Teljesítményére jellemző, hogy alkalmazása naponta 20 vasszerelő szakmunkást szabadít fel, egyéb munkák elvégzésére. Az építőipari újítások jelentős részét a szabadban, munkaközben mutatják be.

Százezerkötetes könyvtár, „mozgó kultúrotthon" a vidéki kultúrélet szolgálatában

Szeptember elsején nyílt meg Egerben a százezerkötetes körzeti könyvtár. Hamarosan Sopronban is megnyílik a népkönyvtár. Ezzel párhuzamosan megindult a tudományos könyvtár szervezése is, ahol ideológiai könyveken kívül az üzemek dolgozói részére szakmai könyvek is vannak. A hortobágyi állami gazdaság dolgozói „mozgó kultúrotthont" szerveztek. A kultúrotthont felszerelték keskenyfilm-vetítőgéppel, híradóanyaggal és vándorkönyvtárral. A kultúranyagot szállító kocsi mindennap más és más hortobágyi üzemegységet keres fel a délutáni órákban.

MENYHÁRTÉK MÁR VISSZAKAPTÁK A TERVKÖLCSÖNT

Menyhárt Józsefék itt laknak a Lehel-téri élmunkásházak egyikében, a harmadik emeleten, szemben a lépcsőfeljáróval. Könnyen idetalál az ember, annál is inkább, mert voltaképp mindegy, melyik lakásba kopogtat be.

Menyhárt elvtársat a felesége behívja az erkélyről. Vagy egy órája ült ki, hogy ismét — mióta itt laknak talán már századszor — elnézze ennek a nagy városnak lüktető életét, a közeledő estét, a kigyulladó lámpák ezreit. Ma érkezett vissza Galyatetőről, kétheti nyaralásról.

Az emberek arcáról egymagában is le lehet mérni egy ország gazdasági helyzetét, a nép életszínvonalát. Arról, ahogyan az utcán jönnek-mennek, a műhelyekben munkájukban elmerülnek, beszélgetnek s arról, ahogyan mosolyognak, nevetnek. Nos, Menyhárt József arcáról, erről a határozott, mindig derűs arcról azt lehet lemérni, hogy jól él, hogy az öröm gyakori vendég mostani életében. És jó tudni, hogy nem egy Menyhárt József él ebben az országban, akinek az asztalán heverő legutóbbi fizetési szalag azt mutatja, hogy augusztusban 1085.60 forintot keresett. Tizezer számra élnek itt Budapesten, Csepelen, Diósgyőrben, Ózdon és szerte az országban olyanok, akik nagyon hasonlítanak ebben Menyhártékhoz.

Menyhárt elvtárs előveszi a 100 és 200 forintos tervkölcsönkötvényeket. A mult ősszel, a tervkölcsönjegyzés idején Menyhárt elvtárs eleget tett hazafias kötelességének. Ő nem kellett meggyőzni arról, hogy jó, biztos helyre adja, amikor a dolgozó nép államának adja kölcsön egyhavi fizetését. Tudta, hogy visszakapja kétszeresen, sokszorosan. Mert mit jelentett az ő tervkölcsöne és a többieké? Azt, hogy tovább erősödött népgazdaságunk a dolgozó nép által jegyzett 752,827,600 forinttal, hogy száz és százféle beruházással lett gazdagabb az életünk. Mindez lemérhető a Sztálin-hídban, a diósgyőri Martin hatalmas bővítésében, a Mozdonygyár 2000 személyes fürdő-öltözőjében, a kórházakban, üdülőkben, a gyermekjátszóterekben, a napközi otthonokban, a Lehel-téri házakban. S lemérhető Menyhárt József otthonában is. Arról, amiben lemérhető — leltárt készítünk.

Itt ülünk az asztal mellett, a nyolcéves kis szőszke Klárika most szalad be. Gyorsan kész a leltár. Menyhárt elvtárs, az élmunkás, mult év februárjában költözött családjával az új otthonba. Akkor semmijük sem volt. A tervkölcsönjegyzés után, a sztálini versenyben növekvő teljesítménye nyomán emelkedett a fizetése — akkor kezdtek gyarapodni.

Menyhárték leltára most ezt mutatja: 2 szekrény, 2 ágy, 1 rekamié, 1 asztal, 4 párnázott székkel, toalettükör, rádió, függönyök, szőnyegek, csillár, konyhabútor — ezt most vették. A ruhaféléket a felesége csak úgy sorolja, nem is lehet írni ilyen gyorsan, de már nem is jegyzem, csak ennyit: a férjemnek cipők, ruha, Klárikának cipők, ruhák, nekem három öltözet ruha, cipők.

Menyhárt elvtárs boldogan nevetni kezd, amikor látja a „leltárt", látja, mivel gyarapodtak egy év óta.

— En már visszakaptam a tervkölcsönt, amit jegyeztem — mondja. — Mikor volt nekem életemben ennyi mindenem? Soha. Mikor örültem én ennyit, mikor voltam én ilyen boldog ember? Soha.

És most megrajzolja azt, amit ez a „soha" szó magában rejt. A történet, ami következik, részleteiben más lenne az első emeleten lakó Kovácséknál, a másik házban lakó Nádoriéknál — de lényeges vonásaiban mégis azonos lenne. Nála ilyen:

Sopron megyében, Cirákon született. Nyolcan voltak testvérek, ma hatan élnek. Apja világéletében gróf Cziráky részesaratója, napszámosa volt. Ő 8 éves korában gulyásgyerek lett a grófi birtokon. Aztán Sopronba került napszámba, innen Tolnă megyébe, Dunaszentgyörgyibe, ahol 10 évig volt részesarató, napszámos a község 200—400 holdas nagykulákjainál. Keserű élet, minek elsorolni most a sok év ezerféle gyötrelmét, nyomorát.

A Lehel-téri szép lakásban az új élet örömei győztek. Menyhárt elvtárs örökké derűs mosolyában, felesége könnyed, vidám beszédében, a kis Klárika kacagásában ragyog ez az új élet. Klárika már most azt mondogatja, orvos lesz, hogy majd vigyázhasson a mamára, mert senkinek sincs ilyen jó mamája, mint neki.

Ez a boldog élet a felszabadulással kezdődött. Menyhárt elvtárs 1945 óta tagja a Pártnak és a szakszervezetnek. Volt szakszervezeti bizalmi, a kazánműhelyben alapszervi propagandista, most májustól alapszervi titkár. A télen hathetes pártiskolán, most júniusban Csepelen kéthetes titkári iskolán volt. Képzett, öntudatos munkás.

Menyhárt József élete e rövid mondatokban is teljes képet mutat. Ezért olyan derűs mindig ez az arc, ezért mondhatja, hogy már visszakapta a tervkölcsönt. Egyszeresen, kétszeresen? Annál is több ez! Mivel lehet megfizetni, ha egy ember azt érezheti, hogy öröm az élet? Semmivel. Ez megfizethetetlen kincs egy ember életében.

Köszönőtávirat Dobi Istvánhoz

Joao *Goulart*, a Brazíliai Egyesült Államok elnöke táviratban mondott köszönetet *Dobi* Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének Brazília nemzeti ünnepe alkalmából küldött jókívánságaiért.

Makariosz érsek, a Ciprusi Köztársaság elnöke táviratban köszönte meg Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének Ciprus nemzeti ünnepe alkalmából küldött jókívánságait.

Megérkezett a Szíriai Arab Köztársaság első magyarországi nagykövete

Csütörtökön este Budapestre érkezett dr. Ali Assad *Khandji*, a Szíriai Arab Köztársaság első magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. Megérkezése alkalmából *Gergely* Miklós, a Külügyminisztérium protokollosztályának vezetője üdvözölte a nagykövetet.

„Azt akarj soha tö pusztít

Ünnepi 1

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa pénteken a Német Demokratikus Köztársaság megalakulásának 14. évfordulója alkalmából ünnepi gyűlést rendezett az Egyesült Villamosgépgyár művelődési házában. Megjelent, s az elnökségben foglalt helyet *Ilku* Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, művelődésügyi miniszter, *Erdélyi* Károly külügyminiszter-helyettes, *Méhes* Lajos, a budapesti pártbizottság titkára, dr. *Gyalmos* János, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, *Hévizi* István, a X kerületi pártbizottság titkára valamint a kerület több más vezetője, a környék üzemeinek számos kiváló dolgozója.

A Szovjetunióban összeállították a holdrepülő csoportot

Ezekben a napokban a kubai közvélemény figyelmének középpontjában Valentyina *Tyereskova* szovjet űrhajósnő látogatása áll. Csütörtökön délelőtt Raul *Castro*, a forradalmi fegyveres erők miniszt*ere* fogadta Tyereskovát. Az elnöki palotában Osvaldo *Dorticos* kubai elnök fogadt a szovjet űrhajósnőt.

Tyereskova csütörtökön est interjút adott a havannai te levízióban. Kijelentette, hogy *Szovjetunióban már össze állították azt a csoporto amely a holdrepülést végr fogja hajtani.*

Megkezdi működését a szegedi geotermikus mintaüzem

Amióta az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság felkarolta a hazánk nagy tömegű természetes melegvíz-kincsének okszerű, gazdaságos kihasználására irányuló törekvéseket, a régóta vajúdó kérdés — egyelőre ugyan szerény kezdő lépésekkel — *elindult a megvalósulás útján.* Az OMFB, valamint a szervezetén belül alakult *Geotermikus Tudományos és Műszaki Tanács* kezdeményezésére az idén megkezdték a szegedi melegvízkutak *geotermikus mintaüzemmé* fejlesztését. A korábban elenyésző mértékben kertészeti célra hasznosított bő majd néhány régire is kiter jesztik.

A szegedi természetes ter málvíznek ez a gyakorlat felhasználása — kísérleti min taüzemről lévén szó — egy úttal arra szolgál, hogy a Geotermikus Tudományos é Műszaki Tanács szakértői *itt vizsgálják meg, kísérletezzék ki a jövőben kialakítandó forróvíz-üzemek korrózióvédelmét, sólerakódásainak elhárítását, a víz elvezetésének módozatait,* amikor már minden melegét leadta stb. Hasonló kettős céllal *rövidesen Szolnokon is berendeznek geotermikus mintaüzemet.* Az Országos Kőolaj- és Gázipari

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: [illegible]

MAGYAR NEMZET

1963. OKT. 5.
1021

Magyar Nemzet

Győr képtárat avat

A kedves, keskeny Alkotmány utcában — a város talán legszebb utcája, a barokk Győrnek egészen a Vagongyárig húzódó valóságos házmúzeuma —, ott, ahol szűk sikátorok kapaszkodnak fel a Káptalan dombra, ma közönség gyülekezik intim ünnepségre. A kétemeletes Bezerédi-palotába, amelynek homlokzatán kőbe vésett felirat szól Napóleon látogatásáról — a környéken lépten-nyomon történelmi emlékekkel találkozik a látogató —, új lakó költözött, *a Xantus János Múzeum képtára*. Rég várt lakó. Mert Győrnek, a Révai Miklós teremtette »Nemzeti rajziskola-városának mindmáig nem volt képtára — lapunk éveken át többször szót is emelt mellette. Igaz, a néhány éve létesített aprócska Műcsarnok, úgy-ahogy, helyet ad a városban élő művészek alkotásainak, reprodukciók és művészi fotók kiállításai váltják benne egymást, de képtár, ahol nemzeti művészetünk reprezentánsainak művei a közönség elé léphetnek, ahol helyet kaphat a múzeum kényszerűségből sokáig méltatlan körülmények között zsúfolódó, 400 darabból álló gyűjteménye — eddig nem volt Győrött. Mától kezdve lesz.

Már minden készen áll a megnyitóra, a fehér szárnyasajtók, barokk ablakok tompán fehér színűek — korszerűek, mint régen —, de a parkett vadonatúj, a mennyezetről neonfény hull a Vedres-szobrokra, grafikákra és a bejárattal szemben a nagy mester szuggesztív arcképe tekint a belépőre. Mert az új győri képtár — jó érzékkel — *Vedres* Márk, a klasszikus világ örökét vállaló, de modern eszközeivel megújító nagy mesterünk műveinek (a budapesti gyűjteményes kiállítás szép részlete) bemutatásával nyitja kapuit. A falakon grafikái, körben, a nagy teremben, ízléses, praktikus, a vendég elmélyült szemlélődését is lehetővé tévő rendezésben (*Csap* Erzsébet, a Nemzeti Galéria műtörténészének munkája), kisplasztikái, szobrai. Fény villan már a *Sarukötő* lágy mozdulatain, mosolyra késztet az *Ivó*, s a terem végében — ahol a nyitott ajtón át már egy pillantást vethetünk a dénesfai Cziráky-kastély megmentett empir és biedermeier bútoraira — a *Magvető* kicsiségében is erőt sugárzó figurája nyújtja a művészi élmény örömét.

Túl a képtár termein, egy zárt folyosó végén — még sajnálatos albérletben egy régi lakóval — nyílik a képraktár és a majdani restaurátori műhely. Mennyezetig érő keretfalakon képek, még nem rendszerezve, de már megmentve egy nyirkos helyiség pusztító hatásától, portól, zsúfoltságtól. A Cziráky-gyűjtemény darabjai, a XVIII—XIX. század hely- s viselettörténeti szempontból is értékes festményei, németalföldi, olasz mesterek művei, aztán Markó-, Kernstok-piktúrák, modernek. S kint a városban — még az ajándékozó család birtokában — a Petz-hagyaték 50 darabból álló értékes gyűjteménye, s jó néhány megbecsülendő védett kép (Karcsay, Donáth), amelynek megvásárlására is — hiszik, remélik a győriek — lesz egyszer pénz. Mint ahogy remélik: — asztala, eszközei már várják, fizetni is tudnák —, egy nap restaurátor is érkezik a kis barokk palotába, hogy új életre keltse a raktár képgyűjteményének mind a 400 darabját. S várják a műtörténész képtárvezetőt is (lakás kellene neki), aki majd minden tervet valóra vált. Mert tervek már vannak. Évekre kidolgozott program alapján kéthavonként megújítani a reprezentáns kiállításokat (Vedres után a Galéria XIX—XX. századi festményeinek válogatására, aztán Ferenczy Bénire, Ámos Imrére gondolnak), időközönként pesti múzeumok kényszerűségből raktárban búvó kincseit is szeretnék kihozni a fényre, a győri művészek időt álló képeiből gyűjteményt teremteni, egy nap pedig majd birtokba venni (ma még a földszinten vállalati klub, az emeleten lakók vannak), s a művészet messze sugárzó otthonává, győri Galériává tenni az egész Napóleon-házat.

Most a nagy tervek, a még megvalósulásukat váró szép gondolatok közepette az első siker: ma este a győriek nagy örömére megnyílik végre a képtár.

Csatár Imre

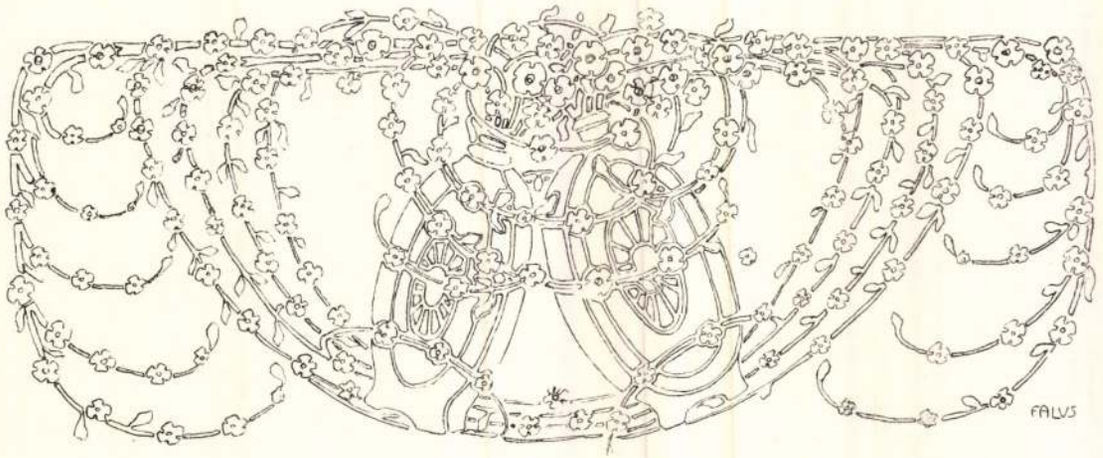

BENCZÚR GYULA DOKTOR

Benczúr Gyulának művészi munkálkodása jubiláris évében azzal kedveskedett a kolozsvári egyetem, hogy a király engedélyével díszdoktorrá fogadta.

Az első magyar festő, aki ilyen módon jut doktori oklevélhez.

A kolozsvári egyetem hosszú, munkában és sikerben gazdag művészi pályafutást honorált evvel a mindenütt rokonszenvet és visszhangot keltő ténykedésével.

Benczúr Gyula ezzel bejutott a tudósok körébe, mint ahogy valójában tudósa is a művészetének.

Évtizedeken át Münchenben és főképen Budapesten a legkiadósabb művészet-pedagógiai munkásságot fejtette ki. Iskolájából nemzedékek sora került ki. A mesternek jelentősége tehát nem csupán festményeinek gazdag sorában, hanem ebben a pedagógiai munkálkodásában is rejlik.

Ezekért az érdemeiért juttatta a király a törvényhozásba, a felsőházba. S nyilván ez érdemeket is díszíti a kolozsvári oklevél.

De Benczúr Gyula disztoktorsága egyebet is jelent. Kifejezi a művészet és a művészek társadalmi megbecsülését is.

Azokban az időkben, amidőn Benczúr Gyula fiatal hévvel aratta első sikereit, nem valami sokba vette a magyar társadalom a művészeket. A művészi pályát még mindig könnyelmű emberek gyanús értékű vállalkozásának tekintették. Az apák a legtöbb esetben megdöbbentek, ha fiúk e pályára mutatott vágyat.

Az a nemzedék, amelynek tipikus képviselője Benczúr Gyula, volt az első, amely e felfogáson rést ütött. Az ő fellépésével kezdődik a művésznek merőn megváltozott társadalmi szerepe Magyarországon.

Ennek az immár helyes szokássá vált társadalmi megbecsülésnek egyik, súlyánál fogva felette jelentős szimptómája Benczúr Gyula díszdoktorsága.

S annál rokonszenvesebb, mert mindnyájan tudjuk, hogy Benczúr Gyula jelentőségénél csak szerénysége nagyobb s hogy soha életében semmiféle külső díszt nem keresett.

Művészet 1913.

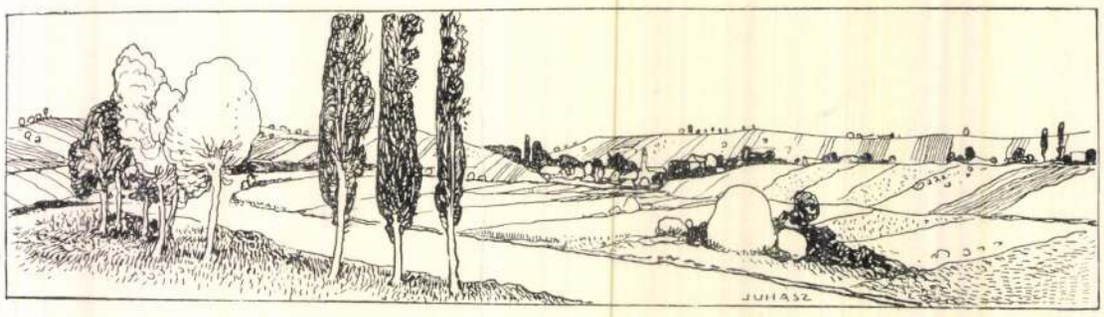

SZOBROK

VEDRES MÁRK ÉS MUNKÁI.

I.

Vedres Márk, a szobrász, ahhoz a generációhoz tartozik, amely némileg már szerencsésnek nevezhető. Kérjük persze, főleg azokat, akik állandóan a töretlen magyar ugar feddését űzik, hogy ne értsenek félre.

„Szerencsés" jelző alatt ugyanis most nem arra gondolunk, amire rögtön — bár érthetően — a legtöbben. Nem arra, ami művészeket, a dívó és dúló versenyben, olykor a Róma égő romjait szemlélő Neróhoz tesz hasonlóvá. Nem arra, ami az anyagiak, az arany, az ezüst, a gyöngy, a pénz értékeivel felmérhető és lemázsálható. Nem arra, mintha az a generáció, amelynek a szobrászat ma mestersége és hivatása s amelyhez Vedres Márk is tartozik, a külső sikerek parfümös szédületében élne, a polgárok részéről jövő munkaalkalmak oly lendületében s a megbecsülés oly áradatában, ami csak a francia viszonyok közt mutatkozik, vagy a história lapjain, a reneszánsz udvarokban. Ettől a szobrászat, mint egy-két kivételes sorsú és csillagú művész mestersége, hanem mint egész, mint céh, hogy úgy mondjam: en famille még távol áll. S kétségtelenül távol áll Vedres Márk is. Egyrészt, nem csupán amiatt, hogy mindössze rövid ideje van jelen, itthon, aspirációival és testileg, a magyar élet művészi ösztönzésekre ma fogékonyabb s művészi keltegetésekre felelni kezdő levegőjében. Hanem: amiatt, mivelhogy nem tartozik azok közé, akik a színvonal, a munka jó és jobb márkájának a habozásnélküli feláldozásával, elsősorban a siker s a vele járó Rothschild-szerűség megszerzésére igyekeznek, sőt törnek, még akkor is, ha ez közönséges.

Sohasem volt ugyanis festőknél, szobrászoknál, de leginkább talán az építészeknél, az ily irányban történő hajsza ekkora kiterjedést és tempót mutató, mint éppen manapság. Elkapitalizálódott kultúránk napjaiban, amikor a vállalkozói gondolkodás és számítás a gyáripar egyébként hasznos területéről a művészetbe is átlépett, majdnem követendő erény s domináns akkord gyanánt. Természetesen korántsem akarjuk az oly embereket a művészetben, mint aminő Vedres Márk, attól, hogy „siker", mentesíteni. Ezt csak az önmagukban okvetlenül egy bus románc félreértett hősét találó féltehetségek emlegetik keserűen s ellenségesen. Korántsem mondjuk, hogy a művészek ama fajtájából, amelyhez Vedres Márk sorozható, ez a vonás, a sikerre s a vele megváltozó társadalmi és gazdasági helyzetre való törekvés, alapjában hiányzik. Elvégre racionálisan nézve a multat, e vonás a reneszánsz és egyéb nagy korok képviselőinek biografiáin is átsuhan. Ők, például lord Bacon, Rubens, Van Dyck, Goethe, Liszt vagy

közül egyet sem, mint akár valamely budapesti ház oromzatán. Ha Münchenből, vagy a „Kain" után kapott éremmel a poggyászában hazajön, lehet, sőt egész valószínű, hogy nem mondhatjuk róla ezt. Így azonban úgy tetszik, mintha itt valami erőszakos gesztussal állnánk szemközt, amellyel Vedres annak idején az efajta alkalmakat, kínálkozó lehetőségeket eltolta magától. Hogy miért tette? nem hiszem, hogy azért, mintha szobrászi aspirációi közül hiányozna a nyilvános térre való kívánkozás, vagy kevésre becsülné a szorosan az építészethez kapcsolódó, applikált szobrászatot. Tény csak az, hogy ezzel az eltolással nemcsak Vedres Márk kanyarodott le Firenzébe, hanem művészete is új termőföldbe ágyazódott. Folytathatta volna azt, aminek a „Kain" az egyik terméke, kiaknázhatta volna még jó sokáig ebbeli stílusát. Nem folytatta. Ellenben, eleinte lassan és tétován s később oly mértékben eltávolodik ettől, hogy ama szobrainak, amelyeket legutóbb a Művészházban láttunk, semmi közösségük nincs a régiekkel. A „Kain"-nal szemben pedig egyenest tiltakozások.

Futás a sablon elől: valahogyan ez vitte Vedres Márkot ily természetű plasztika felé. Ez az, ami miatt kétszer is megváltoztatta felfogását és meggyőződését a szobrászat feladatairól és stílusáról. Csakugyan: a német akadémista szobrászat romantikus foszlányai mit nyujthattak számára ingerlőt, újat, fejleszteni érdemeset? Tarló volt ez már csak, elhasznált és kiégett terület. Viszont a Rodin bűvköre? Ez kétségtelenül felszabadító volt, friss impulzusokat adott. Mindenekelőtt a természet új hangsúlyozását. Ma azonban már nyilvánvaló, hogy e francia mester, akinek szobrászatát rosszul, vagy legalább is csonkán fedi az „impresszionista" szó, mindenre jó, csak arra nem, hogy követni lehessen, a hosszúéletűség reményében. Aminő zseniális és erőszakos, ugyanoly egyedülvaló jelenség. Márványai, amelyekre az élet hevét, ruganyos testek belső reszketéseit akarta lopni, egészen az övéi. Mert hogy mások kezén és elméjén át mi lett abból, amit nyomán leszűrtek és kodifikáltak: itt talán elég, ha a karikatura esetével ható Medardo Rossót említjük. Valóban, Rodin, az „indulat szobrásza", ama munkáiban is, amelyek egy lenyügöző temperamentum merész kalandozásait tükrözik: művész. Akkor is művész, eruptív képességeivel elragadó, ha e kísérletek átcsapnak a festészet medrébe s a plasztika

TANULMÁNY
VEDRES MÁRK MŰVE

szigorú tisztaságának emberei szerint. Tévedések. Ami bizonyos fokig nem alap nélkül való. Példa rá megint maga Rodin, aki titokban patinás görög bronzok elé jár, egy tanítvány áhítatával és fürkésző szemével. Görögökről beszél, az impresszionizmusát zengve fejtegető esztétikusok ámulatára. S megcsinálja ama munkáit, amelyek szobrászibb értékűek, monumentálisak, s valószínű hogy maradandóbbak. Portréit s a calaisi polgárokat.

A Rodin körül támadt tüzes atmoszférában nem egy szobrászt ért az a sors, ami az Ikarusé. Szétesett a doktrinákba nem foglalható mester közelségétől. Vedres Márk azonban kikerült innét. Persze nem oly egyszerűen, ahogyan mi ezt leírjuk s elsősorban nem is az elmélet, hanem oly erők segítségével, mint a szobrászi ösztön. Az ízlés. Az ellenállóképesség, amely nem hagyja magát az őt felszippantani akaró hatások ostromában.

TÁNCOSNŐ
VEDRES MÁRK BRONZMŰVE

V.

Jó néhány évvel ezelőtt két ízben láttuk Vedres Márk szobrait a Könyves Kálmán termeiben. Az „Ifjúság" és „Új képek" nevezetű tárlatokon.

A szobrok kis bronzok voltak. A kiállítások jellegénél fogva pedig kétféle — nagyjából még új — pesti közönségtípus találkozhatott velük: az amatőrök és a sznobok. Utóbbiakról csak azt jegyezzük meg, hogy vélekedésük nem befolyásolta a művészt további munkájában.

E szobrokon már észrevehető volt olyan törekvés, amely a görögök és a reneszánsz tárházából közvetlen tapasztalatokat merít. Azóta kissé bőven teltek az évek. Közben a művész a „Nyolczak"-nál élvezett vendégjogot s ma teljesebben, szuverénebbül érvényesül szobrain: az a felfogás, az a stílus, amelyhez az első inspirációt Firenze adta. Bizonyos azonban, hogy az az archaizáló vonás, amely az újabb németeknél már az unalomig menő divatosság szimptomáit öleli fel, nincs meg rajtuk. Szobrai: testek, a maguk logikus felépítettségében. Célzatuk nem az, hogy külön valami önmagáért való vonalat csillogtassanak, hirtelen történő mozgást, nekilendülést vagy belső, lelki hullámzást. Hanem: formákat, amint összekapcsolódnak organikus egésszé. Előadásuk mellőzi a felület számtalan horpadását, az izmok és erek aprólékosságait is kirajzoló hűséget. A lényeget keresi, lehetőleg tömören és egyszerűsítve, anélkül, hogy bárhol valamely forma az elvont geometrikus sémához járna közel. Lábuk alól nem engedik ki végkép ugyan a naturalista igazság talaját, de a stílus magaslatára igyekeznek.

Az idomok barokk puhasága és elcsavartságai, a gesztusok teátrális hevessége, idegen vonás a szobrokon. Amiből legtöbbször kinőnek: a nyugalom modulációi.

DÖMÖTÖR ISTVÁN

amelyeket valaki befut, hogy lásson és tapasztalatokat arasson. Mint ahogy kissé így is van. Ezekben az egymástól ugyancsak távol eső városokban, igen eltérő világok pezsgő életében lett t. i. Vedres Márk negyvenéves s az a művész, akinek ma ismerjük.

A különbség persze — s ez különbségnek épp elég —, hogy míg a körutazási jegyek tulajdonosai rendszerint pontosan előre megállapítják vándorlásuk egész irányát és tartamát, Vedres Márknál ez korántsem valószínű. Münchenből amikor például Párisba ment, nagyszerű izgalom lehetett előtte a jövő. S maga a Párisba érkezés: ünnepség, egy nevezetes nap elfogódást keltő hangulata, mint ahogy mindenki számára az. Épp ezért, kétlem, hogy Párisban, ahol a gare de l'Est perronján ekkor azzal szálltak ki a szobrászok, azt hordták ajkukon, szemük csillogásában és a szívük rekeszében, hogy: Rodin, tudta, vagy akár sejtette volna is, hogy a csodálatos boulevardoktól egy merőben elütő, más pólusra viszi majd a Paris-Lyon-Mediterraine száguldó vonata. Firenzébe, ahol aztán tíz esztendőre megtelepszik. Firenzébe, a rózsák, Dante és Donatello nemzetségének városába, ahol munka közben már emlékezni se akar a párisi élet forradalmi lázára. Saját szobraira.

Az erő tehát, ami Vedres Márkot, az ifjú és keletmagyarországi embert, előbb a kisvárosból, ahol született és acanthus-leveleket tanult mintázni: az ungvári agyagipari iskolából Münchenbe, innen a zsongó Párisba s tovább dobta: nem az a kíváncsiság s nem az a programm, ami felkészült turistákat visz el hazulról, azzal, hogy Rómában a Colosseumot holdfénynél fogják megnézni. Nem is az az idegesség, ami érzékeny hőstenorokat röpít Londonból Monte-Carlón át Szent-Pétervárra. Másfajta erő ez, amelynek esései körülbelül kiszámíthatatlanok. Még a biografusok is csak utólag tudnak vele könnyen bánni. Bár igaz, sokszor úgy elbánnak vele, hogy a művész maga is elcsodálkozik rajta.

A neve ennek t. i. az, amit a művész fejlődésének hívunk, ami utólag ugyan nem egyszer igen áttetsző, egyszerű képet ad, pedig valójában mindig komplikált valami. Amihez centiméterrel vagy doktrinér belemagyarázásokkal nyúlni, bár lehet és szabad, sőt szokásos, de ahhoz hasonló, mint egy pompás virág szirmairól kendővel verni le a port. Aminek a menete az egyik esetben hirtelen és győzelmes lendület, az akadályoknak látszólagosan játszva történő átugratása, a másik esetben pedig hosszú és nehéz kacskaringó. A lényeg azonban természetesen az, hogy a művész ezt a menetet, ami kétségek és remények, balsors és szerencse, gyönyör és aggódás szirtje közt visz, csakugyan megtegye. Hogy megtette-e, erre nézve a munkái, úgy amint vannak, szolgálnak felelettel. De hogy az egész útnak, az út alakulásának mik voltak a határozott és közvetlen ösztönző okai, hogy a művész miért csinált valamit úgy, ahogyan csinált, itt némi vigyázat és tartózkodás nem árt, mert itt történnek azok a félre- és agyonmagyarázások, amelyekkel a művész jóbarátai és lelkes kommentálói mindent bizonyosabban tudnak, mint őmaga. Holott a bizonyosság, amiben megállapodhatunk, azok, ami — bár szintén csak távolról és általánosítással — megjelölhető, azt hiszem csak az, ami mindenkinél közös, fluoreszkál és nyugtalanít, amíg célját nem éri. Az az energia ez, amellyel valaki odatörekszik, hogy harmónia legyen közte és a munkái közt. Nem a megelégedés harmóniája, hanem hogy feladatai arányban álljanak szándékaival, problémái tudásával. Hogy talentuma — ha van — kielégülést nyerjen a részéről alkalmasnak és üdvözítőnek talált módon.

Mindezt csak azért vetjük közbe, hogy védjük magunkat. Hogy magyarázzuk, amiért adósak maradunk néhány hangos és határozott válasszal. Azzal, hogy a művész, akinek szobrai módot adnak e beszélgetésre: Vedres Márk miért ment Münchenből Párisba s innen Firenzébe, tíz esztendőre. Az oka e hallgatásunknak elsősorban talán az, hogy nem állnak rendelkezésünkre a művész személyes közlései. De ha rendelkeznénk is ily közlésekkel, akkor sem vonnánk le belőlük imperatív megállapításokat. Annak vennénk őket, amik. Sajátos, egyéni esetnek. Mondhatnánk ilyformán — s mondjuk is —, hogy a művészt, mint a mágnes, vonzotta Itália,

ez az ősi talaj, amelynek tanításai, benyomásai, sugallatai éppen egy szobrász életéből nem hiányozhatnak s amely éppen Firenzében kelt termékenyítő napokat az elmerülő munkára. De nem tulajdonítanánk ennek oly rejtett jelentőséget, ami nincs benne. Nem ruháznánk fel az életnek és a dolgozásnak ezt a módját azzal a kizárólagossággal, amely minden másra, ami tőle különböző, a gyarlóságnak kijáró mosollyal tekint. Pedig van irányzat, amely ily alapon vizsgál és ítél művészt, mint embert. Egy ily irányzat az, amely a művész egészséges és közönséges lépéseiből is a boulevardok utcakörén valami misztikus szimfónia ritmusát kopogja ki. Amely azt kívánja, hogy a művész ó-egyiptomi főpapok maszkjával játssza szerepét a társadalomban s füvet egyék.

TANULMÁNY
VEDRES MÁRK MŰVE

Nem mondanánk továbbá azt sem, ami gyakran olvasható biografiákban, hogy „jól tudta a művész“ s „azt érezte a művész“. Mert hogy mit tudott jól és mit érzett: erre tíz-húsz év multán maga is igen sokszor eltérően emlékszik. Más pedig, aki távol áll tőle, mit tudhat bizonyosat azokról a pillanatokról, amelyek egy élet sodrába temetődtek?

IV.

A kérdést a művész fejlődéséről azért fel lehet és fel kell tennünk. Még pedig nem csupán szokásból, kötelességből és udvariasságból. Nem azért, mert tartozunk vele. Hanem mert valóban itt egy oly fejlődés képe bontakozik elénk, amelyet nyugtalan előremenésében belső viaskodás sarkal. Nem a kipárnázottság jellemez, hanem sokkal inkább a tőle való elfordulás.

Münchenben, a húsz és néhány esztendejével, Vedres Márk bizonyára tudott annyit, mint általában körülötte a többiek, akik halfarkú sziréneket és tritonokat mintáztak. Bár e korbeli zsengéit még fényképek nyomán se ismerjük, habozás nélkül feltételezzük: nyugodtan hazajöhetett volna, hogy beledobja magát, mint mások, a történelmi nagyságainkért folyó pályázatok hullámaiba. Ugyanezt megtehette volna Páris után, mint az akkor jakobinus tűzben égő „rodinista“ csoport tagja. Annál inkább, mert egy szobrát, amely hibátlan párisi márkát viselt, idehaza, a Műcsarnokban, megkülönböztetett figyelemmel fogadták, kitüntették. A „Kain“ volt ez, egy lelki szorongást tükröző s izmait naturalista hűséggel mutogató akt.

Mégis a tereken, amelyeket szobrok díszítenek, épp úgy nem találni Vedres munkái

szépség irányában tegyen fogékonnyá, amire legteljesebben a szobrászat hivatott: a formai szépség irányában. E szimptoma szerint ma egyre több az oly szobor, amely nem a multra néző emlékezésből születik, aminek tudvalevőleg még nem okvetlen művészi kívánkozás a motivuma, hanem esetleg pusztán csak a kegyelet, a históriai érzék. Mint ahogy például a mult század közepe után, ugyancsak gyors és fokozott mértékű emlékszoborállítás indul. S mégis, a magyar plasztika többet köszön azoknak az apró agyagfiguráknak, amelyek, sajnos, töredékben őrzik egy hányatott művész talentumát. Az Izsó Miklósét.

Először tehát itt, ebben van az a változott helyzet, amelyről azt mondtuk, hogy Vedres Márk és generációjának némileg szerencséje, azokhoz a körülményekhez képest, amelyek egész emberöltőn át a magyar plasztika sorsát megszabták. Abban, hogy a szobrász ma nem kényszerül létezésének minden szálát elkerülhetetlenül kötni ahhoz a hajóhoz, amely az emlékszobrok s nyilvános pályázatok alkalmával, díjaival és ítéleteivel evez a művészet olykor csendes, olykor háborgó vizében. S aztán, hogy a lakás, a park, a temető nem éppen csak plasztikus munkákra ad módokat, mert hisz egy ily szalon vagy hall szögletébe kerülő bronz azért még olcsó sütetű lehet. Hanem, hogy ezenfelül: a lakás, a kert, a temető oly színvonalú szobrászat szükségletét jelenti, mint aminő a Vedres Márk szobraiban is él.

Kétségtelen, hogy mindez a plasztikai műveltség terjedése, ha még nem is olyan ez a műveltség, hogy miatta most bókolva s a zengő óda hangján letegyük az írószerszámot. De van jel, ami reámutat. Van jel, ami a merészre fűtött remény kockázata nélkül arra enged következtetni, hogy e műveltségen át eljutunk majd momentumokhoz, amelyeknek már nem az a szerepük, hogy témára serkentsék a napilapok humoristáit. Amelyeket a terrakottától s a kis bronztól nem csupán a méretük különböztet meg. Amelyek monumentálisak, anélkül hogy az építész szikkadt hegyeket összehordó körzőjéhez forduljanak. Amelyekből, szerencsére, hiányzik az álpátosz, hiányzik az allegorizáló, romantikus, ú. n. epikai szobrászat nem szobrászi eszközöket erőszakoló zenekara. Mint ahogy a görögök se nyúltak ily mesterkedésekhez. Ellenben érezték és tudták, hogy mi a szobor. Ismerték belső törvényszerűségét, respektálták határait. A szobrok egész pompázó erdejével vették magukat körül, megadva nekik azt, ami után kívánkoznak, ami igazi elemük: a teret és levegőt. Kitették őket a fénynek s megállították velük a haladó időt.

A néhány jel közül egy, aminél a kultúra emlegetésére gondolunk: Vedres Márk szobrai.

III.

Ungvár, München, Páris, Firenze, Budapest. Talán úgy hangzik ez, mintha menetrendet sorolnánk fel. Egy körutazási jegy állomásait,

TANULMÁNY
VEDRES MÁRK MŰVE

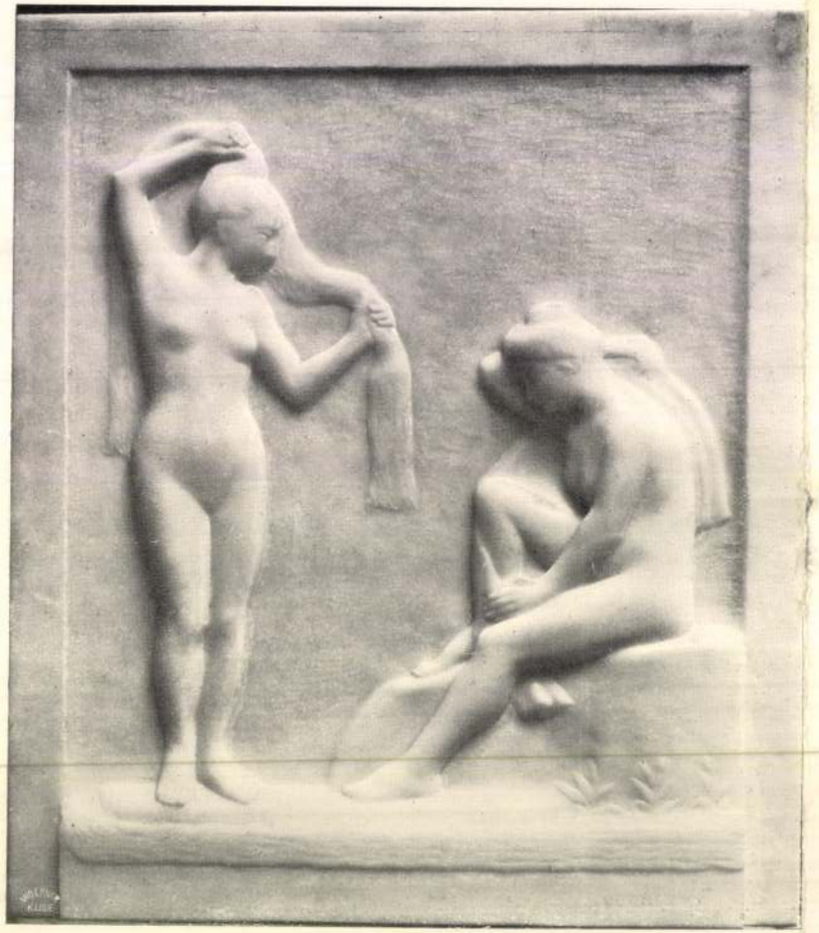

DOMBORMŰVEK
VEDRES MÁRK MŰVEI

DÁVID
VEDRES MÁRK MŰVE

NŐ TÜKÖRREL
VEDRES MÁRK MŰVE

akár ma Anatole France, éppen nem diadalmas esetei ama kenetes és germánizű prédikációnak, hogy a zseni megveti a föld javait, az érzékek örömeit. Ez még Assisi Szent Ferencről se nagyon hihető el, aki tudvalevőleg a mezők liliomaiban, tehát a virágok királynőiben talált gyönyörűséget.

De egy különbség van mindenesetre. Az, hogy itt nem mindegy az út, amely a „hiúság vásárjában" kavargó népszerűséghez visz. Az, hogy a káprázatért, amelynek finom füstjében arany, bíbor, babér és tömjén úszik: a hírt, rangot, módot, mámort és udvarlást adó sikerért nem megy veszendőbe a művé-

szet szuverén becsülete. Az, hogy itt a cselekedet, amellyel valaki emberi munkát tesz le a kultúra végtelenségig növekedni látszó fövényére: magáért a cselekedetért történik. Az, hogy habár egy Salvator Rosa például, a minduntalan törvénykönyvbe ütköző, vad és különös életű Salvator Rosa képeket fest, amelyeknek árából kockát játszhasson kis korcsmák padjain, elszánt kalandorokkal, — ugyanaz a Salvator Rosa egy-két aranyért, rövid órák illanó szenvedélyeért festett kincseket hullajt el s kótyavetyél tékozló fiú gyanánt, amelyeket ma kitörő örömmel szedne, kapna fel, Prado-tól a Friedrich's Museumon át minden avatott szemű képtárigazgató. S ha Rembrandt szívesen és mosolyogva fogadta, sőt várta pénzes harlemi polgárok kopogtatását, ami számára arcképmegrendelést jelentett, Saskia számára pedig tündöklő bársonyt és nyakéket; ugyanaz a Rembrandt inkább eltünik Antverpen gettójának pitvarai mögött, rongyosok és mosdatlanok közt, semhogy keleti szőnyeggel borított fekvőhelyéért, holland gourmandériákért engedjen abból, ami a művészetben fejedelmi rangra emelte.

A különbség tehát, hogy a művész itt nem álorcás ember. Hogy a dús elismerés, a siker, vagy radikális pőreséggel szólva: az üzlet, ha jön feléje, ám jöjjön. De a munkájának ez csak következése s nem formálója. Nem álláspont, nem cél és indíték. Az álláspont: fiat iustitia, pereat mundus. Ez olvasható le, ma legalább, nemcsak Vedres Márk szándékairól, hanem szobrairól.

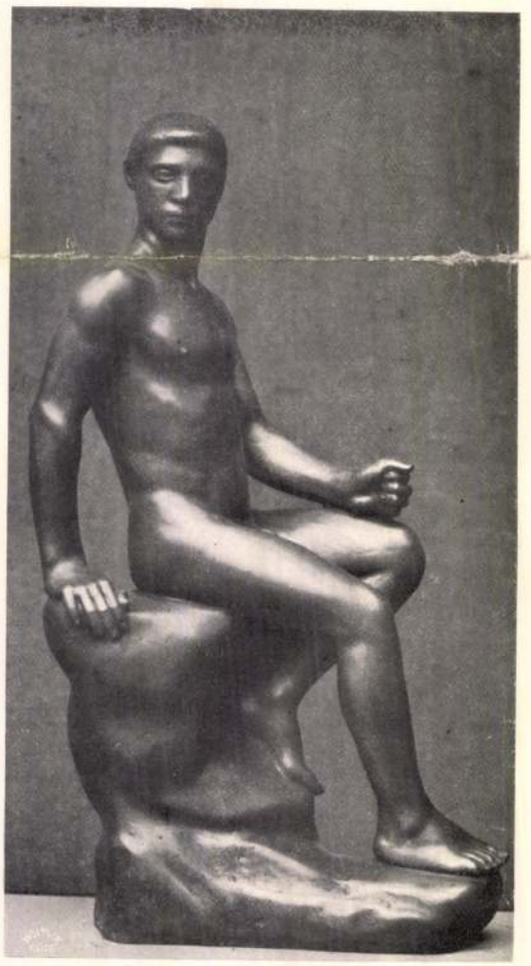

TANULMÁNY
VEDRES MÁRK MŰVE

II.

Mégis: Vedres Márk és generációja szerencsés, szemben azokkal, akik előttük jártak. Részben mint tévelygők. Részben mint olykor felvillanó s aztán csendben elült akaratok. Részben mint korai küzködők (Ferenczy, Szentpéteri).

Az előny, a kedvezőbb szituáció nem csupán abban van — de ebben is —, hogy a köztereken kívül még két oly terület mutat növekvő szükségletet, ahol azelőtt olasz vándorkereskedők gipszfigurái, kis Napoleonok és Beethovenfejek jelentették a szobrászat méltóságát, vagy kettétört oszlopok és gúlák, a sírkőnagyiparosnál megrendelt gyászt. E terület: azok a falak, ahol magunk számára zongorázunk s az a szótlan nagy kert, amely felett a mulandóság madara röpköd. A lakás és a temető, amely — még nem nagyon rég — a márvány és bronz művészeinek valósággal menedékhelye volt, amikor, azt mondhatnám, jogászok döntöttek plasztikai kérdésekben.

Aki végigkíséri a kiállítások sorozatát, az észreveheti e szimptomát. Azt, hogy ma egyre több az oly márvány és bronz, amely önmagáért való. Amely nem akar egyebet, minthogy abban éljen, ami anyaga. Az anyagon keresztül azzal hasson, ami a szobrászat igazi hangszere: az emberi testtel s hogy oly

Kis rajzások

Osváth Zsuzsa vörös zászlót visz Koreába

Osvát Zsuzsa, Lőrinc Anita, a nőtincsi Ljuba Sevcova tábor volt lakója néhányadmagával egy levél fölé hajolt: «Csapatunk vörös zászlót küld a hős koreaiaknak. A zászlót ti viszitek el. Dél felé indultok, imperialista járomba hajtott országokon kereszlül. Legyetek óvatosak, a dolgozóknak azonban mutassátok meg a zászlót».

Zsuzsa, Anita meg a többiek

AZ ÚTJELEK NYOMÁBAN

elindultak «Koreába». A vörös zászlót és a megbízólevelet jól elrejtették, még a «titoista motozó» se találta meg náluk. Hosszú viszontagságos út után a görög határra érkeztek. A «monarchofasiszta határőr» ugyan elfogta és «bilincsbe verte» őket, (kezüket, lábukat spárgával alaposan összekötözte), de ők megszöktek és tovább mentek.

TÖRÖKORSZÁGON ÁT IRÁNBA

vitt az útjuk. Itt, ahol az elnyomott, agyonsanyargatott népnek minden csepp víz drága kincs, kutat kellett keresniük. Majd egy «szakadékon» áthaladva «Indiába» jutottak. Itt Osvát Zsuzsa, Anita, Csonka Ida meg a többiek kiáltványt intéztek az indiai néphez: «Ha olyan szabadon és boldogan akartok élni, mint mi, akkor

HARCOLJATOK A BÉKÉÉRT

és az elnyomók ellen!" Azután éji szállást építettek. (Indiában szörnyű lakásinség van — magyarázta a vezető.) Alig hogy elkészültek, barátságos morsezászló lobogtatásával hajó közeledett. „Elvisz minket Koreába" — fejtette meg Anita nagy örömmel a rejtelmes jeleket.

IZGALMAS HAJÓZÁS ÉS BOMBATÁMADÁS

után végre Dél-Koreába érkeztek. Zsuzsa fájósan tapogatta az oldalát. Még szerencse, hogy az amerikai légibanditák bombája ez alkalomból csak papírból volt. Már csak egy drótakadályon kellett átmászniuk és azon túl, kövekből kirakva Szabad Korea és az akadályverseny vezetője, Szeleczky Klára várta őket. Az előbb érkezett csapatok nevetve integettek, de Zsuzsa megrázta a fejét: — Ez nem játék.

Anita pedig komolyan húzta elő szíve fölül a vörös lobogót:

— Harcoljatok a szabadságért!

◆

NAGY ZSUZSA:

NEM HŐSTETT

Benkő Kati örsében baj van a továbbtanulással. Kati rádöbben, hogy ezért ő is felelős. Ráveszi Csonka Rózsit, hogy tanuljon Tompa Pannával. Alt Jutka képzeletét nagyon izgatja a lezárt úttörőotthon titka. A nyomozáshoz kötélre van szüksége, s ezt a padlásról akarja megszerezni. De a babonás Bencéné kísértetnek hiszi és feljelentést tesz.

(16) — Ugyan, Bence néni, csak nem hisz a kísértetekben? — Altné majd hanyatt esett a meglepetéstől, mert a ládából saját tulajdon leánya libbent elő vigyorogva. Kezében összetekert kötélcsomót szorongatott, a haja borzas volt, egyik copfja felállt, akár a szarv, fehér hálóinge csupa pókháló és piszok.

Jutkának csak az volt a szerencséje, hogy már az egész ház torkig volt Bencéné csodalátásaival és azt remélte, hogy a mostani lecke talán kigyógyítja babonásságából. Így kisebb büntetéssel megúszta.

Jutka, kötél híján, gondterhelten sétálgatott az iskola körül: — Mit tegyek? Mert az otthon titkát feltétlenül nekem kell kideritenem, — Tekintete az iskola előtti hatalmas vadgesztenyefára tévedt: — Hopp, hiszen ennek a tetejéről egyenesen az otthonba láthatok! — s már mászott is felfelé.

— Csak följebb, még följebb! — biztatta önmagát, de már lihegett a fáradtságtól. Pihennie kellene. Hanem ahogy lenézett, a Lövőház-utca végén Benkő Katit pillantotta meg. — Nem lehet pihenni. Majd azután. Sietni kell, nehogy Kati észrevegyen — hajszolta önmagát. — Na még egy ággal feljebb, onnan már mindent láthatok — rugaszkodott neki, s már nem is nézte, hová lép. — Csak gyorsan, gyorsan! — De mielőtt az otthon ablakán benézhetett volna, hirtelen megcsúszott. Úgy érezte, hogy a bőrét nyúzzák, aztán nagyot nyekkent. — Meghaltam. Hősi halott vagyok. Vajjon milyen lesz a temetésem? — gondolta hirtelen és elnyúlt, mint a béka. Félrefittyent nyelvét fáradtan lógatta ki a szája szélén. Csak akkor moccant meg, amikor Benkő Kati hajolt fölé aggodalmasan. — Nem haltam meg? — nyögte fájdalmasan, de aztán kínjában ő is elnevette magát. Felpislantott a fára. A letört ág öt méter magasságban fennakadt. — Jókorát eshettél — állapította meg Kati. — Remélem, közben helyrebillent az eszed is — s azzal óvatosan Jutka dereka és hóna alá nyúlt, s betámogatta az osztályba.

— Az otthon titkát pedig ne kutasd! Elégedj meg annyival, hogy meglepetést készítenek számunkra. A munkában mutasd meg, hogy mit tudsz!

*

Aznap, délben Füleki Margit ügyében rajtanácsülés döntött.

— Pajtások! — kezdte Kati kipirult arccal. — Füleki Margit rajzaira mindannyian büszkék vagyunk. De neki fejébe szállott a dicsőség. Őrsgyűlésekre nem járt, úttörőmunkában nem vett részt, nem tanult rendesen, s most legutóbb még tanulópárját is elhanyagolta, sőt, megsértette. Margit ezért büntetést érdemel. Meg kell mondanom, hogy az utóbbi időben rajzai is gyengébben sikerültek. Hiába, aki a közösség munkájából kivonja magát, mind így jár.

Margit felháborodva pattant fel: — Hazugság! Kikérem magamnak! Az irígység beszél belőled. És beszéljetek, amit akartok, akkor is én vagyok a legjobb rajzoló! Sági Ági felháborodva kiabált: — Nem elég, hogy hibázott, még vádaskodik is? Büntessük meg!

A rajtanácstagok izgatottan és felháborodottan sugdolództak. Mindannyiuk csodálkozására a máskor hallgatag kis Berec Évi szólalt meg: — Igen, büntessük meg! Én nehezen tanulok es tudom, ha a tanulópárom nem segítene, hanem sértegetne, még azt a kis önbizalmat is elveszítenem, ami van. Csak azt akarom még mondani: azt hallottam, hogy Füleki Margit lenézi Tompa Pannát és azt mondja, hogy buta liba! Szégyelheti magát ezért. De nehogy azt higgye, hogy ő olyan okos. S aki nem jó tanuló, az azért még nem buta! — Évi bizonytalanul nézett körül: — Nem mondtam valami zöldséget? — De a rajtanács tagjai biztatóan mosolyogtak: — Nagyon is jól beszéltél.

Benedek Ági rajtanácselnök beszélt ezután: — Sági pajtás téved, mi nem büntetni, hanem nevelni akarunk. Éppen ezért azt javaslom, hogy ne zárjuk ki, de ne bízzuk az ünnepi falújság elkészítését Füleki Margitra még akkor se, ha nem lesz olyan szép.

Egyszerre, egyhangúan helyeseltek.

Füleki Margit, mint sértett vadkan, fujtatva, köszönés nélkül rohant ki az ajtón. Ha kizárták volna, vagy bármi más lett volna a büntetés, szempillája se rezdült volna belé. De neki, az osztály, (mit az osztály? az iskola, a kerület) legjobb rajzolójának azt mondani, hogy a rajzaira nincs szükség, halálos sértés. Rosszabb, mintha megverték volna.

(Folytatjuk)

◆

ÜZENJÜK

Müller Zsuzsi és Ágnes (45) Szerettel köszöntünk pajtásaink között. Írjatok szorgalmasan. **Hosó Ágnes (36)** Mielőbbi gyógyulást kívánunk. Írd meg, hogy mi bajod van. **Füzesi Pannika (14)** Szeretném, ha mielőbb harminc kiló lennél. Írjál az iskolai életről! **Hanka Péter (42)** Örömmel írjuk le versed néhány sorát:

Nem félünk már iskolánktól.
Hisz az élet kapuja.
Tárt karokkal fogad minket,
Mint a jó édesapa!

REJTVÉNYEK

MENNYI AZ ÁRA?

A radir ceruzával együtt két forint. A ceruza egy forinttal több, mint a radir. Mibe kerüli a ceruza és mibe a radir?

(Megfejtése hat pont)
Beküldte: Hankóczy György (35) Budapest.

(Megfejtése hat pont)
Beküldte: Rimóczy János (22) Jászladány.

CSALAFINTA KÉRDÉSEK

Se nem ehetném, se nem haragszom, mégis harapok.
Beküldte: Patonay János és Lacika (34) Esztergom.

Minél többet vesznek el belőle, annál nagyobb lesz. Mi az?
Beküldte: Németh László (30) Bpest.
(Megfejtése három-három pont)

Beküldési határidő: szept. 21.

Multheti rejtvényeink megfejtése: 1. tapló, levegőt. 2. 11—5—4, 3—6—11, 6, 9. 5. 3. Moszkva.

Legmagasabb pontszámot értek el és jutalmat kapnak:

Egy-egy könyv.
Kapja: Szigligeti Pauka (13), Kőhegyi Gizella (74), Gellén Marianna (6)

Egy-egy játék.
Kapja: Kis Beáta (28) Kerepes, Patak-utca 1, Csőrögi Jolánta (8) Jászapáti, Petőfi Sándor-utca 21.

Vidékieknek postán küldjük el.

REJTVÉNYSZELVÉNY
MAGYAR NEMZET
KIS PAJTÁSOK 37

Kis- és apróhirdetések

Berendezés

Bútor

Bútorára porvédő huzatot olcsón, szakszerűen készítek! Pásztor kárpitosmester, Nefelejts-utca 29. Telefonhívó: 426—355. 16556

Modern dívóháló, háromajtós szétszedhető dívószekrény, kétszemélyes ebedás rekamié, 2 fotellal eladó. Falk Miksa utca 28. Barta. Hétfőtől.

Egy jó rekamié a legújabb dupla ágyneműtartós
kettőszemélyes
Aczél-u. 3. kárpitosnál (régi Vigszínház mellett)

Kombinált szekrény eladó. Rákospalota, Beniczky-utca 37. 90-es végállomásnál.

Fekete tölgyfa úriszoba eladó. Orbánhegyi-út 35. Tel. 351—208, hétfőtől. 32703

Jóminőségű nagyméretű kombinált szekrény eladó. Rákospalota, Pázmány-u. 72. Sándor aszt.

Használt háló modern hálóra vagy kombinálható alakítva asztalosnál. Landler Jenő-utca 14. (István-út.)

Gyönyörű rekamiék, fotelek, székek, szalonok nagy választékban, olcsón! József-körút hatvanhat. Oláh. 17984

Schöberl fotelágyak elsőrendű minőségben ismét kaphatók Schöberlnél. Haris-közben.

Rekamiék, komplet garnitúrák olcsón, fizetési kedvezménnyel a készítőnél. Újított egy- és kétszem. rekamié potom olcsón. Üllői-út 16/b.

Konyhák, színesbútorok részletre is specialistánál Nagymező-u. 53. Podmaniczky sarok.

Jóminőségű garnitúra, rekamié fotelok, egyéb kárpitosmunkák kárpitosmesternél. Landler Jenő-utca 14. (István-út) udvarban.

Dívóháló, gyönyörű, olcsón! Különálló átdolgozott keményfa, asztalosnál. Dob-utca nyolcvanhét, udvarban.

Háló és kombinált szobák, garnitúrák, egyes darabok nagy választékban sürgősen eladók fizetési kedvezménnyel is. Rákóczi-út 51. udvarban.

Kétrészes kombinált szekrény, prima kisipari munka, olcsón Üllői-út 15. Bútorüzlet.

Marhabőrgarnitúra, háromajtós szekrény, szövetgarnitúra, fotelok, kifogástalanok. Kárpitozott bútorok javítása és tisztítása. Kendi kárpitosnál. Semmelweis-utca hét

Hálók kombinált szobák, rekamiék, konyhabútorok legolcsóbban készítőnél: Landler Jenő utca 14. (István-út) Asztalosmunkát vállalok.

Világítós, kétszemélyes rekamié garnitúrák, biedermeier, barokk fotelek, székek olcsón Tóth kárpitosnál, Ródy S.-utca 46. Fizetési kedvezmény.

Komplet sötét teleháló eladó. Király-utca 6. II. Balla. 32974

Kétszemélyes garnitúra, különlegesen prima kidolgozású, gyönyörű darab, megtekinthető áron. Conti-utca 3. Kárpitos. (Népszínház-utca sarok.)

Műbútorhálló, sötét dió, domború ajtós, gyönyörű tükörrel és nagyméretű kombináltszekrény, elsőrendű munka. Bútorüzlet, Baross-u. 77.

Kétszemélyes és egyszemélyes rekamié, fotelágy olcsón eladó. Üllői-út 65. Kárpitos.

Gyönyörűen átdolgozott komplet dívóháló eladó. Dob 98. Asztalosnál.

Hálók, kombináltak olcsón **Klein bútorüzlet,** Nagymező-utca 36.

Konyhabútorok jutányosan fizetési kedvezménnyel kaphatók. Rákóczy-út 51.

Gyönyörű, háromajtós biedermeier szekrény eladó. Asztalos, Szövetség-utca 28/b. 32056

Kétszemélyes ebedás patent rekamié szövethuzattal 2000. Podmaniczky-utca 67 Kádár.

Hálók, kombináltak (barokkok, simák). Könyvtárszoba, biedermeier ülőgarnitúra, hármasszekrénnyel, Chippendel ülőgarnitúra. Király-utca 101 (Lövöldetérnél) **Hadel.**

Kétszemélyes modern garnitura alkalmi áron eladó. Podmaniczky-u. tizenegy. Máté. 12

Kombináltszoba, kétszemélyes rekamiéval, rendkívül olcsón eladó. Rákóczi-út 27/a. I. 4.

Rekamiék egy-kétszemélyesek, fotelok, székek legolcsóbban Práter-u tizenhat Kárpitos.

Bútorok, hálók, kombinált szobák, úriszobák, egyes bútorok jó minőségben fizetési kedvezménnyel is kaphatók Akácfa-utca hét szuterén Gerstl

Hálószoba sötét dió, gyönyörű tükörrel, jó kivitelben. Üllői-út 15. **Bútorüzlet.** 36

Régi bútorát kombinált berendezéssé átalakítja Tóth műasztalos! Hívószám: 492—394.

Barokk kombináltszoba **Különleges** finom mű bútor, új állapotban. Alkalmi árban. Braunféle nádazott szoba és egyéb alkalmi vételek. Bútorüzlet. Király-utca szögzeg (Lövölde t.-nél)

Ruhaszekrény, nagyméretű, (koloniálhoz alkalmas), biedermeier irodaasztalos **sublód,** pohárszekrény, könyvszekrény, vitrin, jutányosan eladó. Teleki Pál-utca 5. üzletben.

Kétszemélyes világítós, kárpitozott garnitúra, bordó epinglével, prima kisipari munka. Bútorüzlet, Baross-utca 77.

Bodonyi Jenő
kárpitosmester
új címe:
VI.,
Podmaniczky-u.57
(Rózsa-u. sarokház!)

Asztalosnál egy finom minőségű nehéz hálószobabútor eladó. Vasárnap is. Ujpest, Mónus Illés-utca 134. Tel.: 292—591. 128

Tangóharmonikát priváttól vennék. Blockner, Budapest, Városház-utca tíz. T.: 188-442.

Rekamié kétszemélyes gyönyörű és egyszemélyes kanapé rekamié olcsón eladó. Üllői-út 5, Kárpitos.

Barokk kombináltszoba, kétszemélyes garnitúrával eladó. Semmelweiss-utca 4. Grünbergerné. 23004

Használt egyszemélyes, kétszemélyes rekamié és fotelágy eladó. Dobány-u. 43. Kárpitosnál

Hálószoba betétekkel, matracokkal olcsón eladó. Reáltanoda-utca 7. Szabó asztalosnál.

Kürnyékbeli körorvos venne használt hálószobát, orvosi könyveket. «Magánembertől» jelig.

Gyönyörű mahagóni könyvszekrény, irószekrénnyel olcsón eladó. Üllői-út 21. Képszalon.

Sezlon 380 Ft
Baross-u. 9. kárpitos

Műbútor koloniál kombináltszoba íróasztallal, rekamiéval, fotelokkal, keveset használt, olcsón eladó. Fazekasné. Sztálin-út 28. 19860

Kifogástalan kombinált és hálószoba eladó. Bajcsy-Zs. út 22. félem. 1. Ker. Hétfőtől.

Biedermeier úriszobát vennék garnitúrával, de külön is. Tel. hétk. 141—343 14629

Használt szemesjávor műbútor hálószoba és egy marhabőr garnitúra eladó. Rákóczi-út 51. udvarban.

Kitisztítom vagy kijavítom kárpitozott bútorait a helyszínen. XI. Ballagi Mór-u. 10. kárpitos. Tel.: 468—349

Fekete úriszoba műbútor olcsón eladó. Somogyi Béla-út 15. ház!

Hálók, kombinált szobák és garnitúrák nagy választékban, rendkívül jutányos árakon. **Vámosnál.** Mester-utca tizenhárom.

Kétszemélyes rekamiék, egyszemélyesek, fotelágyak, szelonok, matracok. Biedermeier-barokk stylgarnitúrák, sarokrekamiék. Megrendelések, átalakítások, javítások: Kárpitosnál, Király u. 89.

Ebédlő és úriszobagarnitúra olcsón eladó. Megtekinthető megbízottamnál: Lakberendezési üzlet, Szabadságtér 18. (Volt Tőzsdepalota.)

Használt és új egy-, **kétszemélyes rekamiék,** heverők, garnitúrák, fotelágyak, szelonok! Rendelésre elsőosztályú kisipari munkák, minőségi garanciával, jótállással., fizetési könnyítéssel Vida kárpitosnál, Király-utca 102

Fodor-féle könyvszekrény és barokk úriszoba eladó. Rákosszentmihály, Zöldfa-utca 18.

Eladó jó állapotban lévő két drb hálószoba szekrény, egy konyhaszekrény, szennyesláda és egy konyhaasztal. Cím: Pestújhely, Gergely-utca 40.

Gyönyörű műbútor garnitúra és prima epedás rekamié 1600-ért, négy szék, asztal eladó. Gerlóczy-utca. 7. Kovács kárpitos. 19881

Kétszemélyes rekamié kettő fotell, kettő szék jó állapotban olcsón eladó. V. Hold 3. fdsz 2. üzletlakás.

Rekamié fotelok, asztal, állótükör, biedermeier íróasztal olcsón eladók. Teréz-körút 35. fszt. 4. 22787

Kombinált bútor tizenöt darabos, két rekamiéval, konyhaszekrény, előszobafallal eladó, asztalosnál. VII. Kertész-utca 3.

Nádazott barokk luxus szoba gyönyörű, eladó. 187—118 hétfőtől. 19881

EGY JÓ CÍM
SZEKELY és TARSA
BÚTOR
Fiz. kedv. Bajcsy-Zs.-út **43.**

Gyönyörű konyhabútorok olcsón! Szabolcs asztalosnál. VIII., Fiúló utca 1. 16557

Tölgyfa 180x80 háromfiókos diplomata asztal eladó. X. Szent László tér 18. I. 1. 143

Modern kombinált szoba kétrészes szekrénnyel és háló jutányosan eladó Hársfa-utca huszonhét fdsz. tíz. Kér.

Különleges kétszemélyes rekamiék, első rendű barokkgarnitúrák olcsón kaphatók Wesselényi-utca 36 227—192. 20139

Háló és kombinálszoba megbízásból eladó. Bútorüzlet. Wesselényi-u harmincketto.

Rekamié egy- és kétszemélyes olcsón kapható! Wesselényi 49 Kárpitos. 16558

Hálószobabútor modern sötét, két legyezőfotel, egy asztal, négy kárpitozott szék eladó. Lendvay-utca 12. fdsz. 3.

Fotelágyak, szelonok, egy- és kétszemélyes rekamiék olcsón eladók. Kárpitosnál, XI. Bartók B.-út 53.

Kétszemélyes rendelt rekamié eladó. Kárpitos, Damjanich-u. 36. (Egy órától)

Szelon, rekamié, kétszemélyes, olcsón eladó kárpitosnál, I. vag-utca hat.

Ebédlő különlegesen szép, modern vonalú, intarziás műbútor eladó. 201—634.

MAGAS áron veszek használt bútort, hálószobát, romosat is, rekamiét, ruhát
PETRILÁK. **T. 142-337**
Ecseri-út 239

Dió kombinált szekrény eladó. Ujpest Ősz u. 131. Fericsán asztalos.

Telihálló bútort azonnal veszek magánkézből. Dessewffy-u. öt. Házfelügyelő. 19392

Modern kisebédlő, állapotban olcsón eladó. Hétfőtől, XIV. Abonyi-utca 12. Vajna.

Flamand remek kivitelű úriszoba, stilbútor 3 ajtós sarokszekrénnyel darabból eladó. Hétfőtől: Aggteleki-u. 5. I. 18.

Gyermekágyak, nagyméretű járóka, gyermekfürdőkád olcsón eladó. Istenhegyi-út 4/f.

Garnitúra, 2 fotel, 1 kanapé, privátnak eladó. XII. Nagy Jenő-u. 4. I. 2. (2-es autóbusz.)

Lakásfeloszlásból különféle bútorok, képek stb. sürgősen eladók. 3—5 ig. Vörösmarty-tér 2. I. 16.

Raktár szekrények, irodabútor, üvegasztal, ebédlő eladók. Régiposta u. 12. ház!.

Rekamiék, fotelok, székek. Kisipari munka. Fizetési kedvezmény. Horovitznál, Rökk Szilárd u. 31.

Prima minőségű kombinált szoba bútor vennék. Tel.: 456—926.

Műbútor barokk szoba franciaággyal (különlegesség!) darabonként is, biedermeier garnitúra, szekrény, rekamié, egyéb bútorok sürgősen eladók! Veres Pálné u. 14. I. egy.

Veszek hálószobát, kombináltat és egyéb bútort. Tel. 188-767.

Franciaággyat keresek megvételre. Telefonszázhuszonhárom — mullatizenegy.

Kombinált szekrény, prima, olcsón eladó VIII. Bródy S.-u. 6. földszint kettő.

Kombinált szekrény rekamié, íróasztal, Lingel bútorok, Orion rádió zeneszekrénnyel eladó. Csáky-u. 43. f. 4.

Kétszemélyes patent rekamié 1900 Ft. Sörház-u. 4. asztalosműhely.

Kombinált szoba tíz darabból, biedermeier bútorok, sublódok, tabernákulum olcsón. Váci-u. 56—58. üzlet.

Kevesét használt fotelágyat vennék. Bethlen-utca 14. III. 16.

Cseresznye, franciaágyas kifogástalan barokk szoba eladó. Tarján, Városmajor-u. 26/b.

Porcelánfigurákat (hibásat is), vázákat, elefántcsontfaragásokat, műtárgyakat magas árban veszek. 310—655.

Biedermeier szoba rekamiéval, hibátlan, megbízásból olcsón, kárpitosnál, Rudolf-tér.

Használt hálószoba, prima, eladó. Pozsonyi-út 21. asztalos.

Használt gyermekrekamiét keresek megvételre. Pannónia-u. 52/a. II. kettő.

Lakásfeloszlásból különböző bútorok, egyéb dolgok eladók. Falk Miksa u. 13. IV. 1. T.: 123—898.

Egyszemélyes használt rekamié kárpitostól eladó. Sip u. hat. I. ál.

Megbízásból eladó egy prima kétszemélyes rekamié. Kiss József utca 24. asztalos.

Gyönyörű neobarokk garnitúra olcsón eladó. Kertész-u. 42. félem. 2.

Függönyök, ágyterítő eladók. Pannónia-u. 50. II. 2. (Este 7—9-ig)

Cseresznyefa ebédlő, konyhabútor, kombinált szekrény, bőrgarnitura eladó, Abonyi-utca 6. I. 2. Bér.

Barokk duplatelkehelyes garnitúrát, szekrénnyel sürgősen veszek. Tel.: 200—584.

VESZEK
hálót, kombináltat, mindenféle bútort. Hívásra azonnal jövök.
341-471 Fuchs

Komplet koloniál szoba egyszemélyes rekamiéval eladó. Ujpesti rakpart 6. V. 28. vasárnap tíztől.

Használt kombinált szekrény eladó. Lovag utca 12. III. 20. Megtekinthető vas. d. e. 11-től d. u. 3 óráig.

Irodai bútorok, berendezési cikkek eladók. Sas-u. hat. festéküzlet, 11—2-ig.

Barokk, vagy koloni kombinált garnitúrát vennék privától. „Kizárólag műbútort 22497" jeligére.

Modern ebédlő, duplaágyas, epedás garzon szoba heverő, eladók. Szentkirályi-u. 13. II. 6 Tel.: 142—940.

MAGAS ÁRON
VESZEK BÚTORT, RUHÁT
és teloszlatott háztartást
VARGA
BLAU **T. 343-605**

Veszek használt bútorokat. Lakhivásra jövök Tieger. Ecseri-telep 183. Tel.: 141—850.

Vennék műbútor neo barokk ebédlőt és hozzáillő komódot, lehetőleg magánkézből. Azonali átvétel. „Magános. Kápé" jel. Józsefkörúti fiókkiadóba.

Műbútor ebédlő kombinált szoba, konyha, perzsaszőnyeg privátnak. Nagymező 14. II. 12/a.

Háló, modern francia ágyas, mahagóni eladó Telefon: 14—35—40.

Prima állapotban komplett topolya hószoba bútor eladó. T.: 184—102. (9—5 ig)

Modern, vagy stil ebédlőt, lehetőleg székek nélkül vennék. 382—393. hétfőtől.

Alig használt rekamié, gyermekágy eladó. Tisza-utca 3. fszt. 2.

Rekamiék, különféle, jó kisipari munka, olcsón Zichy Jenő-utca 33. kárpitosnál.

LEGTÖBBET FIZET
Bútorért egész **háztartásért,** irodabútorért Steinitzer Ecseri-út 246-os fülke.
Tel.: 135—376.

Antik bútort legelőnyösebben vesz Bánné (volt Böhm-cég) Városház-u. tíz. (Pilvax-közben.)

Biedermeier sublód, 3 fiókos, jókarban eladó. Telefon: 386—653.

Franciaágyas garnitúra tökéletes műbútor megbízásból olcsón. Rudolf-tér 3. kárpitosnál

Barokk dió műbútor lakószoba, kétszemélyes heverővel, kifogástalan brokáttal, megbízásból sürgősen eladó. Bútortervező iroda. Molnár-utca 61.

Használt rekamié, két személyes, szép tálaló, konyhabútor eladó. Kiss J.-u. 53. trafik.

Használt rádiót hibásan is, készpénzért veszek. 496—661. Érte jövök.

Hagyatékból származó bútorok, zongora, villanytűzhely, férfiruhák, férfibundák, női perzsabunda, írodaszekrény (amerikai) stb. eladók. Sallai Imre-u. 14-16.

Egy jókarban lévő kőris tele hálószoba bútor eladó. Megtekinthető: XII. Sasfiók-utca 4. Telefon: 258—364.

Kétszemélyes rekamié 2 drb. fotelágy asztallal eladó. Risovszky Kispest, Újköztemetőnél. 43-as villamos végállomásnál.

Rekamié, kétszemélyes ezer forintért eladó. Kispest, Zrínyi u. 78.

Gyönyörű barokk szalongarnitúra eladó. Király u. 93. I. 14. Reggel 8—3-ig.

Minden igényt kielégítő luxus minőségű kombinált szekrény és franciaágy kisiparosnál bármikor. Ujpest, Tél utca 32.

Háromajtós és kombinált szekrény eladó asztalosnál. Megtekinthető Sziget-utca 19/b. Asztalosműhely. Vasárnap délelőtt 8—12-ig.

Két biedermeier szekrény, ebédlő, konyhabútor, csillár eladó. Szt István-krt 30. II. 5.

Kétfekhelyes modern garnitura, kombinált hármasszekrény jó állapotban eladó. Semmelweis-utca 14. Herceg.

Lingel összerakható könyvszekrények kaphatók. Herceg. Semmelweis-utca 14. 23102

Asztalokat, Lingel szekrényeket, irodabútorokat vennék. 183—557. 23100

BÚTORT, üzletberendezést
cserél. deszkanyersel mindent veszek.
Tel. 143—463 9—4-ig

Keleti perzsa, kis komód, szekrény, 6 személyes kézifestésű finom porcelán teás, vagy kávéskészlet eladó. Malinovszki 17a II. 8. 151—702.

Gyönyörű kétszemélyes, modern garnitúra, minőségi kivitelben garanciával. Mérő, Akácfa-utca 13.

Ebédlőbútor, nagyon szép, rekamié, szekrények, perzsazsőnyeg hétfőtől olcsón eladók. 381—057.

KÁRPITOS BÚTOROK
gyönyörű garnitúrák. Szakszerű javítások:
József-krt. 44.
Telefon: 135—090.

Privátnak rekamiék, szekrények, fekete úriszoba, irodabútorok, **Körfor** villany vízmelegítő, porszívóval stb. eladók. XIII. Váci-út 6. II. 5. Vas. egész nap, hétköznap este 6—8.

Angolbarokk háromaszekrény, Coloniál tálaló, bárszekrény eladó. Semmelweis-utca 14. Herceg.

Barokkasztal, hangulatlámpa, csillár, kredenc, fehér szekrény, konyhabútor eladó. Benczur-utca 1. IV. 32. 182

Kombinált világos bútor olcsón eladó: XI. Badacsony-u. 4. I. «Zala».

Konyhabútor és egy sparherd eladó privátnak csak vasárnap egész nap. XIV. Gödöllői-u. 14

Épület- és bútoralakítást, javítást vállalok. Asztalosmester. Ujpest, Mária-utca 44/a.

Kétrészes kombináltszekrény, finom kidolgozású, asztalosnál privátnak eladó. Ujpest, Mária-utca 21.

Hálószoba műbútor eladó asztalosnál. Ujpest Mária-utca 44/a.

Garnitura dupla rekamiéval, prima úi. **Komplet dívóháló** minőségi. Priváttól. Ugyanott egy háromlapos **villanyfőző.** Pozsonyi-u. 19. VI. 1.

VESZEK
HÁLÓSZOBÁT,
kombinált bútorokat, egész háztartást.
Rózsavölgyi. Ecseri-út 4.
T. 141-571

Ebédlőbútor 12 drb antik faragott dísszel, intarziás dívóból, prima állapotban eladó. Szondy-utca 33. Ház elügy.

Ebédlő, teljes berendezés eladó. „Lingel-gyártmány 32670" jel. főkladóba.

Finom kombinált bútor, szép ülőbútor eladó privátnak. Megtekinthető hétfőtől délutáni órákban. Közelebbi: Benczur-utca 39. Trafikban.

Körtefaszoba, kétszemélyes rekamié, háromajtós szekrény és ötdarabos barokk dívógarnitúra eladó. Este 5—8. Dózsa-körút 16/b.

LAKÁSFELOSZTÁSBÓL 13 darabból álló barokk garnitúra **kombinált-szekrény,** sublód, szőnyeg, függöny stb. **privátnak eladók** Rákóczi-út 27/a. IV. 3.

185 cm hosszú ruhaszekrény eladó. XIV. Dorozsma-köz 17. III. 4.

Sürgősen modern ebédlő eladó priváttól. Telefon 222—333. 32767

Költözködés miatt intarziás, tükrös, politúrozott vitrin, gyönyörű 2 gobelinnel diszitett fotel dísztárgyak, festmények, barokk ebédlő stb. eladók. VII. Dohány-u. 16. III. 8. Reggel 9—12, d. u. 3—6-ig.

Háromajtós biedermeier szekrény, sublód, asztal sürgősen Kossuth Akadémiánál. Szobieszky János-u. 3. asztalos.

Háromajtós barokkszekrény eladó. Ferenckrt 41. III. 10. Virág.

Redőnyös irataszekrény, íróasztal és más feleleges irodabútorok eladók. Műszaki üzlet, Váci-út 142. 9—4-ig.

Ritka szép barokk kétszemélyes epedés garnitura, gyönyörű bordó damaszttal bevonva, elsőrendű minőségben eladó. Mérő, Akácfa-u. tizenhárom. 22268

Prima hálószoba, rendelésre készült, olcsón készítőnél. Ujpest, Virág-utca 19. 54

Kétszemélyes rekamié fotelokkal, **székekkel** eladó. Dózsa György-út 14. I. 15. 22269

Előszobaszekrényt jó állapotban priváttól vennék. Egyszázhatvanhétnyolcszázkilencvenhét.

Kombinált szekrény eladó olcsón. Bajcsy-Zsilinszky 21. II. 6.

Prima empire cseresznyefa hálószoba francia ággyal eladó. 201—503.

Két sarokrekamié eladó Vörösmarty-u. 13. II. 12.

Bútorok és más háztartási tárgyak eladók. Vasárnap 9—6-ig. Tolbuchin (Vámház)-krt 7. I. em. 9. II. főkapuval.

A GYILKOS APA GYILKOS FIA

MacArthur a véres gaztettek szervezője

MacArthur tábornok neve mostanában nem kerül le a Hearst-sajtó hasábjairól. A „New York Journal and American" „a jelen pillanat emberének", „a mai nap hősének" nevezi. MacArthurt nem véletlenül magasztalják ilyen buzgalommal a mai Amerikában. A tábornoki vállpántos Douglas MacArthur-féle gyarmatosítókat illeti az első szerep a Wall-Street ázsiai rablókalandjaiban.

MacArthur egész karrierje során bebizonyította, hogy „fenntartás nélkül hűséges" az amerikai monopolistákhoz és a dollár érdekében hajlandó a legsötétebb gaztettekre is. 1932. nyarán sokezer éhes munkanélküli háborús veterán vonult Washington felé, hogy követelje a nekik megígért segélyt. Anacostiában (Washington egyik kerületében) agyagból, deszkákból viskókat eszkábáltak és ezekben helyezték el éhező családjaikat. A kétségbeesésbe hajszolt munkanélküliek munkát és kenyeret követeltek, de válaszul ólomgolyót kaptak.

A VÉRES CSÜTÖRTÖK

Éppen MacArthur indította rohamra a védtelen tömeg ellen a gyalogságot, a lovasságot, a tankokat és vadállati kegyetlenséggel szétlőtte a munkanélküliek tüntetését. Többen életüket vesztették, 55-en megsebesültek. Az a nap az amerikai „véres csütörtök" nevet kapta. Ugyanaznap éjtszaka MacArthur rajtaütésszerűen megrohanta az anacostiai tábort. Parancsára a katonák felgyujtották és lerombolták a munkanélküliek menedék-viskóit, a táborból kikergették az asszonyokat és gyermekeket. Gázbombákkal hajtották őket.

„Jó munka volt" — jelentette ki szárazon és nyomatékosan MacArthur tábornok az újságíróknak a tüntetés szétlövöldözése után.

A washingtoni „véres csütörtök" nem az egyetlen gaztette MacArthurnak. Hosszú időn át az amerikai zsandár szerepét töltötte be azokban az ázsiai országokban, ahol a Wall-Street tűzzel-vassal a maga rabságába akarja kényszeríteni a sokmilliós népeket.

NEM ESIK MESSZE AZ ALMA A FÁJÁTÓL

MacArthur a Fülöp-szigetek gyarmatosítójának utóda. Apja, Arthur MacArthur, a Fülöp-szigetek kormányzója volt, miután az amerikaiak hatalmukba kerítették a szigeteket. A filippin nép általános gyűlöletét vonta magára azzal a vadállati kegyetlenséggel, amellyel az amerikai uralom ellen felkelt patriótákat legázolta. 79 partizán hazafit akasztatott fel a Fülöp-szigeteken. Felgyujtatott és a földdel egyenlővé tett falvakat és városokat. A filippin partizánokat, akik az amerikai megszállók ellen harcoltak, embertelen kínzásoknak vetette alá. Akkoriban Douglas MacArthur még csak főhadnagy volt, de kegyetlenségben nem maradt el papája mögött. Még most is dicsekszik, hogy személyesen eresztett hat golyót egy partizánba, akinek egész fegyverzete csak egy kés volt.

MacArthur, miután a Fülöp-szigetek „táborszernagya" lett, tovább folytatta az elnyomást és az akasztást. Amikor a japánok partraszálltak a Fülöp-szigeteken, a „táborszernagy" csapatait Bataanba vezényelte, maga pedig Ausztráliába menekült. A második világháború után újból megjelent a Fülöp-szigeteken és megkezdte a partizánok bestiális irtását, akik hősiesen harcoltak a japán megszállók ellen és szabadságot, függetlenséget követeltek hazájuknak.

A Fülöp-szigetek nyakába varrt szerződés szerint az Egyesült Államoknak katonai bázisai ott maradnak — 99 évig. Az amerikai tőke magához ragadta a kulcspozíciókat minden gazdasági ágban. MacArthurnak ott serfőző gyárai vannak 7—10 millió dollár értékben, s részvényese a Fülöp-szigetek aranymezőit kiaknázó társaságoknak. Nem véletlenül írta a „Nation" folyóirat, hogy a „Fülöp-szigetek MacArthur magánbirtoka".

MACARTHUR, A FASISZTÁK VÉDŐANGYALA

Később MacArthur az amerikai csapatok által megszállt Japán nyakára ült. Itt az Egyesült Államok monopóliumainak még nagyobb érdekeltségei vannak. Kezükbe ragadják a japán ipart. Az amerikai tábornokok tengeri és repülőbázisokat építenek a japán szigeteken, lázasan átalakítják Japánt katonai sztratégiai hídfővé új agresszív akciókra Ázsiában. MacArthur felállította a maga diktátori uralmát, amelyben a japán háborús bűnösöket kiengedik a börtönökből s ezek általakulnak MacArthur engedelmes eszközeivé, ezzel szemben a demokratikus közéleti szereplőket megfosztják politikai szabadságuktól. MacArthur védőszárnyai alatt találnak menedéket az iszonyatos bakteriológiai háború előkészítésének megszervezői. Felvirágoztatják a fasiszta rendet, dühöng a terror a demokratikus mozgalom, elsősorban a munkásosztály és szervezetei ellen.

De távolról sem megy minden simán MacArthurnak Ázsiában. A keleti népek nemzeti felszabadító mozgalma az amerikai gyarmatosítókat rémülettel tölti el. A szörnyű gyarmatosítónak és gazdáinak nem hagy nyugtot a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság fennállása. Az Egyesült Államok imperialistái a Kínában szenvedett vereségükért új ázsiai területrablásokkal akarják magukat kárpótolni. És íme MacArthurtól táviratok és memorandumok repülnek Washingtonba azzal a követeléssel, hogy haladéktalanul állapítsanak meg „védelmi vonalat", amely a Fülöp-szigetektől Koreán és Formozán keresztül húzódik. „Védelem" ürügye alatt idegen földek meghódítását, idegen népek rabságba döntését tervezi.

HÁTTÉRBEN A MONOPÓLIUMOK

Nem szükséges bizonyítani, hogy MacArthur tervei az amerikai monopóliumok akaratát tükrözik. Nem titok, hogy karrierjét és millióit Stotsbury-nek, apósának köszönheti, Morgan bankár egyik fő üzletfelének. A kongresszusban MacArthurt és az általa képviselt „erő politikáját Ázsiában" fenntartás nélkül támogatják a monopóliumok olyan ügynökei, mint Taft, Nowland, Bridges és mások, akik MacArthur részére korlátlan felhatalmazást követelnek, s olyan „határozott tetteket" sürgetnek Ázsiában, amelyek biztosítják a monopóliumok tőkebefektetéseit. Amerikai bankok — Morgan, a „National City Bank" és mások a japán monopolistáktól átvették a dél-koreai aranymezőket. Szemet vetettek a koreai olajmezőkre is. Szükségük van Koreára, mint fontos katonai-sztratégiai hídfőre Távol-Keleten.

És íme, Washingtonból Tokióba siet a Wall-Street küldötte John Foster Dulles, a szabadalmazott háborús gyújtogató.

Tokióba repülnek az amerikai vezérkarok főnökei. Ezt az utazást kommentálva, az egyik amerikai tudósító június 18-án sokatmondóan azt írta, hogy a magasállású washingtoni vendégekkel MacArthur vezérkarában közölték „a vezérkar álláspontját nemcsak Japán katonai helyzetére vonatkozóan, de azt a sztratégiai térképet is, amely Ázsia nagy területét öleli fel". „Valószínű — teszi hozzá a tudósító —, hogy megvitatásra kerülnek Korea és Formoza problémái is..."

A tokiói tanácskozások eredményére nem kellett sokáig várni. Az amerikai agresszió soron következő tárgyául Koreát választották, megszervezőjéül pedig MacArthurt jelölték ki, aki megígérte, hogy az egész „koreai műveletet" egy hét alatt befejezi.

HIBA CSÚSZOTT A SZÁMÍTÁSBA

Ismeretes azonban, hogy MacArthur milyen durván elszámította magát. Nem segített sem az amerikai fegyverzet, sem a hosszú amerikai kiképzés. A liszinmani csapatok a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság néphadseregének csapásai alatt futásnak eredtek.

MacArthur dörgött-villámlott, személyesen repült Koreába, hogy rendet teremtsen a felbomlott liszinmani bandák között. De a tábornok érces basszusa sem tudott változtatni a helyzeten: a liszinmani csapatok tovább futottak dél felé.

MacArthur és gazdái most már világosan látták, hogy a koreai kalandot nem lehet elintéztetni idegen kezekkel. Amerikai csapatokat kellett átdobni Koreába, légi haderőt, hajóhadat és át kellett térni nyílt katonai agresszióra a koreai nép ellen. A beavatkozó amerikai hadsereg főnöke természetesen ismét MacArthur lett.

Immár több mint két hónapja folytatják a koreai hazafiak hősi harcukat az Egyesült Államok beavatkozó csapatai ellen. Lépésről-lépésre, nehéz harcokban megtisztítják hazai földjüket az idegen területrablóktól. Ég a föld a beavatkozók lába alatt. Korea bátor partizánjai sem éjjel, sem nappal nem hagynak nekik nyugtot, ami még jobban felbőszíti MacArthur tábornokot. Békés városok és falvak galád bombázásával, nők, gyermekek, öregek ezreinek kiirtásával áll bosszút a koreai népen.

MacArthur gyűlöli a koreai népet. Úgy tekinti, mint „alsóbbrendű, színes fajt". Truman nyomán a koreaiakat csak „banditáknak" nevezi. „Amikor az amerikai katona koreaival találkozik a front mögött és gyanakszik reá — írják az Egyesült Államok újságjai —, akkor beléje lő." „Mások — teszik hozzá cinikusan a tudósítók — először belelőnek a koreaiba, csak azután tesznek fel kérdéseket"...

Az amerikai imperialisták Koreát saját gyarmatukká, a koreaiakat pedig a Wall-Street engedelmes rabjaivá akarják változtatni. De a büszke, szabadságszerető koreai nép sohasem hajt térdet az amerikai dollár, a hóhér MacArthur előtt. Harcolni fog hazája szabadságáért és függetlenségéért egészen a teljes győzelemig.

A Pravda a népi demokratikus országok sajtószabadságáról

Moszkvából jelenti a TASZSZ: A Pravda mai vezércikke «Hatalmas fegyver a szocializmusért folytatott küzdelemben» címmel a népi demokratikus országok sajtószabadságával foglalkozik és rámutat arra, hogy ez a sajtószabadság a népi demokratikus országok dolgozóinak nagyjelentőségű politikai vívmánya.

Közép- és Délkelet-Európa országainak munkásai, parasztjai és dolgozó értelmisége számára, sok évszázados történelmük során most először nyílt lehetőség arra, hogy miután megdöntötték a kapitalisták és földesurak hatalmát és létrehozták a népi demokratikus rendszert, nyíltan és korlátlanul használják fel a sajtót a nép, a béke, a demokrácia és a szocializmus érdekében.

Ezekben az országokban ma a napilapok és folyóiratok olyan példányszámban jelennek meg, amely a kapitalista rendszer feltételei között ismeretlen és lehetetlen volt. A népi demokratikus országok sajtója a népben gyökerezik. Ma az újságolvasó közönség és az újságelőfizetők a széles népi tömegek, akik saját kezükbe vették sorsuk irányítását.

Új operák, balettek és zenés vígjátékok a Szovjetunió színházaiban

Moszkvából jelentik: A Szovjetunió ötvenkét zenés-színházában az idei évadban új szovjet operák, balettek és zenés vígjátékok kerülnek bemutatásra. A szovjet szerzők műveinek tárgya az ország történelmi multja és mai élete. Több operát írtak a szovjet parasztok boldog életéről, a nagy Honvédő Háború eseményeiről. Csulaki: «Ifjúság» című balettje a polgárháború hőstetteit viszi színpadra. Sok darab eleveníti meg az orosz nép történelmi eseményeit, s van olyan is, amely az amerikai háborús gyujtogatókkal vívott békeharccal foglalkozik.

A Szovjetunió zenés színházai a szovjet szerzők új művei mellett nagy számban játsszák az orosz és külföldi zene klasszikusainak, Glinkának, Csajkovszkijnak, Borodinnak, Muszorgszkijnak, Rimszkij—Korszakovnak és Verdinek halhatatlan műveit.

A 80 éves Vedres Márk ünneplése

Szombaton este a Művészeti Szövetségek Házában meleg hangulatú baráti vacsora keretében ünnepelték meg Vedres Márk 80. születésnapját.

A Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége nevében Pór Bertalan köszöntötte a nagy művészt, aki ma is példát mutat a fiataloknak, nemcsak a művészetben, hanem mint békeharcos és fővárosi tanácstag is. A népművelési minisztérium üdvözletét Redő Ferenc tolmácsolta, majd a szobrászok nevében Csorba Géza köszöntötte Vedres Márkot, aki meghatottan köszönte meg az üdvözléseket.

Az albán lapok megemlékeztek az albán nép egységének alapjait lefektető pezai értekezlet nyolcadik évfordulójáról.

Hamburgban újabb békeharcosokat tartóztattak le. A rendőrség elkobozta a békeharcosoknál talált plakátokat, amelyek az október 1-i nagy béketüntetésre való részvételre szólították fel a lakosságot.

A Hunyadi Lászlóval kezdte meg évadját az Operaház

Állami Operaházunk szombaton este Erkel dalművével, a Hunyadi Lászlóval nyitotta meg új évadját. A közönséget gyönyörűen megújított nézőtér fogadta, kicserélték a színpadfüggönyt, a színház dús aranydíszítése ismét teljes ragyogásában érvényesül. Több új szereplő mutatkozott be a Hunyadi Lászlóban, ezekről legközelebb írunk. Az előadást Komor Vilmos vezényelte.

Léon Figuerest halálbüntetés fenyegeti — jelenti az Humanité. — Egy 1940. évi rendelet alapján adták ki ellene az elfogatóparancsot. Ennek értelmében halálbüntetéssel sujtják azt, aki «a hadsereg, vagy a nemzet ellen romboló tevékenységet fejt ki». Figuerest «bűne» az, hogy vietnami útjáról a sajtóban beszámolt.

Halálozás. Kurucz János vendéglős, a Keleti-pályaudvar étterem volt bérlője f. hó 13-án elhunyt. Temetése a kerepesi-úti temető halottas házából f. hó 19-én 4 órakor.

A haladó sajtó kérlelhetetlen harca a békéért

Megkezdődött Helsinkiben a Nemzetközi Újságíró Szövetség kongresszusa

Helsinkiből jelenti a TASZSZ: Helsinkiben pénteken megnyílt a Nemzetközi Újságíró Szövetség III. kongresszusa. A kongresszuson huszonhat ország, többek között a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság, Csehszlovákia, Lengyelország, Románia, Magyarország, Bulgária, Albánia, a Köztársasági Spanyolország, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, Franciaország, Anglia, USA, Finnország, Olaszország, Belgium, Norvégia, Svédország, Hollandia, Irán és több más ország küldöttei vesznek részt.

D. I. Zaszlavszkijnak, a Szovjetunió küldöttének javaslatára a kongresszus egyhangúlag a következő napirendet fogadta el: 1. A Nemzetközi Újságíró Szövetség főtitkárának beszámolója. 2. A sajtó harcban a békéért a háborús uszítók ellen. 3. Az újságírók anyagi és jogi helyzete. 4. Szervezeti kérdések. — A Nemzetközi Újságíró Szövetség vezető szerveinek megválasztása.

A napirend elfogadása után Hronek, a Nemzetközi Újságíró Szövetség főtitkára tartotta meg beszámolóját. Hronek hangsúlyozta, hogy a Nemzetközi Újságíró Szövetség Prágában tartott II. kongresszusa óta elmúlt három esztendő a szakadatlan harc időszaka volt a demokratikus újságírók számára a háborús uszítók ügynökei ellen, akik szét akarták szakítani a Nemzetközi Újságíró Szövetséget.

Hronek rámutatott arra, hogy a reakciós sajtó, amely teljes egészében az ipari és bankmonopóliumok kezében van és a háborús uszítók céljait szolgálja, minden erejével igyekszik a népeket félrevezetni és azokat a békéért vívott harc élén haladó Szovjetunió és a népi demokráciák ellen uszítani.

— Szervezetünk ereje a reakció ellen vívott harcban növekedett — mondotta. — Kongresszusunk az emberiség sorsa eldöntésének igen fontos szakaszában ült össze. Az imperialista agresszorok már megkezdték az embertelen háborút Koreában. Ugyanakkor a háborús uszítók fokozzák a fegyverkezési versenyt, új világháborút akarnak kirobbantani. A háborús uszítók árnykodásai arra kényszerítették a világ minden haladó erőit, hogy aktív harcot kezdjenek a békéért. Az egész világ látta, milyen hatalmas sikert aratott az atomfegyver eltiltását követelő stockholmi felhívás. Most az egész békeszerető emberiség fokozottan készül a Béke Hiveinek II. kongresszusára, amely a békéért vívott harcban új feladatokat jelöl ki. Ebben a harcban fontos szerep vár a sajtó dolgozóira. Valamennyi becsületes ember, valamennyi becsületes újságíró feladata, hogy segítse a béke érdekében azt a hatalmas tevékenységet, amely mindaddig folyni fog, amíg a háborús uszítók kezéből nem esik ki az utolsó zsarátnok, amelynek segítségével új háborút próbálnak lángralobbantani. Bennünket, a Kelet és Nyugat demokratikus újságíróit egy feladat egyesít: kérlelhetetlen harc a háborús uszítók ellen a békéért, a demokráciáért.

Zaszlavszkij nagy beszéde a becsületes újságírók békeharcáról

A Nemzetközi Ujságíró Szövetség kongresszusának péntek esti ülésén folytatták Hronek, a Szövetség főtitkárának beszámolója feletti vitát. Elsőnek Zaszlavszkij szólalt fel a szovjet újságíró küldöttség nevében. Kiemelte, hogy az újságírókon a legkomolyabb felelősség nyugszik. Tőlük sok függ. A népek becsületes és igaz sajtót akarnak, amely csak a népet szolgálja. Ez és nem más a sajtó igazi szabadsága.

Zaszlavszkij rámutatott arra, hogy a reakciós angol és amerikai újságírók, amikor a Nemzetközi Ujságíró Szövetség vezetése az ő kezükben volt, a Szövetséget a reakció céljai érdekében akarták felhasználni. De ez nem sikerült nekik. A vezetés jogos alapon a demokratikus szárny kezébe ment át. A főtitkár és a Nemzetközi Ujságíró Szövetség végrehajtóbizottsága a sajtószabadság védelmére kelt és fellépett a haladó újságírók üldözése és a háborús gyujtogatók ellen. Akkor az Amerikai Ujságíró Szövetség és az angol szakszervezet reakciós vezetői azt kabálták, hogy ez «politika». Az újságírók fellépése a fasizmus és a háború ellen természetesen politika, sőt becsületes politika. Az a kísérlet, hogy a Nemzetközi Ujságíró Szövetség száját betömjék a békeharcban, természetesen szintén politika, sőt becstelen politika.

— Ki nem érti ma, hogy az angol és amerikai újságírók reakciósok? — folytatta Zaszlavszkij. — Nem értik meg, hogy a világ megváltozott és hogy a kapitalista sajtó monopóliuma véget ért. A Szovjetunió után — ahol kapitalista sajtó már több mint harminc éve nem létezik, mert nincsenek kapitalisták —, sok állam keletkezett, ahol a sajtó egyedül a népé. Ez a sajtó a béke és a népek barátságának ügyét szolgálja. Mi továbbra is küzdünk ügyünkért, a becsületes újságírók ügyéért: leleplezzük a háborús uszítókat és harcolunk az igazságért, a népek szabadságáért és függetlenségéért, a békéért.

Zaszlavszkij kiemelte, hogy a végrehajtóbizottság és a főtitkár teljesítették kötelességüket, szilárdan védelmezték a demokratikus újságírás becsületét és méltóságát, nagy és termékeny munkát fejtettek ki az angol és amerikai reakciósok szakadár politikája és a Nemzetközi Újságíró Szövetség volt elnökének aljas hitszegése ellenére.

A szovjet küldöttség nevében Zaszlavszkij jóváhagyásra ajánlotta Hronek főtitkár beszámolóját.

A vitában felszólalt Buckle, Dél-Afrika képviselője, aki beszámolt az afrikai demokratikus szervezetek és újságírók kegyetlen üldözéséről az imperialista gyarmati hatóságok részéről. Felhívta a világ demokratikus újságíróit, hogy még szorosabban tömörüljenek a nagy Szovjetunió által vezetett béke és demokrácia tábora köré.

A kongresszus részvevői nagy érdeklődéssel hallgatták meg Tran Lamnak, a vietnami demokratikus újságírók képviselőjének felszólalását, aki rámutatott a vietnami demokratikus sajtó hatalmas jelentőségére a vietnami nép szabadságért és függetlenségért vívott harcában.

Az amerikai küldött az USA haladó ujságíróinak nevében üdvözölte a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság küldöttségét és kijelentette, hogy meg van győződve a szabadságáért és függetlenségéért küzdő koreai nép győzelméről.

A vitában felszólaltak Lengyelország, Anglia, Franciaország, Nigéria, Finnország küldöttei is.

A kongresszus üdvözlő táviratot kapott a japán haladó újságíróktól, akik közül kétszáz került az utcára csak azért, mert a békéért harcol.

Hűvös, esős idő

Budapesten szombaton 21 órakor a hőmérséklet 14 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 756 mm, mérsékelten emelkedő irányzatú.

Várható időjárás vasárnap estig: Élénk, helyenként még erős szél. Változó felhőzet, sokfelé eső. A hőmérséklet keleten csökken, nyugaton kissé már emelkedik.

A Csehszlovák Kommunista Párt üdvözlő táviratot küldött a bratislavai Pravda fennállásának 30. évfordulójára.

A «Család és Iskola» legújabb száma a Magyar-Szovjet Társaság és az MNDSZ kiadásában megjelent. Az új iskolaév kezdetén nagy segítséget nyujt szülőknek és pedagógusoknak egyaránt a lap, amely szovjet pedagógusok és szülők cikkein kívül magyar pedagógusok és dolgozó szülők írásait is közli.

Lósport

A vasárnapi galopp versenyekre jelöltjeink a következők: I. Tesék Mária—Pasarét—Repkény, II. Ibolya—Remény III.—Lottó, III. Gladiátor—Nézd meg—Roxi fia, IV. Szemes—Sármány—Csatár, V. Quelle Chance—Caribou—Pazar II., VI. Fordulat—Fürtös—No-de, VII. Lady Greensleeves—Charmes—Lurkó, VIII. Pajor—Rege—Cyklamen, IX. Yeomanry—Pomme d'Or—Southern Rose, X. Grimbusz—Bereghát—Royale Romance.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MŰVÉSZET

A NYUGALOM

Sok ezer év óta nézzük a rajzoló, faragó alkotó embert, s amit alkot: a mű — ítéletünkre készül. E műben felismert lényegi mondandóra történő rezonálásunk adja meg az alkotó igyekeztének értelmét és jogosságát. Képzőművészetünk alakulására tekintve gondoljuk csak meg milyen figyelmetlen nézők, rossz felismerők is voltunk az utóbbi években. A lényegi problémákat kerülő művek szürkesége se nem egyértelműen jó, se nem egyértelműen rossz voltuk bizony sokunkban közömbösséget támasztott.

A közelmúltban megindult viták is inkább a múlt szemléletének és értékelésének módozataival foglalkoznak, mint mai képzőművészeink alkotó emberi tevékenységével. A néző és alkotó egészséges kapcsolatának megteremtésével tudjuk csak igazán megérteni mi is az, amit az alkotásban kifogásolhatunk, vagy hogy a műben kifejezett új valóságviszonylat mennyire gazdagítja esztétikai ítéletünket. Minden képzőművészeti alkotás cselekvés eredménye. Valójában minden emberi produktum az. De a képzőművészetileg megformált mű az ember szellemi, fizikai alkotókészségének legnemesebb formája — a gondolat és cselekvés harmóniája. Mindezeket Megyeri Barna műtermében gondolom, amíg figyelem, hogyan faragja kőbe új szobrát, amely az Amerikai úti lakótelepre kerül.

*

A mű, a kőszobor, amit Megyeri Barna farag, a legnemeseb konvenciók, művészettörténeti előzmények ötvözete. Nincs benne semmi meghökkentően új, csupán a formák megszerkesztése, sajátos viszonyba állítása utal művészünk szerepére. A mozgalmas kompozíció külső, summázott kontúrjai a művészettörténeti ismeretekkel rendelkezők számára az archaikus görög szobrászművészet anyagtiszteletét idézik. Ám egyben ezek a summázott kontúrok a belső organikus formák lezárásai is. S megszervezésük a kőszobor törvényszerűsége. Hiszen e kőszoborban a kő az emberi mozdulatok, formák kifejezésének a szerepét kapta, az emberi mozdulatok, formák pedig a kő időtlenségét. Bármennyire megkapóak azonban mégsem a részek hatnak ránk, hanem a kompozíció egésze, de a részekkel együtt. S ne[illegible] faragott szobor; a dom[illegible] egysége, amik együttesen a szobrot alkotják. Ha még jobban megnézzük a mű szerkezetét, látjuk, hogy valójában gömbökből szerveződött egybe, csak a gömböknek hol a felülete, pozitív oldala, hol a belseje, negatív oldala érvényesül, az összekötő, átmeneti formáknak alig van szerepük. Minden gömb szabadon engedi magába a másikat s mégis önmaga legszebb lehetőségeivel érvényesül. Az át- meg áthatoló formák így alkotják önmaguk harmóniáját is mondva az egész mű nyugalmát.

Az előttem faragó alkotó ember logikájától ilyen harmonikus viszonylatba állítva szinte méltósággal mutatják a művész mondandóját — e sorok írójának ítélete szerint: a nyugalmat. Szemlélődésemnek ezt az eredményét közlöm a művésszel. Megyeri Barna örül a szobor nevének, vagy inkább talán annak, hogy ezt a szóval is mondhatót nem neki kell kimondania, s annak, hogy munkája egy másik emberben reális érzelmi és gondolati tényezőket indított meg. „Én nem vagyok művész — mondja —, én formákkal foglakozó ember vagyok. A művészet romantikus dolog, sokan megmaradnak a romantikánál, s nem keresik az objektív összefüggéseket. Pedig a formákkal, — azoknak törvényszerű összefüggéseivel — foglalkozva az ember olyan tudásra tehet szert, amilyet másként nem szerezhet meg. Ezzel a tudással megismerhető a világ szerkezete, mert a világ szerkezete a formák szerkezete. Minden dolog erejét a formája adja. A formájával tesszük az anyagot funkcionálissá. Pl. egy vasdarab ügyetlen, tehetetlen valami, de ugyanaz fúróvá alakítva erős és a másik anyagra is hathat. A forma az ember szellemi jelenléte az anyagon, az anyagot nem tudjuk átalakítani, nem anyaggá tenni, az mindig csak anyag marad, a formával tudjuk akaratunk szerint funkcionálissá alakítani."

A képzőművészetről, a maga feladatáról beszél, s csupán formai problémákat említ. Nem lepődön meg ezen. Ha a tartalmat emlegeti, hasonló erővel, az inkább lehangolt volna, mert a maga szobrászi feladatának tartalmát ő úgy is csak formával, szoborban mondhatja el igazán. Szobrának társaságában úgy érzem felesleges fag-

1993 SZEP
1021

Vörös
Mars

... küldte be különféle népi hímzéses munkáit. A kiállítás szerdáig tart nyitva.

A televízió műsora

június 16-án, vasárnap:

8.45: Hamupipőke. NDK balettfilm. — 9.55: Többet, jobbat, korszerűbben! 1. A csibék betegségei. 2. Nagyüzemi tojástermelés. 3. Amire van paragrafus (A tiszta tej). 4. A mezőgazdaság ingyenes napszámosai. — 10.45: Gazdáknak szakkönyvekről. Dr. Sárkány Pállal, a Mezőgazdasági Könyvkiadó igazgatóhelyettesével beszélget Balog Mária. — 10.55: Térzene a Halászbástyán. A helyszini közvetítést az Intervízió országai is átveszik. — 16.25: Békeriadó. A Béke Világtanács filmje. — 17.25: Dorog—U. Dózsa bajnoki labdarúgó-mérkőzés. Közvetítés Dorogról. Riporter: Zalka András. — A közvetítés szünetében: a Magyar Hirdető műsora. — 19.20: Esti beszélgetés. — 19.30: TV-híradó. — 19.50: Szép álmokat, gyerekek! — 20.00: Vasárnapi vers. Vörösmarty: Gondolatok a könyvtárban. Előadja: Major Tamás. — 20.05: Cigánybáró. Nyugatnémet filmoperett. — 21.40: Telesport. — 22.00: Hírek.

— *REKONSTRUÁLJÁK a Pannonia Sörgyárat. Már épül 11 millió forintos beruházással a korszerű főzőház, ahol a teljes főzési technológia automatikus folyamatában ellenőrizhető.*

k a Patyolatnál

és a többi már a gép dolga. Az új berendezés tovább javítja majd a vállalat munkáját.

Az utóbbi hetekben jelentősen megnövekedett a vállalat gépkocsiparkja is. Warszava típusú teherszállító kocsin kívül megérkezett a motoros tricikli és várják a 0.75 tonnás IFA gyártmányú kocsit is. A gépesítés segítségével a hónap végén bevezetik a háztól házig szállítást.

Sok a né

A 24. játékhétre beérkezett 5 220 777 darab lottószelvény. Öt találatos szelvény nem volt. Négy találatot 61 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 64 190 forint. Három találatot 4728 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 413.75 forint. A két találatos nyeremények száma 123 034 darab, ezekre egyenként 15.90 forintot fizetnek.

Tanácstagi beszámolók

Június 17-én, 18 órakor: *Kurucsai József* Tanárképző Főiskola. A beszámolón részt vesznek: *Paulik Mihály, dr. Kocsis Mihály, Márk Bertalan, Orbán István és Balatonyi Dezső* városi tanácstagok, *dr. Büki Ernőné, Romvári István, Kiss Jánosné, Nikics Lászlóné, Szélig Rezsőné, dr. Tóth István, Illés Gyuláné, Mecseki Józsefné, Studer Györgyné* kerületi tanácstagok.

Június 18-án 18 órakor: *Kárpáti Ferenc*, Ságvári kultúrotthon Új-mecsekalja. A beszámolón részt vesznek: *Passa Pál és Barkóczi Sándorné* kerületi tanácstagok.

Időjárásjelentés

Várható időjárás vasárnap estig: felhős, hűvös idő. Főként a mai nap folyamán többfelé eső, néhány helyen zivatar. Élénk nyugati, északnyugatira forduló szél. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet keleten 13—16, nyugaton 9—12. Legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 18—22 fok.

Áramszünet

Áramszünet lesz hálózatkarbantartás miatt június 18-án 7—17 óráig: Keszü, Gyód, Regenye, Péterpuszta, Szentpálpuszta, Kökény, Kökény-puszta községekben. Továbbá 19-én 7—17 óráig: Szőke, Szilvás, Bosta, Vaskapupuszta, Garé, Csarnóta, Nádorliget, tsz, Szava, Németi, Pogány, Szőkéd Szalánta, Eszterág-puszta, Katalin-puszta, Turony községekben.

ló az idén. A vállalt mennyiség felét, 34 343 tonnát május 31-ig dtadták a bányászok.

— A TELEVÍZIÓ műsorváltozása. A Magyar Televízió vasárnap délelőtt 9 óra helyett 8.45-kor közvetíti a Hamupipőkét délután pedig 16.30 helyett 16.25-kor kezdi a béke-híradót.

— **TÁRSADALMI MUNKABAN** szépítik Sellye utcáit. Az utak mentén gömbakácokat és gömbjuhart ültetnek, egy egy utcát egyforma virággal díszítenek majd, s a község belterületén magastörzsű rózsákat és bokorrózsákat ültetnek a falu lakói.

— MOZIÜZEMI VÁLLALAT értesíti a közönséget, hogy a Kossuth moziban 17-től 19-ig technikai okok miatt a hirdetett műsortól eltérően az Ellopták a hangomat című angol film kerül bemutatásra.

— *NYOLC KÖRZETI ORVOS látja el Komló 28 ezer főnyi lakosságát. Egy orvosra átlag 3500 ember jut. Most arra törekednek, hogy ezt a számot 2400-ra csökkentsék.*

— PADOKKAL díszített sétautat készített az orfűi Sárkánykút környékén a megyei idegenforgalmi hivatal.

●

Közúti balesetek

Pénteken délután Rózsa Ferenc 5 éves kisfiú körültekintés nélkül az úttestre futott. Az arra jövő motorkerékpár elütötte. Fejsérüléssel és agyrázkódással a mentők az idegklinikára szállították.

Ugyancsak pénteken este Vasason Giroszász János 30 éves lakatos 80 kilométeres sebességgel hajtott a kanyarban, és a szembe jövő Hollósi László motorkerékpárjával összeütközött. Giroszászt térdsérüléssel, Hollósit bokasérüléssel, Hollósinét pedig lábszártöréssel szállították az I. számú sebészetre.

Szombaton délután fél 3 órakor a harkányi úton Szekeres Lajos 19 éves keszthelyi asztalos saját motorkerékpárjával vitte Tátrai András. Turonynál meg akarták előzni az előttük haladó üzemanyagszállító teherkocsit, de nem sikerült, s nekimentek. A motorkerékpár teljesen tönkrement, két utasát pedig lábsérülésekkel szállították a II. számú sebészeti klinikára.

●

— AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK első osztályaiban a beiratkozás június 17- és 18-án reggel 8 órakor lesz. Tanköteles az a gyermek, aki 1963. szeptember 1-ig betölti a hatodik életévét. A beiratkozáshoz a gyermek születési anyakönyvi kivonata és az orvosi bizonyítvány szükséges.

— *A JÖVŐ VASÁRNAP Budapesten sorrakerülő labdarúgómérkőzésre különvonatot indít az IBUSZ. A vonat reggel fél 6 előtt pár perccel indul és a késő esti órákban érkezik Pécsre. Jelentkezni lehet az IBUSZ pécsi kirendeltségén (Pécs, Széchenyi tér). Részvételi díj: 55 forint 50 fillér.*

— DINNYEBERKI Önkéntes Tűzoltótestület fennállásának 50 éves jubileumát ünnepelte. Az ünnepi műsort az általános iskolások adták. Az előléptetések, érmek és díjak kiosztása után közös vacsora volt, majd bál.

— A KIOSZ pécsi járási csoportja értesíti Pécs város és járás területén lévő kisiparosokat, hogy az iparitanuló-szerződéskötéseket június 21-től augusztus 15-ig, kedd és pénteki napokon délelőtt 8—12 óráig lehet lebonyolítani a KIOSZ pécsi járási helyi csportjánál, Pécs, Rákóczi út 24. sz. alatt.

HALÁLOZÁS

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó férjem, édesapám, nagyapám, apósom, sógorunk és nagybácsink, LIPPAI PÁL ny. MÁV műszaki főfelügyelő, június 12-én 59 éves korában hirtelen elhunyt. Temetése 15-én, szerdán 4 órakor lesz a központi temetőben.

A gyászoló család.

---

napután hajnal- lesznek a karls- tasiet rejtekhely archivanyagai.

— Jól van. Nem vinnének el engem az állomásig?

Seifert bólintott. Néhány perc múlva az állomás előtti téren fékezett a kocsi. Aszker fürgén szállt ki az autóból.

— Minden jót, uraim, — mondta. Aztán Upitz felé fordulva még hozzátette: — holnap esetleg fölkeresném magát Karlslusteban. Hol találhatom meg?

— Az Abwehr ügyeleteséhez telefonáljon. Ő feltétlenül tud majd rólam.

A gépkocsi tovább indult.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

Két órával ezután, hogy Aszker találkozott Seiferttel és Upitzzal, táviratot kézbesítettek Tamara Stirevának... A szöveg a lehető legszokványosabb volt, de Ljulko századost mégis izgalom fogta el. Összeállított egy rövid rejtjeles szöveget, amelyet a Moszkvával előre megbeszélt időben Tamara leadott a rádión. Ljulko ezután kabátot vett és elment.

Néhány óra múlva, késő éjjel a Varsó melletti repülőtérről három nehéz szállítórepülőgép emelkedett a magasba. A szállítógépekhez bombázórepülők csatlakoztak a levegőben. A gépek nyugati irányba tartottak. A bombázók raja széthúzódott egy kicsit, s a teherszállítógépek középre húztak. A találkozás nem volt véletlen. Előre kidolgozott program szerint történt.

Lassan telt az idő. A navigációs tisztek pontosan jegyezték az útvonalat, amely felett elhaladtak a gépek: Kutno... Konin... Poznan... Warta... Még húsz kilométer van hátra és Berlin fölé érnek. A vezérgép parancsnokának jelzésére a gépcsoport észak felé fordult, elkerülte Berlint. Néhány perc múlva mélyen alattuk, gyér fények látszottak. A vezérgép navigációs tisztje megállapította: az Eberswald—Wittenberg közötti országúton gépkocsioszlop halad. A bombázók azonban ügyet sem vetettek a „csemegére" — hagyták, hogy tovább vonuljon a gépkocsisor. Aztán a felhők foszlányai között egy halvány, kanyargós csík tűnt fel. Az Elba. A repülők kissé még északabbra fordultak, s a folyó fölött folytatták útjukat. Hamarosan Ostburg fölé értek. De nem ereszkedtek lejjebb, — mentek egyenesen tovább. Az útvonal következő nagyobb lakott helye Karlsluste volt. Oda tartottak a gépek.

Nem sokkal hajnal előtt repült rá a célra a bombázó raj. Az első támadást a légelhárító tüzérség állásai ellen intézték. A gépeknek pontos adataik voltak a légvédelmi tüzérség ágyúinak elhelyezkedéséről, s már az első rárepüléssel megsemmisítették az ágyúzókat, ártalmatlanná tettek több nagyerejű fényszórót, szétromboltak két tüzérségi rádiólokációs-berendezést.

Ezután a Karlslustetól északnyugatra fekvő repülőtér ellen intéztek támadást. A szovjet gépek zavartalanul teljesítették a parancsot, nem találkoztak komoly ellenállással.

Csak a repülőtér védelmét ellátó ütegek tüzeltek és néhány gépfegyverből lőtték a szovjet bombázókat. Német vadászgépek nem voltak a levegőben. A háború utolsóelőtti esztendejének őszén, amikor szünet nélkül zúgtak Németország felett a szövetségesek bombázó-egységei, a német vadászrepülőknek már nem volt olyan erejük, mint a háború elején. Több tízezer Messerschmidt és Heinkel lelte pusztulását a keleti fronton a szovjet MIG-ek és a légvédelmi tüzérek lövedékeitől, s szépszámú német vadászgépet megsemmisítettek az amerikaiak és az angolok is. Az utóbbi időben ezért fordult elő egyre gyakrabban, hogy mélyen Németország belsejében lévő objektumok elleni légitámadás során egyetlen vadászgép sem emelkedett a magasba a bombázók megtámadására.

(Folytatása következik)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Vedres Márk
DUNÁNTULI NAPLÓ
1963 JÚN 16.

1021

Ünnepélyesen megnyílt a VI. magyar békekongresszus

Szombat reggel a parlamentben ünnepélyesen megnyílt a VI. magyar békekongresszus.

A tanácskozáson megjelent, s az elnökségben foglalt helyet Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke, nemzetközi Lenin-békedíjas, Kállai Gyula, Rónai Sándor és Szirmai István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, Bartha Tibor református püspök, Boka László egyetemi tanár, Bugár Jánosné, a SZOT titkára, Bulla Elma Kossuth-díjas színművésznő, Dezséry László, az Országos Béketanács főtitkára, Erdei Lászlóné, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke.

Részt vettek a tanácskozáson a VI. békekongresszusra hazánkba érkezett külföldi delegációk tagjai:

Vaszilij Komisszarenko, a Szovjet Békebizottság Elnökségének tagja, az Ukrán Békebizottság elnöke és Anna Cimberova, a Leningrádi Békebizottság titkára, Ruth Gage Colby, az Amerikai Nők Nemzetközi Harca a Békéért Mozgalom egyik vezetője és Charlotte Spiro, a mozgalom tagja, Gordon Schafer, az Angol Béketanács ügyvezető elnöke és Rita Baxter, a Skót Béketanács titkára, dr. Friedrich Kollmann, az Osztrák Béketanács alelnöke, Miloslav Zwaczik, a Csehszlovák Béketanács Elnökségének tagja, a Csehszlovák Nemzeti Front főtitkárhelyettese, Germaine Jeanne Farge, a BVT Irodájának tagja, a Francia Békebizottság Irodájának tagja, Roger Wayer képviselő, a Francia OrszágosBéketanács Elnökségének tagja, Vasilis Papastafidas, a Görög Dolgozók Leszerelési és Békebizottságának alelnöke, Marija Vilfán, a Jugoszláv Liga a Békéért és a Népek Közötti Barátságért elnökségi tagja, a Jugoszláv Dolgozók Szocialista Szövetsége Titkárságának tagja és Jozsef Nagy, a Jugoszláv Liga a Békéért és a Népek Közötti Barátságért Országos Bizottságának tagja, Luis Gomez Wangüemert, a Béke és a Népek Függetlenségének Védelmére Alakult Kubai Mozgalom Elnökségének tagja és Raul Fernandez Ceballos, a mozgalom elnökségi tagja, dr. Bruno Wranke, az NDK Béketanácsa Elnökségének tagja és Edith Neumann, az NDK Béketanácsa Titkárságának osztályvezetője, Harry Winter, a Hesseni Béketanács titkára és Arthur Siegel majna-frankfurti városi tanácsos, Ruszu Oliviu, a Román Béketanács tagja, a román mérnökegyesület alenöke és Sebastian Zapirain, a Spanyol Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja.

Ugyancsak jelen volt a kongresszuson Martin Hall, a Nemzetközi Békeintézet amerikai munkatársa és a hazánkban tartózkodó ghanai nőküldöttség.

A padsorokban hazánk lakosságának csaknem 600 képviselője foglalt helyet, köztük a városok és falvak 435 küldötte, akiket a leszerelési hónap gyűlésein választottak meg. Munkások, dolgozó parasztok, értelmiségiek, neves közéleti személyiségek, írók, tudósok, művészek, egyházi vezetők hozták magukkal a kongresszusra hazánk lakosságának köszöntését és üzenetét.

Szakasits Árpád megnyitó beszéde

A megjelenteket Szakasits Árpád, a Béke Világtanács Irodájának tagja, az Országos Béketanács elnöke üdvözölte.

— Békét a világnak! A moszkvai békefelhívásnak ezzel a szép, száz- és százmilliók szívében visszhangra lelt gondolatával köszöntöm a VI. magyar békekongresszus választott küldötteit és a meghívottakat, — mondotta többek között, majd a kongresszus nevében a magyar békeharcosok forró üdvözletét tolmácsolta az új szovjet űrhajósnak, Valerij Bikovszkij alezredesnek.

— A győzelmes űrrepülések szovjet hősei a világbékét szolgálják — hangsúlyozta.

— Örömteljes érzés lehet valamennyiünk számára, — folytatta —, hogy olyan nemzetközi népmozgalomnak vagyunk részesei, amely ma már kiterjed az öt kontinens minden részére, új és új erőket, tömegeket ragad magával és biztosan halad előre a fegyverek és háborúk nélküli világ felé.

— Mélységes megindultsággal és a kegyelet érzésével gondolunk Joliot Curiere, a nemzetközi békemozgalom kimagasló alakjára, akinek emlékét fővárosunkban szobor őrzi a róla elnevezett téren, gazdag életének kincsei pedig a szívünkben élnek. Szakasits Árpád megemlékezett Mihail Sadoveanuról, a Román Békebizottság elnökéről, Petrosz Kokkaliszról, a Görög Béketanács elnökéről, Tevfik Munirről, az Iraki Béketanács főtitkáráról, Grigoriosz Lambrakiszról, a Görög Béketanács Elnökségének tagjáról és Nazim Hikmetről, a török nép nagy fiáról, a nemzetközi békemozgalom elhunyt nagy harcosairól.

Megemlékezett az Országos Béketanácsnak a legutóbbi kongresszus óta elhunyt tagjairól Bölöni György Kossuth-díjas íróról, Czira Dénes munkásról, Grősz József érsekről, Parragi György Kossuth-díjas újságíróról, Szőnyi István Kossuth-díjas festőművészről, és Vedres Márk Kossuth-díjas szobrászművészről is. Javaslatára a békekongresszus résztvevői néma felállással adóztak az elhunytak emlékének.

A kongresszus résztvevői ezután megválasztották a jelölő bizottság és a kongresszusi felhívást megszövegező bizottság tagjait, majd Dezséry László, az Országos Béketanács főtitkára terjesztette elő referátumát.

A megnyitó után Dezséry László mondott beszédet, majd a beszámolót széleskörű vita követte.

Elsőnek Kállai Gyula, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese emelkedett szólásra. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében üdvözölte a hazai és a külföldi küldötteket.

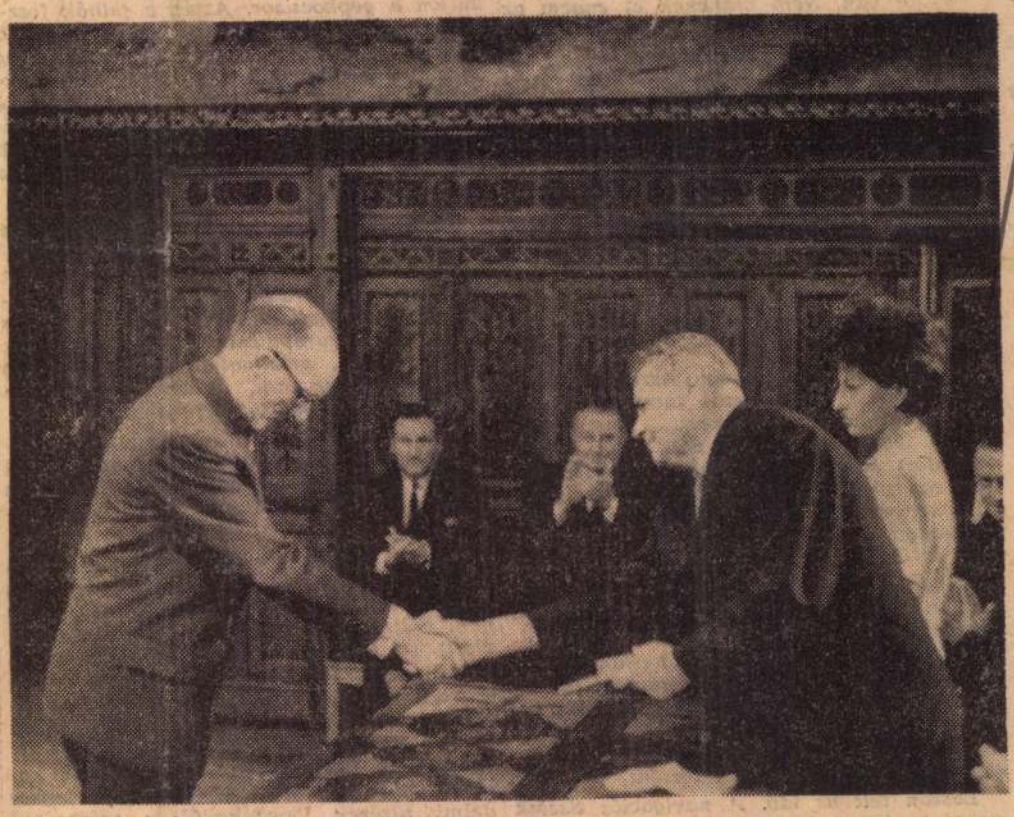

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a VI. Békekongresszus alkalmából kitüntetéseket adományozott a békemozgalomban kifejtett tevékenység elismeréséül.

A kitüntetéseket Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke adta át. A képen: dr. Pilaszanovics Imre, a Hazafias Népfront Pécs városi Bizottsága társadalmi elnöke átveszi a Szocialista Munkáért Érdemérem kitüntetést.

Tanítottak, bíráltak, gyönyörködtettek

Magyar művészek, tudósok, dolgozók a Szovjet Kultúra Hónapjának eseményeiről és tanulságairól

A Szovjet Kultúra Hónapja végetért. A szovjet művészek és tudósok eltávoztak, de látogatásuk maradandó nyomot hagyott a magyar művészet és tudomány életében. Megismerkedtünk általuk nemcsak a szovjet szellemi élet egyes kiemelkedő személyiségeivel és alkotásaival, hanem a nyilatkozatok, a beszélgetések nyomán közel jött hozzánk maga a szovjet szellemi élet is; a művészet, a tudomány világnézeti alapjai, a kritika szempontjai feltárultak előttünk. Ezekről a nagy tanulságokról ad számot az a néhány kiváló szakemberünk, akik nyilatkozataikban összefoglalják a Szovjet Kultúra Hónapja alkalmából szerzett élményeiket és azt, amivel szakmájuk, művészetük vendégeink ittléte nyomán gyarapodott. A táncművészet, a zene, a képzőművészet, a biológia és az orvostudomány egy-egy kiváló képviselője szólal meg a Szabad Nép hasábjain, hogy végül a szót átadják a nép képviselőjének, az üzemi munkásnak, aki arról ad szót, mit tanult a magyar nép a Szovjet Kultúra Hónapjából.

RUSZNYÁK ISTVÁN,
Kossuth-díjas professzor:

— A szovjet orvostudomány képviselőjében, Sabanov helyettes népegészségügyi miniszterben — akivel többizben találkoztam — az élesszemű orvos és a kiváló szaktudós mellett a nagyszerű embert ismertem meg. Megbírálta a többi közt egyik gyönyörű kórházunkat, amelyben a betegek ellátása és elhelyezése elmaradt a fényes külső mellett. De nem fukarkodott az elismeréssel sem, ahol helyénvaló volt. Pecsett Ernst professzor szemléltető fizikai oktatási módszere nyerte meg tetszését, be akarja vezettetni a Szovjetunió egyetemein is. Sokáig időzött és elismeréssel beszélt a budakeszi tüdőszanatórium gyermekosztályáról, ahol hamar összebarátkozott a fiatalokkal. Az OKI-ban majd egy napot töltött és az én klinikámon is a betegekkel közvetlen kontaktust teremtett.

— Sabanov a szovjettudós mintaképe, aki a dolgozó nép összességének érdekeit tartja mindenkor szem előtt. A magyar tudomány munkásainak ugyanolyan hatalmas optimizmussal, őszinte lelkesedéssel kell végezniök gyakorlati- és kutatómunkájukat, mint azt Sabanov, és a szovjetorvosok teszik.

VEDRES MÁRK,
Kossuth-díjas szobrászművész:

— Ma minden haladó művésznek az a legfőbb gondja, hogy művészete a valóság nyelvén szóljon, s eljusson a legszélesebb tömegekhez, a néphez. Ezért rendkívül fontos és kívánatos volt, hogy a szocialista Szovjetunió képzőművészetével felvegyük a kapcsolatot. A szovjet kultúrhónap és Konsztantin Finogenov látogatása ugyancsak megmozgatta a magyar képzőművész társadalmat. A Dolgozók Klubjában a tiszteletére rendezett fogadáson több órán át együtt voltunk vele és a szovjet ember nyíltságával és közvetlenségével beszélte meg magyar művésztársaival a legidőszerűbb képzőművészeti kérdéseket. Ugyancsak rendkívüli érdeklődés kísérte előadását a szovjet képzőművészet szocialista realizmusáról.

Finogenov elhozta magával sok érdekes szovjet mű fénykép-reprodukcióját. A szobrászati anyagból különösen Andrejev, de méginkább Muchina a valóság erejét sugárzó munkái voltak rám nagy hatással. Azt hiszem, minden művésztársam óhaját fejezem ki, amikor azt mondom: nagyon jó volna, ha egy gyűjteményes kiállítás bemutatásával mielőbb megismerkedhetnénk a szovjet képzőművészet legkiemelkedőbb alkotásaival.

ORTUTAY ZSUZSA,
a Magyar Táncszövetség elnöke:

— Ulanova és Gabovics megmutatta, hogy a balettművészet menynyire a mában él, mennyire valóban az egész néphez szól. Láthattuk, hogy az a régi balett, amely nálunk már-már a formalizmusba merevedett, a Szovjetunióban teljesen mai vá vált. Őszinte, tiszta emberség árad belőle, mindenkit megfog, mindenkihez szól, a nélkül, hogy valami engedményt is tenne a balettstílus legmagasabb fokából.

— A grúz nép táncával másfél évvel ezelőtt már a Szovjetunióban ismerkedtem meg. Ezzel a káprázatosan gazdag népi láncanyaggal, mély kultúrával és csodálatos tánckészséggel találkoztam a kolhozok parasztjai között épp úgy, mint a tbiliszi opera előadásán, vagy a szovjet-grúz kormány hivatalos fogadásán, ahol a vendégek serege úgyanúgy táncolta a „kartuli"-t, mint most a Városi Színházban a nagyszerű Grúz Állami Táncegyüttes.

— A Szovjet Kultúra Hónapja óriási fellendülést hozott a tánccsoportok munkájában. A Táncszövetség már eddig is megkísérelte, hogy a tánccsoportok figyelmét a kissé egyoldalú befeléfordulás helyett, ráterelje a szomszéd népek, s így elsősorban a Szovjetunió népeinek tánckultúrájára. A szovjet vendégek szereplése ezen a téren is érezteti kedvező hatását.

STRAUB BRUNÓ,
Kossuth-díjas biológus:

— Nekünk, magyar tudósoknak, eddig kevés képünk volt arról, hogyan kutatnak, milyen módszerekkel dolgoznak a szovjet tudósok. Gluscsenko professzor előadásban, beszélgetésben, vitában megismertetett ezzel az élenjáró tudománnyal, a Szovjetunió tudományával.

— A biológiában — és ez egyik legnagyobb értéke Gluscsenko professzor jelenlétének, — eloszlatta a tévhiteket a Micsurin-Liszenko i biológia felől. Tudományos érvekkel, semmisítette meg a Mendel-Morgan tévtanok minden állítását. Elmondta azt is, mennyire kiegészíti egymást a tudomány elmélete és gyakorlata.

— A szovjet tudomány eredményei is bizonyítják, hogy az új magyar tudós generációt a materialista filozófia alapján kell nevelni. Gluscsenko előadásai, tanácsai utat mutattak arra, hogy a biológia területén milyen irányban dolgozzunk tovább. Én most a szervezet anyagcseréje változásainak problémáival kezdtem foglalkozni és Gluscsenko előadásai új összefüggéseket mutattak meg, új kutatások lehetőségéhez vezettek el.

KADOSA PÁL,
zeneszerző, a Zeneművészeti Főiskola tanára:

— Ojsztrah a legkiválóbb hegedűs, akit valaha hallottam. Páratlan hangszertudása, s mélyen átélt előadásmódja teszi azzá. Nem marad el mögötte kiválóságban sem a zongoraművész Oborin, sem a gordonkaművész Vlaszov és egyenlőrangú társaikként ismertük meg Jampolszkijt és Jerohint, a két egészen kiváló zongorakíséröt.

— Nekünk, zeneszerzőknek különtanulságot jelentett Mihail Csulakival, a szovjet zeneművészet kiemelkedő képviselőjével való megismerkedésünk. Meg tudtuk beszélni a mai zene időszerű kérdéseit és magnetofon-felvételről meghallgattuk az ismeretes szovjet zenei határozat óta született új szovjet zenei termés néhány szemelvényét. Ez az anyag is meggyőzően mutatta, hogy az őszinte bírálat milyen eredményes és tevékeny munkára ösztönözte a szovjet zeneszerzőket.

— Csulaki professzor nagy érdeklődéssel ismerkedett meg a magyar zeneélettel és az új magyar zeneművekkel. Különösen a munkáskóruskultúráról nyilatkozott nagy elismeréssel és hangsúlyozta: ahol ilyen nagy tömeg érdeklődik a zene iránt, a komponistáknak mindent el kell követniök, hogy hangjuk valóban a legszélesebb tömegekhez szóljon. Csulaki professzor meghallgatott a rádióban több új magyar zeneművet és dicsérte szerzőinknek mesteri tudását, de megjegyezte, egyszerűbben is meg lehetett volna oldani a mondanivaló kifejezését. Őszinte tetszéssel beszélt az Operaház előadásairól és megkérdezte, ahol ilyen kiemelkedő erők állnak rendelkezésre, miért nem születnek magyar operák? Szovjet vendégünk a maga éleslátásával, átfogó kultúrájával és szocialista szemléletével pontosan rátapintott mindenütt a magyar zeneélet gyengeségeire.

SZABÓ LÁSZLÓ,
sakknagymester:

— A szovjet sakkművészek látogatása — véleményem szerint — sokkal nagyobb hatású sakkozóink fejlődésére, mint valamennyi eddigi Budapesten rendezett hasonló sakkesemény együttvéve. A szovjet sakkozás művészi magaslatokba emelte ezt a multban csupán időtöltésnek és játéknak tekintett szellemi sportot és tudományos szemléletével merőben újjá, a tömegek számára is magas fokra fejlesztheteővé tette. Az a vélemény, hogy a sakk tudományos művelete elriasztja a tömegeket, tökéletesen megdől, éppen ellenkezőleg: minél több a könyv, minél több a szakirodalom, minél több kidolgozott elmélet vetődik fel, annál nagyobb az érdeklődés. És ezt legjobban éppen a sakknak a Szovjetunióban való fejlődése mutatja meg.

— A szovjet nagymesterek mostani látogatása tanulságul szolgálhat arra, hogy sakkszemléletünket a széles tömegekben a szórakoztatás mellett tudományossá, s így tudatossá, nevelő és fegyelmező hatásúvá változtassuk.

GÁL SÁNDOR.
üzemi munkás:

— A Szovjet Kultúra Hónapjának résztvevőivel akkor találkoztam először, amikor Nyecsájev, a kitűnő dalénekes, kijött hozzánk az üzembe és elénekelte azokat a dalokat, amelyek a Szovjetunióban a legnépszerűbbek. Értek valamit oroszul és megfigyeltem a dalok szövegét is. Ha ezeket a nótákat a mi slágereinkkel összehasonlítjuk, meglátjuk, mit adott a szovjet kultúra az egyszerű ember szórakozásának és mivel adósok a mi zeneszerzőink, költőink a népnek.

— Azután kilátogattak hozzánk grúz táncosok. Ilyet el sem tudtunk képzelni. Még soha nem láttunk ilyen könnyűséget, vidámságot, mint amit ez a tánc kifejez. Látszik, hogy egy felszabadult és boldog nép fiai és lányai táncolnak így. De tanultam mást is a Szovjet Kultúra Hónapja alkalmából. A Szabad Népben olvastam Gluscsenko professzor elvtárs két előadását. A harmadikra már magam is elmentem. Szabad időmben sokszor gondolkodtam az élet, a természet titkain és bevallom, néha arra gondoltam, hogy az ember ezeket a kérdéseket soha nem fogja megközelíteni, ezek titokzatos, emberfölötti dolgok. Gluscsenko elvtárs előadása után megvettem Liszenko könyvét is, most azt tanulmányozom és megtanultam belőle, hogy az emberi észnek nem kell megállnia a természet titkai előtt. És volt még egy nagy élményem. Megnéztem az Egy igaz ember című filmet. Itt megtanultam, mi a szovjetember. Az a jelenet, amelyben a komiszár a lábát veszített, már csüggedni kezdő Mereszjevet azzal biztatja: „De te szovjet ember vagy!" — egyszerre világossá tette előttem, hogy mit jelent egy szabad nép fiának lenni és ezért a közösségért élni és halni.

Benjámin László

HÁROM ZÁSZLÓ

Sztrijben — vagy másutt? — egy tüzér
mesélte fogvacogva:
— Párszáz lépésről ágyúval
lőttünk az oroszokra,
hiába, énekelve jött,
rontott ránk a gyalogság!
Aki tehette, elfutott,
én is, bolond— Százszorta jobb
ennél a hadifogság...

★

Az ágyú ma felénk mered,
hallgatag tátja torkát;
előtte, nem mögötte, áll
a szabad Magyarország,
elébe áll, hogy ne legyen
nemzetből újra gyarmat,
és mind, aki a nép fia,
felmagasodva védi a
munkás paraszt hatalmat.

Nem két világ csatája ez.
Egy világ áll a kéklő
egek alatt, ezt gyujtja fel,
ha meri, a merénylő,
az ágyúnál settenkedő;
álljunk eléje, lássa:
ha lángra lobban a kanóc,
kit vet majd széjjel robbanó
világunk légnyomása?

Hadd lássa, mennyien vagyunk,
egy szívvel hány alakban,
halandó mind külön-külön,
de együtt halhatatlan,
mint ők, az orosz katonák,
kik énekelve űzték
fél Európa útjain
a hódítót és tornyain
zászlóikat kitűzték.

Három vörös zászló lobog:
szabadság, munka, béke!
Zászlóink alatt egyesül
a világ minden népe.
Ki ágyúkat szegez felénk,
töprenghet: hadra kelve
ki menekülne megriadt
szívvel, szűkölve mint a vad;
s ki győzne, énekelve?!

„A SZABADSÁG KIHORDJA MAJD SZÉP GYERMEKÉT, A RENDET"

Érdekes, új dokumentumok a készülő József Attila-múzeumban

Hosszú asztalon serény kezek rendezik a készülő József Attila-múzeum anyagát. Nagy halom sárguló ujság, papírlapokon hevenyészett ceruzasorok, fényképek, folyóiratok, könyvek, levelek, iskolai bizonyítványok, több rendőrségi idézés, bírói indokolás, törvényszéki végháttározat, mosodai cédula, apró tárgyak, könnyű és súlyos emlékek: a költő élete és műve.

Az anyag minden darabkája példaadó tanulság. Nyomon kíséri költői kibontakozását, bevilágítja útját a kis proletárcsaládból az emberi közösségbe s mindenekfölött feltárja szakadatlan, meg nem alkuvó harcát a világot vérrel és mocsokkal elárasztó kapitalista életforma buktatói között az új rendért, a szocializmusért.

Lenin-könyv Attila kezében

A magyar líra történetének egyik legragyogóbb fejezetét és József Attila költői és emberi magatartását tárja fel e sok becses adalék, hiteles bizonyság — mezítlábas gyerekkorától életének szörnyű megszakadásáig. Nem is tudom, melyikhez nyuljak előbb. Itt vannak nyomorúságos gyerekkorának dokumentumai. Köztük egy régi fénykép a tizennégyéves Attiláról. Ez a kép 1919-ben készült abban a Ferenc-téri bérházban ahonnan reggelente elrohant, beszáguldozta a várost, hogy hírt hozzon az asszonyoknak a dicsőséges forradalom eseményeiről. A képen egy könyv van Attila kezében. *Lenin* könyve; *Állam és forradalom*. Ezt a könyvet bujta heteken át, amikor elcsöndesedtek a pesti utcák és megfagyott a dal a proletárok ajkán. Ez volt az első könyv, amelyből eszmélete táplálkozott.

A proletár szemével

A diákkor kamaszéveiben ontja a verseket. A gyermeki kísérletekben már ilyen sorok komorlanak a munkásról, akit elkapott a gép;

Örök lett munkás két kezének éje.
Irigyen nézte sok bús halvány arc,
Az ő kezükben ég tovább a harc;
A sok gyerekszáj vár a kis kenyérre.

„Az utca és a föld fia" — ahogy nevezi magát — a makói diákévek után visszakerült a városba. Második „Nem én kiáltok" című verskötetének prózai utószavában lelkes lobogással jelenti be: *„Egy mindannyiunknál szociálisabb ember szinte csak sejtett alakja lebeg a szívek fölött. Kell hogy ráakrjam a húsomat és beléágyazzam csontjaimat."* A fogadkozás komoly. Ez az út éles elkanyarodást jelent az akkori magyar költészet formai és magatartásbeli irányaitól. A költő lehántja a szavakról a rájuk tapadt hazug jelentést, verssorainak lüktető sodrában egy anarchikus világ tisztul értelmessé. A proletár szemével lát s a világ jelenségeiből mindent magává tesz, amit osztálya számára hasznosítani tud. A közösség lendülete viszi a társadalmi öntudat komoly és felelősségteljes állapotáig.

Találkozás Rákosi Mátyással

A papírlapok között foszladozó tagsági könyvek. Tizenkilencéves, amikor belép a magánalkalmazottak szakszervezetébe és a szociáldemokrata pártba. És tizenkilencéves, amikor megismerkedik az illegalitásban Pesten tartózkodó *Rákosi Mátyással*. Attila heteken át hűségesen a nyomában van, odaadó tanítványa. És amikor a börtön ajtaja becsapódik Rákosi Mátyás mögött, hetenkint egyszer sortáll a gyüjtőfogház előtt, hogy beadja a lebukottaknak az engedélyezett könyveket és az élelmiszercsomagot. Később ez a kapcsolat megszünik, az elítélt elvtársakat elviszik a váci fegyházba. De Attila haláláig őrzi tárcájában azt a gyüjtőfogházi pecsétet, amelyet az egyik könyvből kioperált. Mert azt a könyvet talán Rákosi Mátyás keze is forgatta. Élményéről nem beszél, csak megírja versét a *„messzi vándorról"*. Ime:

Nagy városokról beszélt a messzi vándor,
Ott az emberek nem ismerik egymást,
A katonák se hordanak puskát, hanem a nagy tereken muzsikálnak,
Sokan gyülnek oda, a gyerekeket magasra tartják, úgy hallgatják,
Meghallgatják, aztán odahaza elmesélik, milyen szép volt és azok is örülnek neki;
A lányok ott is kinevetik a fiúkat, de azért szeretik őket,
Fényes nappal is szeretik egymást.
Nagy hidak vannak, amelyeken el lehet álldogálni és nézni a vizet meg a hajókat;
Uszkálnak ide-oda, az utasok meg hangosan fölkacagnak
Hirtelen elhallgatnak s úgy nézik a nagy vizet, amint komolyan elmegy a hullámok alatt,
Azok meg csillognak, mint a pengék;
S olvashatni a gyönyörű könyveket, akkora nagy a világosság,
Pedig már egészen beesteledett.

Csupa vágyódást lehel ez a költemény a Szovjetunió felé, ahol a zavaros, szennyes világból már kiemelték a szépet, az embert, öntudatot adtak a dolgozó tömegeknek és megszületett az élet igazi derüje.

A nyílt utcára lép a nép

Ezután csak ritkán lágyul el a hangja, hiszen az élet — küzdés és harc. És ahogy nő a szabadság elleneinek zsoldos serege, az idővel versenyt futva tanul és tanít, versel egyre izzóbban támadják az elposványosodást és egyre elmélyülöbben dalolják az elnyomottak dühét, dacát és bizodalmát. Az eljövendő háború előérzetével írja a Margitszigeten 1934 júliusában:

... csámpás Wotanok téglavörös arccal,
több mecklenburgi kisiparos dalkar zajongta, hogy csak ő van a világon, és megvalósul a keleti álom!...

De nemsokára így énekel:

S a szabadság kihordja majd
szép gyermekét, a rendet,
Az ágon a virág kihajt...
A rengő lomb virága ég
és készül a gyümölcsre,
a nyílt utcára lép a nép,
hogy végzetét betöltse,
iramlanak a bogarak,
friss jelszavak repülnek
s az aranybavont ég alatt
— mert beköszönt az ünnep —
a szabadság sétára megy,
kit könny és vér teremtett,
kezénél fogva vezeti
szép gyermekét, a rendet.

A szabadság még a jövő álma. Saljai és Fürst élére törnek az elnyomó hatalmak. Lapozgatom a periratokat: „halálbüntető-ellenes röpirat ügyében" készültek. A röpiratot Attila fogalmazta. S már megfogamzott a *„Dörtsd a tökét, ne sirdnkozz"* kötet versciklusa is. A kéziratok mellett itt hever a Nyugat költőkritikusának bírálata: *„Az ízléssel általában baj van József Attilánál. Szemmelláthatólag súlyt helyez bizonyos nyerseségre, szókimondo durvaságra, amely mintegy költői pózzá merevült..."*

*

A József Attila-múzeumban gyülő anyaghalmaz még így kuszán, rendezetlenül is egyetemes tanuságtétel a költőnek osztályához való hűségéről, a mozgalomban való törhetetlen harcáról és a szabadságutáni áhitatáról.

József Jolán

Dolgozó parasztok virágzó nagyüzeme: a soroksári termelőcsoport

Nagyokat fütyentve szalad a HÉV sötétzöld szerelvénye. Gyárkémények sorakoznak a láthatáron. Az első tavaszi nap fényében szikrázva csillog a csepeli antennatorony. Amerre a szem ellát, gyárak: ez itt a város pereme, innen aztán, délfelé, Soroksár felső végétől, nincs nagy üzem. Két világ határán áll az utas, a hatalmasra nőtt, a szocializmus útján járó gyáripar és az egy-kéthold as parcellák, egy lóval, egy tehénnel küszködő parasztok világának határán.

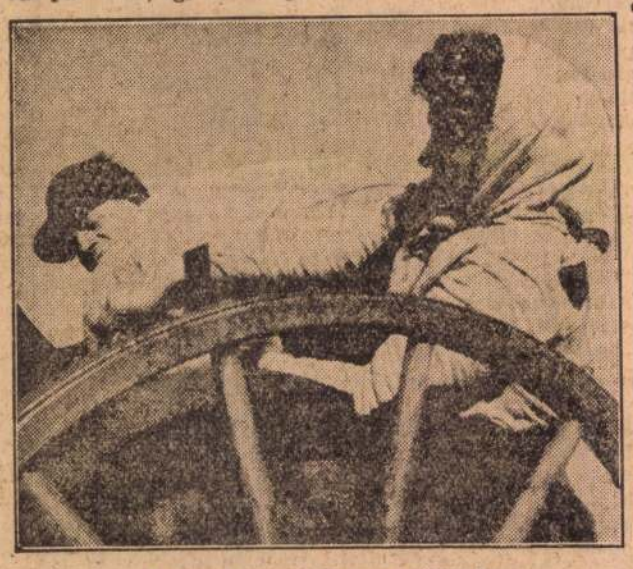

Dobosné borsót önt a vetőgépbe

Igy hangzott volna ez a beszámoló egy évvel ezelőtt. Azóta megváltozott itt is a helyzet: a város pereme kitocsátotta csápjait, nyujtózkodni kezd: segítséget ad a szántóföldek eddigi robotosainak, hogy új élet formák felé emeljék fel tekintetüket.

Soroksár, Templom-utca 74. Hatalmas udvar. Valahol villanymotor búg, darálót hajt. Készül a malacok vacsorája. Szabó János kezeli a gépet, van dolga elég, napi hétmázsa a szükséglet, hiszen csak ebben az udvarban 160 disznó rohamozza meg reggel-este a vályut. Szabó elvtárs a gazda szeretetével nézi a nyüzsgő sokaságot.

160 disznó az övé? Igen, pedig nem kulák. A soroksári termelőcsoport tagja, épúgy mint a többi. Ugyanúgy beadta a közösbe állatait, nyolc hold földjét, mint a többi hatvan. Lázár Dávid, a disznógondozó brigád egyik tagja, 45-től egy Tóth nevü gazdánál dolgozott. „A mostani életet nem cserélném fel *azzal*, soha többé" — mondja. Pár méterrel odébb Füge Antal, meg Nagy István ásnak új emésztögödrö. Az egyik 8, a másik 9 holdat hozott magával az új világgal kötött „házasságba" és most naponta örülnek közös gyerekük, a termelőcsoport eredményeinek.

Az eredmények természetesen nem a februári felhőkből estek le. Egy téli napon Szepesi elvtárs, a volt partizán, Balogh, az érsekújvári paraszt, meg Kolonics, a jászberényi kubikos, felvetették: „alakítsunk egy III. típusú csoportot". Pár nap telt el szervezéssel — egyszerre húszonnégyen lettek. Megindult a földek cserélgetése, hogy nagyobb táblák alakuljanak. A főszervező, a kétszázhúsz disznót, harminc hízott ökröt adott az állam, jövő héten 15 tehén érkezik. „Ennyi minden van a kezünkben — mondja Balogh —, hát melyikünk tudta volna valaha is csak a ráeső részt megszerezni?

Hatalmas a felelősség — nem múlik el egyetlen értekezlet sem, (minden hétfőn csoportgyülésen vitatjuk meg a kérdéseket), hogy ne emlékeztessük a tagságot: az állam sok tízezres értékeket bízott ránk kölcsönképpen, „hielt nyujtott, amit becsülettel vissza kell adnunk."

A tagságon — mezei brigádbeliek, álla gondozókon egyaránt — látszik: tudatában vannak a felelősségnek.

A szomszéd utcában híznak az ökrök. Bodolay elvtárs, a gondozó, éppen vizet húz a kútból. „50 kilót híztak az ökrök fejenként. Ha végigvezetjük őket az utcán, csak tátja a száját a falu" — dicsekszik Bodolay. — „Biztos vagyok: meg van a kenyerem, a vetőmagom. Mióta a csoportban élünk, biztosabb az élet" — teszi hozzá az asszony is.

Pár házzal odébb 4 vagón krumpli csirázik, ezernyi kis ládában. „Erre én vigyázok" — mondja Tassy bácsi, aki kilenc holdat, öt családtagot és fiatalos lelkesedést hozott magával a csoportba. „Ez igen — meséli. — Ha vetni kell 30 holdat krumplit? Hát vetünk. Amig magam dolgoztam — hát kérem, megvallom, mindig gondom volt, miből fizessem a szántást, a vetőmagot. Ez most elmult. Elvégzem a dolgomat és nyugodtan alszom.

Vidám tavaszi boronálás

A szántóréteg foga, szeme közé homokot fúj a szél. Homokos talajú dombok közt szekértábor. A dombsor peremérol vetőgépek ereszkednek le, mögöttük boronák haladnak

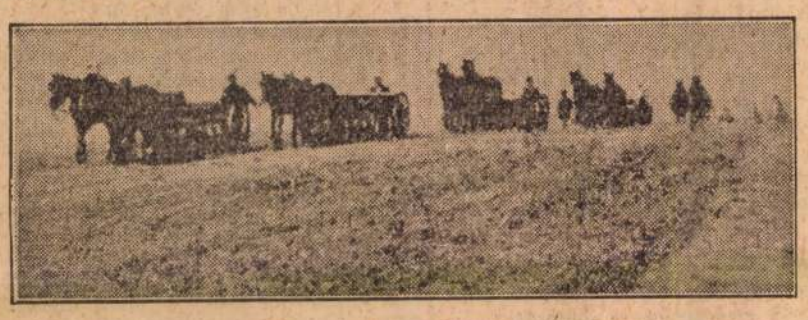

Vetnek a brigádok — széles sorban indulnak a gépek

— távolabb henger simitja a földet. A levegő megtelik énekszóval, fütytyel, vidám kiáltással: borsót vet a Paraszt-dülőben a II. és III. brigád. Vagy húsz ló ballag a gépek előtt, huszonöt ember ül le, mikor elhangzik a „fájront". Kezdődik a móka, ugratás és a brigádvezetők közt a holnapi munka megbeszélése. Aztán, hogy a borsó egyre fogy a gépekből és már a legfáradhatatlanabban egyike a III. brigád Dobosnéja is megállapitja: „rövidesen végzünk". előkerülnek a legtöbbet vitatott kérdések. A földről van szó, amely januárban még több mint 800 darabból állt. Azóta, cserékkel, lenyomták ezt a számot harminc alá, de ez még mindig sok. „Csak legalább 10 táblánk lenne, 70 holdas" — elmélkedik Bende Lénárd, brigádvezető. Aztán újra egy holnapi feladat kerül előtérbe: „Holnap nyolcvanan megyünk a Paraszt-dülőbe. A kocsi kihoz egy hordó vizet, mert egyre melegebb lesz!"

— Bizony — mondja Kolonics elvtárs, — tegnap a darvak északkelet felé repültek. Itt a tavasz.

A dülő elmarad mögöttünk, trappol a két kis ló a müút betonján. Szepesi meg Kolonics elvtársak terveket szőnek, mint mindig. „Napról napra jobban egy családdá válik a csapat" mondják. „Most már szórakozni is együt fogunk. Lesz kultúrházunk." — „Te, azt az üzemi üdülőt is meg kell csinálni. A szigeten." — mondja az elnök.

Üzemi üdülő — parasztoknak. Röplabdapálya, futball... könyvek... fürdő a kicsiknek. Hallják, Esterházy, Festetics, Eckhardt, Horthy, Habsburg Ottó urak? Szinte hihetetlen, mi? Pedig meglesz. Meg, mert így akarják Szepesi, Tóth István, Szabó János, Füge Antal, Tassy bácsi. Így akarják a naponta átjáró traktoristák a tököli gépállomáson. Igy akarják a munkások ott, a Soroksár fulsó végén kezdődő hatalmas üzemekben, akik traktort, villanyt, könyvet adnak ehhez a felemelkedéshez. Így akarja a Párt és az állam.

Baktai Ferenc

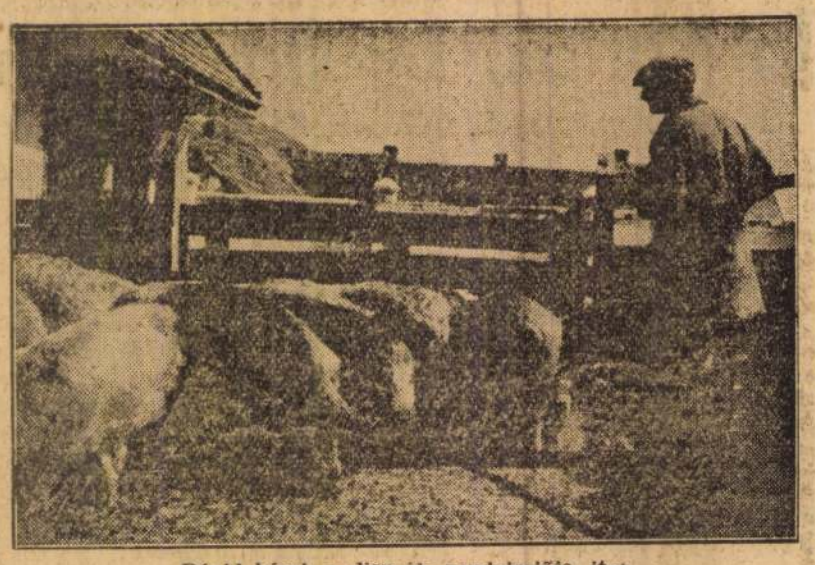

Dávid bácsi, a disznók gondviselője, itat

A miniszertanács rendelettervezetet fogadott el a mezőgazdasági munkavállalók védelméről

A kulákság a rávonatkozó intézkedések életbeléptetése óta egyre nagyobb számban mond fel gazdasági alkalmazottainak és munkásainak, s azon mesterkedik, hogy magát dolgozó parasztnak tüntesse fel. Az önkényes elbocsátás nemcsak a mezőgazdasági munkavállalók érdekeit sérti, hanem népgazdasági szempontból is károkat okozhat. Munkások hiján a kulák legfeljebb külterjesen tudja földjét megmüvelni, ez pedig ellenkezik tervgazdálkodásunk céljaival.

E körülményekre való tekintettel a miniszertanács elfogadta a földmüvelésügyi miniszter rendelettervezetét, amely

a mező-, szőlő- és kertgazdasággal, valamint a mezőgazdasági gépek üzembentartásával és bérbeadásával foglalkozó munkáltatókat eltiltja alkamazottaik elbocsátásától.

Ez a rendelkezés minden olyan munkáltatóra vonatkozik, aki 1949 január első napján, vagy ezt követően alkalmazottat foglalkoztatott. A rendelet szerint tehát *a január elseje után elbocsátott munkavállalót vissza kell venni az alkalmazásba.*

A határozott időre kötött és a rendelet hatályának tartama alatt lejáró szolgálati szerződéseket határozatlan időre kötött szerződéseknek kell tekinteni.

A rendelet intézkedései az államra, törvényhatóságra és községre, ezek vállalataira, a nemzeti vállalatokra, a földmüves, valamint földbérlő szövetkezetekre nem vonatkoznak. Az idénymunkásokkal, (sommásokkal) kötött szerződések ugyancsak *nem* tartoznak a rendelet hatálya alá.

A munkavállalók a határozatlan időre szóló szolgálati jogviszonyt — 15 napi felmondással — bármikor megszüntethetik. Az állandó alkalmazottak (kanászok, béresek, kommenciósok, stb.) elbocsátásának tilalma alól a munkáltatók kérelmére a járási főjegyző a DÉFOSz meghallgatásával a rendeletben pontosan megszabott esetekben felmentést adhat.

Olt Károlyné elvtárs előadást tart a demokratikus Görögországban tett látogatásáról

Az MNDSz március végén országszerte *„Görög hetet"* rendez. A hét főeseménye a március 30-án szerdán délután 5 órakor rendezendő Városi Szinházi nagygyülés lesz. *Olt* Károlyné elvtárs e nagygyülésen számol be görögországi útjáról. Felszólal *Marion Dimu* görög asszony is, a Magyarországon tartózkodó görög gyermekek kórusa pedig görög népdalokat énekel.

Matiné a pártsajtó házának felépítéséért

A Fővárosi Operett Szinházban április 3-án, jövő vasárnap fél 11-kor nagyszabású matinét rendez az MDP VI. kerületi szervezete az Operaház, a Pesti Szinház, Vigszinház, Fővárosi Operett Szinház, Művész Szinház, Modern Szinház, Pódium és Kamara Varieté művészeinek felléptével. Konferál Ascher Oszkár és Darvas Szilárd. Jegyek válthatók a Rádió propaganda osztályánál (Rákóczi-út 5.), Operettszinház pénztáránál és az MDP VI. ker. szervezetének propaganda osztályán (Csengery-utca 68.)

Mezőgazdaságunkat tanulmányozza a bolgár szakküldöttség

A Magyarországon tartózkodó bolgár mezőgazdasági bizottság a magyar növénytermesztést, állattenyésztést és mezőgazdasági gépgyártást tanulmányozza. Sorra látogatják az állami gazdaságokat, szakoktatási intézményeket és a mezőgazdasági ipari üzemeket. Több gépállomást néztek meg. A bolgár szakemberek megtekintették a Hofherr-gyárat, a gödöllői baromfikeltető telepet, az egri pincegazdaságot és a Philaxia Szérumtermelő üzemét.

A Magyar Munkásmozgalmi Intézet vándorkiállítása Rákospalotán és Pesterzsébeten

Március 27-én este 7 órakor Rákospalotán az ipartestület termeiben megnyilik a Magyar Munkásmozgalmi Intézet vándorkiállítása. *Dezső József* elvtárs mond megnyitó beszédet. A kiállítás 28-án érkezik Pesterzsébetre. Itt ugyancsak este 7 órakor Vasas székházban lesz a megnyitó. Itt *Horváth* János elvtárs beszél.

Húsz százalékkal olcsóbb lett a szállodai szoba

Söröző, kávézó terasz a Dunaparton, központi fagylaltgyár

A Szállodaipari Nemzeti Vállalat tervszerü önköltségcsökkentéssel *20 százalékkal mérsékelte az állami szállodák szobáinak árát.* A szobaárak olcsóbbodása mellett sikerült számos járulékos kiadás költségét is leszorítani, igy például a 6.40 forintos bejelentő ma már csak 50 fillérbe kerül.

Állami szállodáinkban ma már 15 forinttól kezdve kapható szoba.

Az árakban az összes költségeket együttesen tüntetik fel, akárcsak az állami éttermek étlapjain.

A Szállodaipari NV további tervei közé tartozik, hogy májusra

a volt Carlton-szálló helyén nagy nyári söröző- és kávézó-teraszt építenek.

Minthogy a szálloda az épen maradt Bristol közvetlen szomszédságában van, a *Bristol konyhájából alagutat építenek* és igy onnan látják el majd a Carlton vendégeit is. Emellett a Szállodaipari N. V.

központi fagylaltgyár

létesítését határozta el.

Minden dolgozó évenként legalább egyszer orvosi vizsgálatra kerül

A hivatalos lap szombati számában rendelet jelent meg

az ipari munkavállalók orvosi vizsgálatáról.

Mit jelent ez a rendelet a dolgozók szempontjából?

K. J. öntő például a Ganz Hajógyárba kerül. Mielőtt munkába lép, az üzem orvosához utasitják, aki megvizsgálja és adatait munkaegészségügyi törzslapra jegyzi. Erről tudja meg azután később is, hogy is állunk tulajdonképpen K. J. szervezetével. Az adatokat állandóan kiegészíti az évközi vizsgálatok eredményével, mert minden üzemben valamennyi munkást évenkint legalább egyszer ismételten meg kell vizsgálnia, de az egészségre ártalmas üzemekben többször is a szükséghez képest.

A 18 éven aluli iparostanulókat, ifjúmunkásokat háromhavonkint vizsgálják meg.

Különös gonddal figyelik a jövőben az üzemi orvosok az új életet adó munkásasszonyokat.

A terhes anyákat, a terhesség negyedik hónapjától a szülésig havonkint megvizsgálják,

a szülés után pedig, mielőtt ismét munkába lépnek, újra az orvos elé kerülnek.

Tizennégy napnál hosszabb betegség, három napnál hosszabb ideig munkaképtelenséget okozó baleset vagy mütét után ugyancsak megvizsgálják a dolgozókat, mielőtt újra elkezdik a munkát. Ugyanigy orvoshoz kell mennie annak is, aki foglalkozási eredetü betegség után tér vissza az üzembe.

Munkahely-változás esetén az új üzem orvosának megkeresésére az egészségügyi törzslapot továbbitják az új munkahelyre. Az orvosi vizsgálat díjtalan.

Tíz nap alatt 450 feketevágót lepleztek le

Súlyosan megbüntetik a szabotáló kulákokat

Az *Országos Közellátási Hivatal* ellenőrei a gazdasági rendőrséggel együtt folytatják a sertésvágási ellenőrzéseket. Az elmúlt tiz nap alatt 450 feketvágót lepleztek le.

Eljárás indult a többi között *Bertók* István csongrádi 60 holdas, *Kóródi* Mihály törökszentmiklósi 81 holdas, *Hajdu* József karcagi 118 holdas, *Sánta* Elek karcagi 93 holdas kulák és *Fái-Friedmann* András budapesti nagykereskedő ellen.

Az uzsorabíróságok engedélynélküli sertésvágásért *Tarnai* Mihály dávodi felesbérlőt hathavi, *Gál* János dávodi gazdálkodót nyolchavi börtönre, *Lakatos* Lajos kevermesi lakost négyhavi, *Rigó* Sándor magyarbánhegyesi lakost ugyancsak négyhavi fogházra, hivatal- és politikai jogvesztésre, pénzbüntetésre, valamint az áru elkobzására itélték.

A sátoraljaujhelyi uzsorabíróság erdörtő kulákok felett itélkezett. Engelélynélküli fairtásért *Molnár* Gyula, *Fodor* József és *Palkó* Gyula zsirosgazdákat 20—20.000 forint pénzbüntetésre itélte.

ÚTILEVÉLKÉPEK 3 órán belül
5 darab rendelésnél darabja 3 forint
FOTO PARISI NAGY ÁRUHÁZ

Idén elkészül az Árpád-híd felerésze

Az Árpád-híd építkezési munkái programmszerűen folynak. A napokban tartott értekezleten beszámoltak az építkezéssel kapcsolatos aktuális kérdésekről. Még ebben az évben a budai oldal és a Margitsziget közötti hídrész teljesen elkészül, a jövő évre marad a Margitsziget és a pesti oldal közötti másik félhíd munkájának végrehajtása és befejezése. Még idén elkészül a budai hídfeljáró, a hozzá vezető utakkal együtt, hasonlóképpen ebben az évben elvégzik a pesti hídfeljáró földmunkáit, míg az útépítési munkák ezen az oldalon a jövő évre maradnak.

A hídfeljárók kialakítása érdekében több útbaeső épület kisajátítása és lebontása szükséges. Május 1-ig a hídfeljárók céljaira szükséges teljes területet szabaddá teszik, ezideig a kisajátított épületeket lebontják. A lakók elhelyezéséről természetesen idejében és megfelelően gondoskodnak A budai oldalon a Calvin-utca 8, 10, 12, 14, 16, a Pacsirta-utca 23, 25, 27, a pesti oldalon a Váci út 126 és 128 számú házakat távolítják még el.

Bírósági hírek

A kaposvári uzsorabíróság id. *Bakonyi* József somogymegyei nagygazdát kéthónapi fogházra és 300 forint pénzbüntetésre ítélte, mert földjén 32 darab élő akácfát kivágott és ezzel a fa irtására vonatkozó kormányrendeletet megszegte.

Reő István és *Laczkovits* Gyula Ózd és Eger környékén több rablógyilkosságot követtek el. Egyik szőlőben meggyilkoltak egy gazdát, egy kocsistól elraboltak kocsiját, lovát és pénzét. Az egri törvényszék *Reőt halálra, Laczkovicsot életfogytiglani* fegyházra ítélte. A Kúria az ítéletet jogerőre emelte.

Reho István és *Laskovics* Gyula egri foglalkozásnélküliek két rablógyilkosságot követtek el Eger környékén. Az egri törvényszék Rehót halálra, Laskovicsot életfogytiglani fegyházra ítélte. Ezt a büntetést emelte most a Kúria jogerőre.

A washingtoni magyar követ fogadása március 15-e alkalmából

A március 15-i nemzeti ünnep alkalmával dr. *Sik* Endre washingtoni magyar követ fogadást rendezett. A fogadáson megjelentek a Szovjetunió, valamint a népi demokráciák követségeinek vezetői és beosztottjai, valamint számos más követség képviselői. Az amerikai külügyminisztérium részéről a fogadáson *Salzman* helyettes államtitkár és *Muir* protokollfőnökhelyettes vett részt. Nemzeti ünnepünk alkalmából Sik követet igen sokan üdvözölték levélben és táviratilag.

1849 politikai öröksége

Az MDP Politikai Akadémiáján *Mód* Aladár egyetemi tanár «1849 és politikai öröksége» címen tartott előadást. A forradalom és a szabadságharc 1849-ben elsősorban azért bukott el — mondotta —, mert hiányzott az osztály, amely a forradalmat következetesen vezethette és tovább vihette volna, de hiányzott a szervezett erő: a párt is. A továbbiakban az előadó rámutatott, hogy a magyar demokrácia az elmult négy év alatt a népszabadság és a függetlenség terén folytatója és megvalósítója mindannak, amire 1849-ben nem volt meg a nemzetnek az ereje. Ma a munkásosztály az osztály legerősebb eleme, amely maga vette kezébe a dolgozó osztályok vezetését. Ez az osztály és annak pártja nem elszigetelten, nem egyedül küzd, hanem a nemzetközi haladás élenjáró pártjaival, elsősorban a Szovjetunió nagy Bolsevik Pártjával. Rámutatott végül, számolnunk kell azzal, hogy a reakció a demokrácia álarcával és demokrata jelszavakkal igyekszik megtéveszteni a haladás képviselőit. Az új helyzet tehát új áldozatokat, újabb harcot és a megpróbáltatásra való felkészülést követeli tőlünk.

Mártirhalált halt
KURLENDER GYULA
és felesége
LANGFELDER NELLY
valamint gyermekei és unokái emlékének megörökítését március 20-án, vasárnap ½12-kor tartjuk a rákoskeresztúri izr. temetőben, 29. szakasz, 24-es sor.

Mi a baj?

Az a baj, hogy az *OTI* kapásutcai székházában a havi bejelentési jegyzéket most a „jogosítás" szobájában kell benyujtani. Azelőtt külön kezelték. Most hosszú ideig kell várni, amig sorra kerül az ember. *(M. B.)*

Kérjük, engedjék meg, hogy *könyvet* küldhessünk külföldön élő rokonainknak, ismerőseinknek. *(Alátrás.)*

Méltányos volna, ha a háromhónapi általános *jövedelmi adót* felosztva az ezután havonta esedékes adóösszeggel lehetne megfizetni. *(K. I.)*

Az a baj, hogy a *Pestszentimrén* és *Pestszentlőrincen* lakó dolgozóknak kétórai utat kell megtenni, hogy *Soroksáron* lévő munkahelyünkre jussunk. Azt hisszük kevés költséggel üzembe lehetne helyezni a két községet összekötő iparvágányt. *(Dolgozók.)*

A betegek részére olcsó *diétás ételeket* lehetne készíttetni akár valamely hatósági konyhán, vagy pedig Pesten és Budán kijelölendő vendéglőben. Ez jótéteményt jelentene nekünk, betegeknek. *(Sz. Á. nyugdíjas.)*

Az IKKA-szeretetcsomagok vámmentesek

Kormányrendelet előírja a külföldről érkező *szeretetadományok* vámkötelezettségét. Kivétel a rendelkezés alól az *Ibusz Külforgalmi Közért-akció* (IKKA) összeállításában szétosztásra kerülő csomagok. Részletes felvilágosítást ad az IKKA csomagkiadó osztálya, Budapest, IV., Váci-utca 27. Telefon: 181—930.

Két új orvosi felfedezés

A legújabb orvosi csoda: a szívkatéter!

A laikus hitetlenkedve rázza a fejét, de mégis igaz: legújabban már a szívet is katéterezik, akár a vesét vagy gyomrot. Egy külföldi tudósítás szerint Stockholmban most nyilt meg egy új klinika a szívbetegek számára, amelynek élén *Nylin* professzor, a híres szívspecialista áll. Az intézet a legújabb technikai vívmányokkal tökéletesen felszerelt és módszerei közül kimagaslik a *szívkatéterezés*. Másként *szívszondázás*-nak is nevezhetnénk, mert lényege abban áll, hogy a plasztikus anyagból készült szondát a karvénán keresztül egészen a szívbe tólják fel és azulán a szonda helyzetét röntgennel állapítják meg. A szívkatéter megnyitja az utat, a forgalmat a szív üregei és a külvilág között...

Új vitamint fedeztek fel!

Eddig kilenc vitamint ismertünk, de tudtuk, hogy a vitaminkutatás aktái még nem zárultak le. Most érkezik hír arról, hogy *Goetsch* professzor felfedezte a *T-vitamint*, amelynek jelző betűje a termiáktól, a fehér hangyáktól ered, mert felfedezője e rovarokban találta meg először az új vitamint. Kiderült, hogy a nagy, harcoló, «katona»-hangyák, amelyeket nagyobb fejükről lehet felismerni, csak a T-vitamin hatására különülnek el a többiektől. Sikerült e vitamin etetésével nagyfejű termitákat létrehozni, olyanokat, amilyeneket a természet nem ismer, tehát *újabb bizonyítéka adódott a természet alakíthatóságának.*

A T-vitamin azonban nemcsak a rovartan szempontjából érdekes. Kiderült, hogy a T-vitamin a növekedést állatokon és embereken elősegíti, kenőcsben vagy puderben alkalmazva az ekcémát gyógyítja és égési sebeket is igen kedvezően befolyásol. Az élesztő tartalmazza nagyobb mennyiségben.

W.

Tűz. Csütörtökön késő délután tűz ütött ki a Szvetenay-utca 37. számú házban lévő vegyiüzemben. A tűzoltók nagy készültséggel vonultak ki és rövid idő alatt eloltották a tüzet.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, férje Brill Salamon, menye özv. Bolgár Zsigmondné, egyetlen unokája Györgyi, testvérei, rokonai, hűséges ápolói Zsuzsi és Franci, hogy
BRILL SALAMONNÉ
sz. FRANK TERÉZ
54-ik évi boldog házasság után egy nappal 76-ik születésnapja előtt, hosszú szenvedés után csendben elhányt.
Temetése pénteken délután ½3 kor lesz az óbudai temetőben.
Nyugodj békében!

A Népfrontot üdvözli az ország népe

Az ország dolgozó népe a legnagyobb lelkesedéssel és örömmel üdvözli a demokratikus erőknek az eddiginél sokkal szorosabb összefogását, a Magyar Függetlenségi Népfront megalakulását. Az ország minden részéből az üdvözlő táviratok százaival keresik fel a dolgozók a Magyar Függetlenségi Népfront Országos Tanácsát, kifejezve azt az elhatározásukat, hogy egy emberként állnak a Népfront, annak elnöke, *Rákosi* Mátyás, a magyar dolgozó nép nagy vezére mögött a szocializmus felépítésében.

Legutóbb Szécsény, Páli, Szentetornya, Tiszaluc, Bokod, Gáva, Ajak, Szabolcsveresmart, Újcsanálos, Bodrogkisfalud és sok más község dolgozó parasztjai küldöttek üdvözlő táviratot a Népfront elnökségének.

Komoly, nehéz küzdelmek a sakk-matadorok tornáján

A Budapest—Moszkva sakkmérkőzés utolsó fordulóját csütörtökön játszották le. Az érdeklődés még az előzőeknél is nagyobb volt.

A *Szabó—Lilienthal* mérkőzés spanyol megnyitással, zárt védelemmel indult, végül döntetlenül végződött. *Flohr—Barcza* a vezércsel Nimród-védelmét játszotta. Flohr többszörös cserékkel korán a végjátékra tért át. *Szmiszlov Gereben* ellen Caro—Kann-nyitásban gyalogost áldozott és éles támadáshoz jutott. A 23. lépés után győzött. *Szimagin—Flórián* sziciliai megnyitás után mindkét részről eredeti felvonulással tért a középjátékra. *Vajda—Kotov* sziciliai scheveningeni változattal dolgozott. Izgalmas végjáték után a 28. lépésnél Kotov nyert. A *Ragozin—Benkő* játszmánál ugyanez volt a megnyitás, csak Ragozin nem kezelte olyan élesen, mint Vajda *Szily—Averbach* spanyol megnyitásánál a b2—d4-es változatban világosnak van kezdeményezése. Averbach kitűnő ellenjátékot szervez és a 23. lépés után spanyol cserevállozatlal döntetlenre végez. *Tipary—Bronstein* vezércsel hollandi védelme némi előnnyel Bronstein került ki a nyitásból.

A játék mindkét részről igen éles, nehéz a küzdelem.

Változások a labdarúgó csapatokban

A Vasas, UTE és FTC kizárási és az MLSz örökre szóló kitiltási határozatai természetesen változásokat okoznak a csapatösszeállításokban.

A *Vasasoknál* a Pósa jobbhátvéd és Moór középfedezet megoldás csak ideigienes volt, miután Lőrincz ki volt tiltva. Vasárnap Lőrincz már játszik és Pósa előrekerül fedezetnek, lehet, hogy ő lesz a középfedezet. Az *UTE*-ben Suhai lesz a jobbszéső, Szusza a jobbösszekötő, Várnai a középcsatár. A balszárny még megoldásra vár, Bódis, Fejes, Halasi, Markusovszky, Horváth a jelöltek. A *Ferencvárosban* ujra játszik Kispéter, Csanádi jobbfedezet lesz. Lehet, hogy Lakat előremegy balösszekötőnek, de valószinübb, hogy Lyka legalább őt a helyén hagyja a fedezetsorban és balösszekötőben Tihanyi, Guba, Hernádi vagy Horváth közül kerül be valaki.

Pénteken kezdődik a «tavaszi» ökölvivó idény

A MÖSz tavasszal is nagy műsort bonyolít le. Áprilisban *Olaszország*, májusban *Csehszlovákia* válogatottait fogjuk látni Budapesten, míg júniusban Oslóban veszünk részt az *Európa-bajnokságokon*. Közben öt héten keresztül a most már körmérkőzés alakjában megrendezendő *NB I.* és *NB II.* csapatbajnoki mérkőzéseket vívják az ökölvivó élcsapatok.

Ezt az új „tavaszi" ökölvivóidényt pénteken, március 18-án este félnyolc órai kezdettel a Sportcsarnokban megrendezendő *válogató verseny* vezeti be. Az ökölvivó kapitány erre az első válogatóra a következőket hívta meg: Molnár, Deák, Szarka, Szigeti, Horváth (Csepel), Horváth (Kaposvár), Farkas, Juhász, Buday, Németh, Bene I. Salamon, Bán, Záhorszky, Borsodi, Kócza, Gorgosilic, Homolya, Papp, Szabó, Torma III. Pievara, Bene III., Hauk, Kapocsi, Piatrik, Fehér, Kára.

★

Válogatott labdarugó mérkőzések. Irország—Skócia 2:2 Belfastban. Csehszlovákia—ATK 4:2, triálmérkőzés Prágában. Ausztria válogatott — Dinamo (Zágráb) 2:5, trialmérkőzés Bécsben.

Az Országgyűlés bizottságainak ülései

Az országgyűlés pénzügyi, valamint külügyi bizottsága március 18-án, pénteken délután 3 órakor együttes ülést tart. Tárgy: A Magyar Köztársaság és a Román Népköztársaság között az egyenesadók, valamint az öröklési illetékek tekintetében a kettős adóztatás elhárítása tárgyában kötött egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

Ezután az alkotmányjogi és közjogi, valamint közigazgatási bizottság tart együttes ülést, melyen az országgyűlési választásokra vonatkozó törvényes rendelkezések módosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

Az országgyűlés gazdasági bizottsága március 22-én, kedden déli 12 órakor ülést tart.

Hangverseny

MÁV SZIMFÓNIKUSOK

ma, pénteken 8-kor a Zeneak. Műsoron: Dukas: Bűvészinas. Schönberg: Dicsőült éj. Kodály: Galántai táncok, Bruckner: VII. szimfónia. Vez.: Szőke. —

Eső, hózápor

A Meteorológiai Intézet jelenti: Az Atlanti óceán felől előnyomuló tengeri légtömegek változókonnyá teszik az időjárást, csaknem egész Európa felett. Mivel ezek a légtömegek az Atlanti óceán északi részéről érkeznek, az évszakhoz képest hűvös az idő.

Hazánkban szerdán időnkint megélénkült az északnyugati szél. A változó felhőzetből sokfelé hullott többizben is záporeső, vagy hózápor.

Budapesten csütörtökön este a hőmérséklet 3 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 757 mm, mérsékelten emelkedő

Várható időjárás péntek estig: Időnként élénk nyugati, északnyugati szél, felhőátvonulások, többfelé futó eső, havaseső, esetleg hózápor. A hőmérséklet alig változik.

A Fővárosi Népművelődési Központ szabadegyetemén pénteken délután 6 órakor *Heckenast* Gusztáv «Értelmiségünk útja Világosig», szombaton délután 6 órakor *Buzágh* Aladár: «Műanyagok» címmel tart előadást a Pázmány Péter-tér 1. szám alatt.

Porcellánfestők, szűrszabók, mézeskalácskészítők, szíjjártók, műszerészek mestermunkái a Mezőgazdasági Kiállításon

A Budapesten március 23-án megnyíló Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár katalógusa érdekes és tanulságos olvasmányt jelent az érdeklődők és a szakemberek számára. A katalógusban ugyanis államosított üzemeink, állami mintagazdaságaink, gépállomásaink, a mezőgazdasági hatóságok s az egyre jobban erősödő parasztszövetkezetek gazdag anyaga mellett felvonul kisiparosságunk és a népi háziipar szine-java is. Hogy csak néhány példát ragadjunk ki a névsorból: mézeskalács-készítők, művészi kerámikusok, bronzöntők, csizmadiák, szijjártók, asztalosok, bognárok, műszerészek, rádiómechanikusok, szabók és szűrszabók mestermunkái díszítik a kisipar és háziipar pavillonjait. Dolgozó kis- és középparasztságunk nagy tömegekben veszi igénybe az 50%-os MÁV kedvezménnyel járó vásárigazolványt s így kínálat és kereslet a legnagyobb mértékben egymásra talál: a falu dolgozói a kállításon megtalálnak mindent, ami a falu munkája, háztartása és kultúrája számára szükséges. A nagy vendégforgalomra való tekintettel a főváros legszebb szállodái, fürdői, szórakozóhelyei és színházai díjkedvezményt ajánlottak fel a vásár látogatóinak. —

Színházi hírek

Kitüntették „Valahol Európában" című film szereplőit

A köztársasági elnök csütörtök délelőtt nyujtotta át a *«Valahol Európában»* című film alkotóinak és művészeinek a kitüntetéseket. — Örömmel adom át ezeket a kitüntetéseket — mondotta a köztársasági elnök — ezért a szép és jó munkáért. A népi demokrácia megbecsüli a művészek magasrendű munkáját

A kitüntetettek nevében *Somlay* Artur mondott köszönetet.

Kitüntetést kaptak — mint már megirtuk — *Somlay* Artur, *Gábor* Miklós, *Bánky* Zsuzsa, *Budai* Dénes, *Pán* József és *Hegyi* Barna.

A nép nevében címen a *Bartók Szövetség* Városi Színházban tartott hangversenye a márciusi ünnepségek programmjához tartozik. Mint mű és bár nem érte el a rádióbemutató nivóját, mint tolmácsolás egyaránt kiemelkedik *Szabó* Ferenc *Farkasok dala* négytételes s a végén 8 szólamúvá fokozott kantátája. A mesteri tudással irt, állandó polifon hullámzásban kiteljesedő alkotás új irodalmunk legigényesebb ópusza. A férfi szólamokat különösen próbára tevő darab minden szónál hatásosabban hirdeti a *Budapesti Kórus* páratlan muzikális eredményeit. Igen jól sikerült alkotás *Szabó* poétikus *Orosz lakodalmasa*. Úgy itt, mint a többiekben, a műsor jelentős részét vállaló *Győri Waggongyári Énekes* hangja és munkája figyelemreméltó. *Székely* képességeket próbára tevő 137 zsoltára értékes beérzőkészség és helyes anyagkezelés. *Kadosa* e koncert cimét szolgáltató művében, mintha ború leselkednék. Szerzeményei kapcsán ott bujkál a kérdés: vajjon énekelt-e kórusban valaha? A *Budapesti Általános Munkás Daegylet* élén *Fürst* Lajos reménytkeltő karvezető talentum. Sok igyekezet a *Tungsram* dalkör. Megkapó látvány a *Kossuth* és *Petőfi Akadémia* énekkara. Legszebben unisonóik hangzanak. A közös éneket országos név: *Bárdos* Lajos vezette. Nagyon jó volna, ha tömegdalnak használható *Talpra magyar* kompozicionk lenne.

Szekula Jenő, a kiváló fiú április 21-én a Fészek-klubban meghivott közönség előtt szerzői estet tart, amelyen a legnépszerűbb művészek lépnek fel.

Somló József operaénekest a Színművészeti Főiskola operettstudiójának énektanárává nevezték ki.

Tabi László, a *„Végállomás kiszállni"* című darabjának, amely nagy sikerrel fut a *Belvárosi Színház*-ban, szombaton lesz az első vidéki premierje a debreceni Csokonai-színházban. Egyszerre 14 napra tűzték ki a vígjátékot, ami vidéki viszonylatban nagy szám.

Uj kisfilmek készülnek: „Jó cipőben jól jársz" címmel cipőiparunkról, „Kamránk kincse" — a sertéstenyésztésről, „Falusi fiatalok" — az ifjusági tömegszervezetek munkájáról, „Jobb félni, mint megijedni", pedig az OTI balesetelhárító oktató filmje.

A grúz népi táncosok és énekesek csoportjának produkciójáról kisfilmet készítettek a Hunniában.

Az idei filmversenyeket *Locarnoban* június 30—július 10-e között rendezik. *Marienbadban* július 23-tól augusztus 3-ig tartják a filmnapokat, a hagyományos *velencei Bienna'e* augusztus 11-től augusztus 31-ig tart. A *cannesi* Filmfestival palotájának építőmunkálatai már befejeződtek és a filmversenyt itt valószinüleg szeptemberben megtartják.

Ingrid Berglann, a hollywoodi Oscar-díj legesélyesebb jelöltje a Szent Johanna film főszerepében teljesített művészi munkája miatt.

A Harmónia zenekar szláv estje hatásosan demonstrálta a jó úton haladó együttes fejlődőképességét. Előadásuk főszámuk, a *Dvorzsák Uj világ szimfónia* lassú tételben kulminált. Itt a szépen hangzó vonósok kvalitása és a rézfúvók használhatósága egyaránt kitűnt. A vezénylő *Majorossy* Aladár színérzékeny képzelettel párosuló kultúrált muzikalitása elemében volt s értékes nevelőmunkája izes gyümölcsöt érlelt. A közreműködő *Radnai* Gábor kvalitásos hegedűs, de nem volt kellően diszponálva s a kényes Csajkovszki koncertben a zenekar sem kifogástalan.

Ojsztrach élménye

A lemezek és a rádió hallatán sokszor eltünődtünk, milyen nagyszerű lehet is az a szovjet hegedűtanítás, amely azon az emlékezetes brüsszeli versenyen nemcsak a győztes *Ojsztrach és a második Odnoposzoff* klasszisát termelte ki, hanem még további négy díjat is vitt haza és a magyar *Virovai* személyében más nemzetiséget csak a hetedik helyen engedett szóhoz jutni. Csütörtökön az iskola reprezentánsának személyében megkaptuk feleletként a hiteles mércét. Ojsztrach játékában a legelszántabb kritikus sem találhat hibát. Itt aztán minden együtt van, amit csak hangszeres, zenei és szellemi vonatkozásban kívánhatunk. Minél egyszerűbb valami a művészetben, annál nemesebb. Ojsztrach egyszerűsége páratlan gazdagság. Az ő zárt nyugalma, kristályos formálása olyan, mint a fehér fény, mely minden más fényt magában foglal. Plasztikus tisztasága sokféle szépség eredője.

Épp azért tud a legkülönbözőbb stílusokba behatolni, mert csak egyik vagy másik összetevőjének kell erősebben hangsúlyt adni, hogy rokonsága a szerzőkkel, mint kölcsönös kapcsolat lépjen előtérbe. Ott is, ahol nem napsugaras az út, mint a Vitali: Chaconne vagy a Beethoven G-dur románc, hanem a lélek legbensőbb rejtekeinek feltárásáról van szó, mint a Brahms D-moll szonátájában, ott is egész embert ad. Káprázatos hegedűkvalitásai a Sibelius D-moll koncertben kulmináltak. A nagyszabású hangversenyhangulat sajátos varázsa régen érvényesült úgy, mint ezen az estén. A közönség fogadta Ojsztrachot, mint elsők között az elsőt. (G. E.)

Tizezer lakóház épül az ötéves terven belül

A Szovjetunió példájára az 5 éves terv keretén belül a házakat gyárilag állítják elő. A Soroksári-úton épitendő házgyár a házak főbb építési szerkezeteit és épületalkatrészeit fogja legyártani. A mechanikai kísérleti laboratóriumokban befejezés előtt állanak azok a kísérletek, amelyek a könnyűbeton felhasználását és az önköltségcsökkentését teszik lehetővé. Az új tervek szerint a drága faanyagot vasbetonnal helyettesítik.

A rádió műsora

PÉNTEK

KOSSUTH RADIO

6: Falurádió. **6.30:** Hanglemezek. **7:** H. 7.25: Reggeli zene. **7.45:** E **8:** Szív küldi. **11.30:** Hanglemezek. **12:** H. 12.15: Jazz. **13:** E. 13.15: Szalali muzsika. **14:** H. 14.15: H szerből. 14.30: Énekegyüttes. **15:** Művészlemezek. **15.30:** Mélyhegedű. **16:** Rádiósuli. **16.40:** Term. H. **16.55:** Műsorism. **17:** H. 17.10: E. 17.30: A dalirodalom remekei. **17.50:** H oroszul és szerből. **18.15:** E. **18.30:** Vihar. Dráma. **19.15:** Magyar nóták. **19.25:** E. **19.30:** Falurádió. **20:** H. **20.20:** H németül. **20.35:** A Rádiózenekar. **21.50:** Sakk. **22:** H. **23:** Diszhangverseny. **24:** H. **0.10:** H franciául, angolul és esperantóul.

PETŐFI RADIÓ

5.30: Hanglemezek. **6.45:** Torna. **7:** Reggeli zene. **7.20:** MNDSZ hirek. **7.30** Jazz. **8:** H. **8.15:** Kamarazene. **9:** Magyar nóták. **10:** H. **10.10:** Hanglemezek. **10.50:** Rádióiskola. **14.30:** Hegedű, zongora. **15:** Jazz. **16:** Orgona. **16.30:** Hangos Ujság. **17:** Táncezene. **18:** Ifjuság hangja. **18.20:** Bajazzók. **19:** Népiskola. **19.30:** A Várszinház melódiái. **20.15:** Grieg hanglemez. **20.30:** Sakk. **20.50:** E. **20.55:** E. **21:** H. **21.15:** Sport. **21.30:** E. **21.35:** Kiváncsi mikrofon. **21.50:** Svéd dalok és táncok. **22.35:** Szív küldi.

Városházi hírek

A budapesti vágóhidakon az elmúlt hónapban 24.709 állatot vágtak le. Ebből szarvasmarha 13.787, borjú 5515. aprómarha 147, sertés 4905 A lóhúsüzem részére 455 lovat vágtak le.

A KIK kezelésébe ma már több mint 500 épület és mintegy 68.000 lakás tartozik. Az egyhavi házbérbevétel már megközelíti a 10 millió forintot.

Az iparügyi miniszter felfüggesztette a Budapesti Mű- és Aranyhímzők Ipartestületének önkormányzatát és a polgármester ennek következtében *Bartók* Györgyöt rendelte ki hatósági biztosként.

A kultuszminisztérium művészeti főosztálya pályázatot hirdet olyan elbeszélő költeményre, amely a dolgozó magyarság szenvedéseiből, szabadságküzdelmeiből vagy az ujjáépítés hősies teljesítményéből veszi tárgyát. A költemény terjedelme tetszés szerinti. I. díj 2000 forint, II. díj 1500 forint, III. díj 1000 forint. A pályaművekel jeligés levelekkel 1949 július 1-ig kell beküldeni a művészeti főosztály irodájába. (V. Báthory-utca 5, III.)

Ma: A VÉRZŐ VÁROS

Ára:
60 fillér

Magyar Nemzet

Péntek
1949 március 18
V. év 64. szám

Meghiusultak a berlini valutakérdés rendezésére irányuló tárgyalások

A Biztonsági Tanács részéről a berlini valutakérdés megoldására kiküldött szakértő bizottság *beszüntette működését*, mivel a négy nagyhatalom között nem sikerült megegyezést létrehoznia.

A semleges pénzügyi szakértők jelentéséből kiderül, hogy a bizottság a négy megszálló hatalom elé olyan *áthidaló javaslatot* terjesztett, amely szerint egész Nagy-Berlin területén bevezették volna a keleti márkát és ugyanakkor megszüntettek volna minden forgalmi korlátozást a nyugati övezetek és Berlin között. Míg a Szovjetunió hajlandó volt ezt a javaslatot további megbeszélések alapjául tekinteni, a nyugati hatalmak először hosszabb időt kértek a válasz megadására, majd *a USA elutasította a javaslatot*. Az amerikaiak szerint ez a javaslat nem lehet alapja egy igazságos megoldásnak, mert szerintük Berlin kettészakítása már túl messzire haladt előre, semhogy lehetővé tegye a négyhatalmi ellenőrzést a berlini pénzforgalom felett. Ehelyett azt ajánlotta, hogy a keleti márka forgalmát a nyugati övezetekben *kizárólag a három nyugati nagyhatalom ellenőrizze* és ezt az álláspontot később Franciaország és Anglia is elfogadta.

Párizsi megfigyelők szerint a semlegesek jelentése és ama közlemény között, amelyet a francia kormány az ügyről szerdán este adott ki, *feltűnő ellentmondás mutatkozik*. A franciák a Szovjetunióra hárítják a felelősséget a tárgyalások sikertelenségéért, ami — mint baloldali körök kiemelik — a tényállásnak alapos elferdítése.

Mint az MTI közli, Londonban nem titkolják, hogy a nyugati hatalmak berlini megszálló hatóságai a német főváros nyugati körzeteiből teljesen ki akarják zárni a «keleti» márkát. Ezzel kapcsolatban jobboldali angol lapok is kénytelenek rámutatni egy ilyen lépés várható gyászos következményeire.

A *Daily Express* politikai levelezője hangoztatja, hogy a keleti márka kizárása kétségkívül véget fog vetni még annak a csekély kereskedelmi forgalomnak is, amely a német főváros keleti és nyugati körzetei között folyik. Még a jobboldali lap is kénytelen megállapítani, hogy «az élelmiszerekben gazdag keleti övezet teljes elszigetelése a berlini kormányzat tökéletes csődjéhez vezethet.»

Boulier abbé a békéről

Szerdán este nagy békegyűlésen foglalt állást több francia gyár munkássága a háborús uszítók ellen. Felszólalt *Boulier* abbé is, aki kifejtette: látta a háborúsujtotta Magyarországot és Lengyelországot, de látta a magyar és lengyel nép lelkesedését és élniakarását is, továbbá azt, hogy ezek a népek szabadon élnek országaikban. Ezek ellen a népek ellen akarják Franciaországot kalandba kergetni. *Nem lehetünk bűntársak ilyen gaztettben* — mondotta az abbé.

A svájci per margójára

Az MTI zürichi jelentése szerint a *Koordinationsstelle* nevű haladó svájci segélyszervezet ellen indított per eddigi menete világosan bizonyítja, hogyan értelmezik Svájcban a törvény előtti egyenlőséget. A svájci nép az üggyel kapcsolatban visszaemlékezik a más nagy perekben alkalmazott megkülönböztető bánásmódra.

Így például néhány hónappal ezelőtt nagy hamisítási ügy foglalkoztatta a svájci közvéleményt. Egy üzérkedő társaság külföldi követeléseknek svájci tulajdonként feltüntetésével hatalmas nyereségeket vágott zsebre. Az ügybe igen magas körök voltak belekeverve. A vizsgálat csak igen vontatottan indult meg és csak igen nehézkesen közölték a bűnösök nevét. Egyikük *Petitpierre* külügyminiszter fivére volt. Végül is az egész ügyet a haligatás fátylába burkolták.

Bevin amerikai útja

Franks washingtoni brit nagykövet Acheson amerikai külügyminiszterrel folytatott megbeszélése után sajtótudósítók előtt kijelentette, hogy a külügyminiszterrel megvitatta *Bevin* küszöbönálló washingtoni látogatásának részleteit. *Március 31-e körül várják Washingtonba Bevint, aki az Atlanti-szerződés aláírása céljából érkezik oda.* A nagykövet hozzátette, nem lenne meglepetés számára, ha Bevin az amerikai fővárosban az Atlanti-szerződésen kívül *másról* is tárgyalna.

Nem tud megalakulni az új kínai kormány

Kínából Párizsba érkezett jelentések szerint a Kuomintangon belül felmerült ellentétek miatt *Ho* tábornok kinevezett miniszterelnök még mindig nem tudta kormányát megalakítani. Úgy tudják, *hogy a Kuomintang mindkét szárnya a tábornokra erős nyomást gyakorol.*

A kínai krónikához tartozik az a jelentés is, amely szerint újabb vád alapján a legfelsőbb ellenőrző bizottság *Szun-Fo* lemondott miniszterelnök ellen *eljárást indított állami vagyon tisztességtelen célokra történt felhasználása miatt.*

Illetékes hely nyilatkozata

magyar delegátusok vízum-kérelmének az Egyesült Államok külügyminisztériuma által történt visszautasításáról

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Allen, az Egyesült Államok külügyminisztériumának államtitkára sajtókonferencián bejelentette, hogy visszautasította a New Yorkban március 25-én megnyíló Kulturális és Világbéke Konferencia magyar delegátusainak vízumkérelmét. Az elutasítás indokolásánál hivatkozott arra az állítólagos „bánásmódra", amelyben az Egyesült Államok diplomatáit Magyarországon részesítették.

Magyar illetékes helyen ezzel kapcsolatban kijelentik, hogy az amerikai kormánynak ez az elhatározása nem érte meglepetésként a magyar közvéleményt, hiszen az Egyesült Államok hivatalos köreinek magatartása az utóbbi időben Magyarországgal szemben állandóan támadó volt. Nyilvánvaló, hogy az amerikai hatóságok nem mernek vezető magyar értelmiségieket az Egyesült Államok területére beengedni. A Mindszenty-ügyben ugyanis a felelős amerikai tényezők és a sajtó olyan hangos propagandát fejtettek ki, hogy a magyar küldöttség amerikai tartózkodása során feltétlenül az érdeklődés előterébe került volna. Az amerikai kormány nem mert szembenézni azzal a lehetőséggel, hogy a magyar delegáció megmutassa, mi a Mindszenty-ügyben a való helyzet. Amerikában ugyanis nemcsak a sajtó, hanem a hivatalos tényezők is a közvéleményt a Mindszenty-ügyben hónapok óta tudatosan félrevezették. Az általuk is ismert és tudott tényeket úgy csoportosították és úgy ferdítették el, hogy ez saját politikájuknak megfeleljen és ezzel tulajdon közvéleményüket és a nemzetközi közvéleményt Magyarország, a népi demokráciák és a Szovjetunió ellen hangolhassák.

A Kulturális és Világbéke Konferencián a magyar delegáció felszólalásai nyomán kiderült volna az igazság s ez az, amitől az amerikai propagandisták mindennél jobban félnek. Amerikában, úgylátszik, nem tudják elviselni, hogy országuk területén független és demokratikus férfiak nyíltan elmondják véleményüket a háborús uszításról s kiálljanak a béke ügyéért.

Nem lehet kétséges, hogy a békéért küzdő nemzetközi közvélemény is elítéli az Egyesült Államok külügyminisztériumának önkényes képését.

Vihar és verekedés a római parlamentben

Az olasz parlamentben egész éjjel folyt a vita az Atlanti Szerződésről. Valamennyi kommunista és szocialista képviselő egymásután szólalt fel, hogy tiltakozzék a keresztény-demokrata kormány ama szándéka ellen, amely az olasz népet az amerikai háborús gépezetnek veti oda.

A vita során az egyik kommunista képviselő bejelentette, hogy Terniben egy halottja és négy sebesültje van az Atlanti Szerződés elleni tiltakozásnak a csendőrök fegyverhasználata következtében.

A kommunista képviselők «gyilkosok» felkiáltásokkal fordultak a kormánykoalíció képviselői felé, a mind viharosabb szócsata verekedéssé fajult.

Rómában délután öt és hat óra között általános sztrájk volt.

Elutazott a bolgár kormányküldöttség

A *bolgár kormányküldöttség* szerdán éjjel elutazott Budapestről. Elutazásuk előtt a küldöttség tagjai Kolarov külügyminiszter vezetésével szerdán még látogatást tettek a *MAVAG*-ban. Jelen volt *Kossa* István iparügyi miniszter, *Berei* Andor külügyi államtitkár és *Marosán* György, az MDP főtitkárhelyettese. *Kemény* Ferenc üzemi titkár üdvözölte a bolgár vendégeket. Kolarov külügyminiszter válaszában hangsúlyozta, hogy a szocializmust csak akkor sikerül megvalósítani, ha követjük azokat a tanításokat, amelyeket a proletariátus nagy tanítómesterei, Lenin és Sztálin foglaltak össze nagy munkájukban. Ezután átnyujtották Kolarov külügyminiszternek a MAVAG és a Ganz dolgozói által *Dimitrov* miniszterelnök számára készített ajándékát: egy bronz munkás-szobrot és egy turbina kicsinyített mását, azonkívül a bolgár kormányküldöttség tagjai számára készített ajándékokat: egy-egy miniatürmozdonyt és vasúli kocsit.

Szerdán este a bolgár követség *sajtófogadást* rendezett az itt tartózkodó bolgár küldöttség tiszteletére. A nagy számban megjelent bel- és külföldi újságírók különböző kérdéseket intéztek Kolarov külügyminiszterhez, aki a kérdésekre adott válaszában kihangsúlyozta a bolgár termelő szövetkezetek nagy szerepét, ismertette a most induló ötéves terv részleteit, kifejtette, hogy ezen a vonalon elsősorban a *Szovjetunióval* és a népi demokratikus országokkal kötött kereskedelmi megállapodásoknak van nagy jelentőségük. Kijelentette, hogy a bolgár-magyar együttműködésnek igen nagy lehetőségei vannak. Elmondotta az újságíróknak, hogy a bolgár kormányküldöttség tagjaira a Magyarországon látottak rendkívül mély benyomást gyakoroltak. Egy kérdésre kijelentette, nem igaz, hogy Bulgária meg akarná szerezni *Macedóniát*. Kijelentette, ha az idegen megszállók kivonulnak Görögországból, meg lesz a módja annak, hogy Bulgária és Görögország között megteremtsék a békét.

A bolgár követség este a *Gellért*-szállóban rendezett fogadást. A vendégeket Marco *Temmalov* budapesti bolgár ügyvivő és felesége fogadta. Megjelent *Szakasits* Árpád köztársasági elnök és felesége, *Rákosi* Mátyás és felesége, ezenkívül a magyar kormány tagjai teljes számban, a diplomáciai testület sok tagja *Puskin* nagykövettel az élén és a magyar társadalmi és politikai élet számos vezető tagja.

A bolgár kormányküldöttség éjjel 12 órakor utazott el a Keleti-pályaudvarról. Búcsúztatásukra megjelent *Rákosi* Mátyás, *Dobi* István, *Vas* Zoltán, *Marosán* György *Révai* József.

Huszonhét billió kalória értékű mezőgazdasági növényt termelünk évente

Rákosi Mátyás, a Magyar Függetlenségi Népfront elnöke március 15-i beszédében megemlítette, hogy az ötéves terv keretén belül mintegy 21.000 traktorral fogjuk gazdagítani mezőgazdaságunk gépállományát. A *Magyar Távirati Iroda* munkatársa a gépesítéssel kapcsolatban beszélgetést folytatott *Csala* István földművelésügyi miniszterrel. A miniszter kijelentette, hogy a saját földjükön dolgozó parasztok boldogan fogadták a gépállomásokat. Magyarországon évente 27 *billió kalória* értékű emberi és állati táplálkozásra alkalmas mezőgazdasági növényt termelnek. Ebből 10.5 billió évi kalóriaérték közvetlenül emberi táplálkozásra alkalmas. A többi kalóriaértéket állatokkal etetjük fel. Ebből pedig 6 billió kalóriaérték az igaerőt szolgáltató állatállományunk etetésére szükséges. Ez a mennyiség akkor is felhasználásra kerül, ha az állat nem végez produktív munkát. Mezőgazdaságunknak az ötéves terv keretén belül való jelentős gépesítése részben szükségtelenné teszi az állati igaerőt és így a felszabaduló takarmányt felhasználhatjuk olyan állatok etetésére, amelyek nem igaerőt adnak, hanem emberi táplálékra alkalmas anyagokat szolgáltatnak.

A Népfront Országos Tanácsának tagjai

A tanács tagjai lettek:

Rákosi Mátyás, *Andics* Erzsébet, *Antal* János, *Apró* Antal, *Bajtai* Károly, *Balassa* Gyula, *Bologh* István, *Barcs* Sándor, *Bognár* József, *Csala* István, *Czéh* József, *Darvas* József, *Dobi* István, *Dögei* Imre, *Drahos* Lajos, *Drótos* Lajos (Borsod), *Erdei* Ferenc, *Erdei* Mihály, *Fadgyas* Jenő (Szatmár), *Farkas* Mihály, *Fekete* Sándorné, *Gelei* Ernő, *Gerő* Ernő, *Gém* Ferenc, *Gosztonyi* János, *Gyöngyösi* János, *Harustyák* József, *Horváth* Márton, *Jámbor* István (Hajdu), *Jóborn* Magda, *Kádár* János, *Kállai* Gyula, *Károlyi* Mihály, *Kende* Zsigmond, *Kiss* Gergely (Békés), *Koblenz* István, *Kossa* István, *Kovács* István, *Köböl* József, *Kovács* Károly, *Kodály* Zoltán, *Kun* Ferencné, *Lakatos* Dezső (Zala), *Lakatos* József (Baranya), *Marek* József, *Marosán* György, *Mekis* József, *Molnár* Zoltán (Somogy), *Nagy* Dániel, *Nagy* Imre, *Cs. Nagy* Júlia, *Nagy* Mária, özvegy *Nádasdy* Józsefné, *Nánássy* László, *Nógrádi* Sándor, *Non* György, *Ortutay* Gyula, *Ortutayné Kemény* Zsuzsanna, *Ökrös* Sándorné (Győr megye), *Parragi* György, *Pálffy* György, *Piros* László, *Pongrácz* Kálmán, *Rajk* László, *Ratkó* Anna, *Rácz* József, *Révai* József, *Rónai* Sándor, *Rusznyák* István, *Seregélyi* József, *Szabó* Pál, *Szíjjártó* Lajos (Pest megye), *Szilágyi* Rózsa, *Szlávik* Miklós, (Szabolcs), *Szűcs* Ferenc, *Teleki* Balázs (Szolnok m.), *Tóth* Antal, *Tóth* Matild, *Vajda* Imre, *Vas* Zoltán, *Vedres* Márk és *Veres* Péter.

Kik tartoznak jóléti hozzájárulást fizetni

A kormány legújabb rendelete szerint tizenhat forint jóléti hozzájárulást tartozik havonként fizetni a munkáltató minden munkavállalója után jóléti, szociális, egészségügyi, kulturális, sport célokra, ha vállalatában tíz vagy ennél több, de száznál kevesebb munkavállalót foglalkoztat és ha vállalatában jóléti intézmény nincs rendszeresítve. Mezőgazdaságban foglalkoztatott gazdasági munkavállalók után jóléti hozzájárulást nem kell fizetni.

A főváros gazdasági értekezlete

A főváros csülörtöki gazdasági értekezlete 50.000 forintot engedélyezett a központi Tüdőbeteggondozó Intézet röntgenkészülékének korszerűsítésére. Dr. *Bakách* Tibor tisztifőorvos javaslatára az értekezlet hozzájárult, hogy az iskolák, a kórházak, az anya- és kisdedvédelmi intézetek részére 30.000 adag himlőnyirkot vásároljanak a Szérumtermelő Nemzeti Vállalattól.

Újabb üdvözlő táviratok a nemzeti ünnep alkalmából

A Bolgár Hazafias Arcvonal Nemzeti Tanácsa és a Bolgár—Magyar Bizottság Szófiában a magyar szabadságharc évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartott, amelyről táviratban üdvözölte *Rákosi* Mátyást, a Függetlenségi Népfront elnökét:

«Az ünnepi ülés résztvevői forró üdvözletüket küldik a magyar nép harcos fiának és vezetőjének, Rákosi Mátyásnak. A bolgár nép ma örömmel látja, hogyan épül ki az Ön vezetése alatt a magyar dolgozók egysége. Kívánjuk, hogy a barátság testvérnépeink között mindjobban elmélyüljön és együtt haladjunk megingathatatlanul a szocializmus kiépítésében a béke és a demokrácia frontján.»

A táviratot Lalju *Gancsev*, a Nemzeti Tanács tagja írta alá.

A Bolgár Hazafias Arcvonal Nemzeti Tanácsa és a Bolgár-Magyar Bizottság a 48-as magyar szabadságharc évfordulója alkalmából rendezett ünnepi ülésről táviratban üdvözölte *Szakasits* Árpád köztársasági elnököt.

Dr Mincso *Nejcsev*, a bolgár nagyszobranje elnökségének elnöke a magyar nemzeti ünnep alkalmából a következő táviratot intézte *Szakasits* Árpád köztársasági elnökhöz:

«A Magyar Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából a bolgár nagyszobranje elnöksége nevében és a saját nevemben üdvözlöm Önt és Önön keresztül az egész magyar népet. Kívánom, hogy a magyar nép eredményeket érjen el mind a népi demokratikus rendszer megszilárdításában, mind pedig abban a harcban, amelyet a tartós béke érdekében vívnak az összes szabadságszerető népekkel, élükön a Szovjetunióval.

Az albán népi köztársaság miniszterelnöke, *Enver* Hodzsa vezérezredes a következő táviratot intézte *Dobi* István miniszterelnökhöz:

«A magyar nép függetlenségi harcának évfordulója alkalmából az albán nép kormánya és a magam nevében a legmelegebb szerencsekívánataimat küldöm.

Ugyancsak jólétet és boldogulást kívánok a magyar népnek és újabb sikereket az egyre erősödő magyar népi köztársaságnak.»

Dr. Omer *Nishani*, az Albán Népi Köztársaság nemzetgyűlése prezidiumának elnöke, március 15e alkalmából meleghangú sürgönyt küldött *Szakasits* Árpád köztársasági elnöknek.

Miniszteri rendeletek a vendéglátóipari üzemek jogutódlásáról

A kereskedelmi miniszter két érdekes körrendeletet adott ki a vendéglátóipari üzletek tulajdonosváltozásával, illetve tulajdonjogának átruházásával kapcsolatban. Az egyik rendelet hivatkozik egy korábbi intézkedésre, amely lehetővé teszi, hogy olyan helyiségben, ahol közvetlenül megelőzően italmérést gyakoroltak, a tulajdonos személyében történt változás esetén az új tulajdonos jogfolytonosság címén megkezdhesse az italmérést. Tartozik azonban 30 nap alatt a pénzügyi hatóságtól az engedélyt megszerezni. Amíg az iparjogosítványok kiadása előzetes miniszteri engedélyhez van kötve 6 hónapon belül mutathatja be az új engedélyes a saját nevére szóló iparjogosítványt. A miniszter tudomására jutott, hogy egyes iparhatóságok megakadályozzák, hogy a vendéglátóipari üzlet új tulajdonosa a névre szóló engedély megszerzése előtt az italmérést folytassa és sok esetben jogosulatlan iparűzés címén indítottak az illetők ellen eljá ást. A miniszter szerint ez nem minősíthető jogosulatlan iparűzésnek az érvényben levő szabályok szerint.

A másik körrendelet kimondja, hogy amennyiben valamelyik vendéglátóipari üzletet, vendéglőt, kávéházat, kocsmát eladnak, az új tulajdonos részére csak akkor adható ki iparjogosítvány, ha bemutatja a korábbi tulajdonossal kötött oly értelmű megállapodását, mely szerint a vételár megfelelő részét a fennálló köztartozás kifizetésére fordítják.

A szakszervezetek szerepe a szovjet dolgozóknál

Mekis József, a Szovjetunióban járt magyar szakszervezeti küldöttség vezetője nyilatkozott gazdag tapasztalatairól, melyeket látogatása során szerzett. A szovjet szakszervezetek — mondotta — minden erejükkel segítik az ötéves terv megvalósítását. A társadalombiztosítás teljes egészében feladatkörükbe tartozik. Külön osztály foglalkozik a dolgozók munkakörülményeinek megjavításával, másik osztály a dolgozók lakásviszonyait, életkörülményeit vizsgálja. A Szovjetunióban lévő valamennyi szanatórium a szakszervezetek kezében van, amelyek ezenkívül 759 üdülőhellyel is rendelkeznek. Részletesen ismertette Mekis József azokat a magasnívójú intézményeket és létesítményeket, amelyek a szovjet dolgozók kultúrigényeinek kielégítését szolgálják. A Szovjetunió szakszervezeteit iparáganként építették ki.

Vedres Márk

VEDRES MÁRK szobrászművésznek megbízást adott a főváros arra, hogy a magyar ellenállás vértanuinak a Kerepesi temetőben felállítandó emlékművét készítse el.

Világ. 1949. febr 15.

Áthozat

Ár	Összes ár		Tiszta ár	
	Pengő	fill.	Pengő	fill.
			(Fizetendő Budapesten)	

Lapszám:

Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő
Tekintetes Müemlékek Orsz. Bi

Katholikus theológia, szépirodalom, remekírók és díszművek. Mindennemű iskolakönyvek, szótárak stb. □ □ Imakönyvek minden nyel-

STEPHANEUM NYOM

A SZENT ISTV

EGYESÍTETT ÜZEMEI

FOLYÓSZÁMI

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 30.

2 FILLÉR 1934

Bélyegmentes a m. kir. pénzügyminisztérium 1881 má kelt és a budapesti m. kir. pénzügyigazgatósághoz 20. érkezett rendelete értelmében.

1. Das Möbelwerk
1. Österreich
1. Mayland
1. a budai kir. palota ujjáé
1. Kurzsinszky: Bpest régi

Kultúrforradalmunk statisztikája

A Központi Statisztikai Hivatal folyóirata: a Statisztikai Szemle legújabb száma érdekes részletezésben ismerteti az 1950. év első 9 hónapjában elért fontosabb kulturális eredményeinket. Az a nagyarányú fejlődés, amely a számadatokból kiviláglik, fényesen bizonyítja, hogy ötéves tervünk megvalósítása során a kulturális fronton is nagy sikereket érünk el. Elsősorban a könyvtermelés vonalán jelentkezik a kultúrforradalom eredménye.

Az 1950. év három első negyedében egy millióval több könyv jelent meg Magyarországon, mint az egész előző évben

s ha a háború előtti könyvtermelést vesszük alapul, az idei év 9 hónapjának könyvtermelése több mint 40 millió példánnyal haladja meg az 1938. évi példányszámot.

Számokkal illusztrálva az örvendetes tényeket, kiderül, hogy idén 9 hónap alatt 4227 mű jelent meg 47,845.949 példányban, ami 49 százalékkal múlja felül a tavalyi hasonló időszak könyvtermelését. A legnagyobb arányú emelkedés a zeneművek, kották terén jelentkezik. A tavalyi háromnegyed esztendő 125 kottájával szemben, idén 262 zenemű jelent meg, példányszámuk pedig a tavalyi 208.000-ről 683.000-re emelkedett.

A megjelent könyvek közül 1175 tudományos, 112 ismeretterjesztő, 343 szépirodalmi, 64 ifjúsági és 877 tankönyv volt.

A kultúra terjedését, a könyvvásárlás fokozódását nagy mértékben segítette elő a dolgozó tömegek kultúrszomján kívül az a körülmény, hogy az idén megjelent könyvek ára jelentősen olcsóbbodott. Az átlagár alig éri el a 8 forintot művenként.

A marxizmus-leninizmus klasszikusai: Marx, Engels, Lenin, Sztálin művei közül 1,3 millió példányban jelentek meg, Rákosi Mátyás válogatott beszédeit 200.000 példányban adták ki.

Az ismeretterjesztő művek többsége természettudománnyal foglalkozik és közel 2 millió példány jelent meg belőlük. Így Keller: Hogyan keletkezett az élet? című művét 100.000. Hogyan alakítja át az ember az életet? című munkáját 75.000, Kacsinszkij: A talaj keletkezése és élete című könyvét 93.000 példányban adták ki. Jelentős példányszámban kerültek forgalomba statisztikai vonatkozású szakkönyvek.

A szépirodalmi művek adatai azt mutatják, hogy

idén háromnegyed év alatt 300.000 példánnyal több regény, vers jelent meg, mint tavaly az egész év folyamán.

Megjelent többek között 241 prózai mű 2,130.000 példányban, 40 verseskötet 169.000 példányban, 40 műsorfüzet 312.000 példányban és 22 színmű 116 ezer példányban. A magyar írók szépirodalmi művei közül Illés Béla munkái érték el a legnagyobb példányszámot a „Kárpáti Rapszódia" és a „Fegyvert s vitézt énekek" című kötetekkel, majd József Attila versei és Mikszáth Kálmán „Különös házasság" a következik a példányszám listán. A szovjet írók közül Azsajev: „Távol Moszkvától" és Gorelik: „A Sztálin-díjas" című műve 50—50.000, Fagyejev: „Az ifjú gárda és Solohov: „Új barázdát szánt az eke" című könyvei 40—40.000 példányban jelentek meg a magyar könyvpiacon.

A könyvtermelésben kiemelkednek a tankönyvek, amennyiben idén 277 új tankönyv jelent meg 7,279.000 példányban.

A magyar eredetű könyvek mellett 569 művet orosz, 79 könyvet a szomszédos népi demokráciák, 109 művet a nyugati és 58 könyvet egyéb nyelvről fordítottak magyarra. Az orosz nyelvből fordított 537 szovjet író több műve több mint 6,3 millió példányban jelent meg.

Érdekes adatokat tartalmaz a statisztika a magyar időszaki sajtó elterjedtségéről. A 8 budapesti és 17 vidéki napilap a háromnegyed év alatt több mint 227.7 millió, a 26 heti és havi lap több mint 61.6 millió, a 17 egyéb időszaki sajtótermék közel 5,5 millió példányban jelent meg.

Hatalmas arányban emelkedett ebben az esztendőben a filmszínházak látogatottsága. Mindenekelőtt figyelemreméltó a mozik számának szaporodása.

A tavalyi 845 mozival szemben idén szeptember végén már 1069 mozi működött az ország területén,

számuk tehát 26,5 százalékkal gyarapodott. A mozikat 32,9 millió főnyi közönség látogatta és 54.4 százalékkal emelkedett a szovjet filmek nézőközönségének tömege. Ezidőszerint Budapesten 98, a vidéki városokban 77, a falvakban 894 moziban tartanak előadást. Közel 55.000 tízszelvényes mozibérletet váltottak a filmek kedvelői.

Beszámol az adatgyűjtés a magyar filmgyártás eredményeiről is.

A háromnegyed év alatt 3 játékfilmet és 60 kisfilmet készítettek a magyar műtermekben.

Miután a játékfilmek az előzőeknél sokkal jobb kiállításban, magasabb technikai felkészültséggel készültek, 33.5 százalékkal emelkedett a magyar filmek előállítási költsége az előző évivel szemben. Szinkronizáltunk 12 játékfilmet, 32.600 méter hosszúságban. A szinkronizálási költségek a jobb minőség, a fejlettebb technika következtében sokkal magasabbak. Rendkívül megnőtt ebben az évben a külföld érdeklődése a magyar filmek iránt. Ezt mutatja az a körülmény, hogy

48 országba vittünk ki magyar filmet. A játékfilmeken kívül 56 magyar kisfilmet mutattak be külföldön.

A színházakra vonatkozóan csak a bérletezési adatokat dolgozta fel a statisztika. Budapesten az Operával együtt 51.600, vidéken 39.600 bérletet adtak ki a színházak. Ezek a bérletek 1,011.000 jegynek felelnek meg és minden 100 lakosra — a 10 éven felülieket számítva — 64 színházi bérlet esik. A vidéki városok közül Szeged 10.000 bérlettel, 140,000 színházjeggyel vezet a bérletező városok sorában. Második helyen áll Pécs 8250, harmadik helyen Miskolc 6050, majd messze következik Debrecen 4984 bérlettel.

A rádióelőfizetők száma a felszabadulás előtti időponthoz képest 50 százalékkal emelkedett.

Ezer lakosra az év első felében 62,7 rádióelőfizető jutott, de a fejlődés egyre tart. September végén 593.000 rádióelőfizetőt tartottak nyilván. A rádióelőfizetők kerek 40 százaléka munkás, 12,3 százaléka dolgozó paraszt, tszcs tag, 35.6 százaléka értelmiségi és alkalmazott, 4,5 százaléka alkalmazott nélküli kisiparos. Budapesten 12.076 tal, a vidéki városokban 7876-tal, a falvakban 12.089 cel emelkedett a harmadik negyedévben a rádióelőfizetők száma.

A mo a dolgo

Az ötéves terv első évén

Simon Lajos,

Az ötéves terv első esztendejének befejezésekor felkerestük Simon Lajost, az egészségügyi minisztérium politikai államtitkárát, aki a Magyar Nemzet munkatársa előtt beszámolt az esztendő munkájáról, eredményeiről és a jövő feladatairól egészségügyi vonatkozásban.

— Egészségpolitikánk területén elmondhatjuk, hogy igen nagy utat tettünk meg a felszabadulás óta — kezdte az államtitkár. — A hároméves terv egészségügyünk területén is az újjáépítés, a háború okozta sebek begyógyítását jelentette. A hároméves terv befejezésekor elértük, sőt helyenként túl is szárnyaltuk az 1938-as egészségügyi színvona-

Az én ötéves tervem első esztendeje

Elmondja Vedres Márk Kossuth-díjas szobrászművész

Diener Dénes Rudolf rajza

A gyönyörű, modern Lehel-téri pontházak egyikében lévő barátságos, meleg otthonában keresjük fel a magyar képzőművészek nesztorát: Vedres Márk szobrászművészt, aki az idei őszön töltötte be 80. életévét.

Ebéd utáni feketézés közben őszinte, meghitt beszélgetés alakult ki, amelynek során Vedres Márk egyszerű, keresetlen szavakban, de mindig a lényegre mutató bölcsességgel elmondja szívi munkájának eredményeit és jövendő terveit.

— Az én ötéves tervem első éve, sajnos, nem volt olyan termékeny, ahogy szerettem volna — szögezi le előljáróban a mester — Különösen sok időt veszítettem ebbe az új lakásba való költözködéssel. Sok vesződséggel járt az elefántcsonttorony-realizmusból a szocialista realizmusba való áttérés. Remélem, hogy ezt az újabb művészetet, a hagyományok törvényszerűségének megfelelőleg, meg tudom majd oldani és bízom benne, hogy a lemaradást ötéves tervünk folyamán be tudom hozni.

— De persze, azért csináltam valamit ebben az évben is — folytatja mosolyogva. — Megmintáztam a munkásmozgalmi mártírok emlékének öt alakját, majd ezeket kőbe faragtam. Készítettem egy kis bronz „Magvető" és két mellszobrot. Megterveztem a „Békestafféta" című szobrom alakját, részt vettem a Sztálin-szobor tervpályázatán és számos kisebb-nagyobb tervvázlatot készítettem elő.

— Azt természetesen igazán nem tudom előre, hogy az ötéves terv második évében mit tudok megvalósítani elképzeléseimből. Művészeti téren szerzett tapasztalatomnak, művészi kultúrámmal ellenőrzöm mindig munkámat és bizony nehezen hozok össze olyan művet, amely engem kielégít. És mert művészetben csak minőséget szabad bemutatni, sok munkám kerül vissza az agyagládába. Tartozok ezzel az önkritikával népi demokráciánknak, amely engem mindenben segít. Ami már most konkrét terveimet illeti: szeretném elkészíteni a „Békestafféta" életnagyságú szobrát, valamint egy, a hánvamunka dicsőítését ábrázoló, nagyméretű reliefet és egy szökőkút-tervemet. Ezenkívül az év folyamán bizonyára még több más szobortervre is sor kerülhet. Szóval jövőre is dolgozni akarok! Meg akarom ezután is hazudtolni a koromat!

Pillanatra elgondolkodik Vedres Márk, s utána befejezésül még hozzáteszi:

— A békeharc előreviteléről és a szocializmus építéséről semilyen vonatkozásban sem akarok lemaradni. Embertársaimat, a béke ügyét és népünk boldog jövőjét kívánom szolgálni ezután is az Országos Békebizottságban és a fővárosi tanácsban egyaránt.

Fehér hajtól és szakállától övezett jóságos tekintetében minden eddiginél határozottabb fény csillan meg, amint a békeharcról beszél, amelynek ifjúi lelkesedéssel áthatott, hős katonája Vedres Márk művészi alkotásaiban, élete példamutatásában, nagyszerű emberi magatartásában.

—csy.

---

tam és lapozgattam, ahogy nézegettem a képeket és a verseket és mindent, akkor egyszerre mintha kisütött volna a nap körülöttem, olyan volt minden, ahogy azt gondoltam, hogy hát hiszen én ezt akarom csinálni, ez a legjobb játék a világon énnekem, én legjobban tanulni szeretek!

Hogy énnekem játéknak már csak az jó, ami jó igazinak is és hogy abban a játékban, ami nem jó igazinak, csak üresség van, amivel nem érdemes tölteni az időt, mert akkor az ember tényleg csak agyonüti az időt, ahogy nagymama szokta mondani a dominónál, de az időt kár agyonütni, mert nagyon jó dolog. És akkor én egyszerre nagyon-nagyon boldog lettem és elmúlt a fejfájásom is és amikor anyuka bejött, azt kérdezte, miért sírtam, pedig én se sírtam, csak örültem, csak nagyon, mert nekem is az volt, amire nem merlem használni azt a szót az örsben, hogy felismerés, de most azt hiszem, már fogom merni használni és kötelességem is, szerintem, mert a mocsurinista úttörőnek is kötelessége, hogy közölje tapasztalatait társaival.

Most már be is fejezem ezt a fejezetet, csak még annyit akarok megírni, hogy akkor csináltam egy elég rendes tábla és a címe köré, ami az volt, hogy «Munkaterv a vakációra» kétoldalt egy-egy galambot rajzoltam és sokkal jobb lett, mint az őszi galambok, mert a rajzoláshoz nem feltétlenül szükséges hosszú élettapasztalat, csak megfigyelőerő, azt pedig úgy lehet fejleszteni, ha az ember jobban megnézi a természetismeret könyvében a galambnak a rajzát és kinéz az ablakon is sokáig, feltéve, ha olyan szerencséje van, mint nekem és sok galamb üldögél a szembenlévő ház tetején.»

ÉSZET

szabadságról

gáról és ‹ gyütteséről

háború, az ő profitjuk érdekében, — az nem kell nekünk. Mert sűrű erdőnk mélyén több a bátorság és az emberiesség, mint az ő városaikban, amelyekben az atommágyák őrdögi szándékait sugározzák.

— MIRŐL SZÓL MŰSORUKBAN SZEREPLŐ MÁSIK DARABJUK?

— A «Bigolo» egy néger szabadságharcos mártír volt, egy a mi elődeink közül, akit a gyarmatosítók gyilkos fegyverei letérítettek ugyan, — de Bigolo nem halt meg, mert Bigolo a szabadság szimbóluma lett és a szabadság örökké él szívünkben, vágyainkban, tetteinkben.

— A szabadság, a felszabadulás vágyát fejezik ki hangszereink is, a tam-tam, a xilofon, a gitár és a szaxofon. Ezt tükrözi a kórus hangja is ezt adja vissza táncunk ritmusa.

— MILYEN SZÁMOKKAL ARATTÁK LEGNAGYOBB SIKEREIKET?

Elmosolyodik.

— A színdarabokkal elsősorban. S azt hiszem, nem hangzik szerénytelenül, ha elmondom, hogy Varsó, Prága, Bukarest lelkes és szabad embere viharos gyorsasággal megtanulták tőlünk a «curi-curi» című dalunkat, ami azt igyekszik kifejezni, hogy szeretet, béke, igazság, bátorság és szabadság nélkül nincs emberhez méltó élet.

Zsolt Ágnes

ilmkultúránk
gy év alatt

az általános szellemi és anyagi jólétért, felemelkedéséért, a jövőért vív.

A most elmúlt esztendő volt az első olyan év Magyarországon, amikor

NEM VEGYÜLT ZAVARÓ HANG

a színház és a film működésébe. Nem volt színdarab és nem volt film, amely disszonánsan hatott volna abban a zenekarban, amely az új, szocialista magyar élet nyitányát játssza kultúránkban. Állami és fővárosi színházaink, filmalkotásaink művészi törekvéseikkel bele illeszkedtek népünk új életformáiba, céljaikban közös szándék vezette valamennyiüket, jól tudva, hogy a «művészi» különcködést, a különválást az igényeiben és életében egyre egészségesebb irányba fejlődő népünk, a szovjet művészeti alkotásokon csiszolódó ízlésű közönségünk amúgy is elutasította s keményen megbírálta és elítélte volna. A szovjet példán és a hazai tapasztalatokon okulva tervszerű műsorpolitika alakult ki színházban és filmműteremben egyaránt, amely szándékában feltétlenül helyes volt s amelyet az eredmények is igazoltak.

A fejlődéssel együttjáró nehézségeket színházi és filmművészetünk

A KRITIKA ÉS ÖNKRITIKA

fegyverével ebben az esztendőben először igyekezett célirudalosan leküzdeni. Ugyszólván minden bemutatott mű fölött szélesen megszervezett és mélyreható vita indult meg szakemberek és a dolgozó rétegek bevonásával, sőt nem egyszer már a mű megszületését is termékeny viták segítették elő. Ezeken az ankétokon a mű alkotói: írók, rendezők, színészek közösen tárgyalták meg a problémákat azokkal, akikhez a művek szólnak, vagy szólni szándékoznak: a dolgozókkal és a bírálókkal, s a felmerült kérdések a kritika és önkritika szellemében oldódnak meg. Hibák elkövetését akadályozta meg és hibák kijavítását segítette a művészi munkában megnyilvánuló az a tervszerűség, amely kétségtelenül az ötéves terv hatásaként jelentkezett a szellemi termelésben, a színházi és filmkultúra területén.

AZ EREDMÉNYEKET,

amelyeket a művészetben konkrétan lemérni nehezebb, mint a gazdaságban, bizonyítják azok az elismerések, amelyek a nép felől sugároznak a művészi alkotók felé. Azok a művészek, akiket a magyar nép a magáénak, önmaga hordozóinak, célja, becsvágya beválóinak, törekvései kifejezőinek vall, hosszú sorban kapnak a nép államától kitüntetéseket, magas erkölcsi és anyagi jutalmakat. Kiváló és Érdemes Művészeken kívül vannak Népköztársaságunknak érdemrendes, Kossuth- és József Attila-díjas színészei, rendezői, színpadi írói, scenikai művészei, operatőrjei és munkásai, és színházi adminisztratív dolgozói. A bemutatott műveken és előadásokon kívül az ő munkájuk és elismertetésük igazolja azt a hatalmas fejlődést, amelynek lépcsőfokain a magyar színházi és filmművészet jár, hogy elérje példaképét, a Szovjetunió felmagasodott művészetét, a szocialista realizmus teljességét.

Ebben az esztendőben találkozott színjátszásunk először igazán a néppel, ebben az esztendőben volt először mű és színészi játék igazi kifejezője a magyar nép törekvéseinek, vágyainak, akaratának, és betöltője a nép igényeinek. Fővárosi és vidéki színházak és mozik egyre fokozódó látogatottsága tanusítja, hogy a nép a maga szószékének és nevelő katedrájának érzi a színpadot és a filmvásznat, s teljes erejéből igényli azokat az igazságokat, amelyeknek művészi hirdetője a dráma és a film s közvetlenje a színész, a rendező, a scenikus; a színház és a film sokféle, közös célért munkálkodó dolgozója. A fejlődés mai irányából és tempójából bizonyosan következtethető, hogy az elkövetkező évben és években mind több lesz színpadon és filmen az olyan művész, aki a nép, a nép céljait; a jólétet biztosító munkát és a munkát biztosító békét szolgálja művészetével és akit a nép a maga művészének vall.

m—a

Színházak, mozik s a rádió gazdag szilveszteri műsora

Szilveszterkor a budapesti színházak

általában 7 órakor kezdik előadásaikat — kivéve a Fővárosi Operettszínházat, ahol az «Aranycsillag» fél 7-kor kerül színre és utána 11 órakor szilveszteri kabaré következik. Az Operaházban a «Denevér», a Nemzeti Színházban a «Noszty-fiú esete Tóth Marival», az Ifjúsági Színházban az «Apák ifjúsága», a Madách Színházban az «Ilja Golovin», a Belvárosi Színházban a «Diplomaták» van műsoron. A Magyar Színház Shaw «Szerelmi házasság» című darabja, a Vidám Színház pedig a «Házasság hozományai» előadása után este 11-től vidám szilveszteri kabaréműsort is ad.

A mozik

a szokásos utolsó előadások után fél 11, illetve 11 órai kezdettel még egy előadást rendeznek, s a filmeken kívül 32 budapesti moziban artistaműsor is szórakoztatja a közönséget.

Nagyszabású szilveszteri műsor lesz a Városi Színházban és a Zeneakadémián, mindkét helyen fél 8-kor és 11 órakor kezdődnek az előadások. A Sportcsarnokban 10 órakor, a Corvin és Uránia mozikban, valamint a Bartók Béla hangversenyteremben 11 órakor lesz szilveszteri előadás.

A Rákosi Mátyás Kultúrházban délután 3 és 5 órakor a «Kis Katalin házassága» című magyar filmet vetítik, este fél 8-kor Lope de Vega «A kertész kutyája» című vígjátékát adja elő a Kőbányai Műanyaggyár színjátszócsoportja, majd 11 órakor vidám kabaréműsor következik: a táncteremben este 8-tól reggel 5-ig lesz tánc.

A rádió

«Holnap újév» címmel három részből álló szilveszteri műsort közvetít a Kossuth Rádió hullámhosszán. Az első részben bemutatják Polgár Tibor és Vajda István «Szilveszteri kaland» című kisoperettjét, a második részben a legismertebb műsorszámok paródiáját adják elő és éjféltől hajnali 3-ig tánczenét közvetítenek. A Petőfi Rádió 22 órától 22.40-ig «Népi táncok és társas táncok» címmel ad műsort.

A szilveszteri műsorban mutatja be a rádió új szüneteljeleit. A Kossuth-adó szüneteljele a Kossuth-nóta befejező sorát, a Petőfi-adóé pedig a Rákóczi-induló egyik motívumát dolgozta fel. Éjfélkor 12 óraütés köszönti az újesztendőt, majd egy úttörő mondja el az újév köszöntőjét.

ÉVEK VÁLTANAK

Bucsuzik az ó-év,
kopogtat az uj már —
jegesedik a viz lenn a
faluvégi kutnál.

Az egy év mögöttünk,
előttünk a négy még.
Tudom, hogy a négy három
lesz
az öt tehát négy! négy!

Ami félig áll csak,
felépül egészen
s ami fejben tapog még csak,
az is való lészen!

Nagyon tudok hinni
népünkben, erőnkben —
nem délibáb, valóság a
nyílt jövő előttem.

A jövő előttünk,
mint a holnap reggel. —
Köszöntelek, uj esztendő,
boldog énekekkel,

Boldog énekekkel,
egyre jobb munkával —
felettünk a fellegek közt
rebbent galamb szárnyal.

Leselkednek rája,
puskát fognak rája,
de szétzúzza azt a fegyvert
a béke világa.

Nagyon tudok hinni
népünkben, erőnkben —
jöhet bátran, én nem féltem
az uj esztendőt sem!

Polgár István

+ SPORT +

Hegyi Gyula államtitkár újévi nyilatkozata a magyar sport továbberősítéséről

Hegyi Gyula sportállamtitkár, az Országos Sporthivatal vezetője, a sport elmúlt évi eredményeiről és a jövő évi feladatairól nyilatkozatot adott.

— Sportolóink — mondotta — a sikerek egész sorozatával dicsekedhetnek; három világcsúcsot és négy Európa-csúcsot állítottak fel és ezenkívül 288 új felnőtt és ifjúsági országos csúcsot értek el. Három világbajnokságot és két Európa-bajnokságot nyertek. Igen nagy a fejlődés a tömegsport terén is; ebben az évben 320.000-en próbáltak az MHK sportmozgalomban, nagy részük jelvényt is szerzett.

— Az elmult évben 37 új sporttelep létesült, 208 sporttelepet újjáépítettek és 85 egyéb sportépítkezés közül turistaházakat, ugró-sáncokat, uszodákat, tornatermeket létesítettek. A sportszergyártás 35 százalékkal nőtt és bár soha annyi sportszert nálunk nem gyártottak, az igényeket mégsem elégíthetik ki teljes mértékben, mert a sportolók száma még nagyobb mértékben növekedik.

— Tapasztalataink felhasználásával erősíteni kell az eszmei-politikai nevelőmunkát a sportolók között. El kell érnünk, hogy a testnevelés és a sport a szocializmus építésének, a termelékenység emelésének, a béke megvédésének és megerősítésének egyre hathatósabb fegyvere legyen. Mindehhez elsősorban az szükséges, hogy még jobban támaszkodjunk felszabadítónk és nagy segítőnk, a Szovjetunió tapasztalataira.

— Feladataink hiánytalan megoldását segítik elő mindazok a szervezeti átépítések, amelyek előtt az Országos Sporthivatal áll. Az OSH 1948-ban hatalmas lépést jelentett a sportmozgalom fejlődésében, de ma már sok esetben nem alkalmas a megnövekedett feladatok megoldására. Helytelen lenne azonban minden hibát ennek a számlájára írni. A munka jó megszervezése elsősegíti a jó káderek munkáját, de a rossz kádereken nem segít. Sportunkat csak úgy tudjuk tovább erősíteni, ha minden sportoló és sportvezető átérzi felelősségét és felismeri, hogy a maga helyén a szocializmusért, a békéért harcol.

Legszebb sportemlékem a Szovjetunióból

Három győzelem, aminek az ellenfelek is örültek

Írta: GYARMATI OLGA

Nagyon nehéz kiválasztanom abból a sok szép emlékből, amit a magyar atlétacsapat a Szovjetunióban való vendégszereplése alkalmával gyűjtöttem — a Magyar Nemzet kívánságára a legszebbet.

Hiszen már a fogadtatás is felejthetetlen volt a számomra, amikor a pályaudvaron világhírű szovjet férfi és nőatlétáink öleltek át és virággal halmoztak el bennünket. Azután a vendéglátás: igazán úgy éreztük magunkat, mint amikor az ember otthon van a családjában. Mindent megkaptunk, amit kértünk, s szinte a gondolatunkat is ellesték, mondhatnám talán túlzottan is figyelmesek voltak velünk szemben. Azután a többi csodák emlékei: a Lenin Mauzóleumban tett látogatásunk, a Kreml sok érdekessége, kint Moszkvában pedig a csodásan lüktető lázas munka, amiből nekem az épülő 36—40 emeletes lakóházak tetszettek a legjobban.

A legszebb emlékem azonban — mit tagadjam — mégis a világ legjobb női atlétájának házában aratott hármas győzelmem volt. A 80 méteres gátfutásban és távolugrásban a világhírű Csudinával vívtam nagy csatát. A gátakon felváltva vezettünk, én azonban az utolsó gátról jobban léptem le, s az utolsó méteren kevéssel én győztem. Időnk egyformán 11.4 mp. volt. Távolugrásban nekem az első ugrásom sikerült a legjobban (584 cm.), s bár Csudina fokozatosan javított ugrásain, de csak 580 cm-ig vitte. Ennek azért örültem nagyon, mert Csudina érzetesen Berlinben legyőzött, s most odahaza vágtam vissza. Mégis 200 méteres futó győzelmemet becsülöm a legtöbbre, mert alig 15 perccel a gálaverseny után kellett kiállnom Malcinával és Szecsenovával a döntőre. Jó taktikámmal győztem. 150 méteren ők ketten vezettek, én 180-nál hoztam be őket, s végső erőbedobással 25.2 mp-cel győztem, Malsina 25.3-mal második, Szecsenova 25.4-gyel harmadik lett.

Kimondhatatlanul boldog voltam, s örömömet csak fokozta, amikor ellenfeleim: Csudina, Malsina és Szecsenova is megölelték és úgy örültek, mintha ők győztek volna. Ez a sportszerűség és jóbarátság jellemezte kapcsolatunkat a szovjet sportolókkal véges-végig. Mindig szívesen mondták el, amit ők jobban tudtak, s én sokat tanultam tőlük. Ma még csak a dobószámokban verhetetlenek, de olyan egyedülálló az állaguk, olyan nagyszámú és tehetséges az utánpótlásuk, olyan jó az edzőrendszerük, kitűnőek a mestereik, s annyira megkapnak minden támogatást, hogy Helsinkben már a futó- és ugrószámokban is élő lehelnek. A női csapatversenyben a Szovjetunió már ma is vezet a világ atletikájában.

A vasárnapi sportműsor

Röplabda: Terembajnokságok Sportcsarnok 8 órától: Dózsa—Ganz, III. ker.—Vasas, B. DISZ—Csepel, X. ker.—Martfű, Diósgyőr—Miskolc, BSE—Textiles férfi, Ganz—Szegedi DISZ, Csepel—Szegedi DISZ, MÁVAG—Miskolc, B. DISZ—Békéscsaba női mérkőzések. **Kézilabda:** Terembajnokságok Csepelen 10 órától: Építők—Vasas, B. Kalász—Ganz Villany, BVSK—Dózsa, Elektromos—Kistext, M. KÖZÉRT—V. Meteor, M. Tüket—Csepel férfi mérkőzések. **Labdarúgás:** NB III osztályozók: Debr. Honvéd—Siófok, Kőbányai-út fél 12, Szf. Lok.—Győri Sz., Kőbányai-út fél 2, Autótaxi—N. Textil, Ady Endre-út fél 2, Tatabánya—Kkf, Egyháza Szentesen, Misk. Honvéd—R. Növényolaj Hatvanban, Pécsbányai—É. Húsos Sárbogárdon. **Jégsport:** Műkorcsolyázó jégünnepély, választott jégkorongmérkőzés, Városliget, 9 óra.

A magyar értelmiség tiltakozó nagygyűlést tartott az imperialista beavatkozás ellen

Az Újvárosháza nagytermében a Magyar Értelmiség Nemzeti Bizottsága nagygyűlést hívott egybe, amelyen sokszázan jelentek meg a magyar értelmiség képviselői közül. A gyűlés elnökei *Andics* Erzsébet, *Katona* Jenő, *Vedres* Márk, *Rusznyák* István dr és *Szabó* Pál voltak.

Andics Erzsébet a Magyar Értelmiség Nemzeti Bizottsága nevében üdvözölte a megjelenteket és a többi között a következőket mondotta:

— A wroclavi kongresszuson megalakult Értelmiségi *Nemzeti Bizottság* létrejötte óta az imperialista és újfasiszta körök aktivitása, támadása a tartós béke, a demokrácia hivei ellen a legnagyobb mértékben fokozódott, de különösen az utóbbi napokban ádáz tűzzel fordult népi demokráciánk és hazánk ellen. Azt nem tekinthetjük bűnnek, hogy a magyar népi demokrácia szervei erélyesen lefogták a kezét azoknak, akik ellene törtek mindannak, amit a magyar nép az utolsó évek folyamán veritékes munkával felépített. Nem tekinthetjük bűnnek, hogy a magyar népbíróság Mindszentyt és társait azért, mert idegen hatalomnak kémkedtek, államrendünk ellen összeesküvést szőttek, gazdasági és politikai kártevéssel foglalkoztak, állami törvényeink értelmében szigorúan felelősségre vonta. Valamennyien tanui voltunk annak, hogyan lett ez a napokban lefolyt per a magyar reakció teljes erkölcsi veresége. Nem vagyunk Mexikó, Egyiptom vagy Görögország, szabad ország szabad népe vagyunk, az imperialisták beavatkozását belügyeinkbe, mint a hazánk ellen indított rágalomhadjáratot visszautasítjuk.

Andics Erzsébet után *Katona* Jenő, a Hirlap főszerkesztője szólalt fel, aki beszédében a többi között a következőket mondta:

— E bizottság felemeli tiltakozó szavát, a Mindszenty-ügy ürügyén Magyarország ellen folyó rágalomhadjárat ellen, mert ez valójában a béke és a demokrácia ellen folyik. Hetek, hónapok óta koncentrált, pillanatra sem szünő támadás zajától hangos a nyugati félteke sajtója és rádiója. Ezekhez csatlakozik a reakció és imperializmus minden csatlósa az amerikai uszító sajtóban éppúgy, mint a kollaboracionista francia és olasz bíborosok termeiben Spellmantól Suchardon és Schusteren át, egész Habsburg Ottóig, Horthyig és Francóig. A hamis hírek áradata növekszik, a rágalom áradata dagad és zaja betölti a nyugati világot.

— Mi az oka ennek a propaganda-hadjáratnak, melyet jobb ügyhöz méltó erőfeszítéssel folytatnak ellenünk? Ők, a rágalmazók azt mondják: az egyház- és vallásüldözés, mely hazánkban folyik. Nos, itt ebben a körben nem kell fejtegetni, hogy a Mindszenty-ügy és az igazságos ítélethez érkezett pör nem egyház- és vallásüldözés. A tárgyalás is mindenki előtt igazolta: nem a vallás ügyéről volt szó, nem is a ka-

SZERENAD-EST
Városi Színház ma d. u. 5-kor.
Gyurkovics, Palla, Farkas, Sárdy, Lantos, Lendvai stb. —
Rapsody in blu stb. Musica
rendezés. —

egyaránt. Ennek a megerősödésnek csak egyik eredménye, hogy a magyar demokrácia ennyi türelmi idő és jóakaratú várakozás után végre felszámolta a harmadik világháborura spekuláló érsek ügyét. A második ok maguk Mindszenty és társai, illetve pörük és a pörben hozott ítélet, amely a nemzetközi reakció egyik ügynökségét érte tetten és sujtotta le. Ennek felszámolása a felbujtókat, a megbízókat érthető módon dühre gerjeszti. A harmadik ok, hogy Mindszenty és társai nemcsak az imperializmus egyszerű ügynöksége, hanem annak hazánkban legbefolyásosabb ügynöksége voltak. Azt hitték és Mindszentyékkel is elhitették, hogy a bíborba öltözött ellenforradalom felelőtlenül kompromittálhat, szervezhet összeesküvést, aggály nélkül készítheti elő a számára szabadalmazott hazaárulást. Most megtanulták, hogy a vallás sem lehet többé takarója hazánkban ilyen cselszövéseknek.

— Mindszenty a reábízott nyáját, de az egész katolicizmus létét, vagy nemlétét feltette a harmadik világháború vabanque-jára és akaratában elolthatatlanul az elomló, korhadt, feudális, monopolkapitalista társadalmi és gazdasági rend teljes restaurációjához kötötte. Az egyházat legszívesebben illegális politikai pártnak tekintette, melyben ő és cinkosai nem Jézus Krisztus, hanem az ejtőernyősök eljövetelére vártak. A Krisztus üdvéért való máritiriumból vértanuk meríthettek erőt ügyük védelmére, de az imperializmus és világreakció ügye nem teremt hitvalló hősöket, hanem gyáva árulókat, akinek viselkedése a tettenérés után mélységesen jellemző az ügyre, amelyet képviseltek.

— A negyedik ok az általános háborús uszítás, a hidegháborús hadjárat, amelynek amerikai és angol részről a Mindszenty-ügyet egyik szerves részévé avatták. Mi itt felhívjuk a világ haladó békeszerető értelmiségét, hogy ezt a Magyarország ellen a Mindszenty-per ürügyén viselt hadjáratot úgy szemléljék, mint a nyugati imperializmus háborús politikájának egyik szerves részét.

— Mindezeket azért mondjuk el, hogy figyelmeztessük a magyar értelmiséget és figyelmébe ajánljuk a világ értelmiségének: ne engedje magát megtévészteni. Itt nem az egyházelleni harcról, nem a vallás ügyéről, hanem igenis az emberi, szociális haladás, az igazi tartós béke, a demokratikus emberi eszmények ügyéről van szó és emelje fel szavát a háborús uszítás, annak e változata ellen, amely a Mindszenty-ügy körül folyik. A magyar demokratikus értelmiség nem ingadozik, nem töpreng, nem tétovázik, mert négy éven át látta, nemcsak azokat az erőfeszítéseket, amelyekkel népi demokráciánk a teljes fizikai és erkölcsi romlásból az állami és nemzeti lét felbomlásából, népünk sírja széléről felemelte, hanem azokat az erőfeszítéseket is, amelyeket az egyházzal való őszinte megegyezés értelmében tett, s amelyeket az elszalasztott alkalmak bíborosa az igazságügyminiszterhez írt levelében maga is elismerni kényszerült. Meggyőződésünk, hogy a magyar értelmiség melté felsorakozik ez ügyben a világ értelmiségének jobb része, akikben mi az új hajnal felkeltét köszöntjük. A történelem kereke megállíthatatlanul forog, s aki ebbe szentségtörő kézzel belenyúl, azt összetöri.

Szabó Pál, mint a dolgozók parasztsági írója szólalt fel és kiemelte, hogy a nyugati imperialisták azért a Mindszentyért indítottak elkeseredett sajtóhadjáratot, aki újabb világháborúra spekulált, amelynek vérözönében remélte visszanyerni régi birtokait és zászlósúri hatalmát. Azért a Mindszentyért mozdultak meg, aki a Habsburg királyságot akarta visszaállítani, aki a földreform ellen, a földhözjutott dolgozó parasztság ellen szervezkedett, aki dologtalan söpredéknek nézte a parasztságot. Ez a rágalomhadjárat leleplezte, hogy az ő szándékaik hasonlóak Mindszentyéhez.

Csűrös Zoltán rámutatott, hogy a haladószellemű demokratikus értelmiség felháborítónak látja, ami ezzel az üggyel kapcsolatban történt. Tulajdonképpen az ország belügyeibe avatkoznak, amit határozottan vissza kell utasítanunk. Országunk dolgos népe nemcsak épít, hanem békét is akar. Ennek a munkának letagadhatatlan eredményeit látja az egész világ, amelynek észre kell vennie a jó és békés szándékokat és most mégis érthetetlenül, megdöbbenéssel kell látnunk a példátlan és rosszhiszemű hajszát, amely népünk és erőfeszítéseink ellen folyik. Ebben a hajszában nem ok, hanem ürügy a Mindszenty-ügy. A vak is láthatja, hogy a vallás szabad. Nem a vallás, hanem a hazaárulás ellen folyik az eljárás. Félévvel ezelőtt a magyar értelmiség örömmel csatlakozott a wroclawi kongresszus megállapításához, hogy a tudománynak nem háborút, békét, megértést, nemzetek és világrészek közötti együttműködést kell szolgálnia. Ennek a fejlődésnek, békés alkotó munkának nevében tiltakozunk újra és határozottan a nemzetünk ellen folyó hajszák ellen. Ezért fordulunk az egész világ tudósaihoz, lássák meg a Mindszenty-ügy mögötti imperialista okokat, a háborús uszítást, és kérjük, ne engedjék magukat megtévészteni, félrevezetni az imperialisták propagandájától.

A Magyar Értelmiség Nemzeti Bizottságának határozata

A gyűlés végén az alábbi határozatot hozták:

«Hetek óta áll már Magyarország az imperializmus és a nemzetközi reakció egyre fokozódó támadásainak középpontjában. Az Egyesült Államok elnökétől és külügyminiszterétől kezdve *Bevinen* és *Spaakon* át a dollárimperializmustól függő egyéb kormányemberek, politikusok, ujságírók és főpapok támadják és rágalmazzák hazánkat és népünket. Ebben az amerikai háborús uszítók által irányított hadjáratban teljes erővel részt vesznek *Hitler, Mussolini, Pétain* és *Horthy* cinkosai és levitézlett ügynökei. A nemzetközi reakció rágalomhadjáratának oka állítólag az, hogy a magyar népi demokrácia bíróság elé állított és elítélt egy Mindszenty József nevű köztársaságellenes összeesküvőt; elítélte azt a Mindszenty Józsefet, aki a magyar köztársaság léte és vívmányai ellen tört és egy harmadik világháborúra spekulálva gyarmati sorba akarta taszítani hazánkat. Elítélte azt a Mindszenty Józsefet, aki vissza akarta hozni az átkos emlékű Habsburg-uralmat és a közönséges, minden kulturállam köztörvényei által üldözött bűncselekmények egész sorozatát követte el.

Ezt a hazaárulót, az imperializmusnak ezt a közönséges ügynökét védi a magyar népi demokrácia ellen a nemzetközi reakció széles egységfrontja.

(Folytatása a 6. oldalon)

Gépkocsizók könyve
Szerkesztette: JESCH LÁSZLÓ
A legmodernebb autós kézikönyv
217 képpel és ábrával
Ára félvászonkötésben 42.— forint
EGYETEMI NYOMDA

EMLÉKEZÉS egy XVI. századi konkordátumra

1516 december 8-án vonult be *X. Leó* pápa Bolognába, udvarának és az összes kúriai bíborosoknak, mintegy harminc kardinálisnak kíséretében, de teljesen fegyvertelenül. Találkozni akart ellenfelével, a lombard hadjárat villámháborújában győztes *I.* Ferenc francia királlyal. Tél volt, a bíborosok fáztak a jéghideg esők és a vereség szelében. A francia király a kor legnagyobb modern hadseregének és óriási tüzérségének élén kelt át az Alpokon, megverte a Habsburg-birodalom, a lombard föld és a pápai állam fegyveres szövetségét, szétzúzta a svájci zsoldos nagyhatalom konzervatív hadrendszerét. Győzelmétől egész Itáliában s magában a pápai államban is hullámzott a politikai nyugtalanság. A hírek elől a kúria és a bíborosok legjobban szerettek volna Nápolyba vagy Gaetába menekülni.

X. Leó azonban, mint annyiszor, most is erősebb tudott lenni környezeténél és megmaradt döntése mellett. Politikus volt, azért választották pápának. Sok maradt benne apjának, annak a Medici Lorenzónak lángjából, akinek génuszában hosszú időn át irányította Itáliát egy rendületlen egyensúly-politika pályáin. A pápa tehát, terveit kifürkészhetetlenül magába zárva, vonult be Bolognába. A gyönyörű város a Monte Oliva fekete-zöld ciprusai alatt mindig dacos ellenkezésben élt a pápai állammal és a Medicikkel, s most is hidegen fogadta, az utcákon a város függetlenségének politikai jelszavait kiáltották feléje.

A negyedik napon megérkezett I. Ferenc, megszállotta a várost, s 1600 lovas és 800 lándzsás fegyvereinek szúró vaskalitkájába zárta a pápát és kíséretét. A két szuverén udvarával vonuló követségek, diplomaták és hírszerzők értesítései nyomán minden világtáj felé csattogó patákkal vágtatott szét a hír, s Európa összes politikai középpontjai *feszülten várták, mi fog történni.*

A PÁPA GYÖTRŐ PROBLÉMÁI

A tárgyaló feleknek egymástól igen távoli érdek- és szemléleti pontokról kellett felfogásukat egyeztetniök. X. Leónak mindenekelőtt meg kellett kötnie a békét, Itália eddigi politikai szerkezetének reménytelen romjain, a szuverén módon győztes ellenféllel szemben, aki azt csinálhatott a pápával, amit akart. De a béke aktuálisan gyötrő kérdésén kívül ott volt egy másik, még gyötrőbb kérdés, az *Egyház és Állam kapcsolatának ügye Franciaországban*, amelynek egyházkormányzatát a királyok állampolitikája majdnem teljesen kiszakította Róma hatásköréből, s a bourgesi Pragmatica Sanctio királyi rendeletének állami törvénnyé emelt tételeivel szinte független nemzeti egyházzá alakította át.

I. Ferenc tanácsadói között a mérsékelteknél sokkal erősebb volt a túlzó szárny: a katonapolitikus tábornokok, akik a pápai államnak városok és független hercegségek mozaikjára törését szerették volna, a kancellária nagy főpapjai és prelátusai, akik még tovább szerették volna építeni egyházi szék függetlenségét a pápaságtól, s a párisi egyetem egyházpolitikai szakértői, akik egy zsinattól függő pápaságot és zsinati rendszerű, valósággal parlamentáris egyházi alkotmányt és egyházszerkezetet szerettek volna a Sorbonne kánonjogi katedráinak most már többszáz éves hagyománya szerint megvalósítani. S a király túlzóival szemben *a pápa éppúgy hallgathatott volna a saját túlzóira, akik mindenekelőtt lehetetlennek mondották a tárgyalásokat az adott nehéz helyzetben.*

TIZENKILENC KARDINÁLIS FEDETLEN FŐVEL

De X. Leó — ezúttal senkivel sem osztva gondolatait — maga beszélte meg udvarmesterével, Paris de Grassis-szal a fogadtatás részleteit. Tizenkilenc kardinálisnak, élükön Riario bíboros, fedetlen fejjel, mitra nélkül kellett köszöntenie a bevonuló I. Ferencet a Porta S. Felicenél.

I. Ferenc *jó* politikus volt. Érzéke volt a realitások valóságos mértékeihez. Pontosan tudta, mit jelentenek számára az elődök hagyományai, amelyeknek nyomán a kicsiny párisi grófságból a nagy francia lett, egész Európának mintát adó páratlan középponti hatalmával. De azt is látta, hogy országának, éppen ahhoz, hogy most már európai nagypolitikát tudjon csinálni, feltétlen belső kiegyenlítettségre van szüksége. Ezt pedig csak akkor érheti el, *ha országában nincsenek egymással viszálykodó egyházi pártok, egyházkormányzati elvek és gyakorlat kérdésében egymással szembenálló hívőréegek.* S meglepő, mennyire a formákra függesztette ő is a kedvező hangütések első hangsulyát, — dehát a formáknak már a babiloni és egyiptomi idők diplomáciájában megvolt a maguk döntő jelentősége.

A protokoll szerint előre tudva, hogy a bíborosok fedetlen fejjel fogadják őt, ő is *fedetlen fejjel, a liliomos korona nélkül* lovagolt elébük és fogadta üdvözletüket, majd köszöntötte az érseki palotában a pápát, aki megindultan üdvözölte személyében az egyház legidősebb leányát. A hivatalos rész lezajlása után, mikor elküldték kíséretüket és együtt maradtak, a pápa levetette palástjának aranytól és drágakövektől súlyos ragyogó páncélját és letette tiaráját. Abban a fehér karingben és bíbor kappában, amellyel Raffael halhatatlan képe ábrázolja őt meghittjei körében, ült le tárgyalni az uralkodóval, familiáris nyájassággal.

Az udvaruk, a tanácsadóik, a szakértőik, a külföldi követek, a hír-ágensek: fojtott lélekzettel vártak a csukott ajtókon túl két és félórát.

DRÁMAI KIBÉKÜLÉS

A következő napokban újra, néha naponkint többször is, találkoztak és legfeljebb négyesben, — mindkettő a kancellárjával —, tárgyaltak tovább. December 13-án a pápa a San Petronio székesegyházban mondott ünnepi misét, nagy pompával és teljes segédlettel. Mikor a mise a szentáldozás felé közeledett, a gyertyalángok skárlát és arany mágyiái alatt, a papság, az orgona és a fiúkórus énekének tengerében egyszercsak felkiáltott a szentélyben szorongók közül az egyik magasrangú tiszt, francia főnemes. Mindenki előtt nyilván bűnvallomást téve, feloldozást kér a kiközösítés alól, amelybe esett, de a pápa kezéből akarja venni a szentáldozást. Csak azért harcolt II. Gyula pápa ellen, mert a franciák ellenségének tartotta. Azonnal negyven francia nagyúr borult térdre ugyanezzel a kéréssel a pápa előtt s tett nyilvános vallomást. A pápa azonnal feloldozta és maga áldoztatta meg őket. A katedrális reszketett az ujjongástól és meghatottságtól: viharzó, könnyes, *drámai kibékülés volt, maga a király is részt vett benne.* A város hangulata egészen megfordult.

A megbeszélések eredményéből egyelőre csak a kölcsönösen kedvező feltételekkel kötött béke került nyilvánosságra. 18-án a pápa már elhagyta a várost, s rövid firenzei tartózkodás után 1516 februárjában visszatért Rómába, majd még abban az évben nyilvánosságra, s mind a lateráni zsinat, mind a francia parlament által jóváhagyásra került a pápaságnak a francia

királysággal kötött konkordátuma.

HÁROMSZÁZADOS KONKORDÁTUM

Ez azért jelentős, mert ez a modern idők, már az európai nagyhatalmak kialakulásának korára eső első konkordátuma. Azért is jelentős, mert 1516-tól a francia forradalomig, tehát két és háromnegyed századon át, *majdnem háromszáz (!) éven át, amíg csak a forradalom meg nem szüntette érvényét, e megegyezés alapján történt a Vatikán és a francia állam részéről a francia katolikus egyház közös egyházkormányzata.*

Elvi jelentősége és tanulságos volta ennek a konkordátumnak éppen a közös együttes az egyházi kormányzatban. A pápaság és Franciaország, egyház, állam és francia pápaság, megosztoztak a középkorvégi francia királyság által egyedül annak arrogált anglikán egyházpolitikai hatalmon. A szépen érvényesülő *egyensúly hasznot hozott mindkét félnek:*

A pápaság és egyház a francia állammal kötött emelkedés kapcsán tudtak jó viszonyban maradni Franciaországgal a hitszakadásnak a már következő évben megindúló viharában; a konkordátum a franciákra már ezért is történelmi jelentőségű.

A *francia állam* befejezte belső fejlődését, elérte egyensúlyi állapotát, az államhatalom rendszere és területe egy sokat vitatott és bizonytalan kérdésben kapta meg a maga zárókövét. S azonkívül ez a megegyezés lett a mintájává a következő korszak, a tizenhetedik század tizenkét konkordátumának.

Historicus

RUHÁZATI IPARI KÖZPONT
R. I. K. KÖTELÉKÉBE TARTOZÓ NEMZETI VÁLLALATOK
eladásaikat szövetkezetek, népboltok, kereskedők részére
MEGKEZDIK
FÉRFIRUHAIPARI N. V.
V, Wekerle Sándor-u. 15. sz.
Típus ruhák, kasha ruhák, nadrágok, ballonkabátok, átlátszó esőköpenyek, gyermekruhák stb.
NŐIRUHAIPARI N. V.
VII, Somogyi Béla-út 1. sz.
Női ruhák, női kabátok, kulikabátok, leánykaruhák és kabátok.
FEHÉRNEMŰIPARI N. V.
V, József Attila-u. 12. sz.
Női és férfi fehérneműek, pizsamák és hálókabátok.
KALAPIPARI N. V.
XIV, Gizella-út 44. sz.
Nyúlszőr- és gyapjú, típus- és divat-kalapok, — nyúlszőr és gyapjú tompok.

B-Ö-N-G-É-S-Z-D-E

A kifogások lelkiismeretünk őrei. Azonban gyakran hagyják magukat lepénzelni. *(Punch)*

Az emberek egy része meg van győződve arról, hogy tudna jó vicceket írni. Ez az önámítás elsősorban a humoristák körében dúl. *(Punch)*

Szeresd felebarátaidat, ha már ők nem szeretik magukat. *(Oggi)*

Spanyolországban az emberek már megelégednének azzal is, ha nyíltan elégedetlenkedhetnének. *(Le Canard)*

Az ember életében egy-egy boldog korszak tulajdonképpen akkor kezdődik, amikor már véget ért. *(Voix)*

A sántító igazság mindig fürgébb, mint az épkézlábú. *(Choix)*

A filmeknek és a házasságoknak van egy közös tulajdonságuk: mindkettőben sok fölösleges jelenet van. *(Coronet)*

Civilizációnk évtizedek óta azon fáradozik, hogy életet egyszerűsítő találmányokkal egyre bonyolultabbá tegye az életet. *(Punch)*

A cél szentesíti az eszközt, de a szentesített eszköz rendszerint szentségtelenítí a célt. *(Echo)*

Viharban az okos pártvezér keresztet vitorlákat. *(Tribune)*

Némelyik absztrakt festő el is hiszi, hogy ő olyannak látja a tárgyakat és a világot, amilyennek festi. *(Li iput)*

Minden idők farsangi báljainak legérdekesebbje az lenne, amelyen a résztvevők nem jelmezekben, hanem hétköznapi álarcaikat levetve jelennének meg. *(Paru)*

Megélni abból, ami másokkal történik és amit mások csinálnak, ez az ujságírók művészete. *(London Opinion)*

Minden unalomba fulladt társas összejövetel a kártyába próbál megkapaszkodni, mint utolsó szalmaszálban. *(Caliban)*

Mi a baj?

Kérjük, az elárusítóhelyeken függesszék ki, hogy egy kiló étolaj ára 9 forint, egy liternek az ára pedig 8.10 forint. *(Aláírás.)*

A közterület fölé nyúló *ereszcsatornák* kötelező helyreállítását kellene elrendelni, hogy esős időben ne hulljon a víz a gyalogjárók nyaka közé. *(B.)*

A *10-es villamost* a Rudolf-térig kellene járatni. Igen sok dolgozó megy erre a környékre a Városligetbe és a Körút felől. Négytengelyes kocsik járatása is kívánatos volna itt. *(F. B.)*

A nyugdíjasok részére kérünk ezután is *olcsó petróleumot*, mint amilyen árban jegyre adták. *(Nyugdíjasok.)*

Szeretetcsomagok behozatalának engedélyezését kérjük továbbra is az öreg nyugdíjasok számára, természetesen *nylonhoz nem kötött*. *(M. L.-né.)*

Városházi hírek

A legutóbb megjelent kormányrendelet szerint a mezőgazdasági ingatlanokat csak előzetes engedély alapján szabad eladni. Budapesten az erre vonatkozó kérelmeket a polgármesterhez címezve a központi városházán kell beadni. A főváros saját javaslatával együtt a kérvényeket átküldi a pestmegyei földhivatal mezőgazdasági bizottságához, amely az adásvételi ügyekben dönt.

•

A polgármester a mult évben Budapest területére kiadott őstermelői igazolványok érvényességét *május 15-éig meghosszabbította.*

•

A főváros az általános iparlakolák tanulói részére ingyenes fürdőt engedélyezett. Most bekapcsolták az akcióba a Hungária-fürdőt is. Eddig már tíz iskola tanulói jutnak ingyen fürdőhöz.

•

Eddig a városháza elnöki ügyosztályán adhatták elő az ügyfelek különböző lakásügyi panaszaikat, ahol gondoskodtak azok orvoslásáról, elintézéséről. A jövőben, a polgármester új rendelete alapján, a lakásügyi panaszok előterjesztése a Központi Lakáshivatalnál történik.

MACSKAUGRÁS. Fekete macska surran keresztbe az utcán esti világításnál. Beugrik az egyik panceablakon. Csak azután veszem észre: zárt ablakon ugrott be a gazember. Azon a kis tőrésen keresztül, amit ő már jól ismerhet. Szinte érthetetlen azon a féltenyérnyi nyíláson hogy tudott egyáltalán beférni az a nagy darab állat. És milyen biztonsággal és könnyűséggel ugrott be, milyen kecsesen. Egyetlen szökéssel a túlsó oldalról. Egy darab éjszaka ugrott be az éjszakába a zárt ablakon keresztül és utána még sötétebb lett odabent. Meg tudom érteni a kutyákat, hogy szét akarják szaggatni ezt a dögöt.

MEZEI TÖRVÉNY. Ha kint járok a mezőn és rajtam kívül még valaki más is kószál a közelben, az is magánosan, olyankor mindig gyanakodva nézek arrafelé. Nem tudhatom, hátha egy egészen új filozófiai rendszer születik ott meg éppen, annak a magános férfinak a fejében. Vagy hátha egy új költő nagyszerű verse. Vagy esetleg egy sötét merénylet-terv, vagy istentudja, mi még. Ilyenkor mindig egy kis tisztelet is felgerjed bennem az illető iránt. De ha a férfi nincs magában, nő van az oldalán, olyankor nincs a mezőn semmi különös. Miről lehet ott szó, édes istenem? Mi lehet ott születőben? Legfeljebb csak egy házassági terv. Mintha ott se volnának, mintha üres volna a mező. Mezei törvény: férfi és nő együtt a mezőn sokkal kevesebb, mint egy férfi magában.

NŐI SZEMÉREM. A fürdőszobából lépett ki Erzsi, nagyot sikított, visszaugrott. Túlságosan öltözetlen volt, nem vette még fel az arcát.

CHIANTI. Velencében jártam, chiantira szomjaztam, befordultam az automata büffébe. Pesten is volt olyan egyidőben, nem kell magyaráznom, mi az. Megáltam a megfelelő csap előtt, levettem a polcról a poharat, bedobtam a nyíláson a rézpénzt. Ragyogó sötét sugárral tódult ki a csapon a chianti, örőm volt nézni, megvártam az utolsó cseppet is, az se vesszen kárba. És még azután is sokáig néztem a csapot, sokáig álltam ott, Erzsire gondoltam. Furcsa ez az Erzsi, sokszor olyan érthetetlen a viselkedése. Mikor aztán visszatettem a polcra a poharat, számban a chianti jóízével, belsőmben a chianti melegével, akkor vettem észre: a pohár egészen tiszta és száraz. Elfelejtettem a csap alá tartani. Ilyen ez az Erzsi.

LESBEN. Meglestem ma a kávéházban az olvasómat. Deresedő fejű, szikkadt arcú, bajuszkás férfi volt, csiptetővel az orrán. Nem volt rajta semmi érdekes, egyedül csak az, hogy ő az olvasó. Magában ült az asztalánál, nem messze tőlem, ujság a kezében, lapozgatott benne, rápislogott az én írásművemre, olvasni kezdte. Izgatottan figyeltem, milyen halással lesz rá az olvasmány. Most megtudom végre, hogyan fogadja írásaimat az olvasó.

Hát bizony a derűs részleteken áthaladt az olvasó, a nélkül, hogy felderült volna az arca, vagy legalább megenyhültek volna a szigorú vonásai. Sőt, mintha még jobban elkomorodott volna, az volt a benyomásom. De azért nincs nagyobb baj, tovább olvas az olvasó, hálaistennek. Mindjárt odaér ahhoz a részlethez, amibe én a lelkemet tettem.

Már olvassa is és lám, elgondolkodik. Szünetet tart az olvasásban, ennéz az asztal fölött, ez jó jel.

Lassan hátranyúl, előveszi a nadrágja hátsó zsebéből a dohányos dobozát, maga elé teszi, éppen az én írásművemre, éppen arra a részére, amibe én a lelkemet tettem. Felnyitja a dobozt, csippent belőle, cigarettát sodor. Úgy látszik, össze akarja kötni a két élvezetet.

Mikor a cigaretta elkészült, szipkába dugja szépen, rágyujt, egyet-kettőt szippant, azután visszasüllyeszti a helyére a dohányos dobozt, újra rászegezi tekintetét az olvasmányra, újra fölébe hajol, kétfelől is nekikönyököl. Ezt már szeretem. Így képzeltem mindig a figyelmes olvasót, kétfelől is nekikönyökölve.

Hát igen, ő nekikönyökül az olvasmánynak, nagy élvezetet vesz és ráfú Kezével is megsepri többször, meg is fricskázza, éppen azon a helyen, ahová én a lelkemet tettem.

És tovább lapoz.

Nadányi Zoltán

IRODALMI KRÓNIKA

ADY HALÁLÁNAK harmincadik évfordulójára a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Ady emlékbizottsága egy kötet válogatott verset adott ki. A válogatás nehéz munkáját — a halálmas Ady-termésből egy kötetrevaló kiválogatni, nem irigylésreméltó feladat — *Losonczi* Géza, *Bóka* László és *Király* István vállalta. Az egész kötet szinte lobogni látszik; ennek egyik oka az, hogy megtaláljuk benne azokat a verseket is, amelyek az elmult rendszerben nemigen jelenhettek meg, sem gyüjteményes, sem válogatott kiadásban.

+

A TALPALATNYI FÖLD, Szabó Pál idei Baumgarten-nagydíjas író munkája, lenyügöző olvasmány. Bár eléggé terjedelmes mű, szinte kivántatja az olvasóval a folytatást. Irói kvalitásain kívül elsősorban az a rendkivüli tárgyilagosság teszi hitelessé, amelyel szépítés és torzítás nélkül festi meg egy magyar falu életét, gondosan kidolgozva a legapróbb részletekig. Parasztjai nem szeplőtlen angyalok, „nadrágos" figurái nem valamennyien elvetemült gonosztevők. Az arányok eltolódásaiból, a helyzeti energiák különbözőségéből, a természeti adottságok és társadalmi viszonyságok reális ábrázolásából alakul ki az a paraszti életforma, amely nyilván nem ennek az egyetlen magyar falunak sajátja, hanem apróbb-nagyobb változtatásokkal magukénak vallhatják bármely magyar vidék lakói. Romantikus szeremi történetnek indul s a maga erejére utalt kisember drámája lesz, a kisemberé, aki egyik kezével az őt körülvevő ellenséges világ támadásait hárítja el, míg a másikkal a mindennapi kenyeret kényszeríti ki a talpalatnyi földből, amelyen lábát megveti.

+

KÉT, EGYMÁST KIEGÉSZITŐ, bár egymástól teljesen független háborus regény jelent meg nemrég. Az egyik Alexander *Beck* könyve, „A volokalamszki országút", a másik *Dobrovolszkij* regénye, „A három szürkeköpenyes". Alexander *Beck* főhőse tulajdonképen a Moszkvába vezető országút, amelyen hétszáz szovjet katona fogadja a német támadást. A német hadseregnek nemcsak stratégiai, hanem még inkább presztizs-okokból életkérdés volt Moszkva elfoglalása, elképzelhető tehát, milyen fogcsikorgató erőlködéssel vetették magukat a volokalamszki országútra. *Beck* könyve annak a haláltmegvető küzdelemnek izgalmas krónikája, amelyel néhányszáz szovjet katona — legtöbbjük nemrég bujt egyenruhába — elhárította ezt a támadást és ezzel megakadályozta, hogy a félelmes harapófogó összezárulhasson a főváros körül. — *Dobrovolszkij* a főiskolai fiatalságról ír, akik tanulmányaikat abbahagyva, felöltötték a tábori szürke köpenyt és évekig harcoltak Európában és Ázsiában hazájuk védelmére, azután visszatértek leromlott városaikba, hogy ujra felépítsék azokat és ott folytassák a munkát, ahol a háború előtt abbahagyták. Ez a század rettenetes terheket rakott a fiatalság vállaira; a második világháború megszázszorozta a terheket, mert amig az elsőben csak meg kellett védeni a szülőföldet, addig a második után — szinte ugyanakkora erőfeszítéssel — ujra otthonná kellett építeni azt, begyógyítani a szörnyű sebeket, megindítani az akadozó vérkeringést. *Dobrovolszkij* regénye arról szól, hogyan indult meg nyomban a halál ellen vivott harc befejezése után az életért vivott küzdelem.

+

LAURA Z. HOBSON az amerikai antiszemitizmus ellen irt könyvet, „Hallgatólagos megegyezés" címmel. Hőse lelkes, fiatal ujságíró, aki a maga fegyverével, az irott szóval veszi fel a küzdelmet a lappangó, de féreérthetetlen faji ellenségeskedés ellen. Rokonelkű főnöke, a hetilapkiadó tanácsára riportsorozatot ir, amellyel fel akarja rázni a város lelkiismeretét és a sorozat érdekében asszimilálnia vallja magát, hogy saját bőrén érezhesse mindazt, amit hatásos formában akar közölni a közvéleménnyel. Az idegen köntös szinte hozzánő; rövid idő multva akarva, nem akarva, valóban érzi a mindennapos sértések fájdalmát, az ösztönös megkülönböztetések maró szégyenét. Összeolvad a szereppel, a határok elmosódnak, csak az marad meg benne tisztán elhatárolva, ami hibátlanul és egyértelműen emberi. Nem tudjuk, vajjon ezen a problémán lehet-e riportsorozatokkal vagy regényekkel segíteni, de az biztos, hogy a könyv íróját a legtisztább jószándék vezette.

+

MAXIM GORKIJ legszebb, fiatalkori novelláit gyüjtötték össze és adták ki *„Ember születik"* cimmel. Maga a cimadó novella csupa nyers, parasztiöserő; megtaláljuk a kötetben legismertebb novelláit — *Cselkás, Csudra, Makar,* stb. — s még egy csomót a kevésbbé ismertek közül is. Változatos, sokszínű, gazdag kötet, aki semmit sem tud *Gorkij* életéről, az is érezheti, hogy aki irta, korán kezdte a munkát és annak szinte minden vájfajával megismerkedett, eközben jó darabot bejárt a világból, mindenütt nyitva tartotta szemét és fülét, s tapasztalatai oly mélyen szívódtak belé, hogy szinte eggyéváltak saját lényével. Nem lehet megállapitani: alakjai közül melyik örökíti meg való találkozás emlékét, s melyiket teremtette a gazdag képzelet. A cukrosládában élő nyomorék gyermek, anyjával, a részeges utcalánnyal, a vén kikötői tolvaj és csempész, az elátkozott csavargó, a gyermeki naivitással csaló, hazudozó „szent" remete, a töpörödött vénasszony, avitt szoknyája ráncai körül a mesék ezerszínű fátyolaival, a cigányok és a hősök, valamennyien élők és legendaízűek egyben. Egy 1906-ból keltezett, döbbenetes erejű riport New York nyomornegyedéről ismét más oldaláról mutatja meg az addig mesélő *Gorkijt.* Az „Ember születik" egyike az utóbbi évek legjobban összeválogatott és legerőteljesebb novellásköteteinek.

Lauczalius

FOGORVOSNAK, ORVOSNAK
rendelő városszobával centrumban **bérbeadó.** «Folytatólagos praxis» jel. főkiadóba.

EURÓPAI ŐRJÁRAT

CICERO KORA

Nem kapunk váratlan felfedezést: az író nem lelte meg *Livius* elveszett történelmének köteteit, nem ad hírt arról, hogy *Herculanum,* vagy az egyiptomi sírvilág új papiruszokat, vagy bronztáblákat vetett volna ki s az infravörös sugár, mely a középkori kolostorírás alól újból elő tudja varázsolni a pergamenről lemosott antik betűt — nem jelez új csodát. *Cowell* új *Cicerója* Wilder kiábrándult, cinikusan-halálvágyó, modern *Caesar*-ja után érkezik hozzánk: ebben Cicero csak művelt árnyék, önelégült körsétáló. Az új Cicero nem a hőskultusz mithikus fogalmazása — írója adatok egybehordott garmadájából, finom s sokrétű megfigyelésekből, meghökkentően újszerű *grafikonok* során át építi fel szemünk előtt színpadát, melyben a *Haza Atyja* lejátssza a római *Respublica* utolsó, nagyszabású szomorújátékát.

A kétezer éve elvillant világot váratlan szögből — kiserberek, dolgozó rabszolgák, kézművesek oldaláról közelíti meg. Ahol elhallgat a fennköltt témák után sóvárgó egykori auktor idézete — szűkszavúságát az *utca emberének* mindennapi problémáival hidalja át. Idézi *Cato* mezőgazdasági költségvetését: mibe kerül egy évre egy rabszolga eltartása (liszt, bor, olaj, s új bocskor az elvásott helyett) s követi a régi atyák rézpénzének, az *as*-nak útját, ahogy a köztársaság győzelmes évei-ben ezüst *denarius* lesz belőle, hogy a kirablott Kelet minden ragyogásában felduzzadjon arany-*talentumokra.* Így hozza közel a mindennapi élet eredőit, a politika s a gazdasági erők különös együttélését, az örök pénzhiányban szenvedő arisztokraták sajátos vándorútját a pénzvilág «lovagi» rendje között. Egy oldallal tovább lapozol; egy mosodában találod magad, ahol épp teregetik a frissen fehérített tógát, követheted a kenyér vándorútját a most megnyílt pékműhelyben: mozgásában, összefüggéseiben előtted áll a háttér, melynek síkján Cicero mozog.

Caesar könnyebben formálható téma életrajzírók kezében, akik a hősi élet és hősi halál nagy szintézisei közé jobban el tudják rejteni emberi gyengeségét. De Ciceróban, aki nem volt hadvezér s sikereit inkább szellemi, mint politikai síkon aratta — első látásra gyarlóságai a legszembetűnőbbek. A nemrég megjelent híres *cicerói levélgyüjtemény* (mint kiderült, halála után ellenségei adták tendenciózus ollózásokkal közre, hogy így sírontúl is megtépázzák az «utolsó köztársasági» babérjait) intrikus, pénzsóvár, minden «kisüzletre» éhes fiskális profilját vetíti elő. S valóban, Cicero életében, mintha hiányoznának a nagy, vagy regényesen hősi elhatározások, ritkán alakíthat politikai eseményt, diplomáciai fordulatot. Ifjabb korában egy évig, a válságos *catilinai* esztendőben — consul, közel két évtized multán, már bölcsesége teljében alkalmi kormányzó egy távoli, ázsiai vidéken. Nyilván rossz politikus, aki inkább vesztő lovakra tesz, nem ismeri fel a nagy összefüggéseket, elragadtatják személyes gyülöségei. Akik nem szívelhetik Cicerót, az éremnek csak ezt az oldalát látják. *Cowell* közelhozza a *másikat,* az igazabbat is: azt az embert, aki lényének szuggesztív erejében hordja sajátos varázslatát. Szava olyan erős, hogy meg tud nemesíteni egy eseménysort, vagy egy korszakot. Egy közéleti panamát belehajít a halhatatlanságba, egyetlen mondatával megrajzolja a politikai hősiesség etikáját. Érezzük műveltségének áramlását, mely alkalmassá teszi arra, hogy ez a természetétől fogva nyilván inkább félénk és óvatoskodó ember néha, többször ok nélkül is — *hős* és stoikus legyen. Halála is ilyen végső akkord egy hosszú közpályán: lényének sokrétűségére, találnyosságára utal. De mindez az ellentét, talán azért válik annyira érthetővé, mert *F. R. Cowell* Cicerója nem áll sorsában hősiegyedül. Ómaga is *tünet* csak abban a bonyolult társadalomban, melyben a korforduló harcát kontinensek közt — egy világbirodalomnak egymásnakszegülő osztályérdekei vívják meg.

A SZELLEM TAKSÁJA

nagyon súlyos — írja *G. B. Shaw* a *Times* szerkesztőjéhez irt minapi levelében. Ha szerencsejátékról s annak adóztatásáról van szó — kérdi —, miért nem sorolják ide a *hivatásos írók,* festők, zenekomponisták tevékenységét: mindez sokkal bizonytalanabb „kalkulációs" alapokon nyugszik, mint egy favoritokkal lejátszott futtatás. Kilencvenkét éves koromra — írja — némileg ismert író és színdarabíró vagyok. Ám befektetése legalább kétezer első könyvem *félszázadon* át várt megjelenésére... nincs kiadó, aki ily hosszú időre hajlandó lenne a közönség ízlése felett játékba ereszkedni... A chance-ok rendkívül kedvezőtlenek voltak az én oldalamon. Több mint *ötven színművemből* talán csak egy — a *Pygmalion* lett aranybánya, kevésből vált ezüst, a maradék csak réz, vagy épen pelyva. Az aranybánya filmjoga ötvenezer fontot hozott, a legtöbbé semmit sem... Nincs emberi *előrelátás,* mely meg tudná mondani, hogy *melyik műalkotásnak lesz közönségsikere.* Viszont egy darab font, egy filmé ötvenezertől ötszázezerig terjed... Mi jön ki mindebből? Hogy talán annak az adóztatásnak volt még valami igazsága, mely egy írót három esztendei munkájának *átlag-jövedelme* után átalányozott, ahogy ezt Galsworthy, aki nagy humanitárius író volt, de bizony kevéssé értett a közgazdasághoz: *saját kárára* a háború előtt kiharcolta... De egy *író* rosszabb helyzetben van, mint egy *feltaláló,* mert néha halála után félszázadot is kell várnia, míg műve *lukratívvá* válik... *Én* olyan szeretnék élek, hogy rám ez nem vonatkozik: a *copyright*-jaim ma már nem kerülnek nekem semmibe, s ha meghalok, még *félszázadon* át folydogálnak... Mennyire irígyelik mi a tőzsdefügvnököket, vagy a fogadási iroda tulajdonosait, akiket *üzletük átalánya* és sohasem *elért alkalmi nyereségeik* alapján adóztatnak. **Passuth László**

A farsangi fánkról

Az élesztős tésztáknál általában jó, ha a lisztet előzőleg meglangyosítjuk, mert így sokkal gyorsabban kel a tészta, tehát gyorsabban dolgozhatunk. Az élesztős tészta amúgyis sok időt vesz igénybe.

Már egy 100 éves szakácskönyv is mondja:

«Minthogy a' fánkot leginkább farsangban sütik, melly meleg kemence mellett szokott legjobban megkelni, ennélfogva szükséges: hogy a liszt már egy nappal előbb a' meleg kemencéhez behozattassék, hogy száraz és meleg legyen.»

Itt is mondhatnánk, hogy semmi új nincs a nap alatt. Egész melegnek nem szabad ugyan lennie, de langyos legyen! Ezt gyorsan elérhetjük, ha abban az edényben, melyben a fánktésztát össze kívánjuk állítani (weidling v habüst), a tűzön keverés közben meglangyosítjuk, s azonnal hozzáláthatunk a tészta összeállításához, mely a következő:

55 deka 0gg liszt, e lisztből vegyünk egy keveset és 4 deka élesztőből, 4 deka cukorból, tejjel kovászt készítünk. Ha megkelt, beletesszük az egész lisztmennyiségbe, 6 tojás sárgáját és 8 deka olvasztott vajat (de ne forrót!) lassan hozzákeverünk, kevés sóval összedolgozzuk. Olyan legyen, mint egy kemény galuskatészta, de lágyabb, mint a kalácsnak való. Konyhánk meleg legyen, ablakot ne nyissunk! Ha szép magasra kelt, lisztezet deszkára helyezzük, 1½ cm vastagra kinyujtjuk, s fánkszaggatóval kiszaggatjuk. A szaggató ne legyen nagyon tompa, mert a tésztát nagyon összenyomná, s a szaggatót minden egyes fánk kiszaggatása után mártsuk lisztbe. Majd ismét kelni hagyjuk. Szép magas és abroncsos lesz a fánk, ha sütésnél 1—2 percre lefedjük. Vigyázzunk, hogy az olaj vagy zsír ne legyen nagyon forró.

—h —ő
főszakács

Hangversenyek

Koncert rendezései:

Ascher Oszkár matiné ma 11. **Pódium.**

FISCHER ANNIE 17-ÉN
Beethoven-estjei búcsúzik 3 hónapos külföldi turnéja előtt.

BIRÓ VONÓSNÉGYES 19-ÉN
Wallfish közr. Z. 8.

JUDÁS MAKKABEUS 21-ÉN
Ének- és Zenekaregyes. Vez.: Fischer Péter.

Ungár Imre Beethoven-estje 23. Szőv. Zenekar Beethoven-estjei: hétfőn Z. 8. Vez.: Klemperer. IV. szimfónia, B-dur verseny, hármas verseny.

MISSA SOLEMNIS 22-ÉN
Báthy, Németh, Rösler, Székely Mihály. Bp. kórus. Jegy: Koncertnél, Népműv. —

MA: CHAPPY JAZZREVÜJE este 8. Zenenk. Lantos, Kazal, Halmai, Alfonso, Marietta, Hajdu Péter, Hollós Ilona stb. Jegyek: a helyszínen. —

Magyar Múzsa hangversenyei: FERENCZY GYÖRGY
zongoraestje kedden, Z. 8. Bach, ismeretlenek. Schumann: Karneval, Chopin, Liszt, Brahms stb.

TITO SCHIPA MÁRC. 3.
Egyetlenária-dalest, Z. 8. —

100 TAGÚ SZIMFÓNIKUS JAZZ 22-én kedden 8 óra a Zenenk. Közr.: Petri, vez.: Pécsi. Műnneke: tánc szvitt, Gershwin:

Bp. Kis Tükör - Vedres Márk - Nyilv. 24.f. 1948. aug. 8-ipén

VEDRES MÁRK szobrászmüvész a magyar szobrászat "great old man"-je. Hetvenhét esztendős, s egy müvészi munkában és sikerekben gazdag élet jutalmazásaként érte most a nagy kitüntetés. Fiatal korában ő is Münchenben tanult, mint képzőmüvészetünknek annyi más nagysága, majd Párisban dolgozott, több mesternél. Hosszu, munkás életének folyamán kiállitott Európa összes haladószellemü müvészi csoportjával: kollektiv kiállitásai voltak Olaszországban, Németországban, Amerikában és itthon; először 1922-ben, másodszor ez év áprilisában. Sokáig külföldön élt; 1934 óta itthon dolgozik.

Az ősz mester fehér hajával s szakállával első pillantásra Jókaihoz hasonlit. Ugyanaz a melegség a szemben, ugyanaz a jóindulatu, emberi mosoly az arcon. Harmadikemeleti mütermében fogad, állványok, féligkész szobrok, gipszöntvények, bronzfigurák között. Amikor az első kérdést fetesszük: miként érintette a kitüntetés hire, a szeme felragyog:

- A demokratikus Magyarországnak, a demokratikus magyar kormányzatnak ez a nagy kitüntetése meghatott örömmel töltött el; egy uj, jobb, emberibb világ üdvözleteként érintett ez a gesztus a mellőzés keserü, s az üldözés sötét esztendei után. Nagy vigaszomul szolgál, hogy megérhettem ezt az örömet: egy szülőföldjéről elkényszeritett embert ölelt most ismét keblére a hazája. Mert reám is, mint annyi müvészre és szellemi emberre, érvényes volt sokáig a régi közmondás: senki sem próféta a saját hazájában. Amikor 1902-ben a Mücsarnok-körüli emberek kidobták munkáimat a Mücsarnokból, elhatároztam, hogy külföldre megyek. Az a szobrászcsoport, amelyik akkoriban élvezte a vezető körök kegyét, s tetszelgett a "hivatalos müvészet" pózában, soha nem engedett volna érvényesülni. Összecsomagoltunk a feleségemmel, s Olaszországba utaztunk, egyenesen a müvészet megszentelt városába, Firenzébe. Itt kezdődött azután az én igazi életem: kinyilt szemeim előtt a világ. A kritikusok s a mütörténészek ugy mondják, hogy müncheni és itthoni kezdeti munkáim Rodin hatását mutatják, impresszionisztikusak s festői hatásra törekednek. Talán igazuk is van; mindenesetre ezt ők tudják, jobban, azért kritikusok. Nos, ha impresszionistának indultam volna is, itt Firenzében megértettem a szobrászat lényegét: a plaszticitást, a kompozició zártságát, a szobornak szinte architektonikus felépitését. Persze könnyü ezt most igy elmondani, de annál nehezebb volt annakidején keresnem, kutatnom a megfelelő kifjezési módot, küszködnöm az anyaggal. De a sikerek, a párisi, berlini, kölni, amsterdami, newyorki sikerek igazoltak: jó uton járok.

- Ez az ut kétségtelenül merésznek tünt akkor: a divatos, Rodin hatását tükröző, festői effektusokkal dolgozó és erősen irodalmi tartalmu, de éppen ezek miatt népszerü szobrászattal ellentétben elindulni egy olyan uton, amely - nem tagadom, talán Maillol és Hildebrand inditása nyomán - a szobrászatban mindezekkel szemben a széles gesztusok helyett a zártságot, az irodalmias tartalom helyett a monumentális anyagszerüséget, a festői lágyság helyett a tömegek ritmikus elosztásának kemény, statikus fegyelmét hozta.

- Az első háboru alatt, mint magyar állampongárnak, haza kellett térnem, de 1924-ben visszamentem Firenzébe, s tiz esztendőt ismét kint töltöttem. 1934-ben telepedtem le aztán végleg itthon; de bizony sokat kellett nélkülöznöm az elkövetkező mostoha esztendőkben. Egyedül a székesfőváros közmüvelődési ügyosztálya sietett segitségemre abban az időben, s megvásárolta közterületen való felállitás céljára egy kutszobromat. Sajnos, az időközben kitört második világháboru miatt a szobor még ma sem áll.

- Legujabb munkáimat kérdi? Szabó Ervin emléktábláját készitem, aki nagyon jó barátom volt. De dolgozom már az elmult esztendők mártirjai emlékmüvének tervein is...

Amint e tervekről beszél, felélénkül, fiatalos lelkesedés árad szavaiból:

- Tervekben nincsen hiány, lássa; csak egy rettenetes gondom van: a müteremmem. Nézzen csak körül: nem igazi müterem ez! Kicsi is, rosszvilágitásu is, meg aztán a harmadik emeleten van, s lift sincs a házban; mi pedig, a feleségemmel, nem vagyunk már mai gyerekek.- Keserüen legyint.- Dehát mit teszünk?

Pedig kellene tenni valamit! Ha valaki, hát Vedres Márk megérdemelne a magyar demokráciától egy mütermet, ahol kedvvel dolgozhatik!

- - - - - - - -

Vedres Márk

nobrán

Elrabolták az epekövét, elcsenték a parókáját

— Kérem szépen, ellopták az epeköveimet! — panaszkodott tegnap délután a főkapitányság központi ügyeletén Kerekes Lajos tisztviselő 54 éves felesége. Feljelentésében előadta, hogy kedden délben a Nagykörúton valaki a nagy forgatagban melléje sodródott, levágta karjáról a kézitáskáját. A táskában volt pénze, iratai, sőt zsebkendőbe csomagolva az epekövei is...

Kerekes Lajosné elmondotta, hogy néhány héttel ezelőtt epeműtétet hajtottak végre rajta és azóta a kioperált epeköveket »kabalából« hordta magánál.

Alig fejezték be Kerekesné panaszának jegyzőkönyvbe való felvételét, egy másik furcsa lopási ügyben érkezett feljelentés.

Csizmár András kispesti fodrász bejelentette, hogy ismeretlen tettesek ellopták fodrász-szalonjának kirakatából a legszebb viaszbabafejet. A bábú fején különleges frizurából készült világosszőke hajparóka volt, amely többszáz forintot ért. Az epekőrabló és parókatolvaj kézrekerítésére megindult a nyomozás.

JOE LOUIS,
a barna bombázó páratlan diadalútja

V.

Ki lesz az új csillag?

Egy ember volt csupán, aki kétségbe vonta Louis győzelmének reális voltát: Schmeling. Már az öltözőben, néhány perccel azután, hogy kiszámolták, azt mondotta környezetének: szabálytalan ütést kapott Louistól. Ugyanerről panaszkodott a newyorki kórházban, ahová meccs után bevitték. Véleményét nem osztotta egyetlen ökölvívó szakember sem.

A mérkőzésről készült film bemutatását megtiltották Hitler Németországában, hiszen Schmeling nemcsak német, de náci is volt. Tagsági igazolványa és Funkkal folytatott furcsa levelezése is előkerült a háború után...

Mindez nem változtatott azon a tényen, hogy Louis most már úgyszólván ellenfél nélkül maradt, habár Mike Jacobs, a menedzser mindent megtett, hogy közel egyenlő erejű ellenfelet hozzon neki. John Henry Lewist 1939 elején Louis puhára verte, küzdelmük nevetségesen rövid volt. A két néger küzdelmére nem is voltak túlságosan sokan kíváncsiak. Következett Tony Galento, a New Yersey-állambeli Orange helység kocsmárosa. Louis néhány kemény menetben őt is kikészítette. Jöhetett a következő. 1940 decemberétől 1941 májusáig hat ellenfelét ütötte ki Joe. 1941 júniusában a 79 kilós Billy Conn-nal került szembe. Joe, akinek testsúlya ekkor kilencven kilót nyomott, alaposan megdolgozott ezért a győzelemért és csak a 13. menetben sikerült rókaravaszságú ellenfelét kiütnie.

Háborús évek következtek. Joenak is be kellett vonulnia egyidőre.

*

1945-ben Joet leszerelték, hasonlóan régi ellenfelét, Billy Conn-t is. Egyikük sem vívott komoly meccset négy év óta. Joe bevonult régi tréningotthonába és újból felmelegítette izmait. Azután — június 19-én — elkövetkezett a revánsmérkőzés időpontja. Nyolc kemény menetben verekedtek, míg Louis véletlenül megpillantotta a »likat« és úgy behúzott Billynek, hogy az szinte megfordult a levegőben és úgy esett a földre.

1946 szeptemberében Tami Mauriellot állította szembe Louisszal John Roxborough, a Barna Bombázó menedzsere. A meccs 129 másodpercig tartott. Mauriello csúfos vereségével végződött:

— Newyorkban maradok most — jelentette ki a meccs után Joe — és beülök a vendéglőmbe. Szeretem ezt a boltot és tudom, hogy ez fogja fedezni a megélhetésemet mindaddig, amíg Mike Jacobs végre hoz egy embert, aki képes legyőzni engem...

Több mint egy esztendő telt el megint, amíg Joenak ellenfelet találtak, Joe Walcott személyében. A newyorki Madison Square Gardenban óriási közönség gyűlt összse 1947 december 6-án, hogy végignézze Louis és Walcott világbajnoki küzdelmét. A mérkőzés előtt 10:1 arányban fogadtak Louis győzelmére, de az erőviszonyok korántsem tükrözték ezt a nagy különbséget. Louis a 15 menetes küzdelem során már az első menetben, majd később az ötödikben is földre került és csak minimális pontaránnyal nyerte meg a mérkőzést. De megnyerte és megvédte vliágbajnoki címét.

*

A mérkőzés után néhány héttel áthajózott feleségével együtt Európába. A londoni Earl Scourtban egy sportrevű keretében lépett fel Barna Viktor ping-pong exvilágbajnokkal és Johnny Weissmüllerrel, a Tarzan-filmek hősével együtt. Svédországban szintén vívott néhány bemutatómeccset, ezekért nem pénzzel fizettek neki, hanem 2600 pár korcsolyával. Közben Amerikában bonyodalmai támadtak, egy Faulkner nevű 32 esztendős néger lelkész beperelte, hogy elcsábította feleségét...

Louis visszatért Amerikába. Leányát, Jacquelinet, aki most ötesztendős, golfra akarja tanítani. Fia még csak egyesztendős.

A londoni Sunday Empire News munkatársának elmondotta a Barna Bombázó:

— Az ember nem élhet teljesen csak a sportnak. Üzleti érdekeim is vannak, italüzletem van (Joe Louis Punch) és egy biztosítási üzletem. Emellett más terveket is forgatok az agyamban...

Louis most, június 24-én megvívta utolsó, győzelmes meccsét Walcott ellen, akit immár másodszor ütött ki. Nem mi mondjuk: ő jelentette ki, hogy ez után a győzelme után visszavonul.

Nem várja meg már Schmelinget, aki a háború után kétségbeesett kísérletet tett, hogy — 42 esztendős korára — visszahódítsa rangját. Schmeling visszacsinálhatatlanul — veteránja sportjának. Korának előrehaladottsága nem gátolhatta meg benne, hogy mint eltőernyős dobja le magát a háború alatt Kréta felett a német hadirepülőgépből, de feltétlenül akadálya mindenkori visszatérésének, amit az is bizonyít, hogy a nem sokkal fiatalabb Neuseltől ez évben vereséget szenvedett...

Ki lesz tehát Louis örököse? Louis »tippje« egy fiatal nehézsúlyú óriás, névszerint Coley Wallace, aki ebben a súlycsoportban biztos induló lesz a londoni olimpián.

— VÉGE —

Özv. Vető Andorné felesége és gyermekei Vágóné Vető Zsuzsa és Péter fájdalommal jelentik, hogy férje és édesapjuk

Vető Andor

1948 augusztus hó 16-án hosszas szenvedés után életének 52-ik évében elhunyt. Temetése augusztus 19-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Gyászolják összes, veje, unokája, rokonai és jóbarátai.

Lidia Stepanova

filmrendező, a Szovjet művészi dokumentumfilm egyik nagynevű úttörője most Magyarországon forgat. Beutazta az országot. Járt a bányák mélyén, eldugott tanyákon, gyárakban, városokban, hogy művészi hitvallásának elve szerint a magyar életet hamisítatlan, igaz valóságában ábrázolja. Kétszer tüntették ki Sztalin-díjjal. 20 éve él a filmvilágban. A moszkvai egyetemen történelmet és pszichológiát tanult. Csupa izom. Éles eszű, erélyes, jó humorú. Ahogy változatos felvételei megkívánták: a teve- és szamárháttól kezdve, igénybevett mindenfajta közlekedési eszközt. Eton frizurát visel. Szereti a szép ruhát, nagy gondot fordít öltözködésére. Otthon úgy él, mint más dolgozó asszony. Munka után hangversenyekre, színházba, baráti társaságba jár, vagy autóján kihajt a Moszkvától 40 kilométerre fekvő nyaralójába, ahol egy 6 éves fiúcska várja kitörő örömmel: az unokája. Száska ötletes gyermek. Stepanova asszonynak a vonatnál két levelet nyujtott át: addig is, míg a posta odaér, ne maradjon a nagymama levél nélkül. Az innen kapott karikás ostort és a viziparipának nyergelhető gumilibát verébfejnyi betűkkel nyugtázta. A filmrendező asszony el van ragadtatva a változatos magyar népviseletektől, népzenétől, az érdekes embertípusoktól és máris jobban ismeri hazánkat, mint számos bennszülött. (D.)

190 vagón

áru érkezett ma hajnalban az élelmiszer nagyvásártelepre. Ebből 42 vagón burgonya volt. Ezenkívül 27 rendelt kocsi, 108 rendelt gépkocsi, 332 őstermelő kocsi, 17 őstermelő autó szállította a piacra az árut. Igen élénk forgalom mellett az árak nem változtak.

ÜGETŐ

Végső információink az esti versenyekre: I. **Lady Hammer, Lene Hald, Lucy Frisco.** II. **Kyra, Parádé, Kyrasus.** III. **Kali, Etus, Jónás-idom.** IV. **Versec, Édes, Hannibal.** V. **Pardon, Intermezzo, Harkány.** VI. **Dacos, Marschall J.-hajt,, Ilonka.** VII. **Féktelen, Bokros, Hévizy-hajt., Betty.** VIII. **Tábornok, Bosiljka II., Derűre-ború.** IX. **Igazgyöngy, Ottawa, Little Fellow.**

A kötvények bankközi forgalmában a következő árfolyamok alakultak ki: 1914-es főv. kötv. 190, 1927-es 525, skripsz 215, népszöv. fontkötv. 85—90, dollárkötv. 375, Speyer 410 forint.

Özv. Fischer Ödönné mély szomorúsággal közli, hogy egyetlen gyermeke, szemefénye

Lampl Ferencné

Fischer Rózsika

hosszú, súlyos szenvedés után élete virágában elhunyt.

Temetése csütörtökön 11 órakor lesz a rákoskeresztúri zsidó temetőben.

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Erkölcsi kártérítést kér Szirmai Albert

az „ellopott" Mágnás Miska című operettért

Balatonújhelyen a héten fejezte be Békeffi István a »Mágnás Miska« című híres operett forgatókönyvét. Keleti Márton a film kijelölt rendezője is részt vett a munkában. Még ebben az évben elkészül az operett új filmváltozata. Mielőtt azonban a közönség újból gyönyörködne Szirmai Albert pompás melódiáiban,

a magyar bíróság is foglalkozik majd a Mágnás Miska ügyével.

A fasizmus éveiben már filmre vitték a híres operettet.

Akkori producerei minden tiltakozás ellenére kihagyták a világhírű zeneszerző nevét

és nem engedték meg azt sem, hogy Gábor Andor, a versek írója szerepeljen a filmen. Meghamisították a mulatságos történetet, amely az úgynevezett »főúri társaságot« gúnyolja ki. Mi volt a legfontosabb ebben a hamisításban? Annak ellenére, hogy Szirmai Albert muzsikáját úgyszólván teljesen felhasználták,

egy másik — akkor sokat foglalkoztatott — komponistát szerepeltettek, mint a mű szerzőjét.

Magától értetődik, hogy a demokratikus filmgyártás mai vezetői szabályszerűen megszerezték az előadási jogokat. Gábor Andor és Szirmai Albert neve szerepelni fog a filmen, mint ahogy az ő művük lényegesen érintetlen marad. Szirmai Albert megbizottja, aki annakidején nem léphetett fel a jogbitorlók ellen,

utólag érvényesíti jogait a bíróság előtt

és megfelelő erkölcsi kártérítést kér a régebbi film gyártóitól és »szerzőitől«.

„Életem filmje"

Nagy filmtéma-pályázat kiírását tervezi az Állami Filmgyártó

Ötszáz filmtémát vizsgált eddig át az állami filmgyártás lektorátusa. A témaírók legnagyobb része amatőr. Nagyrészük munkás, sőt 50—60 »szerző« parasztember. Az állami filmgyártó vállalat nagy filmtéma-pályázat kiírását tervezi. »Életem filmje« lesz a pályázat címe. Akciót indít ezenkívül a vállalat, hogy az értelmiségi foglalkozásúak: munkaterületi köréből ismeretterjesztő filmtéma anyagot adjanak, főleg a kis filmgyártás terjesztésére.

Vedres Márk szobrászművész leánya: francia filmrendezőnő

»Páris 1900« a címe egy érdekes új francia filmnek, amely az idő múlását érzékelteti régi híradók, történelmi dokumentumok, játékrészletek alapján. Jaurès, Rodin és Clémenceau is szerepelnek benne. A nagysikerű filmet Nicole Vedres, Vedres Márk a kiváló szobrászművész leánya írta és rendezte.

Ferencsik Ravelt és Berliozt vezényelt a Károlyi-kertben

Piovesan Sirio Pécsen élő olasz hegedűművészt hallottuk a Károlyi-kertben. Sajnos, csak korlátozott mértékben »hallottuk«, mert bizony a szabadtér sokat elnyei a játékából. A második tételben már inkább megcsillant kivételes tehetsége. Változatlanul veszteségnek tartjuk azt, hogy Piovesan Sirio néha hosszú időre kikapcsolódik a budapesti zenei életből.

Az est fénypontja kétségkívül Ravel: »Daphnis és Cloé« II. szvitje volt. Ferencsik János pálcája alatt gyönyörűen megformált részek következtek egymást. A Ravel-mű ragyogó hangszerelése ezúttal rendkívüli elegánciával érvényesült.

A Berlioz: Faust elkárhozásában, illetőleg ennek Magyar Indulójában szinte robbant a sok túlfeszített energia. A Rákóczi-induló híres berliozi feldolgozása ebben a hallatlanul dinamikus és gyujtóhatású előadásban ellenállhatatlan! Vetekedett ez a legjobb külföldi (Kleiber!) tolmácsolásokkal. A Ferencsiket lelkesen ünneplő közönség megismételtette a Magyar Indulót.

Az egész szabadtéri nyári hangversenyévad kiugró sikere volt Ferencsiknek ez a szerencsés inspirációval áthatott Ravel és Berlioz tolmácsolása, (S. V.)

EDWARD G. ROBINSON, a híres hollywoodi színész mint festő mutatkozott be Párisban. Műveiből kiállítást rendezett — mérsékelt sikerrel.

A papírtakarékosság nemcsak érdeke!

Színházi hírek

A bécsi és budapesti operaházcsere vendégszereplések megszervezésére Budapestre érkezett Leopold *Quittner* hangversenyrendező.

Ránki György új balettjét a szegedi állami színház mutatja be az új évadban.

A »Sziámi macska« címmel évekkel ezelőtt filmet játszottak. A témából darab készül a Fővárosi Operettszínház számára.

Ráthonyi Róbertet szerződtették »Az ördög« zenés változatának egyik főszerepére.

A Budai Vigadóra kért színháznyitási engedélyt Földessy Géza miskolci színigazgató, akinek nem sikerült a Vígszínházba bekapcsolódnia. Loránth Vilmos lenne a főrendezője.

Rasunda. Jegyezzük meg ezt a nevet. A svéd Hollywood. Már építik.

Paul *Muni* Rómában dolgozik. A »Nobel« című filmben fog játszani.

Prokofjev, a nagy zeneszerző írta a Lermontov életéről készült film kísérőzenéjét.

Fernandellel a címszerepben film készül Cervantes »Don Quijote«-jából. (Saljapinnak volt híres filmszerepe.ő

Thurzó Gábor »Férges gyümölcs« címmel írt darabot.

Szerdán, Priestley zenés vígjátékával, az »Ádám és Évával« nyílik meg újból, a Belvárosi Színház. (X)

Orvosi hír. Dr. Bonis (Berger) Gyula fogorvos, V., Szent István-körút 10. rendelőjéről megérkezett. (X)

Vidovics szöktetőinek gyerekes vágyálmai

Gyarmathy István népügyész elkészítette a vádiratot Tóth Árpád és 26 társa ellen, akik 1947. év végén illegális mozgalom szervezését kezdték meg. Ennek a mozgalomnak első ténykedése volt

Vidovics Ferenc megszöktetése.

A vádiratból kiderül, hogy 1947 végén Néveri László beszervezte a mozgalomba Odor Gyulát. Tóth Árpád, a mozgalom vezetője 1948 január havában megbeszélést folytatott dr. Rahói Lászlóval, akit tájékoztatott az illegális mozgalom megalakulásáról, célkitűzéseiről és

felszólította a csatlakozásra.

Rahói vállalkozott erre, sőt beszervezte dr. Unger Jenő volt alezredest.

Rahói László 1948. február 21-én délután 6 órakor találkozott Tóth Árpáddal, Szabolcs Károllyal és Stamp Gusztávval a mozgalom vezetőivel és beszámolt arról, hogy egyes B-listázott rendőrök az illegális szervezkedés rendelkezésére fognak állni. Megállapodtak abban, hogy a hatalom átvétele esetén a politikai rendőrség vezetését Tóth Árpád veszi át, Szabolcs Károly a polgári vonalat irányítja, Stamp Gusztáv pedig az egyetemi rohamszázlóaljat szervezi újjá. Héttagú intézőbizottságot is alakítottak, amelynek tagjai Tóth Árpád, Stamp Gusztáv, dr. Rahói László, dr. Unger Jenő, Sztrókay László, Szabolcs Károly és Mayer József. Az intézőbizottság vezetőjének pedig a jogerős szabadságvesztés büntetését töltő

Vidovics Ferencet választották meg.

Március utolsó napjaiban újabb megbeszélésre gyűlt össze a mozgalom vezetősége és akkor elhatározták, hogy Vidovics Ferencnek

segítséget nyujtanak a szökéshez.

Április 17-én újabb megbeszélést tartottak Szabolcs Károly Hunor-utca 34. szám alatti lakásán és elhatározták, hogy rendszerváltozás esetén miniszterelnök és belügyminiszter Vidovics Ferenc lesz, honvédelmi miniszter pedig Sztrókay László, rajtuk kívül még számos külföldön tartózkodó politikust szándékoztak bevonni a »kormányba«.

Április 24-én Szabolcs Károly Sztrókay Lászlóval együtt felkereste Muraközi Tamásnét, aki vállalkozott arra, hogy Vidovics szöktetésében segítségükre lesz. Több címet adott meg, akik a

határon való átcsempészést reávaló hivatkozással elintézik.

Tóth Árpád néhány nap múlva találkozott Vidovicsal és közölte vele, hogy az illegális mozgalom vezetőjévé távollétében őt választották meg. Vidovics ezt elvállalta, átnézte a névsort, amit előzőleg már elkészítettek, azt helybenhagyta, csak

Nagy Ferenc személyét törölte belőle.

Deák András, az ifjúsági csoport vezetője közölte az illegális szervezkedés vezetőjével, hogy Vidovics Ferenc külföldre szöktetése érdekében az egyik külföldi követségen eljárt és segítséget kért. A nyomozás adatai szerint Deák András el is ment az egyik nagyhatalom követségére, ott azonban elhárították kérését. Tóth Árpád április utolsó napjaiban Kis-Velencén, ahol Vidovics bujkált, átadott annak egy filmet és kérte, hogy szökésekor vigye magával és

találmányát bocsássa az amerikai katonai hatóságok rendelkezésére.

A nagy érdeklődéssel várt per tárgyalására előreláthatólag szeptember közepén kerül sor.

„Mackó fúrás" a Báthory-utcában falbontással, pénz- és vászonzsákmánnyal

Kasszafúró betörők jártak mára virradóra a Báthory-utca 6. szám alatt lévő *Salzmann-féle* Magyar Textilipari Rt. irodájában. A betörők a lépcsőház felől először kibontották a falat, majd az irodahelyiségben lévő páncélszekrényeket »rózsanyitással« megfúrták. *Az egyik páncélszekrényből 6400 forintot vittek el, a másikban egy fillért sem találtak.* A pénzösszegen kívül még 15 vég vásznat zsákmányoltak. A helyszínre érkezett rendőri bizottság megállapítása szerint a »munka« *elsőrendű betörők munkája volt.* A rendőrség nyomozást indított a kasszafúró betörők kézrekerítésére. Az ügyben már több kihallgatás is történt, de az eddig gyanúsítottak *alibit bizonyítottak.*

Országúti segélyhelyeket állít fel a Vöröskereszt

A Magyar Vöröskereszt az egész ország területén országúti segélyhelyeket állít fel. A segélyhelyeket egymástól 10—15 kilométer távolságban állítják fel és a tervek szerint ez év végéig 170 segélyhelyet létesítenek a főútvonalak mellett.

A segélyhelyek laktanyákban, vendéglőkben, gyógyszertárakban lesznek elhelyezve és az országutakon feltűnő jelzőtáblák mutatják a közeli segélyhelyek állomásait. A jövő évben négyszázra emelik a segélyhelyek számát.

Mától kezdve ingyen lehet ülni az utcán

A fővárosi kertészet kezelésében lévő és fővárosi közterületen sétányokon, parkokban felállított székeket a nagyközönség eddig 30 fillér használati díj ellenében vehette igénybe. Fodor Gyula helyettes polgármester a mai napon kiadott rendeletével megszüntette a sétányszék használati díjat

Csütörtökön augusztus hó 19-én este
mutatja be a PLANTÁZS új revüjét
Latabár Kálmán
a nevettetés világbajnokának felléptével
A revü címe: Latyi az olimpikon Irta: Hadassy László
Asztalrendelés, telefon 428-563

FEUER fest, tisztít garantált szárazon ha kell, egy nap alatt is Trikloretilénben. — VI., Bajnok-u. 12. Tel. 127-110 Háztól-házig

„Elismerést szereztetek a magyar népi demokráciának"

Nógrády Sándor államtitkár üdvözölte Hegyeshalmon győztesen hazatért olimpikonjainkat

Hegyeshalom, augusztus 18. (A Világ kiküldött munkatársának telefonjelentése.) Budapestről Hegyeshalomig az egész útvonal zászló- és virágdíszben várja a hazatérő magyar olimpikonokat. Győrben már gyülekezik a munkásság, hogy fogadja a hazatérő diadalmas magyar sportolókat. Hegyeshalom pályaudvarán többezer főnyi érdeklődő közönség szorong.

A pályaudvar zászlódíszben és virágdíszben úszik. Felsorakozott már a rendőrzenekar és a rendőrdíszszázad is. Egymás után érkeznek Hegyeshalomra a politikai, társadalmi és katonai személyiségek. A kormányt képviselő Nógrády Sándor miniszterelnökségi államtitkár is itt van már.

A gyárak dolgozó munkásságának küldöttsége 17 díszes gyümölcskosarat ad át a győztes versenyzőknek. A Koestlin gyár dolgozói, valamint a Vagóngyár dolgozói díszes ajándékokkal várják a hazatérő magyar olimpikonokat.

Tizenegy óra 25 perckor jelenti az állomásfőnök, hogy a vonat a hegyeshalmi állomás területére érkezett és 11 óra 30 perckor a vasutaszenekar a Himnusz akkordjaiba kezd. A különvonat a Himnusz hangjai közepette fut be a gyönyörűen feldíszített pályaudvarra. Az olimpikonokat a 328—611.000 számú szerelvény hozza. A kocsik ablakában állnak a világoskékkabátos magyar olimpiai győztesek. Először Papp Lászlót vesszük észre, akinek édesanyja integet az állomás perronjáról. Papp leugrik a még mozgásban lévő vonatról,

ölbekapja, összecsókolja édesanyját.

Sorra tűnnek fel ezután a többiek is, egymásután szállnak le a kocisból: Gyarmati Olga, Berczelly Tibor, Gerevich Aladár és a többiek.

Nógrádi Sándor miniszterelnökségi államtitkár üdvözli a kormány nevében a hazaérkezett győztes magyar olimpikonokat.

— Ezekkel a győzelmekkel nemcsak a magyar sport, hanem a világ sportolói előtt is

elismerést szereztetek a magyar népi demokráciának.

Keresztes Tibor, az Országos Sporthivatal nevében köszöntötte a hazatérő olimpikonokat, majd a főjegyző üdvözölte őket és hatalmas virágcsokrot nyujtott át. A virágcsokor átadása után dr. Hepp Ferenc mondott üdvözlő beszédet.

Keresztes Tibor beszéde közben virágcsokrokat adnak át az olimpikonoknak a hegyeshalmi diákgyerekek, akik ünneplő ruhába öltözködtek.

A pályaudvaron összegyült hatalmas tömeg óriási lelkesedéssel ünnepli a magyar sport hőseit.

Az express menetrendszerű pontossággal folytatja útját Budapest felé és ½4-kor érkezik a Keletipályaudvarra.

*

A Magyar Vívószövetség ma a Nemzeti Színháznál az olimpiai felvonulás után külön megünnepli bajnokait. A szövetség a pályaudvari fogadásnál nagyszámú küldöttséggel képviseltetni magát.

Hirdetmény

A Magyar Úgetőverseny Egyesület nyilvános pályázatot hirdet szeptember 1-től kezdődő hatállyal a versenytelepén lévő I., II. és III. helyi éttermek, illetve büfék, valamint kantin együttes bérletére.

A zárt ajánlatok e hó 25-én déli 12 óráig adandók be az Egyesület könyvelőségéhez (Kerepesi-út 9).

A versenytárgyalás e hó 25-én déli 1 órakor nyilvánosan történik. Részletes pályázati feltételek az Egyesület könyvelőségénél megtekinthetők.

A Magyar Úgetőverseny Egyesület elnöksége.

Amikor a Nemzeti Színházhoz ér, a Vívószövetség megrendezi a maga ünnepségét, hogy a nyilvánosság előtt méltassa a legeredményesebb magyar olimpiai sportág páratlan eredményeit és azokat a bajnokokat, akik folytatni tudták a magyar vívók hagyományos és legendás hírű sikersorozatát!

Szilaveczky Lajos, a Magyar Vívószövetség társelnöke nyilatkozott vívóink szerepléséről és a többi között a következőket mondotta:

— Nagyon érdekes kardvívóink legutolsó három olimpiai szereplése. Los Angelesben *Piller* György volt az első, *Kabos* Endre pedig a harmadik helyezett. Berlinben Kabos Endre megnyerte a világbajnokságot, *Gerevich* viszont a harmadik helyen kötött ki. A mostani londoni olimpiai versenyen *Gerevich* került az élre és *Kovács* Pál lett a harmadik. Ha ez sorszerűen így folytatódik, akkor Helsinkiben Kovács Pál lesz az egyéni kardvívás győztese.

Olimpiai bajnokaink kitüntetése és megjutalmazása

A ma érkező olimpikonok közül a NIK-nél dolgozik *Németh* Imre, a kalapácsvetés világbajnoka és *Kovács* A. Pál, aki a győztes kardcsapatban szerepelt kiválóan és az egyéni kardvívás harmadik helyezettje lett. *Németh* Imrét, aki a Ganz Villamossági gyár művezetője volt, a NIK ma délelőtt főművezetővé léptette elő, *Kovács* A. Pál Ganz-vagongyári lisztviselőből pedig *műszaki főfelügyelő lett.* A két olimpiai bajnok részére az előléptetésen túl a NIK pénzbeli jutalmat is folyósított.

Ma este két lengyel kórus érkezik a budapesti nemzetközi versenyre

A lengyel és bolgár kórusok minden tagja kiszolgált partizán
Olimpiai üdvözlés keretében ünneplik verseny után a győzteseket

A nagy nemzetközi munkás dalosverseny első külföldi résztvevői már ma este Budapestre érkeznek. A lengyelek jelezték, hogy két énekkarral vesznek részt a budapesti versenyen, az egyik kórus Czenstochowából, a másik Poznanból való. Ma este 9 óra 20-kor futnak be a lengyelek. A vendégek fogadására dr. Szabó Dénes egyetemi tanár a határállomásra utazott. A lengyelek a saját nemzetbeli szerzők ágazatában Moniustzkó Európaszerte ismert lengyel kórusszerző művét adják elő. Az egyik lengyel kórus (a czenstochowai) nevezetessége az, hogy valamennyi tagja részt vett a partizánharcokban. A Budapestre érkező bolgár postás kórus valamennyi tagja is kiszolgált partizán, sőt a vegyeskar női tagjai is partizánszolgálatot teljesítettek.

Holnap befutnak a többi külföldi vendégek is. A férfi kórus versenyen 13, a női kórusversenyben 4, a vegyeskarok versenyében pedig 16 énekkar vesz részt. A női karok versenye országos jellegű, azon külföldi nem vesz részt.

Székely Endre, a verseny művészeti főrendezője a sajtófogadáson kijelentette: ezen a versenyen nem versenyfutásról, hanem elsősorban arról van szó, hogy megismerjük a külföld kórusműveit, a külföldi kórusok tudását, technikáját, ezek viszont megismerkedjenek a mi kórusirodalmunkkal és énekkarainkkal.

Rendkívül komoly zsűri bírálja el a kórusok munkáját, a bírálóbizottság elnöke Zathureczky Ede főigazgató, társelnöke Jemnitz Sándor zeneszerző. Tagjai magyar részről Harmath Artúr, Kadosa Pál, Szabó Ferenc, Szervánszky Endre, Veress Sándor.

A zsűri három napon át ugyancsak megfeszített munkát végez. A végső eredményhirdetés az Állatkertben vasárnap este díszhangverseny keretében lesz. Ez alkalommal olimpiai üdvözlések keretében ünneplik a győzteseket, a színpadon lépcsőzetesen felállnak a győztesek és helyezettek és felvonják a díjnyertes kórusok nemzeti lobogóját.

A külföldi kórusokkal együtt ismert európai zenei vezetők is érkeznek. Ezek között lesz a Freie Osterreichische Jugend kórusával együtt érkező Marcel Rubin ismert osztrák zenekritikus is. (S. V.)

Fodor József Pro Arte kitüntetést kapott

A magyar irodalom új kitüntettje: Fodor József, a kiváló költő, aki ma kapta meg a Pro Arte érmet.

Fodor József a Világ munkatársa.

GAZDASÁGI KÖRÖKBŐL

Hivatalos becslés szerint Argentínának jelenleg mintegy 1,150.000 tonna eladatlan kukorica-készlete van.

⊙

A kereskedelemügyi miniszter kimondta, hogy a közelmultban kibocsátott rendelete, amely az üdülőhelyeken lévő élelmiszer- és bazárüzletek vasárnapi nyitvatartását írja elő, csak az üdülő-, fürdőtelepre vonatkozik. Tehát nem érinti a szorosan vett üdülőhelyen kívüli területen (község vagy város állandó lakossága által lakott terület) lévő üzleteket. Ezek természetesen nem kötelesek vasárnap nyitva tartani.

Román férfi és női szövetek, selymek
maradék-árusítása megkezdődött
VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 52

darmonika 48. B
hangú eladó.
V. Aulich La-
160. 67-es vég-
s.

es tiszta hangú
i eladó. V.
nyi-u. 12. fsz. 1

mesterhegedű
Üllői-út 107.

RÁDIÓ

lt rádiót és ze-
t vásárol a
Keravill bolt.
Nagymező-utca
lefon: 224—845.

vő rádiót jól
tnék. — Dr.
h. Királyi Pál
II. 4/a. Tel.:

vítás szak-
, gyorsan. ga-
al. Pogány,
yszki1 (Király)
o (422—056.)

vő márkás
veszek. Garai-
Tel.: 420-464.

rivättól kész-
veszek. Thö-
. Tel.:427-027

rítás gyorsan.
üen: Csala,
Zsilinszky-út

jó áron már-
ót és lemez-
Pannonia-u
Tel.: 204—522

privättol
rádiót és vil.
nofont. Ma-
ij (Király)-u
el.: 427—653

Jóbarát, univarázsszeló eladó. Pálfszt. 14. Czene

zafírtűs gra-
világvevő
ürgősen. Ki-
a 98/B. I. 11.

remekhangú
ő sürgősen
Pannonia-utca

váltóáramú
onmotor tá-
automata
óval eladó. —
u. 50. III.

lemezjátszó
Cím: I. ker
ny-u. 43. II. 14

szuper rádió
ért. Pauler-u.
em. Urbán.

Ó, OPTIKA

ladó. Szomba-
-ig: Somogyi
21. III. 2.

kisfilmes 3.5
al, majdnem
adó. Szirtes,
. 16. I. 2/a. —
25—123. Szom-
után, vasár-
ész nap.

Retina II —
1:2; Compur
, színszűrővel:
-tér 5. házfel-

orex szalagot
sürgősen. —
vasárnap 8—
403. Vas-u. 19.

1:2 új, Prakti-
Xenár eladó.
p 8—12: Vas-u.
: 342—403.

UHÁZAT

ényt, felöltőt
metre ven-
lefon: 427-010
tca 15.

ellen megóv
46. III. 20.
zűcs. — Ala-
vítás stb. Ir.
tisztítás. —
6. (Nagymező-
124—724.

át középter-
vennék! Tel.:
Szív-utca 37.

dát jó álla-
veszek hatéves
nek. Tasnády
itca 28.

JÁRMŰ

uch, eladó! —
a 59. földsz 1.
thető: hét-
17-ig, vasár-
iz nap.

oldalkocsival
álya-u. 3. Sza-
lügyelő.

ALKOCSIS
OTOR-
KPÁROKAT
ő'ag jókarban
öket —
v é t e l r e
nagyvállalat.
ereskedelmi
n keresztül.)
ok küldendők
vélben:
yaépítő Ü. V.
sztályához,
Lenin-krt. 49

túra kajak.
berendezéssel
ladó. 127-592,
sbóth, Aradi-
. 4.

Haszn
dalkoc
pest
nék! S
hadse

125-ös
Csáky-

100-as
nos el
Mátyá

350
könnyi
kocsit
500-as
kocsis
téssel e
Szó, Lövőház-utca 26.

100-as ballon Csepel eladó. X. ker. Kőbányai-út 42. ajtó 162.

500-as oldalkocsis jókarban, külön oldalkocsi alváz olcsón eladók. VIII. Illés-utca huszonnyolc.

Zündapp 200-as, Puch 250-es eladók. VIII. Illés-utca 28.

500-a angol blokk motorkerékpár, patentkerékkel (króm), eredeti kifogástalan állapotban, betegség miatt sürgősen eladó. Ugyancsak húszliteres kannák, 5/8 külföldi új lánc, kétméteres, 125 Csepelre lánc, hátsó brilasztiknyereg, szerszámok, férfi bicikli, 28-as, svájci stopperóra, ezüst cigarettatárca eladó. Megtekinthető pénteken 16-tól, szombaton 13-tól. Rákospalota, Honvéd-utca 23. 67-es villamos végállomás.

Olcsón eladó „Csepel" 100, 125-ös mágnes álló rész. Galambos, XII. Márvány-u. tizennégy.

Kismotorért cserébe Rolleiflex fényképező gépet adnék, esetleg ráfizetek. — Jávorfi, Eger, Szvorényi-u. 24.

100-as Sachs segédmotor prima állapotban eladó. Teleki-tér 20.

250 kcm TWN motorkerékpár igényesnek eladó. Röppentyű utca 53. f. 2. Szojkó.

Jókarban lévő 100 Csepel motorkerékpár eladó. Megtekinthető: II. Lotz Károly-u. 9. Mindennap 8—10, 1 órától. Tel.: 364—851.

350-es régi AJS szóló jó állapotban eladó. Szentendre, Takács, Rákóczi 15. Vasárnap.

Behajtós Csepel motorkerékpár, prima gumikkal 1200-ért eladó Rökk Szilárd-u. 17. — III. üzlethelyiség.

Motorblokkok, sebességváltók, kerekek: Csaba 18/b. Szombat d. u., vasárnap.

Vennék régi 750-es BMW-hez komplett differenciált, esetleg Topolinóét. Kiss József-utca 11. 111—943.

200 kcm-es DKW eladó. III. Vörösvári-út 50. sz.

BMW 71 blokkhenger hiányos, eladó. Hungária-krt. 82.

EGYÉB JÁRMŰ

Versenykerékpár eladó, kitűnő állapotban. Dob-utca 37. — Műszerésznél.

Férfi kerékpár prima állapotban eladó. — Újpest, Bajcsy Zsilinszky 3. Mészáros.

125-ös sivatagi DKW eladó. Kispest, Báthory-u. 64. Megtekinthető 3—7-ig.

Babakocsi eladó privátnak. II. Szerzetes-utca 4/b. fszt. 4. — Zsigmond-térnél.

Tricikli prima gumikkal 2300 Ft-ért eladó. Rökk Szilárd-u. 17. — III. üzlethelyiség.

Eladó 125 Istros oldalmotor, 1950. Sherpia, Balog-építésű. Pesterzsébet, Hullám III. garázs.

125 kcm csónakoldalmotor eladó. VIII. Déry-utca 10. fszt. 7.

Eladó kétszemélyes kajak: Balogi, Kápolnásnyék. Gyógyszertár.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Irógép javítás garanciával: Magyari mű szerész, VII. Bethlen Gábor-u. 14.

VARRÓGÉP

Használt háztartási és szabóipari varrógépet vásárol a 3 számú Keravill bolt, VII. Rákóczi-út 14. Telefon: 221—695.

szecskavágót, kovács- és bognárfelszereléseket és patent ráfhúzót. Állami Kordélyos V. — Bpest, Jászai Mari tér 5.

Körkötőgépet bérbevennék. Királyi Pál-utca 10. Házfelügyelő.

ÉPÍTÉSI ANYAG

Bontásból hatszárnyú és kisebb ablak üvegezve, redőnyök és sárga mettlachi eladó. Ulászló-u. 66. Előzetes tel. este: 469-642.

Építkezésből maradt különféle ajtók és ablakok eladók. VII., Almássy-utca 3. Molnár

Használt ajtók, ablakok kaphatók! Méretre is! Asztalos, Hungária-körút nyolcvanhat.

Lebontásra kerülő épületet, fészert, bontásból kikerült építési anyagokat vennék! Havas, Amerikai út 39. (296—910.)

Használt anyagból ajtók, ablakok, olcsón kaphatók. Detre asztalos. IX. Soroksári út 65

Ajtók, ablakok különböző méretekben eladók. XIII. Dráva-u. 6 sz

Használt faanyagokat, ajtókat, ablakokat vásárol: Detre asztalos, IX. Soroksári-út 65. Tel.: 142—692.

Új keresztajtók 80x220 cm eladók. XI. Somlói-út 6/B. Bozó.

Ajtó tokkal üvegezett kétszárnyú, 3 db. eladó. II. Nagybányai-út 14.

Eladó ablak tokkal 90x200, üvegajtó 70x210 valamint törpepapagájok: Sallai Imre 26. Házfelügyelő.

Csempelapot, mettlachit veszek. 386—147. négyig. V. József Attila-u. egy.

Eladó week-end-háznak alkalmas faanyag, padlók, ajtók, ablakok, stafli, hódfarkú cserép, porolóállvány. Vasárnap: Pigler Imre, Kunfi Zsigmond-utca 78. Kavics-utca sarok.

Prima ajtók, ablakok eladók. XIV. Egressy-út 72.

Ablakot vennék 170x160 mérettel, redőnyszekrényt. Lucza építőmester, Bécsi-út 118/a. Tel.: 163—226.

Pince kibúvóajtó, vasból, befalazható vaskerettel, új, eladó. — Lenin-körút hatvankettő. Maurer.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Üzemképes állapotban lévő újabb típusú használt porszívót és padlókefélőt, ventillátort és hajszárítót teljes tartozékkal vásárol a 11. sz. Keravill Bolt, VI. Leninkrt. 101 szám. Tel.: 125—531

Autosyphon készüléket privättól vennék: Illatszertár, IX. Ráday-utca 15.

Fehér csempét vennék, beépítettet falról lebontanám. Telefon: 469—642. Sztálin-út 21.

Villanyborotvát vagy pengefenőt veszek. — Liszkay, Somogyi Béla-út 16.

Evolut könyvelési táblát vesz: Hegesztőkészülékek Gyára, Apát-u. 90. Telefon: 162—023.

Egyágú létra vasaltvázas hordárkocsi, gyári új dinamós kerékpárlámpa eladó. — Délután 4 után. — Sauer, József-krt 36.

Ágytollat, ágynemüt veszek háznál. Szív-utca 43. II. 13. Tel.: 143—287.

Brokátvelour garnitúra 9 m² perzsaszőnyeg, sorozatkönyvek Lingel szekrénnyel, személymérleg, kerti bútor kifogástalan állapotban eladó. Tel.: 428—604. Szív-u. 15. — (Privättól.)

szekrény eladó Szarvas, Anker-í. 4.

Jégszekrény, zott teknő elad VIII. Korányi S utca 4. III. 26. viceum.)

Kifogástalan á ban kétlapos vi rezső e.adó. Már útja 42. III. 2.

Iker gyermeki mélyet, kifogá állapotban keres Címeket: Tóth XII. Németvölgy

Kifogástalan mekágyat, já veszek. Használt kétszárnyas új ajtótok elad Ráday 25. 181—50

Diktafon beé motorral, házi ricadaráló elad Pannonia- és C dy-u. sarok. Ká műhely.

Herendi étkész személyes elad Uri-utca 25.

Könyvek, kottá ticel útipárna, gyapjú útit ülőgarnitúra, áll pa, asztalkák. Or utca 8. Rózsador

„Perpetuum 152 nás, zöld zomán töttvas, új k 3—4 irodahely fűt, 3000.— forin kerti padok, sz asztalok, pince ajtók, fa szoba fa ülőpénztár Schunda cimb szívó-nyomó szív eladók. 1 négyk kiskocsit vennék Újpest, Jókai-t Gémesi.

Eladó 1 darab g hely. Bp. XVIII Állami telep. 216

„Elektrolux" szekrény, gázra villanyra 4200.— Tölgyfa-u. 14. I Ugyanott három gáztűzhely: 115—

Frigidaire eladó, ⅕5 között. (H nap.) Légrády K utca 54. Gerő.

Eladó két nagy porcelán váza, négyoszlopos virágtartó, kiv bádog betéttel, csillár. Eötvö huszonnégy, I.

Hálószoba, ko csillárok stb. e Szombaton 3-tól hétköznap este Vörösmarty-u. 8. sz.

Dobozt, ládát, tartályt bádogb erős fából, kül méretekben ve Evőeszközkész KTSZ., Lilliom-u.

Prima állapotbar háztartási jég rény eladó. Bp. ker. Csengeri-u II. em. 19.

Eladó férfiruha, tős létra, húszli tejeskanna, vize gek. Szép, I. Hu di János tizenhá

Fürdőkád vörö kazánnal, m kagyló csapokka adó. Káplár-u. 1 D. lépcső, I. em.

Fürdőszobába üzemképes autog eladó. 256—107. Ba Béla-út 34.

Jégszekrény kö nagyságú eladó. színház-utca 25.

Bronzcsillár, kü leges, tizenegylá ülőfürdőkád fehé máncos, kókusz nyeg eladó. XI. cellér-utca 37. R szalon.

Eladó egy nagym tű. különlegese brokátselyem pap két vánkos elsőre huzatokkal, Fels dősor-utca 1. II. 2

Eladó 1 db hasz vörösréz fürdősz kályha, 8 m² fe csempe. 1 db per szőnyeg 3x1 m-es. Nagymező-u. 23.

Csecsemőfürdőkád vennék. Tel.: 256— XI. Bocskay-út 67 Reggeli és esti ó an.

Betegtolókocsi el Ráday-u. 39. fszt Vasárnap 8—12. K egész nap.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

Magyar Nemzet

1952 MÁJ 12

Vedres Márk

276

A BÉKÉS, ALKOTÓ ÉLET SZÉPSÉGEIT HIRDETI MŰVEIVEL

a 82 éves Vedres Márk, kiváló szobrászművész és aktív békeharcos

Csaknem valamennyi lakásban művész lakik abban a Lehel-téri modern házban — az új élmunkásházak egyikében, ahol *Vedres* Márk Kossuth-díjas szobrászművész is műtermes otthont kapott. Ebben a napfényes, barátságos lakásban, ahová beszűrődik a téren játszó gyermekek vidám zsibongása, élete legnagyobb méretű művén dolgozik: Hárommétéres agyagfigura áll a műtermében: a Béke-staféta szobra. Ez most a legszeretettebb szívügye a kiváló művésznek, aki mögött hosszú, harcos múlt áll, s aki ma, 82 éves korában egyike a legaktívabb békeharcosoknak. Nemcsak műveivel, szobraival akar hitet tenni, harcolni a békéért és békeharcra buzdítani, hanem mint az Országos Béketanács tagja, előadásokat tart, tanácsaival segíti a hozzá forduló dolgozókat, külföldről érkezett vendégeinket kalauzolja és szívesen mutatja meg azokat az eredményeket, melyeken lemérhető a szocializmust építő magyar dolgozók munkában kifejezett, mélyről fakadó, őszinte békeakarata.

A műteremben és a hozzátartozó apró két szobából álló lakásában ott sorakoznak változatos mozgású, élettől duzzadó kisplasztikái, egy komoly és következetes művészpálya, egy hosszú életút különböző állomásainak beszédes tanulságai. Arról beszélgetünk, hogy talán a Békestaféta lesz életének első, méretben is monumentális alkotása.

— Valamikor régen, fiatalkoromban mintáztam egy két és fél méter magas csoport-kompozíciót. Ki is állítottam. De arra már nem volt pénzem, hogy hazaszállíttassam — néz vissza a multba derűs arccal Vedres mester. — Sokáig alkudoztam a fuvarossal, de sehogy sem tudtunk zöldágra vergődni. Mit tehettem? Végül is azt mondtam neki: Tudja mit, legyen a magáé! Nem tudom, mi lett a szobor sorsa.

A Békestaféta harmonikus, lendületes figurája valószínűleg a Margitszigeten fog állni. Vedres mesternek az a vágya, hogy a szigeten pihenést kereső dolgozókat ez a szobor is emlékeztesse a békével kapcsolatos mindennapi kötelességükre.

Kecseslábú, kis íróasztalán két vaskos irattartó áll. Ebben vannak összegyűjtve békegyűléseken tartott előadásainak szövegei. Nem csekély munkával, nem kis fáradsággal jár, míg a formák utolérhetetlen művésze úgy formálja meg gondolatait, hogy az mindenki számára érvényes, ösztönző és lelkesítő legyen. Vedres Márk nem sajnálja a fáradságot erre a munkára, s hogy mint előadó sem marad szobrászi képességei mögött, arról hallgatóságának átlelkesült tapsai tanúskodnak.

— Vajjon mi füti ösztönzi Vedres Márkot ennyire elválaszthatatlanul a békeharchoz?

— A kapitalista világ arra tanított bennünket, hogy a háború valami fatális, elkerülhetetlen. Millió és millió ember hitte ezt s vitte életét, családját az elkerülhetetlennek vélt katasztrófába. Iskola, politika, egyház mind az elkerülhetetlenség elvét hirdette. Az óriási, immár az egész világot átszövő békemozgalom elsősorban a népmilliók felvilágosításával ért el sikert. Elérte, hogy a mozgalom minden becsületesen érző ember személyes ügyévé vált. Hogyne álltam volna be ennek a hatalmas, harcos tábornak soraiba, mikor egész multammal igazolva látom a mai, az új élet igazát.

Szlovák György rajza

— Ma, amikor a Szovjetunió vezetésével egyre szorosabban fognak össze a szabad és az elnyomott országok népei, hogy egy hatalmas békebástya építésével vessenek gátat a háború veszélyének, mindenki érezze kötelességének, hogy a bástyaépítéshez akár egy téglával is hozzájáruljon. Ha elemeire bontjuk a nyolcszázmillió ember békeharcát, a nagy munkatetteket és a sok apró, szerénynek látszó, de igen hatékony békemunkát, a munka terén tett és beváltott békefogadalmakat, örömmel láthatjuk, hogy a magyar dolgozók milliói ésszel, akarattal, szerszámmal egyaránt szilárdítják a béke nagy ügyét.

Vedres Márk legutóbb a Lehel-téri élmunkásház lakóinak tartott békebeszámolót. Nem ez volt az első eset, hogy ebben a házban a béke nagy és apró feladatait beszélték meg az élmunkások és családtagjaik, a kiváló szobrásszal, a kiváló békeharcossal. Ezúttal azt fejtegette, hogy a nevelés, az új, szocialista emberformálás ügyét nemcsak szóval, hanem tettekkel és jó példával is elő kell segíteni. Ő maga sem tétlen a példaadás terén. Plasztikai alkotásaival az élet szépségét hirdeti, a békés, alkotó életét, melyet — mint a szót erősen megnyomva mondja — áldozatok árán is meg kell menteni, védelmezni.

Sokat vár a június 1-i béketalálkozótól.

— Biztos vagyok abban, hogy a nagy seregszemlén új békemozgalmi ötletek fognak felmerülni, melyek az aktuális helyzethez kapcsolódva még aktívabb erőt jelentenek majd a békeharcban. Újabb cselekvő erők csatlakozását is remélem, mert ma, amikor világméretekben folyik a küzdelem, mindenkinek mélyen át kell élnie, hogy önmagáért, családjáért hazája jobb sorsáért harcol ugyanakkor, mikor több és színvonalasabb munkáját veti bele az élet harcába, a békeharcba.

(d. m.)

Vedres Márk

TILDY ZOLTÁN köztársasági elnök ma délelőtt 10 órakor megtekintette Vedres Márknak, a Kossuth-díjas szobrászművésznek gyüjteményes kiállitását a Fővárosi Népmüvelési Központ Rákóczi-úti helyiségében.

Világ 1948. ápr. 16

Küldi: Pandur József festőművész

Vedres Márk

Kiállítások

A *Fővárosi Népművelési Központ* helyiségében *Vedres* Márk szobrait láttuk. Ez a szobrász az új magyar plasztika legjelesebb úttörői közé tartozik; élete pályája tanuskodik, mint kellett megtisztítani szobrászatunkat a rárakódott romantikus elemektől egy lehiggadt és zárt klasszicitás irányában. A most kiállított szobrok természetesen nem mutathatják be az ősz mester gazdag és változatos művészetének teljességét; de igenis alkalmasak reá válogatásuk értelmességével, hogy meggyőzzenek klasszikai művészetének változatlan és szinte görögös erényeiről. Elménye a görög szobrászat; módszere a hűvös és pontos összefoglalás; magatartása higgadt és zárkózott; kerül minden felesleges pózt, egyedül az alakok nagy vonalai és belső igazsága érdeklik. Egyszerű és világos racionalizmusával és egyedül a lényegesre törekvő természetével alakjai végig megőrzik ezt a klasszikai alapélményt, mely voltaképpen minden szobrászat lényege.

Magyar Nemzet
1948. nov. 15.
Szerző: g. l.

Egy fejjel magasabban

Diósgyőrött, a Lenin Kohászati Művekben, a középhengersor január 25-én teljesítette havi tervét. E hírt közölte a Szabad Nép, s ott, Diósgyőrött ünnepélyes hangulat volt. Néhány nappal ezután levél érkezett a Lőrinci Hengerműből a Szabad Nép szerkesztőségéhez. Ünneprontó levél, amelyből kiderül, hogy a diósgyőri siker nem fenékig tejfel. A középhengersor egyebek között azért tudta határidő előtt teljesíteni tervét, mert olyan nyersanyagot is kapott, amelyet más üzemeknek kellett volna megkapniok. A Lenin Kohászati Művek vezetői tehát „előnyben részesítették" saját hengerművüket. Jórészt ezért nem tudott programszerűen lemezeket szállítani a Lőrinci Hengermű a MÁVAG-nak, a Darugyárnak, az EMAG-nak és a Hajógyárnak. Vagyis Diósgyőr „dicsőségét" egy sor üzem bánta. De a Lenin Kohászati Művekben senki sem akadt, aki — figyelmeztette volna az illetékeseket: *„Ha nem szállítjuk a Lőrinci Hengerműnek a megrendelt anyagot, kárt okozunk nekik és sok más üzem dolgozóinak, de az egész népgazdaságnak is."*

Ez az eset akkor is megérdemelne néhány sort az újságban, ha egyedülálló lenne. Tudjuk azonban, hogy számos hasonló eset előfordul. Nagyon sok üzemben hajítanak ki így az ablakon tízezer forintokat, s eközben talán még dicséretet is kapnak kisebb megtakarításokért.

Ki a felelős az ilyesmiért? A kooperáció oly sokszor megszegett, semmibevett törvényeit az üzemnek valamennyi vezetője ismeri. De mi most mégis a pártszervezethez szólunk. *Az üzem élő lelkiismeretéhez.* Vajon csak akkor legyen a pártszervezet az üzem lelkiismerete, amikor, mondjuk, szerszámokkal vagy a kenőolajjal kell takarékoskodni, de ha az üzem falain túl kell látni, akkor nem? Az iparigazgatás rendszere a minisztériumi ellenőrzés mai állapotában még nem biztosítja, hogy az üzemek tökéletesen együttműködjenek. A fogyatékos, az olykor merev tervezés gyakran rontja a gyárak kapcsolatait s nem kevésbé rontja az „üzemi sovinizmus". *De van egy erő az üzemen belül, a pártszervezet, amelynek — jobban, mint bárki másnak — felül kell emelkednie a helyi érdekeken, amelynek állandóan ébren kell tartania azt a gondolatot, hogy Magyarországnak nem egyes önálló gyárai vannak, hanem egységes, a nép tulajdonában levő gazdasága. S ennek a tulajdonosnak a szemével legélesebben a pártszervezetnek kell látnia.*

Nem keveset beszélünk és vitatkozunk

a termelés pártellenőrzéséről; boncolgatjuk, vajon az egyes esetekben mi a pártszervezet sajátos szerepe a műszaki és a gazdasági munka irányításában. Nos, ez esetben, amelyről e cikkben szólunk, nagyon szemléletesen mutatkozik a pártszervezet különleges, mással pótolhatatlan szerepe. A műszaki és a gazdasági vezetőknek, a munkásoknak és a műszakiaknak nem szabadna csak üzemük határáig nézniök, üzemsovinizmusba esniök. De tudjuk, hogy a gyakorlatban sok tényező taszítja őket el attól, hogy figyelembe vegyék más üzem érdekeit is. A pártszervezet azonban, ha nem is érzéketlen a szűk helyi érdekek hatásával szemben, de a leginkább képes legyőzni azt. *A pártszervezet, a legképzettebb és legöntudatosabb emberek együttese, képes a leginkább arra, hogy másoknál egy fejjel magasabbra emelkedve túllásson az üzem falain. A kommunisták érthetik meg elsősorban és a legmélyebben a párt céljait, a gazdasági fejlődés feltételeit, az üzemek együttműködésének nagy eredményeit.*

Nem dicsekedhetünk. Pártszervezeteinkben megvan ugyan ez a képesség, de nem minden vonatkozásban fejleszthették ezt ki, legalábbis nagyon sok üzemben nem. Sokszor előlük is eltakarja a nagyobb összefüggéseket a terv teljesítéséért folyó hajrá, a minisztérium-tervet a lehető legkönnyebben (bár sose könnyen) teljesítsék, hogy legyen prémium, hogy élüzemek legyenek. De miféle élüzem az olyan, amely más üzemek kárán szerzi meg ezt a „dicsőséget"? S miféle pártszervezet az, amely ez ellen nem emeli fel szavát?

Hányszor kopogtatnak üzemi párttitkárok a megyei, kerületi pártbizottságok vagy a Központi Vezetőség egyes osztályainak ajtaján, s követelik, hogy üzemük kapjon anyagot, panaszkodnak más üzemekre, védik (legtöbbször helyesen) üzemük érdekeit. De kellene-e két kéz, hogy valaki összeszámlálja ujjain azokat az eseteket, amikor egy párttitkár küldötte azért dörömbölt a megyei vagy kerületi pártbizottság, Központi Vezetőség ajtaján, mert üzemének vezetői nem akarják figyelembe venni más üzem érdekeit?

De mit tehet a pártszervezet?

— vetődik fel a kérdés. Talán hívja fel az üzem dolgozóit, hogy inkább ne teljesítsék a tervet? Erre a kérdésre felesleges is válaszolni, de azt nem felesleges megmondani, hogy a tervet különbözőképpen lehet teljesíteni. Előfordulhat, hogy a pártszervezetnek a nehezebb útért kell agitálnia. Ilyenkor persze nehezen legyőzhető erőkkel találhatja magát szemben. A legtöbb pártbizottsági és pártvezetőségi tag maga is dolgozik a műhelyekben vagy az irodán, s hiába, bennük is felébredhet az érzés, a kisebb vagy nagyobb ingadozást ébresztő gondolat: *„Saját pénzem ellen dolgozzam?" Ilyenkor nem segít más, csak az öntudat és az erély. Az öntudat: ennek ellenére a nehezebb utat választani — az erély: segíteni az üzem vezetőinek, követelni, ha kell a minisztériumtól, hogy teremtsenek minél kedvezőbb feltételeket a jó kooperációhoz.*

De szembentalálhatja magát ilyenkor a pártszervezet az üzem dolgozóinak egy részével is. S ez az a helyzet, amelyre joggal mondhatjuk: most kell a jó politikai munka! Igaz ügyet kell védeni, esetleg ideig-óráig az ár ellen úszva. A fő eszköz azonban ebben az esetben éppen úgy, mint a pártmunkában mindig, az emberek meggyőzése.

Szinte közhelyszámba megy már az az agitációs érv, hogy a rossz minőségű árut, amelyet egy üzemben készítenek, más üzemek dolgozóinak kell megvásárolniok az üzletben, s így végül is a rosszat és a drágát saját magunknak állítjuk elő. Általában elmondják ezt a népnevelők a kooperációról is. Munkásaink és mérnökeink természetesen nem akarnak kárt okozni más üzemeknek, még kevésbé maguknak, de a hóvégi hajráknál a terv teljesítéséhez vezető kanyargós és meredek utakon erre az általános igazságra csak kevesen gondolnak. Ám tüstént valóságos és megdöbbentő lesz ez az általános igazság, ha a tényleges, a friss, az üzemi helyzetet tárják a munkások és a műszakiak elé. Tudják-e például a Lenin Kohászati Művekben, hogy azért, mert a kötelezőnél kevesebb anyagot szállítottak a Lőrinci Hengerműnek, milyen károkat okoztak nekik és az egész népgazdaságnak? Tudják-e, hogyha forintban akarnánk kifejezni e károkat, százezrekről beszélhetnénk? Nyilván nem tudják, s még nagyon sok ehhez hasonló összefüggés, súlyos pazarlás marad rejtve az üzemiek előtt.

Természetesen

nem lehet valamennyi kooperációs csorbát politikai munkával kiköszörülni. Nem lehet az üzemvezetés és a minisztériumi irányítás hibái felett azzal napirendre térni, hogy majd a munkások és mérnökök öntudata pótolja a tervezés és a szervezés hézagait. *Bizonyos azonban, hogy az üzemeink közötti teljes harmónia megteremtése politikai munka nélkül elképzelhetetlen, elképzelhetetlen olyan emberek nélkül, akik népgazdasági szinten tudnak gondolkozni, akik féltő gonddal vigyáznak a gazdasági életünk szer-*

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

Vedres Márk

SZABAD NÉP

1956. febr. 26

VASÁRNAP, 1956. FEBRUÁR 26

Beszélgetés a 85 éves Vedres Márkkal

A Művésznők kerek termében van egy szobor; ameyről kevés szó esett a kiállítás beszámolóiban. Lehet, hogy elvonták tőle a figyelmet a méteres nagy kompozíciók. Ülő sportolót ábrázol ez a szobor, pihenő futballistát; alakjában az egészséges fiatalság magabiztos nyugalma.

— *Többalakos kút egyik figurája ez a szobor* — mondja a mű mestere, Vedres Márk. — *Évekkel ezelőtt a Római fürdőben jártam, s ott időzve figyeltem a vidáman mulató ifjú embereket. Akkor ötlött fel bennem az a gondolat, hogy meg kellene örökíteni ezeket a pihenő, szórakozó munkásembereket.*

Kérésemre megmutatja a mű modelljét. Eredetiben nagy, 25—30 méter átmérőjű medence káváját négy figura díszíti majd, a labdarúgó társai; az olvasó, a hegedülő, a teniszező, középütt pedig egy halász alakja.

— *Munkásnegyedbe, a Béke térre szánom* — mondja a mester. — *Az én kívánságom volt ez, s kiharcoltam, hogy ott állítsák fel. Ne csak a belvárost díszítsük, jusson a művészet alkotásaiból minél több azoknak háza tájára is, akiknek munkája teszi lehetővé végső soron, hogy létrejöjjenek ezek az alkotások.*

Itt ülök a művész otthonában, a Lehel téri élmunkásházak egyikének földszintjén. A kis szoba falán festmények, intarziás barna bútorain mindenfelé kisméretű bronzszobrok. Az angyalföldiekről beszél a mester, akik őt küldték be a kerület tanácsába. Választói sűrűn felkeresik ügyes-bajos dolgaikkal, s ő hajlott kora ellenére hivatalról hivatalig fárad, hogy elintézze ügyüket. Sok barátja van a munkások között. Eljönnek néha, hogy megnézzék, mi újat készít a mester, hogy gyönyörködjenek alkotásaiban, hallgassák, amint a művészet titkairól beszél. Vedres mester pedig felkeresi őket otthonukban, hogy közelről lássa, miként élnek, gyarapodnak, megismerje problémáikat. Úgy beszél róluk, olyan melegséggel és közvetlenséggel, ahogy csak a hozzánk nagyon közelállókról szoktunk. A tudatos tisztelet és őszinte megbecsülés hangján szól a dolgozó emberről, akinek alakja nem csupán ma, hanem művészi útja egészén annyiszor ihlette alkotásra. Milyen is volt ez az út?

— *Monumentális, közszemlére szánt, mindenkihez szóló műveket alkotni — mindig ez volt a vágyam* — beszél művészetéről Vedres Márk. — *München után Párizsba mentem, itt Rodin, a nagy mester művei bűvöltek meg. Elvittem hozzá kisplasztikáimat; nagy szobromat, a Kaint műtermemben nézte meg. Ez az alkotásom jórészt az ő útmutatásai alapján készült. Idehaza is kiállítottam, és hát a kritikusok elismeréssel fogadták bemutatkozásomat* — mondja szerényen. — *Egymásután mintáztam nagy kompozícióimat — megbízatásokat azonban nem kaptam.*

Vedres Márk nem kellett az úri Magyarországnak. Európa nagyvárosainak közönsége ismerte nevét, a haladó művészeti mozgalmak hívei számontartották — de idehaza a szakmabeliek lelkes dicséretei ellenére megbízást nem kapott. Nemes egyszerűségű, monumentális szobortervei nem jutottak el az öntőműhelyig, míg köztereinket ellepték az ágáló, hazug, az úri Magyarország „ideáljait" dicsőítő limlomok. A gondok arra kényszerítették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén bontakoztassa ki tehetségét.

— *Egyszer felvillant a lehetősége annak, hogy vágyaimhoz méltó művet alkossak: 1919-ben, az első Magyar Tanácsköztársaság idején. Építőművész társammal közösen készítettük el a Szabó Ervin Pantheon tervét. Szabó Ervin, ez a nagyszerű ember volt egyik tanítóm — sokat köszönhetek neki. Nem kis része volt abban, hogy — bár azelőtt külföldön is volt kapcsolatom a munkásmozgalommal — itthon helyesebben láttam meg a társadalmat irányító törvényeket, hogy a forradalomban megtaláltam a helyemet. A Pantheon, sajnos, sohasem készült el. Az ellenforradalom idején, mint a művészeti direktórium tagját, bíróság elé állítottak, el akarták venni műtermemet és lakásomat is. Hogy megmeneküljek a nyomasztó gondoktól, a huszas évek elején kénytelen voltam emigrálni. Újra Itáliába mentem. Hosszú éveket töltöttem Dante gyönyörű városában, Firenzében... Kisplasztikákat készítettem, s azokat gazdag utazóknak eladogatva tartottam el családomat...*

Kérésemre megmutatja munkáinak a háborúban megtizedelt fényképgyűjteményét. Műveinek témája — az ember. A szép, egészséges testű ember. A furulyázó fiú, a halász, a korsós lány szépmozdulatú alakja minduntalan visszatér a lapokon — a művész nagy szeretettel és mindig másképp, más formában örökítette meg a tevékenykedő, a cselekvő embert.

Az a kor, amelynek éveiben létrejöttek ezek a megragadó alkotások, teli volt zsákutcába csábító tévutakkal. Megkérdem a mestert, miképp lehet az, hogy ő, aki annyira benne élt a modern művészeti törekvések áramában, meg tudott maradni a valósághűség, a realizmus területén.

— *Természet nélkül nincs művészet. Csak kiagyalt konstrukciók születnek valóságélmény nélkül, s ezek nem tartoznak a művészet körébe* — mondja, majd így folytatja: — *Lassú munka a művészé, időt, elmélyülést kíván, teljes odaadást. Az élmény ihletése nem elég, meg kell látnia benne a szobrot, a plasztikai gondolatot. Munka közben pedig állandó ellenőrzés kell: a szem és a lélek együttes tevékenységének egybehangolása a valóság képével.*

Halkan beszél, lassan. Megáll néha, hogy nyugodt nézésű nagy barna szemével kiolvassa tekintetemből: jól hallom-e szavait, helyesen értem-e gondolatát. Vedres Márk most 85 éves. Élményben, tapasztalatban gazdag élete alkonyára érte meg, hogy valósággá váljék az az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét évtizedes munkásságával hirdette. S művészi vágyai is most teljesülhetnek igazán.

— *Újult erővel dolgozom a felszabadulás óta. Több munkásalakot mintáztam, a tavalyi kiállításra a Kaszakalapáló című kisplasztikámat küldtem be. Most pedig kút-tervem figuráin dolgozom. Szeretném úgy megalkotni, hogy méltó legyen ahhoz a világhoz, amelyben ma élünk...*

Így terelődött a szó a művészet világából újra mindennapjainkhoz, s innét az utóbbi évek legnagyobb eseményére — a XX. kongresszusra.

— *Csodálatos dolgok hangzottak el ezen a kongresszuson* — mondja Vedres mester. — *Csak hallgatom, olvasom, milyen grandiózus építőmunka folyik a Szovjetunióban. Olvasom a számokat — ezeket én már el se tudom képzelni, olyan hatalmasak.*

— *Mi ragadta meg leginkább a kongresszusi beszámolókból?* — kérdem.

— *Sok minden. Csak egyet mondok el, ami engem különösen megörvendeztetett: a 7 órás munkaidő bevezetése. Ez már a kommunizmus letagadhatatlan első hírnöke. Több szabad idő — több kultúrát jelent. A munkások közelebb kerülnek a művészethez is. Nem sok idő kell már hozzá, s a szellem, a kultúra alkotásai valóban a legszélesebb tömegek birtokába kerülnek. Nagy munka vár ránk addig — igen nagy munka. De megéri...*

Halk, megfontolt szavakkal beszél most is, nyugodtan, minden frázis és emelkedett hanghordozás nélkül. A bizonyosság nyugodtsága van szavaiban. Testét törékennyé tette a kor, mozdulatait lassúvá, mégis fiatalnak érzem őt, nagyon fiatalnak. Akiben ilyen eleven az érdeklődés a mindennapok kicsiny dolgai és nagy, korszakos eseményei iránt, akinek hitében ennyi a bizonyosság — azt nem hagyta el az idő. Az velünk jön — mint Vedres Márk is.

Artner Tivadar

alaptendenciájában semmi köze a szürrealizmushoz. Hogyan lehetne az ilyen „téves kapcsolásokat" kiküszöbölni? Talán úgy, hogy az, aki valóban a realizmus új változatát akarja megvalósítani az eddigiektől eltérő stíluseszközökkel, ne nevezze magát szürrealistának. Tartsuk fenn ezt az elnevezést azok számára, akiknek tényleg semmi vagy édeskevés közük van a valósághoz. Nevezzük szürrealista írónak — Herczeg Ferencet! Vagy — mivel ez könnyen tréfadolognak hat — nevezzük *antirealistának*. Herczeg Ferenc szomszédságába helyezve a szürrealizmus elméletíróinak határokat elmosó bölcselkedése nem fog olyan csábosnak tűnni. S talán a haladniképes írók, művészek számára is könnyebb lesz eldönteni: melyik táborba tartozzanak.

Lukácsy Sándor

VEDRES MÁRK KIÁLLÍTÁSA

Nálunk a szobrászat egészen a századfordulóig történelmi és irodalmi témák feldolgozását jelentette. A szobor anyaga csupán arra szolgált, hogy valószínűbbé, kézzelfoghatóbbá tegye az irodalmi képzelet alakjait. Ez a szobrászat persze nem a művészet autonóm igényeit, hanem a félfeudális Magyarország uralkodó osztályának a vágyálmait elégítette ki: olyan világot tárt a magyar vezetőréteg elé, amilyent ez a kultúrálisan igénytelen osztály önmaga számára elképzelt. A kővé és bronzzá fétisizált osztálygőg szükségkép a művészi igények leszállítását is jelentette, ezért szorult háttérbe maga a szobor, amelynek helyét a történelmi romantika, a szirupos idill foglalta el.

Bizonyos, hogy Nyugat-Európában, a kapitalista termelés virágzása idején, hasonló érzelmi kielégülést szolgált ki a szobrászat, de ott a rohamosan fejlődő kapitalizmus korábban hozta felszínre a rendszer belső ellentmondásait. Ezeknek — legalábbis látszólagos — feloldására minden téren létre jött egy kritikai szellem, amely kiterjedt a tudomány és művészet minden ágára. Még a felszínen mozgó kritika is megváltoztatta a művészetek sajátos formanyelvét és problématikáját. Ez a változás azonban bármennyire is erőteljes volt, mindig csak formális lehetett, mert hiszen maga a kritika is az ideológiai formákra vonatkozott és nem ismerte fel a problémák társadalmi gyökerét, nem jutott el addig, hogy kimondta volna a döntő szót: az ellentmondások teljes feloldása csak akkor következik be, ha az egész kapitalista társadalom radikálisan átalakul.

A képzőművészetben ezt a mesterségbeli, formai változást a francia impresszionizmus indította el; a szobrászatban különösen Rodin jelenti az új látásmódot. Ő az, akinél a szobrászat tárgyi problémái kerülnek előtérbe, ő hangsúlyozza a felület és a kontúr sajátos belső problémáit, őnála válik jelentőssé maga az anyag és válik különbözővé a bronz- és márványszobor.

Vedres Márk, Rodin személyes tanítványa, megtanulta mindazt a formális újítást és tárgyi tudást, ami a XX. század elején a teljesen elposványosodott magyar szobrászat művészi megújulásának előfeltétele volt. Fel is használta tudását és alkotókészségét arra, hogy új magyar szobrászi felfogást teremtsen meg. Vedres volt nálunk az első, igazi »modern« szobrász és ha pusztán csak ennyi lett volna, már az is nagy és tiszteletreméltó teljesítmény maradt volna. De Vedres műve több ennél, mert benne a marxista tanítás felcsillantotta azt az igazságot, hogy a művészet nem lehet csupán a formák szemkápráztató játéka, hanem a reális világ olyan tükröződésévé kell válnia, amelyet a társadalmi fejlődés alakít ki, s a művész akkor igazán »művész«, ha mestersége sajátos formanyelvén képes kifejezni a valóságot úgy, ahogy azt a korabeli társadalom leghaladottabb szemlélete számára lehetővé teszi. Ezáltal lett Vedres nemcsak az első modern magyar szobrász, hanem egyszersmind egy új realista felfogás kifejezője is. Vedres realizmusa is magából a tárgyból és az anyagból indul ki, de nem szublimálódik impereszionisa öncélúsággá, hanem igyekszik beleilleszkedni a külső világ materiális valóságába és ezzel elszakad polgári mesterei szemléletétől. Művészete természetesen nem »a szocialista« szobrászat és nem is lehet az, hiszen Vedres sem válhatott el jobban kora társadalmától, mint amennyire ez egyáltalában lehetséges, de művészetének filozófiai gyö-

Forum. 1948. ápr

kerei azonosak a marxizmus-leninizmus filozófiájával és Vedres tényleg átültet művébe a dialektikus materializmus reális világszemléletéből annyit, amennyit korának társadalma számára lehetővé tesz. Ez a józan tartalmi és formai egyensúly teszi Vedres realista törekvéseit többletté még a nála fiatalabb igazi tehetségek öncélú absztrakciójával, vagy vulgarizált naturalizmusával szemben is és ezért haladnak az ősz Kossuth-díjas mester friss és fiatalos egészségű művei még ma is a magyar szobrászat élén. Vedressel kezdődik a mi szobrászatunk, az ő realizmusa a kiindulás és belőle fog megszületni a fiatalok további fejlődése.

Alexits György

DELACROIXTÓL PICASSÓIG

A fiatal művészeknek dedikálja könyvét* a francia képzőművészeti kritikusok doyenje, Roger-Marx, Marx Károly dédunokája, melyben egybegyűjtötte régebben írt cikkeit, előszavait, előadásait, hogy figyelmeztesse őket a jelen eltévelyedéseire. Kezdi Delacroix-nak a Louvre-ban rendezett kiállítása ismertetésével, melyet (1930-ban) magam is láttam és azon a Paganini arckép megrendítő erejű vázlatának felejthetetlen emlékével gazdagodtam. Ő is a vázlat és a feldolgozás problémáját veti fel, az alkotásfolyamatba igyekezve beletekinteni. Roger-Marx könyve szinte zsúfolva van a legifjabb művészeti irányoknak a mult problémáihoz fűződő, szoros vagy laza kapcsolataival, melyeket olyan művészetfilozófus szemszögéből tárgyal, ki évtizedek óta figyeli és tanulmányozza a francia művészeti irányokat, amint azok szemeláttára át és kialakulnak, egy átalakuló világ zűrzavarában, borzalmai és vergődései közepett. Ebből az első tanulmányból már kitetszik, hogy a művészetet nem tekinti puszta formajátéknak, hogy szinte egy félszázad művészeti törekvéseinek egyik irányát, a valóságtól való elszakadást, eltévelyedésnek tekinti, mint ahogy könyve utolsó szava is az, hogy azt a művészetet, mely a valóság valamely megható vagy megdöbbentő részlete előtt csak teoretikus reakciót érez, megfutamodva a látható világ szolgálata elől, csak vakok gyakorolhatják. (296. l.) Roger-Marx viszolyog az effajta kontemplácótól, nem keresi az életvalóságtól való eltávolodás megokolását. A francia nem metafizikus nép, mint az indogermán. Ahhoz, hogy a festők abstrahálási kísérleteit megértesse, nem menekül keleti miszticizmushoz, nem merül romantikus biologizálásba, mint magyarjaink, kiknek álokoskodásait éleselméjűen szedte szét Lukács György (Forum, II. 9. sz.). Roger-Marx tudja, hogy a művészet nem küszöbölheti ki a művészt, annak személyi Énjét, mert a világ ezen át tükröződik. A művész sem önmagától, sem a világtól nem menekülhet. Azok, kik erre törekszenek: gyerekek módjára, játszótereken hancuroznak. Roger-Marxnak a művészet kifejezés, kifejezése a művész látomásainak, melyeket a valóság látványa testétlelkét feldúló deliriumban felgyujt és realizálásra kényszerít. Cézanne példájára hivatkozik, ki a maga vizióival élet-halál harcot folytatott és ennek lett a mártírja. Ha a fiatalok Cézanne-t zászlójukra emelik, ezt a mártírt válasszák és ne ragaszkodjanak ennek a kevésbé elméleti mesternek rosszul felfogott, meg nem emésztett, ártatlan naivitással kiejtett szavaihoz.

Szemben a finánc Rousseau divattal a nagy mester, Theodore Rousseau-ra hivatkozik, de főleg Courbet-ra, akinek hatása korára döntő jellegű volt, nem frázisai, hanem hatalmas festői erejénél fogva, mely természetszemléletében gyökeredzett. Roger-Marx könyve nem egyéb, mint rámutatás az igazi forrásra, a természetre, melyből Rodin éppúgy, mint Puvis de Chavannes, Monet és Maillol egyaránt merítettek. Tiltakozás a könyv a művészet izolálása ellen. Ha a művészet meg akar újulni, csak a valósághoz fordulhat. Vágyódhat mozgásra vagy nyugalomra. Puvis kezdettől fogva tudta, mit akar, Maillol is azt kereste, amit megtalált, elszakadt Rodintől, mindenik a maga normáját igyekezett minél tökéletesebben kialakítani: cizelláltak, hogy a véletlenszerűtől, a fecsegés és a kézügyesség hiúságától absztraháljanak, de a lényeg kifejezésével azért

* Claude Roger-Marx: Avant la Destruction d'un monde. (Plon. 1947.)

A hét

»MILYEN VOLT...«

Egy magányos poétáról volt szó vasárnap délelőtt, a Színművészeti Főiskola nagytermében: Juhász Gyuláról beszélt Király István Kossuth-díjas irodalomtörténész. Kurucságáról, álmairól, az egészség, a tisztaság s a szépség utáni vágyáról; életének tájairól; szomorú egyedülvalóságáról, mely vidéki kisvárosok unalmába, szürkeségébe simult. Két-három fény világít ebben az életben: a pesti egyetemi esztendők, Nagyváradnak — Ady közelségének fénye és 1918—19-é, a forradalmaké. Utána: bénultság, megtörtség, vívódás, de mögötte, a lélekben mégis: a dac! Hűség a szenvedő, árva néphez és végtelen hit az emberben: »Ki a sötét odúkból fényre vágyva, — Majd győzni fog a földön nemsokára!« Juhász Gyuláról esett szó, a nagy költőről, aki felőrlődött az ellenforradalmi Magyarországon, mert »embertelenül nagy feladatot vállalt az ember érdekében«. Versei vallottak ezután róla s a világról, számszerint huszonnyolc szépséges költemény, drágagyöngy-szemek: a Milyen volt..., az Új vallomás, a Dózsa feje, az Anna örök, A munka, a Magyar táj, magyar ecsettel, meg a többi. Ascher Oszkár, Demján Éva és Horváth Ferenc mondotta el a verseket, ihletetten, a költő iránti alázattal. Odakint minusz kilenc fokot mutatott a higanyszál; a teremben nagyságtól s szépségtől forrósodott meg a levegő... Köszönet érte a matinét szervező-rendező TTIT-nek.

(a)

Rossz szomszédság

Országszerte ismert panasz a mezőhegyesieké: az Állami Gazdaság otthonosan berendezett, szép kultúrotthona — nincs nagyobb előadóterem, a padozat gyenge, ezért az emeleten nem lehet táncolni — így a szórakozni vágyó fiatal-

ÍRÓINK MUNKATERVE 1956-RA

(FOLYTATÁS)

BARTA LAJOS: Nyárra elkészül »Írók és irodalom a Magyar Tanácsköztársaságban« c. könyve, melyben a korszak irodalmi életét dolgozza fel. Új, bővített kiadásra készíti elő »Gyár« című regényét, mely a magyar ipar kibontakozásának évtizedeit mutatja be Kossuth-tól Tisza István-ig. Drámát ír Táncsics Mihályról, s tanulmánykötetet tervez a XX. század irodalmi változásairól, írókról, kortársakról, eszmékről.

CSERES TIBOR: Egy 1946-ban játszódó regényen dolgozik, melynek címe: »Here báró«. Egy nagybirtokos története ez a regény, aki megpróbál beleilleszkedni egy kisváros megváltozott életébe, de nem sikerül neki. Ezenkívül novellákat ír.

FEHÉR KLÁRA: Nemrég fejezte be »Tenger« című regényét, melyben egy fiatal lány történetét írta meg 1944-től 1948-ig. Jelenleg egy ifjúsági regényen dolgozik.

GERGELY MÁRTA: Ifjúsági regényt ír »Kicsi a bors« címmel arról, hogy az V-ik osztályosok nem hagyják magukat megverni a nagyobbak-

azuk
fel-
giai
i a
vül

GERGELY MIHÁLY: A könyvnapra jelenik meg »Julika« című új elbeszélés kötete, melynek legnagyobb része mai tárgyú elbeszéléseket tartalmaz. Ezenkívül regényt ír egy bányászról.

JUHÁSZ FERENC: Nagy époszán dolgozik.

NAGY SÁNDOR: »A 19-es« című regényen dolgozik, mely egy kubikus forradalmár életéről szól. Még ez évben szeretné kiadni válogatott novelláinak gyűjteményét s ehhez új novellákat szeretne írni.

PALOTAI BORIS: »Szomszédok« című mai tárgyú regényén dolgozik, melyben egy fiatal falusi lány történetét írja meg. Ezenkívül novellákat ír.

SÁSDI SÁNDOR: Hangjátékot írt »Bosszú« című regényéből a Rádió számára. Készülő regénye a múltban játszódik és egy pékinas életéről szól. Ezenkívül belgrádi kiadásra készíti elő »Zsuzsika« című művét.

TABI LÁSZLÓ: »Egypár papucs« címmel ír szatirikus, mai témájú regényt. Ezenkívül próbálják már a »Kalóz« című vígjátékát s hamarosan bemutatásra kerül a Fővárosi Operettszínházban zenés vígjátéka is.

TAMÁSI LAJOS: Lírai verseken kívül verses szatírát ír a jelenről.

I ÉLET

Levelek a Művelt nép-hez

A Művelt Nép szerkesztőségének, Budapest, Magyarország

Tizenkilenc éves fiú vagyok, az agrai kollégium diákja. Levelezni szeretnék magyar fiatalokkal angol, hindu, urdu vagy szanszkrit nyelven. Szenvedélyem a bélyeggyűjtés és a regényolvasás.

Gurdas. K. Israni
c/o. Dr. Kewalram. B. Israni,
1515—Moti Katra Road
Agra
(India)

Iparművészeink, több ötletet!

A Művelt Nép cikke nyomán mentem el a III. Népművészeti és Iparművészeti Kiállításra. Pongrácz Zsuzsa elvtársnő riportjához még a következőket szeretném hozzáfűzni:

A kiállítást — mind az iparművészeti, mind a népművészeti részét — szépnek, gazdagnak tartom. Annál inkább hiányolom, hogy a kiállítás propagálásával úgyszólván alig törődnek. Nagyon sokan vannak, akik csak azért nem nézik meg, mert egyszerűen — nem tudnak róla.

Hogy őszinte legyek, nekem az iparművészeti kiállítás kerámiai része nem tetszett. Kerestem az apró, ötletes és nem utolsósorban ízléses dísztárgyakat, amelyek aránylag nem drágák és mindenki megvehet. Sajnos ezekből úgyszólván semmit nem találtam. A kiállításnak ez a része nem kintetben felülmúlták iparművészeinket. Gondoljunk csak a nádudvari mester égetett agyag edényeire, amelyek ősi népművészeti formakincsünk remekbeolvadt megtestesítői. De a többi vidéki népművészünk kiállított tárgyai is szebbek, színesebbek és változatosabbak, mint az iparművészek kerámia tárgyai.

A másik megjegyezni valóm: a kiállított bútorok nagyrészt egy sémára készültek, többékevésbé az állami bútorüzletekben árusított típusgarnitúrákhoz hasonlítanak. Hogy pontosan meghatározzam, mit értek ezen, újra a népművészeti kiállítás bútorait kell segítségül hívnom. Ugyanis ott kiállítottak több mint fél tucat fonott kertiszéket és mindegyik másféle alakban, kivitelben és megoldásban. Ahogyan ezek különböznek egymástól, ezt az eredetiséget, öt-

Vedres Márk

Művelt nép

KULTURÁLIS HETILAP VII. ÉVFOLYAM, 7. SZÁM 1956. FEBRUÁR 12. ÁRA 1 FORINT

KULTURÁLIS KRÓNIKA

Két nagy művész ünneplése

Medgyessy Ferencet 75-ik, *Vedres Márkot* 85-ik születésnapja alkalmából kormányzatunk a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tüntette ki. A Képző- és Iparművészeti Szövetség tiszteletükre ünnepi vacsorát rendezett, amelyen megjelentek a párt és a kormány képviselői. Az ünnepelteket *Darvas József* népművelési miniszter, *Domanovszky Endre, Bölöni György, Pátzay Pál, Lukács György, Somogyi Árpád, Olcsai Kiss Zoltán, Somogyi József* köszöntötte fel.

Elmondották, mennyire örülnek, hogy idős művészeink, nagy nemzeti büszkeségeink alkotó tehetségük teljében vannak. Emlékeztettek az 50 év előtti időkre, amikor Magyarországon barokkos akadémiai sematizmus uralkodott. Vedres Márk akkor tiszta, világos, klasszikus statikájú szobraival azt a gondolatot hirdette, hogy klasszikus szépség szabadság nélkül elképzelhetetlen. Egyetlen dologban kellett csupán megalkudnia: ez a monumentalista szobrász kénytelen volt kisplasztikával foglalkozni, s csak most, késő öregségére valósíthatja meg álmait.

Medgyessy Ferenc egyértelmű művészi magatartásával példaképe a fiatal szobrásznemzedéknek. Művészetére úgy tekintenek, mint a sajátos magyar érzés, kedély és formavilág kifejezőjére. Még most is fiatalokat megszégyenítő boldog izgalommal ragadja meg a szerszámot, hogy újabb és újabb művekkel gazdagítsa művészetünket.

Ünnepi vacsorán köszöntötték kulturális életünk vezetői a nyolcvanöt éves Vedres Márkot és a hetvenöt éves Medgyessy Ferencet, jubileumuk és kitüntetésük alkalmából

pen ábrázolt emberek közé, a víz mellé...) Derkovits ebből az időből származó grafikái is felszabadultabb, nagyobb tudású, természetesen komponáló rajzolót mutatnak már, mint például a *Lovak* című tussrajz és a menekülő asszonyokat vagy a bútort cipelő asztalost ábrázoló rézkarcok.

A különböző stílusok, hatások ellen fellázadó, saját kifejezési formáját megtaláló festő és a magát az emberiség és a nemzet élharcosának tudatosan valló proletár művészi megnyilvánulásának első hatalmas szintézise a *Dózsa-sorozat*. A tüzes trónról vagy a karóbahúzottak gyötrelméről nem lehet *csak* esztétikai véleményt nyilvánítani; a művészet öncélúságának hazug meséje szertefoszik: a Dózsa-sorozat minden vonala nemcsak művészi érték, hanem társadalmi állásfoglalás is. Ezek a fekete-fehéren, drámai tömörséggel megkomponált lapok nemcsak Derkovits érett stílusának megtalálását jelentik, hanem a feudális elnyomás elleni forradalom fenséges époszát is nyújtják.

A Dózsa-sorozat megalkotásának egyéves kemény, kitartó munkája meghozta a maga eredményét. Derkovits harmincas években készült műveiben az érett stílusú mester és az ideológiailag tisztázott gondolkozású forradalmár hangja szólalt meg. Képei, rajzai a legigényesebb művészi ízlést is kielégítő módon ábrázolják a valóságot. Művészete majdnem teljesen az *ember* felé fordul. Embereket ábrázol: *kizsákmányoltakat vagy kizsákmányolókat*. A *Rakodómunkások* szürke alakjait a profithajsza robotja nyomorítja el; a *Halárus* csúcsosfejű, hájas, kegyetlen tekintetű, kezében kést szorongató alakja pedig szinte az egész kapitalizmus állatian mohóvá torzult jelképévé nő. (A nézőnek egy-egy pillanatra az a benyomása, hogy a kép címe „Bankár" is lehetne!) A csak a lényeget kiemelő művészi szűkszavúság legjobb példája e korból a *Kenyérért*. Piszkos, összetiport havon vérző munkásfej, egy darab száraz kenyér, lóganéj, és két durva csizma közt ledobbanó puskatus: ennyi az egész, és mégis mennyit elmond 1930-ról! (És milyen kimondhatatlanul magasan felette áll a naturalista valóságkivágásoknak, melyekkel formailag — látszólag — rokonságot tart!) Ugyanebben az időben bontakozik ki Derkovits szatirikus tehetsége is, például a *Temetés* nevetséges szertartásossággal felfuvalkodott kispolgárainak és papjainak alakjain, vagy a *Plébános* című már-már a karikatúra határát súroló kis ceruzarajzon.

A festői kiegyensúlyozottság és az emberi magatartás biztonsága avatják re-

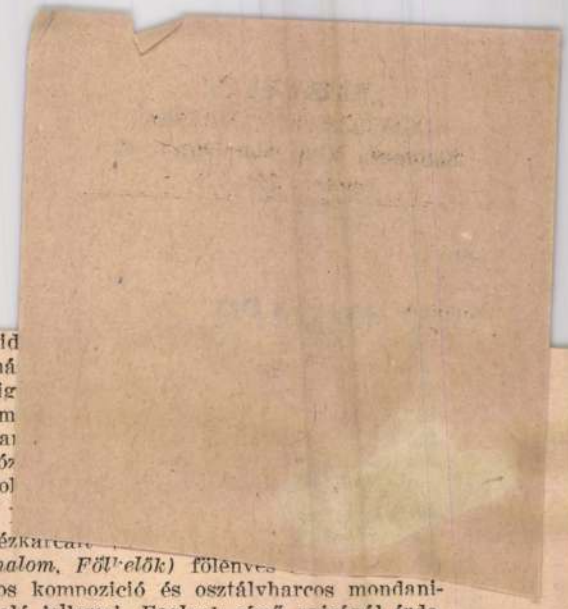

kid
má
fig
em
ba
ró
dol

rézkarcai
malom, Fölkelők) fölényes
tos kompozíció és osztályharcos mondanivaló jellemzi. *Foglyok* című rajzánál érdemes elidőzni: sorba terelt munkások mellett csendőr áll, akinek szuronya a kép síkján keresztezi, mintegy keresztülmetszi az egyik munkás arcát. A szurony kettős vonala a két orrlyuk közé ékelődik, a valóságosnál nagyobb távolságra tolva szét azokat. A *realizmus* fölénye ez a *naturalizmussal* szemben; *ez* szolgaian másolja a vizuális világot, — *az* fölényesen tör mondanivalója pregnáns, lényegre rámutató kifejezése felé.

Derkovits meleg humanitása a *Hidépítők* című képen optimizmussá fokozódik. A híd ezüstlő szerkezete már az új világ rendjét vetíti elénk; a derűs, tiszta színekkel megfestett munkások sem kíntól, robottól elgyötörten dolgoznak, hanem már mintha maguknak építenének. Milyen más alakok ezek, mint az *Utolsó vacsora* önmagukba mélyedő, elgyötört arcú, kissé céltalanul heroikus apostolai! A *Hidépítők* művészi tökéletességének és optimizmusának magaslati pontjáról lehet legjobban áttekinteni azt a hatalmas fejlődést, amellyel Derkovits a kínosan problematizáló, különböző hatásokkal küzdő tehetséges kezdőből felszabadultan, biztosan komponáló nagy művésszé, és a nyomott, sötét gondolatokkal vívódó forradalmárból öntudatos szocialista humanistává lett. — E képet nézve úgy érezzük, hogy a fejlő-

Vedres Márk

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534
Valóság
Lap: .....
Megjelent: 1948 ÁPR .....

VEDRES MÁRK

a Fővárosi Népművelési Központ helyiségében állította ki szobrait. Félévszázados — Kossuth-díjjal is kitüntetett — művészi munkásságának egy része látható csak itt, de ez a számszerint nem nagy gyűjtemény is jól érzékelteti Vedres Márk fejlődését, művészi problémakörét és eredményeit.

Első korszakát — a század elején — bizonyos klasszicitás jellemzi. Jó példa erre a *Korsót vivő fiú*. A szobor nem több, mint egy plasztikai feladat megoldása, de nagyon kitűnő megoldás. A fiú két keze szép ívben emeli magasra a görögösen stilizált korsót, s ez a finom vonalvezetés vonul végig az egész kis figurán, a törzs és a láb könnyed megformálásán. A művész műgondja nemcsak a felület biztos megmunkálásában, hanem a kompozíció megoldásában is szembetűnő. Az alak megkomponálásában a plasztika iránti teljes felelősség érződik. Az ujjak már-már filigrán kecsessége azonban e műgondnak bizonyos túlhajtására vall.

Vedres Márk egész művészi pályafutásán az emberi test plasztikai ábrázolásának izgalmas problémája vonul végig. Az első világháború utáni művei közt még gyakoriak a finom, szinte túlságosan könnyed figurák, ugyanakkor azonban már kezd kibontakozni új problémaköre, egyszerűbb, robosztusabb stílusa. Ekkor már kis formában is monumentálisat tud alkotni. Az *Ivó fiú* alakja már nem bájosan kiegyensúlyozott mozdulattal emeli szájához a kupát, hanem a szomjas ember víz utáni vágyát is ki tudja fejezni erőteljes mozdulatával. Ezzel a súlyosabb és emberileg közvetlenebb formavilággal természetesen már nem egyeztethető össze a felület leheletnyi finoman kicsiszolt megmunkálása, ezért ennek a periódusnak szobrain a bronz anyagszerűsége egyre nagyobb hangsúlyt kap.

Vedres Márk legújabb korszakának stílusa még határozottabb fejlődést jelent, mind a plasztika problémakörének további kiszélesedésében, mind pedig a tárgyválasztás hangsúlyozottan emberi szempontjaiban. Egyre gyakoribb lesz a dolgozó ember művészi ábrázolása. A *Kaszát fenő* szétvetett lábú alakja lendületes mozdulata, előregörnyedő válla pusztán plasztikailag is egészen más — sokkal komplikáltabb, súlyosabb — problémát jelent, mint a régi könnyed, álló vagy támaszkodó figurák. Az ülő alakok a legjellemzőbb példái — merész kéz- és lábelhelyezésükkel — Vedres Márk e művészi korszakának *(Lábát ápoló nő, Kőtörő)*. Álló szobrai is egyszerűbbek, tömörebb körvonalúak, a lábak többnyire zártan helyezkednek el, a kéz szervesen beilleszkedik a test körvonalaiba. Jellegzetes e korszak szobrainak az arca. Szemükben, ajkukon különös, szinte archaikus mosoly tükröződik, az arc struktúráját majdnem primitív egyszerűség és mély emberi tartalom hatja át.

A kiállításon láthatjuk Vedres Márk néhány rendkívüli tökéletességű *grafikáját* is, melyek műhelytitkaiba engednek bepillantást. Vedres Márk az emberi test minél kifejezőbb megformálásának módját kutatja lankadatlan művészi készséggel, grafikáiban és szobraiban egyaránt. E munkája a magyar szobrászat egyik legkiemelkedőbb eredményét érte el.

Somogyi Árpád

Ára 60 f

sti fü

ÜGGETLEN POL

botrány miatt agyonlőtte
gy svájci államügyész

érkezett Moszk
agyar küldött

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 APR 21

ESTI HIRLAP

610

Beszélgetés az Olaszországból hazaérkezett Vedres Márkkal

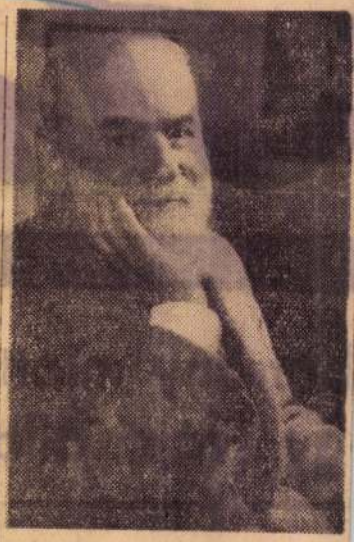

Vedres Márk néhány nappal ezelőtt érkezett haza Olaszországból. Ezúttal hat hónapig volt távol: Rómában élő leányát és Milánóban élő fiát látogatta meg. A 86-ik évét taposó nagy művész minden esztendőben elutazik Itáliába, ahol valamikor évtizedekig élt, gyermekei is ott születtek. Most frissen, kipihenten és teli munkakedvvel jött haza, s izgatottan várja a pillanatot, amikor ismét hozzáfoghat nagyszabású szoborkompozíciójának mintázásához.

— *Rómában és Milánóban* — mondja — *több érdekes kiállítást láttam, de ismét megállapítottam, hogy ez a kor nem a művészeteké, hanem a tudományé és a technikáé. Olaszországban, a régi olasz művészet ege alatt ez különösen szembetűnő. Ott az absztrakt festészet és szobrászat uralkodik ma, ami az én számomra idegen.*

Megértjük a mestert, kivált amikor új, nagy munkájának, a Kút-nak már megmintázott figuráját látjuk: zárt egységű, formáiból harmonikus nyugalom és kiegyensúlyozottság árad. A két alak két pihenő férfiú: az egyik futballista, a másik könyvet tart kezében. *A Kút a Béke térre készül.* Öt pihenő alak díszíti majd, a meglevőkön kívül egy hegedűművésznő, egy teniszező nő és a középen egy halász. Egy-egy figura másfélszeres életnagyságú. A mintázás ugyancsak kemény próbára teszi az ősz művész fizikai erejét is; de amikor ezt megemlítjük, csak legyint, mint aki azt mondja: „*semmiség*".

— *Az a tervem* — mondja —, *hogy amíg a Kutat be nem fejeztem, nem mozdulok el Budapestről. Ez a munka szívügyem és már nem sok évem van hátra, hogy elkészüljek vele. Amíg Olaszországban voltam, újabb és újabb vázlatokat rajzoltam hozzá és plasztilinből mintáztam az egyes figurákat. Örülök, hogy ezeknek az előmunkálatoknak a nyomán most már itthon, a műtermemben valósíthatom meg elképzeléseimet.*

G.

negyedéhez képest kéts
van javulás: akkor 2 741
órát, 1957 harmadik ne
„csak" 1 539 200-at; 1957
negyedében 2 236 700 túl
első negyedében 1 257 150
náltak fel a vállalatok. I
sebb is a túlóra, még mir
több, mint amennyire a
vezet engedélyt adott. Fe
például a szakszervezet által enge-
délyezett 70—80 ezer túlóra helyett
több mint 370 ezret használtak fel
a tárcához tartozó üzemek. Külö-
nösen rossz a helyzet az Általános
Gépipari és a Híradástechnikai
Igazgatóságnál. Néhány példa:

1958. I. NEGYEDÉVBEN TÚLÓRA

Üzem	Engedélyezett	Felhasznált
Egyesült Izzó	57 000	96 200
Telefongyár	22 900	52 300
Gábor Áron vasöntöde	1 000	6 442
Láng Gépgyár	2 300	25 149

S ezek a számok csupán a
ténylegesen kifizetett, „legális"
túlórákat jelzik, mert a csúsztatott és különböző célprémiumokkal, jutalmakkal honorált túlórákat a statisztikák nem tartalmazzák.

Mi az oka a nagymértékű túlórázásnak?

azásnak.

az ellenforradalom óta lényegesen kedvezőbbek lettek a termelés feltételei, körülményei. Soha olyan jó nem volt az anyagellátásunk, mint tavaly. Nőtt a kereset. Azonban míg a termelés előbb említett objektív feltételei javultak, sok helyütt keveset törődtek a belső szervezettség javításával.

A többi között ezt bizonyítja az első negyedévi létszámzárlat is, amelynek elrendelése szükségszerű és helyes volt. Mindenki tudja, hogy iparunkban — s különösen a gépiparban — lényegesen több a foglalkoztatottak száma, mint ezt az előző évekhez képest csökkentett termelési tervek indokolnák. Csak helyeselni lehet a minisztérium olyan intézkedését, hogy elbocsátás helyett létszámzárlattal, az úgynevezett „természetes lemorzsolódással" oldja meg a fölös munkaerő problémáját. Ennek ellenére ma is jó néhány üzemünkben van kapun belüli

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1958 JUN 4

610

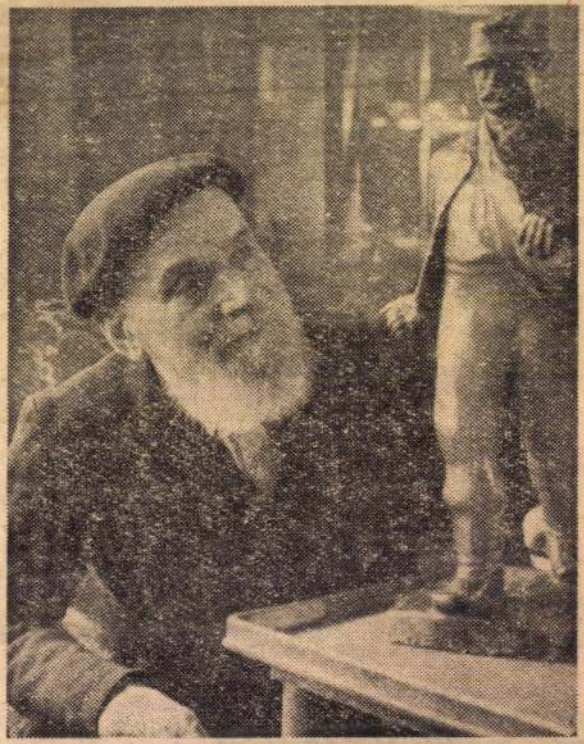

Vedres Márk szobrászművész műtermében

(Rév Miklós felvétele.)

dalmi folyóirata. (Kossuth, 21.10) – Vörös virágok. Krisan Csandar indiai író elbeszélése. (Petőfi, 16.40)

AUGUSZTUS 16, SZOMBAT. Nagy Lajos két elbeszélése. 1. Farkas és bárány, 2. A bukott generális. (Kossuth, 11.00) – Talpalatnyi föld. Szabó Pál regényének rádióváltozata. (Petőfi, 16.00)

AUGUSZTUS 17, VASÁRNAP. Várnai Zseni versei. Kossuth, 10.00) — Éjjeli őrjárat. Barabás Tibor elbeszélése. (Petőfi, 12.20) – Amerre a szél fúj. Részletek Vercors Kisregényéből. (Petőfi, 18.05)

AUGUSZTUS 18, HÉTFŐ. Sztyopa bácsi. Szergej Mihalkov elbeszélő költeménye. (Petőfi, 14.00)

AUGUSZTUS 19, KEDD. Pereg a dob. Részlet Gergely Sándor regényéből. (Kossuth, 11.00) — Simon Emil és Szentiványi Kálmán versei. (Kossuth, 13.00) — „Egy közönséges világnap különleges estéje." A Rádiószínház vidám műsora. (Kossuth, 19.00) — Tollal a romlás ellen. Julius Fucsik írásaiból. (Petőfi, 18.10)

AUGUSZTUS 20. SZERDA. Áldott a kenyér. Gyurkó László irodalmi összeállítása. (Kossuth, 10.00) – Fecskefészek. Sásdi Sándor elbeszélése. (Kossuth, 13.40) – „Hivasd a törvénybe, ha tudod. Werbőczy". Albert Zsuzsa irodalmi összeállítása. (Petőfi, 18.10)

AUGUSZTUS 21. CSÜTÖRTÖK. A megraboltak. Keöpe Egon elbeszélése. (Kossuth, 10.10) — Részlet Mihajlo Sztyelmah regényéből: Az ember vére nem víz. (Kossuth 11.00) — Lányok az erdőben. Katkó István elbeszélése. (Kossuth. 17.45) – József Attila szerelmes verseiből. (Kossuth, 22.45)

hazánkban és
ban, tehát ne
hatnak témal
kollegáim. A
zete meg eg
gyogó, meg
kük minden
valamint é
színű ka
csak győzz
Sajnos nem
tisztelet a k
inkább meg
sorok egymás
alakuló val
minden mon
ban értelmes,
az egész ért
költő kolleg
viszont a szer
ga lenne a jó
válogatása és
szen azért ka
lompolitikai
fizetést.

Mégis a Kor
tusi, 8. szán
verseket olvas
lyeknek az ért
getlen attól, h
sorrendbe sze
rokat — n
értelmetlen.

Megjelenik minden pénteken. — Szerkesztő bizottság: Sándor Sándor Kálmán. — Szerkesztőség Bp. V.. Nád
fizetés negyed évre Ft 18.— fél évre Ft 36.—. — Terj
a) egyéni előfizetés esetén a 61 210. b) közületi elő
lap Külkereskedelmi Vállalat, Budap

Vedres Márk

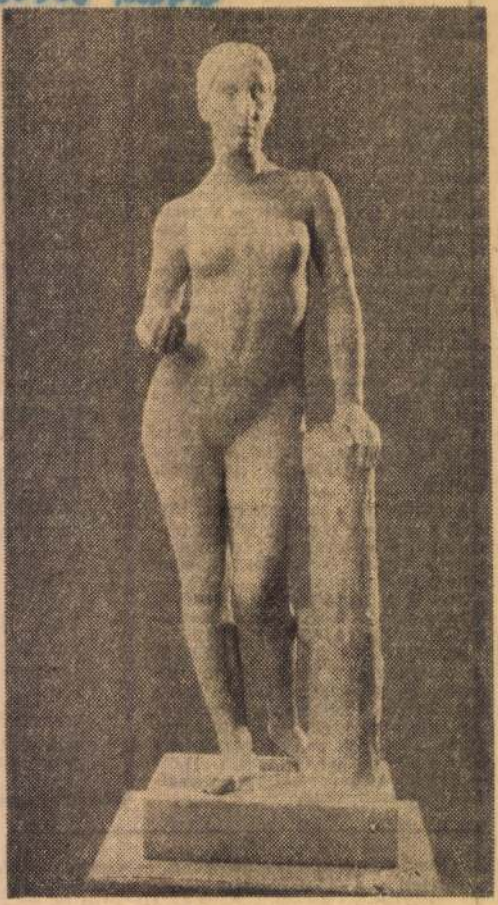

Vedres Márk: Éva

Kurányi-Korsos Endre:
Negy [illegible].
Élet és Irodalom
1958 aug 15

Vedres Márk

A modern magyar szobrászat úttörő egyéniségét mutatja be a Fővárosi Népművelési Központ új kiállítása. Azt a mestert, aki elsőnek tisztította meg plasztikánkat a hamis történelmi sallangoktól, a konzervatív álromantikus és illusztratív kellékektől, hogy az anyagszerű mintázás, az artisztikus alakítás romlatlan erényeit érvényesítse szobrain. Nem hangsúlyozható eléggé az a fontos szerep, amit a képzőművészet keveretlen elveinek, ősi törvényszerűségeinek meghonosítása tekintetében betöltött, s amivel felszabadította szobrászainkat a hazug konvenciók bénító előítéletei alól. Kezdeményezését ma már műtörténelmi mértékkel kell mérnünk, hiszen új korszak kezdődött fellépésétől; kortársainak és követőinek hosszú sora vitte tovább szándékait.

Vedres Márk maga is végigjárta a fejlődés egész útját. Nagykiterjedésű életműve a gazdagodás, a beteljesedés minden ismérvét magán hordja, fennen példázza a plasztikai lehetőségek valamennyiét. Még a mult század végén indult pályája, a mozgalmasság és változatosság számos ötletével, a rögtönzött formák sokoldalúságával. De már első kísérletei is önálló szobrászi gondolkodásról tettek tanubizonyságot, ami a felületek gondos elkészítését, a figurák körvonalainak áttekinthetőségét, az egyértelmű beállításban megfigyelhető félreérthetetlen nézeteket jelentette. Bebizonyította, hogy az egyes művészeti ágak csak a saját, legbelsőbb szabályaik szerint bontakozhatnak ki, nincs mód idegenből kölcsönkért motívumokkal maradandó művet létrehozni. Időtálló alkotás nem lehet alkalmi megemlékezés vagy irodalmi segédeszköz, csak autonóm értékeivel, végleges rendjével, immanens feltételeivel számíthat esztétikai méltánylásra. Persze az egyes műfajoknak és megnyilatkozási formáknak megvannak a maguk különleges sajátságai, melyek ilyen vagy olyan mondanivalóra vagy kifejezésre előnyösebbek, maradéktalan érvényű képzetek leszögezésére alkalmasabbak. A változatos festőiség a tájfelvételekben éri el leggazdagabb eredményeit, a próza inkább az elméletek és bölcselmek leírására ösztönöz, a szobrászat viszont az emberi test mozgását, munkáját, tényszerű valóságát rögzíti.

Vedres Márk az alapvető felismerések tudatosítása után módszeresen kipróbálta a mesterségbeli problémák mindegyikét. Utánajárt a stílustörekvéseknek, a lendületességtől a nyugalomhoz fordult, a cselekményességtől az egyensúlyhoz, az átmenetiségtől a véglegeshez. Felhasználta a klasszikus rend fegyelmét, de kikutatta a formalizmusok varázsszerét is. Megkereste a geometrizálás előnyeit, s fokozta a jellemzéshez szükséges ábrázoló elemek hatását. Utóbb monumentális feladatokat vállalt, sírköveket faragott, emlékműveket tervezett, kutakat szerkesztett, de minden ízben a kiszabott feltételekhez megfelelő plasztikai eljárásokat illesztett. Leginkább bronzfigurákra számított, de a márvány természetét is alaposan tanulmányozta. Taglalta a körszobor különbségeit a domborműhöz viszonyítva, nemcsak a modorukban föllelhető eltéréseket illetően, de a tárgykör előnyösebb megvalósíthatósága szempontjából is. Nem maradt a szakmának egyetlen olyan kérdése se, melyet hosszú pályája alatt föl ne vetett volna, a kielégítő megoldással meg ne válaszolt légyen. Mint a legelsőnek modern szobrászatunk prófétái között, kötelessége volt az egész területet feldolgozni, hogy az eredmények most már országos viszonylatban se maradhassanak el. Tudta jól, hogy kollégái gyakorlatlanok a tennivalók helyes megítélésében, s éppen ezért a legegyszerűbb tételeknél kezdte. Viszont az alapelemek kétségbevonhatatlan meghatározása nélkül a bonyolultabb változatok is bizonytalanokká válhatnak, tehát semmit nem lehet kihagyni a vizsgálódás folyamatából. A métier szinte érintetlenül állt előtte, mert az ő fellépéséig jórészt másról volt szó, nem a szobrászat mibenlétéről, s így állandó készültséget kellett tartani a föl-föl bukkanó kételyek és tájékozatlanságok hatálytalanítására. Ami által működése históriai jelentőségűvé nőtt, mert a rohamos fejlődés számára előkészítette a talajt.

A kiállított műtárgyak, ha elenyésző töredékben képviselik is oeuvre-jét, mégis ízelítőt adnak tevékenységéről. A klasszicizáló studiumoktól az érzékletes tömegarányosításokon keresztül az emelkedett realizmusig stílusának egész skálája megtekinthető, s néhány jellegzetes példa segítségével ki is értékelhető. Komoly érdeklődésre tarthat számot az a nyolc munka, melyek most érkeztek vissza hosszas hányattatás után Amerikából, s amelyek régebbi korszakainak ismeretlen vállalkozásairól tudósítanak. Ha tekintetbe vesszük, hogy több évtizedet külországban élt le, amikor is a hazai közvélemény nem figyelhette foglalatoskodásának újabb és újabb szakaszait, a retrospektiv anyag felsorakoztatása még külön örömet is okoz. Túlnyomó többségben az utóbbi évek termése látható, ami szerencsés összefoglalást nyujt több mint félévszázados harcairól, szorgalmáról. A kiérlelődésnek és megérkezésnek megállapodott, de teljesértékű munkái a legújabb szobrok, egy termékeny élet konkluziói, melyekben a zavartalan egyensúly uralkodik. Nincs sikeresebb szintézis, mint a magától értetődő közvetlenség és a véglegességben is jelenlevő természetesség. Csak a valóban bölcsek és mindentudók képesek erre az erőszakolatlan harmóniára, a raffinált finomságok közben fellépő könnyed igazmondásra. Reális helyzetek, érthető taglejtések megfogalmazása történt itt, de szinte észrevétlenül, az önkényesség leghalványabb látszata nélkül. Holott a beállítás szilárd kompoziciót követ, a bronz folthatása pontosan kiszámított, a kontraposztok nagyon is tudatosak, az összbenyomás mégis megőrzi hamvas gyanutlanságát, a valóság kedves csetlegességeit. Ennél többet a képzőművészetben talán nem is lehet tudni. Mert van ugyan eredetiség, kifejezőerő, invenciógazdagság a szobrászatban, de mindez csak tulajdonság, aminek a túlzott igénye már egyoldalúságra vezet. De ha a részletes és melléknevek helyére lép valami síma, izgalomnélküli, módosíthatatlan egyszerűség, akkor a művészet célbaért, a művész csúcsra hágott. Vedres Márkról bizvást elmondhatjuk, hogy kitapasztalta a tökéletesség titkát.

A kiváló mester a Kossuth-díj első kitüntetettjei közé tartozik.

Pogány Ö. Gábor

A kiállított tárgyak jegyzéke

1903—1914 között készült szobrok.

1. Fürdő után	(bronz)	10.000	Ft
2. Ülő atléta	«	8.000	«
3. Haját igazító nő	«	8.000	«
4. Leány korsóval	«	6.000	«
5. Furulyázó	«	5.000	«
6. Sarut kötő nő	«	4.500	«
7. Emberpár	«	6.000	«
8. Furulyázó	«	7.000	«
9. Bacchus	«	3.000	«
10. Fiú kutyával	«	4.500	«
11. Korsót vivő fiú	«	4.000	«
12. Fiú furulyával	«	2.500	«
13. Álló fiú	«	6.000	«
14. Álló nő	«	8.000	«

1920—1942 között készült szobrok:

15. Fésülködő nő	(bronz)	3.000	Ft
16. Reliefportré	«	Magántulajdon	
17. Pihenő atléta	«	3.000	Ft
18. Nő tükörrel	«	2.000	«
19. Pihenő nő	«	3.500	«
20. Tüskét húzó	«	4.500	«
21. Ülő fiú	«	3.000	«
22. Kaszát fenő	«	4.000	«
23. Lábát ápoló nő	«	2.500	«
24. Ülő nő	«	2.500	«
25. Ivó fiú	«	6.000	«

1946—1948 között készült szobrok:

26. Lábát ápoló nő	(bronz)	3.000	Ft
27. Kőtörő	«	4.000	«

1902—1914 között készült rajzok:

1. Rajz.
2. Rajz.
3. Rajz.
4. Rajz.

1920—1942 között készült rajzok:

5. Rajz.
6. Rajz.
7. Rajz.

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Április 4-én, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Kampis Antal

Április 8-án, csütörtökön d. u. fél 5 órakor
Gádor Endre

Április 11-én, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben vetített képekkel

Április 2-án, pénteken d. u. 5 órakor
GOYA GRAFIKÁI
Előadó: dr Molnár József

Április 9-én, pénteken d. u. 5 órakor
A XX. SZÁZAD MAGYAR SZOBRÁSZATA
Előadó: dr Pogány Ö. Gábor

★

Április 17-től május 2-ig
Szentiványi Lajos festőművész
gyüjteményes kiállítása

A Fővárosi Népművelési Központ
irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

1948 április 7-én, szerdán d. u. 6 órakor
BARTA LAJOS
ILOSVAY KATALIN
PALÁNKAY KLÁRA

1948 április 14-én, szerdán d. u. 6 órakor
HÁY GYULA
ROSTY MAGDA
KELETI LILI

1948 április 21-én, szerdán d. u. 6 órakor
VITÉZ MIKLÓS
APÁTHY IMRE
RADNAI GÁBOR

1948 április 28-án, szerdán d. u. 6 órakor
GELLÉRT OSZKÁR
ROMVÁRY GERTRUD
SZABÓ MIKLÓS

BELÉPŐDÍJ NINCS

Felelős kiadó: dr Palodi János
Budapest székesfőváros házinyomdája — 108211
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI
VII., Rákóczi-út 30., félemelet

XI.

VEDRES MÁRK
szobrainak és grafikai műveinek gyüjteményes kiállítása

1948 április 1—április 14

✦

A katalógus díjtalan

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Április 4-én, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Kampis Antal

Április 8-án, csütörtökön d. u. fél 5 órakor
Gádor Endre

Április 11-én, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

*

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Április 2-án, pénteken d. u. 5 órakor
GOYA GRAFIKÁI
Előadó: dr Molnár József

Április 9-én, pénteken d. u. 5 órakor
A XX. SZÁZAD MAGYAR SZOBRÁSZATA
Előadó: dr Pogány Ö. Gábor

*

Április 17-től május 2-ig
Szentiványi Lajos festőművész
gyüjteményes kiállítása

A Fővárosi Népművelési Központ
irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

1948 április 7-én, szerdán d. u. 6 órakor
BARTA LAJOS
ILOSVAY KATALIN
PALÁNKAY KLÁRA

1948 április 14-én, szerdán d. u. 6 órakor
HÁY GYULA
ROSTY MAGDA
KELETI LILI

1948 április 21-én, szerdán d. u. 6 órakor
VITÉZ MIKLÓS
APÁTHY IMRE
RADNAI GÁBOR

1948 április 28-án, szerdán d. u. 6 órakor
GELLÉRT OSZKÁR
ROMVÁRY GERTRUD
SZABÓ MIKLÓS

BELÉPŐDÍJ NINCS

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest székesfőváros házinyomdája — 108211
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30., félemelet

XI.

VEDRES MÁRK

szobrainak és grafikai műveinek gyüjteményes kiállítása

1948 április 1—április 14

A katalógus díjtalan

Vedres Márk

A modern magyar szobrászat úttörő egyéniségét mutatja be a Fővárosi Népművelési Központ új kiállítása. Azt a mestert, aki elsőnek tisztította meg plasztikánkat a hamis történelmi sallangoktól, a konzervatív álromantikus és illusztrativ kellékektől, hogy az anyagszerű mintázás, az artisztikus alakítás romlatlan erényeit érvényesítse szobrain. Nem hangsúlyozható eléggé az a fontos szerep, amit a képzőművészet keveretlen elveinek, ősi törvényszerűségeinek meghonosítása tekintetében betöltött, s amivel felszabadította szobrászainkat a hazug konvenciók bénító előítéletei alól. Kezdeményezését ma már műtörténelmi mértékkel kell mérnünk, hiszen új korszak kezdődött fellépésétől; kortársainak és követőinek hosszú sora vitte tovább szándékait.

Vedres Márk maga is végigjárta a fejlődés egész útját. Nagykiterjedésű életműve a gazdagodás, a beteljesedés minden ismérvét magán hordja, fennen példázza a plasztikai lehetőségek valamennyiét. Még a mult század végén indult pályája, a mozgalmasság és változatosság számos ötletével, a rögtönzött formák sokoldalúságával. De már első kísérletei is önálló szobrászi gondolkodásról tettek tanubizonyságot, ami a felületek gondos elkészítését, a figurák körvonalainak áttekinthetőségét, az egyértelmű beállításban megfigyelhető félreérthetetlen nézeteket jelentette. Bebizonyította, hogy az egyes művészeti ágak csak a saját, legbelsőbb szabályaik szerint bontakozhatnak ki, nincs mód idegenből kölcsönkért motivumokkal maradandó művet létrehozni. Időtálló alkotás nem lehet alkalmi megemlékezés vagy irodalmi segédeszköz, csak autonóm értékeivel, végleges rendjével, immanens feltételeivel számíthat esztétikai méltánylásra. Persze az egyes műfajoknak és megnyilatkozási formáknak megvannak a maguk különleges sajátságai, melyek ilyen vagy olyan mondanivalóra vagy kifejezésre előnyösebbek, maradéktalan érvényű képzetek leszögezésére alkalmasabbak. A változatos festőiség a tájfelvételekben éri el leggazdagabb eredményeit, a próza inkább az elméletek és bölcselmek leírására ösztönöz, a szobrászat viszont az emberi test mozgását, munkáját, tényszerű valóságát rögzíti.

Vedres Márk az alapvető felismerések tudatosítása után módszeresen kipróbálta a mesterségbeli problémák mindegyikét. Utánajárt a stílustörekvéseknek, a lendületességtől a nyugalomhoz fordult, a cselekményességtől az egyensúlyhoz, az átmenetiségtől a véglegeshez. Felhasználta a klasszikus rend fegyelmét, de kikutatta a formalizmusok varázsszerét is. Megkereste a geometrizálás előnyeit, s fokozta a jellemzéshez szükséges ábrázoló elemek hatását. Utóbb monumentális feladatokat vállalt, sírköveket faragott, emlékműveket tervezett, kutakat szerkesztett, de minden ízben a kiszabott feltételekhez megfelelő plasztikai eljárásokat illesztett. Leginkább bronzfigurákra számított, de a márvány természetét is alaposan tanulmányozta. Taglalta a körszobor különbségeit a domborműhöz viszonyítva, nemcsak a modorukban föllelhető eltéréseket illetően, de a tárgykör előnyösebb megvalósíthatósága szempontjából is. Nem maradt a szakmának egyetlen olyan kérdése se, melyet hosszú pályája alatt föl ne vetett volna, a kielégítő megoldással meg ne válaszolt légyen. Mint a legelsőnek modern szobrászatunk prófétái között, kötelessége volt az egész területet feldolgozni, hogy az eredmények most már országos viszonylatban se maradhassanak el. Tudta jól, hogy kollégái gyakorlatlanok a tennivalók helyes megítélésében, s éppen ezért a legegyszerűbb tételeknél kezdte. Viszont az alapelemek kétségbevonhatatlan meghatározása nélkül a bonyolultabb változatok is bizonytalanokká válhatnak, tehát semmit nem lehet kihagyni a vizsgálódás folyamatából. A métier szinte érintetlenül állt előtte, mert az ő fellépéséig jórészt másról volt szó, nem a szobrászat mibenlétéről, s így állandó készültséget kellett tartani a föl-föl bukkanó kételyek és tájékozatlanságok hatálytalanítására. Ami által működése históriai jelentőségűvé nőtt, mert a rohamos fejlődés számára előkészítette a talajt.

A kiállított műtárgyak, ha elenyésző töredékben képviselik is oeuvre-jét, mégis ízelítőt adnak tevékenységéről. A klasszicizáló studiumoktól az érzékletes tömegarányosításokon keresztül az emelkedett realizmusig stílusának egész skálája megtekinthető, s néhány jellegzetes példa segítségével ki is értékelhető. Komoly érdeklődésre tarthat számot az a nyolc munka, melyek most érkeztek vissza hosszas hányattatás után Amerikából, s amelyek régebbi korszakainak ismeretlen vállalkozásairól tudósítanak. Ha tekintetbe vesszük, hogy több évtizedet külországban élt le, amikor is a hazai közvélemény nem figyelhette foglalatoskodásának újabb és újabb szakaszait, a retrospektiv anyag felsorakoztatása még külön örömet is okoz. Túlnyomó többségben az utóbbi évek termése látható, ami szerencsés összefoglalást nyujt több mint félévszázados harcairól, szorgalmáról. A kiérlelődésnek és megérkezésnek megállapodott, de teljesértékű munkái a legújabb szobrok, egy termékeny élet konkluziói, melyekben a zavartalan egyensúly uralkodik. Nincs sikeresebb szintézis, mint a magától értetődő közvetlenség és a véglegességben is jelenlevő természetesség. Csak a valóban bölcsek és mindentudók képesek erre az erőszakolatlan harmóniára, a raffinált finomságok közben fellépő könnyed igazmondásra. Reális helyzetek, érthető taglejtések megfogalmazása történt itt, de szinte észrevétlenül, az önkényesség leghalványabb látszata nélkül. Holott a beállítás szilárd kompoziciót követ, a bronz folthatása pontosan kiszámított, a kontraposztok nagyon is tudatosak, az összbenyomás mégis megőrzi hamvas gyanutlanságát, a valóság kedves esetlegességeit. Ennél többet a képzőművészetben talán nem is lehet tudni. Mert van ugyan eredetiség, kifejezőerő, invenciógazdagság a szobrászatban, de mindez csak tulajdonság, aminek a túlzott igénye már egyoldalúságra vezet. De ha a részletes és melléknevek helyére lép valami síma, izgalomnélküli, módosíthatatlan egyszerűség, akkor a művészet célbaért, a művész csúcsra hágott. Vedres Márkról bizvást elmondhatjuk, hogy kitapasztalta a tökéletesség titkát.

A kiváló mester a Kossuth-díj első kitüntetettjei közé tartozik.

Pogány Ö. Gábor

A kiállított tárgyak jegyzéke

1903—1914 között készült szobrok.

1. Fürdő után	(bronz)	10.000	Ft
2. Ülő atléta	«	8.000	«
3. Haját igazító nő	«	8.000	«
4. Leány korsóval	«	6.000	«
5. Furulyázó	«	5.000	«
6. Sarut kötő nő	«	4.500	«
7. Emberpár	«	6.000	«
8. Furulyázó	«	7.000	«
9. Bacchus	«	3.000	«
10. Fiú kutyával	«	4.500	«
11. Korsót vivő fiú	«	4.000	«
12. Fiú furulyával	«	2.500	«
13. Álló fiú	«	6.000	«
14. Álló nő	«	8.000	«

1920—1942 között készült szobrok:

15. Fésülködő nő	(bronz)	3.000	Ft
16. Reliefportré	«	Magántulajdon	
17. Pihenő atléta	«	3.000	Ft
18. Nő tükörrel	«	2.000	«
19. Pihenő nő	«	3.500	«
20. Tüskét húzó	«	4.500	«
21. Ülő fiú	«	3.000	«
22. Kaszát fenő	«	4.000	«
23. Lábát ápoló nő	«	2.500	«
24. Ülő nő	«	2.500	«
25. Ivó fiú	«	6.000	«

1946—1948 között készült szobrok:

26. Lábát ápoló nő	(bronz)	3.000	Ft
27. Kőtörő	«	4.000	«

1902—1914 között készült rajzok:

1. Rajz.
2. Rajz.
3. Rajz.
4. Rajz.

1920—1942 között készült rajzok:

5. Rajz.
6. Rajz.
7. Rajz.

Vedres Márk

□ VEDRES MÁRK Kossuth-díjas szobrászművész elsőként jelentkezett a XIII. kerületi Népfrontbizottság képzőművészeti kiállítására, amelyet a Tanácsköztársaság 40. évfordulójára rendeznek. A kiállításra meghívták az Angyalföldön lakó képzőművészeket.

Esti Hírlap 1959 II 15
Hírlap?

lom

Színház Művészet

1959. szept. 11.

Ára: 1,50 Ft

ERHÁZI LAJOS

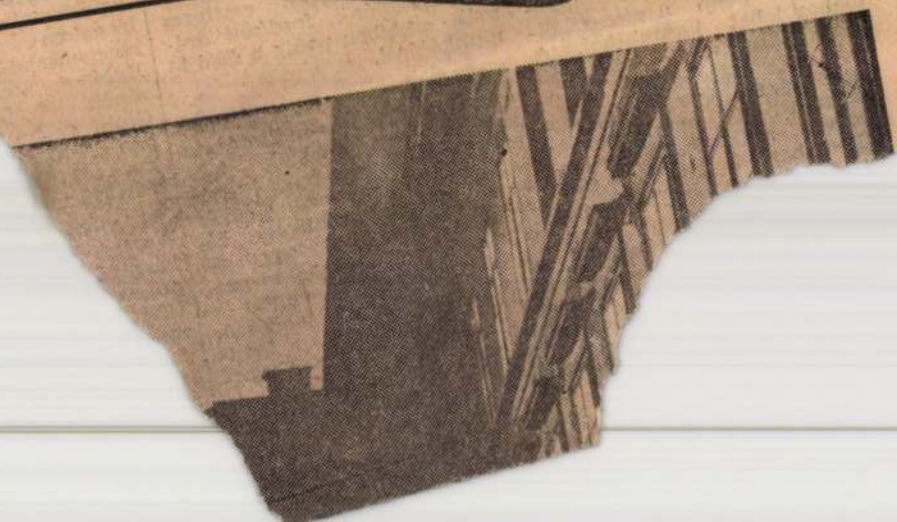

Elmélkedés a színikritikáról

(Folytatás az 1. oldalról)

lenni, nem pedig egyszerűen egyes drámai alkotásokról szóló tanulmányokra, vagy egyes rendezői megoldásokat, színészi alakításokat stb. részletesen elemző szakcikkekre, amelyeknek hasznosságát, fontosságát természetesen egy pillanatra sem vitatom. A színikritikának általam érintett formáját meglehetősen súlyos belső műfaji kötöttségek jellemzik. A színikritikus munkáját némiképp a szonettköltőéhez lehet hasonlítani. A színikritikusnak is megadott — igaz, esetenként, orgánumonként kissé eltérően megadott, de azért meglehetősen szűkrefogott — terjedelemben kell eleget ten- ... követelmények- ... kszor van ... rímkény- ... szabva ... ré- ... dnie ... em ... ri- ...

rint az előadás általános jellemzése szokta követni, majd pedig a rendező — esetleg a díszlettervező stb. — teljesítményének bírálata. Ezután kerül sor a jelentősebb színészi alakítások részletesebb ismertetésére-bírálatára, amelyet a kevésbé jelentős, de valamilyen szempontból mégis említést érdemlő alakítások felsorolása követ. Végezetül illő megemlékezni az ún. prózai művek esetleges zeneszerzőjéről, fordított drámák esetében pedig a fordító munkájáról.

Ha számításba vesszük, hogy a dráma elemzése-méltatása a kritika terjedelmének legalább harmadát-felét veszi igénybe, s hogy az előadás és a színészi produkció bírálatára körülbelül egy gépelt oldalnyi terjedelem marad, megérthetjük ennek a műfajnak eredendő nehézségét. ... nehézség a kriti- ... csés esetben mag- ... ítja, de az is ... sablonok

... kr ... k

A Pen Club Intéző Bizottságának

A Magyar Pen Club Bizottsága szeptember ülést tartott, amelyen György elnök és Kér főtitkár beszámolt furti világkongress ményeiről. A frankf resszus a magya nemzetközi szervez jogú tagjának isme Intéző Bizottság ta a Magyar PEN kapcsolatainak és irodalom külföld megismertetésének Rubinyi Mózes ü elnök előterjes Club ez évi ben többek Poe-, Schil Tuwim-est

MARIE életéről kásságá Moszk UNE zott és I r

Élet és Iro

III. évfolyam 37. szám Főszerkesztő BÖLÖNI GYÖRGY ★ Sze

KÉRY LÁSZLÓ:

Elmélkedés a színikritikáról

da

röviden

ÁLLAMI
DÓ gondozá-
egjelenik a
Diplomáciai
hézagpótló
ügyminisz-
Golunszkij
akadémi-

rkesztő MEST

K UTÁN
üzeológusok
helységében.
partján régi
vonaldíszes
gyéb esz-
lnaki

A NYUGATNÉMET TELEVÍZIÓ lekötött 150 szovjet rövidfilmet. Népszerű tudományos filmeken kívül több gyermek- és rajzfilmet vettek át.

THOMAS MANN válogatott műveinek 10 kötetes kiadása jelenik meg rövidesen a Szovjetunióban. A 150 000 példányú kiadásban a nagy írónak néhány olyan alkotása is megjelenik, amelyet most első ízben fordítottak le orosz

YAR HELIKON to-

Megjelent a Nagyvilág szeptemberi száma

A bolgár felszabadulás 15. évfordulója alkalmából **Emiliján Sztánev** elbeszélését és négy bolgár költő — **Kjuljávkov, Grubeslieva, Matev** és **Karaangov** — verseit közli világirodalmi folyóiratunk. A kínai irodalomra és a nagy kínai kultúrára **Je Sengtao** A fülbevaló, **Zsen Ta-lin** A tücsök c. elbeszélése, továbbá **Weöres Sándor** és **Károlyi Amy** Kínáról szóló több verse és Kínai útijegyzet hívja fel a figyelmet a Kínai Népköztársaság megalakulása tizedik évfordulójának előestéjén. **Paul Eluard** költői életművét több válogatott verssel, jeles műfordítók tolmácsolásában mutatja be a Nagyvilág, amelyben a nyugatnémet **Georg Britting**, a columbiai **Eduardo Carranza** s a román **Eugen Jebeleanu**

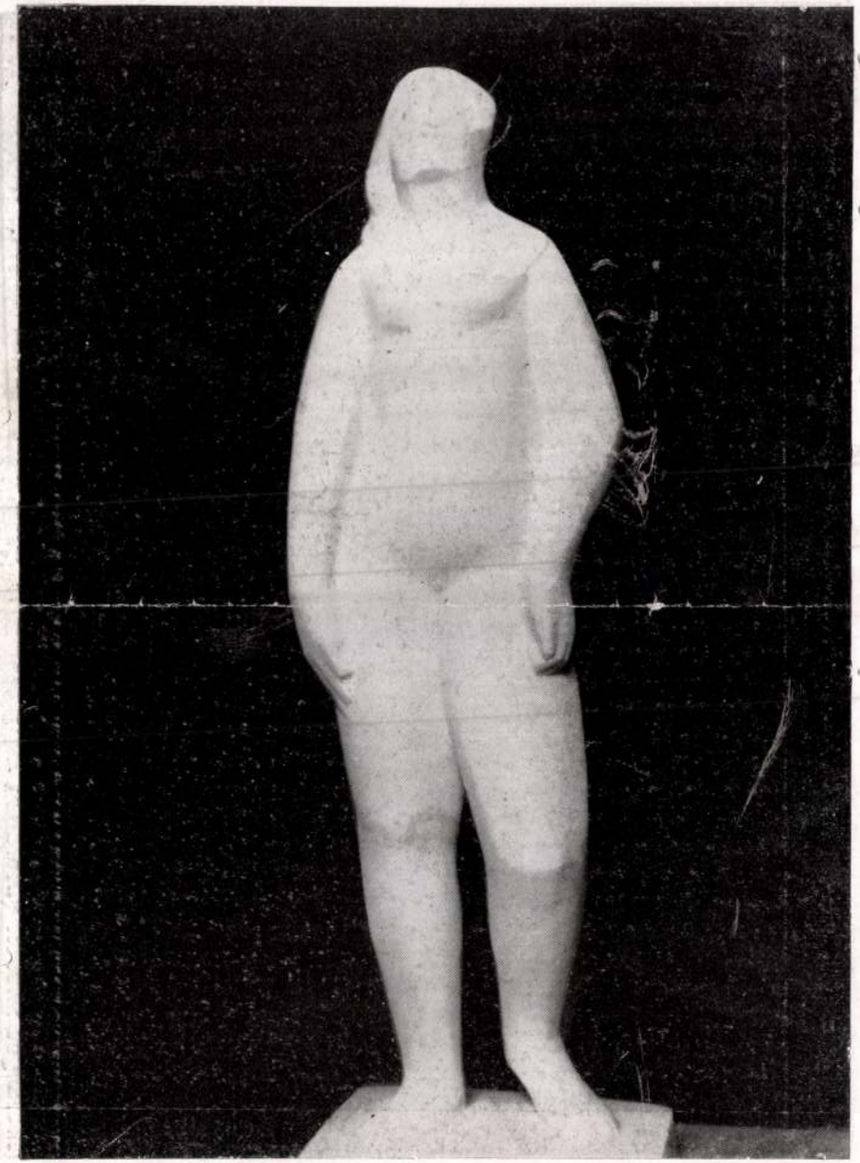

Vedres Márk: Szobor

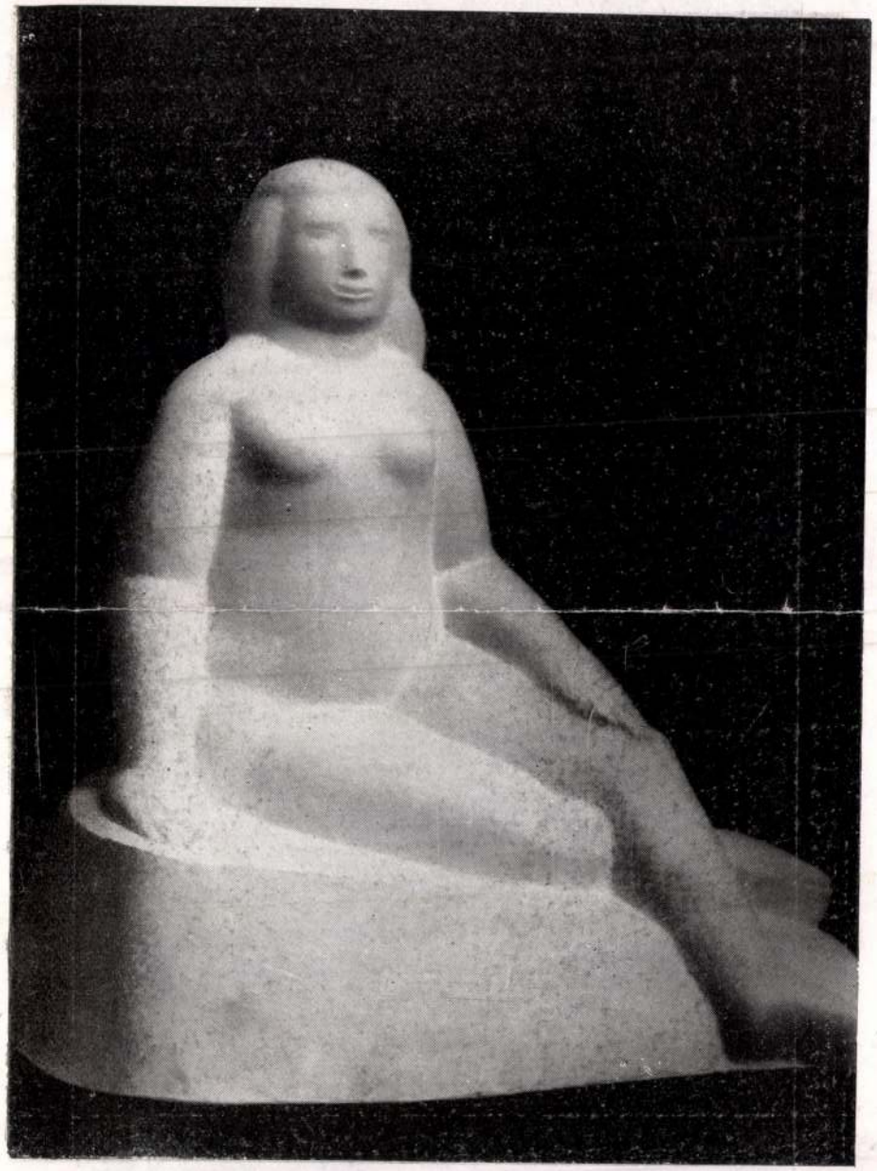

Vedres Márk: Szobor

Berény Róbert: Jégrakodók

Tihanyi Lajos: Kassák Lajos portréja

KARÁDY KATALIN ÉLETREGÉNYE

A toloncháztól a felszabadulásig

Kristóf Károly riportsorozata

16

Hetekig pontosan járt minden kedden Karády a toloncházba.

Egy alkalommal megbetegedett és elmulasztotta a szokásos keddi jelentkezést.

„Megérett az internálásra"

Igy meséli el a következményeket:

— Ágyban feküdtem betegen és képtelen voltam felkelni. Arra gondoltam, hogy talán megfeledkeznek rólam, vagy más napon jelentkezem a toloncházban.

Tévedtem.

Kilenc óra tájban hat detektív jelent meg nálam.

— Azt hiszi, hogy maga csak úgy viccelhet velünk... Tessék felöltözni és bejönni a toloncházba — mondta a vezetőjük.

— Beteg vagyok.

— Majd bent megállapítja a hatósági orvos.

Tíz órakor már ott voltam a toloncházi irodában.

— Lustálkodott ugye, művésznő? — kérdezte fölényes mosollyal a rendőrtiszt.

Mielőtt még válaszolhattam volna, már ütni kezdett.

— Nem árt neki. Nyugodtan pofozhatja — kiabáltak az ottani nők.

A rendőrök is verni kezdtek.

Aztán áthurcoltak az orvoshoz.

— Kérem, nagyon beteg vagyok — mondtam az egyik orvosnak.

Két toloncházi orvos volt ott, de a szobába bejött a rendőrtiszt és még sok kíváncsiskodó.

— Tessék levetkőzni — szólt rám az egyik orvos.

Kértem, hogy a többieket küldje ki a szobából.

— Ne kényeskedjék — felelte. — Vetkőzzék le.

A rendőrtiszt kiabálni kezdett:

— Nem kell sokat teketóriázni, megérett az internálásra. Éppen elég baj van vele.

A rendőrök és a kíváncsiskodók nem akartak kimenni. Le kellett vetkőznöm előttük.

Az egyik orvos azt mondta, hogy nincs semmi bajom, a másik a szívemet és a tüdőmet vizsgálta. Szánalmas állapotban voltam.

Bedobtak egy szobába és estig ott tartottak.

Akkor engedtek ki, amikor már nem járt a villamos sem.

Elhatároztam nem is megyek haza. Elbujok.

Elmentem a Centrál tulajdonosához. Az ő családjánál találtam menedéket. Aztán a Galamb-utcába kerültem egy másik ismerős családhoz. Onnan sikerült élelmiszert bejuttatnom a völegényemhez, aki akkor a Nádor-laktanya fogdájának lakója volt.

Végre nagy bátran beköltöztem a Gellért-szállóba. Egy napig maradhattam ott.

Két detektív jelent meg nálam és felszólítottak, hogy azonnal költözzem ki a szállodából. Megint hajléktalan lettem és vissza kellett mennem ismerőseimhez.

A küldöttség

(Megemlékeztünk arról a Vaszary János-cikkről, amely a Pest című lapban látott napvilágot. A rendőrség szigorú nyomozást indított: ki küldte a klórral átitatott levelet az író-színigazgatónak. A magyar ellenállási mozgalom emberei voltak; a rendőrség nem tudott eredményt mutatni.)

Ebben az időben a Pesti Izraelita Hitközség vezetőségének háromtagú küldöttsége jelent meg a belügyminisztériumban vitéz Endre Lászlónál.

Stern Samu elnök vezette a küldöttséget.

— Mit akarnak? — kérdezte Takács, a mindenható főszolgabíró, Endre László jobbkeze.

Stern előadta, hogy a sanyargatott zsidóság enyhítéseket kér. Szörnyű atrocitásokról számolt be s a deportálások kegyetlen példáit idézte.

Takács bement Endréhez, majd néhány perc mulva feldúltan jött ki a szobából:

— Az államtitkár úr nem hajlandó magukat fogadni. Maguk a vessenek, hogy ez így történt! Endre államtitkár úr fel van háborodva a zsidók ellen, akik a magyar nemzeti irodalom legnagyobb alakját, Vaszary Jánost el akarták pusztítani.

— Stern és a küldöttség másik két tagja földbegyökerezett lábbal állt a handabandázó főszolgabíró előtt, aki ordítva folytatta:

— A zsidók mérgezett levelet küldtek neki! Csak a gondviselés mentette meg az életét. Ezek után a zsidókkal még szigorúbban fogunk elbánni...

— De kérem... Nem is tudunk...

— Elmehetnek!

A nyilasok

Elkövetkezett október 15-e. A rádió indulókat játszott és beolvasták Szálasi Ferenc hadparancsát.

»Öncélú érdekcimboraság...«

Most már tudtam, hogy nyomtalanul el kell tünnöm. Kiss Ferenc lett a Nemzeti Szinház igazgatója, Rajniss Ferenc a kultuszminiszter és Lohr Ferenc vette át a Hunnia vezetését.

Izgatottan hallgattam a rádiót, olvastam az ujságokat. Előbb bezárták majd kinyitották a szinházakat. A Pasaréti-úti filmgyárban Martonffy Emil rendezett filmet.

Az Urániában a »Horst Wessel« filmet mutatták be, a bemutatón Szálasi Ferenc és Veesenmayer is megjelent.

Az utolsó híradás, amelyet ujságban olvastam művészeti ügyben, egy hungarista est volt, amelynek köremüködői között Barabás Sári, Kiss Ferenc, Szvoboda István, Szeleczky Zita, Szerető Sándor, Sámy Zoltán, az Operaház akkori igazgatója és sokan mások szerepeltek, akiket most nem akarok felsorolni.

Nem mozdultam ki a szobából és reszkettem, hogy értem jönnek.

Mintha éreztem volna, hogy el kell mennem, hirtelen összeszedtem a holmimat és átszaladtam Sitkey Irénhez.

Egy óra sem telt el, a nyilaskarszalagos pártszolgálatosok már kerestek régi helyemen.

Amikor kiléptek a lakásból, rögtön megtelefonáltak nekem. Nem éreztem magam biztonságban. Fejemre kendőt kötve vándoroltam egyik házból a másikba.

Senki sem akarta vállalni, hogy ő »Karády Katalint bujtatja«. Igy jutottam vissza a Galamb-utca 7. számú házba, ahol egy ismerős házaspár lakott. December közepéig bujkáltam náluk.

A légitámadások alatt nem mentem le a pincébe, mert féltem, hogy valaki felismer. Nem mertem az ablak közelébe menni, nehogy meglássanak.

És mindenfelől hallottam, hogy a nyilasok halálra keresnek. A Kaas Ivor utcai ház pincéjében is kutattak utánam, kimentek Budára, a Felsőzöldmáli útra, megjelentek a Centrál-házban: mint a kopók üldöztek.

És közben mind több és több ismerősömről hallottam a hírt, hogy nem találják...

(Folytatása következik.)

A rendőrségen Rajk László belügyminiszter előterjesztésére január 1-én 19 ezredesi, 24 alezredesi, 67 őrnagyi, 94 századosi, 174 főhadnagyi és 439 hadnagyi előléptetés történt.

A Nemzeti Bank birtokában vagy őrizetéből jogtalanul kikerült vagy megsemmisült, illetőleg elvesztett értékpapirok megsemmisítését ez év június 30. napjáig lehet kérni.

Vedres Márk,

a modern magyar kisplasztika úttörő mestere most készült retrospektiv kollektiv kiállítására. Ez a bemutató végre alkalmat adja arra, hogy legkulturáltabb szobrászunk egyéniségét a magyar művészet történetében. Fiatalon került Párisba, majd alig kor 12 évi firenzei tartózkodás után hazatért, megdöbbenve látta, hogy a magyar szobrászat sallangos díszítésekben él ki magát. Legjobb barátaival, Kernstockkal, Lippl Rónayval alapította meg a Nyolcakat, a Miénket. Harcoltak, küzdöltek a haladó szellemü magyar művészet elismeréséért. Életszeretet és bölcs optimizmus sugárzik legegyszerüsitett gyöngéd formáiból csakúgy, mint szeméből, amely ma is, 78-ik évében derüsen szemléli a világot. Reggel 7-kor már műtermében munkálkodik, ő maga fűt be és este 6-kor, amikor ebédet kér, sajnálkozva állapítja meg: milyen kár, hogy télen már »dában« sötétedik. (d)

GAZDASÁGI KÖRÖKBŐL

Zire környékén igen nagykiterjedésü szénelőfordulást tárnak fel, a dudári szénbányákat. Már épitik a bányaterülethez vezető utakat és vasutat.

⊙

Argentina az elkövetkező öt évben Európának 5 milliárd dollár értékü húst és búzát hajlandó szállitani. Ugyanakkor a közép- és délamerikai államoknak is megfelelő segitséget nyujt.

⊙

Csehszlovákia deficitmentessé tette külkereskedelmét. A szállitók listáján vezetőszerepe van Nagybritanniának, utána Svájc, Hollandia, Svédország, Olaszország és a Szovjetunió következnek. Novemberben Csehszlovákia 486 millió korona értékü árut vásárolt Magyarországtól és 696 millió értékü árut adott el Magyarországnak.

⊙

Az Egyesült Nemzetek élelmezési és mezőgazdasági szervezete az USA-ban évekig tartó tudományos kisérletekkel kitermelt hybrid tengeri vetőmagot küld kisérleti célokra a középeurópai államoknak, igy Magyarországnak is. Ez a vetőmag az USA-ban a tengeritermést 20 százalékkal fokozta.

Csöllei Wehner Kornélné mélységes fájdalommal jelenti az egész család nevében, hogy imádott férje, családjuk büszkesége

Csöllei Wehner Kornél

Magyar Országos Szövetkezeti Központ ügyvezető igazgatója

életének 52. és nagyon boldog házasságának 23. évében hosszas szenvedés után a szentkenet szentségével megerősitve 1948 január 1-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Temetése f. évi január hó 5-én, hétfőn d. u. 3 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából a róm. kat. egyház szertartása szerint. Az engesztelő szentmiseáldozatot lelke üdvéért e hó 8-án, reggel 9 órakor mutatjuk be a Mindenhatónak az Angolkisasszonyok templomában (IV., Váci-u.). Budapest, 1948 jan. 3.

Csak az hal meg, akit elfelejtenek! (Minden külön értesités helyett.)

Március 31-ig beváltják a régi tízforintos bankjegyeket

A Nemzeti Bank a még forgalomban lévő 10 forintos címletü bankjegyeket bevonja. *A bevonásra kitüzött időtartam ez év március 31-ig terjed.* Addig a régi 10 forintosokat fizetésképpen el kell fogadni.

A bankjegyeket március 31 után a Nemzeti Bank már csak kicserélés végett veszi át.

Nyomozás indult több feketéző textil nagykereskedő ellen

A gazdasági rendőrség lepleztett egy flanel- és delénnel feketéző társaságot. Az utóbbi időben több bejelentés érkezett a gazdasági rendőrségre arról, hogy *Botos* József Nagymező utca 37. szám alatti nagykonfekciós a textiljegyekre kiváltott flanelt és delént a feketepiacon értékesíti. *Sztancsik* Ferenc, *Gulyás* László és *Máthé* Dezső közvetítésével. Az anyagot főként vidéki kiskereskedőknek adták el.

A gazdasági rendőrség Botos Józsefet és három társát őrizetbe vette. A nyomozás tovább folyik. Értesülésünk szerint az ügyben több budapesti textiln gykereskedő is szerepel gyanusitottként.

A csodálatos szivar csodálatos szilveszteri története

Brodszky Miklós a Londonban élő kitünő magyar zeneszerző budapesti tartózkodása alatt csodálatos szivarral ajándékozta meg régi barátját, *Kristóf* Károly hirlapirót. A negyven centiméteres Havanna saját aluminium tokjában úgy festett, mint egy miniatür tengeralattjáró. Kristóf meghatottan hálálkodott.

— Hát ha még tudnád, kitől kaptam! — mondotta Brodszky Miklós. — Ezt Korda Sándor ajándékozta nekem. Külön neki gyártják Havannában.

Kristóf nem nagy szivaros, elhatározta, hogy karácsonyra elajándékozza a kincset, szivaros embernek, valakinek, aki különös élvezettel gyújt rá az óriásra. Hosszas latolgatás után Ben Blumenthalnak, a Vígszinház Budapesten tartózkodó tulajdonosának nyujtotta át a szivart, mint karácsonyi ajándékot.

Karácsony után, kedden este Blumenthal az egyik szálló halljában találkozott Dinnyés Lajos miniszterelnökkel. Mindenféléről beszélgettek, szivarokról is. Blumenthal dicsekedve mutatta meg a szivarok gyöngyét és amikor Dinnyés rokonszenves pillantást vetett a szőke óriás csodálatos méreteire, egy grand seigneur gesztusával felajánlotta:

— Fogadja el tőlem és szivja el Szilveszter éjszakáján.

A miniszterelnök némi szabadkozás után zsebrevágta a szivart.

Szilveszter éjszakáján az amerikai színigazgató kis társasággal az Astoriában vacsorázott. Éjfél tájban az asztalhoz lépett Debreczeni Géza, a IV. kerület népszerű elöljárója, boldog újévet kivánt Blumenthalnak, majd átnyujtott egy hatalmas szivart.

— Gyujtson rá az új év tiszteletére.

Blumenthal gyanúsan nézte az ajándékot. Aluminium-tok, óriási méret... Még mielőtt érdeklődött volna a szivar pedigréje iránt, Debreczeni folytatta:

— Különösen becsés ez a szivar, mert ma délelőtt kaptam magától a miniszterelnöktől, amikor újévi gratulációra fogadott.

Az amerikai vendég szeretettel ölelte keblére a visszatért szivart és nehogy még egyszer kisértésbe kerüljön és elajándékozza valakinek, rögtön rágyujtott. Ebben a pillanatban éjfélt ütött az óra, a villany kialudt az étteremben, csupán a csodálatos szivar gazdag parazsa fényelt a reményteljes éjszakában.

(s. a.)

ÜGETŐ

Mielőtt rátérnénk a szombati verseny esélyeinek mérlegelésére, nem mulaszthatjuk el, hogy az elmult versenynap durva formaválozásairól ne irjunk. Az amatőr *Pou oviz doub eban Évácska cse..é y 17 mp..t javult egyik versenynapról a másikra.* Honpolgár szintén három nap alatt javu't kilenc másodpercet. Külföldön három mp-es javulásért eltiltás jár. Nálunk a büntetések öllet szerüek, néha semmiségért büntetnek meg hajtókat.

Tipjeink a mai futamokra.

1. *Első II.* legutóbb nagyszerü versenyt futott. *Harkány* a komoly ellenfél. II. Máté véleményezettje *Tábornok* vagy *Cse éd D* győzhet. Figyeljük, melyik lovat támogatnak tüllőfogadással is. III. *Zsüér T* vagy *Katinka ak Tá ra* az ellenfele. *Csiki* a rövid távon meglepetést hozhat. IV. *Araune* a papirforma. *Mr. Hugh* rekordjavító formában van. *Victoria* és *Lelleményes* helyesélyesek. V. *Feke.e Péter* a papirforma. *Partizán* munkaformája kitünő. *Nagyszél* a két emlitett ügetővel »egyivásu«. VI. Reimer ügetői: *Vénusz* és *Tünde* igen kedvező felállításhoz juloltak. *Berkules, Denevér, Pászló* és *Véletlen* esélyes ügetők. VII. *Rikkancs* magas papir istállóbizalommal első esélyes. Konta ügetői *Mariaic T* és *Laci, Gyémántom* és *Josephine* jönnek még számitásba. VIII. *Porto II.* kiemelkedő esély, ha Marschall hajtja, nyer. *Legenda* és *Janika* helyesélyesek. IX. *Usgye.* ha nem hibáz, bevezethet. *Anikó* többet tud mutatott formáinál. *Martalóc T* és *Elemér* a következő esélyek.

Nagybaconi Nagy Béla nyug. altábornagy mostohafia

dr. Nagy László

ügyvéd,

a Nemzeti Segély v. jogtanácsosa e hó 1-én váratlanul meghalt. Temetése 5-én d. u. 3/4 3 órakor a rákoskeresztúri temetőben. Az engesztelő szentmise e hó 7-én d. e. 9 órakor a Bazilikában.

A Magyar Testgyakorlók Köre elnöksége, választmánya, sportolói mélységes megrendüléssel jelentik, hogy az egyesület társelnöke, atlétikai szakosztályának elnöke, a sport szerelmese, fanatikus harcosa

Hertzka Rezső

életének 66. évében 1947 december 31-én váratlanul az örökléthonába távozott. Nevelőmunkája örök dicsősége a magyar atlétikának és egyesületünk eredményes munkálkodásának. 45 esztendős aktiv tagsága után elmúlásával pótolhatatlan űrt hagyott soraink ban. Utolsó útjára 1948 január 4-én vasárnap délül 12 órakor kisérjük a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából. (Külön villamosjárat d. e. 11 órakor a Rókus kórháztól.

Emlékét az utókor számára is kegyelettel megőrizzük

A demokrácia erőit senkisem tudja legyőzni — állapítja meg a moszkvai rádió

A görög helyzet alakulása

A még mindig özönével érkező újévi megnyilatkozások közül változatlanul a szovjet kommentátorok kínálkoznak élre, elsősorban *keményen a golyószóró és kapi a is a ellenséget ha gjuk mitt.* A moszkvai rádió tegnap esti éles szavakkal támadt azokat, akik »Európát marshallizálni akarják« és leszögezte, hogy »az amerikai imperialisták *az Európáért vívott harc első ütközetét voltaképpen elveszt tték*«, mert »a demokratikus tábor országai nem voltak hajlandók szuverénitásukat egy tál amerikai lencséért eladni. Ugyanekkor — fűzte hozzá a szovjet kommentátor — a Szovjetunió nemzetközi tekintélye megnövekedett; igazságos, demokratikus és békés külpolitikájá. a külországokban *a szovjetbarátok mi.ti .ekeden hely sik.* Az imperialista reakció — folytatta a moszkvai rádió — még dühöng, még hisztérikus hadjáratot folytat a demokrácia ellen, még kardját csörteti és 3. világháborúért üvöltöz, mi azonban tudjuk, hogy a demokrácia erőit — ha egységesek lesznek — *senki sem tudja legyőzni.* A Kominform Belgrádban megjelenő lapjának újévi száma megelégedéssel mutat rá, hogy »a demokratikus, antiimperialista tábor támadásra indult« és hogy Magyarország a többi új demokráciával együtt »*kemény harcban szétverte az anglo-amerikai imperializmus politikai lakáját*«.

A Pravda

Újév alkalmából így ír: »Csak az ostoba amerikai kalandorok meg cinkosaik álmodozhatnak arról a képtelenségről, hogy a független szovjet népet zsarolással és fenyegetésekkel térdre kényszeríthetik, mint ahogyan ez sikerült a francia polgársággal és az angol munkáspárti klikkel szemben. A multtanulságain nem okulva, az amerikai imperialisták kölcsönvették Hitlertől őrült eszméjét: az európai új rend gondolatát. *Neve.ézék bár Marshall vagy Dulles tevének, bukása bizonyos.*« A *Pravda* newyorki tudósítója újévi beszámolójában megállapítja, hogy az USA-ban is mind erőteljesebben bontakozik ki a haladó erőknek a reakció elleni harca és azzal vádolja meg az imperialista monopolistákat, hogy »Amerikát a fasizmus útjára terelik«, »*le akarják szoktatni az egyszerű embereket a gondolkodásról*« és mindenkit a kommunizmussal ijesztgetnek, »ugyanúgy, mint annak idején Berlinben és Tokióban tették«. A *Pravda* tudósítója hozzáfűzi, hogy az USA-ban »*nyomasztó légkör uralkodik*«.

Wallace

elnökválasztási ellenfeleiről írott cikkében *Dewey* és *Vandenberg* »Amerikai Évszázad«-os csoportját tekinti a legveszélyesebbnek, mert »az orosz világuralom mumusát hordozzák körül és ugyanakkor az amerikai világuralomért lelkesítenek«. Az Amerikai Évszázadosok — írja Wallace — »*állig felfegyverkezve megerősítenék a reakció minden bástyáját Szalonikitől Szucsaugig*«.

Görögországban

az elmult 24 órában nem történt lényegesebb változás. Athéni jelentés szerint a felmentő csapatok három oszlopban vonultak be Konicába. Katonai megfigyelők azon a véleményen vannak, hogy a most folyó harcok kimenetelét erősen befolyásolja az a tény, hogy az időjárás megjavulása következtében a *kormány újra élni tud a légihaderő ütőképességével.* Görög viszonylatban a legérdekesebb hír Washingtonból érkezett. Az USA-haditengerészet főparancsnoksága tegnap bejelentette, hogy a Földközi-tengeren állomásozó repülőgépanyahajó és három könnyű cirkáló legénységét *tengerész-gyalogság kiküldésével teljes létszámúvá egészíti ki.* A repülőgépanyahajó és két cirkáló jelenleg olasz kikötőben horgonyoz, a harmadik cirkáló viszont a görögországi Pireusz kikötőjében tartózkodik.

A Práce

a csehszlovák szakszervezetek lapja gúnyos hangú cikkben cáfolja meg a párisi *Combat*-nak a Reuter-iroda által is közölt jelentését, amely a Kominformhoz közelálló körökre hivatkozva azt állítja, hogy a görög polgárháború csupán elterelő hadmozdulat, mert »*Kelet-Európában kommunista államcsiny-sorozat készülő*«. A *Combat* szerint »Csehszlovákiában január 15-e lesz a döntő nap«. *Végre egy jó szilveszteri hír!* — állapítja meg gúnyosan a *Práce*.

Világhíradó

Párisban, illetőleg Bécsben aláírták az 522 milliő dolláros átmeneti segéllyel kapcsolatos francia-amerikai és amerikai-osztrák egyezményt. Az olasz amerikai szerződés aláírására ma kerül sor.

Bukaresti jelentés szerint *Mihály román király ma elhagyja Romániát és különvonaton Svájcba utazik.* A bukaresti királyi palota előtti Palota-teret tegnap Köztársasági té nek nevezték el.

A román fővárosban úgy tudják, hogy január közepén csehszlovák kormánydelegáció érkezik Bukarestbe *a román-csehszlovák szövetségi szerződés előkészítésére.*

Sir Hartley *Shawcross*, Nagybritannia UNO-delegátusa tegnap kijelentette: »Az Egyesült Nemzetek Szervezetének védelme és ápolása fontosabb, mint bármikor a multban, mert ez *az egyetlen szervezet, amelynek keretén belül a két v lág megtanu hat együttélni.* Az UNO az egyetlen eszköz, amellyel a világ elkerülheti a háborút. Ha munkáját nem koronázza siker, akkor reménytelen a jövő.«

n. gy.

SS-tisztek is harcolnak az arabok oldalán

Palesztinában tegnap is folytatódtak a véres összeütközések a zsidók és az arabok között. Ma reggel kiadott hivatalos jelentés szerint *a zsidó-arab háborúskodásnak*

eddig 515 halálos áldozata volt.

A *Manchester Guardian* tegnapi számában palesztinai tudósítójának jelentése alapján szenzációs hírt közölt: a palesztinai zsidók meg vannak győződve arról, hogy *az arab csapatok sorában*

német SS-tisztek is harcolnak,

akik észak-afrikai hadifogolytáborokból megszökve csatlakoztak az arab liga zsidóellenes mozgalmához és többnyire vezető szerepet kaptak.

A Haganna állítólag bizonyítékokkal is rendelkezik az SS-tiszteket illetően — *de mindezideig egyetlen ilyen németet sem sikerült elfogni.*

Iskolatervek ne yvennyo cra

Ortutay Gyula kultuszminiszter, a minisztérium 1948. évi programjáról ezeket mondotta a *Világ* munkatársának:

— Ez az év eddigi kultúrpolitikai reformjaink egy részének

teljes befejezését

kell, hogy eredményezze. Az általános iskolák nyolcadik osztályai is megnyílnak és ezzel teljes képet kapunk arról az iskolarend szerről, amelyben demokráciánk mindenkinek egyforma műveltséget nyujtó iskolatipust szándékozik bevezetni.

— Az általános iskolákban tapasztalt tanulmányi eredmények azt mutatják, hogy a kezdeti nehézségek után az általános iskolák keretén belül sikerül megvalósítani elképzeléseinket, hogy az iskola egyben

tanítson és neveljen

is. A tanuláshoz szükséges tankönyveket elkészítettük és ebben az évben sor kerül a

középiskolai tankönyvek

kiadására is.

— A mult évben az ország négy városában rendeztünk át lános iskolai tanítók számára továbbképző tanfolyamot — mondotta *Ortutay* Gyula — de már akkor létesítettünk két nevelőképző főiskolát Budapesten és Szegeden. A jövőben ezt a számot szeretnénk emelni azért, hogy az általános iskolák oktatói

kellő felkészültséggel és szakismerettel

rendelkezzenek. Ebben az évben még újabb nevelőképző főiskolákat létesítünk, számszerint négyet. Az első Debrecenben nyílik meg az év első negyedében.

A toll mártírjai. Ezen a címen mű jelent meg azokról az ujságírókról és írókról, akik az 1944-es év infernojában éle ük et veszítették. Amerikából *Mo nár* Ferenc. *Vámbéry* Rusz em és *Gö dö.* Ferenc küldött cikkeket a mű számára. Kol ektiv gyászjelentés sorolja fel a toll mártírjait Somogyi Bélától 1944 á'dozatáig. A volt mauthauseni és Rökk Szilárd-utcai Gestapo-fog'yok írásait is ot találjuk a megdöbbentő lapokon.

Kétszáz házat elöntött Kóródon a Tisza

A Tisza árvize jelenleg *Lónya* község vidékén ku minál. Felette a Tisza mindenütt epad. A *Szamos* és a *Tur* áradás is csökken. *Aroktőnél* 4.5 méter magas az ár. Tiszakóródnál több mint 5.5 méter s itt vasárnapra várják a vízmagasság kulminálását. *Tarpa* és *Csécse* községet jó gáttal vették körül. *Tiszakóródon* több mint 200 házat e öntött az árvíz. Ezen a vidéken egy halálos á dozata is van az ár dásnak: *egy halászladik felborult és két u asa közül az egyik a vízbe fulladt.* Vásárosnaménynál 8.10 méter vízmagasságot mértek. Az árvízsujtott terület Tisza szakaszán a vízállás mindenütt apadó. Hozzávetőleges becslés szerint jelenleg 50—60.000 kataszt rá is hold van víz alatt.

Dr. Máté'ffy Géza közelá ási államtitkár szombaton és vasárnap személyesen járja végig az árvízsujtotta vidéket, hogy ellenőrizze az árvízsujtotta vidék megsegítésével kapcsolatban elrendelt rendkívüli közellátási intézkedések végrehajtását.

Utászok küzdelme az árvízzel

A tiszai árvízveszély ellen a honvédelmi minisztérium engedélyével az árvízkormánybizotság a katonai erőket is igénybe veszi. A *V lággal* illetékes helyről közölték, hogy az árvízvédelmi munkálatokban a honvédség utászalakulatai teljes számban részt vesznek. A veszélyeztetett tiszai szakaszra megérkeztek a bajai és szentendrei utászok a legmodernebb felszereléssel és már pénteken hozzáláttak a védőmunkálatokhoz és a gátak megerősítéséhez.

Munkásasszony és két kisgyerek a mozdony alatt

Pénteken este az Erzsébet királyné-úton levő aluljáró nál *Szilasi* Ferencné 28 éves kötőszövő munkás 8 esztendős Emilia nevű leányával és *Medgyes* Sándor borbélymester 2 éves kisfiával át akart menni a síneken. Nem vette észre, hogy vonat közeledik, a mozdony mindhá mukat elütötte.

Szilasi Ferencnét k sányával és a fiúval együt a Korá yi-k'ini ikára vitték, ott a nyolcéves Emilia szombat reggelre belehalt sérüléseibe.

Anyai po onnal ért csat anós véget a diák lokál-botránya

Tegnap este az egyik mulatóból botrányokozás miatt előállítottak a rendőrségen egy egyetemi hallgatót, egy fiatal nővel együtt. A nő kihallgatásakor *Abdi* Klára névre szóló iratokkal igazolta magát. Az egyik detektív felismerte benne *Pacséri* Margit régóta körözött szélhámosnőt, aki Theodorovics Teodorral, az elítélt romániai csempészkel együtt a szélhámosságok tömegét követte el. Pacséri Margitot őrizetbe vették.

Közben az egyetemi hallgató észrevette, hogy *aranyórája és gyűrűje mulatozás közben eltűnt.* Emiatt feljelentést akart tenni a rendőrtiszt előtt Pacséri Margit ellen. Erre már nem került sor, mert időközben odaérkezett a fiú édesanyja és két csattanós pofon kíséretében hazavitte a fiát.

Két ügyvéd az uzsorabíróság előtt

Az uzsorabíróság hétfőn kezdi tárgyalni ifj. *Nagy* Béla és *Kabos* István ismert pesti ügyvédek uzsoraügyét.

Az ügyvédek ellen az a vád, hogy *aranytárgyakat* fogadtak el letétként ügyfeleik hozzátartozóitól.

A sajtó feladata

Nagy Imrét, az országgyű és elnökét és *Dinnyés* Lajos miniszterelnököt pénteken az újesztendő alkalmából felkeresték a politikai ujságírók és jókívánságaikat tolmácsolták. *Nagy* Imre, a képviselőház elnöke ez alkalommal kijelentette:

— A jövőben

szorosabbra kell fűznünk a sajtóval való kapcsolatainkat,

mert a demokrácia megszilárdítása érdekében szükség van arra, hogy a sajtó mindent lásson, mindent tudjon és

mindent tárgyilagosan meg is bíráljon.

A képviselőház elnöke közölte még azt is, hogy a Ház

január 8-án

kezdi meg munkáját és azon előreláthatólag elsőnek a jugoszláv-magyar barátsági és kölcsönös segélynyujtási szerződést, azután az aluminiumipar államosítását tárgyalja.

Német

kém volt, baloldaliakat jelentett fel és juttatott hóhérkézre. A felszabadulás után Zala megyében — nyolc hold gyümölcsöst kapott. Nem lenne érdemes megvizsgálni: kik bírálták el kérését és milyen alapon jutalmazták?

Házasság Hanák Gézáné sz. Révész Lilly és Fischer Sándor házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Fodor Jolit eljegyezte dr. Szabó István. (Minden külön értesítés helyett.)

Földi Marcellné és Landau Tibor házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) (X)

Philanthia virág minden alkalomra. IV., Váci-u. 9. T.: 180-448. (X)

DOBOGÓKŐI Park Szálló

720 m magaslaton

Kitűnő SIELÉSI lehetőség, kitűnő ellátás, központi fűtés, hideg-meleg folyóvizes szobák, mérsékelt áron, utazás személykocsin háztól házig. Szobafoglalás telefon: Dobogókő 34. Dr. Deutsch Jakabné, V., Pannónia-utca 4. Telefon: 203-464, vagy Residence-pensió, telefon: 127-883. A Mátrafüredi Park Üdülő volt tulajdonosa, dr. Deutsch Jakabné vezetése mellett

Szabadalmi munkára keres nagyipari vállalat fiatal **vegyészmérnököt vagy gépészmérnököt** az angol és német nyelvek önálló fogalmazásképes tudásával. Ajánlatokat »Alapos 4409« jeligére Blockner J. hirdetőjébe, IV. Városház u. 10.

Megjött az erős tél! Hócsizmák, hócipők, sárcipők WIMPASSING IV., Váci-utca 9 VI., Andrássy-út 8

IRODALMI KRÓNIKA

A VALLOMÁS EREJÉVEL hat *Gorkij*-közel ötven évvel ezelőtt írt, s nálunk most megjelent regénye: *Aki az életet keresi*. Nemcsak regény, hanem társadalom- és korrajz is egyben, a kortárs és szemtanu szépítetlen vallomása az orosz századforduló embereiről, forrongó, lassan átalakuló szellemeről. Szenvedő hőse, *Gordjejev* Foma — ő az, aki az életet keresi — vérében egyrészt apja zabolátlan, kíméletlen erőszakosságának, másrészt anyja másféleségének örökségével, botladozva tántorog két korszak határán és sem az életet, sem a megértést nem tudja megtalálni abban a világban, amelynek gyökerei még szívósan kapaszkodnak a multba, de levegőjét már átlengik az új, szociális világrend halk ígéretei. Foma még zsákutcába szorul idegen eszméivel, újfajta életkeresésével, de félig kigúnyolt, félig szánalommal övezett alakjai mögül már feltűnnek a milliók, akik néhány évtized mulva majd ugyanazt az életet keresik, amit ő. A könyvből világosan kitűnik: *Gorkij* zsenije előtt nem volt vitás, hogy amit Gordjejev Foma hasztalan keresett, azt a milliók egykor meg is találják.

+

CSEH ÍRÓ börtönnaplója az „Üzenet az élőknek", Julius *Fucsik* drámai feljegyzéssorozata elfogatásától kivégzéséig. A cseh ujságíró az illegális mozgalom tagjaként került a nácik hirhedt pankráci börtönébe, s egy évet töltött ott. Amit ír, közös ügye minden boldogtalan európai országnak, amelynek vallani valója van Hitlerék börtöneiről. Boldogok azok, akik legjobb szándékkal is képtelenek teljes egészében megérteni, akár Julius Fucsik naplóját, akár a többi vallomást a felfoghatatlanról.

+

Magyarul is megjelent éppen most egy hasonló beszámoló, vagy hogy a nálunk már megszokott kifejezéssel jelöljük: élményregény. Azt is hozzátehetjük, hogy az eddigiek közül ez a legjobb, annak ellenére, hogy humorista írta — vagy talán éppen ezért. *Királyhegyi* Pál könyve (Mudenki nem halt meg) olyan felkavaró valóságában eleveníti fel annak a néhány hónapnak minden igazi részletét, hogy valamennyien, akik ugyanabban az időben, de más-más helyeken ugyanezt végigéltük, most akaratlanul átéljük újra, szinte eredetiben. Talán éppen ez a száraz hányivetiség, ez a lefelé görbült szájú, gyerekes nyegleség, ez a szemérmes személytelenség az, amellyel a pokoli témát leginkább meg lehet közelíteni. S még valami humor is van benne, valami fanyar, de természetes, csendesen lappangó humor, ami arra jó, hogy százszor inkább kiemelje a szörnyűséget, mint a jajgatás vagy az átok.

+

BÓNYI ADORJÁN finommüvü, csöndes regénye, a „Tünő élet", kétháborús emberek története. Milyen gyakori motívuma ez a mai irodalomnak itthon és máshol egyaránt, milyen sűrűn tárulnak fel ezek az életsorsok, mintegy bekeretezve két katasztrófa közé, reménytelen és mégis bizakodó életvággyal, törekvéssel a jobb, tisztább formák felé. A *Tünő élet* 1918-ban induló házaspárja küzdelmeivel, vergődésével, a szomorú évek alatt, melyektől egyre a kibontakozást várják, holott azok minden eddiginél súlyosabb katasztrófához vezetnek — egy-egy villanásban, ijesztő élességgel szimbolizálja valamennyiünk életét, amelyet hangyamódra cipelünk egyik rögtől a másikhoz anélkül, hogy tudnánk, mikor tapos el az óriás kíméletlen, gyilkos talpa.

+

A PARNASSZUS KÖNYVTÁR első hat kötetéből nyilvánvaló, hogy akik a sorozatot szerkesztik, jó irodalmat akarnak adni, nagyon kevés pénzért. Öt novellás kötet az első termés, ezek közül legszebb Jack *Londoné* — A méhek dala — és talán legérdekesebb Victor *Eftimiué* — Szent Nepomuk lovagjai — már csak azért is, mert írója albán, s ennek az országnak irodalmából eddig vajmi keveset ismerhettünk. A másik különlegesség Solem *Aleichem* jiddisnyelvű író Tóbiása, amely a világ majdnem valamennyi kultúrnyelvén megjelent már — joggal. Rendkívül érdekes Pierre *Courtade*-nak, az Action volt felelős szerkesztőjének és az *Humanité* jelenlegi külpolitikusának „Franciák és németek" című kötete, amelyben három epizódot ír meg a francia megszállás idejéből és természetesen kitünőek *Kolozsvári Grandpierre* Emil novellái a „Lelki finomságok" című kötetben. *Hegedüs* Géza kitünő tanulmányt írt a polgári irodalom stílusirányairól, s ha alapelveiről és nézőszögeiről lehet is vitatkozni, alaposságát, jószándékát és szellemességét senki sem tagadhatja.

+

A RÉVAI-KÖNYVTÁR két legújabb darabja, *Tolstoj* megható szépségü kis regénye — Egy ló története — és Thornton *Wilder* Kabalája, amely erősen megközelíti a felejthetetlen Szent Lajos király hídját.

LYKA KÁROLY „Közönség és művészet a századvégen" címmel folytatja azt a nagyszabású munkáját, amelyben teljes képet ad a magyar művészet történetéről a XIX. század elejétől kezdve. Ez az új könyv az 1867-től 1896-ig terjedő időszakot öleli fel, erről ad olyan részletes összefoglalót, amely nemcsak a művészet fejlődését, hanem a kor társadalmi, gazdasági és kulturális életét is megvilágítja.

Laurentius

Rákosi beszédének folytatása

munkának és az újjáépítésnek azt a lendületét, melynek eredményeit három év alatt láttuk. Annak biztosítására kell törekedni, hogy az *akkordrendszer* ne legyen csak látszat; a jó kommunistának és az öntudatos munkásnak meg kell értenie a többtermelés parancsoló szükségességét, mert az életszínvonal emelését enélkül el nem érhetjük.

A reakció törést akar a hároméves terven, kívánságait pedig erősíti, hogy a demokrácia frontján a panaszkodás, a könnyű bírálat és az ellenzékiség ismét elharapódzott. Ne felejtsük el, hogy a könnyű népszerűséget biztosító, nem felelős ellenzékieskedés a nép ellenségeinek kezére játszhat.

— Hányszor hallottuk az utóbbi időben azt a szemrehányást, hogy a kommunista párt a választások előtt több kommunista szavazatért több kenyeret, több ruhát és cipőt ígért, most győztek a kommunisták — mondják ellenségeink — és nem váltják be ígéreteiket. Ezzel szemben kifejtette Rákosi, hogy a rossz terméstés a szárazságot nem lehet a kommunisták nyakába varrni. Két hónap alatt nehéz csodát tenni, pecsételtük meg kulturális egyezményünket, utána pedig *sorra kerülnek a többi demokratikus államok is.*

A következőkben Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes kifejtette, hogy a *Bara-kovics-párt* szeretné megjátszani a tárgyilagos, építően bíráló ellenzék szerepét, pártja azonban nem tartja magát ehhez. Amikor három nappal ezelőtt *Slachta* Margit szovjetellenes kijelentésekre ragadtatta magát, akkor Barankovics pártjának többsége egyenesen megtapsolta. Ugyanennek a pártnak egy másik szónoka tegnapelőtt a csendőrség nyugdíja ügyében interpellált.

— Pfeifferék (Itt a hallgatóság egy része: «*Vesszen Pfeifferi*» kiáltással szavalókórussá alakult át.) a fasizmus gyüjtőmedencéjének tekintendők, velük szemben a demokráciának nincs más eszköze, mint a *harc*. Nem lehet nyugodtan építeni, *míg* ilyen fasiszták harsoghatnak a parlamentben. Ennek megfelelően kell velük elbánni. És pedig nem egyedül petíciók, vagy rendészeti intézkedések útján, hanem *fel kell fedni* Pfeifferék pártjának háborúra üszítő és a külföldi imperialistákkal cimboráló jellegét.

— Ami *Barankovicsékat* és *Slachtáékat* illeti, a demokrata katolikusok felé rá kell mutatni arra, hogy ez a két párt sem jobb a Deákné vásznánál. A valóban demokratikus érzésü katolikusoknak nem szabad tovább tévedésben maradniok.

— Tudjuk, hogy a jobboldal megpróbált beszivárogni a koalíció pártjaiba is. A kisgazdák képviselői frakciója ma demokratikusabb színezetü, mint volt. *A szociáldemokrata testvérpártnál is tapasztalhatunk nyugtalanító jelenségeket* — folytatta Rákosi. — Igaz, hogy a pártválasztmány határozata hangsúlyozta a Szovjetúnióhoz való változatlan hűséget és az együttműködést a kommunista párttal, de ennek a határozatnak értékét lerontotta, hogy elsiklottak a szociáldemokrata vezetőséghez beadott jobboldali memorandum követelései fölött s nem tisztázták például annak a szocialista képviselőnek ügyét sem, aki ifjúsági vezető létére felelőtlenül támadta a Szovjetúniót. Mindennek felvetése nem beleszólás a szociáldemokrata belügyekbe, de hangsúlyozni kell, hogy a nyilatkozatok és a tettek egyeztetését szeretnénk látni. Épp ezért a szociáldemokrata pártválasztmány határozatai nem nyugtatták meg a kommunista pártot.

Rákosi rátér a *Kominform* ismertetésére, majd kijelenti, hogy a háborús hisztéria csupán amerikai propagandaexportcikk. Mégis a kiélesedett nemzetközi hangulatban hatványozott munkásegységre van szükség. Minden munkás legyen tisztában azzal, hogy pártállásra való tekintet nélkül közös az érdeke, amint közös a régi és új parasztgazdáké is, az egykori földesurakkal szemben.

— Aki a két tábor közötti semlegességet prédikálja nekünk, az nagyon jól tudja, hogy a semlegesség őrve alatt a reakció oldalára akar bennünket állítani. Ezt a semlegességet egyébként elsőnek *Sulyok* Dezső velette fel. A világuralomra törekvő imperializmus és a demokrácia között nincs és nem lehet senkinek semlegessége.

— A munkás-parasztegység új jelentőséget kapott az imperializmus ellen meginduló nagy harcban. A koalíció minden pártja ezekben a kérdésekben egyetért és vállvetve segít leverni a háborús üszítőkat és a reakciót. A harc nem lesz könnyű, de a feladaton ismét urrá leszünk.

Gazdasági rendelkezések Romániában

Kolozsvár, október hó

(A Magyar Nemzet tudósítójától.) Sem a kormány, sem a sajtó nem titkolja, hogy Romániában súlyos a gazdasági helyzet és a stabilizációval kapcsolatos intézkedések egyikét-másikát revizió alá kell venni.

A magánvállalatok vezető tisztviselőinek fizetését ahhoz képest szabályozta a kormány, hogy hány alkalmazottal, illetve munkással foglalkozik a vállalat. A 100 alkalmazottal dolgozó vállalatoknál a kollektív szerződés alá nem eső tisztviselők netto fizetése maximum 18.450 lej. (Tíz lejt vehetünk egy forintnak.) 700 munkásig 20.650 lej; 2000 alkalmazottig 24.790 lej. 10.000 alkalmazotton felül 32.025. Ezenfelül a törvényes korpótlék is jár. A netto fizetéseket már semmiféle adó nem terheli.

Rendelet szabályozza a pontrendszer alapján eszközölhető vásárlások módozatait. Háromféle textil- és lábbelire szóló könyvecskéket adtak ki. A pontok erejéig mindenki tetszés szerint vásárolhat. A minisztérium kijelölte minden városban azokat a kereskedőket és szövetkezeteket, ahol pont-füzetekkel vásárolni lehet. Egy-egy városban 3—10 kereskedőt jelöltek csak ki, a város lakosságának számához képest. Az adagolt élelmiszereket is csak kijelölt cégeknél lehet beszerezni. Igy például Kolozsvárott élelmiszerkönyvecskére hat szövetkezetnél és 11 cégnél lehet vásárolni. Csak ezek jogosultak az adagolt cukrot, konzervet, marmaládét, olajat árusítani könyvecskére.

Rendelet szabályozza a szabadforgalmú cikkek eladását. Ezek szerint azokat a cikkeket, amelyek *nem* szerepelnek a kötött forgalmú cikkek kvótájában, ezentúl is szabad árusítani. De azokat a szabadforgalmú cikkeket, amelyek a kötöttforgalmú áruk listáján szerepelnek, a nagy- és kiskereskedelem november 1-ig köteles kiárusítani. Az iparvállalatok birtokában levő szabadforgalmú árukat, amelyeknek megfelelő árucikkek a kötöttforgalmú áruk kvótájában szerepelnek, az ipari minisztérium rendelkezésére kell bocsátani, amely azokat a megyei gazdasági hivatalok útján osztja szét.

A nem korlátozott fogyasztási cikkek előállításához szükséges nyersanyagok elosztását szabályozó rendelet megjelenéséig a gyárak nem termelhetnek szabad kvóta céljaira olyan árukat, amelyekből megfelelő kötöttforgalmú cikkek is vannak forgalomban.

A szabad kvóta megszüntetése mellett van úgynevezett kereskedelmi kvóta is és erre a célra a kormány nyersanyagot fog kiutalni. Ennek gyakorlati képe még nem alakult ki.

A piaci árak megállapítását a következő cikkekre megszüntették: zöldségfélék, főzelékek, gyümölcsök, tojás, élő szárnyas, tej, tejfel, friss hal. Az árak felszabadítása bizonyos áremelkedést idézett elő, de az árubőség emelkedésével normális árak kialakulására számítanak. Az ipari cikkek árai továbbra is rögzítve maradnak.

A kormány elrendelte, hogy minden iparos és kereskedő leltárt tartozik készíteni árukészletéről. Minden megyében leltározási bizottság alakult.

Bukarestben minden lakos köteles beiratkozni valamelyik fűszer, friss hús és friss hal elosztó központba. A szövetkezeti tagok szövetkezeteikhez iratkozhatnak fel.

A postavezérigazgatóság közli, hogy élelmiszert, ruhaneműt, szőrmét, ékszert, könyvet, ujságot és folyóiratot tartalmazó csomagok és értéknélküli minta külföldi szállítása csak a külkereskedelmi hivatal engedélyével történhetik. Külföldre engedély nélkül csak úgynevezett levélpostai küldemények adhatók fel.

Rendelet jelent meg, amely szerint a kötelés beszolgáltatás után megmaradt búzát, rozsot, árpát, zabot és lisztet csakis az Országos Szövetkezeti Intézet vásárolhat fel. Ettől függetlenül minden formaság mellőzésével bárki vásárolhat háztartási szükséglete fedezésére termelőtől 25 kg. búzát vagy lisztet fejenként. Ugyancsak vásárolhatnak a termelőtől vetőmagot, iparvállalatok feldogozandó terményeket és az állattenyésztő telepek.

A kormány utasította a Nemzeti Bankot, hogy az államelosztó központokon kívül kereskedelmi kölcsönt nem folyósíthat. Kereskedők visszleszámított váltóit a Nemzeti Bank nem fogadja el és felülvizsgálják a tárcában levő váltókat is, hogy nem áruváltók-e?

A Nemzeti Szövetkezeti Intézet bizonyos mezőgazdasági célokra hitelt folyósít, még pedig hektáronként 2000, aszályos vidéken 2500 lejt, termelőszövetkezetbe tömörült gazdák részére 4000 lejt.

A kormány rendeletet bocsátott ki, amelyben előírja, hogy a kereskedők és iparosok az árakat az augusztus 17-én kiadott rendelkezések szerint kötelesek megállapítani, tehát magasabb árakat számítani az augusztusi viszonyokon felül nem szabad. A szabad kvóták az irányított cikkekben teljesen megszünnek.

Röntgen és orvosi
gépeit, hiányosat is
ELADJUK
Szaküzlet, IV. Kigyó-utca 4—6.
Telefon: 385—502.

Korszerű jegyzetek

Az egyik buzgó nyelvpurifikátor a «filoszemitizmust» így magyarította: *rokhonszenv.*

+

Egy házasságbotrányról szóló riportban olvassuk: «Marcellával, már mint feleségemmel kivonultunk a templomból és fogadtuk a gratulációkat; ekkor a közönség soraiból egy férfi rontott felénk, nekemugrott és ütlegelni kezdett.» — Ez a *mézeshét* és jól kezdődik.

○

Érdekes! — valahányszor rosszat lehet írni egy arisztokratáról, az ujságok rendszerint kiteszik idézőjelben a «*gróf*» vagy «*báró*» címzést. A jónál nem. Csak azt mondjuk egyszerűen: Eötvös, Széchenyi.

+

Egy táncmulatságon az egyik soronkövetkező táncszám felett vita támadt. A vitát verekedés követte, amelynek során mintegy 12 fiatalember ütötte-verte egymást. — «Most kezdődik a, most kezdődik a, most kezdődik a *tánc.*»

‡‡

Egy öreg bölcstől hallottuk a következő megállapítást: «Több arisztokratában volt demokrata lélek, mint amennyi demokratában lakozik *arisztokratikus lélek.*

♦

Az amerikai Texas állam neve állítólag egy hindu eredetű köszöntésből származik «*Barátság*»-ot jelent. Az államnak ma is «barátság» a jelszava. — Az afrikai Libéria néger ország viszont a «*Szabadság*»-tól kapta a nevét. — Csak nem *fuzionál* a két állam?!

○

Megkezdődött a községek villamosítása. — Mikor *községesítik a villámokat?*

*

Megszünik a «székesfőváros» elnevezés. Törölhetjük az irodalomból ezt a szép kis reklámverset: «Egy két Artin sohsem káros, — attól *székes* a főváros.»

-•-

Sporthir: jövő vasárnap a büntetőtörvényszék és a népbiróság méri össze erejét. — Futballbiró nyilvánvalóan: *Ries.*

+

John Gunther, a híres amerikai riporter így nyilatkozott: Nem *hiszek* a harmadik világháborúban, de nagyon *félek* tőle.» — Valahogy így vannak az *atheisták* a jó Istennel.

○

Anglia Chalk nevü községében két ház vitatkozik azon, hogy ott töltötte mézesheteit Dickens. *Homéros* bölcsője felett még hét város vitatkozott. *Dickens* nászágya felett már csak két ház.

●

Olvassuk: «Törvény készül a futballbirák védelméről.» — Amikor az igazságügyminiszter önmagát védi.

♦

Bűnügyi riportban olvastuk: «X Y beosont gazdájának szobájába, aki *gyanutlanul* ujságot olvasott — és hatalmas fejszecsapással megölte az idős gazdálkodót.» — Tanulság: az ujságot manapság mindig *gyanuval* kell olvasni.

«««««

«A felszabadulás óta nagyon sok új vadásztársaság alakult, ezeknek tagjai mind do'gozók.» — Itt nemsokára *felsőház* is lesz, akárki meglássa.

Kunszery Gyula

Raktárhelyiség
Száraz, földszinti, vagy csak pár lépcsős lejáratú raktárhelyiséget
sürgősen keresünk,
kb. 200-500 m² területtel
Értekezni: «Szikra», Józsi f. körút 5. Papírosztály.

Prima külföldi minőségü 0.8 mm-es
bakelitlemezt
adnának ugyanilyen minőségü 0.3 mm-ért. REMIX IX., Tűzoltó-utca 59. Telefon: 136—123.

Mi történt a József Attila szoborpályázat körül?

A József Attila Kollégium nemrég szoborpályázatot hirdetett József Attila emlékének megörökítésére. Szeptember tizenötödikéig kellett benyujtani a pályázatokat s azután a zsüri nyomban össze is ült, hogy a beérkezett 48 pályaművet elbírálja, a pályázatot azonban meddőnek nyilvánította és a három díjat ki nem adta. *Tíz szobrászt* pedig, akiket 1500—1500 forinttal jutalmazott, *szűkebb pályázatra* hívott meg.

Szombaton, november elsején kell újra összeülnie a zsürinek, hogy véglegesen döntsön. Nagy kérdés azonban, hogy ez a döntés megtörténhetik-e? Közben ugyanis a pályázat körül bonyodalmak támadtak, mert a szobrászművészek körében nagy nyugtalanságot keltett, hogy a zsüri legutóbbi határozatát a *pályázati feltételek megsértével* hozta meg.

Mindjárt a *zsüri összeállítását* is sérelmesnek tartják. A feltételek értelmében 11 tagú bizottság dönt, 3—3 művésztagot a Művészeti Tanács és a Képzőművészek Szabad Szervezete küldött ki, 5 laikus tagot pedig a szoborbizottság (a Kollégium) delegált. A valóságban azonban többen vettek részt a zsüri *Lukács* György elnöklésével tartott ülésén, nagyrészt laikusok és ha nem is szavaztak azok, akik nem foglalnak helyet a zsüriben, alig kétséges, hogy *ezeknek puszta jelenléte, esetleg véleménynyilvánításuk befolyásolhatta a zsüri határozatait.*

A pályázat több résztvevője meg is kísérelte a Szabadszervezet irodájában, hogy *betekinthessen a bírálati jegyzőkönyvbe*, éppen a zsüri összeállításának ellenőrzésére, de kérésüket érthetetlenül *nem teljesítették.* Elzárkóztak annak az érvelésüknek honorálása elől, hogy a helyes zsürizésnek fontos biztosítéka a *nyilvánosság* és a zsüritag felelősségérzetét is csak erősíti, ha az érdekeltek tudomást szereznek állásfoglalásuk indokairól. Régebben, mondják művészkörökben, a pályázat részletvevői felszólítás nélkül is megkapták a jegyzőkönyvek másolatait.

De lényegesebb szabálytalanság, hogy *nem zártak ki a pályázatból olyan munkákat, amelyek nem feleltek meg a pályázati feltételeknek.* Ezeket nem is lett volna szabad elbírálni. Három ilyen pályaterv van s *azokat mégsem zárták ki a pályázatból, sőt mind a három terv díjazásban részesült.*

Nevezetesen a *Baksa—Sós* szobortervének, amely egyébként is a pályázati határidő letelte után érkezett meg, nemkülönben *Vedres* művének nincs architektúrája. A két terv — az előírt szabály ellenére — nem nyujt képet a szobornak az előírt téren való elhelyezéről. Egy másik pályamű, a *Bokros-Birmann* kis szobra nem felel meg a hirdetmény által előírt egyötödös léptéknek. Ezeknek a terveknek a kizárása nyilván csak azért maradt el, mert nem volt a zsürinek olyan építésztagja, aki a szoborpályázat építészeti vonatkozásainak fontosságára felhívta volna a figyelmet.

A szobrászok körében a döntés *művészetpolitikai* jelentőségére is felhívják a figyelmet. Több művész így foglalta össze előttünk véleményét:

— A pályázatnak van egy nagyon súlyos vonatkozása: irányítás akar lenni a különböző stílustörekvéseknek abban a harcában, mely az eszményinek, a szépnek ábrázolói és a torzat ábrázolók között folyik. És el akarja dönteni ezt a harcot a rútat ábrázolók javára. A közönség elfordult eltől a torzművészettől. Mégis ez a döntés ki akarja vinni ezt a művészetet a közterekre.

— De mindennél sajnálatosabb, hogy ez a pályázat — talán akaratlanul is — belevitle a *pártpolitikát* a művészeti életet irányító tényezők közé. A mult évi szociáldemokrata képzőművészeti kiállításon *Szakasits* Árpád önérzetesen mondta, hogy nem ismer *pártművészetet, csak jó és rossz művészetet.* Néhány hete pedig *Kodály* Zoltán azt mondta egyik hirlapi nyilatkozatában, hogy a Művészeti Tanács nem enged pártszempontokat érvényesülni a művészeti életben. Most mégis az eddigi eljárás ilyen látszatot kelt.

A pályázatban alulmaradt szobrászok egyébként arra gondolnak, hogy kérelmük reparálására esetleg a bírósághoz is fordulnak. Keresetük, amelyet már nyolc-tizen aláírtak, arra irányul, hogy a bíróság nyilvánítsa semmisnek a zsüri döntését, legyen újabb döntés és kötelezze a bíróság a pályázat hirdetőjét a bírálati jegyzőkönyv felmutatására.

Talán megokolt volna, hogy a zsüri vizsgálja még a panaszokat és *a szombatra összehívott ülésén ne hozzon döntést.*

—r—a

Komjáthy Aladár:

Három fizikus

Komjáthy Aladár, a finomszavú költő, három nagy fizikusról írt kis könyvet. *Newton* életművéből vezeti le két modern nagyság: *Rutherford* és *De Broglie* alkotásait. Alig néhány vonással három szép és markáns portrét rajzol, azonkívül érdekes, figyelmet keltő formában közöl egész csomó természettudományos ismeretet. A kis könyv komoly érdeklődésre számíthat. (Th)

EURÓPAI ŐRJÁRAT

Kedves, szépen illusztrált folyóirat akad kezembe: *Les Musées de Genève* a címe. Az összes genfi múzeumok, közgyüjtemények közösen jelentetnek meg havonta ilyen, nagyközönség számára készült, «léprecsaló» kalauzt. A gondolatot kitűnőnek érzem: hónapról hónapra tájékozódik az érdeklődő az újabb kiállításokról, új szerzeményekről, tervekről bemutatókról. Minden közgyüjtemény két-három hasábot kap, egymással versengve igyekeznek szinte kézenfogni, magukhoz csábítani az amatőrt. Egyik szám prehisztorikus gyüjteményt ígér, másik *Van Gogh*-kiállítást: a közel hatvan esztendeje halott flamand mester kincse most egyszerre káprázatos bőségében tárul szét a «zöld város» tóparti palotájának parádés termei között.

A svájci bemutató jó alkalom: nemcsak a Múzeumi Híradó, de az összes nagy lapok újból «felfedezik» e különös, rőtszakállas, tragikus sorsú piktort (valamilyen furcsa asszociációm József Attilával borítja egybe), akinek sikerült a színek nyelvén lehatolni az emberi lélek legnagyobb mélységeibe s aki a *Krumplievők*-ben, a *Takács*-ban, s főként a *borinagei* bányászrajzokban az emberi szegénység és szociális nyomorúság legmegrendítőbb élményvilágát villantja elő. Van Gogh előlép Genfben, majd Bázelben. Messziről még sokáig *levelek* nyelvén beszél. Műkereskedőtanoncként indult el, vándortanító s alkalmi prédikátor volt, majd nyelvmester s újból műkereskedelmi alkalmazott, akit Párisban — valljuk be — a nagy impresszionisták alig vettek (legfeljebb fivére, az ismert műkereskedő kedvéért) ember- s művészszámba... Vincent van Gogh, aki imádott és bálványozott *Gauguin*-jét ott várta az *arlesi* kis házban, melynek rút falait önmaga festette ki — bútor helyett — napraforgómezőkkel s aki elméjének borulásával ott élte végig a festő s ember legmegrázóbb idegtragédiáját: a levágott fülű arckép félelmes élményét... Van Gogh megindul, körülnéz az őrültek házában, újból festeni kezd, feltámad színeiben, vonalaiban a mikrokozmosz... már-már gyógyulni látszik s elkerül egy kedves, bohém orvos gyógyintézetébe, ahová a legnagyobb festőnemzedék hozza el fáradtságát s sokszor gyógyíthatatlan vérbaját... s a doktor képeket fogad el csak tőlük, melyeket összegöngyöl. *Vincent*, a beteg, jár az orvos irodájában, kisimítja a csodálatos vásznakat, számolja: *Cézanne, Renoir, Pizarro, Monet*... s halálosan felindul azon, hogy itt, porban, kerettelenül kallódnak a remekművek. Pisztolyt fog a doktorra — s önmagával végez, 1892-ben. Gauguin aligha siratja, jó évtizeddel túléli.

Ez a Van Gogh jön elő most Genfben kiállított kétszáz festményével. Micsoda képek... tragikus víziójú mezők hullámzanak benne, szomorú örömtanyák vigasztalansága kísért Madame *Chose* szalónjából, felvillannak az arlesi sárga virágok, a nagycsontú szomorú flamand polgárok, virágok, halak, bárkák, néhány játékos vonás, mely marékra fogja barátait a zárt világban üresszemű eszelősöket.

Különös dolog, mennyire izgalmas «közügy» néha mindaz, ami a *festett vásznak* világába visszavisz. A *Spectator* heti híres «széljegyzeteit» az a *Harold Nicholson* írja, akit korunk talán legnagyobb *politikai stíliszt ájának* tarthatunk (ki emlékszik híres s fájdalmas mondatára a *trianoni* ablakon át beszállt dongóról, amely után nézett a „négy nagy", mialatt egy ötödnyi Magyarország elveszett), akinek lucidus érdeklődése hétről hétre más és más témát villant fel angol közönsége előtt. A *National Galery* újrarendezett képbemutatójáról számol most be, a háború utáni első nagy vernissage-ról, amelyen megjelentek a régi, kedves vásznak, kitisztított, megfiatalított köntösükben. Utoljára — írja — százegy évvel ezelőtt végezték el ezt a kényes műveletet. Most e hosszú század porát, füstjét, glazúrját szedték le, csak éppen kissé túlontúl hódított a modern «kozmetika». A múzeum belső szakemberei s a meghívott műkritikusok közt valóságos háború tört ki: a vásznak még túlélesek, úgylátszik, túlélénkre «lazították» a színeket. «Tönkretették», kiált fel az egyik, Nicholson, a «laikus néző» maga is kissé elszomorodik, jobban szerette a híres IV. Fülöp-portrét a maga elmosódottabb szépségével. Úgy gondolja, az angol restaurátorok mintha kissé megrészegednének a kobalt-kéktől. Túlsokat használják. Mit bizonyít mégis az egész? — kérdi. Nyilván annyit, hogy a restaurálást nagyon óvatos kézzel kell véghezvinni, de ehhez a honi szakemberek a legnagyobb felkészültséggel fogtak hozzá, az egész kiállítás végtelenül jóleső tiszta emberi örömnek ígérkezik... Visszaemlékezünk: ugyanezekkel az érzésekkel hagytuk el a Szépművészeti kiállítását, melyen hazatért kincseinket mutatták be. Lehet, sokalltuk Goya képének, *Madame Bermudez*-nek kozmetikáját, de az árnyalatok alig számítanak akkor, amikor világunkban ilyen könnyen érzékelhető módon bukkanhatunk rá még a szépség örök, megújuló forrásaira...

FEJŐS PÁL METAMORFÓZISA

A nemzetközi tudományos együttműködés jóvoltából csodálatos könyveket kapnak néha hazai közgyüjteményeink. Néhány kötet a híres amerikai *Viking Fund* ajándékaképpen hozzánk is elért. A szerző neve ismerős: *Fejős Pál*. Az egyik kötet délperui régészeti kutatásokról szóló tudományos beszámoló, a másik ugyanezen a vidéken végzet néprajzi felvételeket és észleléseket fogja széles szintézisébe.

Az olvasót kérem, bocsássa meg e sorok írójának, hogy professzionátusan izgatják az amerikai őskultúrák problémái. Multkoriban *Kelemen Pál* könyvéről számoltunk be, *most újból magyar ember hangján* keresztül közelít hozzánk e legrejtélyesebb civilizáció. A szerző nem ismeretlen közönségünk előtt, kár lenne felfedezni, annyian emlékezünk még a *Tavaszi zápor* című filmre, melyet ez az *avantguard rendező* másfél évtizeddel ezelőtt álmodott meg, amikor egy kritikusa szerint *Angyal Lászlóval* együtt «feltalálták a néma filmet», azt az elmélyedő kifejezési formát, melyet annyira megkedveltetek később velünk a franciák. Fejős Pál két-három ilyen «spirituális» filmélményét emlegetik, Amerikában hozta őket világra, egyikük az «*Utolsó pillanat*» volt, egy halálbamenő lélek utolsó, retrospektív percének története.

Mi történt vele? Úgy emlékszem, olvastam egyszer, expedíciós filmet forgat, talán az *Amazon* mellékén. Lehet, így kezdődött. A többit kitűnő archeológiai könyvének bevezetése mondja el. Fejős Pál részt vett egy expedícióban, mely egy perui, teljesen érintetlen indiántörzs életéről akart a lencse hitelével beszámolót gyüjteni. Közben hírét vették, hogy a környéken fel nem tárt romvárosok rejlenek, melyeket félezeréves vagy még régibb por és sárréteg takar s föléje borul a trópusi bozót. A régész szinte pillanatok alatt születik. Fejős az a csodálatos, nyugtalan, intuitiv-fajta ember lehet, aki órák alatt eszmél rá valódi hivatására. Így fognak hozzá ahhoz, hogy szinte két kezükkel kaparják el a csodálatos «inka» terraszok felől a másfélméteres hordalékréteget: kiszabadítják e rejtélyes emberi kultúra megmaradt falait. Képzeletükben berendezik újból a házakat, templomokat, fürdőket, csatornarendszereket, megtelítik azzal a mozgalmas, de merev életformával, amely századokon át jellemezte az inkák perui birodalmát. Faragott kövek, prehistorikus emlékek, csodálatos cserepek... Ilyesmivel lehetett kikövezve *Pizarro* útja, mely mint a végzet vonult végig a Cordillerák lejtőin.

Úgy tudom, ma Fejős Pál egyik vezetője a Viking Fundnak, e nagyszerű kutatóintézetnek, mely számos, nemcsak amerikai vonatkozású expedíciót, néprajzi gyüjtést indított el s dolgoztatott fel a legtökéletesebb tudományos segédlettel. Különös végiggondolni egy ember útját a budapesti Műegyetemtől a *Tavaszi zápor*-on s az *Itél a Balaton*-on át a *Last Moment*-ig s innen a *Yagua*-törzsek felderítésére induló expedició munkatársáig, ahonnan az út a misztikus romvárosokon keresztül már beletorkollik abba a nagy gyüjtőcsatornába, mely már a legtökéletesebb keretbe fogja be az emberiség őstörténetét.

Passuth László

A belpolitika hírei

Ries István igazságügyminiszter elkészítette az új népbíráskodásról szóló törvényjavaslatot. Az új javaslat szerint halálbüntetés vagy öt évet meghaladó szabadságvesztés esetén kötelező a vagyon teljes elkobzásának kimondása. A vagyonelkobzást azokra a vagyontárgyakra is ki lehet terjeszteni, amelyek *öröklés*, vagy bármily más jogügylet révén az elkövetőtől másra szálltak. A terhelt távolléte sem a tárgyalás megtartását, sem az ítélethozatalt *nem akadályozhatja*. Új rendelkezése a népbírósági javaslatnak az is, hogy büntettet követ el és két évig terjedhető börtönnel büntetendő, aki akár mint hivatali előljáró, vagy mint munkaadó, akár mint az igazoló eljárás során joghátránnyal sujtott személy az igazolás tárgyában hozott határozatnak nem tesz eleget. A javaslat kimondja, hogy *az az ügyvéd, aki azellen népügyészi állást töltött be, három évig nem képviselhet feleket az előtt a népbíróság előtt, amelyben működött.* Az új javaslat szerint a népbíróság *öt tagból* fog állni. Elnökét a hivatásos bírák közül az igazságügyminiszter jelöli ki, egy-egy tagját pedig a koalíciós pártok helyi szervezetei jelölik ki. Azt az ítélőbírót, aki nem vállalja a népbírósági tanácsi elnökséget, *hivatali állásáról lemondottnak kell tekinteni.* Amennyiben az új törvényjavaslatot elfogadják, a törvény hatálybalépésétől számított 30 napon belül az eddigi népbírák megbizatása megszűnik. Az új törvényjavaslat a NOT-ot is átalakítja. Halálbüntetés esetén a népbíróság ugyanis az ügyet 8 nap alatt köteles a NOT-hoz felterjeszteni. Külön szabályozza a törvényjavaslat a kitelepülésre kötelezett német személyek ügyét. A kitelepülésre kötelezett személyek szabadságbüntetésének végrehajtását, amennyiben az öt évet nem halad meg, az igazságügyminiszter félbeszakíttathatja *és az elítéltet áttelepítésre átadja a hivatalos hatóságnak.* Ha azonban az ilyen személy az ország területére utóbb visszatér, a büntetés végrehajtását haladéktalanul folytatni kell. Az áttelepítésre kötelezett személlyel szemben *elrendelt előzetes letartóztatás nem akadályozza, hogy őt átadják a hatóságnak.*

A péntek déli minisztertanács megnyitása után *Dinnyés* Lajos miniszterelnök közölte, hogy *Tildy* Zoltán köztársasági elnök magas kitüntetéseket adományozott a kormány tagjainak, illetve egynéhány lemondott miniszternek. A Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjét kapták a bubérágakkal: *Rákosi* Mátyás és *Szakasits* Árpád miniszterelnökhelyettesek, a Köztársasági Érdemrend nagykeresztjét: *Szabó* Árpád, *Nyárády* Miklós, *Veres* Péter, *Ries* István, *Ortutay* Gyula, *Gerő* Ernő, *Rónai* Sándor, *Bán* Antal és *Molnár* Erik miniszterek kapták meg. Ugyanezt a kitüntetést kapta *Dobi* István volt államminiszter, *Mihályfi* Ernő, az elnöki kabinetiroda főnöke és *Nagy* Imre, az országgyülés elnöke. A díszes börtokban elhelyezett kitüntetéseket meleg szavak kíséretében adta át a miniszterelnök a jelenlévő miniszterekneK. *Rákosi* Mátyás helyettes miniszterelnöknek, aki még mindig beteg, a miniszterelnök délután a lakásán nyujtotta át a kitüntetést.

Szombaton reggel kezdi meg tanácskozásait a *Nemzeti Parasztpárt* nagyválasztmánya. A nagyválasztmány meghallgatja a párt végrehajtó bizottságának, az országos pártvezetőségnek és az egyes osztályok vezetőinek beszámolóit.

A szociáldemokrata párt vezetősége csütörtökön délután értekezletet tartott. Értesülésünk szerint főként adminisztratív ügyekkel foglalkoztak.

A Magyarországi Szlávok Antifasiszta Frontjának szlovák tagozata legutóbbi közgyülésén nevét «Magyarországi Szlávok Szövetsége»-re változtatta és ebből az alkalomból Dinnyés Lajos miniszterelnök és *Horák* Sándor, a Magyarországi Szlávok Szövetségének Elnöke üdvözlő táviratot váltott.

Vetni!

Magyar Gazda!

Ne várj tétlenül, ne lessed az esőt! Múlnak a hetek, a fagy beálltával már hasztalan fogsz munkához, nem lesz kenyered! Szánts inkább sekélyen, hogy ne legyen rögös földed! Vess inkább porba, mert az eső megjön! Azonnal kezdj munkához, mert ekéd kifagy a földből! Segíts magadon, az Isten is megsegít!

A helyzet pénteken

✦

Október 31. Az első világháború utáni magyarországi forradalom emléknapja. Ha elgondoljuk, hogy Európa pusztulása és a második világháború elképzelhetetlen áldozatai kellettek ahhoz, hogy az októberi forradalom főterve: a *földreform* és az *általános titkos választójog* megvalósuljon hazánkban, akkor nehéz keserű szájíz nélkül köszönteni az évfordulót. A világot valóban kevés bölcseség kormányozza, ha az elkerülhetetlenül szükségest ilyen véres kerülőkkel tudja csak megközelíteni!

✦

Sok súgás-búgás köríti azt a nem túlságosan jelentős eseményt, hogy húsz-huszonöt ellenzéki képviselő politikai *magánbeszélgetésre* gyült össze a t. Ház egyik szobájában. Rögtön valami ellenzéki tömb körvonalait vélték egyesek megsejdíteni, agrár-együttműködést, parlamenti közös frontot.

Ezek a kombinatív számítgatók, aligha gondoltak azzal, hogy nehéz volna annyira eltérő elemeket «tömbösíteni», mint ennek az országgyülésnek ellenzéki pártjai. Az egyiknél nagyon is nyilvánvalóak a jobboldali hajlamok és rokonszenvek, a másik tisztára világnézeti pártnak hirdeti önmagát, a harmadik alakulása óta polgári középpártnak számít, a középút kiegyenlítő politikájával, a negyedik, amily kicsiny, annyifelé oszlik.

Reménytelen volna minden olyan tapogatódzás, mely ilyen eltérő politikai alakzatokat próbálna összeilleszteni. Maguk a beszélgetők is rájöttek erre. Inkább csak azt forgatták, hogy esetről-esetre lehetetne-e kooperálni egy éppen felvetődő aktuális kérdés kapcsán, de még ez a kevés sem látszott előre eldönthetőnek.

Így aztán a száz szónak eredménytelen lett a vége.

✦

Dinnyés Lajos miniszterelnök pihenésre használja a kettős ünnepet. A Halottak napja jó alkalom a hajszolt, agyondolgozott élőknek, hogy kialudják magukat. A miniszterelnök hazamegy a hét végére alsódabasi birtokára, ahol megint a szeretett tanyai életet folytathatja rövid időre. A birtokon disznót is ölnek, hogy a gazda néhány falusi jó falathoz jusson és friss erőben vehesse át a munkát, amelynek iráma a jövő héten aligha csökken.

✦

A Polgári Demokrata Párt kettészakadásával felmerült a probléma, hogy voltaképpen most melyik frakció képviseli magát a pártot?

Egy bölcs parlamenti korifeus megoldotta a gordiusi csomót:

— Nagyon egyszerű a megoldás: a *Supkáé* lesz a Polgári Demokrata Párt, a *Vészi* Mátyásé pedig — aki tudvalévően szögediesen beszél — a Polgári Dömokrata Párt.

✦

Alighogy a bolgár kormányküldöttség elutazott Budapestről, máris új, illusztris látogatók érkezésének híre terjedt el külpolitikai körökben. A jólértesültek úgy tudják, hogy a felejthetetlen, szívélyes belgrádi vendéglátás napjai elmultával, *Tito* marsall kormányának néhány tagjával *még a karácsonyi ünnepek előtt* viszonozni kívánja a magyar kormány jugoszláviai útját.

A látogatás a magyar közönség széles rétegeiben kelt majd osztatlan örömet. Hivatalos részről pedig biztosan minden előkészületet megtesznek, hogy — amennyire tőlünk telik — hasonlóan kedvező impressziókat ébresszünk jugoszláv vendégeinkben, mint aminőket a magyar miniszterelnök és miniszertársai nyertek Belgrádban.

Kedvező jel az is, hogy a hivatalos diplomáciai kapcsolat Románia és Magyarország között helyreállt. Ebben a viszonylatban is rebesgetnek egy készülő látogatásról. Itt azonban mi kelnénk útra Dél felé...

✦

Ha már a diplomáciánál tartunk, megemlíthetjük, hogy *Csornoky* Viktor, aki már rég megkapta kairói követi megbízásához az egyiptomi kormány agréement-jét, még mindig nem indult el állomáshelyére. Az ok: *az egyiptomi kolerajárvány!* Ez terjedőben van; Csornokynak azt tanácsolják, hogy ne utazzék, amíg a kolera-epidémiát meg nem fékezik. Természetesen úgyis védőoltásokkal és kellő gyógyszerekkel ellátva vág majd neki az útnak.

✦

Halottak Napján el kell parentálnunk egy új halottat: folyóirat szegény, *Tovább*-nak hívták, de számára nincs — tovább. *Pálóczy-Horváth* György azért jött haza Londonból, hogy ezt szerkessze. Mert a külsőnösség úgy óhajtja, hogy ha vannak, akik keletről nyugatra kívánkoznak utazni, akkor legyenek, akik a fordított útirányt kedvelik. Viszont a *Tovább* szerkesztőjének nem tett éppen jót, amit *Kovács* Imre a *Magyar Nemzet* hasábjain szükségesnek tartott megírni róla azokból az időkből, amikor még Pálóczy-Horváth is úton volt London felé és nem gondolkozott túlságos körültekintéssel arról, hogy mi lesz azokkal, akik ittmaradtak a német és náci hatalom könyörtelen árnyékában.

De miért beszéljünk erről tovább? Ez a fejezet egyelőre lezáródott.

Az új benzinadagok

A közlekedésügyi miniszter 50.800 sz. rendelete személygépkocsi számára 1000 cm³ hengerürtartalmú motornál 60 liter, 1001—2000 cm³ 100 liter és 2000 cm³-nél nagyobb számára 150 liter benzint engedélyez havonkint. Teher-, társas-gépkocsi vagy különleges (mentő, tűzoltó, öntöző, vontató stb.) gépjármű számára 2000 kilogramm önsúlyig 200 liter, 2001—3000 kg-ig 300 liter, 3000 kg-nál nagyobb önsúlyig 500 liter benzin illetőleg gázolaj fogyasztást engedélyez havonkint.

Az MNDSz küldöttsége Dinnyés Lajos miniszterelnöknél

Pénteken délelőtt az MNDSZ küldöttsége *Erdeiné Maj.áth* Jolán ügyvezető-elnök és *Pokornyi* Hermanné vezetésével felkereste *Dinnyés* Lajos miniszterelnököt és a Szövetségbe tömörült demokratikus asszonyok százezrei nevében bizalmáról és segítőkészségéről biztosította a miniszterelnököt és kormányát.

Dinnyés Lajos miniszterelnök válaszában megköszönte az MNDSZ küldöttségének személye és kormánya iránt kifejezett bizalmát. Biztosította a küldöttséget arról, hogy az MNDSZ munkájában a legmesszebbmenően támogatni fogja. Elismeréssel nyilatkozott az MNDSZ szociális működéséről és felhívta a figyelmet a külföldi kapcsolatok ápolására.

EGY FAZONÁR, EGY ANYAG, MÉGIS HÁROM RUHA A
„VARIABLE"
SOPHIE SZALÓN
BUDAPEST IV. SÜTŐ-UTCA KETTŐ.

Káposzta savanyítást
vállal budapesti konzervgyár.
Telefon: 122—115.

Vidéki szociális intézmény
gyógypedagógus vezetésével nyomorék
gyermekeket vállal
teljes ellátásra.
Érdeklődni „Orvosi felügyelet M. E." jeligére főkiadóba kérjük.

TÁJÉKOZTATÓ BUDAPEST FÜRDŐIRŐL

Thermál gőz- és kádfürdők:
Császár-, Rudas-, Széchenyi-, Szt Gellért-, Szt Imre- és Szt Lukács-gyógyfürdőkben.

Iszapkezelés:
Császár-, Széchenyi-, Szt Gellért- és Szt Lukács-gyógyfürdőkben.

Fangó-kezelés:
Kürt-utcai vízgyógyintézetben

Szénsavas fürdők:
Császár-, Szt Gellért- és Szt Lukács-gyógyfürdőkben.

Vízgyógykezelés:
Szent Gellért-gyógyfürdőben, Báthory-utcai, Kálvin-téri (IX, Ráday-utca 2) és Kürt-utcai vízgyógyintézetben.

Uszodák:
Császár-, Széchenyi-, Szent Gellért- és Szent Lukács-gyógyfürdőkben.
Nemzeti Sportuszoda.

Tisztasági fürdők:
Első Magyar Gőzfürdő (VII, Kazinczy-utca 40), Hungária-fürdő (VII, Dohány-utca 44), Király-fürdő (II, Fő-utca 84), MÁV-gépgyári fürdő (MÁV-Munkástelep, X, Delej-utca), Teréz-fürdő (Hársfa-u. 55).

Székesfővárosi néplürdők:
IX, Dandár-utcában, X, Tomcsányi-úton, XI, Hamzsabégi-úton, XIII, Palota-úton.

Ivókúra a Juventus-forrásnál. Igyunk szénsavval telített üdítő vizeket és gyógy- (keserű) vizeket.

Felvilágosítást ad:
BUDAPESTI KÖZPONTI GYÓGY- ÉS ÜDÜLŐHELYI BIZOTTSÁG
V, MOLOTOV (VIGADÓ) TÉR 8. TELEFON: 180—729

MI LENNE, HA...?
DISZNÓK KONTRA SZAMARAK
KI ADJA A BANKOT?
BALOGH PÁTER AZ ERESZ ALATT
POLGÁR PALI A VÁSÁRCSARNOKBAN
KÖLTÖK AZ UJJÁÉPÍTÉSI MINISZTÉRIUMBAN
EMLÉKEZZÜNK RÉGIEKRŐL
a
Szabad Száj
új számában.
Megjelenik hétfőn délben

Az őszi könyvpiac legjelentősebb ujdonságai

A szeszélyes autobusz
JOHN STEINBECK legújabb regénye, *Benedek Marcell* műfordítása.
Félvászonkötésben: 24 Ft

Tiz parancsolat
Irták: Thomas Mann, Rebecca West, Franz Werfel, John Erskin, Bruno Frank, Jules Romains, André Maurois, Sigrid Undset, Van Loon, Louis Bromfield
VILÁGSIKER!
Félvászonkötésben: 48 Ft

Beethoven
Művész és műalkotás két korszak határán
Szabolcsi Bence
hatalmas biográfiája. Kottapéldákkal. Félvászonkötésben: 48 Ft

Kaphatók: minden könyvkereskedésben. ÚJ IDŐK KIADÁS

Beck Ödön Fülöp

Vedres Márk

Vedres Márk

Szobrászművészek az V. fizetési osztályban. *Vedres* Márk és az eltünt *Beck* Ödön Fülöp szobrászművészeket az V. fizetési osztályba besorolták azzal a hatállyal, hogy *Vedres* Márk részére magasabb nyugdíjilletmény, illetőleg *Beck* Ödönné részére magasabb összegű özvegyi ellátás folyósítandó.

Magyar Nemzet

1947. okt. 2.

VEDRES MÁRK: Kútfigura

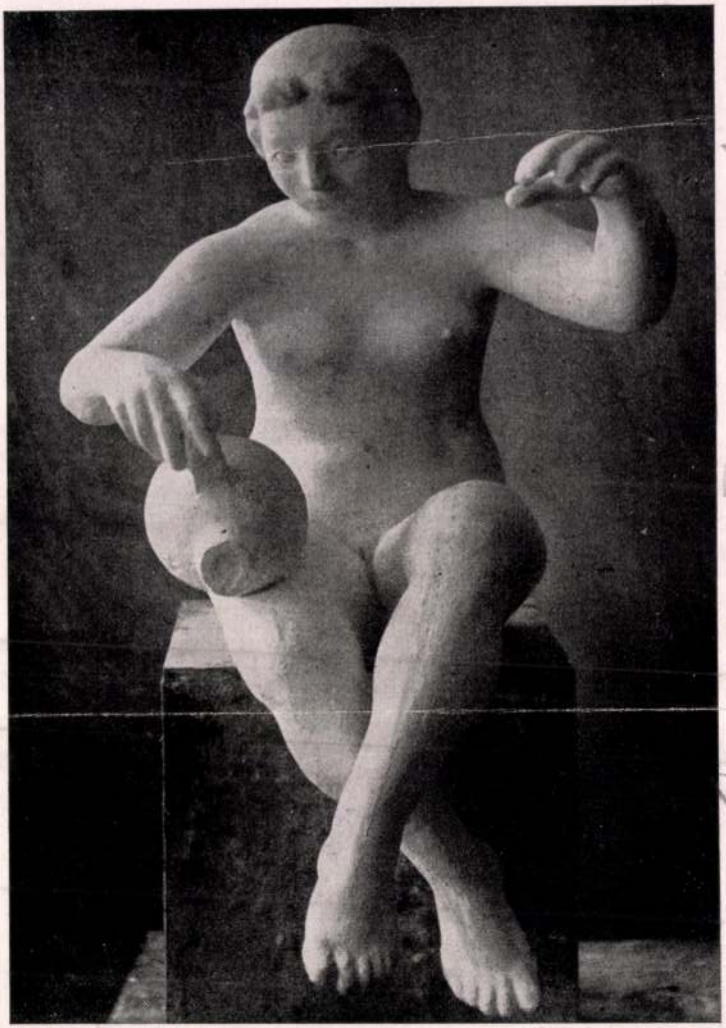

MAGYAR MŰVÉSZ MUNKÁJA SVÁJCBAN

A „Comité International des Intellectuelles" Svájcban vendégül látta Vedres Márk neves szobrászművészünket. Ottani tartózkodása alatt egy lelkes mügyüjtő, aki jól ismerte Vedres munkáit, megbízta egy életnagyságú kútszobor elkészítésével. Most kerül a modell bronzöntésre és egy grencheni kertben fogják felállítani. A szobor gipszmodelljét képben mutatjuk be (l. „Kis lexikon"-ban is).

Michelangelo beszél a művészekről és a művészetről

FRANCESCO D'OLLANDA LEÍRÁSA

Francesco D'Ollanda portugál miniaturafestő a XVI. sz. harmincas éveiben a portugál király megbízásából Itáliában járt. Élményeit 1549-ben leírta. (Az eredeti kézirat jelenleg egy lisszaboni könyvtárban van. Megjelent a bécsi kiadású „Quellenschriften für Kunstgeschichte" c. műben, 1899.) Sokat volt együtt Michelangelóval, Sebastiano del Piombóval stb. Leír egy beszélgetést Messer Lattantio Tolomei, Vittoria Colonna, Michelangelo és közötte, amely a Monte Cavallon, a San Silvestro in Capite kolostorban folyt le.

D'Ollanda leírásából itt közlünk rövid részletet:

Vittoria Colonna beszél Michelangelóhoz: „Csodálatosnak tűnik előttem az a mód, ahogyan kegyelmed vissza tud vonulni az emberek elől, tartózkodván haszontalan társalgásoktól és hercegek ajánlatait utasítja vissza, akik festményeket kívánnak kegyelmedtől, s inkább egész életét a munkának szenteli."

„Kegyelmes asszony", így felelt Michelangelo, „ezeket a dícséreteket nem érdemlem meg, de ha már a beszélgetés erre a tárgyra fordult, panaszkodni szeretnék az emberekre. Ostoba szemrehányásokkal illetik a legjelentősebb művészeket. Furcsa embereknek tartják őket. Pedig senki sem olyan természetes és emberi, mint a nagy művészek. De a közönség ragaszkodik véleményéhez (arról a pár emberről, akik okosabban gondolkodnak, nem beszélek), hogy a művészek szeszélyesek és különcök. Éppen ez az, ami nem egyeztethető össze a festő lényével. Igaz, hogy a festőknek vannak egyéni sajátosságaik, különösen itt Itáliában, ahol jobban festenek, mint bárhol a világon; de hogyan fordíthatna időt és gondolatokat az a festő, aki el van merülve munkájába, arra, hogy az emberek unalmát elűzze? Kevesen vannak, akik dolgukat lelkiismeretesen végzik. Aki azonban ilyen, az megérti, miért nem lehet a nagy művészekkel néha semmit sem kezdeni? De minő ritkán találni olyan szellemet, aki megérti a képet; talán üres fecsegéssel töltsék idejüket a művészek, s mély gondolataiktól elszakadjanak? Biztosítom kegyelmességedet, hogy Őszentsége néha zavarba hoz, amikor megkérdezi, miért nem lehet engem gyakrabban látni? Azt hiszem, hasznosabban és lelkiismeretesebben szolgálom őt, ha odahaza maradok, mintha minden kicsiségért megjelenek a palotában. Ilyenkor Őszentségének azt szoktam válaszolni, hogy inkább dolgozom számára a magam módján otthon, minthogy, amint mások teszik, egész nap előtte tisztelegjek és meg se mozdítsam a kezemet."

„Szerencsés Michelangelo" kiáltottam fel (D'Ollanda) „a világ minden hercege között a pápa az egyedüli, aki ezt a bűnt megbocsátja."

„Éppen ebben kell pedig a hercegeknek engedékenyeknek lenni" mondta Michelangelo. „Ami a pápát illeti" folytatta kis idő múlva, „annak a munkának a fontossága, amit megbízásából végzek, olyan szabadságot ad nekem vele szemben, hogy beszélgetés közben, anélkül, hogy észrevenném, felteszem a kalapomat és úgy beszélek vele, mint akárki mással. És neki eszébe sem jut, hogy ezért leüttesse a fejemet; ellenkezőleg, hagyja, hogy kedvem szerint éljek és éppen ilyen pillanatokban szolgálom őt a legszorgalmasabban. Persze, ha valamilyen agyafurt ember azt képzelné, hogy teljesen magányosan kell élni és nem szabad megtűrni senkit maga körül, úgy barátai jogosan hagyják őt magára és teljes

RÁDIÓ – TELEVÍZIÓ

Szinte természetes, hogy a rádióhallgató — tehát a kritikus is — elsősorban a »parádésabb« műsorokat szemeli ki, a rádióhallgatásban komoly szerepe van bizonyos előzetes szelekciónak. Nem könnyű dolog tehát a műsorstruktúra kialakítása: a rádiónak — márcsak szinte korlátlan műfaj-befogadó képessége miatt is — minél inkább teljességre kell törekednie. Nem elegendő tehát a »parádés« adások halmozása — persze minél több van belőlük, annál jobb —, hanem játszani kell a lehetőségek valamennyi skáláján. Hogy úgy mondjam: fel kell dolgozni a »szürke órák« maszszáját. S hogy mégse legyen belőle egyszerűen unalmas műsoridő-kitöltés, a »parádés« adásokkal szemben valami mást kell nyújtani. Ez pedig: a fokozott *életközelség*. Bekapcsolni a hallgatót egy ország, sőt a világ vérkeringésébe, biztosítani készülékünkkel a mindennapi élet vételét. Ezekben a műsorokban helyes a gyakori sorozatszerűség: a »szürke órák« egy-egy önmagában álló adását esetleg nem hallgatom meg, de ha a sorozatról már tapasztalatokat szereztem, valami köt hozzá, akkor az újság-előfizető szorgalmával — aki mindig elolvassa a napi regényfolytatást — az ismert hívószóra odaülök a készülék mellé.

A szürke hétköznapok műsorai közül például igen kevés szó esik az *ipari rovat* adásairól. Bevallom őszintén, hosszú ideig eszembe se jutott, hogy figyelemmel kísérjem a rovat munkáját, amíg egyszer kinyitottam a rádiót és megkapott valami: a rovat munkatársai ki tudtak törni a száraz gazdasági beszámoló gyűrűjéből s el tudták érni, hogy munkájuknak komoly funkciója legyen. A

Gyári sziréna, a Délutáni beszélgetés

egy-egy adásában, vagy legutóbb, pénteken, a műanyagipar-műsorban mindig időszerű, fontos problémák kerülnek terítékre, érdekes, vonzó formában, vitával, interjúval, riporttal tarkítva. A rovat funkciójának fontosságát igen növeli éles kritikai hangvétele, a technikai haladás elősegítésének szándéka, az a sokszor izgalmas deketívmunka, ahogy egy-egy hiba eredetét kinyomozzák, elindulva egy gyári esztergapad mellől s nemegyszer valamely minisztériumi szobáig jutva el. S e nyomozás és tetemrehívás eredményeképpen gyakran oldódik meg egy-egy régen stagnáló kérdés, olajozottabban kezd forogni népgazdaságunk valamely csikorgó fogaskereke.

A rádió kabarészínházának lassú, de a jelek szerint határozott fejlődését örömmel konstatálhatják a hallgatók. E fejlődés két legdöntőbb mozzanata: egyrészt kezd kialakulni a rádiókabaré sajátos profilja, ami minden önálló színház alapkövetelménye; vagyis szerkesztők, írók, rendezők felismerték, hogy a kabarében sincs általánosan alkalmazható recept. Ez a műfaj nem kevésbé érzékeny a »klimatikus változásokra«, mint a többi. Másrészt — s ez viszont a műfaj virágzásának *általános* feltétele — egyre inkább észrevehető a »konkrét humor« térhódítása, a társadalmi ihletettség s a belőle szükségszerűen kibontakozó szatirikus hangvétel. A szombati

Minden másképpen van

című zenés irodalmi műsor, ha nem is teljesen egyöntetű érvénnyel és színvonalon, de ennek a fejlődésnek egyik állomása. Már az is megnyerte a hallgatót, hogy az összeállításnak (szerkesztő: *Soós* András) koncepciója volt, a számok nem kényszerű társbérletbe kerültek a műsor keretei közé, hanem egyetlen meghatározott mondanivalót szolgáltak. Elhangzottak gyengébb műsorszámok is, néha az volt az érzésünk, a téma több lehetőséget kínál — az összeállítás egészét és tendenciáját mégis elismeréssel kell fogadnunk. Sajnos, a szerzők nevét alig egy-két számnál mondták be. *Gera* Mihály szellemes összekötőszövegét *Pécsi* Sándor mondta el természetes közvetlenséggel, szórakoztatóan. Igen jó volt a népes szereplőgárda. A fordulatos rendezés *Solymosi* Ottó munkája.

Görgey Gábor

*

Az elmúlt hét a televízióban a *rendkívüli adások hete volt.* Háromszor kísérelték meg — sikerrel az ideiglenes láncon keresztül a moszkvai közvetítést. *Hruscsov* beszédét, *Tyitov* moszkvai megérkezését és sajtóértekezletét láttuk és hallottuk. A kitűnő közvetítésben *jelentős része volt a két magyar fordítónak,* aki a rendkívül nehéz és fontos feladatot igazán elismerésre méltóan látta el.

Nagyon ügyes TV-híradós »fogás« volt szombaton a *Katit keressük* című riport a Corvin Áruházból. Láttuk a rejtvényverseny nyerteseit, amint éppen átvették az ajándékokat, hallottunk néhány kedves, vidám mondatot — és mindezt pontosan a Katit keressük új fordulója előtt. Ötletes és célszerű együttműködés volt.

Szombaton a »televízió őrdöge« kétszer is megtréfált bennünket. Először a

Célba érhet, autót nyerhet

című vidám, zenés műsorban találkoztunk vele. A műsor, noha nagyrészt régebbi számokat ismételtek benne, nagyon ügyesen összeállított, szórakoztató közlekedési komédiázás volt. Az egyes számok között a Madách Színházat kapcsolták és részleteket közvetítettek az OTP-gépkocsi nyereménybetétkönyveinek sorsolásáról. A stúdióban *Takács* Marika még a szokottnál is kedvesebben konferált. Sokat nevettünk *Alfonzón,* a sajnálatosan félbeszakított *Benedek* Tibor-számon, a szilveszteri műsorból megismételt *Kellér*-jeleneten. A legjobb »vicc« azonban mégiscsak az volt, amikor a Madách Színházból közvetítő riporter, *Molnár* Margit végsőkig csigázva érdeklődésünket bejelentette: És most tessék jól figyelni, kedves nézőink! Ebben a pillanatban a kis ördög varázsütésére óriási recsegés-ropogással kitört a *műszaki hiba.*

Sajnos, az autó-műsort követő

Ritmus és varázslat

című Intervízió-adás már lényegesen kevésbé mulattatott. Az ördög itt szólt másodszor közbe, amikor a képhez nem küldött hangot Prágából. *Váradi* György, a magyar riporter szájmozgásából pedig csak a »Kedves nézőink«-et tudtuk leolvasni. Mire a hang megérkezett, már nem egészen értettük, miről van szó. Valószínűleg ez is hozzájárult, hogy túlzottnak, fölöslegesen *patetikusnak* találtuk a műsor első részében bemutatott divatékszerekből kombinált »varázslatot«. A rendkívül vontatott, formai kísérletezéssel telített »varázslat« után üdítően hatott a »ritmus«, a műsor második része, Karel *Vlach* tánczenekarának játéka.

Vasárnap jól sikerült az

Élő Újság.

Tartalmasabb, színesebb volt a szokottnál. Akadt ugyan benne néhány gyengébben sikerült, erőltetett mozzanat is, de az uralkodó, *derűs hangvétel,* a számok ügyes összekapcsolása és néhány igen jó részlet, például *Szepesi* György moszkvai beszámolója, a tréfás és tartalmas félkész ételriport, dicséretet érdemel.

Még egy dicséret: a

Kisdobosok műsorának,

amely ezen a héten a »holdi« és földi viszonyok összehasonlításával foglalkoztatta három állandó bábfiguráját, Danit, Sünit és a kis Nyuszit. Süni nem akart mosakodni, a Holdba kívánkozott, ahol nincs víz. Természetesen póruljárt, majd megjavult. Különösen tetszett nekünk a moziban játszódó jelenet, a »közönség«, a hátulról látható állatbábuk mozgása, játéka, továbbá Süni lázas mosakodása a fürdőkádban, miután lelkileg már átesett a »megtisztuláson«. Nagyon ügyesen oldották meg a bábjáték keretében a *Gopó*-rajzfilm vetítését is.

Vilcsek Anna

Ez a nyár jól végződik:

20—30—40%-os árengedmény

a

LOTTÓ ÁRUHÁZBAN!

Női szandál
162,50 Ft helyett 113,80 Ft

Ballon és vászon pantalló
180,— Ft helyett 144,— Ft

Kétrészes női kartonruha
170,— Ft helyett 136,— Ft

NYITVA:
reggel 9-től este 9-ig!

Olasz békeharcosok látogatása Miskolcon és Borsod megyében

A Hazafias Népfront Országos Tanácsának vendégeként hazánkban tartózkodó Giacomo *Calandrone,* az olasz békebizottság főtitkára, valamint Vincenzo de *Sabata,* a bolognai egyetem docense, az olasz békebizottság elnökségének tagja és felesége Giovanna de *Sabata* asszony, középiskolai tanárnő hétfőn Miskolcra látogatott. A vendégeket *Kállai László,* a Hazafias Népfront Borsod megyei bizottságának titkára fogadta. Az olasz békeharcosok megtekintették a miskolc—tapolcai barlangfürdőt. Kedden a diósgyőri Lenin Kohászati Művekbe és a Miskolci Nehézipari Egyetemre látogatnak, szerdán pedig Sárospatakot és Tokajt keresik fel.

Brunswik Teréz-emlékünnepség lesz Martonvásáron

Szeptemberben lesz száz esztendeje annak, hogy Brunswik Teréz, az első magyar óvoda megalapítója, a gyermeknevelés fáradhatatlan hazai úttörője 86 éves korában meghalt. A centenáriumi ünnepség előkészítésére néhány hónappal ezelőtt emlékbizottság alakult. A központi ünnepséget szeptember 2-án tartják meg Martonvásáron, ahol Brunswik Teréz életének nagy részét töltötte. Ezen a napon rendezik meg az idei martonvásári Beethoven-hangversenysorozat harmadik hangversenyét is. Az emlékünnepségre 50 kiváló óvónőt hívnak meg. *Arató* Ferenc, a Művelődésügyi Minisztérium főosztályvezetője mond ünnepi beszédet, majd *Ortutay* Zsuzsa, a Magyar Nők Országos Tanácsának titkára méltatja Brunswik Teréz munkásságát.

Ugyancsak szeptember 2-án kiállítás nyílik meg Martonvásáron a magyar óvoda-hálózat fejlődéséről.

Szegeden megtartották Az ember tragédiája bemutatóját

Vasárnap a viszonylag kedvezőtlen, esős, hűvös idő ellenére idegenforgalmi rekord született Szegeden: szombat éjjel és vasárnap is ötezer vendég elszállásolásáról kellett gondoskodnia az Idegenforgalmi Hivatalnak.

Vasárnap délelőtt egymás után futottak be az ország minden részéből a különvonatok, autóbuszok, repülőgépek, hogy utasaik megtekintsék Az ember tragédiája esti bemutatóját. A Lenin Kohászati Művekből 270-en jöttek különvonattal, a sok ezernyi vendég között voltak oroszlányi, balinkai bányászok. Budapestről három külön repülőgép is hozta a szabadtéri játékok kedvelőit. Ezen a napon számos amerikai, japán, olasz és lengyel vendég is érkezett Szegedre.

Az esőzés és bizonytalan időjárás miatt, az utolsó percekig kétséges volt, hogy sikerül-e megtartani az idei szabadtéri évad utolsó bemutatóját, Az ember tragédiája előadását. Végül mégis csak elállt az eső, s megtelt a hatalmas, 7500 személyes nézőtér.

A Tragédia főbb szerepeit *Básti* Lajos Kossuth-díjas érdemes művész, *Lukács* Margit érdemes művész, *Major* Tamás kétszeres Kossuth-díjas, kiváló művész, *Bessenyei* Ferenc kétszeres Kossuth-díjas, érdemes művész alakította. A darabot Major Tamás rendezte.

NAPLÓ

Augusztus 15

A nemzetközi műszaki Tudományos Filmfesztivál november 16-án kezdődik Budapesten, de az első nevezések a Szovjetunióból, Lengyelországból, az NDK-ból, Csehszlovákiából, Angliából, Franciaországból, Hollandiából, Olaszországból és a Német Szövetségi Köztársaságból már megérkeztek.

⊕

A magyar—brazil kulturális egyezmény keretében szombaton Budapestre érkezett Leoncillo Basbaum brazil könyvkiadói szakember, aki tárgyalásokat folytat majd magyar művek brazíliai, illetve brazil könyvek magyarországi kiadásáról.

*

Franciaországi vendégszereplésre indult a Vasas Központi Művészegyüttes tánckara, szólistái és kis zenekara. Az együttes tagjai közreműködnek a Berryben augusztus 15—30-a között rendezendő Liszt—Bartók ünnepségeken, majd részt vesznek a díjoni hagyományos nemzetközi folklór táncfesztiválon.

✉

Új művelődési házat avatnak augusztus 20-án a Győr megyei Mosonszolnokon.

A colombói művelődésügyi minisztérium 1500 nézőt befogadó nemzeti színház építését határozta el. A színházat Ceylon meggyilkolt miniszterelnökének Bandaranaike-nek emlékére létesítik.

A Kortárs új száma

A Kortárs augusztusi számának élén **Vas István** Nehéz szerelem című önéletrajzi elbeszélését közli. **Vagyim Kozsevnyikov,** a kitűnő szovjet író, **Timár Máté** elbeszélései és **Tóth Sándor** kisregényének folytatása szerepel még a szépprózai részben. **Baranyi Ferenc, Erdélyi József, Fodor József, Györe Imre, Hidas Antal** és **Illyés Gyula** tollából verseket közöl a folyóirat. **Trautmann Rezső** építésügyi miniszter Otthon és társadalom címmel a Kortárs építészeti vitáját zárja le. **Sőtér István** az orosz—magyar irodalmi kapcsolatokról értekezik. **Osváth Béla** az elmúlt színházi évad magyar bemutatóit értékeli. A Naplóban **Szőnyi István,** az egy éve elhunyt festőművész önéletrajza és **Lengyel József** Hemingwayre emlékező cikke olvasható. A Szemle rovatban **B. Nagy László** tanulmánya az irodalmi kritika fontos elvi kérdéseivel foglalkozik, **Bokor László, Fábián Katalin, Katona Éva** és **Kelemen János** új könyvekről számolnak be. A Tükör hasábjain **Bóka László** és **E. Fehér Pál** műfordításokkal foglalkozó cikke, valamint **Szeberényi Lehel** Kancsal krónikája található. A Kortárs augusztusi számát **Beck Judit, Ferenczy Béni** és **Poór Bertalan** rajzai egészítik ki.

Vedres Márk búcsúztatása

A tisztaság és bölcsesség, a nemes arányérzék lépett ki a modern magyar szobrászat folyamából. Hosszú, derűs, bár sok konfliktussal árnyékolt élet után elment egy hónap híján 91 éves korában *Vedres* Márk, az arkangyali pátriárka. Fényes szeme, ironikus, szájasarkában rejtett kis mosolya nem villan többé ránk és erős kis keze nem gyúrja az agyagot, hogy abból szobor legyen, mely a mesterség minden törvényét magában hordja. Velünk siratják a bronz fiúk és lányok, kezéből, szívéből kelt gyermekei, hogy hosszú időre példát álljanak, mint a plasztikai rend, a belső kifejezőerő, egyaltalán, mint a formának és tartalomnak egysége.

Hat évtizedes, halálos komolyan vett szobrászi gyakorlatban érlelte ki azt a tiszta stílust, ami csak rá jellemző. Forradalmár volt minden tekintetben, mert szembefordult az avult régivel emberségében és művészetében egyaránt. A századforduló körüli stílusváltásokban éppúgy részt vett, mint az első világháborúval szembefordulók mozgalmában; a Tanácsköztársaság hatalmas kulturális tetteiben csakúgy, mint ahogy vállalta az emigráció keserű kenyerét. Páratlan intelligenciájához óriási műveltség párosult, s mindez megóvta a végletektől. A rendre törekedett úgy is, mint kommunista, úgy is, mint művész s a rend szépségére, a harmóniára.

Szépművészetet művelt, szobrai a lágyan hullámzó formák, az egyértelmű nézetek, a csendes akciók kevés attributummal, főleg mozgással kifejezett egysége. Az első világháború előtti munkái már magukon hordták jegyeit annak a klasszikus formatisztaságnak, amely az emigrációban, Firenzében, főleg Donatello varázsa alatt teljesedett ki művészetében. Ifjúkori munkáiról Rodin műveinek és személyes szuggesztiójának hatását olvashatjuk le és ez időből (1900) való Kain című szoborkompozíciója az első műcsarnoki bemutatásán jelentős díjat nyert, de csaknem minden későbbi külföldi szereplése díjakat hozott. London, Párizs, Bécs arany medáliákkal honorálta különösen finom, intim kisplasztikáit.

Itthon annál kevesebb szó esett róla. Az új barokkal pompázó mezőnyben még akkor sem állott volna versenybe, ha történetesen itthon lett volna, de emigrációja színhelyéül ifjúkori szárnyalásainak színhelyét, Firenzét választotta. S ahogy az antik eszmény és a reneszánsz műveltség ihlette művészünket e század első évtizedében, úgy találta meg ösztönzőit a húszas években is. Gorkij, Hildebrand és sok más nemzetközi súlyú író és művész fordult meg műtermében, hogy a művészet aktuális feladatairól eszmét cseréljen. Az a példátlan szerénység a viselkedésében, az ízlés és mértéktartás az emberekkel való találkozásokban, ami a mestert jellemezte, nem maradt hatástalan. Mindenkit lebilincselt világos intellektusa s ugyanakkor valami gyermeki báj, ami tulajdonképpen a szobraiban is megnyilvánul. Figuráiban ráció és líra — bármily különös összetétel — együttesen jelentkezik, s ez olyan magától értődő, mintha róla, magáról az emberről szólanánk. Szobraiból elhagyott mindent, amit feleslegesnek ítélt a teljesebb megjelenítés szempontjából, de az elhagyás nem szegényítést jelent, hanem sűrítést, lényegre törést. A bronz bőre alatt alig sejthetően rezdülnek az izmok, mert gyengéd hullám, az élet árama járja át az egész figurát. Roppant összefogott minden szobra, s különösen vonatkozik ez a harmincas évekből való kőkompozíciókra, ahol már csak a mozdulat világos plasztikája, a monumentális egyszerűség kap hangsúlyt. S ahogy kőben gondolkodva a legkisebb figurája is bizonyos nyugodt méltóságot nyer a maga zárt tömbjében, úgy lengi körül édeni levegő bronzfiguráit, ahol az anyag diktálta szabad áttörésekkel operálva, a szobor minden nézetét egyformán logikusan építette föl. Épített valóban, mert minden szobra a kiegyensúlyozott arányosság, a nemes mérték tudatos alkalmazása. Épp ezért, minden ihletettsége mellett is, minden művén végiggondolt a fény-árnyék elosztása, s ezáltal a forma ritmusa.

Tudós művész volt, s ez műveinek gyakran fanyar szépségén meg is látszik. Nem bízott a vad zsenikben, a nagy hevületekben; nála az emóció hevét a tudás tiszta vize hűtötte. Érlelgető, nem túl sokat produkáló művész volt. Mindössze alig száz darab munkáját tartjuk számon, azok között számos külföldön levő kisplasztikát, vagy régen megsemmisített síremlékeket (például Kernstok Károly édesapjának síremlékreliefjét). Köztéri megbízásokat — fekete bárány lévén —, nem igen kapott és nagyszabású feladatokhoz csak a felszabadulás után jutott. Legutóbbi szép nagy munkája a *Béke kútja,* melyhez gyönyörű mozdulatú fiatal fiúkat mintázott. Nyolcvanéves elmúlt, mikor ezt a munkát végezte, s az ifjúságot oly tisztán és belülről ragadta meg, mintha ő maga is húszéves volna. De nem is öregedett meg soha, csak elhagyta a test, ez a romlandó anyag, hiszen esztendeje sincs még, hogy néhai nagy barátja, Fényes Adolf emlékkiállítását megrendülten és szükszavúan megnyitotta.

Meghalhat egy művész? Nem, nem hal meg, amíg csak ember örülhet műveinek. A *Kaszakalapáló,* az *Ivó fiú,* a *Furulyázó* és társaik megőrzik őt nekünk.

Oelmacher Anna

Lakberendezési kiállítás nyílt a tatabányai állami áruházban. A kiállítás bemutatja: hogyan lehet kényelmessé, otthonossá tenni korszerű bútorokkal a lakást. Célszerűen helyezték el a háztartási gépeket, könyveket, csillárokat, sőt még a kávéfőzőt is.

SZEZONVÉGI KIÁRUSÍTÁS csak augusztus 19-ig

Férfi puplining
211,— Ft helyett 147,70 Ft

Női nylon kombiné, vállpánt nélkül
180,— Ft helyett 126,— Ft

Tisztaselyem kendő
120,— Ft helyett 72,— Ft

Karton ruha
140,— Ft helyett 112,— Ft

Karton szoknya
100,— Ft helyett 80,— Ft

Férfi ballon shortnadrág
95,— Ft helyett 76,— Ft

Vászon öltöny
500,— Ft helyett 350,— Ft

CALVIN TÉRI ÁRUHÁZ

Nyitvatartási idő: 9—18,30 óráig. Szombaton: 9—14 óráig.

BEMUTATÓ: augusztus 17

Tizenegy órás drámai küzdelem a föld alatt

Szerencsétlenség történt az oroszlányi III-as akna egyik frontfejtésében. Kábelrobbanás következtében meggyulladt a front szállítóvágatába beépített gumiszalag. Pillanatok alatt lángba borult a front biztosító szerkezete is. A hirtelen támadt tűz a fronton dolgozó bányászok egy része elől elvágta a menekülés lehetőségét. Nyomban megkezdődtek a mentési munkálatok a bentrekedtek kiszabadításáért.

Tizenöt bányász maradt a tűz mögött, közülük *tizenkettőt sikerült kimenteni.* A még bentlevő három bányász megmentéséért szünet nélkül, megfeszített erővel folyik a munka.

Ennyit mond a hivatalos jelentés a bányatűzről és az ott folyó emberfeletti küzdelemről. A három bentrekedt bányász sorsa bizonytalan.

A tűz elvágta az utat

— *Jószerencsét!* — köszön *Majtán* Fülöp vájár, aki most érkezett a Föld gyomrából. Az irodára hivatták, ismét kihallgatják. Ő volt ugyanis a tizenkét megmenekült bányász közül az első, aki a felszínre érkezett.

Külön értelmet kap most ez a bányászköszöntés itt Oroszlányban. *Jó szerencsét.*

Hunyorog a napfényben Majtán vájár. Negyvenéves, sovány, fekete, csontos ember, húsz éve bányász. Az apja is az volt, meg az öregapja is.

— Hogyan történt? — kérdem tőle.

Néz az ég felé, amelyen felhők úsznak. Ide érezni az erdők illatát. Szeme összeszűkül, s elfordítja a fejét.

— *Hogyan? Magam sem tudom. Hirtelen jött nagyon. Lent voltunk negyven méterre a föld alatt a vágatban. Délután két óra ötven perckor kigyulladt a gumiszalag. Nem lehetett semmit se csinálni, olyan gyorsan terjedt a tűz. Lángot fogott a biztosítószerkezet, majd égni kezdett a szén. A tűz elvágta előlünk az utat.*

Közvetlenül Majtánék munkehclye mellett lobbant fel a tűz. A mögöttük levő keresztvágatban dolgozók nem is tudtak a szerencsétlenségről, csak ők négyen, akik mindjárt nekiláttak, hogy elfojtsák. Csak akkor riasztották a többieket, amikor már a biztosító fa is ropogott.

— *Emberek, meneküljünk! Erre jöjjön mindenki!*

Eszembe jutott két gyerekem

Tizenöten voltak lent, tizenketten átvergődtek egy keresztvágaton, három bányász elé azonban magas, vastag tűzfal emelkedett.

— *Megkerültük a tüzet, de a légjárat hátunkba csapta a füstöt, a gázt* — emlékezik a szörnyű órákra Majtán Fülöp. — *Ez volt a legveszélyesebb. Gyorsan kellett cselekedni. Gátat emelni a füst ellen. De miből építsük?*

A szállítószalag gumijából épült a gát, körül barikádozták magukat, hogy meg ne fulladjanak. De ez is csak ideig-óráig nyújtott menedéket.

— *Olyan volt ez a mi gátunk, mint egy ostromlott vár. Kezünk sajgott, vérzett, a forróságtól ránktapadt a ruha, lélegzetünk zihált. A lámpák még égtek. Hiszen akkor szálltunk csak le. De azért takarékoskodtunk. Mindig csak egy lámpa égett. S annak az egy lámpának a fénye járt körül az arcokon, visszaverődött a szemekből. Nem voltak már azok szemek; rémületes tócsák, fénylő borzadályok. Itt halunk meg a füstben? Azt nem lehet!*

Majtán kulacsából vizet öntött a zsebkendőjére, s a megnedvesített kendőt az arcára szorítva kitört a gát falai közül. A többiek követték a példáját. Megkezdődött az emberfeletti küzdelem az életért.

— *Hogy meddig tartott? Talán évekig. Úgy éreztem... Hányszor eszembe jutott két gyerekem. A feleségem. A tatabányai kis ház, ahol lakom. Néha, mintha hangokat is hallottam volna, hallucináltam. Aztán leroskadtam, térdre buktam.*

Fél négy: friss levegő érkezik

Ez volna a vég? Nem! Ismét talpraálltak, egymást támogatták a menekülő bányászok. Tudták, hogy nincsenek egyedül, hogy fent is mindent megtesznek megmentésük érdekében.

S amikor már fuldokolva támaszkodtak a nedves szénfalnak, hirtelen friss levegő érkezett. Mi történt?

— *Megmentette valaki az életünket. A bányamester, aki a légjáratokat elzáratta s ezzel a levegő áramlását megfordította. Attól a perctől kezdve egyre tisztult a levegő, egyre nagyobb erőre kaptunk. Az órámat is megnéztem. Fél négy volt. Negyven perc múlt el a tűz keletkezése óta. De még hosszú volt az út a szabadulásig, jaj de hosszú!*

Hosszú, s küzdelmes, hiszen csak hajnali 2 óra 7 perckor ért a felszínre Majtán Fülöp, több mint 11 órás vergődés után.

— *Nem volt rajtam ruha, csak rongyfoszlány. Néhol alig tudtam átvergődni, oly szűk nyílásokon keresztül menekültünk. Kidugtam a fejem, aztán a két karom, a fentlevők megragadtak. Utánam Török Pál vájár következett. Aztán a többiek.*

— *S otthon?*

— *Nem tudták. Én meséltem el a családnak. De nem mindent. S mosolyogva, nehogy megijedjenek. S mentem is vissza rögtön, hogy segítsek a mentésnél a többieknek.*

Nem kérdezek tőle semmit, de talán kiolvassa a szemeimből, amit gondolok, mert arra válaszol.

— *Öregapám is ötven évet dolgozott a bányában. Az apám bányaszerencsétlenség következtében halt meg. De ha hívnának, nem mennék soha külszíni fejtésre... csak itt maradnék! Jószerencsét!*

Jószerencsét. Mindenkinek. Azoknak, akik most szállnak le, s azoknak, akik lent vannak. Minden bányásznak: *Jószerencsét!*

Illés Sándor

Ma kezdődik Debrecenben a nemzetközi kórusverseny

Debrecenben kedden délután kezdődik az a nagyszabású nemzetközi kórusfesztivál, amelyet Bartók Béla emlékezetére rendeznek. A kórusok az Arany Bika szálló előtti térre vonulnak, ahol Debrecen város tanácsa köszönti a dalosokat. Este 6 órakor a Kodály Zoltán nevét viselő debreceni zeneművészeti szakiskola koncerttermében a nemzetközi zsűribizottság tagjai hivatalosan megnyitják a versenyt. A megnyitó után este 8 órakor a kétszeres nemzetközi győztes debreceni Kodály-kórus ad díszhangversenyt.

A debreceni nemzetközi kórusfesztivál első versenynapja szerdán lesz. Ekkor a gyermekkarok versenyének döntőjét rendezik, de megkezdődik a női karok és férfi karok versenyének elődöntője is. A nemzetközi trofeáért női karok, férfikarok, vegyeskarok, ifjúsági kórusok és gyermekkarok vetélkednek. A nemzetközi kórusfesztivál keretében augusztus 19-én rendezik meg az országos kulturális szemle záróhangversenyét a debreceni református kollégium udvarán. Ezen a hangversenyen 38 hazai együttes vesz részt. A nemzetközi kórusfesztivál augusztus 20-án a díjnyertes kórusok hangversenyével és az ünnepélyes eredményhirdetéssel zárul.

Magyar államférfiak üdvözlő távirata koreai államférfiakhoz

KIM IR SZEN ELVTÁRSNAK,

a Koreai Munkapárt Központi Bizottsága elnökének, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Minisztertanácsa elnökének,

COJ JEN GEN ELVTÁRSNAK,

a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Legfelső Népi Gyűlése Elnöksége elnökének,

Phenjan

Kedves elvtársak!

A koreai nép nagy nemzeti ünnepe, országuk felszabadulásának 16. évfordulója alkalmából a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány és a magyar nép nevében szívből jövő üdvözletünket és legőszintébb jókívánságainkat küldjük önöknek és Korea hős népének.

A koreai dolgozók pártjuk és kormányuk vezetésével nagy eredményeket értek el és győzelmesen haladnak előre a szocializmus építésének útján. Népünk együtt örül önökkel, minden sikerüknek.

Az országaink közötti testvéri kapcsolatok, a proletár internacionalizmus szellemében örvendetesen fejlődnek tovább. Meggyőződésünk, hogy együttműködésünk bővítése hasznos hozzájárulást jelent a legyőzhetetlen szocialista tábor erejének és egységének további fokozásához.

Nemzeti ünnepükön tiszta szívből kívánunk további sikereket országuk szocialista építéséért, Korea békés egyesítéséért és a világbéke megszilárdításáért vívott harcukhoz.

DOBI ISTVÁN,

a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke

KÁDÁR JÁNOS,

a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára

DR. MÜNNICH FERENC,

a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke

*

Az évforduló alkalmából dr. *Sik* Endre külügyminiszter táviratban köszöntötte *Pak Szon Csolt*, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság külügyminiszterét.

A koreai nép ünnepén

Tizenhat esztendővel ezelőtt, 1945. augusztus 15-én a szovjet hadsereg a Kim Ir Szen vezetése alatt álló partizánokkal vállvetve, felszabadította a koreai félsziget északi részének lakosságát. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság népe a felszabadulás ünnepén hálatelt szívvel gondol a szovjet hősökre, akik életük feláldozásával lehetővé tették a gyűlölt ellenség elnyomó igájának lerázását. Az azóta eltelt években a koreai dolgozók minden tekintetben bebizonyították, hogy élni tudtak a szabadsággal. Országuk képét, társadalmi berendezkedését, egész struktúráját alapvetően átalakították. Olyan reformokat léptettek életbe, amelyek lehetővé tették, hogy a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság hatalmas sikereket érjen el a gazdaságfejlesztés és a széles néprétegek gyorsütemű kulturális színvonalemelkedése terén.

A békés alkotómunkát derékba törte az amerikai imperialisták agressziója és a hároméves háború során az állig felfegyverzett ellenség súlyos pusztításokat okozott a KNDK földjén. Az agresszió visszaverése csodálatraméltóan bátor helytállást követelt az észak-koreaiaktól, akik barátaik és szövetségeseik támogatásával, lelkes munkával eltakarították a romokat és ismét megindultak a fejlődés útján. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság szilárd, következetes békepolitikájának szellemében az ország az ázsiai és távol-keleti térségben igen fontos nemzetközi szerepet tölt be. Sikerei és kimagasló eredményei természetszerűleg nagy vonzást gyakorolnak a még gyarmati, vagy félgyarmati járomban sínylődő népekre. Mindenekelőtt az amerikai megszállás alatt levő délkoreai milliók tekintenek őszinte reménységgel északi testvéreik felé, akik szabad hazában építhetik boldog szocialista jövőjüket. A dél-koreai közvélemény a leghatározottabban követeli az uralkodó köröktől, az egymást váltogató kormányoktól és katonai klikkektől, hogy vegyék végre-valahára komolyan fontolóra a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság megismételt javaslatait az északi és a déli részek újraegyesítésére, a béke övezetének megteremtésére.

A koreai nép felszabadulási ünnepén a Magyar Népköztársaság dolgozói őszinte jókívánságaikat fejezik ki és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságnak baráti üdvözleteiket küldik, további sikeres munkát kívánva a béke és az egész szocialista világtábor javára.

A Balaton helyett a hegyekbe „sodorta" a kirándulók tízezreit a hétvégi szélvihar

Megtört a negyedik kánikula uralma — záporok az Alföldön

Sok ezer ember hétvégi »haditervét« borította fel vasárnapra az időjárás. Szombaton délután szinte még az egész ország fuldoklott a hőségtől, mert javában tombolt a kánikula. A Meteorológiai Intézet jóslata teljesült ugyan szombatra, mert déli 12 órakor már »csak« 30 fok volt a hőmérséklet, de ezt az enyhülést alig-alig éreztük meg.

A balatoni vonatok délben zsúfoltan indultak, egy gombostűt nem lehetett leejteni a MÁVAUT buszain sem, estére aztán hirtelen megtört a kánikula uralma és megváltozott a víkendezők útiránya is. Akik a Balatonra készültek, azok elhalasztották szombat esti utazásukat és vasárnap reggel a hegyvidéki vonatjáratokat lepték el tízezerszámra.

Betört a vihar...

A Balaton környékét szombaton este fél héttől kezdve óriási vihar söpörte végig. A vihar menetrendszerűen érkezett: már fél hattól kezdve szüntelen rakétázással jelezte érkezését, s egyben a kánikula, a negyedik hőhullám uralmának megtörését a siófoki meteorológiai obszervatórium. A Balaton-vidék sajnos nem kapott esőt, csak 80 kilométeres sebességű szelet, amely hellyel-közzel másfél méteres hullámokat korbácsolt a tó délután még sima tükrére.

Néhány vitorlás dacolni próbált a viharral, de a legénykedésnek az volt a vége, hogy a motoros mentők vontatták be a viharral küszködő hajókat. A MAHART járatai menetrend szerint közlekedtek a kirándulók ezreivel.

Hétvégi krónikánk balatoni fejezetéhez tartozik még az is, hogy vasárnap kevesen strandoltak a Balaton-parti fürdőhelyeken, elsősorban csak azok, akik a hullámverést is kedvelik. Pedig a hőmérséklet csak 9 fokkal csökkent, 20—25 fok közötti melegben kellemes volt, üdített a fürdőzés.

De hát a Balaton mentén sokan megijednek a széltől.

Harmincezren a hegyekben

Ezzel szemben, mint említettük, a budapestiek is elözönlötték a Bükköt, a Mátrát, s a fővároshoz közel eső szentendrei Duna-partot, s a hegyeket.

A Velencei tó is telt házat jelentett. A Fejér megyei Vendéglátóipari Vállalat kitett magáért és ügyesen gondoskodott sok ezernyi kiránduló étellel, itallal való ellátásáról.

Közel harmincezren lepték el a Mátrát és a Bükköt, külföldi turistacsoportok érkeztek Debrecenbe is.

Kellemes volt a víkend itthon, Budapesten is. A kánikula megszűnésével tízezrek lepték el a budai hegyeket. Jól vizsgázott a korszerű utasforgalom lebonyolításával a villamosvasút és autóbuszüzem is. Arattak a zöldvendéglők. Bár mindenütt telt ház volt, az ellátásra nem panaszkodhattak a vendégek. Nagy nézőseregre volt a rabdarúgómérkőzéseknek és tízezres látogató tömege a Vidám Parknak.

A Meteorológiai Intézet központi előrejelző osztályának tájékoztatója szerint a hét végén betört sarkvidéki nagyerejű szél hazánknak csak kisebb területén vonult végig. Debrecen határában 113 kilométer volt a szél óránkénti sebessége. Többfelé hullott a mezőgazdaság számára hasznos eső. A Tiszántúlon általában 20—25 milliméter, a déli megyékből és a nyugati határszéli megyékből, Sopron vidékéről 5—10—11 milliméteres csapadékot jelentettek. A hőség országosan átlag 15 fokkal csökkent. A hétfői maximum Keszthelyen 25 fok volt, országos átlagban 23 fok.

A következő két-három napon az évszakhoz képest hűvösebb lesz az idő és kaphatunk szórványosan ismétlődő zivatarokat, záporesőket. A Balaton még mindig őrzi nyárias hőfokát: hétfőn 22 fokos volt a víz.

Münnich Ferenc Új-Delhiben

Vasárnap magyar idő szerint reggel nyolc órakor IL—18 mintájú különrepülőgépén elutazott Moszkvából dr. *Münnich* Ferenc, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, aki Szukarno elnök meghívására az Indonéz Köztársaságba látogat.

Dr. Münnich Ferencet és kíséretét a szovjet főváros vnukovói repülőterén Konsztantyin *Rudnyev* miniszterelnökhelyettes, Konsztantyin *Piszin*, a mezőgazdasági miniszter első helyettese, Arkagyij *Szobolev* külügyminiszterhelyettes és Ivan *Szemicsasztnov* külkereskedelmi miniszterhelyettes búcsúztatta. A búcsúztatáson megjelent dr. *Kós* Péter, moszkvai ideiglenes ügyvivőnk is.

Dr. Münnich Ferenc és felesége vasárnap különrepülőgépen Taskentbe érkezett.

A magyar kormányfőt a magyar, szovjet és üzbég zászlókkal díszített repülőtéren Saraf *Rasidov*, az Üzbég Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára, Sarvar *Azimov*, Üzbekisztán Minisztertanácsának elnökhelyettese és külügyminisztere és a köztársaság más vezetői fogadták.

Münnich Ferenc és felesége rövid pihenő után hétfő reggel Taskentből tovább utazott Indonézia felé.

A magyar kormányfő és felesége, valamint a kíséretében levő személyiségek úton Indonézia felé augusztus 14-én délelőtt repülőgépen Új Delhibe érkeztek.

Útközben a Kínai Népköztársaság légiterét érintve Münnich Ferenc táviratban üdvözölte *Csou En-lajt*, a Kínai Népköztársaság államtanácsának elnökét. Az új-delhi repülőtéren az india kormány képviseletében Laksmi *Menon* asszony, külügyminiszterhelyettes, *Banerjee* protokollfőnök, a szocialista országok és Indonézia diplomáciai misszióinak vezetői és tagjai, valamint több más vezető személyiség üdvözölte a Minisztertanács elnökét, majd Münnich Ferenc és a fogadására megjelent személyiségek szívélyesen elbeszélgettek.

Münnich Ferenc és kísérete helyi idő szerint 11.50 órakor tovább repült Rangun, a Djakartába vivő légi út következő állomása felé.

MEGNYILT
AZ ÁTALAKÍTOTT
BAKONY
ÉTTEREM
Eszpresszó
VIII., Mikszáth K. tér 2.
Étel, cukrászipari, hidegkonyha különlegességek.
Esténként hangulatos zene

Baráti találkozó a MUOSZ-ban Korea felszabadulásának 16. évfordulója alkalmából

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetsége és a Magyar Újságírók Országos Szövetsége hétfőn baráti találkozót rendezett a Magyar Sajtó Házában a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság felszabadulásának 16. évfordulója alkalmából. A találkozón *Szakasits* Árpád megnyitó szavai után *Li Don Gen* nagykövet ismertette a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság országépítő munkájának eredményeit. Az elmúlt években megváltozott Észak-Korea képe: elmaradott agrárországból fejlett mezőgazdasággal rendelkező ipari országgá vált, amelynek gyárai, üzemei ma 40 nap alatt termelnek annyit, mint a felszabadulás előtt egy év alatt.

— Népünk most hétéves tervének megvalósításán munkálkodik, egyszersmind mindent megtesz azért, hogy valóra váljék Észak- és Dél-Korea egyesítése — mondotta. Nagy erőt ad munkánkhoz, harcunkhoz az a tudat, hogy mellettünk állnak a szocialista tábor országai, köztük a Magyar Népköztársaság.

A nagykövet beszéde után a megjelentek megtekintették a koreai nép életét dokumentáló kiállítást, majd a baráti találkozó végén az Ellenállás című koreai filmet vetítették le.

Béremelés Lengyelországban

A lengyel kormány a szakszervezetek központi tanácsának javaslatára határozatot hozott az alacsony munkabérek felemeléséről. Ennek értelmében Lengyelországban a legkisebb munkabér augusztus 1-től visszamenőleg havi 700, illetve óránként 3,6 zloty.

A LEMP és a lengyel kormány évek óta a legalacsonyabb munkabérek átlagosnál gyorsabb növelésére törekszik. Éppen ezért öt év alatt immár harmadszor emelte a bérminimumot: 1956-ban 360 ről 500 zlotyra, 1959-ben 60 zlotyra, most pedig 700 zlotyra. Míg az egész népgazdaságban 1956 óta átlag 50 százalékkal nőttek a nominálbérek, addig a legkevesebbet kereső dolgozók fizetése közel kétszeresére emelkedett.

Jövendő 1946. III 7. II. c. j. 9.

MŰTEREMSAROK

Vedres Márk

Mikor legutóbb Vedres Márknál jártam, a hetvenötéves mester éppen azzal volt elfoglalva ablaktalan műtermében, hogy a beázott mennyezetről ömlő vizet, mely széles tócsákban állt a padlón, szemeteslapáttal egy nagy edénybe merítse. Ajánlkoztam, hogy ezt az ő korában nem éppen kellemes munkát elvégzem helyette, de erről hallani sem akart. Humorizálva egészséges testgyakorlásnak minősítette a vízlapátolással járó hajlongást.

— Úgysem rándulhatok ki mostanában a budai hegyek közé, hát legalább így pótlom a hiányzó mozgást, mondotta mosolyogva. De aztán kissé elszomorodva, rezignáltan ingatta a fejét: — Hanem azért, tudod Ernő, igazán mégsem járja, hogy milyen régen nem voltunk már együtt valami jó, budakörnyéki túrán. Emlékszel az ürömi kirándulásra, amikor veled, Gadányival és Sugár Andorral kuglizni voltunk és feldühösítettük a hitlerista svábokat? Téged legszívesebben agyonvertek volna.

Csakugyan emlékezetes túra volt, részben a svábokkal való politikai összetűzésünk miatt, de számomra még inkább azért, mert akkor láttam meg igazán, hogy a hetvenen túljáró Vedresben a testi rugalmasságnak és a tréfa meg nótakedvelő, vidám jókedélynek milyen fiatalos lendülete él. Ezek az emberi benyomások érttették meg velem, hogy a szobrász Vedres honnan veszi a mintázásnak azt a bővérű, friss, mozgalmas erejét, mely nem annyira a fiatalkorából és életének delelőpontjáról való műveket, mint csodálatos módon, inkább öregkori alkotásait jellemzi. Az a közhellyé vált bölcsesség, hogy öreg ember nem vén ember, nyilván a művészet vonalán is érvényes. Akad erre példa elég a régi és modern művészettörténetben. Vedres Márk művészútja is erre mutat. Igaz, hogy sokat élt külföldön, főleg a képzőművészetileg annyira gazdag és eleven kultúrájú Olaszországban és Franciaországban. A gyakran változó, megújuló környezet is ébren tartotta szellemét, de ez a hajlékonyság, ez az aggkor küszöbén is töretlenül megőrzött művészeti lendület gyökerében mégis a szerencsés természet adománya.

Vedres már mint fiatal szobrász, az olasz renaissance mestereiből merített tanulságok alapján, klasszikus szellemű, nemes formájú és csiszolt mivességű bronzszobrokkal tett ki magáért. Ilynemű munkáival itthon és a külföldön jelentős sikerekben is bőven volt része. Tehát erősen ki volt téve annak a csábításnak, hogy az egyszer kivívott stílusbeli készséghez és tisztult harmóniához továbbra is ragaszkodjék és azt idővel sok hasznot hajtó, kényelmes rutinná fejlessze. De Vedrest a modern francia szobrászattal, főleg annak legnagyobb mesterével, Maillollal, majd Henri Laurens-nal való megismerkedés révén olyan benyomások érték, amelyek nem engedték, hogy művészetével továbbra is a bár finom lelkű és ízlésű, de tetszetősen sima kellemnek hódoljon. Az eszményi szép helyett földhöz kötöttebb, erőteljesebb képzetek kezdték vonzani és ezeket tömörebb, súlyosabb formákba öltötte. Ezirányú törekvéseit egy ideig a tömbszerűen, vaskosan összefoglaló tagolás és bizonyos fokig merevítő stilizálás jellemezte. Azonban öregkorára, egy hosszú életből leszűrt bölcseségnek és mesteri tapasztalatoknak birtokában, szuverén szabadsággal túltette magát ezeken a feszélyező kötelmeken. Eljutott az egyszerűségnek arra a végső fokára, mely egyben mélység és természetesség. Most már olyan alakokat, többek között dolgozó paraszt- és munkásfigurákat is képes mintázni,

Vedres Márk műtermében

amelyekről a való élet realisztikus igazsága árad és amelyek mégis tökéletes szépen, fordulatosan, a teret is magukba ölelőn, tisztán plasztikailag vannak megkomponálva. Ahogy ő maga mondotta egy alkalommal:

— Nekem már csak az a szép, ami emberi.

(Foto: Fenyves Éva) **Kállai Ernő**

Vedres Márk bronza 1944-ből: Női akt

Ülő nő. Bronz. 1945. Vedres Márk egyik legújabb szobormüve

FLANELLÉRT OLAJ—HIVATALOSAN

A napokban indultak el vidékre az újjáéledt ipari-mezőgazdasági csereakció első szállítmányai. Sokszázezer méter és sokezer darab textiláru, rúdvas és patkóvas, gyufa, petróleum jut ismét az új gazdáknak és például a Nyírségbe indított százezer méter flanell ellenében a közeljövőben 100—200 vagón olajosmagvat kap a főváros. Ötven külön teherautó bonyolítja a vasúti forgalmon felül a szállítást és a csereakció gabonára, hüvelyesekre és burgonyára is kiterjed.

A kormány szívesen látja a magánkereskedelem bekapcsolódását is. Szövetkezetek és magáncégek a csereakció lebonyolításáért ugyanazt a részesedést kapják, mint amit az akciót eddig lebonyolító Hangya kapott. Itt a lehetőség a tisztes kereskedelem számára, hogy a feketézés gyanúja és ténye nélkül az ipari és mezőgazdasági dolgozók szolgálatába állíthassa képességét és szervezetét. Közérdekű és eredményes munkájuk bizonyára kedvezően befolyásolná az utóbbi idők kereskedelemellenes hangulatát.

Bárányos Károly közellátási miniszter beszédet mond a csereakció újabb megindítása alkalmából

Az érdekelt minisztériumok és a sajtó kiküldöttei megtekintik az akció központi tároló helyiségeit

Megindulnak a csereiparcikkekkel a teherautók a vidék felé

Az egyik kisközség Hangya-fiókja előtt elkezdődik a hivatalos csere

(Foto: Inkey-Békés András)

Fogadás a szovjet követségen. Az angol királyi légierő parancsnoka, Tedder marsall és felesége Visinszkivel beszélget

A kemény szóharc nem rontja meg a barátságot. Bevin angol külügyminiszter Visinszkivel a szovjet követség fogadásán. Háttal Gusev, a Szovjet-Unió londoni nagykövete

Clement Attlee, az angol munkáspárt vezére és Nagybritannia miniszterelnöke megérkezik a fogadásra. Visinszki Mrs. Attlee-t üdvözli

Visinszki és Bevin a közös munka sikerére és a szabad népek együttműködésére üritik poharukat. A felvétel a Biztonsági Tanács nagy görögországi vitája után készült

Stettinius, az USA-delegáció vezetője közvetít. A Biztonsági Tanács görög-vitája közben kis papírszeletre jegyezte fel ajánlatát, ezt mutatja most Bevinnek és Visinszkinek

Bizalmas mondanivaló. A szovjet követség fogadásán Bevin külügyminiszter valamit súg Visinszki fülébe

(Foto: ILM)

VILLAMO
MÉRNÖK

lehetőleg több é

szakmai gyakorlattal

Jelentkezés:

Budapest,
II., Lövőház utca 39. sz.
(Széna térnél.)

Mindennap 8—15 óráig a munkaügyi osztályon.

budapesti tanintézetekbe

Jelentkezés:

E. M. I. SZ.
FÖLDMUNKAT GÉPESITŐ VÁLLALAT
Budapest
V., Vigyázó Ferenc u. 3.

gazdasági munkakörbe

Ajánlatokat:

»MŰSZER 018« jeligére, a Népszava kiadóba, VII., Rákóczi út 54.

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 JUL 21.
NÉPSZAVA

Érdekes lesz az őszi kiállítási évad

Az őszi tervek változatos programot ígérnek a budapesti tárlatlátogató közönségnek. Előreláthatóan szeptember közepétől október elejéig tekinthetik meg az érdeklődők *a csehszlovák ipari formatervezők munkáit.* November elején nyílik a Műcsarnokban *a magyar plakátművészet* történetét bemutató kiállítás. Hódmezővásárhelyen ősszel, Miskolcon télen rendezik meg a szokásos országos képzőművészeti kiállítást. A fővárosban ősszel, illetve decemberben mutatják be *a francia kerami*kus művészek, s jugoszláv iparművészek kiállítást.* A Kulturális Kapcsolatok Intézetében *az orosz festészet* kiemelkedő alakjának, *Rubljovnak* a munkáit tekintheti majd meg a közönség. Az európai hírű orosz ikonfestő egy-két olyan művét is bemutatják, amelyeket az esztergomi múzeum őriz. Az idei esztendő utolsó, nagy jelentőségű kiállítása az Ernszt-múzeumban nyílik meg decemberben a két nagy öreg mester, *Vedres Márk* és *Kunffy Lajos* alkotásaiból.

SÁRKÁNY GYULA :

233. Nevető férfi. - Olajf., v.46.5 x 57.5 cm. Jelz.l.b.: "Sárkány 1925".

SCHAÁR ERZSÉBET :

234. Gyermekfej. - Szobor, br. Mag.: 26.5 cm. Jelzés nélkül.

SIMON BÉLA :

235. Aratók. - Olajf., v. 101.5 x 101 cm. Jelz.l.b.: "Simon B."

SOMLAY GYULA :

236. Dombok. - Olajf., falem. 52.7 x 37.2

VEDRES MÁRK :

281. Ifju kancsóval. - Szobor, br. Mag.: 37 cm. Jelz.a talapz.h.:"Vedres Márk".

Székesfőv. képt. jub. kiáll. 1944.

Vedres Márk

kiegészítője a népgazdasá
vezésnek. A regionális ter
kell rendezni az ipari, a k
dési, a vízgazdálkodási, a
fejlesztési és egyéb létesítm
elhelyezését és gazdasági-m
kapcsolatait.

Minthogy a regionális te
ezideig még nem minden
lista országban érte el a
lelő színvonalat, szükségesnek bizonyult olyan KGST-szerv létrehozása, amelynek feladata a regionális tervezés fejlesztése valamennyi részt vevő országban. Az 1958. év őszén megalakult Regionális Szekcióban arról is szó volt, hogy *az egymással szomszédos országok közösen készítsenek regionális terveket a határterületek rendezésére.*

A legutóbbi *ostrava—kattowicei* munkaértekezleten az első ilyen — *világviszonylatban is újszerű* — feladat jutott el a megvalósulás szakaszába. Ott vitatták meg a csehszlovák—lengyel határon levő összefüggő iparvidék regionális terveit.

A csehszlovák—lengyel határ alatt áthúzódó szénrétegek felett terül el Európa egyik legnagyobb és legsűrűbben beépült iparterülete. Ez magán viseli az egykori kapitalista telepítési rendszer minden káros következményét. Ezek megszüntetése csak az egymáshoz kapcsolódó kérdések sokaságának egységes megoldásával lehetséges. Így például meg kell szüntetni az ipar területébe beékelődött lakásokat, a népesség

zó, közösen kidolgozott terveket. A terv — egyebek között — feltünteti az új közös víztárolók helyét, a zöldség- és gyümölcstermelés, valamint a parkok és erdősávok területét, továbbá a közlekedési, vízgazdálkodási és energetikai kapcsolatok megoldásának és a legközelebbi csehszlovák üdülőterület közös kihasználásának módját. Leszögezi a határon fekvő városok egységes rendezésének irányelveit. Az Odera folyó szabályozásának szempontjait pedig úgy állapítja meg, hogy a távlatban előirányzott Duna—Odera-csatorna révén kialakuló nemzetközi víziút követelményeinek megfeleljen.

Az ismertetett feladaton kívül már *megindult a közös regionális tervek kidolgozása a Magas-Tátra üdülőterületére és* — ami számunkra különösen kiemelkedő jelentőségű — *lezajlottak az első megbeszélések a magyar—csehszlovák határterületek közös regionális tervezési munkáinak előkészítésére is.* Ez utóbbiakat a két közreműködő ország tervezői már kezdettől fogva közösen dolgozzák ki.

Megemlékezések Leninről, születésének 90. évfordulója alkalmából

Április 22-én lesz V. I. Lenin születésének 90. évfordulója. A budapesti MSZMP-szervezetek ebből az alkalomból taggyűléseken és más pártrendezvényeken emlékeznek meg a nemzetközi proletariátus nagy tanítómesterének életéről, forradalmi munkásságáról.

Az V. kerületben az évfordulót megelőző időszakban pártcsoportgyűléseken méltatják Lenin szerepét és érdemeit a Szovjetunió Kommunista Pártja s az első szocialista állam megteremtésében. A beszélgetéseken több helyen olyan 19-es veteránok is részt vesznek majd, akiknek alkalmuk volt meglátogatni a Szovjetunióban a Lenin munkásságának emlékeit őrző helyeket. Az iskolákban osztályfőnöki órákon, a KISZ és az úttörőcsapatok gyűlésein hasonló megemlékezéseket tartanak. A fővárosi üzemekben, művelődési otthonokban a TIT közreműködésével előadások hangzanak majd el Lenin történelmi szerepéről, forradalmi eszméinek győzelméről; „Találkozások Leninnel" címen csokorba foglalják a proletárforradalom nagy vezéralakjáról szóló történeteket, s a magyar veteránok élményei alapján beszámolnak az előadások arról is, hogyan él Lenin alakja a magyar internacionalisták emlékezetében.

Az előadásokat sok helyen kíséri filmvetítés vagy irodalmi műsor.

A magyar kormány adománya a marokkói földrengés károsultjainak

A marokkói *Agadirban* a közelmúltban lezajlott súlyos földrengés mélyen megrendítette a világ közvéleményét. A Vöröskereszt Társaságok Ligájának felhívására eddig *24 ország* kormánya, illetve Vöröskereszt- és Vörös Félhold Társasága juttatta el adományait a város lakóinak. Kormányunk — a *Magyar Vöröskereszt* közvetítésével — *150 000 forint értékű gyógyszert és kötszert,* valamint *sátrakat* juttat a földrengés által sújtott vidék lakosságának. (MTI)

Magyar delegáció utazott Indiába a bentonit-vagyon feltárására

(Tudósítónktól.)

A napokban háromtagú magyar műszaki delegáció utazott Indiába amelynek egyik feladata az indiai hatalmas bentonitvagyon kiaknázásának műszaki és gazdasági előkészítése. Indiának ugyanis mérhetetlen bentonitvagyona van. Az országban található bentonitfajták azonban sok kalciumot tartalmaznak, de ezek egy speciális magyar szabadalom révén nátriumos kezeléssel aktiválhatók.

A háromtagú delegáció *ifj. Rónai Sándor* vezetésével India központi kormányának meghívására indult útnak. Egyik tagja, *Szepessy Károly,* az Építőanyagipari Központi Kutató Intézet kutatója, a kérdéses aktiválási technológia feltalálója, másik tagja *Lovas László,* az É. M. Mélyépterv osztályvezetője, akinek nevéhez a magyar szabadalom szerint aktivált bentonittal végzett talajszigetelő munkálatok sora fűződik.

A delegáció Indiában megtekinti a hatalmas ország bentonit lelőhelyeit, *javaslatokat készít az eddig feltárt és a későbbiekben feltárandó lelőhelyek kiaknázására és a magyar szabadalom szerint aktivált anyag legcélszerűbb hasznosítására.*

Vedres Márk
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-306, 188-307
1980 MÁR 15.
NÉPSZABADSÁG

117

Kossuth-díjasaink

Kossuth Lajos írja 1883-ban, turini számkivetésében: *„Századunk keveset végzett, de nem biográfiák kora már, hanem a a néptörténelem korszaka. Még a tudomány mezején is a kor szükségeiből fejlődő bizonyos korszellem észlelhető, mely a kutatásoknak irányt szab s egyes tehetségek aktivitását mozgásba hozza."* Felszabadulásunk, nemzeti függetlenségünk, a néphatalom és épülő új szocialista rendszerünk volt egyetlen lehetősége annak, hogy a „hivatottaknak" és a széles néptömegeknek egyaránt gúzsbakötött, elfojtott alkotó tehetsége felszabaduljon, hogy a *„tehetségek aktivitása mozgásba jöjjön"*, a nemzet szolgálatába álljon és megalkothassa azt, amit másfél évtized alatt máris megalkotott.

1948 óta minden esztendőben — mint ahogy tegnap is, tizenharmadszor megalapítása óta — a parlament volt ünnepi színhelye a Kossuth-díj kiosztásának, a felszabadult alkotó tehetség megbecsülésének. Tizenkét esztendő alatt az ország sokrétű területének minden részéből számos tudós, művész, munkás, orvos, mérnök, bányász, termelőszövetkezeti és tanácselnök, pedagógus, kombájnvezető, állatgondozó mellére tűzték ki a Kossuth-díj babérkoszorúját, mert jellemző vonása az egész nemzetet átfogó, mély demokratizmusa. Nem néhány kiváltságos, kisajátított hitbizománya, de az egész nemzeté, a népé, hatóköre kiterjed a falusi iskolára és az egyetemi katedrára, üzembe, laboratóriumba, kórházra, szántóföldre, mindenhova s minden arra méltó elnyerheti.

Nem volt soha történelmünkben az alkotó munka megbecsülésének ilyen arányú elismerése, jutalmazása és tisztelete, de nem volt soha az alkotásnak ilyen szabad tere, támogatása és segítsége sem, mint ma hazánkban. A Kossuth-díj megalapítása óta népi demokráciánk újabb és újabb díjak alapításával és kiosztásával adta tanújelét az elismerésnek és megbecsülésnek. Figyelme kiterjedt az alkotó munka változatos területeire: a kiválókat a Bánki Donát-díjjal és a Pattantyus Ábrahám-díjjal tüntette ki a gépipar, a Jászai Mari-díjjal a színművészet, az Erkel Ferenc- és a Liszt Ferenc-díjakkal a zeneművészet, a Munkácsy Mihály-díjjal a képzőművészet, a József Attila-díjjal az irodalom, az Ybl Miklós-díjjal az építőművészet területén, s az elmúlt évben alapított Balázs Béla-díjjal a filmművészet, az idén alapított Rózsa Ferenc-díjjal az újságírás terén elért kimagasló eredményeket jutalmazza.

Az újabb díjak alapítása megnövelte a Kossuth-díj tekintélyét, de magasra emelte — mint az alkotás egész területét felölelő díjnak — a mércéjét is. Szigorúbb mértékkel mérnek odaítélésekor, gondosan választják ki a legméltóbbakat arra, érvényesítik azt az elvet, hogy csak a valóban kimagasló, az egész országépítés ügyét előmozdító nagy alkotásokat, az úttörő kutatásokban eltöltött eredményes életet jutalmazzák a Kossuth-díjjal. Ezért csökkent meg néhány év óta a Kossuth-díjjal kitüntetettek száma. Ez az elv, a szigorúbb igény még magasabbra emeli a Kossuth-díj rangját, s kiváló alkotásokra ösztönöz. Ezért volt helyes, hogy ezt az elvet a Kossuth-díjak odaítélésénél ez idén is érvényesítették.

A tegnap kitüntetett Kossuth-díjasok névsora — mint minden esztendőben, az idén is — tükörképe hazánk sokszínű fejlődésének, az alkotó munka egy-egy maradandó és fejlődésünket előbbrevivő sikerének. *Kárpáti Aurél* életművét értékeli a népi demokrácia a Kossuth-díjjal, s különösen kritikai munkásságát, amely gerincességével már az elmúlt rendszerben is a haladás szolgálatában állott. *Beke Ödön* akadémikusnak is félévszázados munkásságát, a magyar—finnugor nyelvészet terén elért kiemelkedő eredményeit méltatták e kitüntetéssel. *Buti Sándor* vásárosfalui általános iskolai tanítónak négy évtizedes, generációkat emberré nevelő, áldozatos pedagógiai munkáját becsülték meg, mint ahogy *Almási István* ormospusztai vájárt is nemcsak kimagasló munkateljesítményeiért érdemesítették a Kossuth-díjra, hanem a fiatal bányászokat nevelő, eredményes és példamutató, jó munkájáért is. *Dr. Huszák István* szegedi orvosprofesszornak az ideggyógyászat terén elért eredményeit, *Bártfai Sándor* és *P. Szabó Imre* kimagasló termelőszövetkezeti vezetését, *Báldy Bálint* tudományos kutatónak a kisállattenyésztést szolgáló több évtizedes, hasznos életművét jutalmazták a Kossuth-díjjal. *Ruttkay Éva* színművésznő évről évre színben és árnyalatokban gazdagodó, mind jobban elmélyülő, széles skálájú művészetét értékelte a kitüntetés. *Méhes János* ebesi szerelőkombájnos díjazásában nemcsak nagy eredményeit ismerték el, hanem a munkaerkölcs, az új munkastílus és munkaverseny példamutató és magas színvonalát is a munkájában. A 90 éves *Vedres Márk*, a magyar szobrászművészet megbecsült nesztora az elmúlt évtized gazdag terméséért, közte a *Béke-kút* megalkotásáért részesült a magas kitüntetésben. *Darvas József* a *Kormos ég* szerzője az ellenforradalmat legjobban és legmegrázóbban ábrázoló drámájáért nyerte el a Kossuth-díjat, *Weiner Leónak* pedig, a nemzetközileg is ismert és nagyrabecsült zeneszerzőnknek a magyar kamarazenekultúra fejlesztése érdekében kifejtett jelentős munkásságát ismerték el és részelték megbecsülésben. A műszer-, az élelmiszeripar és a vasútépítés fejlesztését előmozdító új módszerek, gépek kidolgozásáért s megkonstruálásáért kaptak elismerést a Kossuth-díjjal *Bezzegh László, Schinágl Ferenc, dr. Albert János, Erdélyi Elek, Knoll István, Kutassy Lajos* tervező- és kutatómérnökök s konstruktőrök.

Az ország népe köszönti új Kossuth-díjasainkat, s azzal a meggyőződéssel, hogy újabb, nagyobb sikerek forrása, újabb, nagyobb eredmények ösztönzője lesz a most kiosztott díj, nekik is s mindenkinek, mert népi demokráciánkban szélesre tárulnak az alkotó munka kapui, határtalanok a lehetőségek. Büszkék vagyunk új Kossuth-díjasainkra s azt kívánjuk nekik is, jövendő Kossuth-díjasainknak is, hogy alkossanak, teremtsenek, egy cél sarkallja őket: tehetségükkel, tudásukkal gyorsítsák fejlődésünket, gazdagítsák országunkat, tegyék még szebbé népünk életét.

Vedres Márk

nobrán

Nemzeti Szalon 1936. febr. hava

Kut.

VEDRES MÁRK: Nő ruhával.

1457. FUVOLÁZÓ FÉRFI, színezett márvány. India. 125.—

1458. DÍSZSZEKRÉNY, porcellán kék díszítéssel, európai bronz foglalatban. Kína. 90.—

1459. DÍSZEDÉNY, az előbbi párja. 90.—

1460. SZINES FAMETSZET, keretben. Színész. Japán. 40.—

1461. SZINES FAMETSZET, keretben. Kuniyoshi műve. Japán. 50.—

1462. SZINES FAMETSZET, keretben. Kuniyoshi műve. Japán. 50.—

1463. TÜKRÖS, népies faragvány. Magyar, XIX. század. 10.—

1464. APOSTOLSZOBROCSKA, aranyozott bronz. Német, XIX. század eleje. 25.—

1465. IRÓASZTAL KÉSZLET, 7 drb, bronz zománc dísszel. Bécs, XIX. század. 100.—

1466. FÜRDŐ NŐK, bronz dombormű. Jelezve: V. M. (Vedres Mark). Magyar, XX. század. 50.—

1467. GYUFATARTÓ, népies faragvány. 10.—

1468. KARKÖTŐ, ezüst, borsós. Balkán. 5.—

1469. BOROTVATARTÓ, népies faragvány. Magyar, 1841. 15.—

1470. RÚDTARTÓ, népies faragvány. XIX. század. 8.—

1471. OSTORNYÉL, népies faragvány. 1921. 8.—

1472. LÁDIKA, népies magyar faragvány. 25.—

1473. LAPOS TÁNYÉR, vas, maratott dísszel. XIX. század. 25.—

1474. VADÁSZTŐR, ezüst markolattal. Német, XVIII. század. 150.—

1475. DÍSZTÁL, ón, Szt. György trébelt mellképével. Német, XIX. század. 120.—

1476. LEBEGŐ MERCUR talapzaton, bronz, Giovanni da Bologna műve után. Olasz, empire. 300.—

1477. OLTÁRDÍSZ, színes fafaragás, három alakkal. Magyar, XVIII. század. 150.—

1478. FALI KERETÓRA, aranyozott fa. Magyar. Biedermejer. 80.—

1479. KIS KÉZI FESZÜLET, bronz. Görög keleti. 1807. 28.—

1480. HÁROM TÁNYÉR, rézbádog. XIX. század. 24.—

1481. HÁROM CÉHJELVÉNY, fém, XVIII. század. 35.—

1482. BÁNYÁSZALAK, öntöttvas gyertyatartó. Magyar, XIX. sz. 80.—

Almásy - Teleki IX. 1942

1432. PECSÉTNYOMÓ, szarvasagancs és ezüst. XIX. század. 8.—

1433. KIS ZSÁMOLY, fa, összerakható. 12.—

1434. KRISZTUS KÉPMÁSA, petit point hímzés, arany keretben. Biedermejer. 10.—

1435. KIS SZÉNTARTÓ, ón. XIX. század. 25.—

1436. GOETHE-ÉREM, öntött bronz, hátlapján kentaur nővel. Jelezve: Benno Elkan. Német, XIX. század. 40.—

1437. KÖLTŐSZOBROCSKA, faragott tölgyfa. XIX. század. 30.—

1438. NŐI SZENT FEJE, színezett fa. Magyar, XVIII. század. 20.—

1439. HIGYEJA ÉS BELLONA, két aranyozott bronz szobrocska. Velence, XVII. század. 200.—

1440. MADONNAÉREM, bronz, elefántcsont keretben. XIX. sz. 18.—

1441. FAPAPUCS, gyöngyházberakással. Keleti. 5.—

1442. PLAKETT, bronz. Orosz, XIX. század első fele. 60.—

1443. FALIKÉP, ón-intarzia, fekete fakeretben. Japán, XIX. sz. 20.—

1444. BOROSKANCSÓ, ón. Magyar. 1820 körül. 250.—

1445. AULIENS JUCULPATUS, Elzevir-kiadás. Amsterdam, 1644. 12.—

1446. TÖVISHÚZÓ, alabástrom, antik után. Olasz, XIX. század. 5.—

1447. C. JULII CAESARIS COMMENTARI (Julius Cesar háborúja), pergamentkötésben. Lipcse, 1722. 12.—

1448. FÉNYKÉPALBUM, Petőfi, Vörösmarty, Arany, Kölcsey, Bajza, Kisfaludy, Czuczor, Jósika stb. arcképével. XIX. sz. 15.—

1449. JAPÁN HARCOS, bronz. Japán. XIX. század. 80.—

1450. SZINES FAMETSZET, keretben. Toyokuni Kunisada műve. Japán. 30.—

1451. 1451. SZINES FAMETSZET, keretben. Tájkép. Japán. 30.—

1452. SZINES FAMETSZET, keretben. Toyokuni Kunisada műve. Japán. 30.—

1453. SAROKKONZOL, fekete fa. XIX. század. 3.—

1454. SZEKRÉNYKE, aranylakk. Japán, XIX. század. 25.—

1455. ÁLLÓ LÁMPÁS, bronz és márvány. Louis XVI. stílus. 32.—

1456. PÁPASZOBROCSKA, konzolos ívben, aranyozott bronz. 1820 körül. 50.—

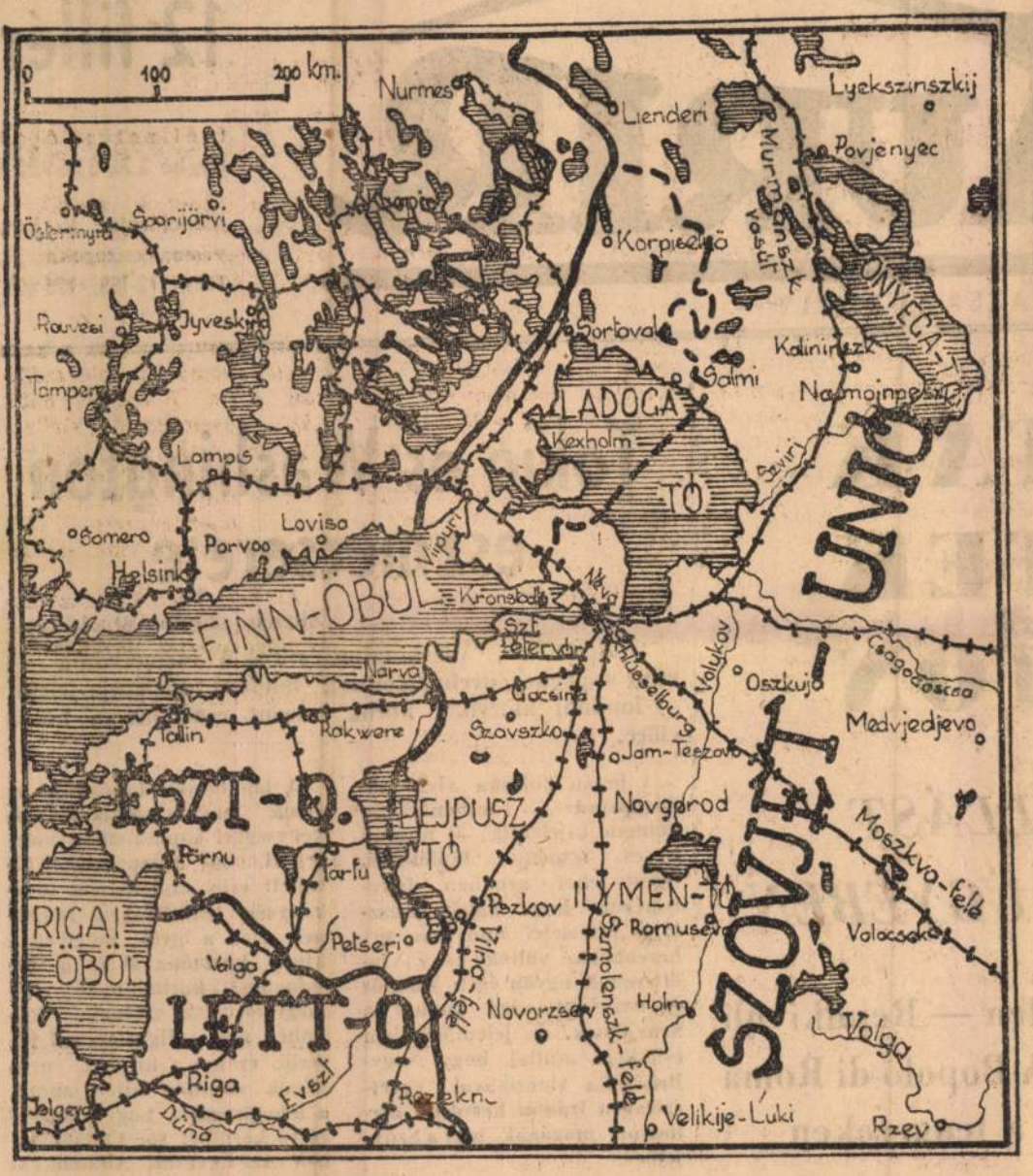

Litvinov cikke a háború kimeneteléről

(Bud. Tud.) **Litvinov volt szovjet külügyi népbiztos cikket írt a Reynolds News című hetilapba. Cikkében Litvinov arra a megállapításra jut, hogy Németországot sem blokáddal, sem éhséggel nem lehet megsemmisíteni és a légitámadások jelentőségét is eltúlozzák. Litvinov véleménye szerint a háború kimenetele attól függ, melyik oldalon tudják a leggyorsabban és a leghatásosabban pótolni az anyagveszteséget.**

Belső rendvédelmi intézkedések Bulgáriában

A várnai rendőrség titkos rádióleadó állomásra bukkant, amelyről megállapították, hogy szovjet állomásokkal tartott fenn összeköttetést. Az ügygyel kapcsolatban hét embert letartóztatott a rendőrség.

Ugyanekkor a bolgár minisztertanács rendeletet hozott, amelynek értelmében a tiltott rádióállomások hallgatóit a jövőben 5 évig terjedhető fogházzal és félmillió léváig terjedhető pénzbüntetéssel sujtják. Több fontos intézkedést tett a minisztertanács a nemzetellenes propaganda megakadályozására is. Igy többek között elrendelte, hogy a felforgató eszméket hirdető és külső hatalmak javára államellenes bűncselekményeket elkövető egyéneket a bíróságok halállal büntessék.

MERÉNYLET A ZÁGRÁBI FŐPOSTA ELLEN

(Német Távirati Iroda) **A zágrábi főposta távbeszélő központja ellen vasárnap délután kommunista részről merényletet követtek el, amely némi kárt okozott. A vizsgálatok hír szerint arra mutatnak, hogy a tetteseknek kapcsolataik voltak angol ügynökökkel, akiknek a zágrábi brit konzulátuson robbanóanyagraktáruk volt.** *(MTI)*

ÖSSZEHÍVTÁK AZ IRÁNI PARLAMENTET

(NST.) **Az iráni parlamentet kedd délutánra egybehívták. Az ülést a sah palotájában tartják meg. A Reuter-iroda nemhivatalos jólértesült helyről származó jelentése szerint a sah ezt az alkalmat felhasználja majd, hogy megegyezést keressen az angolbarát ellenzékkel. Az ellenzék ugyanis azt kívánja, hogy a sah hatalmát korlátozzák a parlament javára. A londoni rádió is azt jelentette hétfőn, hogy az iráni események következtében az ellenzék egyre elégedetlenebbé válik a sah tekintélyi uralmával és ilyen körülmények között a sah helyzete igen nehéznek tekinthető.**

Rendkívüli minisztertanács Iránban

(Bud. Tud.) **Az utóbbi napokban híre terjedt, hogy az iráni ellenzék megerősítésére brit részről lépéseket tettek. Ezek főleg a sah ellen irányulnak.**

A svájci lapok teheráni jelentései ezzel kapcsolatban közlik, hogy az utóbbi időben jelentős fordulat állt be Iránban. Egyes politikai pártok ugyanis belpolitikai reformkövetelésekkel állottak elő. Követeléseik az alkotmányos kormányformához való visszatérést célozzák. Ez a követelés a parlament legutóbbi ülésén már kifejezésre is jutott. Az iráni parlament küldöttséget menesztett a sahhoz és a küldöttség javaslatot terjesztett az uralkodó elé, hogy térjenek vissza az alkotmányos kormányformához és az alalkotmány helyett a valódi alkotmányt vezessék be. A tárgyalások a sahhal a javaslatra vonatkozólag, hír szerint, már folyamatban vannak. Az elhatározás célja az, hogy a parlament az államügyek intézésében nagyobb szerepet kapjon, mint amilyen eddig volt.

Az iráni parlament egyik legutóbbi ülésén vitára került sor a koronaékszerekről. Az a hír terjedt el ugyanis, hogy a szinte felbecsülhetetlen értékű koronaékszereket Teheránból elvitték. A pénzügyminiszter az ülésen megcáfolta ezeket a híreket és kijelentette, hogy ezek az ősrégi mérhetetlen értékű ékszerek, amelyek előzőleg a kulisztáni palotában voltak, a palotán végzett építési munkálatok miatt az államkincstár páncélszekrényeibe kerültek át. Azokat a koronaékszereket, amelyek az iráni valuta fedezetéül tekintendők, sohasem vitték el a kincstárból.

Az „Ettelaat" című teheráni lap megjelenését a kormány betiltotta. A lap arról írt, hogy a tengelyhatalmak teheráni követségeit be kellett zárni, az iráni követségeket a tengelyhatalmak fővárosaiban azonban tovább működtetik.

Teheránban egyébként a britek követelésére további letartóztatások történtek. Többek között letartóztatták az annakidején Iránba menekült jeruzsálemi nagymuftit.

A sah mára rendkívüli minisztertanácsot hívott össze a császári palotába.

Szórványos tüzérségi tevékenység a honvédség arcvonalán

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Ukrajnában a szövetséges csapatok több helyen előretörtek és fontos pontokat ragadtak el az ellenségtől.

A honvéd seregtestek arcvonalán nyugalom volt, csupán időnként fejtett ki tevékenységet az ellenség tüzérsége. A szovjet csapatok még védelmi előkészületeket tesznek.

Repülőink ismételten bombázták az ellenség állásait, menetoszlopait és szállítmányait.

A Krim-félsziget a német zuhanóbombázók tüzében

(Bud. Tud.) **A német fővárosban tartózkodó sajtótudósítók körében nagy figyelmet keltenek a keleti arcvonal legszélesebb jobbszárnyáról, a Rundstaedt-hadseregcsoportról szóló hírek. A német légi haderő ugyanis erős tevékenységet kezdett a Krim-félszigeten, amiből arra következtetnek, hogy a hadműveletek a sziget birtokáért talán már meg is indultak és erősen előrehaladtak, amit megerősít az a tény, hogy nagy számban működnek zuhanóbombázók. Ezek a repülőgépek rendszerint nem messze, a front mögött levő célpontokat támadnak meg, hanem általában olyan célok ellen irányul támadásuk, amelyek — mint például erődítések — közvetlen megtámadására készülnek.**

A SZENTPÉTERVÁR KÖRÜLI HARCOK

(Bud. Tud.) **A német hivatalos hadijelentés lapidáris szűkszavúsága a legtávolabbról sem sejteti, hogy milyen óriási mértékű erőfeszítés, halálraszántság és milyen harci szellem húzódik meg e sorok mögött — írják a német lapok. — Vonatkozik ez különösen a Leningrád körüli harcokra, amelyek hihetetlen keménységgel folynak a Néva partján elterülő szovjet kulesállásért. A német lapok megállapítják, hogy a Leningrád körüli védelmi falból egyik követ a másik után törik ki olyan heves harcokban, aminőkre eddig még sehol nem volt példa. Ez különösen akkor válik érthetővé, ha figyelembe vesszük, mily hatalmasan megerősített Leningrád. A lapok ezután részletezik a leningrádi erődítményeket és megírják, hogy Leningrádnak erősséggé való kiépítése jóval a háború előtt megkezdődött. Egyik beton-bunker követi a másikat és emellett ezek a védőművek gyakran két méter vastag fallal rendelkeznek.**

A Luga-folyótól északra nagy kiterjedésű védőárkokat és sáncokat készítettek, azután páncélakadályokat állítottak fel, amelyeket ügyesen álcáztak. Ujfajta akadályokat készítettek fenyőtörzsekből és betontömböket használtak fel, amelyek piramis alakúak. Ezeket a helyszínen a legkülönbözőbb céloknak megfelelően lehet összeállítani. A közbeeső terület sűrűn el van aknásítva. Ily körülmények között a Luga-folyó és a Leningrád között elterülő 120 kilométer mélységű térségben tucatjával vannak a záróvonalak.

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

A nyugati légiháború

(NST) **Mint német illetékes helyről közlik, nagyhatósugarú német harcigépek az Atlanti-óceánon a Hebridáktól 350 kilométernyire nyugatra felgyujtottak egy 6—8000 tonnás tartályhajót. A támadásról közelebbi jelentések még nem érkeztek.**

(NST) **A keddre virradó éjszaka közölték német illetékes helyen annak a 47 brit hadifogoly repülőnek névsorát, akinek gépét a szeptember 8-ra virradó éjszaka Berlin ellen megkisérelt támadás során lelőtték. Az erről kiadott közlemény emlékeztet arra, hogy a támadás során az angolok húsz gépet vesztettek, egy további gépük pedig Svédország fölött pusztult el. Ez az akkor Németország fölé behatolt brit gépek 15 százaléka, a Berlint elérő gépeknek pedig 50 százaléka.**

A Német Távirati Irodának illetékes helyről szerzett értesülése szerint az angol légi haderő a keddre virradó éjjel Észak-Németország néhány pontján robbanó- és gyujtóbombákat dobott le és ezek lakónegyedekben néhány házon károkat okoztak. Az eddigi jelentések szerint halálos áldozatok és sebesültek csak a polgári lakosság köréből voltak. Az éjjeli vadászok és a légelhárító tüzérség, az eddig rendelkezésre álló jelentések szerint, hat angol repülőgépet lőttek le.

Mély fájdalomtól megtörten jelentjük, hogy drága jó Édesanyánk,

özv.

Klein Bernátné

szül. Lichtenstein Róza

e hó 14-én éjjel, hosszú betegség után csendben elhúnyt.

Drága halottunkat 17-én, szerdán délután 5 órakor fogjuk temetni az újpesti izr. temető halottasházából.

Emlékét soha el nem múló szeretettel őrizzük.

Gyermekei, testvérei, unokái és nagyszámú rokonai.

Megbeszélések Londonban a moszkvai értekezlet előtt

(NST.) **Harriman, a Moszkvába készülő amerikai küldöttség vezetője, aki hétfőn Londonba érkezett, nyilatkozatában megerősítette, hogy a moszkvai értekezlet előtt Londonban előzetes megbeszélésekre van szükség. Ezek az előzetes megbeszélések elsősorban közte és Lord Beaverbrook angol hadianyagbeszerzési miniszter között folynak majd le. E tanácskozások befejezése után az angol és amerikai küldöttség «mihelyt lehetséges» elutazik Moszkvába.**

A megbeszélések, amelyekre Harriman célzott, úgy látszik, kéthatalmi értekezletre vezetnek Anglia és az Egyesült Államok között, amelyen közös tárgyalótaktikában állapodnak majd meg a moszkvai konferencián. Ezeknek a tárgyalásoknak olyan nagy fontosságot tulajdonítanak Londonban, hogy azokon Churchill elnököl.

(NST.) **A hét végén közzétették Londonban a moszkvai hármasértekezletre induló brit küldöttség névsorát.**

A küldöttség élén Lord Beaverbrook anyagbeszerzési miniszter áll, tagjai pedig egyrészt a már Moszkvában lévő katonai csoport szakemberei — Mason altábornagy, MacFarlane, Miles ellentengernagy és Collier helyettes légi marsall —, másrészt a Lord Beaverbrookkal együtt utazó Balfour, a légügyi minisztérium parlamenti államtitkára, Sir Hastings Ismay vezérőrnagy és MacReady vezérőrnagy. Sir Hastings a nemzetvédelmi miniszter mellé rendelt vezérkari tiszt, MacReady pedig a brit birodalmi vezérkar szárnysegéde.

Egyidejüleg közlik, hogy a Harriman bankár vezetése alatt álló egyesültállambeli küldöttség tagjai Harrison Stanley tengernagy, Burn vezérőrnagy és William Bati.

Vedres Márk 70 éves

Színes és mozgalmas művészélet, munkában és eredményekben gazdag évek emlékeivel lelkében, csendes elvonultságban most ülte meg hetvenedik születésnapját *Vedres* Márk, a magyar szobrászművészet elismert és egyik legkiválóbb értéke.

Vedres Márkot a valóban nagy művészekre olyannyira jellemző szerénység mindig visszatartotta attól, hogy zajos ünneplések hőse legyen, kiállításainkon azonban gyakran találkoztunk műveivel. Alkotásaiban örök és maradandó emléket állított művészetének, mely előkelő helyet biztosít számára művészeink sorában.

Vedres korán került külföldre. *Münchenben*, majd *Párisban* tanult, ahol *Rodin* hatása alatt művészete impresszionisztikus irányba terelődött. Ilyen irányú művészi törekvései *Káin* című híres szobrában találtak legjellemzőbb kifejezési formát. Később *Firenzében* telepedett le s Hildebrand körében a festői formakezelésből kiábrándulva a pillanatnyiság szeszélyeitől megtisztított, örök szobrászi törvények érvényét hirdető szobraival életet adott egy egész kis világnak, amelyet ő teremtett meg a maga módján, művészi érzésének életet fakasztó erejével. Hatása nagy volt a fiatalabb szobrásznemzedékre, amely a Kerepesi-temetőben lévő síremlékei szoboralakjainak és kiállításainkra küldött kis bronzszobrainak stílusán nevelődött. Sajnos, idegenben töltött évei alatt nem tudta itthon teljesen betölteni azt a szerepkört, amely tehetsége folytán megillette volna, de így is szobrászatunk megújítói között a legfontosabb helyek egyikét foglalja el.

Vedres korán került külföldre. *Münchenben*, majd *Párisban* tanult, ahol *Rodin* hatása alatt művészete impresszionisztikus irányba terelődött. Ilyen irányú művészi törekvései *Káin* című híres szobrában találtak legjellemzőbb kifejezési formát. Később *Firenzében* telepedett le s Hildebrand körében a festői formakezelésből kiábrándulva a pillanatnyiság szeszélyeitől megtisztított, örök szobrászi törvények érvényét hirdető szobraival életet adott egy egész kis világnak, amelyet ő teremtett meg a maga módján, művészi érzésének életet fakasztó erejével. Hatása nagy volt a fiatalabb szobrásznemzedékre, amely a Kerepesi-temetőben lévő síremlékei szoboralakjainak és kiállításainkra küldött kis bronzszobrainak stílusán nevelődött. Sajnos, idegenben töltött évei alatt nem tudta itthon teljesen betölteni azt a szerepkört, amely tehetsége folytán megillette volna, de így is szobrászatunk megújítói között a legfontosabb helyek egyikét foglalja el.

Teremtő alkotóerejének birtokában, csendes munkásságban lépte át hetvenedik életévének küszöbét, a művészetért rajongók szeretetétől övezve és jókívánatoktól kísérve. **(kb.)**

1941 szept. 16
Kedd
XIX. évf., 211. szám
Szerkesztőség: Budapest, V, Vilmos cs.-út 34
Telefon: 128-536

ESTI KURIR

FŐSZERKESZTŐ: RASSAY KÁROLY

12 fillér
Előfizetési árak
Egy hó 3.20, 3 hó 9.30 P
Kiadóhivatal: V. ker., Vilmos császár-út 34.
Tel.: 112-188, 125-405.

ELŐREHALADTAK A HADMŰVELETEK A KELETI FRONTON

BERLINBEN NEM FOGLALNAK ÁLLÁST A BOLGÁR—SZOVJET FESZÜLTSÉG ÜGYÉBEN

Erélyes intézkedések Bulgáriában az idegen propaganda ellen — Rendkívüli minisztertanács és további letartóztatások Teheránban — A Popolo di Roma szerint az amerikai flotta háborús kiküldetésben van a tengereken

A keleti hadszíntérről a német véderőfőparancsnokság a hadműveletek sikeres előhaladását jelenti. Erős gépesített egységek behatoltak Szentpétervár külső védelmi övezetébe.

A küzdelem nem csökkenő hevességgel folyik az egész arcvonalon. A középső szakaszokon az ellentámadások visszavetését jelenti a Német Távirati Iroda. Ugyancsak eredménytelenek maradtak azok az ellentámadások, amelyekkel Timosenko déli és Vorosilov északi irányból kísérletezett az Ilmen-tó felé.

Odessza ostroma tovább folyik. Itt a szovjet jelentés beismeri, hogy a szövetséges seregek túlerőben vannak.

:::

NAGY ÉRDEKLŐDÉS előzi meg Roosevelt elnök csütörtöki újabb üzenetét a kongresszushoz. Roosevelt egybehívta a törvényhozás egyes csoportjainak vezetőit, állítólag azért, hogy a semlegességi törvény módositásáról tárgyaljon velük. Beavatott körökben tudni vélik, hogy az elnök vagy visszavonja a törvénynek azt az intézkedését, amely kitiltja az Egyesült Államok hajóit a hadiövezetből, vagy törvényjavaslatot nyujt be a kereskedelmi hajók felfegyverzésére.

Roosevelt elnök egyébként beszámolt a hadianyagkölcsönzési törvény alkalmazásáról. Eddig körülbelül 190 millió dollár értékű anyagot juttattak a támogatásban részesülő hadviselő államoknak, behajózásra készen áll 36 millió dollár értékű anyag. Hír szerint az elnök ugyanerre a célra további hatmilliárd dollár megszavazását fogja kérni.

:::

KNOX haditengerészeti miniszter egy gyűlésen felszólalva bejelentette, hogy ezentúl az Egyesült Államok hajóhada oltalmaz meg minden Angliának szánt szállítmányt az Egyesült Államok és Izland között. A hadihajók parancsot kaptak, hogy „elfogják vagy szétrombolják a tengelyhatalmaknak minden feltalálható víz feletti és víz alatti kereskedelemrombolóját."

HARRIMAN, a Moszkvába delegált amerikai bizottság vezetője, Londonba érkezett, ahol elsősorban lord Baeverbrookkal, az angol bizottság vezetőjével, majd Churchill miniszterelnökkel folytatott megbeszéléseket a Szovjet megsegítésére vonatkozó tervekről. Nagybritannia, beavatottak véleménye szerint, minden nélkülözhető hadianyagot átad a Szovjetnek, de egyesek még ezt is keveslik és azon véleményen vannak, hogy a saját védelem rovására is erőteljesebben kell támogatni a Szovjetet.

:::

A DÉLKELETI helyzettel kapcsolatban olyan külföldi hírek láttak napvilágot, amelyek szerint Bulgária részleges mozgósitást rendelt volna el. A Bolgár Távirati Irodát felhatalmazták arra, hogy ezeket a célzatos híreket határozottan cáfolja meg.

:::

A PERZSA SAH mára összehívta a törvényhozást, hogy megegyezést keressen az ellenzékkel.

:::

A JAPÁN pénzügyminiszter beszámolójában közölte, hogy a kínai hadjárat költségei eddig 20 milliárd yent tettek ki. Az államadósság a háború alatt a kétszeresére emelkedett, emberéletben pedig százezer főre tehető Japán veszteségre. Nem kétséges — fűzte hozzá, — hogy ezekért az áldozatokért Kína nyersanyagforrásai és munkaerő tartalékai bőséges kárpótlást fognak nyujtani.

A bolgár-szovjet viszony

(Bud. Tud.) A Neue Zürcher Zeitung berlini tudósítója Bulgária és a Szovjetunió között támadt feszültséggel kapcsolatban jelenti, hogy Berlinben nem foglalnak állást ebben a kérdésben. Német diplomáciai körök szerint számukra csakis a bolgár kormány határozatai mérvadók ebben az ügyben. Ez a magatartás a gyanunak még a legcsekélyebb árnyékát sem veti arra nézve, mintha Berlinben a két ország közötti viszony romlását, vagy akár kiélesedését kivánnák.

Aknára futott és elsüllyedt egy bolgár gőzös a Fekete-tengeren

(NST) A Sipka nevü 3500 tonnás bolgár gőzös hétfőn délután négy órakor Várna és Fuxinograd között aknára futott és azonnal elsüllyedt. A legénységet sikerült megmenteni, csak egy tagja sebesült meg. A gőzös élelmiszert szállitott.

Illetékes szófiai körökben azt mondják, hogy az aknát vagy ellenséges repülőgép dobta le, vagy ellenséges búvárhajó helyezte el az éjszaka folyamán.

(NST) A bolgár főváros rendőrfőnöksége rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében minden robbanó anyagot be kell jelenteni, akár vállalatok, akár magánszemélyek birtokában van ilyen robbanószer. Robbanó anyagok tartása további intézkedésig tilos.

(NST) Az új katonaköteles korosztály bevonulása alkalmából a „Mir" cimü bolgár lap többek között rámutat arra, hogy most elsőizben vonulnak be katonai szolgálatra a felszabadított területek újoncai is. Bulgária most is békeszerető és senki sem gondol arra, hogy a háború a nemzeti kérdések egyetlen megoldása — irja a lap —, de bebizonyosodott, hogy erős hadsereg nélkül a népnek nincs ellenálló ereje, a bolgár nép azonban harcias erényekkel rendelkezik.

Cáfolják a bolgár mozgósítás hírét

A Bolgár Távirati Irodát felhatalmazták arra, hogy határozottan cáfolja meg egy idegen rádió célzatos és rosszindulatú hírét, részleges bolgár mozgósitásról. (MTI)

Tokió és Washington eszmecseréje

Zürich, szeptember 16.

(Bud. Tud.) **Washington és Tokió eszmecseréje — mint a „Neue Zürcher Zeitung" londoni tudósítója jelenti — londoni amerikai körök szerint csak lassan halad előre.**

A japán politika elvi módositására — miként Londonban kijelentik — nagyon kevés remény táplálható. Nem lehet azonban félreismerni, hogy Japán presszziós kísérletei annyiban nehezebbekké váltak, hogy Vladivosztok ugyan igen jelentős és nagyfontosságú kapuja a Szovjetnek, de jelentőségében csökkent azáltal, hogy Nagy-Britannia Amerikával egyetértésben Iránon keresztül biztositott magának utat a Szovjethez.

A lap berlini tudósitója az élénk japán politikai tevékenységgel kapcsolatban megjegyzi, hogy a Japán által kifejtett erős diplomáciai tevékenység tekintetében feltünnek azok a hirek, amelyek a kínai kormánnyal és a washingtoni kormánnyal való tárgyalásokról szólnak. Berlinben nagy figyelemmel kisérik ezeket a híreket, nem adnak azonban hitelt annak a lehetőségnek, hogy érintkezésre kerülhet sor Csungkinggal. Az Egyesült Államokkal folyó japán tárgyalásokról a Wilhelmstrasse, tekintettel arra a rendkivüli egyetértésre, amely Berlin és Tokió között fennáll és amelyre Berlinben megelégedéssel utalnak, kétségkivül értesül.

Beaverbrook távirata

Az angol tankgyárak munkásainak a Szovjet részére is kell dolgozniok

(NST) Lord Beaverbrook anyagbeszerzési miniszter táviratot intézett az angol harckocsigyárak munkásaihoz. A távirat kiemeli a Szovjet-Unionak nyujtott brit támogatás jelentőségét, majd szószerint a következőket mondja: — Mától fogva Nagy-Britannia harckocsigyárainak nemcsak a brit seregek szükségletét kell fedezniök, hanem dolgozniok kell a Szovjet-Unió részére is. September 22-től kezdve kezetek egyheti munkáját a leningrádi, kievi és odesszai védelmi vonalakba küldjük.

Kína új követe Camberrában

(NST) Az ausztráliai kormányhoz kinevezett új kinai nagykövet, Sumo, Camberrában átnyujtotta megbizólevelét. A kinai nagykövet kijelentette, hogy Ausztráliának és Kinának sok közös politikai céljuk van. Ausztrália különben az egyetlen angol dominium, amelyben Kinát külön nagykövet képviseli. Kinán kivül még Japán és az Egyesült Államok is diplomáciai képviseletet tartanak Ausztráliában.

Dentz tábornok Vichybe érkezett

(NST.) Dentz tábornok a keddre virradó éjszaka megérkezett Vichybe. Dentzet, Szíria egykori főbiziosát és a levantei francia hadsereg főparancsnokát, mint ismeretes, az angolok tuszul tartották Jeruzsálemben.

Bereck Sándor közlése szerint 33 koszorút tettek le. „Tankovics János fejezte ki azt az óhajt, hogy Szabó István gazdapárti képviselő ünnepi beszédet mondhasson, ... nagyon heves vitára adott alkalmat, mert első pillanatban azt hitték, hogy Szabó szónoklata pártpolitikai színezetű lesz." Ezért írta Neubauer Ferenc az említett naplójában, hogy úgy kellett „benyomni" a programba ezt a koszorúelhelyezést.

A hivatalos ünnepséget, amelyen az újságok szerint tízezres tömeg volt jelen, az előkelőségek részére rendezett, személyenként 5 koronás, százterítékes bankett zárta be a Korona dísztermében. Azon csak nagyon kevesen vettek részt. Felszólalt Nagy Ferenc, a kerület országgyűlési képviselője, valamint Széchenyi Aladár, aki a „napi politika kérdéseit is bevonta és ezzel nagy visszatetszést keltett".

Ha ismerjük a budapesti Kossuth-szobor körül történteket, hogy mennyi idő, vita után került a Kossuth térre az első – ma Dombóváron lévő – szobor, akkor Kaposváron talán meg lehet említeni, hogy a két tér névcseréje után gondolni kellene Széchenyi István szobrának felállítására is.

VONYÓ JÓZSEF

A dél-dunántúli történeti kutatások fejlesztése

A magyar társadalomban az utóbbi években örvendetes módon megnőtt az érdeklődés nemzeti múltunk izgalmas kérdései iránt. Ez az érdeklődés azonban a nem hivatásos kutatók (köztük szakemberek, történelemtanárok) közül csak keveseket juttat el a levéltárakba, késztet önálló kutatásra. Több – különböző gyökerű, mégis egymást erősítő – probléma származik ebből.

Aligha van ma már olyan vezető történész Magyarországon, aki ne vallaná, hogy valóban reális képet festeni történelmünk egy-egy korszakáról, a társadalom életének egyes területeiről csak úgy lehet, ha az országos tendenciákat nem pusztán központi iratanyagok, országos statisztikák vagy sajtótermékek alapján írják le. Egészséges módon növekszik a törekvés arra, hogy a makroméretekben megrajzolt kép egyes tájegységek sajátos alakzataiból és színeiből álljon össze – a részletek specifikumait is hangsúlyozva. Ezt láthatjuk pl. a gazdaság- és társadalomtörténeti vagy az életmódkutatásban. A politikatörténeti munkák mind gyakrabban vizsgálják, hogyan érvényesült a központi hatalom akarata vidéken, egy-egy párt központi szerveinek döntései a helyi szervezetekben, vagy fordítva: miként befolyásolták a kis egységek, a lakosság egyes csoportjai a centrumok mozgási lehetőségeit. Mindez óriási mértékben megnöveli a színvonalas, úgynevezett helytörténeti kutatás jelentőségét. Az országos történetírás olyan – településtörténeti vagy regionális – munkák sokaságát igényli, amelyek megbízható alapot nyújtanak a szintézisek megfogalmazásához. A dél-dunántúli régióban számtalan olyan könyv és tanulmány jelent már meg eddig is (köztük nagydoktori és kandidátusi disszertációk), melyek országos elismerésben részesültek. A kutatók száma azonban túlzottan kevés. Józse-

5. Nagyrésze művész legyen, csak kisebb része laikus, lehet műépítész, festő, esztéta;
6. 200 000 koronánál nagyobb díj esetén külföldi zsűritag is legyen."

A kaposvári szobor elbírálására Bezerédy Gyula szobrászművészt, Kopits lakótársát és Fittler Kamill műépítészt kérték fel. Hogy a 30 000 koronás pályadíj összegének nagyságát megítélhessük, az akkori árakból álljon itt néhány mutatóba: egy újság 4 fillérbe került. A szobor leleplezésének idején megnyílt kaposvári színházban az első sorban 4 korona volt a jegy, a karzaton 40 fillér. Egy báli belépőjegyért 60 fillért kértek. Banketten 5, a kisgazdák által rendezett ebéden 1 koronát kellett fizetni. Egy átlagos zsebórát már 5 koronáért lehetett venni . . .

A Kossuth-szobor zsűrizése után az ünnepi leleplezés időpontjának, programjának megállapítása következett. Az újság írta: „A torony alatt már régóta azzal a kedvenc tervvel foglalkoznak, hogy az új színház megnyitása essék egybe Kopits János Kossuth szobrának leleplezési ünnepségével. A közel 300 000 koronába kerülő színházat a rokonzsűri fényes staffázsnak (jelentése: díszítés) véli Kopits János sápkóros, rozzant alkotásához (keserves pótadóból gyúrt, nyomorék szoborhoz)."

A város képviselőtestülete 1911. július 6-án előbb abban a kérdésben döntött, hogy a leleplezés előtt legyen a színház ünnepélyes megnyitása. Két dátum jött számításba: a Lajos névnap, vagyis augusztus 25., illetve Kossuth halálának évfordulója, szeptember 20. Az augusztusi nap azért nem lett jó, mert a színház építését nem tudták befejezni. Közben viszont Németh István polgármester megbetegedett, sőt szeptember 24-én meghalt. A leleplezést szeptember 4-re tűzték ki.

A szobor talapzatának faragott kövei május 23-án megérkeztek, s hozzákezdtek felépítéséhez. Le kellett bontani a téren fakerítéssel körülvett régebbi honvédemlékoszlopot. Városi határozattal az addigi Széchenyi tér nevét felcserélték Kossuthéval.

Száztagú bizottságot szerveztek az ünnepség rendezésére, erre a célra 3000 koronát szavaztak meg. Az összeg egyik felét díszítésre, pódiumok építésére, a másikat a vendégek fogadására és ellátására szánták. A bizottságban a tagok nagy része nem dolgozott. Két pódiumot állítottak fel: az egyiket a szoborral szemben a vendégeknek, a másikat a városháza elé a dalárda számára. A tér közepén álló ívlámpát elvitték a színház elé, kettőt a Korona utca (mai Ady Endre u.) végéről helyeztek át. Az ünnepség rendje a következő volt:

1) Makfalvay Géza főispán megnyitója.
2) A Postásdalárda elénekli a Szózatot.
3) Papp Kálmán árvaszéki ülnök elmondja az avatóbeszédet.
4) Mozsgay Gyula elszavalja az általa ez alkalomra írt versét.
5) Kacskovics Lajos alispán átveszi a szobrot.
6) A koszorúk elhelyezése, amelynek sorrendje:
   a) képviselőház,
   b) Nemzeti Munkapárt,
   c) Függetlenségi 48-as párt,
   d) a főváros,
   e) a megyék,
   f) az Országos Függetlenségi 48-as Gazdapárt,
   g) intézmények stb.

alkalmaktól a hivatalos tényezők távolmaradtak. A milleniumtól az első világháborúig tartó korszakban az ország legtöbb emlékműve Kossuth Lajos megörökítését szolgálta" – írta Magyar Lajos. Másutt is közadakozásból teremtették elő a szobrok költségének fedezetét. „A helyi gyűjtés megindult, különböző rendezvények követik egymást, táncmulatság, hangverseny, irodalmi est, műkedvelő előadás, cirkusz, kiállítás, sorsolás. Néhány éven át folyik a gyűjtés, ha az összeg nem elég, a város kiegészíti."

A kaposvári szoborra a város azonnal 5000, a megye 3000 koronát szavazott meg. Az volt a cél, hogy a 30 000 koronával díjazandó nyertes pályázat összegét helyi gyűjtésből hozzák össze. Az első nagy vitát és bírálatot az váltotta ki, hogy a közadakozás helyett pótadót vetettek ki.

A gyűjtő- mellett egy szoborbizottságot is létrehoztak 1904-ben. Tagjai lettek: Bakonyi Ferenc, Csorba Ede, Csondor Sándor, Darnay Béla, Hagelmann Károly, Kapotsfy Jenő, Kemény Samu, Kovács József, Leposics Ignác, Szabados Imre, Szarka János. Később beválasztották Rippl-Rónai Józsefet, ő azonban erről a tisztségről lemondott, mert „sokallta az atyafiságot". Az atyafiság az ún. rokonzsűri. Három szobrászművésznek adtak megbízást: a Firenzében élő Vedres Márknak, Kallós Edének és a kaposvári származású Kopits Jánosnak. Ő az, akinek hat rokona volt a gyűjtőbizottságban. Maga a szoborbizottság éveken át nem is működött, szerepét a gyűjtőbizottság vette át.

Amíg a kezdeményezéstől eltelt kilenc év után a döntés megszületett, a szobor körül viták folytak a lapokban. Sajtóperek zajlottak, nyílttéri megjegyzések jelentek meg, sértegetések hangzottak el. Ezeket abban az időben „kanapéprocesseknek" nevezték (olyan vita, amit a felek kényelmes karosszékből vívnak egymással).

Az akkori sajtóban olvasható: „Kallós Ede terve igen kiváló, de Vedres Márk munkája olyan magasan áll a másik kettő fölött, hogy nem lehet kétséges, ez a nagyrahivatott művész fogja kapni a megbízást." És mi történt? *A Kossuth szobor legújabb botránya* című cikk szerint: „A kaposvári pótadós Kossuth szobor körül kifejlődött botránynak csak nem akar vége szakadni. A legelső és legnagyobb botránya az volt, hogy a 6 tagból álló rokonzsűri a szoborbizottság másik 15 tagjának mellőzésével, egész egyszerűen a legsilányabb szobrot ítélte méltónak a kivitelezésre, csak azért, hogy Kopits János lehessen a győztes. Majd azzal tetézte a botrányt, hogy Kopitsnak már közel 20 000 koronás előleget utalt ki, még mielőtt a megkorrigált szobrát újból bemutatta volna a rokonzsűrinek. Tudvalevő az is, hogy a Florenzben élő Vedres Márk jeles szobrászról úgy ítélt a rokonzsűri, hogy az ő alkotása a kivitelre semmilyen körülmények között sem alkalmas, így az előre biztosított 1000 Koronát sem utalta ki neki. Vedres fellebbezett, mire Németh István megvette Vedres szoborművét 1000 Koronáért a városnak."

Nemcsak Kaposváron, hanem egyebütt is voltak hasonló vitás döntések, mert azt is olvashatjuk: „A zalaegerszegi Csányi szobor hasonló rokonzsűrije hatására is arra kényszerültek a művészek, hogy tömörüljenek és kívánságaikat így összegezzék:

1. Legtöbb művész Budapesten lakik, a bírálat és kiállítás Budapesten legyen;
2. Minden pályázat legyen titkos és jeligés;
3. Legrövidebb idő alatt hozzák meg a döntést;
4. Legalább 12 tagja legyen a zsűrinek;

VEDRES MÁRK szobrász

Somogy XV. évf. 4.sz. 1987

SZILLI GYULA

A kaposvári Kossuth-szobor avatása

1911. szeptember 4-én leplezték le a kaposvári Kossuth-szobrot. Egy naplóban erről a következőket olvastam: „Kaposvárnak 1911 évi szeptember 4,–8,–9,–11. iki napjai nagy napok voltak. Akkor leplezték le a Kossuth szobrot, – nyílt meg a színház, a Turul* szálloda is, – amelyhez később a mozgalom annyi eseménye fűződött. Egyenlőre még a Koronánál** tartottunk és megállapítván azt, hogy a hivatalos körök és a függetlenségi párt, amely utóbbi éppen olyan reakciós volt legalább, mint a munkáspárti uralom, illetve azon is túltett, a szoborleleplezést teljesen városi és megyei ügynek tekintve, pontos programot készítettek, abba a kisgazda egyesületet és a pártot nem vették be és a Korona emeleti nagytermében 5 koronás drága bankettet rendeztek. Ezt megtudva, akcióba léptünk és Tankoviccsal és Domjánnal karöltve, egyrészt benyomtuk akarva, nem akarva a hivatalos programba Szabó István koszorú letételét, és ahhoz fűződve megrendeltünk ezer emberre egy 1 koronás pörkölt bankettet a Korona földszinti termébe. Terveink fényesen beváltak, a sok vidéki, aki hivatalosan be volt rendelve, vagy bejött hívásunkra, ellepte a város főterét és Szabó Istvánt, aki rövid, de igen lelkes beszédet tartott, nagy ünneplésben részesítette. Aztán bevonultunk a Korona földszinti éttermébe, ahol ember emberhátán tolongott, eljöttek a kaposvári szocik is, Szabados Zádorral és a szerény ebéd elfogyasztása után Szabó nagy beszédet tartott óriási lelkesedés mellett és Szabados igyekezett a mozgalmat a szocializmus felé terelni." (Neubauer Ferenc kézírása.)

A mozgalmon a Nagyatádi Szabó István vezette Kisgazdapártot kell érteni, amely létrehozta az említett Turul Szálló Fő (ma: Május 1.) utcai emeletén a Kisgazda és Kisiparos Takarékpénztárt.

A köztéren álló Kossuth-szobrok közül a kaposvári a 72. A régi Magyarország területén összesen 102 ilyen szobor volt. Zala, Győr-Sopron és Komárom megyékben nincs. Az első Kossuth-szobrot, Kiss György alkotását, 1894-ben megyénkben Siómaroson ((a mai Balatonszabadiban) állították fel.

Kaposvár város képviselőtestülete a 128/1902. számú közgyűlési határozatával döntött akként, hogy itt is állítanak fel szobrot. Lényege volt a határozatnak, hogy a szükséges pénzt az országban szokásos módon, *közadakozásból* szedjék össze. Ebből a célból a városi közgyűlés egy gyűjtőbizottságot alakított. Tagjai: Kacskovics Lajos alispán, Németh István polgármester, Sipos Géza főjegyző, Lencz Sándor és Gáspár Gyula építészek, Gulyás Ferenc tanfelügyelő, Scholcz Gyula műszaki tanácsos, Bereczk Sándor, Kemény Samu és Madarász Sándor.

„A Kossuth szobor mozgalom élére a Függetlenségi 48-as párt állott. Bár vezére Kossuth most hazatért Ferenc fia lett, a megalkuvó politikát folytató ellenzéki párt jogtalanul hirdette magát a kossuthi eszmék örökösének. Kossuth halála után kultuszának terjesztését a kormány nem gátolta és megelégedett azzal, hogy ünnepélyes

*Turul = a mai Dorottya Szálló

**Korona = a mai Kapos Hotel

az első szakaszban csup
jetunió és az Egyesül
haderejének felső léts
szabja meg mégpedi
főben.

A nyugati terv ezek
első szakaszra semmiféle re
lési intézkedést nem irányoz elő.
Hiszen a Szovjetunió fegyveres erőit a legutóbb bejelentett leszerelési intézkedés keretében már 2 423 000 főre csökkentik, az Egyesült Államok hadserejének létszáma pedig a Statesman's Yearbook 1959. évi kiadása szerint 2 611 000. A nyugati terv nem állapít meg felső létszámhatárokat Anglia és Franciaország számára. S tekintve, hogy De Gaulle legutóbbi algériai beszédében határozottan kijelentette, hogy katonai eszközökkel igyekszik befejezni az algériai háborút, világos, hogy nem járulhat hozzá hadseregének csökkentéséhez. Ezért az Atlanti Szövetség szakértői végül is úgy döntöttek, hogy *egyszerűen törlik a javaslatból a francia* — s bizonyára, hogy a dolog ne legyen annyira feltűnő —, ezzel együtt az angol hadsereg csökkentésére vonatkozó számokat.

Kétségtelenül nehezíti majd az eredményes munkát a genfi tárgyalásokon az is, hogy *a nyugati*

1960.

kezdődik, joggal tenc
megállapítást. *Hiszen az a tény, hogy első ízben, a leszerelési bizottságok történetében egyenlő számban ülnek össze a szocialista országok és a NATO-államok képviselői, feltétlenül eredményesebbé teheti a tanácskozásokat. Emellett a világpolitikai porondon továbbra is erőteljesen hatnak azok a tényezők — ezek között elsősorban a szocialista országok erőfölénye — amelyek létrehozták a genfi tanácskozást. A szovjet leszerelési tervezet rendkívüli népszerűséget keltett a nyugati közvélemény körében is, a nyugati közvélemény minden bizonnyal erőteljes nyomást gyakorol majd a leszerelési tárgyalásokon részt vevő nyugati küldöttekre. Ezért tekinthetünk tehát bizakodással és reménységgel a leszerelés ellenfeleinek aktivizálódása ellenére is, a ma kezdődő genfi tárgyalások elé.*

Árkus István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Vedres Márk
NÉPSZABADSÁG

1960 MAR 15.

Kajáért;

II. A kormány a m

a Kossuth-díj **I. fokozatával**
és a vele járó 50 000 forintos pénzjutalommal tüntette ki

Vedres Márk
Kossuth-díjas szobrászművészt
az utóbbi évtizedben kifejtett munkásságáért, különösen az 1959-ben befejezett, **Békekút** című alkotásáért;

Weiner Leó
Kossuth-díjas zeneszerzőt
a magyar kamarazene-kultúra ápolásáért;

A lágerbeli valóság már önmagában is abszurd; de még feszültebb lett a képtelensége attól, hogy az ott lakók szüntelenül tusakodtak korábbi otthoni létük sok emlékével meg a hazai jelenről összefantáziált képekkel.

Örkény észlelte és éreztette a lágertudatnak ezt a különös imbolygását: „... áll-e még a Nagymező utca a mulatókkal meg azzal a furcsa bolttal, ahol szivacsot árultak... Az újság megírta, hogy kiégett a Vár, felrobbantak a hidak, Csepel romokban áll... Mi az, hogy rom? Olyan mint Visegrád? Milyen egy romba dőlt ország, és milyen az, amikor újjáépítenek? Vajon hová lett a Szép utca és a Thököly út, a Keleti meg a híd Tahinál? Vajon hová lettél és milyen leszel, Budapest, Dunántúl, Magyarország?"

Hadifogoly dramaturgia

A háromszoros irrealitás, ami a lágerlakókat gyötörte, de éltette is, összegeződött egyszer-egyszer, a tábori színielőadások fantasztikumában. Maga a színpad is a csodák csodája volt. Mert Rozsnyainak, az Arizona tulajdonosának nem volt vicc gépesíteni a mulatóját a pénzéért. De miből és hogy mesterkedték össze ennek a lágerbeli párját „süllyesztett zenekarral, a négy önműködő függönnyel, a kétszázhúsz kosztümmel, a négy reflektorral, a vetített díszletekkel..." (Ezt is Beamter Bubi sorolta így el.)

Manapság, mikor az öntevékeny színjátszás országszerte haldoklóban van, kettős figyelemmel olvassuk, mit írt Örkény a lágerbeli előadásokat összehozó közös buzgalomról: „Egy öreg statisztikus kiszámította, hogy egy közönséges színházi előadás százhetven embernek adott munkát... Fúrnak, faragnak, festenek, rajzolnak, vésnek, csiszolnak — még kézimunkáznak is. Nem bolondos bibelődők ezek, nem habókos időtöltők, akiktől hemzseg minden hadifogolyregény. Ezeket szent cél fűti, valami közös akarás..."

Örkény későbbi drámairói pályájának alakulásában valószínűleg része volt a lágerbeli előadások tanulságainak. Milyen dramaturgiával dolgozik egy alkalmi darabgyártó? S a még fontosabb kérdés: mivé áll össze egy előadás a néző fejében?

A szerzők iparkodtak haladó szellemű előadásokat összehozni. Ez nagyjából sikerült is. A realizmus esztétikai követelménye viszont nem nagyon háborgatta őket.

„Az egyik kievi táborban a magyar színház A munka himnuszá-val indult meg. A kovácsműhelyből felcipelték a színpadra az üllőt, és három munkás verte rajta a vasat. Így kezdődött a darab. Később megjelent három kisördög, vörös pokrócokba öltözve, és csipkedték, bosszantották, szurkálták a munkásokat. A szerző azt mondta, hogy az ördögöcskék a tőkéseket jelentik, de ez nem tűnt fel senkinek, s a közönség kitűnően szórakozott. A jelenet vége az volt, hogy bejött egy vöröskatona, és konzervdobozból csinált szuronyával kihajtotta az ördögfiókákat, aztán a munkásokkal együtt énekelte az Internacionálét. A közönség kétszer is kitapsolta a szerzőt, egy zalaszentgróti fűszerest, aki rettenetesen boldog volt." Örkény fűzte hozzá a beszámolóhoz azt a sejtését, hogy a szerző „valószínűleg annak örült, hogy senki se firtatja, mit jelent valójában a színdarab." Én úgy vélem, hogy az alapképlet teljesen egyértelmű: az ördögfiókák helyébe mindenki behelyettesíthető, aki nem szereti a munkásokat, s akiket ezért nem szeret a vöröskatona. Ez elég is volt akkor és ott a feddhetetlen sikerhez.

Egy alkalmi jelenetről a rendezője tömören ennyit mondott: „Május elsejét ünnepeltük, erről szólt ez a jelenet, szerepelt benne két munkás, mágnások, grófok, katonák, tüntetők. Sem a tartalom, sem a szöveg nem érdekes. Inkább jelkép volt, mint színdarab." B. J., a két elemit végzett segédmunkás azonban így fejtette meg és ki a darab lényegét, tanúsítva, hogy talán magánál a rendezőnél is helyesebben értelmezte a látottakat:

„Tömegeltek a népek május elsején, mert dolgozni kellett nekik akkor is. Kényszermunka volt. A gép, amin dolgoztak, nem volt igazi, nem csinált semmit, csak forgatni kellett, de az is fárasztó. Azt mondja a zászlós(?): ez kibírhatatlan, meg a másik: nem bírom tovább, meg így. A zászlós mondta még az adogatónak, hogy ezeknek ugyan hiába beszélsz, mert amazok ettek-ittak, nevettek, márpedig megjöttek a tüntetők, és a végén ki tudták szúrni a vörös zászlót. Szóltak a karhatalomnak, verje szét a tömeget, hogy tudják forgatni a gépet. A bankár szólt a karhatalomnak, de a végén annyira ment, hogy megfogták a bankárt és elvitték, mert intézkedni akart a háború felől. Kiabált erősen, de csak vitték, és azután csak álltak és daloltak. Ez volt a vége a dolognak."

B. J., a naiv műitész összezavarja a színpadi és a színpadon kívüli szerepeket. Az egyik elégedetlen munkást csak zászlósnak tudja látni, a katonai rangja szerint. Ő viszont azt érzi hiánynak, hogy a küzdelem tárgya, a gép nem igazi, csak színpadi tákolmány, ami akkor sem produkál semmit, ha forgatják. De a *ki van ki ellen* fő kérdését végig figyeli. Hogy mit énekelnek a végén, az már neki nem is fontos. Minden rendbejött, s arra úgyis énekelni kell valamit.

Az üzem

A lágerbeli interjúk sok új, fantasztikus elemmel gazdagították Örkény valóságismeretét. Honnan is tudhatta volna addig például, hogy egy óriási zsírraktár — a németeknek szánt vagonrakományokkal — föl tud robbanni, vagy hogy Bukarest legelőkelőbb bordélyának kik voltak a törzsvendégei. (A zsírraktár-szabotázsról egy volt kisnyilas számolt be neki, a kuplerájról egy kommunista pártmunkás.)

De az effajta paradoxonok befogadására már megedzette őt korábbi civil-sorsa.

Professzora, a vegyészmérnöki oklevelek kiosztása után, vendéglői baráti pótvizsgán ezt a kérdést tette föl neki: „Mi a technikai ösztön egyik jellemzője?" S ő rávágta: „A tiszta realizmus." Ez nem írói programnyilatkozat volt, csupán szertartásosan ironikus szöveg a professzor ínyenc szájaíze szerint. De hogy mennyire ironikus ez a realizmus, azt akkor tapasztalta meg, mikor a Berend Mór és társa vállalat főmérnökeként először szemlélte meg munkahelyét, a műanyaggyárat.

Már akkor — az 1930-as években — tudták: „Egy új világ van épülőben, csupa műanyagból". Örkény képzeletét is meglódítja, hogy Berend úr, aki saját megállapítása szerint „nem rossz emberismerő", a jövő főmérnökeként alkalmazta őt.

„Égbenyúló kémények, transzmissziók! Meg-megrendülő föld, a hidraulikus présekiszonyú dördülései alatt! Szellős géptermek, szorgos munkáskezek s a te kristálytiszta logikád, Technika! Hűtőtornyok gőzölő ködsüvege, ziháló tolatómozdonyok, csak postabélyegekről ismert nevek a ragcédulákon, Venezuela, Hong Kong és Mexikó! Munkásfürdők, márványfalú orvosi rendelők, piros pettyes óriási gumilabdák a napközi otthonokban..."

Nem ezt találta. Ezt csak számon kérte a berendmóri valóságon, egy vedlett emeletes házon. „A szomszéd tyúkjai kapirgáltak az udvaron. A földszinten raktár, néhány kimustrált, ócska géppel s egy korlátja törött falépcsővel, mely az emeletre vitt." A főmérnöki iroda: A szűk, homályos helyiségben egymás hegyén-hátán iratok, mintatárgyak, présformák, ételmaradékok, vegyszerek. Akkora volt a rendetlenség, hogy azt nem lehetett egyszerre csinálni; vasszorgalommal, nap mint nap, hozzá kellett tenni valamit."

Itt tárult fel a műanyag jövője, egymásra licitáló tárgyak képében. „Csodálatos formájú és meghökkentő rendeltetésű tárgyak kerültek elő. Lehel kürtje, melybe pralinét lehetett csomagolni. Szent István koronája egy púderes doboz tetején. Egy esernyőnyél, melynek gyíkformája volt. E gyíkocska kitátotta száját, s még nyelvét is mozgatni tudta föl és alá. Egy szív alakú irrigátortartály, egy csokor beleprészelt nefelejccsel, egy fülpiszkáló, mely madárfejben végződött, és a csőre közt hozta ki a fülzsírt, aztán egy gyerekbili, ezzel a domborművű felirattal: „Nyomd meg!"

Nem a technikai ösztönnek, hanem az üzleteinek a „tiszta realizmusát" testesítették meg ezek a blőd tágyak. Ezeket el lehetett adni. (És el is lehet. A bazárokban hihetetlen számban kelnek el műanyagba átmentett biedermeier giccsek.)

De végül is a műanyag tárgyaknak ez a parádéja csupán csendélet volt, s az soha nem lehet olyan groteszk, mint egy emberi helyzet. Például az új főmérnöké, aki a körömlakkszagú műhelyben ablakot akar nyittatni, majd megkérdezi, hogy hol a tusoló. S miután egy munkáslány kikacagja ezért, ő programbeszédet rögtönöz:

„Nem bocsátok el senkit, sőt, hamarosan munkáskezekre lesz szükség. A műanyagoké a jövő... Kijelentettem, hogy lesz szellőzőberendezés, tusoló, egészséges világítás, állandó rádiózene, mert zenére — a tudomány legújabb megállapítása szerint — könnyebben és jobban megy a munka."

A vedlett műanyaggyárban ez az expozé majdnem megnyeri az abszurditás első díját. De aztán mégis megelőzi az új főmérnöknek egy kérdése, mikor megmondják neki, hogy az egyik csomagolónő, Klauziuszné nem reggelizett:

„— És miért nem reggelizett? Már fél tizenegy."

1021 Vedres Márk, szobrászművész, Kossuth-díjas művész

VEDRES

Furulyázó fiú (1904)

Amikor 1910-ben a legifjabb képzőművész nemzedék „*Nyolcak*" néven táborba szerveződött, kiderült: a nyolc festő mellett nincs szobrász. Így került közéjük a vendégként meghívott *Vedres Márk*.

Mit tükröz ez az epizód? Mindenekelőtt azt, hogy a század eleji Magyarországon, Tisza István Magyarországán a (társadalomban is) változást akaró, és (a művészetben legalábbis) változtatni tudó festők akadtak, hasonló szellemiségű szobrász azonban jószerivel csak kettő volt: *Fémes Beck Vilmos* és Vedres Márk. Ők is csak némi jóakarattal nevezhetők hasonló szellemiségűeknek. Hiszen a fiatal Vedres Márk — németországi és párizsi tanulmányutak után — akkor éppen Olaszországban élt. Onnan küldte haza szobrait. Ezekkel a hazaküldött szobrokkal szerepelt kilencedikként a Nyolcak kiállításán.

Magángyűjteményekben látott szobrai alapján fedezte fel őt, és írt róla a Nyolcak fő patrónusa, *Bölöni György*.

Bölöni — több mint hatvan év távlatából nyugodtan mondhatjuk — pontosan fogalmazott. Jól látta meg Vedres jelentőségét. Nemcsak a jelenséget, hanem az okát is. Azt tudniillik, hogy a millenniumi mecénatúra és a millenniumi ízlés emlékműszobrászata nem szobrászat. „*Hogy belső lelki kényszer alatt meglátott dolog kipattanása legyen nálunk a szobor . . . ilyen fölsőbbrendű célokkal a mi szobrászaink még meg nem barátkoztak.*" Ilyen környezetben, ilyen környezet ellenében tehát „*ma egyetlen komoly emberünk jöhet e pompás területen számításba: Vedres Márk.*"

Óvatos — a viszonylatokat plasztikusan érzékeltető — az érvelés. Mert tény: az akkori Vedres Márk még elsősorban tagadás volt. Nem vállalta a hazafiaskodást és a millenniumi emlékmű-szobrászatot. De nem vállalta — akkor még — a modernséget sem. A Nyolcak legjelentősebb festő tagjai Cézanne bűvöletében (s Gauguin, Van Gogh vad színeinek ismeretében, a kubizmus forradalmának tudatában) formálták valóban modern, minden ízében huszadik századi piktúrájukat. Ezzel szemben Vedres — az impresszionizmustól megkísértett *Rodin* tanulmányozása után — éppen a szintén Firenzében időző *Hildebrand*nak, a német

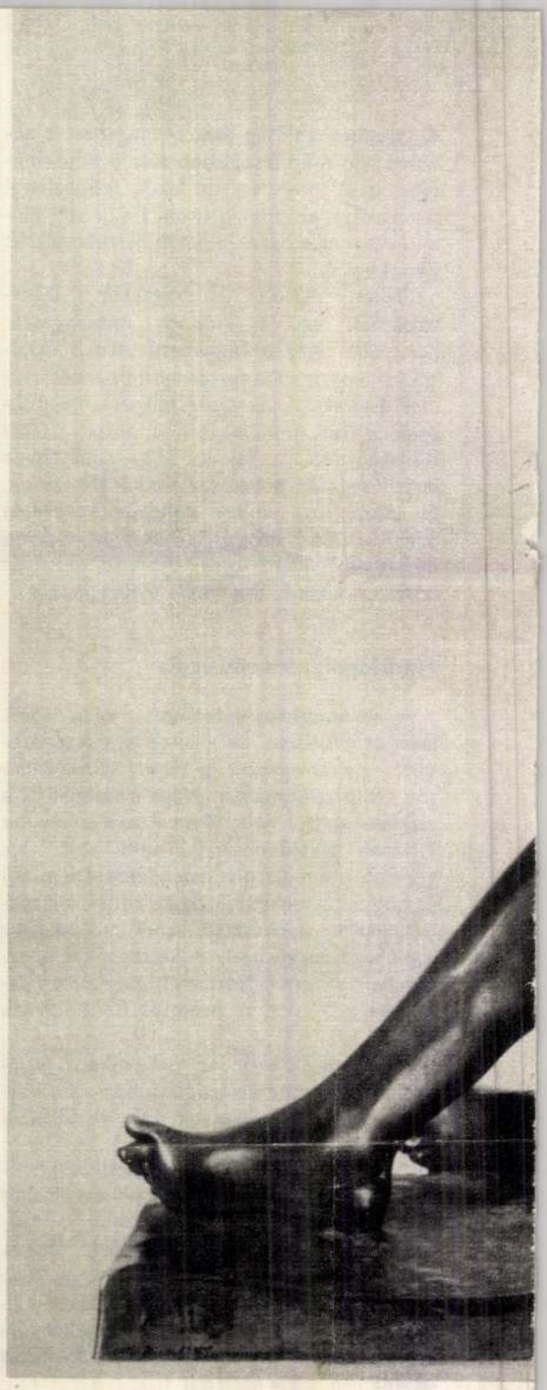

Éneklő fiú (1903)

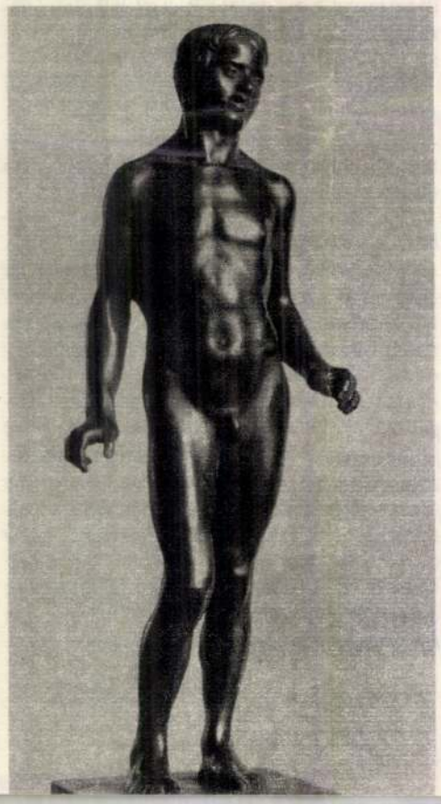

Ülő akt (1930)

1935-ben újra — most már végérvényesen — hazatér. Művészete megint megváltozik. Nem is annyira változás következik be, mint inkább szintézis. Új egységre lép a tízes évek klasszicizmusa és a groteszk fintorokat, formákat és mozdulatokat is produkáló kubizmus. Ebből az ötvöződésből születik meg a negyvenes években Vedres fanyar formavilága. Mintha az egyre keserűbbé váló élettől — s a valóban árnyékba boruló világtól — csömörlenének meg ezek a megeresztkedő húsú alakok, akikben végképp eltűnni látszik az ifjúság minden bajért és nehézségért kárpótló szépsége.

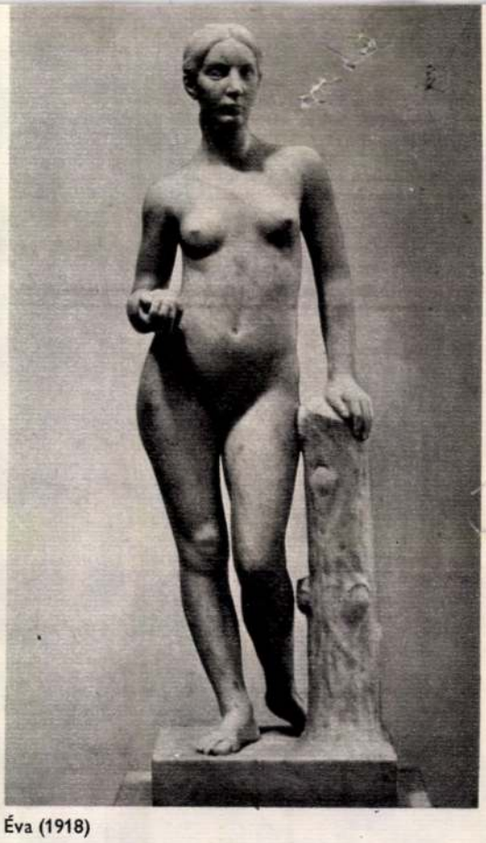

Éva (1918)

Fekvő akt (1930 után)

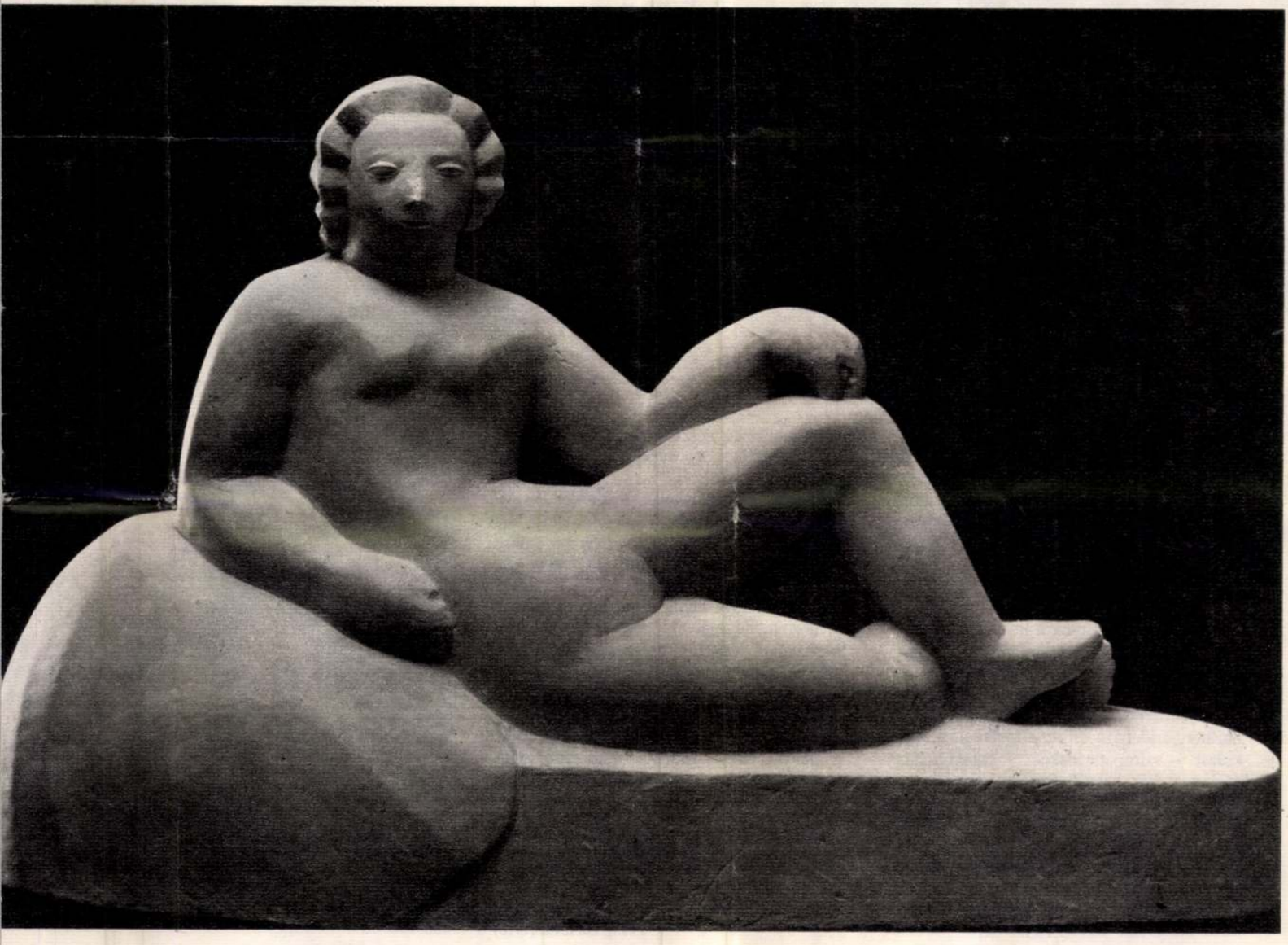

Fuvolázó fiú (1910 előtt) PETRÁS ISTVÁN FELVÉTELEI

klasszicizmus egyik vezéregyéniségének hatása alá kerül. Így születnek a tízes évek minden sablontól mentes, ám a szobrászat hagyományos keretei között maradó ábrázolásai: szinte kizárólag aktok, inkább kecses, mint nyúlánk, inkább hűvös, mint elegáns mozdulatú alakok.

Modernné majd csak a húszas évek derekán válik Vedres Márknak nem millenniumi, nem hivatalos, nem akadémikus művészete. Akkor megint Olaszországban él. Azért megint, mert az első világháború kitörésekor hazatér, s idehaza éli át a forradalmi átalakulást — szimpatizánsként s baráti szövetségben a kor haladó értelmiségével. 1919-ben főiskolai tanárrá nevezik ki. Ezért az ellenforradalom győzelme után háttérbe szorulással kell fizetnie. Iparművészeti munkákból él 1925-ig, amikor ismét Firenzében telepedik le.

A húszas évek második felében meginduló lassú átalakulás után, 1930 körül változik meg művészete. A kubisták hatása alá kerül, nem kis részben egy párizsi utazás nyomán, s lesz méltó társuk a kubizmus tanulságaihoz közelítő Nyolcaknak. Olaszországban készült és a szintetikus kubizmus feldolgozásáról tanúskodó művei, az érett Vedres Márk talán legmaradandóbb munkái, itthon alig ismertek. Csak négy évvel ezelőtt kerültek Magyarországra. Pedig a tömbszerű formák virtuóz méltóságában egyszerre érződik a Firenzében elsajátított klasszikus szobrászati örökség, a fiatalabb kortárs, *Medgyessy* művészetében kiteljesedő rusztikusság s a háború utáni Európának Picasso festményeiben is megfigyelhető klasszicizmusa, amely azt sejteti: ekkora öldöklés után többé nem lehet felhőtlen az emberiség fölé boruló ég.

Olaszországban sem él jól: anyagi gondjai vannak, a gazdasági válság pedig üzleti vállalkozását is csődbe juttatja. Ezért aztán

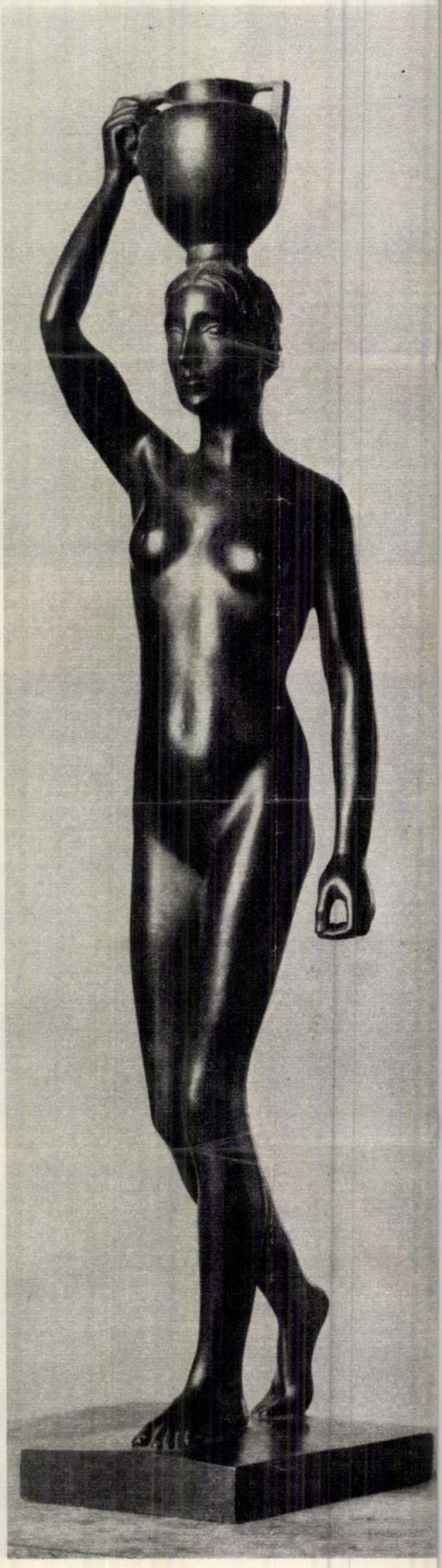

Leány korsóval (1916)

Versmondás márciusi fényben

Reggelre tova tűntek a szürke felhők, már csak a szétszórt foszlányokat kergette a pajkos, fürge szél. S az udvaron fénylett a tavasz. Az első óra szünetében három lány összekacsintott, s leszaladt a kertbe. Megbújtak egy zugban és körültáncolta őket a napsugár. Egyikük Lovagi Etelka, a toronyi tanítónő, kinyitotta a verseskötetet és szavalni kezdett: „A tavaszhoz. — Ifjú lánya a vén télnek — Kedves kikelet, — Hol maradsz? mért nem jelensz meg — A világ felett?"

— De hiszen már itt van! — mondta a fiú, aki utánuk szökött. — Petőfit olvastok? Ugy is kell, ő március költője, a fiatalság poétája ...

Nem mondhatta tovább, lepisszegték.

S mindez messze történt, a nyugati határszélen, a Vas megyei Velemben az első tavaszi napokon. Nemrégen épült az új művelődési ház, de nem csupán a falusiak szórakozására! Innen az egész megyére szétárad a tudás fénye. Fiatal pedagógusok és KISZ-titkárok egy-egy hetes rögtönzött tanfolyamra mennek Velembe, hogy eredményesen munkálkodjanak a Felszabadulási Kulturális Szemlén. Előbb a szinjátszók hallgattak érdekes előadásokat az olvasópróbáról, a jellemábrázolásról, a maszkirozásról, versmondásról. Később a tánccsoportok vezetői adnak egymásnak itt találkozót.

Katzler Antal, a megyei KISZ-bizottság munkatársa mondotta, hogy a különböző ifjúsági együttesek közül mintegy százhatvanan neveztek a szemlére — ebből 70 tánccsoport és 35 az énekkar. Csak a körmendi járás 40 községből 36 küldötte el képviselőit a körzeti döntőkre.

Gede Márton

gyűjtögető"-brigád

kerülő vörös csillagot szereli

A szalvéta, a bélyeg, a gyufacímke után vajon mi lesz, amire a szenvedélyes gyűjtők figyelme és szorgalma irányul? Ugye, nagyon nehéz választ adni. Legalább annyira, mint ha azt kérdezné valaki, mennyien tartoznak a „gyűjtögetők" népes táborába. Csak azt lehet mondani, sokan. És erről a Kontaktagyárban is könnyű megyőződni. A villanyszerelő műhelyben a satupad végében a falon meglehetősen gazdag címke-gyűjtemény található. Gazdája: *Keresztes István* a villanyszerelő ifjúsági brigád vezetője. Mosolyogva meséli el a történetét:

— Nemcsak én gyűjtöm, az egész brigád. Ebben is egységesen cselekszünk.

— Még miben?

— Ugyszólván mindenben. Ha például jelvényt gyűjtenének, akkor a közeli napokban valamennyien gazdagadnánk. Egységesen elhatároztuk, hogy megszerezzük, s most úgy hírlik, hogy a hónap utolsó napján megkapjuk az „Ifjúság a szocializmusért" próba jelvényét. Igaz, ez nem olyan lesz, mint a többi, sokkal értékesebb, hiszen megdolgoztunk érte.

Másik fiatal villanyszerelő, az időközben megérkező *Galla János* mondja el, hogyan teljesítették a próba feltételeit.

— Talán legjobb a hajólámpákkal kezdeni — fordul a brigádvezetőhöz, aki helyeslően bólint. — *Ezeket a hajólámpákat — pontosan 300 darabot — társadalmi munkában szereltük össze. Nem akarom túlbecsülni magunkat, de valóban nagy figyelmet igényel ez, hiszen rengeteg alkatrészből áll, s rendkivül munkaigényes.*

— Egyébként nem itt végzik ezt a munkafolyamatot?

— Nem. A mi „beugrásunkra" azért került sor, mert a III-as szerelde kicsit lemaradt, veszélyben volt a terveliesítés. De végül is sikerült határidőre elkésziteni a hajólámpákat.

— Ezzel teljesítették a 20 óra társadalmi munkát?

— Többet annál. Ám ezenkivül még vállaltunk társadalmi munkát. Elkészítettük a KISZ falujságtábla villanyvilágitását és a gyáréplet homlokzatára kerülő vörös csillag szerelését is mi végezzük. Ha mindezt összevetjük, sokkal többet végeztünk húsz óránál.

A villanyszerelő brigád tagjai nemcsak a társadalmi munkában jeleskednek, hanem másban is. *Keresztes István* és *Galla János* mindent megtesz azért, hogy elnyerje a „Szakma ifjú mestere" címet.

— A gyakorlati vizsgán már sikeresen túl vagyunk — mondja a brigádvezető. — *A szerszámszerkesztés világitását és az új garázs acélpáncél vezetékének sze-*

Tizennégyezren próbáztak már Baranyában

(Folytatás az első oldalról.)

ie engedjük elsikkadni, meghatározott célok érdekében továbbfejlesszük. Ezt a következőképpen oldjuk meg: a sialatvezetőségekkel, a terv határidő előtti teljesítésére, fontosabb, közérdekű feladatok elvégzésére.

A tsz-mozgalom megszilár-

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MAGYAR IFJÚSÁG

1960 MÁR 26

117

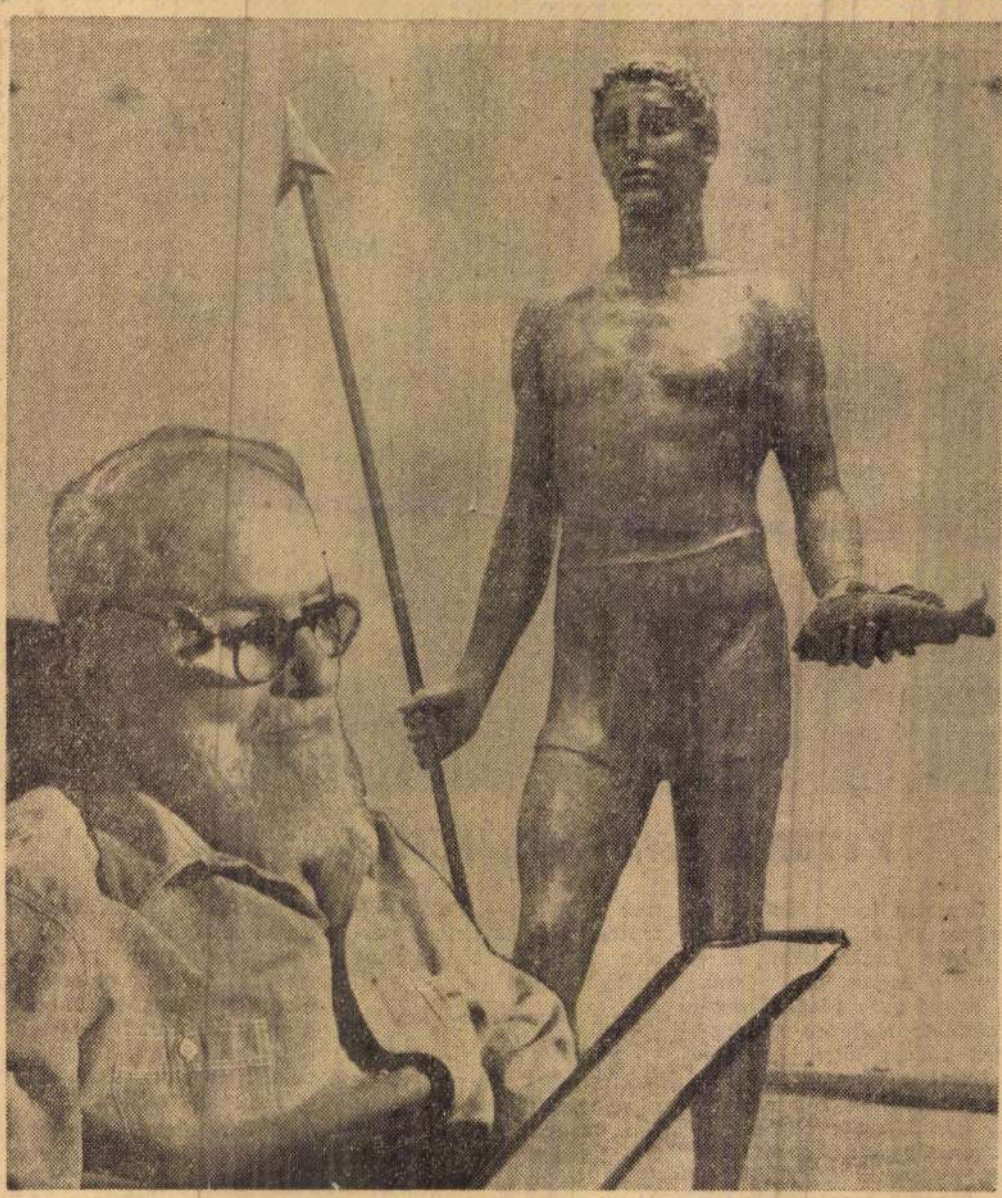

(Foto: Gajdár)

Egy művész vallomásai

Most leülök ide a fehér szoba szögletébe, mondom Vedres Márknak, s vegye úgy, akárha itt sem lennék. Szeretném ellesni álmodozásait, elmélkedéseit a Műről: a Béke-kút szoborkompozícióról. Az alkotás indítékait, eszméit, körülményeit, egy látomás megvalósulását, ezt a csaknem követhetetlen folyamatot szeretném az alkotó legbensőbb szavaiból rekonstruálni az utókornak. Csendben ülök majd, legfeljebb néha kérdezek közbe, ha valami titok rejtve maradna; csak hallgatok, s pontosan jegyzem a vallomást, ahogyan Paul Gsell rögzítette régen Rodin tollbamondását. Vedres Márk pillanatra elmosolyodik Rodin nevének hallatán; ez már a megnyugtatás, hogy beleegyezik vágyam teljesítésébe, s egy villanásnyi, néma emlékezés is, hogy valaha, a pálya kezdetén, tanítványa volt Rodinnek. A Mester azonban ekkor nem beszél, még várakozik. Tulajdonképpen mi is érdekelheti a jelent és jövőt egy alkotás keletkezésének millió mozzanatából?

— Mi adta az ötletet és az ösztönzést a Béke-kúthoz?

— Mindig az élettől és eszméimtől kaptam a legnagyobb ihletést. De hogyan is valósulhatnának meg legszebb elképzeléseink a szükséges lehetőség nélkül? A lehetőségek pedig visszahatnak a művész ötleteire, jó esetben megsokszorozzák azokat, nagy ösztönzést adnak az alkotás létrehozásához. Megbízott a minisztérium, hogy készítsek egy figurális kutat. A fantázia ebben nemcsak a régebbi álmodozások megtestesítésére kapott alkalmat, hanem élő szárnyakat is. Miközben foglalkoztam a tervvel, látnom kellett, hogyan kozmetikálják a belváros árculatát, s elég kevés figyelem jut a külsőbb kerületek műalkotásokkal való szépítésére. Az volt a kívánságom, hogy a kutat, amelynek megalkotásával megbíztak, ott állíthassuk majd fel, ahová emberi és művészi eszméimnek ez a kivetítése a legjobban illik. A Béke-kúttal kapcsolatos első elképzeléseim is úgy formálódtak, hogy ez a szoborkompozíció az én kerületemben, a munkásnegyedben, vagyis Angyalföldön nyer elhelyezést.

— Milyen eszmét akart kifejezni a Béke-kúttal?

— Az élet kifejezésére szántam, a szocializmus boldog valóságának szimbólumát kívántam megalkotni. Kommunista művész vagyok, aki az életet látja a legszebbnek, s a valóság megmutatását tudja legfontosabb kötelességének. A Béke-kút születése hajnalán az volt számomra a legizgalmasabb kérdés: hogyan jelenhet meg ez az eszmém történetesen egy kút szoborkompozíciójában? Még mielőtt határozottabb körvonalakat mondhattak volna magukénak terveim, odaképzeltem munkámat abba a parkba, ahol elkészülte után felállítják. Ekkor is csak az életre kellett gondolnom, hogy előbbre jussak. A parkban könnyen felfedeztem a pihenő, szórakozó fiatalokat, akik holnapi munkájukhoz keresték a felfrissülést. A képzelet meglátta bennük a pihenő, szórakozó, vidám ifjúságot, amelynek önmaga szimbólumára kell találnia művemben. Szinte máris sereglettek szoboralakjaim a valóságból a kút medencéje köré: egy futballozó és egy olvasó munkásfiatal, egy hegedülő és egy pingpongozó leány, közrefogva a halászó fiút.

— Hogyan alakult ki az elképzelésből a Béke-kút?

— Képzelődéseim soha nem voltak híján a szobrászi meglátásnak, vagy talán még az architektúrának sem. Újabb és újabb variációkat csináltam, amelyeken nemcsak a kompozíció változott a harmónia érdekében, hanem az egyes figurák részletes szobrászi megoldása is a monumentalitás követelményeinek megfelelően. Minden alkotásomban arra törekedtem, hogy kiegyensúlyozott, világos, zárt egységet alkossak; ez a szobrászi probléma végigkísérte a Béke-kutat megmintázásának egész útján. Az eszme mindvégig megmaradt, de az alakok kiképzésében változatosságok történtek. Egyik-másik figura kicsibeni megoldása nem volt teljesen alkalmas a nagy méretre; az első perctől kezdve úgy kellett gondolkoznom, hogy a Béke-kút alakjai hárommétereS bronzöntvényekben öltik végleges testüket. Érett művészi munkára, kiérlelt alkotásra törekedtem, s így a Béke-kút elkészítése csaknem négy évig tartott.

Elmondta az utolsó szót is Vedres Márk. Egészen belemerült az álmaiba és elmélkedéseibe. E pillanatban már újból hallgat. Apró, szelid szemeiben kétkedés és reménytelenség látható. Lehet-e szavakkal egyáltalán megközelíteni az alkotás értelmét, amikor legtökéletesebben önmagáról is mindent elmond a mű?

Simon Gy. Ferenc

BUSZ
BUSZ

Tüskehúzó (1946 körül)

A már idős mestert — a felszabadulás után — Kossuth-díjjal tüntetik ki. De hiába a magas elismerés, az ötvenes évek nem kedveznek annak, hogy Vedres valóra válthassa régi álmait, és nagy méretben kivitelezhesse — közterekre állíthassa — monumentális környezetbe kívánkozó műveit. Csak 1955-ben kap megbízást, ekkor lát hozzá az *Ifjúság kútja* megtervezéséhez. Annyi mellőzés után megérte élete záró művének felállítását. Kilencvenkét évesen, 1961 augusztusában halt meg.

Vadas József

Ülő fiú (1945 előtt)

Kaszakalapáló (1946)

GERELYES ENDRE:

Kehér negyedóra

Doktor Kelemen Zoltán magabiztos nyugalma 1962. április 12-én este nyolc óra ötvenöt percig tartott. Ekkor a következő történt.

Csöndes, csillagos, enyhe tavaszi este volt. Doktor Kelemen Zoltán vállalati jogtanácsos a heverőn kuporgott, s teljes koncentrációval hallgatta a rádió jogi adását. Megmosolyogta a jóindulatú, de tájékozatlan riporter picit naiv kérdéseit, örömmel és lelkesültséggel töltötte el az a tapintatos biztonság, mellyel a jónevű jogász — egyébként távoli ismerőse — úgy fordította a szót, hogy helyes és érdemleges választ adhasson. Ekkor bejött a mindeddig a konyhában tevékenykedő hitvese, s azt mondta, hogy kész a vacsora, vagy ideje vacsorázni, illetve, valami hasonlót mondott. Ő mereven, a rádió adására figyelve, fejével helybenhagyólag intett, s tovább csüggött az érdekfeszítő beszélgetésen. Az asszony még ott állt egy pillanat tört részéig, azután kiment a szobából.

Az első két perc zavartalanul telt, a harmadik percben azonban, mikor az adás nivóesése ezt lehetővé tette, sőt törvényszerűen kiváltotta, Kelemen Zoltán a konyha felé fülelt. Sem fazékcsuszatolást, sem a vízcsap olykor agresszív gugyorászását, sem a gáz sziszegését nem észlelte. Csaknem szimultán tapasztalta azt is, hogy igen-igen éhes. Egyben enyhe ingerültséggel gondolt felesége kóros gyermekvédelmi akcióira, melyek állandó és mániákus takargató tevékenységben nyilatkoznak meg. Fékezte magát, megpróbált a rádióra figyelni, de a bosszankodás és egyre intenzívebb éhség szétzilálta a szándékát. Ezért fölállt a helyéről, papucsot húzott, szokása szerint végiggyúrta borostás, okos és fáradt arcát, s kiment a konyhába. Éppen csak bepillantott a csempézett, ragyogóan tiszta kis helyiségbe, éppen csak ránézett a hallgatag gáztűzhelyre, aztán precízen eloltotta a villanyt és indult a gyerekek felé. »Perze — mormogta —, hát persze, természetesen . . .« Odabenn szuroksötétség fogadta, s a beszüremlő fényben hasztalan meregette a szemét, nem látta felesége hajlongó alakját. Eh! — mondta ekkor halk idegességgel, s behúzta az ajtót. Megkoppantotta a fürdőszoba ajtaját, senki sem válaszolt, ezért gyorsan benyitott. A gyerekek esti lubickolása óta itt bolygó pára nedves illata fogadta. Süketen és bután állt a küszöbön, s megpróbálta megfogalmazni a letagadhatatlan tényt.

Felesége — most már kétségtelen —, nem volt a lakásban.

Pillanatig tanácstalanul álldogált a keskeny, fogasokkal, kabátokkal teli előszobában, azután visszatért támaszpontjára, és cigaretta után kotorászott. Leült és mindenekelőtt megpróbálta rekonstruálni, mit mondott az asszony. Azt mondta: »Megmelegítem a vacsorát«? Nem, nem ezt mondta. Nem így hangzott. »Ideje vacsorázni, Zoli«? Elégedetlenül szippantott egyet, nem ilyen akusztikája volt annak a mondatnak. (Dühödten elhallgattatta a rádiót, idegesítette a nagyképű, gurgulázó bariton.) Azt mondta volna: »Lemegyek Antos néniékhez«? Igen, ez valószínű, a »bemegyek«, vagy »lemegyek« szó hangalakja is jobban emlékezteti arra a kezdő szóra. Bár ez sem biztos, hiszen egyáltalán minek ment volna »be«, vagy »le« Antos néniékhez, este kilenc órakor? Az idős, nagyothalló házaspárral ugyan baráti viszonyban vannak, jó szomszédok, megtesznek egymásért egy és mást, az ő ügyes-bajos dolgaikban adnak néha tanácsot, s a néni néha vigyáz a trónörökösökre. Ez minden. Nem, teljesen valószínűtlen, hogy oda ment volna. De hát akkor mit mondott az asszony?

Fogalma sincs róla!

Felugrott, sípcsontját beleütötte a kagylófotelbe, s a szerencsétlen jószágot káromkodva gurította a sarokba. A szoba ellenségesen és megbántottan figyelte őt. Ismét kiment az előszobába. A felesége szép, szürke tavaszikabátja ott függött a vállfán, sőt, most arra is vigyázott, hogy ne akassza az ő kabátjára; ezt nem szerette, pörölt is miatta valamelyik nap az asszonnyal. Egyáltalán — gondolta, s közben bután tapogatta a szövetet —, egyáltalán mostanában sokat zsörtölődik és morog, s kérdés, milyen jogalapon jár el így. Mániákusan, mint egy órainga, visszalendült a szobába. A csukott ajtó eszébe juttatta a történetet, amit Palkó mesélt itt a múlt csütörtökön. A nyomozó és ügyészi munka csődjét ecsetelte, valami spanyol kapucinusról mesélt, akit egy zártablakú, belülről bereteszelt szobában találtak meg, hátbadöfve.

Hirtelen megfordult, kabátot kapott magára, kiugrott a folyósóra és leszaladt Antos néniékhez, s pillanatnyi habozás után megnyomta a csengőt. A bácsi nyitott ajtót. — Jó ég! — gondolta elkeseredetten —, ő a süketebb . . .

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307
Vedres Márk
NŐK LAPJA
1962 AUG 1.

1021

VEDRES MÁRK EMLÉKKIÁLLÍTÁS

Egy éve mondott búcsút a sorstól pazarhosszúra mért alkotó életnek. Kilencvenegy esztendős volt. Ismerősei, barátai, s akik valaha is találkoztak vele, őrzik sugárzó emberségének báját, csibészes szemevillanását, anekdótázó kedvét, sziporkázóan találó aforizmáit. A Nemzeti Galéria díszteremében művészi fényképről tekint le a közönségre, szakállal benőtt arcából kicsit csodálkozva villan ki a szeme, mosolyogni kész és mintha éppen mondani készülne valamit, vagy új szobrával szándékozna meglepni bennünket. Nincs új szobra. Egy évvel ezelőtt mindent befejezett, és mégis mintha most került volna ki vésője alól — életművének cseppje a tengerből — ez a tárlat. *Goda Gábor* azt mondotta róla: *»Ha író lett volna, bizonyos, hogy rövideket ír...«* Kurta, de monumentális írásokat, ahogy kevés anyagból tartalmasat, látványosat, óriásit mintázott. Alig három araszny lovasszobra olyan harmonikusan méltóságteljes, hogy önkéntelenül felidézi egyik találó mondását, amelyet valamely óriási méretű lovasszobor láttán ejtett: *»A lóból is megárt a sok«.*

Az emigráció hosszúranyúlt, küzdelmes ideje is igazolta azt a hitét, hogy az élet szép, csak meg kell keresni benne a szépséget. Mindig ezt kereste, kutatta, s ha néha tévedett, nem restellt ismét nekifogni a munkának. Életpályája a század eszménykereső, kifejezéseket kutató törekvéseit őrzi; művei arról vallanak, amit szóban is gyakran megfogalmazott: *»Minden igazi művész útja a realizmushoz vezet.«*

Bronzai, márványalakjai bensőséges gondolatokat hordoznak. Az *Emberpár* című kompozíció szerelemről, gyöngédségről, erőről, szépségről vall. A *Furulyázó fiú*ban költőként fogalmazza meg a muzsika és az ember harmóniáját, áttör a bronz hűvösén, és tökéletes érzelmi azonosulást vált ki. Van, amikor méltóságteljes, máskor meg groteszkre törekvő, de mindig humánus. Szinte kényszerítően irányítja a figyelmet arra, hogy mindenki meglássa: milyen szép a *Sarukötő nő* mozdulata, vagy a *Kaszakalapáló* nekigyűrközése, s mennyi báj van a *Zömök férfi*-ben, aki erős, izmos és nagynak akar látszani, s úgy lép ki, hogy szinte megrendül lába alatt a bronz talapzat. *Éva* című fehér márványszobra a mai asszonyideál: póz nélküli, szép, természetes és mégis titokzatos, amennyire minden ember, vagy a szerelem, az élet hordozója az.

Régebben a kánikula nem kedvezett a tárlatoknak. A Nemzeti Galéria azonban szakított a hagyománnyal, s több éve már, hogy meleg napokra is igyekszik örömet szerezni a szépművészet híveinek. Az Aba-Novák kiállítás mellett most Vedres Márk műveinek bemutatásával használja ki azt a lehetőséget, amelyet a hűvös termek gyönyörködtetésül kínálnak a hazai és külföldi látogatóknak. A rendezés igényes munka, csak a katalógus hiányzik nagyon.

Sz. P.

Éva

Furulyázó fiú

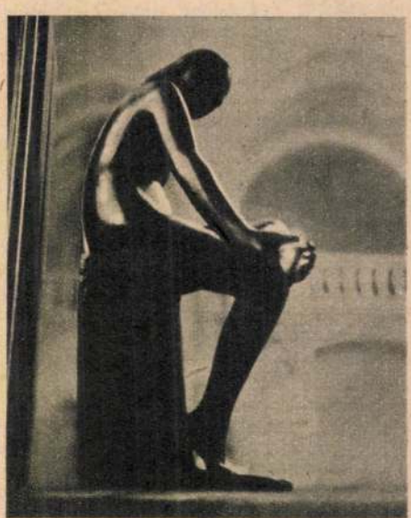

Fürdőző nő

Nádor Ilona felvételei

9

a végrehajtó bizottság. Utóbbival kapcsolatban megállapították: *a beszámolók színvonala javult* — több mint 23 000 javaslat és bejelentés hangzott el, amelyeknek nagy része a lakosság ügyes-bajos dolgaival foglalkozott. *(j. j.)*

IFJUSAGI TA
előmozdítása
melynek célja
73 résztvevő a
a Szovjetunió
pen: »Csónaktúra« a park tavan *(MTI Foto -*

Csökkent az üzemi balesetek száma az év első felében

Növekedett a vezetők felelősségérzete, szélesedett a társadalmi ellenőrzés

Az év első félévének baleseti statisztikája alapján a szakszervezetekre váró legfontosabb tennivalókról tanácskozott a Szaktanács munkásvédelmi osztályán több szakszervezet munkásvédelmi tisztségviselője.

Az év első felében a tavalyi hasonló időszakhoz mérten a *balesetek száma 6 százalékkal, az ezer dolgozóra eső balesetek száma pedig 34,5-ről 32,5-re csökkent.* Leginkább javult a helyzet a *gépgyártásban, az építőanyagiparban,* s több év óta először *a mezőgazdaságban.* Az eredményekhez hozzájárult, hogy *a Szaktanács X. plénumának* felhívása után a minisztériumi és üzemi vezetők is egyre nagyobb gonddal törődnek a dolgozók munkakörülményeinek javításával. *Ma már a legtöbb üzemben intézkedési terveket dolgoznak ki a baleseti veszélyforrások megszüntetésére, s a vezetők a korábbinál jobban ellenőrzik ennek végrehajtását. Ha szükséges, élnek a fegyelmi felelősségre vonással, s a prémiummegvonással is.*

A szakszervezetek munkásvédelmi tisztségviselői is nagyobb gondot fordítanak a balesetek kivizsgálására, a vétkesek felelősségre vonására. A bányászatban például az elmúlt félév alatt 50 embert állítottak bíróság elé a baleseti óvórendszabályok megsértése miatt. A balesetek kedvezőbb *tás kisgépesítésére, s általában a baleseti veszélyforrások megszüntetésére.*

Javult a munkásvédelmi oktatás színvonala is. A legtöbb vállalatnál megszervezték a műszaki vezetők biztonságtechnikai újravizsgáztatását. A *MÁV-nál például 34 000 ember újravizsgáztatására került sor.*

Jó munkát végeznek a balesetek megelőzésében *a munkásvédelmi őrsegek.* Azért is nagy a jelentőségük, mert egyre inkább felébresztik az emberekben az egymás testi épsége iránti felelősségérzetet. E munkában egyre több dolgozó vesz részt, és ennek nyomán a munkásvédelmi őrségek tekintélye is egyre növekszik.

A baleseti helyzet viszonylag kedvező alakulását rontja, hogy *a bányászatban, a villamosenergia-iparban, a vegyi-, a könnyű- és az építőiparban, valamint a MÁV-nál is nőtt a halálos balesetek száma.*

A szakszervezeti tisztségviselők legfontosabb tennivalói közé tartozik, hogy *az eddigi-*

irály I.

— Szívesen vállalom az első »Sirály« kapitányságát — mondja Fazekas András, aki Ducza Imrével, a gépüzemvezetővel együtt a szovjet állami hajózás vendégeként, már Izmailában megismerkedett »paripájával«. — Úttörő munka ez, igaz, *nehezebb, mint az eddigiek, a nagy sebesség több gondot, tudást, felelősség-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 AUG 9

NÉPSZAVA

Vedres Márk

1021

Vedres Márk emlékkiállítása

Az elmúlt esztendőben hunyt el, 91 éves korában Vedres Márk. Művészetéért, emberségéért mindenki becsülte, aki csak ismerte. A hetvenévnyi művészpálya alkotásaiból a Magyar Nemzeti Galéria munkatársai mintegy ötven szobrot és néhány rajzot válogattak össze és állítottak ki az elsőemeleti díszteremben. Előre kell bocsátani: a gyűjtemény, méreteinél fogva, nem elégíti ki egészen az emlékkiállítások nagyobb teljességét váró látogatót, a rendezés nem ad világos képet a művészi fejlődés útjáról. Csak ennek megállapítása után szögezhetjük le: a szép alkotások együtteséből mégis kitárul Vedres Márk művészi egyénisége.

Komoly, nagy művészet ez. Nem mond ellent ennek a megállapításnak, hogy az alkotások zöme kisméretű, alig néhány arasznyi, s hogy a kaszakalapáló, a vető parasztember vagy a mártíremlékmű terv kivételével, csaknem kivétel nélkül szép mozdulatú, derűt sugárzó fiatal testeket ábrázolnak. Ezek a hajlékony idomú táncoló, pihenő, lépő vagy ülő figurák nem bonyolult gondolatok láncolatát kívánják elindítani a nézőben, érzelmek felkorbácsolására sem törekszenek, hanem a mintázás kiegyensúlyozott nyugalmával, a sima felületeken felragyogó fényekkel, a dallamosan lendülő körvonalakkal, az arányok nemességével a szépséget, harmóniát áhító emberi vágynak adnak szelíd kielégülést.

Aki csupán e művek alapján köt ismeretséget Vedres Márkkal, első pillanatra talán meglepőnek találja, hogy alkotójuk a kiróbbanóan szenvedélyes francia szobrász, Rodin tanítványa volt, s hogy számára a kultúra klasszikus hagyományainak ápolása a széleskörű műveltségen és az alkotó munkán kívül még azt is jelentette, hogy teljes odaadással állt a társadalmi haladást mozgató erő oldalára. Már a századfordulón a haladó művészek sorában tartották számon, tevékenyen vett részt a Tanácsköztársaság szellemi előkészítésében és lelkesen támogatta, mikor megvalósult. Azután pedig, hosszú emigrációjából töretlen hittel tért vissza és munkálkodott az új Magyarország építésén egészen haláláig.

Művészi munkásságában mindennek tükröződése finom és halk volt, minden hangoskodástól mentes — akárcsak ő maga. Mindig a legmagasabb mércét állította maga elé. Mestersége eszközeinek szinte tökéletes birtoklása mellett sem élt soha, egyetlen szobránál sem a rutin külsőséges csillogtatásával. Legutóbb, kilencvenedik évéhez közel, a kisplasztikák után, hatalmas kútszobrával alkotott a monumentális műfajban is kiemelkedőt. Szobrászmódra tett vallomása hitelesen olvasható ki egyes műveiből, s az emlékkiállítás együtteséből egyaránt.

(havas)

A szandálfűző nő

KÖZLEMÉNYEK

Elvtársainknak, barátainknak ez úton köszönöm meg férjem halála alkalmából kifejezett részvétüket. Solt Dezsőné, Ilkés Éva.

Dr. Bálint György és neje szül. Maár Olga jelentik, hogy forrón szeretett leányuk: Bálint Róza, az Állami Operaház tagja 1962. augusztus 3-án elhunyt. Temetése augusztus 10-én, pénteken du. fél 3 órakor lesz a budapesti X kerületi Uj köztemetőben.

Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik dr. Reményi Lajosné (Salgó Hajnalka) elhunyta alkalmával mérhetetlen gyászunkban vigasztaltak bennünket. Dr. Reményi Lajos és családja.

ÁLLÁS

Szerelőlakatos, hántolólakatos és esztergályos szakmunkásokat, vagy szakoriattal rendelkező betanított munkásokat azonnal alkalmaz Pémáru- és Szerszámgépgyár. **Bp. IX.,** Soroksári út 160. Munkásszállás nincs.

Gázszerelő ipari tanulót felvesz a Fővárosi Gázművek, Bp. VIII., Köztársaság tér 20. sz. alatt. Jelentkezhetnek budapesti lakosú 14—16 év közötti fiúk, akik a 8 ált. iskolát elvégezték.

Érettségizett fiúk figyelem! A Kispesti Textilgyár, Budapest XVIII., Vasút u. 2. szám, hengernyomó üzeme 1962. szeptember hó 1-től érettségizett fiúk részére nyomóipari tanulóképzést indít. A tanulási idő 1 év. Kereseti lehetőség a felszabadulás után a teljesítménytől függően 1500,— Ft-on felül. Jelentkezés a munkaügyi osztályon naponta 8—11 óra között. Irásbeli ajánlkozásra nem válaszolunk.

Anyagbeszerzőt keres Pest megyei Palpari Vállalat (Solymár, vasútállomás mellett) azonnali belépésre. Telefon: 167—842.

Budapesti Szerszámgépgyár felvételre keres szerszámlakatost, maróst, valamint segédmunkásokat. XIII., Váci út 19.

Cipőfelsőrészkészítő szakmunkásokat felveszünk. Minőségi Cipőgyár, VIII., ker. Korányi Sándor u. 3.

Építőipari Ktsz felvesz festő, bádogos és kőműves szakmunkásokat, segédmunkásokat, valamint nyugdíjas éjjelőröket. Jelentkezés: Favorit Építőipari Ktsz. XI., Sopron u. 149. 4-es villamos végállomásnál.

Magyar Hajó- és Darugyar Angyalföldi Gyáregysége (Bp. XIII., Váci út 202.) keres felvételre esztergályos, marós, villanyszerelő, vasszerk. lakatos, rézműves, csőszerelő, villanyhegesztő szakmunkásokat és segédmunkásokat.

Felveszünk több éves szakmai gyakorlattal bíró **gép-gyorsírónőt** általános adminisztratív képességgel. Gyorsszolgálat Ksz. VI., Révai u. 4.

A Tüzelőanyag Szállítási Vállalat lehordó dolgozókat felvesz. Munkásszállás nincs. Jelentkezés: Bp. VII., Thököly út 18. Munkaerőgazdálkodás.

Az 1. sz. Autóközlekedési Vállalat felvesz autószerelőt, autóvillanyszerelőt, kőművest, szervizmunkást. Jelentkezés: Bpest IX., Köztelek u. 4. sz. alatt.

Fővárosi VII., Tanács VB. Házkezelési Igazgatóság Közp. Műhelye felvesz: épületlakatosokat, üvegest, hálózati vill. szer., homlokzati kőművest, férfi sm., szállító és rakodó munkást. Jelentkezés: VII. ker. Dob u. 63. I. em. A keresett dolgozók budapesti lakósok legyenek, mert szállást biztosítani részükre nem tudunk. Felveszünk továbbá: **faanyagok átvételéhez szakmailag értő raktárkezelőt.**

Magyar Adócsőgyár keres szerkesztőket, elektró és általános műszerészeket, esztergályosokat. Jelentkezés a vállalat üzemgazdaságá-

Azonnali belépéssel felvételre keresünk általános lakatos és festő szakmunkásokat, valamint gyakorlott gyors- és gépírónőt. Jelentkezés személyesen, K.K. Sz.V. Budapest XI., Andor utca 28. Tervgazdasági osztály.

Felvételre keresünk kazánkovács, kazánlakatos, esztergályos, asztalos, csőlakatos, röntgenhegesztő, villanyszerelő szakmunkásokat, valamint olyan segédmunkásokat, akik a fővárosban, vagy a fővárostól 70 km-es körzetben állandó bejelentett lakással rendelkeznek. (A segédmunkások részére szállást biztosítunk.) Április 4. Gépgyár. Bp. XI., Budafoki út 70. (Munkaügyi osztály.)

Azonnali belépésre keresünk építőipari gyakorlattal rendelkező építészmérnököt, vagy technikust, anyagbeszerzőt, valamint gyors- és gépírónőt. Bp-i Építő és Elemgyártó Ksz. XVIII., Hengersor u. 73. Személyzeti osztály. 42-es villamos kispesti végállomásánál.

A Fővárosi Villamosvasút azonnali belépésre keres általános lakatosokat, géplakatosokat, kalauzi munkára (17—43 életkor között) férfi és női dolgozókat. Vállalatunk a lakatosoknak munkaruhát, bakancsot, a kalauzoknak téli-nyári egyenruhát és cipőt biztosít. A dolgozók villamosra, autóbuszra, a családtagok (gyermekek is) villamosra érvényes díjtalan utazási igazolványt kapnak. Kezdő kalauzok kereseti lehetősége kb. havi 1200,— Ft. Munkásellátást vállalatunk nem tud biztosítani. Jelentkezés munkanapokon (szombat kivételével 8—14 óra között. Budapest VII., Akácfa utca 15. fszt. 17. felvételi irodában.

Az Élelmiszeripari Gépgyár Bpest XI., Csurgói út 15. sz. felvételre keres: technikusokat, mérnököket, lemezlakatosokat, marósokat, géplakatosokat, esztergályosokat, villany- és autogénhegesztőket.

Tervezésben jártas gépészmérnököket, építészmérnököket és elektromérnököket valamint férfi segédmunkásokat felvesz Ruggyantaárugyár, Bp. VIII., Kerepesi u. 17. sz.

Szerszámgép Traktorgyár azonnali belépésre felvesz marós, szakmunkásokat, s gyártóeszközgazdálkodókat. XIII. Taksony u. 6.

Kőműves, festő visszerelő szakmunkásokat és segédmunkásokat felveszünk. XVII. ker. Kislakásépítő és Karbantartó Ksz. Rákoskeresztúr, Pesti út 57.

Felveszünk kőműves, tetőfedő, vízvezetékszerelő és szobafestő szakmunkásokat, valamint ezek mellé segédmunkásokat. X. Építő Ktsz, Bp. X. ker. Endre u. 10.

Gépipari technikumot végzett művezetőt keresünk, aki szerszámkészítési és TMK munkákban nagy gyakorlattal rendelkezik. Továbbá portásokat. Jelentkezés csak személyesen VERTESZ. Budapest II. Mártírok útja 85.

Építőipari számlázót szövetkezeti gyakorlattal és gyakorlott gyors- és gépírót, azonnal felveszünk. XV. ker. Lakáskarbantartó Ktsz. Bp.

Vízgépészeti Vállalat (Budapest, V., Váci utca 36.) fűtési idényre keres (irodahelyiségek fűtése) 1 fő **fűtőt** és 1 fő **szénfelhordót.** Jelentkezés: munkaügyi osztály.

Csúcs (Palást) kézműrüst és fiatal általános műszerészeket szövetkezeti tagnak felveszünk. Vartrógép- és Kötőgépműszerészek Ktsz. Budapest, VIII. Rákóczi út 73.

Keresünk azonnali belépésre éjjeliőröket, akik budapesti lakással rendelkeznek. Jelentkezés: Budapesti MÉH Vállalat Bp. XIII. Sallai Imre u. 11. Munkaerőgazd. osztály.

Műszertermelő Vállalat felvételre keres szárad gramm és ezred milliméter pontossággal mérő szakképzett női minőségellenőrt üzemközi gyártmányellenőrzésre, három műszakos, 40 órás üzemünkbe. Jelentkezés a vállalat személyzeti osztályán, Budapest X. Gergely u. 43—51. Reggel 7—16 óráig.

Azonnali belépésre keres esztergályosokat, betanított gépmunkásokat, férfi segédmunkásokat és gyárőrszőzi ellenőröket a Pest megyei Mezőgazdasági Gépjavító Vállalatot. Budapest, XIII., Forgách u. 9/a.

Azonnali belépésre felveszünk marós, vésős, karusszelős, esztergályos, lakatos és motorszerelő szakmunkásokat. Közúti Gépellátó Vállalat, Budapest, XIV. Jerney u. 58.

Közgazdasági Technikumot végzett fiatal férfit 2—3 éves gyakorlattal keresünk számlázási munkakörbe. Jelentkezés személyesen, önéletrajzzal, Élelmezésipari Tervező Intézet. Bp. IX. Zsil u. 5.

Felvételre keresünk vizsgázott hűtőgép és gépészelőket, lakatosokat, hőtechnikai műszerészeket, műszerészt és segédmunkásokat. Jelentkezés a vállalat munkaügyi osztályán, Egyesült Gyógyszer és Tápszergyár Bp. X. ker. Keresztúri út 30—38.

Autóalkatrész-raktárunkba gyakorlott raktárost, központi raktárunkba villamossági anyagokkal ismeretes raktári anyagkiadót, valamint férfi raktári segédmunkást azonnali belépéssel keresünk. Jelentkezés: Kohászati Alapanyagellátó Vállalat Bp. XIII. Váci út, 41.

Felvesszünk Budapesten lakó férfi segédmunkásokat 18 éves kortól. Jelentkezni lehet: Gyapjúmosó és Finomposztógyár, Budapest XIII. Kárpát u. 9—11. Munkaerőgazdálkodási osztályon de. 8—11 h-ig.

Nagy gyakorlattal rendelkező gyors-gépírónőt keres azonnali belépéssel Kohászati Alapanyagellátó Váll. Bp. VI. ker. Benczur u. 11.

Kőműves szakmunkást és férfi segédmunkást szolnoki munkahelyre azonnal felveszünk. Szállást, munkaruhát biztosítunk. Különélési pótlékot fizetünk. Jelentkezni a Szolnok Megyei Tanács Építési és Szerelőipari Vállalatnál, Szolnok, Dózsa György utca 5. sz. alatt lehet.

Telefongyár felvételre keres tranzisztoros rádiókészülékek gyártásához rádióműszerészeket, továbbá bugyi gyártelepére elektroműszerészeket, ígényjogosultságnak megfelelő összkomfortos lakás biztosításával. Jelentkezés a vállalat munkaerőgazdálkodási osztályán, Bp. XIV., Hungária krt. 126.

Gyermekszerető háztartási alkalmazottat felveszek óvodás kislányom mellé, Bakonyiné, Bp. XII. Maros u. 36.

Gyermekszerető bejárónőt azonnalra felveszek. Pálfi Dánielné, Budapest, VI., Bajcsy Zs. út 31. IV. 7.

Félnapos bejárónőt mindennapra havi díjjal, szükség esetén felveszek.

Festő hídegi fedő ... müves segédmunkásokat azonnal felveszünk, IX. ker. Lakásfenntartó Ktsz. IX., Bakáts tér 5. Lejárat a kaputól balra.

Budapesti Szerszámgépgyár felvételre keres szerszámlakatost, maróst, valamint segédmunkásokat. XIII., Váci út 19.

Autókárpitos tanulót felvételik. Sobiesky János u. 30.

Kétheti szabadságom alatt és minden szombat, vasárnap bármilyen szellemi, vagy egyéb munkát vállalok. „Budapest 123 441" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Villanyszerelő ipari tanulót felveszünk. Lakatos és Szerszámkészítő Ktsz. Budapest VIII., Kőris u. 27.

Raktárost kisebb raktárba felveszünk. „XIII. ker. 124 067" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Azonnal felveszünk: festő, vízszerelő, bútorasztalos, tetőfedő, bádogos, rádió- és irodagépmuszerész, géplakatos, lemezlakatos szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat. Jelentkezés Főv. 4. sz. Vegyesipari Javító V. Bp. VII. Bethlen Gábor u. 8.

Kihelyezkednék konyhamészárosnak, konyhavezetőnek, raktárosnak több éves adminisztratív gyakorlattal. Lehetőleg üdülőbe, szanatóriumba. Jelige „Szeptember 1-re 123 475" Felszabadulás téri hirdetőbe.

Azonnali felvételre keresünk perfekt gyors- és gépírónőt. „Sürgős 121 902" jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

Középkorú nő háztartásba ajánlkozik. Megbízható, önálló. Sürgős bő választ. Szabó. III. ker. Laborca u. 18.

Gépesített háztartásba jól főző háztartási alkalmazottat keresek. XI. ker. Mentha u. 4. Kárpáti.

Leinformálható főzőmindenest keres orvoscsalád óvodás gyerek mellé, gépesített háztartásba. Tel.: 17—20-ig. 111—936.

Fodrásznőt, aki manikűrözi is, állandóra felveszek. Szlatki András, Majakovszkij u. 13. Telefon: 423—455.

Föv. Tétényi úti kórház azonnali belépésre felvesz salakozót, kazánhoz. Bp., XI. Tétényi út 14—16.

Kereskedő németül is beszél, foglalkozást keres. Leveleket „500 forintos állás 123 456" jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Gyakorlattal géptávíró-(telex) kezelő állást vállalnánk. „Gyors munkaerő 121 706" jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Kezdő műszövő elhelyezkedne. Bolláné. Bp. III. Emese u. 1. III. 1.

Elhelyezkednék elektromos villanyszerelői, vagy gépkocsivezetői állásba. Lakás szükséges. Ajánlatokat fizetésmegjelöléssel „Sürgős 67 489" jeligére a hatvani hirdetőbe.

5 napos munkaidőtel dolgozó vállalat keres azonnali belépésre **vidéki munkahelyeire** (Szolnok, Tiszaszederkény, Kazincbarcika, Berente) csőszerelő, szerelőlakatos, elektromos-lángheggesztő, szigetelő, mázoló, bádogos, villanyszerelő és műszerész szakmunkásokat. **Budapest X., Mázsa utcai és Bp. XV. ker. Mogyoród úti műhelyeibe:** lakatos, esztergályos, valamint férfi segédmunkásokat. **Változó budapesti munkahelyre:** szigetelő, mázoló, villanyszerelő, műszerész szakmunkásokat. Vidéken külszolgálatot fizetünk, szállást biztosítunk. Budapesti munkahelyen szállást biztosítani nem tudunk. Jelentkezés: Vegyiműveket Szerelő Vállalat munkaügyi osztály. Budapest XV., Mogyoród útja 42. sz.

Agronómusokat keresünk 4000 holdas gazdaságunkba. Gyakorlattal rendelkezők előnyben. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés levélben, részletes önéletrajzzal. „Összefogás" Termelőszövetkezet, Zalaerdőd, Veszprém megye.

Kőműves, bádogos, villany-, vízszerelő, asztalos, festő és mázoló szakmunkásokat, valamint férfi és női segédmunkásokat építőipari szövetkezet budai munkahelyre azonnal felvesz. Munkásszállás nincs. Jelentkezés: **Budapest XVIII.,** Hengersor u. 73. Munkaügy. 42-es villamos kispesti végállomásánál.

Több éves gyakorlattal technológus és szerszámszerkesztő munkakörbe gépészmérnököt, műszaki rajzolót, lakatosokat, fémcsiszolókat és férfi segédmunkásokat felveszünk. Föv. Fémtömegcikkgyár Bpest XIII., Gömb u. 14.

...táknak készítésével már foglalkozók előnyben. Fizetés megegyezés szerint. Ferrokémia Ktsz XIII., Országbíró u. 68.

Azonnali belépésre alkalmazunk vidéki építésvezetőségeinkre gyakorlattal rendelkező általános mérnököket, mélyépítési gyakorlattal technikusokat, valamint kezdő technikusokat. Villanyhegesztőket, villanyszerelőket, fűtésszerelőket, vízcsőszerelőket, kőművesket és ácsokat. Felvesznek központi irodánkba gyors- és gépírókat. Jelentkezés E.M. Csatorna és Vízvezetéképítő Vállalat Budapest VII., Wesselényi utca 4. sz. alatt.

A Szolnok megyei Tanács VB. Építési Közlekedési Osztálya általános, vagy építésmérnöki és 1222. kulcsszámú mérnöki beosztásba felvesz. Jelentkezés személyesen, vagy írásban a Szolnok megyei Tanács VB. Titkársága Személyzeti Csoportjánál. Életrajz az eddigi működés megjelölésével és felvétel esetén erkölcsi bizonyítvány szükséges. Felvétel esetén az útiköltséget megtérítjük.

Intézet keres azonnali felvételre műszaki képzettséggel rendelkező oroszul tudó dokumentátort, szerszámgép területén nagy tapasztalattal rendelkező mérnököket, nagy gyakorlattal rendelkező gyors-gépírót. Jelentkezés levélben az eddigi működés részletes leírása mellett „Intézet 5586" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Híradástechnikai nagyvállalat felvételre keres beruházási gyakorlattal rendelkező építész-, épületgépész-, gépész-, és gyengeáramú elektromérnököt, illetve technikusokat. Jelentkezéseket önéletrajz és jelenlegi fizetés megjelölésével kérjük „Beruházás 44" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Felveszünk 8 ált. iskolai végzettséggel rendelkező, 17 éven aluli fiatalokat épületlakatos és hegesztő tanulónak. A 2 szakmát egyszerre tanulják, 3 év után mindkettőből szakmunkásvizsgát tesznek. Ebédet adunk, munkásszállást biztosítani nem tudunk. E.M. „Fémmunkás" Bp. XIII., Frangepán u. 7.

Tervező gyakorlattal rendelkező gépesz- és villamosmérnököket (technikusokat) azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés: Csepel Vas- és Fémművek Tervező Iroda, felvételi kapu. (II-es számú kapu mellett.) Szükség esetén lakást biztosítunk.

Ganz—MAVAG alkalmaz vasszerkezeti lakatos, lemezlakatos, alvázlakatos, esztergályos, villanyszerelő szakmunkásokat, Munkásszállás nincs. Jelentkezés helye: Budapest VIII., Vajda Péter u. 10. sz.

Nagytakarításban jártas női dolgozókat felveszünk. Cím: Ablaktisztító Lakáskarbantartó Ksz. VII., Majakovszkij u. 77.

Beruházási, TMK és tervező osztályunkra gépészmérnököt és gépésztechnikusokat felvételre keres a Goldberger Textilművek óbudai telepe. Budapest III., Pényes Adolf u. 23. Jelentkezés: munkaügyi osztályon.

OKTATÁS

Matematikát, fizikát, ábrázolót, mechanikát, középiskolásokkal, levelezőkkel korrepetál, gépészmérnök. 386—724.

Technikumi felvételre matematikából előkészítek. Telefon: 350—691.

ÜDÜLÉS

Kitűnő ellátás 6 éves korig. Havi 600 — Szentendre Pf. 54.

Egyedülálló fiatal dolgozó nő levegőváltozás céljából üdülésre szobát keres Szabadsághegyen, vagy hasonló környezetben. Telefon: 189—820, 125 mellék. Reggel 8—fél 5-ig.

RUHÁZAT

Börberi öltöny kisipari, majdnem új, magas, izmos alakra olcsón eladó. 113—533.

Esküvőre menyasszonyi, völegényi ruhák kölcsönzése. Vidékre is. Ujpest, Jókai u. 5.

Veszek mindenféle ruhaneműt, tollat, bútort, hagyatékot, felosztalatót háztartást. 343—687.

Veszek használt férfi, női ruhát, fehérneműt, tollat, hagyatékot, limlomot. 136—028.

háromajtós ket, rekamié ket, székek zért vásáro náltcikk 341—746.

Veszek hál gyatékot, mét, kombi tollat, var neműt, l —759.

Veszek náló tat, rekam nyeket, tollat, hagy lomot, 13—

Hálószobát, tat, rekami mű, tollat, felosztalatót készpénzért vásra azon 130—755.

Bútorvétel: hálószobát, szekrényt, felosztalatót veszek. 33—

Rekamié, részletfizeté Javítást vá ross utca nál.

Bútorvétel: hálószobabú tékot, ágyt latott ház rógépet ves felkeresem:

Figyelem! hálószobát, párosszekré ágyat, ha sárolunk. 1

Tollat, bút rekamiét, fo haneműt, limlomot, n szek. 139—76

Széles szeko nebb rekam ségen felül kedvezmény VIII., Kiss 13. (Rákóczi

Vásárolok kombinátt b miét, szekré gyatékot. Az resem. 35—

Barokk ga szen és ren ágy, szekr kapható. K tosnál. VI Sándor u. 339—179.

Mindenféle bútort, tol kot, lakó limlomot ve 708.

Veszek szob bútort, rek lokat, ágyakat, 315—061.

Figyelem: szobát, garnitúrát, hagyatékot, vök. Telefo

Bútorvétel, kombináltat hagyatékot, nástartást, tollat vesze 62.

Veszek rekamiét, tollat, limlo ra jövök.

Különleges fotelok, szé letfizetésre vállalok. 29. Vas kár

Bútor eladó naissance ka, ülőgn bárszekrény, íróasztal, 161—649. I. 50. Nagy.

Eladó jó á vő diófa L szoba, vitrin fotel, asztal nyesszekrény nak. Megt —21, szon vasárnap d V., Városhá 3. Telefon:

Hálószoba tét dió áll ható, fizet tésel. Javít Kovácsnál. Keletinél.

Rekamiék, olcsón, fize ménnyel. Javításokat IX., Kinizsi Kárpitosmes

Egymás vé ható két rekamié, eladó. XIII u. 50/c. Este.

Kombináltat hálót, reka kat, hagyat latott ház szek. Azo 135—388.

Kisipari konyhabútor zetésre is, ható, Kele köly 30. U

Hívjon! hálót, ruha lat, hagyat mlét vesz

Bordó és s epedás, rekamiék e let, csere Visegrádi kárpitosnál.

Hálószobabú miékat, ko háromajtóst bútort, la készpénzért roljuk. 427—

Kárpitos há kát vállal.

1000 forinto letre készít szép kivitelű szekrényt. ta, Beller I

Két barokk gástalan áll adó. Telefon

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Vedres Márk
NÉPSZABADSÁG
1962 AUG 8
1021
NÉPSZABADSÁG

VEDRES MÁRK EMLÉKKIÁLLÍTÁS A NEMZETI GALÉRIÁBAN

AKIK ISMERTÉK, sohasem felejthetik el ennek a kiváló művésznek derűs egyéniségét, selyma bölcsességét s rendíthetetlen hitű őszinteségét.

Akiket *Vedres Márk* életének kilencvenegy esztendeje alatt nem ért az a szerencse, hogy találkozzanak vele, és nem nézhették szakállas, jó indulatú faunarcát, mosolygó okos szemét, nem hallgathatták szemérmesen elejtett szellemes megjegyzéseit, szűkszavú vallomásait művészetről, életről, szocializmusról, békehitéről — azok most, egy esztendővel halála után, megismerhetik mindennek tükröződését, kifejezését, formába ötvözését a Nemzeti Galéria emlékkiállításán.

Éppen ezért jelentős ez a kiállítás, és örvendetes esemény a bemutatása.

Vedres Márk szobraiból a Nemzeti Galéria díszteremében szabályos kis erdőt növesztett az egyensúlyra törekvő rendezés, megkísérelve, hogy gazdaságos beosztással a gyűjtemény minél több darabjának helyet találjon. Hanem ez a kis szoborerdő, mint ama, bizonyos másfajta birnami erdő Shakespeare *Macbethjében*, él, mozdul, megindul — noha korántsem ellenségesen. És mégis ellenállhatatlan fegyverzettel: a szépség egyáltalában nem rejtegetett, ám az emberi lélek, az érzelmek titkait hordozó és egyúttal fel is táró fegyverzetével.

Az igazi művészi alkotás egyik, talán legjellemzőbb sajátossága, hogy ismerten is újat tud mondani, hogy nem unjuk meg, ellenkezőleg: mindig új meglepetéssel szolgál. Vedres Márk kiállításáról írva, a kritikusnak meg kell vallania, hogy van itt jócskán olyan szobor, amelyet tízszer, hússzor, százszor látott, csodált, nem egyet forgatott is a keze között, leggyakrabban a maga gyönyörűségére, de olykor azért is, hogy higgadt elemzéssel találja meg sajátságait és mutasson is rá velük kapcsolatban Vedres Márk művészetének jellemző vonásaira. S az iménti „higgadt" jelző korántsem véletlen: Vedres Márk művészete sugallta, azé a mesteré, akit méltán neveztek modern szobrászatunk úttörő mesterének. Mert az ő művészete, alkotójuk sok-sok évtizedes küzdelmei ellenére is derűs, és forradalmi lendülete mellett is mindig higgadt maradt. Sallangmentes egyszerűséggel és tisztasággal fejezte ki általa Vedres Márk életszeretetét, emberszeretetét. Így és ezért is hatott ez a művészet forradalmiként már a múlt század végén a hazug, áltörténelmi „ezeréves Magyarország" talmi pompáját kiszolgáló „hivatalos", konzervatív szobrászat közepette. És emberszeretete, életszeretete őrizte meg forradalminak századunk első hat évtizedének viharai közben.

MOST MEGNYÍLT KIÁLLÍTÁSA nyilván ezer és ezer nézőt fog marasztalni abban a teremben, ahol egy vitrinből a Kossuth-díjak és a Magyar Népköztársaság több más kitüntetése s oklevele mellől fényképről nézi Vedres Márk kiállított szobrait és a látogatókat.

És talán ezekről a kiállítás-látogatókról is írni kell. Táborukat színezi e nyári hónapokban örvendetesen megnövekedett idegenforgalmunk. Ez a tény azonban csak még inkább észrevételi a Vedres Márk emlékkiállítás megrendezésével oly dicséretre méltó munkát végző Nemzeti Galéria mulasztását. Mulasztását, amiért nem tud katalógust adni a látogató kezébe, s így nem mutathat rá, hogy egy nagy kommunista művész humanizmusának és békeszeretetének emlékét őrzi a szobrok mindenki előtt oly tisztán kitárulkozó szépsége.

Mindenki előtt — e kifejezés hangsúlyt kíván. Mert Vedres Márk művészetére az a fajta közvetlenség, őszinteség a jellemző, amely mindig megtalálja az utat a nézőkhöz. Talán ebben is bízott a kiállítás rendezője, amikor nem is kísérelte meg, hogy fejlődésében mutassa be Vedres művészetét, felvázolván így megtett útját — még a szobrok évszám-megjelölésével is gyakorta takarékoskodott. A Nemzeti Galéria pedig a hellyel takarékoskodott: az egyetlen dísztermet bocsátva a kiállítás rendelkezésére, már eleve lehetetlenné tette, hogy akár Vedres Márk rajzait nagyobb számban bemutassák, akár legalább fényképek dokumentációjával ismertessék a hosszú évtizedekig emigrációban élt mester külföldön maradt alkotásait.

A kiállítás anyaga mégis megnyerően gazdag. Vedres Márk lázas munkaszeretetéről tanúskodik, s azt is megmutatja, hogy e mester, aki oly korán megtalálta, kialakította a maga stílusát, ezután sem zárkózott el különböző formai útkeresések, megoldások kísérletezése elől. Mégis, újra s újra visszatért a derűs szemléletű s klasszikusnak mondható, valóságtükröző ábrázolási módhoz. Ebben találta meg humanizmusának, életszeretetének legmegfelelőbb kifejezését, nem ellenőrizhető

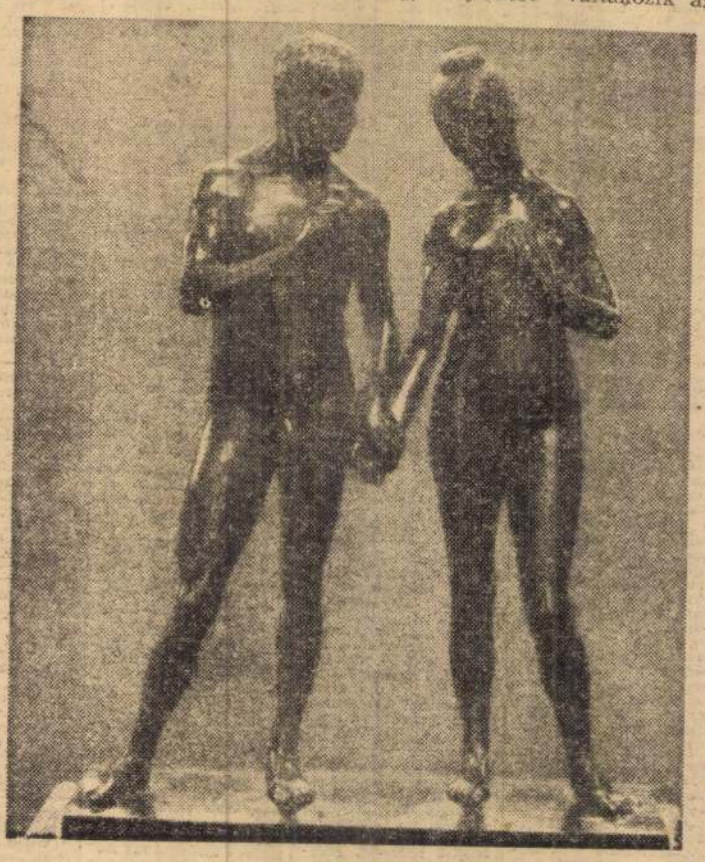

Vedres Márk Emberpár című alkotása.

KÉT M
TE ugyan
Az egyik
rög" sze
a munká
tének ko
jezésére.
Vedrest
nítésére
re s kors
lemző, h
szerű egy
rasztania.
a létrejött
kább alk
említett
séggel.

Ha a kiá
tenek pél
hittségébe
ezik magu
formálását
semmiféle kizáló törekvés sem, és vágyódás sem a jelképteremtésre. És éppen természet-közelségében, egyszerűségében válik ez a századunkbeli nőalak, az „első asszony"-t oly optimista hittel idézve, az asszony szimbólumává. Mert hivalkodás nélküli, nyugodt és derűs szépség és természetesség ennek az aktnak a jellemzője, ha a valóság tükrözése szempontjából vizsgáljuk. Ha pedig a művészi formálás módját pézzük, meg kell látnunk a szoborban rejtőző-lappangó mozgást, és az ezzel olyan harmonikusan kimunkált fényelosztást. Fény és árny derűs nyugalomban váltakozik az alakon. És e nyugalmasság mégis hangsúlyozza az ábrázolt mozdulatot. Így is erősíti a testtartással és a test vonalaival kifejezett ritmust.

A RITMUS, vonal-arabeszkek és mozdulatok ritmusa teszi oly elevenné Vedres Márknak majd valamennyi bemutatott bronzszobrát is. Elevenné és változatossá. Akár a *Kaszakalapáló*, a *Magvető*, a *Korsót vivő leány* munka-momentum ábrázolását tekintjük, akár oly intim pillanatot örökít meg a művész, mint a *Nő tükörrel*, az *Ivó*, a *Pihenő nő*, a *Saruköto leány*, a *Tüskéthúzó* darabjaival. És a ritmus szinte megsokszorozódik az *Emberpár* kétalakú lírai kompozíciójában, amely így tud egyszerre kifejezni megértést és segítőkészséget, útkeresést, az egymáshoztartozás tudatát és a boldogság hitét. És mindenek felett az ifjúság erejét.

Valóban, minden póz és minden heves indulatláttatás nélkül az ifjúság erejének érzetét keltik Vedres Márk szobrai. Ha gyakran is beszélgettünk Párizsról, nem emlékszem, hogy valaha is említette volna Paul Vaillant-Couturier nevét. És most, Vedres Márk emlékkiállításának élményeit vázolva, mégis, erre a huszonnégy éve halott francia elvtársra kell gondolnom; szinte az ő tanítását idézi a kiállítás. Vaillant-Couturier egyszer azt mondta, hogy a kommunizmus a világ ifjúsága, s előkészíti a daloló holnapokat. Az ifjúságot alakok, mozdulatok érzéseket kifejező szépségével keltette életre bronzban, kőben, márványban Vedres Márk. És egész munkásságával ő így készítette elő a daloló holnapokat.

Murányi-Kovács Endre

456—748.
Férfi munka
szer-anyagra
fizikai munk
szünk. Ugy
szünk, nyug
gázott kazá
csony nyom
bú kazánok
Jelentkezés:
gyei Tanács
tári Közpor
pest XIV.
36/a. Munk
adónál.
Vendéglátóip
sággép-műsze
lyezkedne.
121 693" j
szakmaculas
be.
Állást vált
ipari tech
éves rés
gyártásszerv
kalkulációs
mentációs
tal. Fizetés
„Precizitás
lom 121 82
Felszabadul
detőbe.
Információk
korú dolgo
háztartási
lal, bentla
deklődni: 7
600.

1021

Péntek, 1962. augusztus 10.

Vedres Márk emlékkiállítás

Tavaly, patriárka korban, utolsó hónapjait is munkálkodásban töltve hunyt el Vedres Márk szobrászművész. A halála előtti években egy hosszú, viharos élet minden tapasztalatát összegezve, nagyszerű alkotással, a Békekúttal hagyott eleven végrendeletet, üzenetet az élőknek. Sokszor ültem műtermében, amikor a pompás szökőkút zenéló, sportoló figuráit mintázta, a sugárzó ifjúság, a szépség eleven jelképeit, miközben Firenzéről mesélt, életének döntő színteréről, a toscán tájról, amelynek derűje, tágas szépsége, harmóniája, valóságra ébredő művészete csodálatba ejtette és egész életére megtermékenyítette. Emlékkiállításán is ott ragyog Toscana derűs fénye, a mesterember iránti érdeklődésének melegsége; kisplasztikái, emberpárjai, munkálkodó férfialakjai, fésülködő, ülő, táncoló női figurái a valóság közvetlenségével, látványos kontúrok, szélsőséges mozdulatok nélkül, életteli harmóniával telítik meg az emlékkiállítást.

A Nemzeti Galéria első emeleti dísztermében — ahol Vedres Márknak az emberi munkát, az ember csendes örömeit, a szépséget bensőséges pátosszal megjelenítő művészetét, a megértő rendezés maradandó élménnyé avatja — szobrok között, XIX—XX. századbeli alkotások között vezet a látogató útja. Akarva, nem akarva látjuk itt Vedres Márk kortársainak, a vele együtt indulóknak munkásságát, a századvég, a századforduló bécsi újbarokkján nevelkedett nemzedéket, akik között még a legerőteljesebb tehetségek is csak nagy erőfeszítések árán szabadították fól egyéniségüket a bombasztikus külsőségek bécsi ízlésű kötöttségeiből. A sablon, a külsőséges szobrászi hatások, az olcsó siker, a korszellemnek való behódolás, a millenniumi hang idegen volt Vedres Márk gondolatvilágától. A szobrászat megtisztítása az újbarokk retorikus sallangjaitól, a mérték, a mértéktartás szerepe, a plasztika ősi törvényeinek tisztelete, a valóságban felfedezett költőiség kifejezésének vágya indította el Vedres Márkot arra a kétségtelenül újító útra, ahol hamar magára talált és amelyről hosszú, tevékeny élete végéig nem tért le.

A díszterem bejáratánál áll elöl nagyobb szabású szobra: a Kain. 1899-ben mintázta, s megkapta érte a kitüntető Rudics-díjat. A gazdagon részletezett, a fények és árnyékok játékát kiaknázó mozgalmas Kain-figura, arcán a rettegés kifejezésével, már fölényes tudású plasztikai tehetséget mutat; alkotója tökéletesen érti az emberi test arányait, anatómiáját, de értője az ember lelkivilágának is. Ebben az időben Rodin volt sok fiatal induló tehetség mintaképe. Vedres Márknak sikerült a nagy francia mester közelébe jutnia, aki egy-egy találó megjegyzésével, ha nem is mutatott határozott irányt, de elgondolkoztatta az akkor kenyerét kerámiakészítéssel kereső fiatal Vedrest. Párizs azonban csak epizódot jelentett ebben a páratlanul egységes életműben. Az inspiratív forrást Vedres Márk Firenzében találta meg. Magában a város atmoszférájában, brunelleschi városképet uraló diadalmas kupolájában, Giotto karcsú, színes márványtornyának látványában, a Battistero bronzkapuinak domborműveiben, a Quattrocento palazzóinak emberséges arányaiban és mindabban az örökké emanáló szépségben, amelyet a reneszánsz nagy szellemi forradalma hozott létre. Az első alkotás, az égi szóra riadó, lelkiismeretfurdalástól gyötrődő Kain izgalommal telített, drámai figurája után egy fél évszázadon át a remek kisbronzok sorozata következik. A világos tagolású, harmonikus, a mindennapiság egyszerű örömeinek meghittségét árasztó szobrok az anyagszerű mintázás, a formák architektonikus elrendezésének, az egyszerűsítésnek, a kifejezés finomításának nagy korszakát jelzik és érdekes próbálkozásokat a kubizmus eredményeit mérlegelő kísérletekkel. Az 1902-ben készült Táncosnő-jében zenei dallamot, a ritmus különös báját szólaltatta meg, furulyázó fiúalakjaiban az elmélyedés, a hangszerből kicsalt zene öröme jut kifejezésre, de ha alakjai nem is cselekszenek, az egyszerű mozdulatok, a testileg-lelkileg kiegyensúlyozott ember magabiztos harmóniáját sugározzák. És ha meggondoljuk, hogy ezeknek a műveknek nagy része, közöttük az Első emberpár, az Éneklő fiú, az antik kisbronzok tökéletességével vetekedő Kalapáló abban az időben keletkeztek, amikor a szecesszió ülte diadalát — még inkább kirajzolódik Vedres Márk művészetének újító törekvése, eszmeiségéből következő esztétikája, szépségkultuszának eszméltető tudatossága.

Sokszor említette, hogy nagy hatással volt kialakulására Adolf Hildebrand elméleti és gyakorlati munkássága, főképp a klasszikus művészet kánonjogának érvényrejuttatása. Valószínű, hogy a statika, az arányok, a kontrapont terén megszívlelte a nagyhatású német mester tanításait, de ugyanakkor a valóság megfigyelésére is beállította tekintetét s természeti tapasztalataihoz idomította a hildebrandi szabályokat. Az egyszerű, keresetlen mozdulatok mestere volt, s mestere a szobrászi ritmikának; a karokat, a lábakat úgy fűzte össze, hogy a test szerkezetén, statikáján belül a vonalaknak érzelmi, tartalmi jelentőséget juttatott.

Vedres Márk munkásfigurái is az ő optimista lelkének gyermekei. Magvetői, muzeális értékű Kaszakalapáló-ja, fiatal leányai, érett asszonyai, lovasai töretlenül kifejezik életfelfogását, szemléletét. Egy derűs, életszerető, a valóság mindennapiságán magát túlte vő bölcs mester tett hitet minden alkotásával, kifinomult látással egy szebb és jobb világ mellett.

Utolsó művében, a Békekútban — melynek főfigurája, a Halászfiú ott ragyogtatja meg vedresi értelemben vett klasszikus realista szépségét az emlékkiállításon — élete alkonyán nagy méretben foglalta össze művészetének szintézisét. Művészetének csúcsát érte el ebben a kompozícióban, a felépítés előkelő arányai, a koncepció egységes szelleme, a mintázás szépsége páratlan harmóniába ötvöződött, méltóan korunkhoz és méltóan Vedres Márk humanista életművéhez.

Dutka Mária

MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-307

Szolgálja a sa
a békés egymás mel

A nemzetközi újságíró-kongresszus

A Nemzetközi Újságíró Szervezet V. kongresszusa csütörtökön délután teljes ülést tartott. A tanácskozás első felszólalója J. *Kobayashi*, a japán újságíró szövetség elnöke volt. Hangoztatta, hogy a japán sajtóra, rádióra és televízióra nagy befolyást gyakorolnak az amerikai imperialista körök, s ez magyarázza, hogy újságjaik hasábjain sok, a valóságnak nem megfelelő, elferdített, a nemzetközi feszültséget kiélező hír, tudósítás és riport jelenik meg. Jellemző a sajtó vezető köreinek magatartására, hogy legutóbb a tokiói rádióban a világhírű szovjet zeneszerző, Sosztakovics egyik művének közvetítését leállíttatták — mert »szovjet zene«.

Tények és objektivitás

A vitában ezután *Komócsin* Zoltán, a Népszabadság főszerkesztője szólalt fel. Egyebek között rámutatott:

— A Magyar Népköztársaság — mint köztudott — még néhány évvel ezelőtt, az 1956-os ellenforradalmi lázadás idején, a hidegháborús sajtó, rádió és televízió kereszttüzében állt. Ennek következtében különösen gazdag ismeretekre tehetett szert arról, hogy az imperialista sajtótrösztök mennyire ártalmára lehetnek a nemzetközi légkörnek, ha munkatársaik lelkiismeretlen, sötét célok szolgálatába állítják tollukat.

— Nagy örömmel fogadjuk a hazánkba látogató újságírókat, azon vagyunk, hogy szabadon tájékozódhassanak és minden kérdésükre, akár a legkényesebbre is, őszinte, konkrét választ kapjanak. Az a meggyőződésünk, hogy a nyugati újságírók jelentékeny részére sem maradnak hatás nélkül a tények — s ez egymagában is jó dolog.

— A legtöbb újságíró, aki kapitalista országokból hozzánk érkezik, egészen más realitással találkozik, mint amiről eddig tudott, és így kénytelen — szemtől szembe a tényekkel — átértékelni mindazt, amivel odahaza az antikommunista propagandisták telebeszélték a fejét. Koránt sem állítjuk, hogy ezek az újságírók annyira meghökkennek, hogy mindjárt magukévá is teszik a mi nézőpontunkat. Nem, többnyire nagyon is a maguk módján magyarázzák a tényeket. De a tényeket, és nem valami soha nem volt koholmányokat! — s ez már nagy lépés affelé, hogy a sajtó a két társadalmi rendszer békés egymás mellett élését szolgálja, hogy hasábjain kibontakozzék a vita a két rendszer előnyeiről és hátrányairól. Hadd tegyem ehhez mindjárt hozzá: mi ezt a vitát szívesen folytatjuk, örömmel állunk elébe.

— Jellemző néhány nyugati kollégánk elgondolkoztató sorsa: eljöttek Magyarországra és mert otthon tényszerűen beszámoltak a látottakról, a tá-

madások valóságos pergőtüzébe kerültek.

— Nem nyilvánvaló-e, hogy azok a hidegháborús, imperialista erők, amelyek az ilyen támadásokat sugallják, félnek a puszta tényektől, féltik saját rendszerük újságíróit, mert tudják, hogy ha egyszer megismerték a valóságot, az úgynevezett vasfüggönyön innen sokkal nehezebb, egyes esetekben egyenesen lehetetlen lesz velük azokat az ostoba és minden alapot nélkülöző rágalmakat megíratni, amelyek pedig a hidegháború folytatásához elengedhetetlenek. Mi éppen ezért úgy véljük — és ez látszik a legjobb alapnak az újságírókkal való kapcsolataink megerősítésében is — mindent meg kell tenni, hogy az újságírók itt is, ott is megismerjék a tényeket, minél többet lássanak és hazatérve teljes objektivitással beszámolhassanak a látottakról.

A legfőbb feladatok

Doudou *Gueye*, a mali nemzeti újságíró szövetség főtitkára egyebek között arra hívta fel a figyelmet, hogy a monopolista koncentráció következményeként a demokratikus hírközlő szervek megteremtésében, a független hangú sajtó munkájában sok nehézséggel kell megküzdeniük a gyarmati sorból felszabadult országoknak.

A haladó francia újságírók üdvözletét és jókívánságait Gustave *Joly*, a francia újságíró szakszervezet főtitkára tolmácsolta a kongresszusnak.

Hassan *Fakhr* libanoni újságíró elmondotta, hogy Libanonban sok keserves küzdelem árán sikerült könnyíteni a lelkiismeretük szavára hallgató újságírók helyzetén, munkáján: ez azonban korántsem jelenti azt, hogy az imperialista körök befolyását teljesen sikerült volna megszüntetni.

Boza *Rafajlovics*, a Tanjug külpolitikai osztályának szerkesztője rámutatott, hogy a jugoszláv újságíró szövetség híve a nemzetközi méretű, előítélet és megkülönböztetések nélküli együttműködésnek.

Fernando *Revuelta*, a Prensa Latina hírügynökség igazgatója elmondotta, hogy a Fehér Ház, a State Department a sajtó területén is mindent elkövet azért, hogy a hallgatás és a csend függönyével vegye

Nagy SZOT

FIGYELEM!
F. hó 10-én 4 ó
ta
Kis háztartási
Elekthermax-gy
előadást a VIII
tere 6/a. a
A Lehel hűtő
a gyártómű s
Tolbuhin krt.-i
VII., Rákóczi
tur
Minden érdeklő
Ke

A képen balról jobbra: A Tolsztoj, Kirson és V. Ivanov

...gyimir Kirsonra emlékezünk

Kirson 60-ik szü- alkalmából n a szovjet saj- megemlékezik sztendeje halott bármily sematis ez — kard- varánt szolgálta s ügyét. Alig esztendős, ami- a Vörös Gár- Vörös Hadse- igverekedte a polgárhábo- tettei feledésbe ezt évtizedeken a „Vologyka" kisfiú volt, ta el a gyalog- könnyű lovas- kellett szerez- harcolt több on. A polgár- esztendejében, egyik nagy dzsonikidzének szolgált, neki, énekelve ver- özül a szovjet vert rövidesen rést.

irodalmi ám- lett író, ha- z mellett, lö- végtelen me-

lán ehhez is ért. És valóban, ehhez is értett.

A polgárháború befejezése után, mint pártmunkás a harcos írók (proletár íróknak nevezték őket) szervezését vállalta. E téren is jelentős munkát végzett. A Proletár Írók Szövetségének (RAPP) szerepét itt nem vizsgálhatjuk meg. Nyilvánvalóan voltak e szervezetnek érdemei is, tévedései is. De mindenesetre elgondolkoztató, hogy egyetlen kommunista író kivételével a Szovjetunió valamennyi kommunista írója ebben a szervezetben dolgozott. A RAPP egyik titkára Vlagyimir Kirson volt.

Több színdarabot írt, amelyek mindegyike közvetlen politikai célt szolgált, közvetlen propaganda volt és amelyek a húszas évek második felében és a harmincas évek első felében példátlan sikert arattak. Persze a sznobok megállapították és suttogva hirdették, hogy ez nem irodalom, ez „csak" propaganda. De hát a Szovjetunióban kitűnő volt az arányszám: az osztályharcos irodalomnak 80—100 ezer támogatójára jutott egy-egy sznob. Kirsonnak két darabja bizonyult maradandónak. Az egyik, *A sínek dübörögnek*, a húszas évek derekán került színre. A szocialista építés legelső nagy erőfeszítéseit és legelső eredményeit mutatta meg. Különös véletlen: a darab főhősét, egy vörös gyárigazgatót letartóztattak, hamis vád alapján. Ártatlansága rövidesen bebizonyosodott, rehabilitálták és ő a régi lelkesedéssel folytatta a munkát. Kirson nem sejthette, hogy saját sorsát írta meg, illetve az ő sorsa tragikusabb volt a gyárigazgatóénál. Őt csak halála után rehabilitálták. A másik nagysikerű darabja, *A kenyér* című dráma, a szocialista mezőgazdaságért folyó kemény osztályharcot vitte színpadra, élethűen, pártosan, meggyőzően.

Most — hosszú szünet után — darabjai ismét színpadra kerültek. Azok a sznobok, akik az ő és harcostársai ellen suttogtak, már eltűntek és a történelem bebizonyította, hogy az az irodalmi alkotás, amely a forradalom egyik szakaszában maradéktalanul szolgálta a nép ügyét, az a forradalom más szakaszaiban is ékesszólóan beszél. Kirsonra ma szeretettel, könnyes szeretettel emlékezik a Szovjetunió népe — és a világ harcos szocialista irodalma. Ő bizonyára egy kézlegyintéssel és egy kis, szomorkás mosolygással térne napirendre *saját* tragédiája fölött. „Melocs — apróság — mondaná —, nem érdemes beszélni róla". De éppily bizonyos, hogy teljes fegyverzetben harcolna a pokol minden ördögével szemben, minden más igazságtalanság ellen, a szocializmus igazáért, a szocializmus tisztaságáért.

Illés Béla

BEDE ANNA:

Egyetlen ember

De könnyű is volt a nappal
mintha üres lett volna az ég
csak Nap szolgánk haladt kék ködökben
Milyen sokan is voltunk
tárgyaink között melyek a nappali világosságban
színesek gömbölyűek szögletesek fénylők vagy fénytelenek
Magunk is ahányan annyifélék
tettük a dolgunk

ÉLET ÉS IRODALOM
1962 AUG 11
Magyar Hirdető
SAJTÓVÁLLALAT
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

nak — hitelét, hogy könyvei elégetése

Nem irodalmi „szabad világ"-nak fóruma szentesíti – ler-fasizmus ítéletét megtámogatják, ne plutokrata-bolsevizi fogásai. Ma ezt az társaságnak hívják, név, így csak „szov, Frank elfogadta szü Humboldt-egyeteme az írónak; de arról összes műveit (hét adta ki, ugyanakko akadt kiadója.

Ám a goebbelsi ördögűzők varázslatának posztumusz hatása a legmegdöbbentőbb világossággal a határozat indokolásának abból az érvéből tárul fel, amely szerint Leonhard Frank „pellengérre állította szülővárosát", mert megírta, milyen embertelen módon licitáltak rá ott a hitleri „fajvédelmi" törvényekre. Ezt az érvet még a szocialista irodalom alkotásaiért egyébként kevéssé lelkesedő hamburgi „Die Welt" is megsokallta. Glosszájában megállapítja, hogy bármiképp döntöttek is a würzburgi városatyák Leonhard Frank utcájáról, azt nem lehet elvitatni, hogy az ő írói műve töretlen eszmei egység s oly művészi tett, melyet kora irodalmából kitörölni nem lehet. Azt meg egyenesen felháborítónak találja a lap, hogy a városatyák Würtzburg pellengérre állítását vetik az író szemére. „Hát még mindig nem értik meg e derék városatyák — írja a „Die Welt" —, hogy Würtzburgot és egész Németországot a zsidóüldözés t é n y e diszkreditálta, s nem az a körülmény, hogy erről a tényről megemlékezett egy író?!"

Utal a lap a Keresztény Demokrata Unio — Würtzburg városi közgyűlésének legerősebb pártja — hagyományaira, és csodálkozását fejezi ki, hogy ez a párt is elfogadta ezeket az érveket. Ha már hagyományról van szó, mi inkább a goebbelsi hagyományok ízét érezzük a szavazásban, s annak az immár tömegméretű egyetértésnek újabb jelét, amely a szent antikommunizmus nevében kritika nélkül szolidáris a múlttal, s a harmadik birodalom korszakát hovatovább a „dicső" német múlt szerves részének tekinti.

F. A.

Hasonló hasonlatok

Szép verset olvastam B. N. J. tollából a minap. Kánikula volt a vers címe, s a Szabad Föld aug. 5-i számában jelent meg. Különösen a befejező strófa első két sora tetszett.

„A vén kutágas, mint egy ágyúcső,
a roppant égbe furcsán belelő..."

Ez igen, ritka-jó, találó hasonlat. Aztán... rájöttem, hogy nemcsak találó. Hasonló is. Egy másik hasonlathoz. Ehhez:

„Csak a kutágas néz dühös
daccal fel, mint egy ágyúcső
felette a mostoha ég,
szinte várom, hogy belelő!"

Ezt viszont már nem a Szabad Földben olvastam, hanem az Élet és Irodalom július 22-i, múlt évi számban. Bódás János versében. S annak a versnek is Kánikula volt a címe.

Eleinte álmélkodtam kissé hasonlatok e meglepő hasonlóságát, majd legyintettem:

— ... Bizonyára ennek is a rekkenő hőség, a kánikula az oka.

Vagy mégsem?... **— Kiló —**

Pontosság nem boszorkányság

A szocialista újságírás nem jelentéktelen vívmánya a fokozottabb gondosság. Egyre ritkábban olvashatunk az Operaház múzeumában őrzött levélről, amelyben Wagner Richárd a halála után öt évvel született kitűnő énekesnőt bayreuthi vendégszereplésre hívja meg. Hosszabb ideje nem avattatták már fel az ország különböző Kossuth-szobrait, éppen Ferenc Józseffel és a János vitéz daljáték verseit is

GODA GÁBOR:

ÉRTÉK ÉS MÉRTÉK

Többször írtam írtam már Vedresről, s most megkísérelem tömöríteni mindazt, amit kialakítottam magamban róla. Az a megtisztelő, forró barátság, amely a nagy korkülönbség ellenére kettőnk között kifejlődött, minden bizonnyal elfogulttá tesz. Ez az elfogultság azonban úgy született, hogy Vedres művészete és személyiségének varázsa tett elfogulttá. Tehát nem én voltam eleve szubjektív, hanem az ő objektív megítélése tett szubjektívvé vele kapcsolatban. Amíg élt, ítéleteim kialakításához két tényező állt rendelkezésemre. Az egyik maga a produkció. A másik: Vedres, az elragadó ember. Végül annyi marad majd belőle, amennyi szobraiból tükröződik.

Mit szerettem benne? Lényegében mindazt, amit a művészetben általában szeretek; még akkor is, ha a magam mesterségében nem követek mindent abból, amit másban szeretek. De Vedrestől rengeteget lehetett tanulnia annak, akiben mélységes ellenszenv él minden művészeti nagyképűség, fontoskodás, sznobizmus és „tanügyibácsiskodás" ellen.

Vedrestől meg lehetett tanulni a tömörséget, amely nála szinte alapja volt annak, hogy a szobrászatot a maga számára a kisplasztikáig tömörítette. A monumentalitást nem mennyiségben fejezte ki. Tehát, mondjuk, egy lovast lovon kis méretben mintázott, de azért a szobor monumentálisabb a maga higgadtságával és áradó nyugalmával, mint akárhány köztéri paripa. Figuráira ugyanez vonatkozik. Vedres a méretet külsőségnek tekintette, a mértéket tartotta a művészet belső törvényének. Ha író lett volna, és ötszáz oldalas regényt írt volna, bizonyára százat húzott volna. Egyik lovasszobrunkra mondotta: a lóból is megárt a sok. Okos tréfa, tömör tanulság.

A másik alapvető tanulság, amelyet Vedres ránk hagyott, hogy az ember csak úgy alakíthatja mesterségét, ha engedik csetleni-botlani. Minden művész formát bont és keresgél kifejezési lehetőségei közt. Vedres azt vallotta, hogy nem minden új igazán új, s nem minden új jobb, mint a régi. S a jó hagyományoknak nem minden folytatása jó, és hogy a hagyományokat nemcsak konzerválni kell, hanem teremteni is. Vedres tehát sohasem volt elfogult a művészet legkülönfélébb irányzataival szemben. Kilencven éves korában az absztraktok albumait nézegette. Van köztük hiteles művész és kókler — mondta —, de ez minden más területen is így van. Mély hite volt, hogy aki tehetséges és viszonylag hiteles módon absztraktkodik, az, ha ideje van rá, eljut a realizmusig. Minden út Rómába vezet, azaz a realizmushoz, vallotta Vedres. De ebben a mondatban a „minden út" legalább olyan fontos, mint a Róma. Persze, ez jelképes mondat. Azt jelképezi, hogy rengeteg út lehetséges a művészeten belül, de csak olyan járható igazán, aminek feltétele a társadalmi progresszió. Van sima út, betonút, hegyes-völgyes, szakadékos, felhőkbe burkolt, napsütéses és árnyas, vannak régi, ócska utak, új utak, s minden haladás felé vivő úton szabad haladni, csak elfáradni és visszafelé menni nem.

Önmagáról azt vallotta: nem tudja reálisan felmérni saját értékét. Elegáns szerénységében csak annyit mondott egyetlenegy alkalommal önmagáról, hogy ő is tett valamit azért, hogy megőrizze az újabb nemzedékek számára azt a felhalmozódott kulturális kincset, amelynek különösen nagy szerepe van olyan forradalmi változások korában, mint a miénk. Feltétlen hite volt, hogy a kapitalizmus és a szocializmus harcában a szocializmus képviseli a haladót és a forradalmit. Tehát az emberiség múltjának és jövőjének legtisztább értékeit. Ezért volt idegen tőle minden művészeti aberráltság és modernnek tűnő lázadás, amely lényegében a forradalom ellen lázad. De idegen volt tőle minden sommás elvetése az útkeresésnek, formabontásnak, a lehetőségek végtelen variációi közt való álmodozásnak. Ítélete szerint modern és haladó egy tőről fakadtak.

Hát kié a modernség? A letűnő rendé, vagy azé, amely a leghaladottabb álláspontot képviseli? Amint az irodalomban nincs értelme újra rosszul megírni a Bovarynét, úgy a képzőművészetben sincs értelme, mondjuk a múlt századvégi naturalista iskolát rosszul megismételni és különféle, gyakorlatinak látszó okoknál fogva realista, sőt szocialista realista címkékkel ellátni. Vedres azt vallotta erről, hogy egy kibontakozó világban a jó művész egyik fontos feladata, hogy megőrizze, saját lehetőségeihez viszonyítva fejlessze az egyetemes művészi kultúra ízlésszabályait, a progresszió illemtanát, amely nem a retrográdnak ad szabadságjogot, hanem a progresszívnek biztosítja a szabadságot. Egy pillanatra sem szabad elfeledkezni a kötelező nemzetközi mértékről, tehát a művészeti lécet nem szabad soha oly alacsonyra tenni, hogy azt minden dilettáns átugorhassa, vagy a tehetséget is igénytelenné tegye. Vedres nem hitt abban az álszocialista művészetben, amely a tömegek megnyerésének jelszavával a primitivizmusig leszűkített közérthetőséget hirdette, átmenetileg. Nem hitte, hogy a tömegeket forradalmi mozgalmakra valaha is lehetett volna giccsel mozgósítani. Vedres szerint csak a legnagyobbakat szabad mintaképül választani, ha egyáltalában az ilyesmi szükséges. A törpéket még a díszkertben is utálta, nemhogy a művészetben. Nem misztifikálta a hagyományt, mert általában semmit sem misztifikált. A nemzeti hagyomány fogalmát gondosan elhatárolta minden nacionalizmustól. Számára Pheidiasz, Donatello és Michelangelo volt a nagy hagyomány, de mélyen becsülte e hazai szobrászatból is azt, amit becsülni érdemes. Nem gubancolódott össze benne az egyetemes emberi kultúra és a nemzeti kultúra. Ez harmóniává oldódott benne, egészséges szintézissé és ezt óvta meg minden művészeti provincializmustól.

A szocializmusig, sőt a pártig sajátos úton jutott el. Nem a forradalmi mozgalom útján; óriási olvasottsága ellenére sem a tudományos szocializmus tanulmányozása révén. Azt vallotta, hogy esztétikája vitte a szocializmusig. Szerinte a művész törvénye az, hogy humanista legyen. Embertelen dolog nem lehet esztétikus. Minél jobb művész valaki, annál humanistább. A Piéta azért olyan óriás mű, mert humanista tartalma óriási. Nem egy fe-

Vedres Márk: Ivó.

Vedres Márk emlékkiállításán elhangzott megnyitóbeszéd.

Mi min nem láttam?

Valahol középen helyezkedem el a tv-nézők több milliós táborában: nem tartozom az ínyencek közé, akik a rendszeres műsorsugárzás első éveinek izgalmairól sem akartak lemondani, de azok közé sem tartozom, akik a vidéki, tanyai „fehér foltokon" most kapták meg a tv-lázat. Irigységgel és tisztelettel hajtom meg zászlómat azok előtt az alkotó értelmiségiek előtt, akik a „konzervkultúrától" féltve eszmei frisseségüket, tv-t ugyan nem vesznek, de annál több könyvet, amely — egyesek szerint — ugyancsak kulturális konzervátumnak tekinthető. De hagyjuk ezt... Én a család kényszerének engedve, a mozgalom kiteljesedésének idején léptem be a tv-nézők táborába, szerény kis gépem valahol a 700—800 ezredik eladott készülék között lehet. Hat éve nézem azt a bizonyos kivilágosodó négyszöget, néhány hete már foglalkozásszerűen. Most mégis arról kell beszámolnom, mit nem láttam a legutóbbi tíz napban.

Sajnálattal közlöm, hogy nem láttam *Gáll István Triptichon* című tv-filmjét, nem láttam a kerületi vetélkedő új sorozatának első adását, és egyáltalán nem láttam a magyar tv műsorát. Viszont számtalan repülőtér ipari tv-készülékén figyelhettem a startra kész gépek számjelzésének és indulási idejének listáját, ami megint csak arról győzött meg, hogy a magyar televízió műsora nemzetközi viszonylatban is kiemelkedően érdekes.

De tréfán kívül: mit láttam az elmulasztott műsorok *helyett*? Kaptam-e legalábbis részleges kárpótlást a megszokott szórakozási és ismeretterjesztési lehetőség elmaradásáért?

Nem merek mérleget készíteni. Két különböző dologról van szó. Az egyik nem kárpótolhat a másikért. „Konzervkultúra" helyett valódi kultúrákkal léphettem kapcsolatba Moszkvától Alma-Atáig. Mivel azonban a legutóbbi tíz nap alatt jó tizenötezer kilométert repültem kisebb-nagyobb adagokban, a benyomások változatossága egy valódi tv-műsor pergésére emlékeztet.

Moszkvai tartózkodásom idején ellátogattam a világ legnagyobb példányszámú irodalmi folyóiratának szerkesztőségébe (*Junoszty*, 2 millió példány havonta), abba a házba, ahol a *Háború és béke* Rosztov családja lakott. Az épület a Szovjet Írószövetségé, a Junoszty szerkesztőségét a hercegi palota volt istállóiban helyezték el, de egészen tűrhető körülmények közé. Egy szerkesztőségi értekezletbe csöppentem, viták kellős közepébe. Hogyan írjunk Leninről? Illik-e intimitásokat közölni róla és a családjáról? Ekörül csaptak össze a nézetek. Volt, aki illetéktelennek és ízléstelennek minősített egy kéziratot,

[illegible] maris megjelent egy amerikainak látsz[ó] úr, akiről hamarosan kiderült, hogy va[la]lóban amerikai, egyébként nemzetköz[i] joggal foglalkozik és meglehetősen be[szél] oroszul. Elnézését kértem, hogy a USA felségjelével lefoglalt asztalhoz te[le]lepedtem. Megtiszteltetésnek vett[e] Kritikai megjegyzéseket tettem a le[ves]re és az előételre. Ebben nem értet[tü]nk egyet, szerinte kitűnőek az ételek jobbat kívánni sem lehet. A gasztronó[mi]miai témáról asztaltársam áttért nemzetközi jog, majd az amerikai fő[is]iskolák oktatási problémáira. Fejtegetéseit egy számomra egyszerű szakma[i] kérdéssel szakítottam meg: a mai ame[ri]rikai írók közül kiket szeret, kiket ol[va]vasnak a legtöbben, és kiket ajánlana[k] másoknak olvasni? Meglehetősen hosszú töprengés után sem tudott egyetlen ma élő amerikai írót sem megnevezni. „Hemingway és Steinbeck meghalt — mondta —, most leginkább egy írónőt olvasnak, aki egy vidéki kisváros szennyesét teregette ki. A nevére nem emlékszem, de ez az írónő nagyon népszerű nálunk. A tv is hetek óta közvetíti a regényből készült folytatásos filmet. Mindenki nézi, mert őszinte, reális képet ad Amerikáról. Sajnos, a szerző neve nem jut eszembe. Lehetséges, hogy Susanne a keresztneve." Fel is írja egy cédulára: SUSANNE.

Ezzel fejezném be élménybeszámolómat tíznapos tv-mentes utazásomról.

JOVÁNOVICS MIKLÓS

ERDŐS JÁ

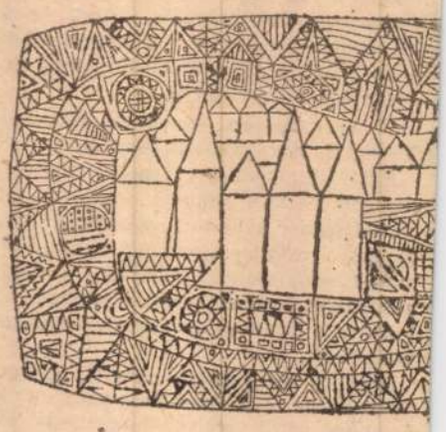

HÁRS LÁSZLÓ:

M

Az ember úgyszólván születése pilla[na]natától kezdve széljegyzetekkel látja [el] életét és az életet, majd, miután meg[is]ismerkedett az ábécével, olvasmánya[i]is. A széljegyzet gyakran nem töb[b] mint egyetlen indulatszó vagy jajkiá

Vedres Márk
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1989 OKT. 5.
NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

Így utaztunk Wroclawba

Huszadik évfordulóját üli a magyar békemozgalom. Mégis a kezdet kezdetének, a nemzetközi mozgalom őskorának emlékei járnak a fejemben. Bölcsőhelyét, Wroclawot már nemegyszer felidéztem; írtam arról a döbbenetről, amely három évvel a háború után elfogott bennünket, akik pedig átéltük Buda ostromát és láttuk a vízbe hulló Duna-hidakat, a wroclawi óváros elkerített fekete téglatengere láttára. Írtam az első találkozásokról, Lukács György, Anna Seghers és Ehrenburg beszélgetéséről, írtam az első vitákról Kingsley Martinnal, írtam a szenegáli d'Arboussier ébenfa homlokáról és bossuet-i francia ékesszólásáról, Paul Éluard fáradt mosolyáról és fáradhatatlan beszélgető és meggyőző kedvéről. Írtam arról, hogy a negyven országból összegyűlt négyszáz értelmiségi, oly rövid idővel a háború után közös nyelvet talált a háború ellen, de nem írtam még arról, hogy Wroclaw, amely ma már jelkép és őszinte legenda, nem teljes galamb tollazatával bukkant ki az emberiség békevágyának mélységeiből, hanem létrejöttéért külön meg kellett dolgozni minden országnak.

Előveszem két évtizeddel ezelőtti naplómat és abból idézem fel a magyar delegáció útnak indulásának viszontagságait. 1948 augusztusának egy forró délutánján csöngött a telefon a Külügyminisztériumban, ahol akkor dolgoztam és a külföldi tájékoztatásért, kultúránk jó híréért voltam felelős. Párizs jelentkezett, a vonal túlsó végén Yves Farge és Pierre Courtade. Courtade, az Humanité vagdalkozó kedvű cikkírója és ugyanakkor finom lélekrajzú regények szerzője, közeli barátom volt, Yves Farge-ot a francia ellenállás hősét, a filozofikus hajlamú írót ismertem és tiszteltem.

Fontos ügyben keresnek, mondták. Tudom-e, hogy háború fenyeget?

Azt hittem, valami éppen időszerű nemzetközi hírt akarnak tudtomra adni, talán már ki is tört, csak mi itt, Budapesten, még nem tudunk róla, a harmadik világháború, amelytől azokban a napokban az amerikai atommonopólium és a Truman-elv idején komolyan tartottunk.

Erről is van szó és nem is, mondta Yves Farge. A háború még nem tört ki és éppen arról van szó, hogy ne is törjön. Francia és lengyel értelmiségiek találkoztak Párizsban, említették Aragon, Éluard, Irène és Frédéric Joliot-Curie nevét, a chilei Pablo Nerudát, akinek akkor olvastam első verseit, Ehrenburgot és Szimonovot; a lengyelek közül csak Iwaszkiewicz nevét ismertem. Ezek nagy levelezésekbe és telefonálgatásokba kezdtek a világ minden részébe, ismerős értelmiségiekkel, mert szeptember elejére értelmiségi világkongresszust akarnak összehívni a lengyelországi Wroclawba, hogy megvitassák az újra fenyegető háború kérdését. Magyar küldöttségre is számítanak, hajlandó vagyok-e részt venni a szervezésben.

Megtisztelt a felszólítás, természetesen igent mondtam, és úgy éreztem, hogy az ügy elég fontos ahhoz, hogy az Akadémia utca 17-be menjek el vele.

Félóra múlva leforrázottan, mint a leteremtettézett érett nebuló, távoztam Rákosi szobájából. Ne foglalkozzam olyannal, ami nem rám tartozik. Különben is meg kellene végre tanulnom, hogy nem kell annyit törődnöm ezekkel a nyugati dolgokkal. Megpróbáltam közbeszólni, és arra hivatkozni, hogy hiszen Yves Farge és Pierre Courtade nyugatiak, a térkép szerint... nem jutottam szóhoz. Aragonra próbáltam végül hivatkozni. Csóválta a fejét, hogy én ezt elhiszem. „Ha Aragon akar valamit, majd nekem telefonál" — mondta. Erre már nem tudtam mit válaszolni, nem is nagyon mertem.

Két hét múlva megszólalt a telefon az asztalomon. Rákosi érdeklődik, mi van a wroclawi értelmiségi világkongresszussal. Napok óta várja előterjesztésemet a magyar küldöttség tagjaira és tájékoztatómat arról, mit tárgyaltam a francia és a lengyel szervezőkkel.

De hiszen... dadogtam. Egy szigorú hang közölte, holnapra várják az anyagot.

Felhívtam Lukács Györgyöt. Akkor már ő is tudott a wroclawi tervről. Bölcs tanácsát kértem, és másnapra javaslatot tettem a delegáció tagjaira.

Kikre is emlékszem hirtelenül azok közül, akik az akkori repülőtlen és hálókocsitlan világban elindultunk az ősi lengyel város felé? Lukács György, Déry Tibor, Andics Erzsébet, Vedres Márk, Losonczi Géza, Kadosa Pál, Pethő Tibor, Lengyel Sándor, Hont Ferenc, Palotai Boris, Szabó Ferenc alakjai. Czóbel Béla az egész francia küldöttséggel tegeződött, Lukácsot az első pillanattól kezdve körülvették keletiek, nyugatiak.

Minden ceruza megmozdult, amikor Ehrenburg kimondta azóta ezerszer idézett gondolatát: „Beszéljenek a múzsák, mert akkor hallgatnak a fegyverek." A tanácsot sok író, művész, gondolkodó megfogadta. Nem lehet elfelejteni a pillanatot, amikor az egyéninek és egyénieskedőnek ismert értelmiségiek — azok is! — elhatározták, szervezetten cselekedni kell, mégpedig politikai ügyben, a legpolitikaibban: a háború, vagy a béke kérdésében. Az értelmiség jobbról is, néha balról is, nem hagyta el ezt a szervezkedést, amely félév múlva Párizsban kapta a nemzetközi békemozgalom nevet és belépett a történelembe.

Húsz év a mai meggyorsult időben több mint régen egy emberöltő. Háborúk voltak, de háború nem volt. Mint wroclawi veterán sem merném, még az emlékezés elfogult perceiben sem, azt állítani, hogy e háborútlan negyedszázad csak a békemozgalomnak köszönhető. De ha nem volna, még ma ki kellene találni.

BOLDIZSÁR IVÁN

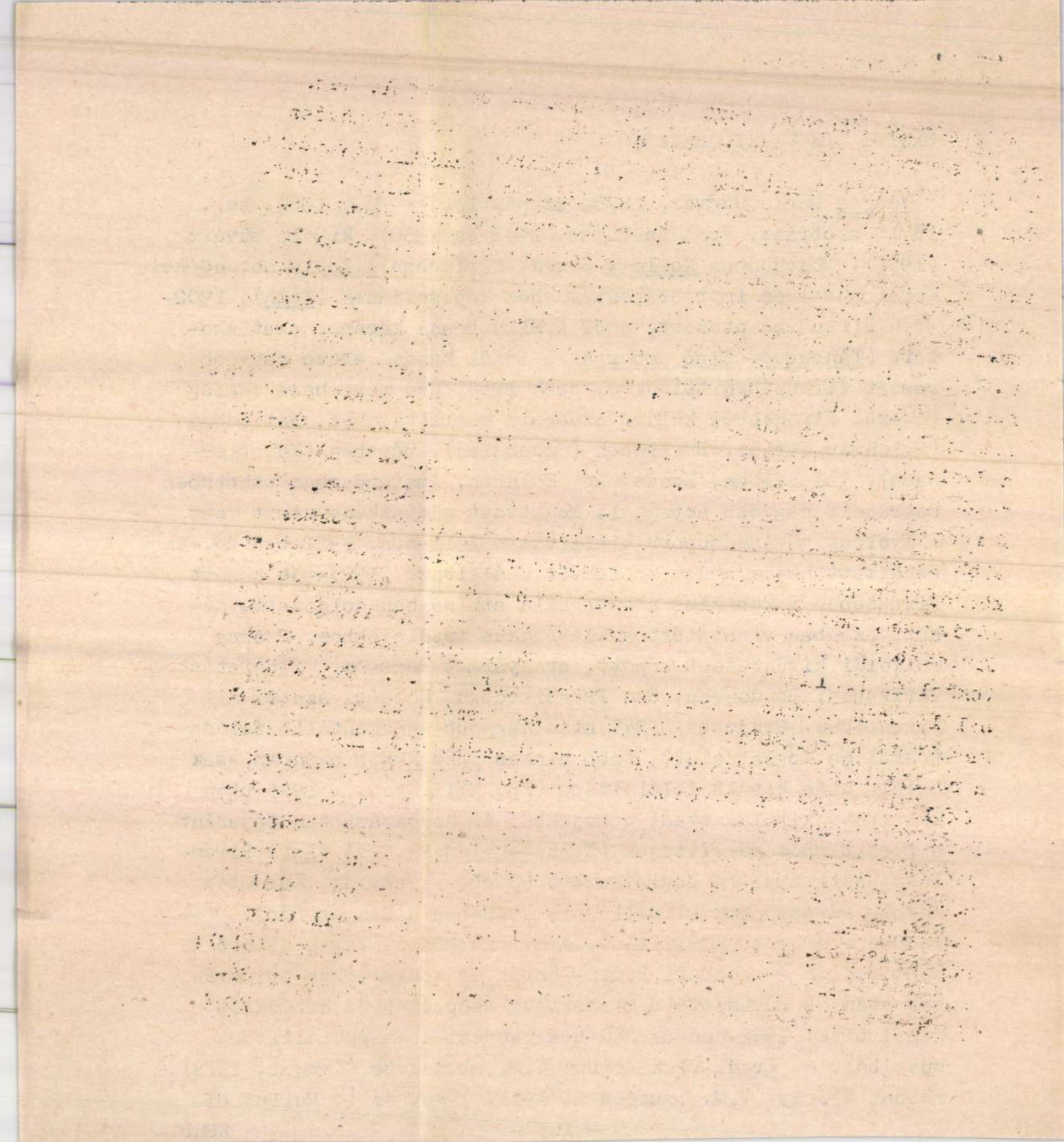

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON

Vedres Márk (Ungvár, 1870. szept. 13. — Bp., 1961. aug. 13.): szobrász, Kossuth-dijas (1948 és 1960), kiváló művész (1958). Münchenben Hollósy Simon, Párizsban A.Rodin növendéke. Korai művei az impresszionizmushoz kapcsolódnak (Kain). 1902-ben Firenzébe utazott, ahol A.Hildebrand köréhez csatlakozott (Táncosnő, Első emberpár). Ettől kezdve élete nagyobb részét Firenzében töltötte, csak 1934 után tért haza végleg Bp.-re. Firenzéből küldte szobrait kiállitásokra, Párizsban (Salon de Paris), Berlinben (Secession), Bécsben (Künstlerhaus), Velencében, Londonban, Kölnben, Amsterdamban többizben szerepelt nagyobb anyaggal. Meghivott művészként részt vett a Nyolcak művészcsoport kiállitásán 1911-ben. 1922-ben Bp.-en rendezett nagyszabásu kollektiv kiállitást. 1923—34 között Firenzében a kubizmus absztraháló stilusában dolgozott, később azonban visszatért a klasszikus tradiciókhoz. Számos külföldi kitüntetést kapott, aranyérmet Bécsben, kitüntetést Párizsban, Londonban, San Franciscoban, Köztéri szobra áll Firenzében, Svájcban. 1945 után nagyobb monumentális feladatokkal is foglalkozott, több alakos Béke kutja azonban csak halála után került felállitása (Bp. XIII. ker.). 1945 után készitett kisplasztikái témájukban és formázásukban egyaránt a realitáshoz közelitenek (Kasza—kalapáló, Ivó fiu). Siremlékplasztikával is foglalkozott (Sarbó—siremlék, Kernstok Károly édesapjának sirrelifje). 1948-ban a Fényes Adplf—teremben rendezett kiállitást. A m. szobrászat egyik uttörő mestereként — kezdeti Rodin—hatás és kubisztikus törekvések után — művészete a klasszikus szépséget és harmóniát képviselte. 1962-ben az MNG-ben rendeztek emlékkiállitást müveiből. — Irod. Elek Artur: V.M. művészete (Nyugat, 1918); Bölöni György: V.M. (Auróra I. 1911. 1—6. sz.); Meller Si-

KSné

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON

mon; V.M. ujabb szobrai (Mibarát, II. 1922); Rózsa Miklós: V.M. uj szobrai (Magyar Művészet, 1938); Pogány Ö.Gábor: V.M. (Tér és forma, 1947).

Vedres Márk szobrász

Magyar Életrajzi Lexikon

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
401.l.

Vedres Márk:

Bronzcsoport/Kettős alak/

Bronz kisplasztika fényképe

A Mücsarnok téli tárlatáról.

Egész oldalas kép.

éczely

Vedres Márk: Kaszakalapélás

Miroir. 1948. Automne,
No. 4. 66 lap.

Corvina. 1948. Automne,
No. 5. 66 lap.

A kerületi labdarúgó-bajnokság

Nyugat-szlovákiai kerület

Sereďen összedőlt a kapu ● A dunaszerdahelyiek legyőzték a gútaiakat ● Az I. A osztály élcsapatainak veresége

A nyugat-szlovákiai kerület tavaszi V. fordulójában egyedül a Slovnaft B-csapata győzött idegenben, s e győzelmével a bajnoki táblázat élére került. Ebben szerepet játszott az is, hogy Sereden — különös körülmények folytán — félbeszakadt a ČH Bratislava mérkőzése. A lejátszott 6 találkozó közül egyébként négyet a vendéglátók nyertek meg, egy döntetlenül végződött, egy pedig a vendégek győzelmét hozta.

Az I. osztályban az élen nem változott a helyzet, továbbra is Piešťany illetve Tlmače vezet, noha mindkettő vereséget szenvedett.

Kerületi bajnokság

Ivánka pri Dunaji — Slovnaft B 0:1, Trnava B — Nitra B 1:1, Nové Mesto — Partizánske 4:1, Pezinok — Holič 1:0, Myjava — Slovan Bratislava jun. 2:1, Dunaszerdahely — Gúta 3:1, a Sereď ČH Bratislava mérkőzés 2:2 állásnál félbeszakadt.

Sereden a mérkőzés 75-ik percében Čermák megszerezte a hazai csapat egyenlítő gólját. Örömében a felső kapulécre függeszkedett mire **a kapu összedőlt**, s a játékos is könnyebb sérüléseket szenvedett. Mivel a kapufát gyorsan megjavítani nem tudták, a játékvezető kénytelen volt a mérkőzést beszüntetni.

Dunaszerdahelyen 500 néző előtt játszott a hazai csapat a gútaiakkal. Takács (2) és Szigeti révén a dunaszerdahelyiek félidőben már 3:0 ra vezettek a gútaiak azonban szünet után feljavultak és Borsos góljával szépítettek az eredményen.

Közép-szlovákiai kerület

Idegenben senkisem nyert ● A fülekiek javítottak helyzetükön ● Rimaszombat 4:0-ra győzött ● Három 11-est hagyott ki egy csapat

A közép-szlovákiai kerület vezető csapata, a Baník Handlová, csak döntetlen eredményt ért el Žilinán, ennek ellenére megőrizte 5 pontos előnyét, mivel a prievidzaiak vereségei szenvedtek. A hét mérkőzés közül egyébként egyet sem nyert meg a vendégcsapat, öt találkozó a pályaválasztók győzelmét hozta, kettő pedig döntetlenül végződött. A fülekiek javítottak helyezésükön, a losonciak pedig súlyos vereséget szenvedtek.

Az I. osztályban Krasno 7 pontra növelte előnyét, míg a rimaszombatiak — nagy győzelmük révén — megtartották vezető helyüket.

Žilina B — Handlová 1:1, Čadca — Zvolen 1:1, Podbrezová — Liet. Lúčka 5:1, Ružomberok — Banská Bystrica 3:1, Mikuláš — Prievidza 2:1 Dubnica — Losonc 5:0, Fülek — Detva 1:0.

Füleken 600 néző előtt folyt le a küzdelem, melyet a hazai csapat S o ó s góljával nyert meg. **Dubnicán** a losonciak 600 néző előtt súlyos vereséget szenvedtek. A győztes csapatból Macho 3, Gergely és Šír pedig 1—1 gólt rúgott a losonciak hálójába.

Teplice 3:1, Kremnica—Beluša 2:1.

A bajnokság élcsoportjának állása:

1.	Krásno	16	11	4	1	46:17	26
2.	Dolný Kubín	16	8	3	5	30:21	19
3.	Martin B	16	9	1	6	26:22	19

☆

B-CSOPORT: Dolné Hámre—Kalinovo 4:0, Hronov—Hriňová 2:1, Banská Bystrica B—Slov. Lupča 1:0, Žarnovica—Hnúšťa 2:1, Zvolen—Piesok 5:1, Selce—

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 6/82 - tel. 544-778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU
Vedres Márk
Uj szó, Bratislava
13. IV. 1965

1021

Kultúra

Képzőművészek a magyar építészetben

A Magyar Népköztársaság megalakulásának 20. évfordulója alkalmából a bratislavai Barátság Házában bemutatott dokumentumfényképek rávilágítanak az elmúlt két évtized korszakalakító változásaira az architektúrában, s a vele kapcsolatos képzőművészetben. Az új épületeknek korszerű tartalmi és formai jellege összhangban van a mai ember racionális gondolkodásával, életérzésével, szükségleteivel. Értelmünk és ízlésünk helyesli a „primér formákat, melyek a legszebbek, mert világosan olvashatók" (Corbusier).

A művészetek szintézise, vagyis az építészetnek a szobrászattal és a díszítő művészetekkel való szerves együttélése napjaink egyik jelentős törekvése. Ez a törekvés nyilvánul meg mind Budapest, mind a vidék, az ipari központok, az új lakónegyedek, a nyaraló- és fürdőtelepek épületeinél is. — A szobrok és domborművek java része már nem önkényesen alkalmazott része az épületnek, hanem tektonikus elem. A monumentális művészetek: a falkép, a mozaik, a kerámia, a fali kárpit is vele és benne élnek az épületben. A plasztikák a környező tájba is harmonikusan illeszkednek bele, és fokozzák a parkok, a zöld gyep üdítő szépségét.

A szobrászok zömét a nagy magyar mester, Medgyessy Ferenc alkotásainak nyugodt, egyszerű méltósága, a sűrítés megkapó ereje ihleti. — Végignézve a kiállításnak emberért és embernek alkotott, új életet tükröző műveit, megragadnak a közelmúltban elhunyt Vedres Márk Ifjúság Kútjának pátosztalan, erős és tiszta figurái. A Kossuth-díjas Mikus Sándor és Mészáros Mihály is belülről átélt alakokat formált. Somogyi József szobrai tömören fejezik ki a humánus és társadalmi mondanivalót, s ő is, Buza Barna is puritán egyszerűséggel alakítja ki az ipari munkás típusát. — Figyelemre méltó Vilt Tibornak a tiszalöki villanyerőmű előtt álló dinamikus asszonyszobra. — A játszóterek egészséges örömet és vidám szépséget árasztó gyermekfiguráiban tartalom és forma együtt lélegzenek.

Domanovszky Endre, a monumentális művészetek kiváló tanára a debreceni pályaudvar nagy csarnokában remekbe készült falképpel szerepel. — Kovács Margit fejlett agyagművészetének a Meteorológiai Intézet sok alakos kompozíciója adja tanújelét. — Király József és Kovács László tehetségét, ízlését dicsérik a Royal Szálló belső tereinek esztétikai hatást kiváltó díszítései. A kecskeméti, európai színvonalú Aranyhomok Szálloda előcsarnokát Csernus Tibor szép mozaikja ékesíti. A vidéki mozik, könyvtárak, fürdők, munkásotthonok közös helyiségeit változatos és vidám burkolóanyagok, ötletes dekorációk élénkítik. Ezek a lendületes fejlődést jelző alkotások gyakorlati jelentőségükön kívül a képzőművészeti kultúrának és a szépérzék fejlesztésének hathatós eszközei.

Izelítőt kaptunk még ezenkívül a magyar fekete-fehér művészetből is. A fiatal grafikusok gárdáját öten képviselik. Kondor Béla magabiztos lendülettel metszi rézlemezbe mondanivalóját. Csohány Kálmán finom vonaljátékú rézkarcaiban népies elemek tűnnek föl. Wurtz Ádám Villon Balladáinak ihletett illusztrátora, Grosz Arnold grafikáit aprólékos művesség, gyöngéd líra, szürrealista elképzelések jellemzik, Gy. Molnár István modern szerkesztésű, rajzos lapjain konkrét valóságot és költői álmokat rögzít.

A vonzó és tartalmas kiállítás hozzájárul népeink barátságának erősítéséhez.

BÁRKÁNY JENŐNÉ

időt kíván. [illegible]
nyek között méginkább nyugtalanító, hogy késlekednek a beruházási cél jóváhagyásával. Ha további késés történik, még az a veszély is mutatkozik, hogy Győr várossá alakulásának hétszázéves évfordulójára, 1971-re sem készül el a színház.

Ilyen bonyodalmak származhatnak egy aláírás hiányától. Ez pedig nem lehet célja sem a városnak, sem a megyének, de a minisztériumnak sem.

Cseresznyák István

a járási

A győri járásban

Az elmúlt vasárnap a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Vedres Márk

1966 AUG 12

5 ÉVE, 1961. augusztus 12-én halt meg 91 éves korában

Vedres Márk

kétszeres Kossuth-díjas és kétszer Vörös Zászló-renddel kitüntetett szobrászművész, a modern magyar szobrászat egyik nagyhatású mestere. Az ungvári agyagipari iskolából indult, majd Drezdában, Münchenben, Párizsban tökéletesítette művészi tudását. Egy ideig Rodin közelében is dolgozott. Az első világháború előtt tizenkét évig volt Olaszországban. A Tanácsköztársaság idején a művészeti direktórium tagja, és művésztelep-vezető volt. Az ellenforradalom bíróság elé állította és megfosztotta művészi tevékenységének lehetőségétől. Emigrációba kényszerült. Firenzében élt, ahonnan 1934-ben tért újból haza. Hosszú munkás élete folyamán több kollektív kiállítása volt Európa országaiban és Amerikában, Európa csaknem valamennyi haladó művészi csoportjával kiállított. Sok nagydíjjal, aranyéremmel, és más elismeréssel tüntették ki. Kiemelkedő ek kisplasztikái. Alkotásai kiegyensúlyozottságot, nyugalmat, ritmussal telítettséget árasztanak. Művei a világ nagy gyűjteményeinek értékes darabjai. Nagy köztéri alkotása a budapesti Béke teret díszítő négyalakos Ifjúság kútja.

...lövése alig megy a kapu mellé. A mérkőzés végéig váltakozó játék alakul ki, mindkét csapat beletörődik a pontosztozkodásba.

...ge formát mutatott, és mintha egyes játékosok nem is akartak volna játszani.

Pedig a csapatban megva... minden lehetőség arra, hog...

busz A. 7:1

Vasas Turbo B.—Autóbusz B. 4:4

Előre C.—Vasas Turbo C. 7:1

Szeder István

FOGADALOM

Díjnyertes film

Hatalmas erdőségek, végtelen pampák, szellemi elmaradottság, nehéz, keserű élet. Ez jellemző Braziliára, és ezt ábrázolja a Diass Gomes drámájából készült, a cannes-i filmfesztiválon első díjat nyert filmalkotás, a Fogadalom is.

Megrendítő történet ez a film, egy egyszerű parasztemberről, aki vallásos hitében Szent Borbálának tett fogadalmat, ha beteg szamarát meggyógyítja, felosztja földjét és egy súlyos keresztet visz a vállán a szent legközelebbi templomába. Az állat meggyógyult és ő elindult a zarándokútra. A film ennek a zarándokútnak a történetét mondja el. Megrendítő, hiteles történet ez, melynek során elénk tárulnak az amerikai kontinens egyik legnagyobb államának közállapotai. Anselme Duarte rendező tudatosan törekedett hazája társadalmának, erkölcsének, és vallási helyzetének őszinte ábrázolására. Nagy tehetségű művész mutatkozik be ezzel a filmmel a magyar közönség előtt.

A főszerepeket Leonardo Vilár, Glorai Menezes, Dixonisio Azavedo és Norman Bengell játsszák. Operatőr Chink Fojle, a zeneszerző Gabriel Migliori.

A filmet április 30-án mutatták be filmszínházaink.

TURBO

A Ganz Villamossági Művek dolgozóinak lapja

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság
Felelős szerkesztő:
Soós János

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Szerkesztőség:
Bp. II., Lövőház u. 39.

A szerkesztőség telefonszámai: 153—130 közvetlen városi vonal, a 240, valamint az 564-es házi vonal

Előfizetési díj egy negyedévre 3,60 forint

Előfizethető az üzemi terjesztőknél

Szikra Lapnyomda

...és

...jolcan

...NY 48

Megegyeztek abban is, hogy nem terhelik Varjasiékat, semmilyen költséggel.

— No, menjünk, fiúk — unszolta társait Varjasi. — Lássuk, mit főztek az asszonyok. — Az egyik vizesvödör felé hajolt, hogy megmossa a kezét.

— Menj csak be, pajtás és uzsonnázzatok meg nyugodtan — válaszolt kis habozás után Berdai.

— Hogyan, ti nem jöttök? — kapta fel a fejét a házigazda a vödör fölül. Arcán árnyék vonult át.

— Úgy beszéltük meg, mindenki hoz magával kosztot.

— No, de mire való ez gyerekek?

— Ne erőszakoskodj Pali — avatkozott a vitába Ági, amikor látták, hogy a férfiak milyen ostobán viselkednek. — Igy van ez a rendjén, milyen segítség lenne ez a részünkről, ha minden héten egy nagy költségbe vernétek magatokat miattunk. Menj csak be, nyugodtan uzsonnázzatok.

Varjasi úgy érezte magát, mintha fejbevágták volna. Bizonytalan léptekkel elindult a konyha felé.

— Azt hiszem, megbántottuk — mondta halkan Takács.

— Nekem is az a véleményem — felelte Török.

— De hát én jót akartam és helyeseltétek — védekezett kétségbeesetten Ági.

Hirtelen Éva alakja tűnt fel. Berdaihoz sietett, halkan suttogtak. Berdain látszott, kényelmetlenül érzi magát, egyre kétségbeesettebben nézett társaira.

— Mi van? — fordult hozzá Török.

— Azt mondja, menjünk be uzsonnázni és ne legyünk ennyire szívtelenek.

— Mi szívtelenek? Amikor a család javát akarjuk? — mondta Csapó mérgesen, Évára nézve.

— Az lehet, hogy ti jót akartok, csak nehéz ebben felmérni, mi a jó. Varjasi azzal a tudattal ment be, ti olyan szegénynek tartjátok őt, aki még egy ebéddel sem tud megkínálni benneteket.

Török földhöz vágta a lapátot.

— Gyerünk — mondta. — Nem bánthatjuk meg a barátunkat.

Jókor, Varjasiné éppen ekkor indult el, másodszor is, hogy meghívja a társaságot. Olyan boldogan karolt Törökbe, mintha a világ legkedvesebb vendégét fogadná.

A munka szépen haladt.

— Még jobban is menne, ha volna még egy kőművesünk. Nincs senki köztetek, aki vállalná a falazást? Én megcsinálnám a sarkokat, nektek csak a síma falat kellene rakni.

— Megpróbálhatom — vállalkozott rá Csapó, és fellépett az állványra, a kőműves mellé.

Egy jól félórai figyelés után, ő is hozákezdett a falazási munkához. Pontosan azt csinálta, amit a kőműves, amikor végignézett a falon és megállapította, azon nincs semmi görbület. — Téged az Isten is kőművesnek teremtett. Sógor, egy üveg sört hozzál, felavatjuk az új kőművest, aztán lekiáltott a brigádhoz. — No, fiúk, most aztán mindent bele, mert ketten falazunk. Gyerünk a malterral!

— Hoznánk, de nincs vizünk — válaszolt Csépai.

— Hát hol van Varga? — kérdezte Berdai.

— Meri a vizet a szépasszonynál.

A szépasszonyt Varga akkor fedezte fel, amikor a Csépainak segített egy hordó vizet áthozni. Kiderült, hogy a vizet adó öregnek van egy elvált lánya, aki ott lakik az apjánál. Ettől kezdve Varga átvette Csépaitól a vízhordást és nem engedte át senkinek. Valahányszor megjelent a kútnál, a fiatalasszonynak is pont akkor akadt valami dolga az udvaron. Hol egy shortban jelent meg, máskor pedig egy hosszú pongyolában, amely alól kivillantak hosszú lábszárai . . .

(Folytatjuk)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TURBÓ

1964 MÁJ 13

1021

A szobrászművész gyári belépője

Fiókműcsarnokká lépett elő gyárunk szerény klubja. Első ízben nyújtott otthont egy képzőművészeti kiállításnak.

A teremben Vedres Márk terakotta mása fogadja a belépőt. Derűt, optimizmust sugárzó arca mintha mondaná: jer csak beljebb. Ha megfáradtál is a munkában, ne sajnálj még egy kis időt tőlünk művészektől. Mire végére érsz a sornak, elfelejted min boszszankodtál délelőtt. Gyönyörködni fogsz itt és felfrissülsz.

És nem csalódik az, aki elfogadja a szíves meghívást, Kőfalvy Gyula kiállítása — noha életművének csak kis hányadát mutatja be — rendkívül gazdag. Portrékban, kis és középplasztikában gyönyörködhetünk kedvünkre. A munkásmozgalom nagyjai, költők és művészek szobrai között számos alkotást, a ma emberét ábrázolja, a munka, a pihenés, a szórakozás pillanataiban.

Műveinek bemutatásával Kőfalvi Gyula állandó gyári belépőt kért. Köztünk, velünk akar élni. Itt keres majd témát, egy-egy sarkot esetenként, hogy vázlatokat készíthessen.

Őszinte barátsággal és bizalommal fordult hozzánk. Néhány vázlatát kiállítva, munkamódszerét is bemutatta. Merész és kockázatos vállalkozás.

Részlet a kiállításról

Számolni kell azzal, hogy a laikusok nem értik meg a művész célját, kész műnek nézik azt, ami még csak agyagba gyúrt első gondolat. A művész bízott az egyszerű, a művészetet tetszik-nem tetszik alapon élvező és értékelő emberekben. És igazolást nyert. A kiállítás látogatói általában megértik célját és ezzel mint ember is közelebb kerül hozzájuk.

Egy hét telt el a megnyitó óta. Az első három napon mintegy háromszázan látogatták és többen jegyezték be nevüket, a látottakról alkotott véleményüket a kiállítás emlékkönyvébe. Az érdeklődés napról napra nő, mert akik látták, önkéntes propagandistáivá váltak a nagyszerű bemutatónak.

Az állandó gyári belépőt szótöbbséggel szavaztuk meg.

Vedres Márk, a Tanácsköztársaság veteránja, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész terakotta portréja, mellette alkotója, Kőfalvi Gyula

lein lövése alig megy a kapu mellé. A mérkőzés végéig váltakozó játék alakul ki, mindkét csapat beletörődik a pontosztozkodásba.

mintha egyes játékosok nem is akartak volna játszani.

Pedig a csapatban megvan minden lehetőség arra, hogy

B. 4:4

Előre C.—Vasas Turbo C. 7:1

Szeder István

FOGADALOM

Díjnyertes film

Hatalmas erdőségek, végtelen pampák, szellemi elmaradottság, nehéz, keserű élet. Ez jellemző Brazíliára, és ezt ábrázolja a Diass Gomes drámájából készült, a cannes-i filmfesztiválon első díjat nyert filmalkotás, a Fogadalom is.

Megrendítő történet ez a film, egy egyszerű parasztemberről, aki vallásos hitében Szent Borbálának tett fogadalmat, ha beteg szamarát meggyógyítja, felosztja földjét és egy súlyos keresztet visz a vállán a szent legközelebbi templomába. Az állat meggyógyult és ő elindult a zarándokútra. A film ennek a zarándokútnak a történetét mondja el. Megrendítő, hiteles történet ez, melynek során elénk tárulnak az amerikai kontinens egyik legnagyobb államának közállapotai. Anselme Duarte rendező tudatosan törekedett hazája társadalmának, erkölcsének, és vallási helyzetének őszinte ábrázolására. Nagy tehetségű művész mutatkozik be ezzel a filmmel a magyar közönség előtt.

A főszerepeket Leonardo Vilár, Glorai Menezes, Dixonisio Azavedo és Norman Bengell játsszák. Operatőr Chink Fojle, a zeneszerző Gabriel Migliori.

A filmet április 30-án mutatták be filmszínházaink.

TURBO

A Ganz Villamossági Művek dolgozóinak lapja

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság
Felelős szerkesztő:
Soós János

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat

Szerkesztőség:
Bp. II., Lövőház u. 39.

A szerkesztőség telefonszámai: 153—130 közvetlen városi vonal, a 240, valamint az 564-es házi vonal

Előfizetési díj egy negyedévre 3,60 forint

Előfizethető az üzemi terjesztőknél

Szikra Lapnyomda

és yolcan

NY 48

Megegyeztek abban is, hogy nem terhelik Varjasiékat, semmilyen költséggel.

— No, menjünk, fiúk — unszolta társait Varjasi. — Lássuk, mit főztek az asszonyok. — Az egyik vizesvödör felé hajolt, hogy megmossa a kezét.

— Menj csak be, pajtás és uzsonnázzatok meg nyugodtan — válaszolt kis habozás után Berdai.

— Hogyan, ti nem jöttök? — kapta fel a fejét a házigazda a vödör fölül. Arcán árnyék vonult át.

— Úgy beszéltük meg, mindenki hoz magával kosztot.

— No, de mire való ez gyerekek?

— Ne erőszakoskodj Pali — avatkozott a vitába Ági, amikor látták, hogy a férfiak milyen ostobán viselkednek. — Igy van ez a rendjén, milyen segítség lenne ez a részünkről, ha minden héten egy nagy költségbe vernétek magatokat miattunk. Menj csak be, nyugodtan uzsonnázzatok.

Varjasi úgy érezte magát, mintha fejbevágták volna. Bizonytalan léptekkel elindult a konyha felé.

— Azt hiszem, megbántottuk — mondta halkan Takács.

— Nekem is az a véleményem — felelte Török.

— De hát én jót akartam és helyeseltétek — védekezett kétségbeesetten Ági.

Hirtelen Éva alakja tűnt fel. Berdaihoz sietett, halkan suttogtak. Berdain látszott, kényelmetlenül érzi magát, egyre kétségbeesettebben nézett társaira.

— Mi van? — fordult hozzá Török.

— Azt mondja, menjünk be uzsonnázni és ne legyünk ennyire szívtelenek.

— Mi szívtelenek? Amikor a család javát akarjuk? — mondta Csapó mérgesen, Évára nézve.

— Az lehet, hogy ti jót akartok, csak nehéz ebben felmérni, mi a jó. Varjasi azzal a tudattal ment be, ti olyan szegénynek tartjátok őt, aki még egy ebéddel sem tud megkínálni benneteket.

Török földhöz vágta a lapátot.

— Gyerünk — mondta. — Nem bánthatjuk meg a barátunkat.

Jókor, Varjasiné éppen ekkor indult el, másodszor is, hogy meghívja a társaságot. Olyan boldogan karolt Törökbe, mintha a világ legkedvesebb vendégét fogadná.

A munka szépen haladt.

— Még jobban is menne, ha volna még egy kőművesünk. Nincs senki köztetek, aki vállalná a falazást? Én megcsinálnám a sarkokat, nektek csak a síma falat kellene rakni.

— Megpróbálhatom — vállalkozott rá Csapó, és fellépett az állványra, a kőműves mellé.

Egy jól félóra figyelés után, ő is hozákezdett a falazási munkához. Pontosan azt csinálta, amit a kőműves, amikor végignézett a falon és megállapította, azon nincs semmi görbület. — Téged az Isten is kőművesnek teremtett. Sógor, egy üveg sört hozzál, felavatjuk az új kőművest, aztán lekiáltott a brigádhoz. — No, fiúk, most aztán mindent bele, mert ketten falazunk. Gyerünk a malterral!

— Hoznánk, de nincs vizünk — válaszolt Csépai.

— Hát hol van Varga? — kérdezte Berdai.

— Meri a vizet a szépasszonynál.

A szépasszonyt Varga akkor fedezte fel, amikor a Csépainak segített egy hordó vizet áthozni. Kiderült, hogy a vizet adó öregnek van egy elvált lánya, aki ott lakik az apjánál. Ettől kezdve Varga átvette Csépaitól a vízhordást és nem engedte át senkinek. Valahányszor megjelent a kútnál, a fiatalasszonynak is pont akkor akadt valami dolga az udvaron. Hol egy shortban jelent meg, máskor pedig egy hosszú pongyolában, amely alól kivillantak hosszú lábszárai.

(Folytatjuk)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TURBÓ
1967 MAJ 13

1021

A szobrászművész gyári belépője

Fiókműcsarnokká lépett elő gyárunk szerény klubja. Első ízben nyújtott otthont egy képzőművészeti kiállításnak.

A teremben Vedres Márk terakotta mása fogadja a belépőt. Derűt, optimizmust sugárzó arca mintha mondaná: jer csak beljebb. Ha megfáradtál is a munkában, ne sajnálj még egy kis időt tőlünk művészektől. Mire végére érsz a sornak, elfelejted min boszszankodtál délelőtt. Gyönyörködni fogsz itt és felfrissülsz.

És nem csalódik az, aki elfogadja a szíves meghívást, Kőfalvy Gyula kiállítása — noha életművének csak kis hányadát mutatja be — rendkívül gazdag. Portrékban, kis és középplasztikában gyönyörködhetünk kedvünkre. A munkásmozgalom nagyjai, költők és művészek szobrai között számos alkotást, a ma emberét ábrázolja, a munka, a pihenés, a szórakozás pillanataiban.

Műveinek bemutatásával Kőfalvi Gyula állandó gyári belépőt kért. Köztünk, velünk akar élni. Itt keres majd témát, egy-egy sarkot esetenként, hogy vázlatokat készíthessen.

Őszinte barátsággal és bizalommal fordult hozzánk. Néhány vázlatát kiállítva, munkamódszerét is bemutatta. Merész és kockázatos vállalkozás.

Részlet a kiállításról

Számolni kell azzal, hogy a laikusok nem értik meg a művész célját, kész műnek nézik azt, ami még csak agyagba gyúrt első gondolat. A művész bízott az egyszerű, a művészetet tetszik-nem tetszik alapon élvező és értékelő emberekben. És igazolást nyert. A kiállítás látogatói általában megértik célját és ezzel mint ember is közelebb kerül hozzájuk.

Egy hét telt el a megnyitó óta. Az első három napon mintegy háromszázan látogatták és többen jegyezték be nevüket, a látottakról alkotott véleményüket a kiállítás emlékkönyvébe. Az érdeklődés napról napra nő, mert akik látták, önkéntes propagandistáivá váltak a nagyszerű bemutatónak.

Az állandó gyári belépőt szótöbbséggel szavaztuk meg.

Vedres Márk, a Tanácsköztársaság veteránja, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész terakotta portréja, mellette alkotója, Kőfalvi Gyula

Vedres Márk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1964 FEB 15.

Tizenhárom új múzeum

nyílt meg az elmúlt évben

Az elmúlt év legjelentősebb eseménye a múzeumi munkában a *vidéki múzeumok gyors fejlődése*, tömegkapcsolataik erősödése volt — hangsúlyozta tegnap dr. *Liptay* Ervin, a Művelődésügyi Minisztérium múzeumi főosztályának a vezetője a Magyar Sajtó Házában tartott tájékoztatóján. Az elmúlt esztendőben *13 új múzeum* létesült az országban, jelenleg tehát összesen 122 múzeum működik.

Csak a fővárosban több mint 42 ezer kiállítási tárggyal növekedett tavaly a múzeumok gyűjteménye, a többi között olyan kiemelkedő tudományos értékekkel, mint a *szikáncsi aranylelet*. Nem szerepel még e számban a *Kongóból* nemrég hazatért tudományos expedíció *100 ezer példányos rovargyűjteménye* és az a 30 ezer példányos rovargyűjtemény, amelyet a mongóliai *Góbi sivatagban* gyűjtöttek.

Az elmúlt esztendőben 714 kiállítást nyitottak meg, közöttük a nagysikerű *népművészeti kiállítást* és a *Csontváry-kiállítást*. 1963-ban 24 vándorkiállítást mutattak be az ország számos városában. Több kiállítást rendeztünk külföldön. *Szőnyi* István műveit Berlinben, az *Aba-Novák* kiállítást Varsóban és Prágában, *Derkovits művészetét* Bukarestben mutattuk be. A Szovjetunióban emlékezetes sikert aratott a XIX—XX. századi magyar képzőművészet anyagából összeállított kiállítás.

Jelentős sikert ért el az októberben megrendezett *múzeumi hónap*. Ennek során mintegy *620 ezren látogatták meg* a különböző kiállításokat, múzeumi rendezvényeket, többen mint a felszabadulás előtt egy esztendő alatt. Fejlődött a múzeumok *népművelő tevékenysége*, csaknem 25 ezer tárlatvezetést rendeztek egy év alatt. A muzeológusok csak Budapesten 286 népszerűsítő cikket, tanulmányt írtak, 741 ismeretterjesztő előadást tartottak. Jó eredményt hoztak a *múzeumi vetélkedők*, és igen jól sikerültek a Budapesti Természettudományi Múzeum Buda-környékén megrendezett geológiai és botanikai sétái.

Ebben az esztendőben is nagy munka vár a múzeumokra. Az állandó kiállítások közül különösen jelentős a Nemzeti Múzeum épületében több évi előkészítés után megnyíló *Magyarország állatvilága* című kiállítás. Állandó kiállítás nyílik a többi között Miskolcon, Szolnokon, Veszprémben, Szekszárdon, Kőszegen, Szegeden, Békéscsabán, Vácott és Zalaegerszegen.

A Szépművészeti Múzeumban a nyár folyamán kiállítást rendeznek a *magyar reneszánsz* emlékeiből. Itt, ha lehetséges, külföldi anyagot is, bemutatnak. Emellett felhasználják a kiállításhoz az Iparművészeti Múzeum, s a vidéki múzeumok gyűjteményeit. A képzőművészeti alkotásokon kívül a reneszánsz és a humanizmus irodalmának, gondolkodásának dokumentumait is bemutatják. Budapesten az Irodalmi Múzeumban két évforduló alkalmából rendeznek kiállítást; *Madách* Imre és a költő *Zrínyi* Miklós emlékére.

Nagyszabású régészeti kutatást folytatnak majd a Vértes hegységben. Tovább folytatják a néprajzi gyűjtő munkát. Táji monográfikus kutatások indulnak Göcsejben, Sárközben, Szatmárban, Kapuvár környékén és az ország más pontjain. Ebben az esztendőben befejezik a *Magyar Néprajzi Atlasz* gyűjtő-munkáját. Folytatják a *népi műemlékek* feltárását és helyreállítását. Ezek a munkák a Budapesten tervezett nagyszabású szabadtéri néprajzi múzeum létesítését készítik elő.

Sok kiállítást rendezünk külföldön. Rendkívül jelentős lesz az *auschwitzi kiállítás*, amelyet ebben az esztendőben készít el a Legújabbkori Történeti Múzeum. Ezt a kiállítást 1965 első hónapjaiban, a koncentrációs táborok felszabadításának 20. évfordulóján adják át a nyilvánosságnak.

A magyar jakobinus mozgalom alakjainak állítunk emléket, amikor közreműködünk a *spielbergi börtönmúzeum kiállításának* megrendezésében. Több képzőművészeti kiállítást mutatunk be Prágában. A többi között Derkovits grafikáit, Vedres Márk szobrait, XX. századi magyar kisplasztikákat.

vel itt termelik az
korica több mint
kát.

Ezután vita köv
az ország különbö
összesereglett a
kutatók, szövetkez
hasznos tapasztala
szítették ki az elő
szólalások rengeteg jó észre-
vétel, javaslat felvetésével a
késő délutánig folytatódtak. A
legfigyelemreméltóbb mégis
talán a jelenlevőknek az az el-
határozása, hogy most tavasz-
szal *a kukorica vetésére, a ve-
le kapcsolatos korszerű ter-
mesztési eljárások betartására
legalább akkora gondot fordí-
tanak, mint az ősszel a búza-
vetések időbeni elvégzésére.*
Ha pedig ebből az elhatáro-
zásból valóság lesz, akkor
nagy lépést teszünk a cél el-
érése felé, amelyet az MSZMP
Központi Bizottsága 1962 már-
ciusi ülésén így határozott
meg: *»Legfontosabb takar-
mánynövényünk, a kukorica
átlagtermése a tervidőszak vé-
gén országosan érje el a hol-
dankénti 18 mázsát.«*

K. E.

'védelem.
'roblémáiról
esti vöröskeresztesek

*száma, az ebből eredő kora-
szülések emelkedése fokozot-
tabb felvilágosító munkát,
társadalmi gondozói tevékeny-
séget igényel.«*

A beszámolót hozzászólások követték. A konferencián mintegy félezer aktivista: orvosok, egészségügyi dolgozók, pedagógusok, háziasszonyok, egyetemi hallgatók vettek részt. Ez alkalommal részesítették kitüntetésben a budapesti szervezet több önkéntes munkatársát. A kitüntetéseket dr. *Gegesi Kiss* Pál akadémikus, a Magyar Vöröskereszt elnöke nyújtott át.

---

negállapította:
t a legkedveltebb

lyes beosztására. A tanulmány készítői azt tapasztalták, hogy nem kielégítő az önkiszolgáló boltok pénztárgép-ellátása, mert egy-egy boltra átlagosan még 1,5 gép sem jut, ezért *csúcsforgalomban gyakori a sorállás.* A kereskedelem illetékesei a bolthálózat fejlesztésének meghatározásánál figyelembe veszik a tanulmány értékes megállapításait.

Továbbfejlesztik a DCM-et

A cement- és mészipar az idén már húsz százalékkal több kötőanyagot ad az építőknek, mint tavaly. A váci új Dunai Cementmű termeli a többletet. A Dunai Cementműben folytatják az építkezést. Az év második felében átadják itt *a cementipar legnagyobb papírzsák gyárát,* amelynek automatikus berendezései évente 25—30 millió cementzsákot adnak majd az országnak. Megkezdik a váci ipartelep másik nagy részlegének, a *mészműnek* az építését is. Előreláthatóan 1966-ban helyezik üzembe ezt az új gyárat, amely évente százezer tonnával növeli az ország mészellátását.

tézkedésekről szólott.

A tanácskozáson *Köböl* Józsefnek, az Országos Tervhivatal főosztályvezetőjének előadása alapján megvitatták a tanácsok tervezési, beruházási és iparpolitikai tevékenységének időszerű feladatait.

Budapestre érkezett a Szovjet—Magyar Baráti Társaság küldöttsége

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság és a Szovjet—Magyar Baráti Társaság 1964. évi együttműködési egyezményének megtárgyalására és aláírására pénteken Budapestre érkezett a Szovjet—Magyar Baráti Társaság küldöttsége: G. I. *Vladikin*, a Szovjetunió művelődésügyi miniszterhelyettese, a küldöttség vezetője és J. Sz. *Krujkov*, a külföldi baráti és kulturális kapcsolatok szovjet társaságai szövetségének osztályvezetője. A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren *Kristóf* István, az MSZBT főtitkára és *Molnár* János művelődésügyi miniszt-

VEDRES MÁRK

137. Férfi akt gipsz eladó

Nemzeti Szalon

1938. okt.-nov

Kut.

Artistikus

KÉPKERETEK

Vedres Márk
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGYI N
1966 AUG 12

Évfordulónaptár

1021

5 éve, 1961. augusztus 12-én 91 éves korában halt meg Vedres Márk kétszeres Kossuth-díjas és kétszer Vörös Zászló-renddel kitüntetett szobrászművész, a modern magyar szobrászat egyik nagyhatású mestere. Az ungvári agyagipari iskolából indult, majd Drezdában, Münchenben, Párizsban tökéletesítette művészi tudását. Egy ideig Rodin közelében is dolgozott. Az első világháború előtt tizenkét évig volt Olaszországban. A Tanácsköztársaság idején a művészeti direktórium tagja, és művésztelep-vezető volt. Az ellenforradalom bíróság elé állította és megfosztotta művészi tevékenységének lehetőségétől. Emigrációba kényszerült. Firenzében élt, ahonnan 1934-ben tért újból haza. Hosszú munkás élete folyamán több kollektív kiállítása volt Európa országaiban és Amerikában, Európa csaknem valamennyi haladó művészi csoportjával kiállított. Sok nagydíjjal, aranyéremmel és más elismeréssel tüntették ki. Kiemelkedőek kisplasztikái. Alkotásai kiegyensúlyozottságot, nyugalmat, ritmussal telítettséget árasztanak. Művei a világ nagy gyűjteményeinek értékes darabjai. Nagy köztéri alkotása a budapesti Béke tér díszítő négyalakos Ifjúság kútja.

— Annyi a munkám, hogy alig győzöm. Ennyi talán még sohasem volt.

— Ki mondja meg, mit kell javítani?

— Azt látni kell. Nézzen csak végig az orsókon. Mind egyformán pereg, s egyformán fehérlik rajtuk a fonál. Ha valamelyik elromlik, az orsó kifeketedik a sorból.

— Mennyit javított eddig?

— Nem számoltam. Ha van munka, akkor gyorsan megy az idő. A hétfő a legrosszabb. Akkor még nem szokta meg az ember az éjszakázást.

— Mióta csinálja?

— Négy éve. Itt voltam ipari tanuló.

4

Az udvaron sápadtan világít a hold. A város fényei csil-

oooooooooooooooooooo

Fiatal ü

Termékeik minőségének híre határainkon is túljutott már. Az idei Budapesti Nemzetközi Vásáron több kül-

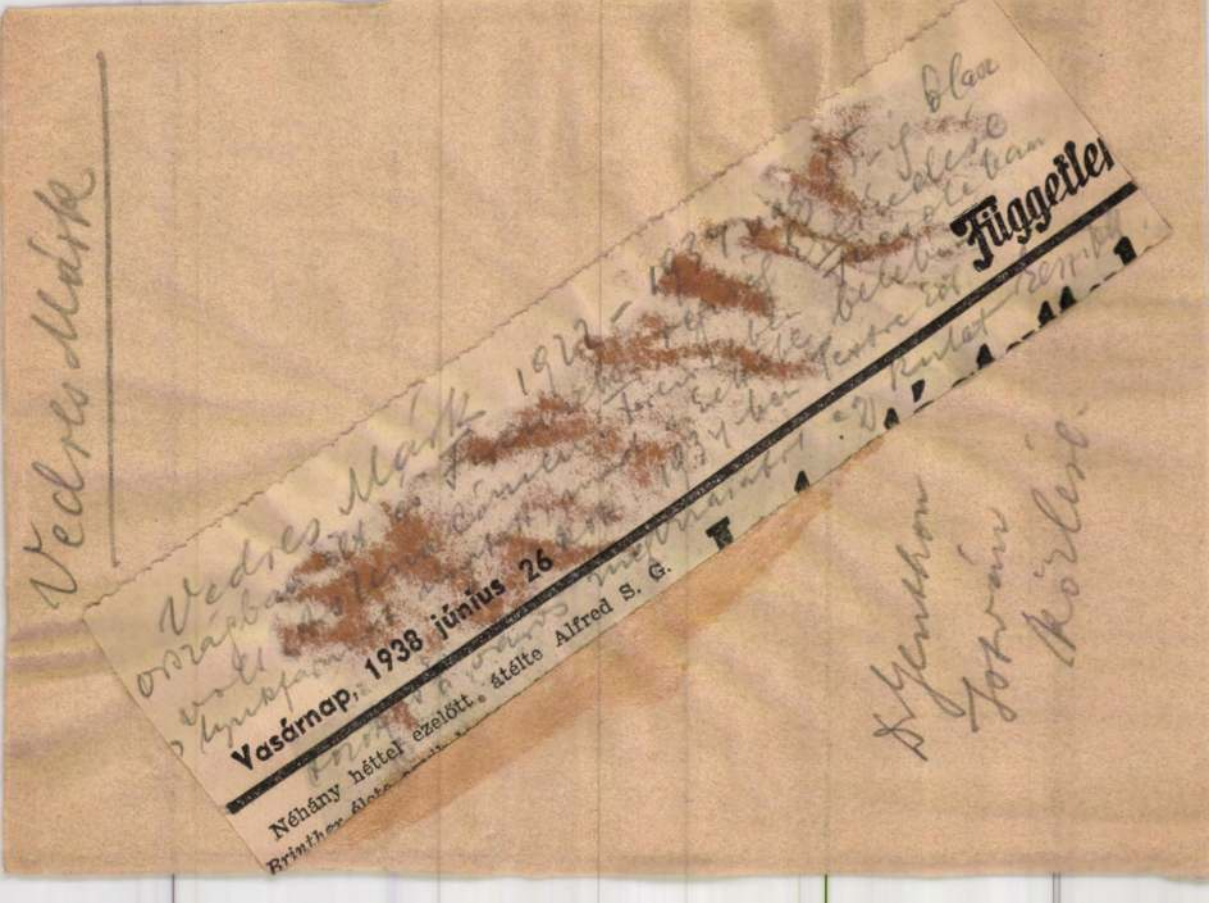

Vedres Márk

Vedres Márk 1922–1939 [illegible]

Vasárnap, 1938 június 26

Néhány héttel ezelőtt, átélte Alfred S. G.

Brinther élete [illegible]

Független

D. Genthon
Jozsán
Körlevé

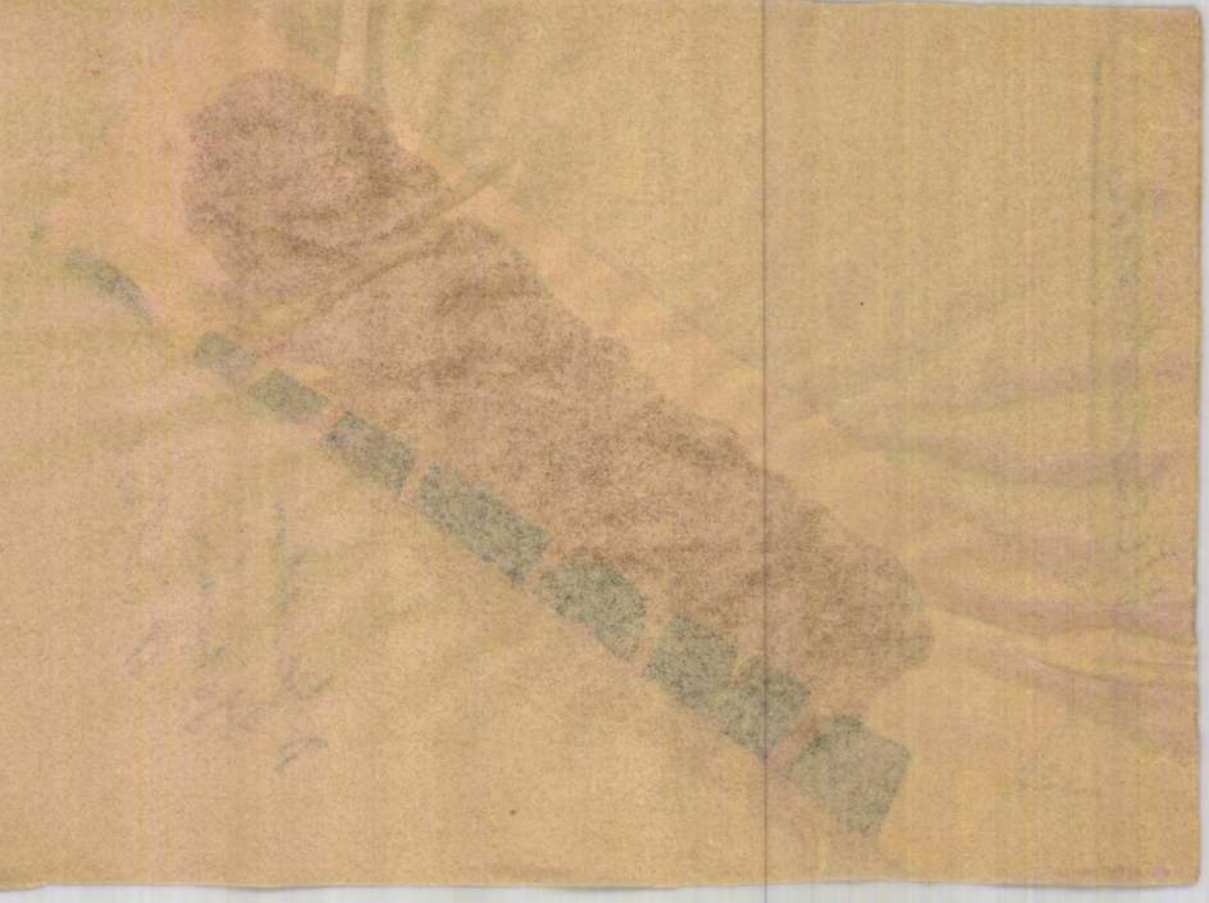

VEDRES MÁRK

153 Álló nők, gipsz (kőbe faragva) 1500.–

Nemzeti Szalon 1937

Kut nov.-dec

minden festőművész

aligha képzelhetnők el ennek a végletekig analitikus s egyben abszolut szintézisre törekvő irányzatnak érzelmi és tudati behatása nélkül. Vedres szobrainak semmi közük a naturális ábrázoláshoz, az eszmei szimbolizmushoz és az impresszionizmus látszatvalóságához. Nincsen novellisztikus témájuk vagy legalább is az ilyesmi soha sem nyomul előtérbe a plasztikai tartalom és adekvát forma rovására. Több figurát összefogó kompozicióban sem a történet és pszichológiai momentum, hanem a szobrászi formák összehangolása, a plasztikus testek egymáshoz való viszonya és térbehelyezése a fontos. A modell csak inspirálja vagy csak figyelmezteti Vedrest, de sem utánzásra nem kényszeríti, sem a plasztikai alkotás keretein kívül eső magyarázkodásokra nem csábítja. Az általa megformált emberi alakzatok, nem akarnak az ember képmásai lenni. Szobrai a teremtő képzeletnek — plasztikus látásmód törvényei szerint megfogalmazott: szerkezeti és alaki realizációi. Való dolgok önmagukban, de nem a valóság tükröződései. Vedres nem a külvilág ábrázatának, hanem önmaga belső életének, szellemiségének szobrásza. „Emberei", nem egyebek plasztikai testeknél, a fej elsősorban ovális formájú alakzat, mint ahogyan a lábak is elsősorban nem emberi végtagok, hanem a mű lényeges alkatelemei, mintegy oszlopok, melyeken a felső test súlya és formai jelentősége nyugszik. Mindemellett egyáltalában nem mondhatnók, hogy Vedres „absztrakt művész". Viziói elválaszthatatlanok a valóságtól, látása reális és elhatároló. Valóban sikerült alkotásain nyoma sincs a részletező aprólékosságnak, csak a végső, összefoglaló formákat modellálja meg. A felületek szinte túlzottan szemérmesnek, megtisztálkodottnak tünnek a szemlélő előtt, de sohasem üreseknek, vajszerűen elkenhetőknek. Ezek a leegyszerűsített formák, komoly belső analizis következményei, szigorú szerkezettel összetartottak és élettel telítettek. Nem külső impresszíókban fogamzottak, hanem a belülről eredt alkotási folyamat kikristályosodott eredményei.

Éppen ezért érthető, hogy Vedres legértékesebb műveivel értetlenül állnak szemben az elromlott ízlésű, sematikus megoldásokhoz szoktatott laikusok és majdnem ugyanúgy hazai szobrászaink nagyrésze, akiket lemondásra kényszerített vagy alkalmazkodásra csábított a gazdasági csőd, a politikai közhangulat és a szellemi elégnélenedés. Vedres kívülrekedt köreiken, egyedül áll a művészet magasabbrendűségéért folytatott küzdelemben. A maga érdeméül és a mi szerencsénkre. Napról-napra kevesebben vannak körülöttünk olyanok, akik, mint alkotók még az egyetemes művészet fejlődésvonalában munkálkodnak, kultúrproduktumaikban megőrzik számunkra a múlt értékeit és valósággá realizálják a jövő ígéreteit. Vedres Márk ezek közé a kiváltságos kevesek közé tartozik. Folytonos előbbre törekvése etikus emberi fáradozás — szobrai, túl a napi esetlegességeken, komoly és határozott jelentőségű művészi alkotások.

Kassák Lajos

---

kiállítások

Kádár Béla

Kádár Béla, ahoz a generációhoz tartozik, amely már a háborús esztendőkben komoly, figyelemreméltó művekkel szerepelt a nyilvánosság előtt. Jó húsz évvel ezelőtt láttam első kollektiv kiállitását, azóta figyelemmel kisérem munkálkodását, amely tele van izgalmakkal, tartalmi alakulásokkal és formai kisérletekkel. Emberi magatartásában azonban

Vedres Márk szobrai

1723

Vedres Márk évtizedek óta nemzetközi viszonylatban értékelt alkotó személyisége a plasztikai művészetnek. A multba visszahajlón és a jövőbe előretörőn — szinte felmérhetetlennek tűnik az az út, melyet alkotó pályája beivel. Formálisan Rodin mellől indult el, ma már azonban a klasszikus mesterekig nyulnak vissza gyökerei, lezárt eredményei pedig H. Laurensnak és J. Lipschitznek, ennek a két legkiválóbb modern francia plasztikusnak a színvonalán bírálandók és elismerést érdemlők. Szobrászatunkat a szűk magyar határokon túlra, az egyetemes szempontú kritika számára (Csáky József mellett) Vedres Márk reprezentálja. Igaz viszont, hogy tárlatlátogató közönségünk előtt alig ismert, vagy lényegében félreismert — abszolut plasztikai eredményekre, mélységek és magasságok összefogására törekvő művészete. Nem kevésbé idegen és nem sokkal méltányoltabb a magyar szobrászok körében sem. Kívülrekedt a különféle hazai irányzatokon és csoportosulásokon, akarva-akaratlanul az idegen sorsára kényszerült. Egyedül áll — de mondjuk ki mindjárt: egyedülállása nem az elhagyatottak árvaságához, hanem a nyughatatlan harcosok tiszteletet keltő magányosságához hasonló.

Vedres Márk művészete olasz és francia földön, Firenzében és Párisban teljesedett ki. Egyik helyen a mult, másik helyen a jövő kapui nyiltak meg előtte és ő éppen olyan fogékonynak bizonyult a mult értékei, mint a jövő lehetőségei iránt. Művészetébe, anélkül, hogy formalizmusba veszett volna, bele tudta olvasztani a mesterek örökségét és a kortársakkal versenyre tudott kelni, anélkül, hogy beletévedt volna az izmusok zsákutcájába. Talán semmi sem áll távolabb tőle, mint a neoklasszikusok üres formalizmusa és az úgynevezett modernek szenvelgő vagy titánkodó modorossága. Valóban ráillik Winkelmann axiomája: Az igazi művész tűzzel és hévvel tervez, de nyugodtan dolgozik. Vedres alkotásaiban könnyen kimutatható egyrészt a született kereső hevülete, a folytonos megujulásra törő akarat, másrészt az alkotás folyamatában elmerült művész bölcs nyugalma és mélységes magabiztonsága. Éppen ez a nyugalom és magabiztonság tökéletesíti annyira nemes vonalúakká, szintétikusan zártakká és szellemmel telítettekké szobrait. Racionalis gondolkodású, a szó helyes értelmében tudatos ember s a művészete, bronzbaöntött és kőbefaragott szobrai mégis híján vannak mindennemű darabosságnak, érdekességnek, kiszámitottságnak. Szigorú formanyelvén nem a spekulativ irányzatosság, hanem a tiszta, egészséges férfiúi liraiság szólal meg. Ez a bensőséges férfilíra az, ami a már emlitett két francia szobrásztól lényegileg elkülönbözteti. Mindkettőjükben sokkal több az izmusok jellegzetes külsősége, mint Vedresben. Jólehet, markánsabb egyéniségek, kifejező erejük elementárisabb, de ezek mellett a sajátosságok mellett nem szorul háttérbe Vedres lefogott stilusa, esztétikai kiegyensúlyozottsága. Ha rokonait keresném: legelőbb talán Braque lirai kubizmusára kellene gondolnom. Vedressel kapcsolatban hallottam már Archipenkót emlegetni — szerintem, semmiféle vonatkozásba nem hozható orosz kortársának klasszicizáló manirjával és feminin festőiségével.

Ma már kétségtelen, hogy a modern művészetet a kubisták emelték ki a megmerevedett sémák közül, a hangulatos érzelmek iszapjából s ha az első pillanatra úgy is látszik, hogy Vedresnek semmi köze a kubizmushoz — kompozíciónak belső gazdagságát, szigorú rendezettségét, tárgyi valószerűségét

munka

1937. 54. szám

Vedres Márk

124	Éva	terrakotta	150.-
125	Nő ruhával	,,	150.-
126	Halász	gipsz (kőben megrendelhető)	1000.-
127	Tékozló fiu	terrakotta	180.-

Nemzeti Szalon
Kut 1936. febr.-márc

KATALOGUSA

1 pld vissza

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET
1936. FEBRUÁR 23-TÓL MÁRCIUS 8-IG.

Vedres Márk

l.

Elek Harám

155. l.

1143. KANÁL, ezüst, ovális mezőjén vése

dalán három trébelt kartusban férfialak, két kutya és
agyar, XVII. sz. — Becher, Silber, teilweise vergoldet,
Tiere. Ungarisch, XVII. Jh.

ip közepén préselt diszü fogantyu nyulik fel. Francia,
der emporragende Griff mit gepresstem Dekor. Fran-

t lábbal, fekete fanyéllel. Empire. — Kasserol, Silber,

ldisszel, három csüngővel. Norvégia, Bergen, 1810. —
dekor. Norvegen, Bergen, 1810.

talapzattal. Osztrák, 1810—20. — Salzfass mit Fuss.

ak, két felnyuló füllel. Magyar empire. — Salzbehälter
ch, empire.

omu, két felnyuló kigyós füllel. Bécs, empire. — Salz-
nit zwei Schlangenhenkeln. Wien, empire.

vzetes talapzat, félgömbös csészéjén két karikalaku fül.
Fuss, Silber, auf der Schale Henkel. Russisch, empire.

gyleveles diszü, patásan végződő, hajlott lábbal. Bécs,
er. Wien, 1806.

négyzetes talppal, tojásdad kelyhén empire disz. Bécs,

VEDRES MÁRK

szül. Ungváron, 1870. Bpesten, Münchenben és Párisban végezte tanulmányait. Értékes munkáival számos kitüntetést és pályadíjat nyert. Főbb művei: Kain, Első emberpár, Táncosnő stb. Iparművészettel is foglalkozik. Firenzében él.

VEDRES MARCO

nato ad Ungvár, nel 1870. Svolse i suoi studi a Budapest, Monaco e Parigi. Con i suoi lavori ha vinto numerosi premi nazionali ed esteri. Fra le sue opere principali notiamo: Caino, La prima coppia umana, Danzatrice, ecc. Si occupa anche di arte industriale. Vive a Firenze.

Vedres Márk

Csók István

Két nagy művész ünneplése

Szinyei Merse Pál művészek körében gyakran idézett szavai, »nem elég, hogy művész valaki, embernek is kell lennie« — jártak eszemben, mikor péntek este a Művészklubban ünnepi vacsorán köszöntötték fel Vedres Márkot nyolcvanötödik, Medgyessy Ferencet hetvenötödik születésnapja alkalmából. Mindketten — mint Bölöni György mondotta — a lázadók közül valók. Más-más utakon, saját emberségük, vérmérsékletük szerint lázadoztak az akadémizmus ellen. Az új idők új dalait akarták dalolni, s magukból mint hangszerekből kicsiholni. Életművük ismeretes hazánkban, s határainkon kívül is.

Ott ült egymás mellett a két ünnepelt, mellükön a Kossuth-díj és a Vörös Zászló Érdemrendjével, ültek derűsen, szemükben a meghatottság fénylő csillogásával.

A »monumentális« bankettasztalt — ahogy Vedres Márk nevezte — több nemzedék ülte körül: tanítványok, barátok, tisztelők több nemzedéke. Sokszor felköszöntő hangzott el. Nem »szónoklatok«: meghitten, bensőségesen és halkan szóltak a szavak, mint szerető kézszorítások és gyöngéd ölelések, őszintén és egyszerűen, néha a megindultságtól el-elcsúszott egy-egy szó, mint amikor a legközelebbi hozzátartozóját, az édesapját köszönti fel az ember. És minden felköszöntőből az csendült ki: büszkék vagyunk rájuk, boldogok, hogy kortársaik lehetünk. Életművük és életstílusuk egyaránt példamutató. Bölcsen dolgoztak és bölcsen tudtak élni, gazdálkodni tehetségükkel, munkaerejükkel. Mindketten folyton viaskodtak, harcoltak az anyaggal, s megvívják mindennapi harcukat ma is, hogy életet gyúrjanak, kalapáljanak bele. Örömet, élményt, szépséget tudtak teremteni szívükkel, eszükkel és két munkás kezükkel. Sokszor évekig dolgoztak műtermük csöndjében. De megesett, hogy hangos vitákban, támadás, üldözés pergőtüzében álltak. És győztek, mert nemcsak művészek, hanem igaz emberek is.

Ajándékozzanak meg bennünket továbbra is műveikkel és mutassanak továbbra is példát arra, hogyan lehet öregen is fiatalnak maradni, méltóan ősükhöz, az örökifjú Tiziánhoz, aki egyik újabban előkerült anyakönyv szerint száznál jóval több évet élt.

(d. m.)

Vedres Márk

Bogo Leskovic

Remington 10-es irodai írógép eladó. Megtek. vas. egész nap, hétfőn 11—1-ig. Murányi 36. II. 9. 225—542.

Írógép, számológép javítás. Goldberger Lenin krt. 94. udvarban. — Tel.: 12-12-84.

Egy triumfátor számológép eladó. Katona József u. 6. fszt. 1. Schreiter.

Írógép, számológép javítás, Kovács, Kertész u 46. T.: 428—141.

Táskaírógép »Kappel« eladó. Bánkuti, II., Keleti Károly 36. mf. 2.

VARRÓGÉP

Varrógépet vennék, karikahajósat, háztartásit. Weiner, Amerikai út 85. T.: 498—841.

Varrógépét javíttassa jótállással Bachrach műszerésznél. Dohány 68. Körútnál. 223—666.

Süllyesztős varrógép eladó. XIV., Cházár András u. 16. I. 2. (Volt Domonkos.)

Singer varrógép és kerékpár eladó. — Reáltanoda u. 17. Szirmainál. Du. 5—7-ig.

Singer háztartási süllyesztős varrógép kifogástalan állapotban eladó. Székelyhidy. Pauler u. 16. Du. 6—8-ig.

Kitűnő süllyeszthetős bobbinos varrógép igényesnek eladó. Csókáné. 142—416.

Varrógépek javítása jótállással. Géber műszerész, Akácfa u. 10. 223—704.

Külföldi Singer süllyesztős varrógép

szőnyegrojtozás. Ungár, Akácfa u. 20. 427—634.

Perzsa összekötők eladók. Fürst Sándor u. 29. három emelet egy. Három órától.

Szőnyeget és kárpitozott bútorokat minőségi munkával szakszerűen tisztít Ablaktisztító Lakástakarító és Ciánozó KSZ, Majakovszkij u. 77. T.: 220—059.

Keleti perzsa, összekötő eladó. XIV., Thököly út 117. II. épület fszt. egy.

Szőnyegeit rendbe hozom, kijavítom, kitisztítom, vagy nagy szőnyegéből kis összekötő szőnyeget készítek. Bacsovics, V., Hold u. 5. T.: 111—732.

Valódi perzsa nagy összekötő eladó. — Gorkij fasor 24. f. 3.

HANGSZER

Zongora, pianinó, javítás eladás, hengolás vétel, szakbecslés. Demeter, Klauzál u. három. 221—396.

Zongora, pianinó javítás, csere, eladás! Lipovniczky koszorús mesternél. Rákóczi út 34. I. Tel.: 420—636.

Zongorát vagy pianinót tanuláshoz vennék. Értesítést 112—325 telefonon kérek.

Zongora, pianinó javítás vétel, eladás, csere, szakbecslés Radványinál. Szövetség u. 18. (Divatcsarnoknál.) 420—290.

nek eladó. XIII., Sallai Imre u. 27/A. Házf.

Rádióját lakásán garanciával megjavítom. 310—417 Hajnal. Néphadsereg u. 18—20.

Elektromos háztartási készülékek, rádió, lemezjátszó magnetofon javítása. Használt készülékeket, hiányosat alkatrésznek veszek. Tel. 221—746

Megbízható javítás gyorsan, kisebb javítás megvárható. Pogány, Marx tér 3. Tel.: 113—112.

Preklasszikus, opera normál, mikro művészlemez gyűjtemény olcsón. Blettler, Gyulai Pál u. hat. 331—871.

»Univerzális« sávnyújtós rádió eladó. VIII., Kistemplom u. 13. félem. 16.

Tízlemezes vegyesváltó szép álló szekrényben, 449-es Orion rádióval olcsón eladó. Hold u. 15. I. 2.

Mikro-normál művész- és tánclemezek eladók, lemezgyűjtemény magnomásolásra csereanyagért. 326—066. Vécsey 3. III. 8. Szabadság tér mellett

Nagy teljesítményű négyhangszórós rádió lemezjátszóval, magnetofonnal eladó. Tel.: 225—957

Zeneszekrény, komplett műbútor-különlegesség, valamint egy világvevő rádió eladó. (142—919.)

Kilenc csöves, kéthangszórós **Orion** nagy szuper eladó. Bp., XI., Verpeléti u. 5. I. 13. Vas. 9—9-ig. hétköznap du. 6—8-ig.

Hanglemezeket ven-

u. 6. II. en

Eladó női i da, finom, hibátlan, k metre XIV. 19. I. 19. T —031.

Irhabunda 3- gyermek rés adó. Tel.: százötvenkett négyszázhatv kilenc.

Pézsma-szil nemes szőrm romnegyedes gástalan szé Budafoki III. 1.

Irhabunda, használt, barna szín, termetre el Révay u. 4.

Fekete mod tagyapjú n kabát, nag vadonatúj Haris köz kötőüzletben

Perzsalábbu dern, madj igényesnek Tel.: 496—4

Motorosokna »Nappa« eladó. XI., 15. II. 2.

Háromnegye kete, bá ses borjú férfi bőrkab adó. XIII., u. 30. III.

JÁRM

Autósok, Magánosokn közületeknek takarót és soron kívü szítünk. A nagyban és darabokban laljuk. KTSZ. Bp. ker., Sip u.

Személykocsi —2500 kom-

Beszélgetés az Olaszországból hazaérkezett Vedres Márkkal

Vedres Márk néhány nappal ezelőtt érkezett haza Olaszországból. Ezúttal hat hónapig volt távol: Rómában élő leányát és Milánóban élő fiát látogatta meg. A 86-ik évét taposó nagy művész minden esztendőben elutazik Itáliába, ahol valamikor évtizedekig élt, gyermekei is ott születtek. Most frissen, kipihenten és teli munkakedvvel jött haza, s izgatottan várja a pillanatot, amikor ismét hozzáfoghat nagyszabású szoborkompozíciójának mintázásához.

— *Rómában és Milánóban* — mondja — *több érdekes kiállítást láttam, de ismét megállapítottam, hogy ez a kor nem a művészeteké, hanem a tudományé és a technikáé. Olaszországban, a régi olasz művészet ege alatt ez különösen szembetűnő. Ott az absztrakt festészet és szobrászat uralkodik ma, ami az én számomra idegen.*

Megértjük a mestert, kivált amikor új, nagy munkájának, a Kút-nak már megmintázott figuráját látjuk: zárt egységű, formáiból harmonikus nyugalom és kiegyensúlyozottság árad. A két alak két pihenő férfiú: az egyik futballista, a másik könyvet tart kezében. *A Kút a Béke térre készül.* Öt pihenő alak díszíti majd, a meglevőkön kívül egy hegedűművésznő, egy teniszező nő és a középen egy halász. Egy-egy figura másfélszeres életnagyságú. A mintázás ugyancsak kemény próbára teszi az ősz művész fizikai erejét is, de amikor ezt megemlítjük, csak legyint, mint aki azt mondja: *„semmiség".*

— *Az a tervem* — mondja —, *hogy amíg a Kutat be nem fejeztem, nem mozdulok el Budapestről. Ez a munka szívügyem és már nem sok évem van hátra, hogy elkészüljek vele. Amíg Olaszországban voltam, újabb és újabb vázlatokat rajzoltam hozzá és plasztilinből mintáztam az egyes figurákat. Örülök, hogy ezeknek az előmunkálatoknak a nyomán most már itthon, a műtermemben valósíthatom meg elképzeléseimet.*

G.

Ára 60

...sti f...

ÜGGETLEN POL...

...botrány miatt agyonlőtte ...egy svájci államügyész

...érkezett Moszk... ...agyar küldött...

Vedrőd

Zichy-kastély

VEDRŐDÖN ♆ (Pozsony megye)
a gróf Zichy család épített magának a XVIII. század közepe után hatalmas kastélyt, felhasználva egyes földszinti részeiben a hagyomány szerint itt lakott templáriusok épületének boltozatait. Az U-alakú sima, kevés architektonikus részlettel tagozott tömb, mely egyébként minden valószínűség szerint több jelentős átépítésen is keresztül esett, alig jellemző arra a korra, melyben keletkezett (52. ábra). Szinte jelentősebb, 150 holdas nagyszabású parkja, melyről annak idején nem egy kertészeti munka emlékezett meg őszinte elismeréssel. („Taschenbuch für Gartenfreunde" Lipcse 1797.)

Radon Jenő dr.
Magyar kastélyok
220 l.

fordits.

Büszk... kegyelet

...zásába

...egragad

...os nev

...z kato

tette

...osát.

a ma

...követ

...lesz Budapest közö

ditóknak,

köztük annak a hős ola

806. Asztal, hos
fekete fáv
ízlésben be

807. Ruhaszekrén
borított, sz
századi nér

808. Díszszekrény
gyökérfákk
bronzverete

809. Kis kommod,
bronz veret
lakkal. XV.

810. Asztal és szék

811. Imazsámoly, összecsukható, fényezett diófával

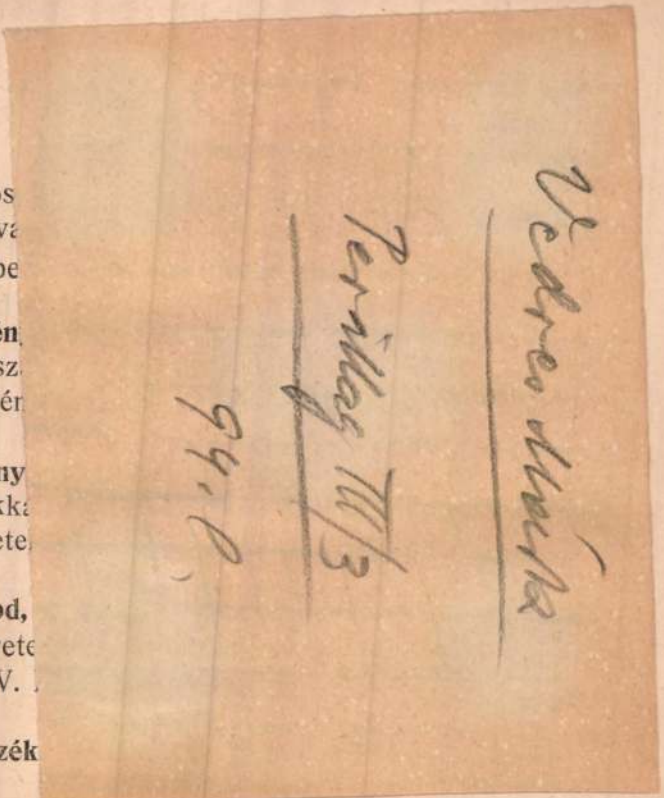

796. **Könyvszekrény,** fényezett diófaborítással, rácsos üvegajtóval. XIX. sz. k. Átalakítva

796/a. **Tabernakulum,** fényezett diófa bontással szalagos berakással. XVIII. sz.

797. **Két ruhaszekrény,** fényezett cseresznyefa, gyökérfaberakással, kétajtós, kétoldalt karcsú oszloppárral. XIX. sz. k.

798. **Ruhaszekrény,** fényezett dió- és gyökérfaborítással, szalagos, csigás berakással, a XVIII. sz. ízlésében régi részletekkel

799. **Ruhaszekrény,** fényezett diófaborítással, tojássoros léccel, kétoldalt aranyozott fekete Karyatidekkel. Empire

800. **Nagy szekrény,** sötétre pácolt, tájképes beraká-

Rajcsányi Károly:

Osztrák–magyar pillanatképek...

1.

Amikor csütörtökön este a magyar válogatott társasgépkocsiján Bécsbe, a *Regina-szálló* elé érkeztünk és amikor a neonfényes Mariahilferstrassen az újságírók szállóhelyére, a *Münchnerhofba* igyekeztünk, elsőnek az utcák néptelensége tűnt fel. Este kilenc óra tájt már kihalt a város... Igaz, hétköznap este volt és csípős, szeles hideg. De bent, a kávéházak, espressók, éttermek, szórakozóhelyek is kongtak az ürességtől. A »*vidám Bécs*« már az első pillantásra is a *kedvetlen, szomorkás nagyváros arcát mutatta*...

Szemközt a Münchnerhoffal, egy félig-meddig kávéház külsejű espressóban, jó feketekávé mellett, sietve lapozgattuk, olvasgattuk a legfrissebb bécsi újságokat. *Mit írnak az osztrák-magyarról?* Nem volt nehéz megállapítani a hangulatkeltés irányát: a magyar válogatottat egekig magasztalták, az osztrákokat csepülték, lebecsülték, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogyha sikerül az »angolverőket« legyőzniök — az osztrák csapatot a világbajnokság első számú esélyesének kiálthassák ki. És talán tanultak az októberi 3:2-es bécsi mérkőzésből is... Igy hát válogatottjainkról minden szépet, jót elmondtak. Az összhangot egyedül a szociáldemokrata *Arbeiter Zeitung* szokásosan ízléstelen és már sok változatban megismételt karikatúrája zavarta meg. »Die Ungarn kommen!» (Jönnek a magyarok!«) aláírással rajzot közölt, amelyen a magas, szeges dróttal koszorúzott vasfüggöny előtt fokossal, villával, bárddal, szablyával és ágyúval felfegyverzett pödörtbajszú »atyafiak« virágcsokorral lépnek elő. Ezzel az ócska vasfüggöny-mesével »köszöntötte« válogatottunkat az »A. Z.«, amelynek a bécsi szólásmondás szerint, »A«-tól »Z«-ig minden betűje hazugság.. A mai osztrák valóságot pedig az újságok sok állástkereső apróhirdetése mellett mindennél jobban megmutatta számunkra a kávéházak, vendéglők, üzletek ajtaján ismétlődő nyomtatott feliratú tábla: »Betteln und Hausern verboten!« — Koldulni és házalni tilos!

Grosics »kivédi« a jövő Ocwirk-jének labdáját a bécsi hotelkapu előtt

A tiltó rendelkezés azonban mitsem használ. Vacsora közben a Westbahnhof éttermében egy tisztviselőformájú galambősz öregember állt meg asztalunk előtt, hóna alatt eladásra kínált ócska képeslapokkal. A képeslapok csupán ürügyül szolgáltak arra, hogy az öreg kéregethessen. Fáradtan, de tréfásan mosolyogva, sajátoskedves bécsi dialektusban mondta el mondókáját, hogy éppen aznap üli hetvenedik születése napját és ehhez kéri anyagi hozzájárulásunkat . . . A helyzettel ismerős pincérek azután elárulták, hogy az öregnek hosszú esztendők óta mindennap ilyen »üzleti« születésnapja van. *Egy ember, aki mindennap hetven éves, pedig lehet, hogy maholnap betölti a nyolcvanadikat*...

2.

Másnap, szombaton — mielőtt a válogatottak edzésére mentünk a Práterbe — megcsodáltuk a Mariahilferstrasse, a Kärtnerstrasse, a Ring üzleteinek, áruházainak ízléses, gazdag kirakatait. *A látszat:* Bécsben ma a nyloncikkektől a szivacsos pingpongütőn keresztül a banánig mindent lehet kapni. *A valóság:* az üzletekben nagyon kevesen vásárolnak. A dolgozók fizetésének jórészét felemészti a drága lakbér, a villany, a gáz, a villamos, általában a közszolgáltatások. Ezen felül a legszükségesebbre épphogy futja. *Hiába kínálják luxuscikkeiket a dús kirakatok* — minderre csak az amerikai »vendégeknek« és a kevés honi kiváltságosnak telik ma Ausztriában. Nem is szólva a munkanélküliekről, akiknek száma — mint mondják — a nagy téli munkanélküliség után most valamelyest csökkent, de egy-egy munkahelyre még mindig a pályázók tucatjai jelentkeznek. És akik munkába állnak, keresnek, azok is aligalig vásárolnak — inkább összekuporgatják a garast, mert sose lehet tudni, mikor dobják őket ismét az utcára... Ezért olyan kedvetlen, szomorkás metropolis az osztrák főváros és ezért nem kell a bécsi munkásoknak, kisembereknek — bármennyire hangosan reklámozzák is filmben, sajtóban, rádióban — ez az »amerikai életforma«.

Buzánszky az autogrammkérők gyűrűjében
(Magyar Fotó — Molnár Edit felvételei)

3.

Mindemellett a bécsiek rendkívül közvetlenek, előzékenyek, kedvesek. Mély gyökerei vannak itt nemcsak az osztrák-magyar sportbarátságnak, hanem az osztrák és a magyar nép barátságának is. Néhánynapos bécsi tartózkodásunk során megannyi jelét tapasztaltuk mindkettőnek.

A szombat délelőtti edzés után ketten, egy újságíró kollégámmal, a Prater Stadion irodájából Budapestre telefonáltunk. Időbe telt, amíg beszélhettünk, időbe telt, amíg beszéltünk, időbe telt, amíg a bécsi telefonközpont közölte a beszélgetés időtartamát és fizethettünk. A magyar válogatott autóbusza időközben elment és mi ketten bizony lemaradtunk. Pedig még elég sürgős dolgunk volt a városban, a többi között az ebéd is. A közelben taxiállomás sehol. *Sehogyan sem tudtunk taxit keríteni. A szomszédos készülékben éppen Ocwirk, az osztrák válogatott kitűnő fedezetjátékosa telefonált.* Amikor látta szorult helyzetünket, kérés nélkül is több taxiállomást felhívott, sürgetett és *tapodtat sem mozdult el mellőlünk, amíg a kocsi meg nem érkezett.* Pedig bizonyára neki is elég sürgős dolga volt.

Másnap, a mérkőzésen megállapítottuk, hogy Ocwirk nagyszerű játékos — de akkor már azt is tudtuk, hogy egyszersmind segítőkész, kitűnő ember. Tanulhatnának tőle szerénységet, figyelmességet egyes élvonalbeli magyar sportolók is.

4

A mérkőzés előtt a magyar csapat főhadiszállásán, a Regina-szállóban sajtófogadás volt. A magyar csapat vezetője, *Sebes* Gusztáv, az OTSB elnökhelyettese, félbeszakítva válogatottunk taktikai megbeszélését, jött a nemzetközi sajtó képviselői közé. Vastag jegyzetfüzet volt a kezében. Midőn érdeklődtünk a füzet tartalma felől, Sebes Gusztáv mosolyogva válaszolta, hogy *már benne van a délutáni mérkőzés kilencven percének egész története.* Az osztrák válogatott vezetői tréfás kíváncsisággal kérték tőle a füzetet, hogy belekukkanthassanak.

— Szívesen odaadom — válaszolta a magyar labdarúgás népszerű Guszti bácsija —, odaadom, de csak majd félhétkor, a mérkőzés után...

...Ami a füzetben benne volt, a kilencven perc történetét már valamennyien hallottuk, olvastuk, ismerjük. És talán azt is, ami Sebes Gusztáv jegyzeteiben aligha volt benne: a végeredményt.

Művelt nép

KULTURÁLIS HETILAP

Megjelenik minden vasárnap

A szerkesztőbizottság elnöke:
DARVAS JÓZSEF

A kiadásért felel: a Lapkiadó Vállalat igazgatója. Szerkesztőség: Budapest, VII., Lenin-krt. 9—11. I. emelet. Telefon: 421-779, 220-893, 221-285. Kiadóhivatal: Budapest, Lenin-körút 9—11. Tel.: 221-285, 221-293. Terjeszti: Posta Központi Hirlap Iroda V. Budapest, V., József nádor-tér 1. sz. Telefon: 180-850. Személyes ügyfélszolgálat: V., József nádor-tér 1. Telefon: 183-022. Egyéni előfizetők csekkszámlaszáma: 61.068. Közületi előfizetők csekkszámlaszáma: 61.066. Előfizetési ár: egy évre 48.—, fél évre 24.—, negyed évre 12.—, egy hóra 4.— Ft 2-541637. Athenaeum mélynyomása 90.000 pld. (F. v. Soproni Béla)

Vedres Márk műtermében

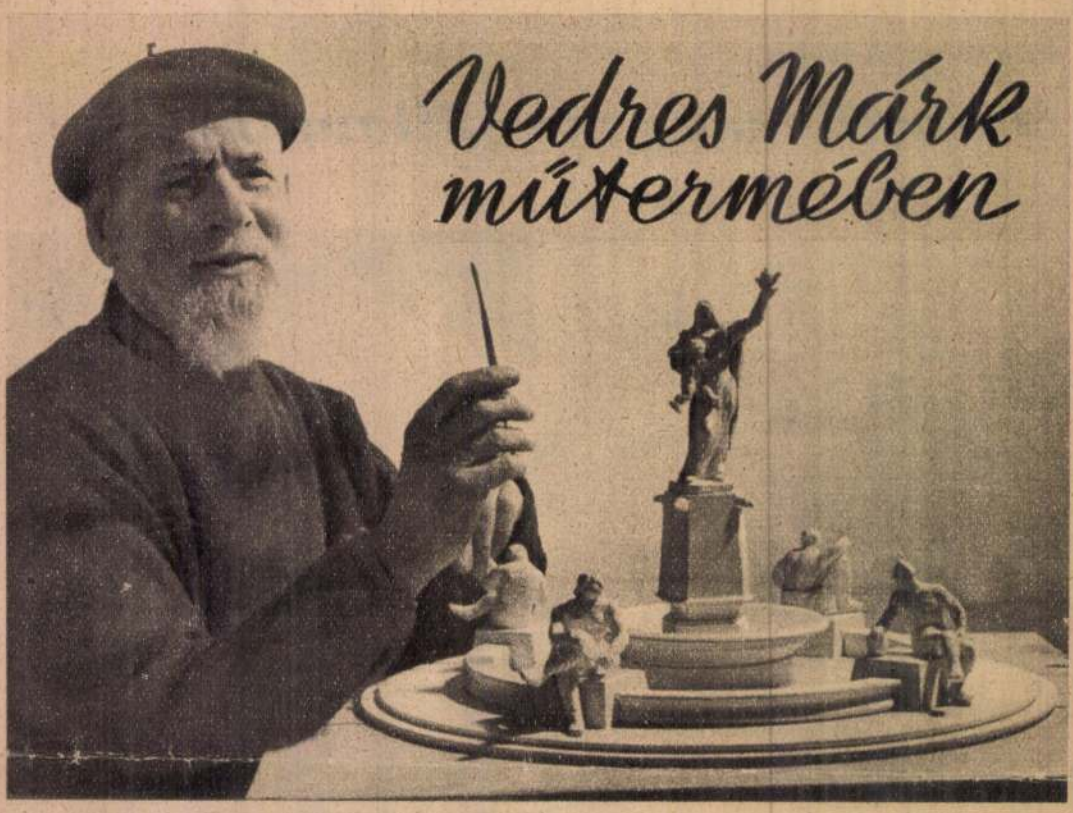

Az idős mestert Élmunkás-téri műtermében látogattuk meg. A látogatásra az indított, hogy a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon láttuk a »Békestaféta« című nagyméretű szobrát, meglehetősen eldugva, úgyhogy — véleményünk szerint — mind a közönség, mind a kritikusok figyelmét elkerülte. Pedig ez a szobor megérdemelte volna azt, hogy alaposabban szemügyre vegyék. Van valami ebben a műben, ami a klasszikus alkotásokra emlékeztet, pedig mai embert, fiatal munkássportolót ábrázol, nyurga, inas lábakkal, erőteljes karokkal és kezekkel. Egyszerű mintázása, kiegyensúlyozott statikája ifjúságunk legszebb törekvéseinek, békevágyának hordozójává avatja minden külső attribútum felhasználása nélkül. Abban is van valami rendkívüli körülmény, hogy a »kisplasztikus« Vedres Márk ma, 83 éves korában, nagyméretű munkára vállalkozik.

Az előszobából néhány lépcső vezet az alagsori műterembe. Vedres Márk házikabátban, fekete svájcisapkával a fején az állvány előtt áll és elmerülten dolgozik. A vörös plasztelin nagy, összefogott formákban jelzi a lábakat, karokat, törzset, fejet s ezek együtteséből bontakoznak ki egy hegedülő női alak körvonalai.

— A szovjet vendégművészek tiszteletére rendezett fogadáson az egyik hegedűművésznő játéka közben határoztam el, hogy megmintázom — magyarázza, miközben leültet maga mellé. Arra a kérdésemre, mik a legközelebbi tervei, Vedres Márk a műteremben lévő sok állvány egyikéhez vezet. — A Béke-térre helyezendő díszkút tervezésére kértek fel, — mondja — most fejeztem be a terv elkészítését. — Szép köralakú architektúrával kiképzett medence közepén emelt alapzaton a békét szimbolizáló női alak áll. A medence négy pontján négy ülő figura mindazokat az eredményeket tükrözi, melyeket békéért harcoló, szocializmust építő hazánk adott a dolgozó népnek: kultúrát, művészetet, pihenést, szórakozást. Az alakok még vázlatosak, de a kompozíció már így is megfogja az embert szép arányaival, közérthetőségével.

A műteremből Vedres Márk felvezet lakószobájába, leülünk az asztal mellé. Beszélgetünk. Vedres Márk feketekávéval kínál, közben nézegetem a régi munkákról készült fényképeket és köröskörül a szekrényeken, íróasztalon elhelyezett ülő, álló férfi- és női alakokat, a művész különböző korszakaiból, a »Furulyázó«-t, a »Szandálját kötő nő«-t,

Vedres Márk: Békestaféta

a »Kaszakalapáló«-t. Egyszerű, szűkszavú tömörséggel megfogalmazott kisplasztikák ezek, de a hideg fém felületén áttör az élet melegsége, az élmény és érzelem világossága és besugározza a szobát egy hosszú művészélet emlékeivel.

Az első mestere Hollósy Simon volt, Münchenben. — Kedves bohém volt — mesél róla Vedres. — Gyönyörűen csellózott, de növendékeit kemény kézzel szorította a munkára, tőle tanultam meg, hogy mindig a saját lábamon igyekezzem megállni.

Azután jött Párizs, — Rodin, aki nagy és vonzó egyéniségével könnyen és végzetesen epigonizmusba csábíthatta volna. Firenzében a kiváló Adolf Hildebrand köré csoportosult német szobrászok szenvedélyes vitáit hallgatta, akik a hideg klasszikus ábrázolás mellett viaskodtak. Tanult tőlük is, de mindenekelőtt a renaissance nagy mestereiből merített.

Vedres Márk, a művészek szeretett Maxi bácsija, kérésünkre mesél az életéről, emlékeiről, a Tanácsköztársaság művészetéről, amelyben tevékenyen vett részt. Azután az emigrációról, Móriczról, aki Firenzében vendége volt, Gorkijról is, aki felkereste őt műtermében, és mai életéről, társadalmi munkájáról.

Szavaiban, gyermeki tisztaságú tekintetében, kedves mosolyában nemcsak egy makulátlan tiszta művészélet tükröződik, de mai életünk is, amely örök fiatalságát nem engedi megöregedni, újabb eszméket, gondolatokat sugall s újabb alkotásokra ösztönzi.

Már búcsúzunk, mikor a fiatalokra terelődik a szó.

— Örülök, hogy Somogyi Józsefet Kossuth-díjjal tüntették ki — mondja Vedres Márk. — Fiataljaink között sok a komoly tehetség. Merészen és bátran nyúlnak komoly feladatokhoz, de — és itt elgondolkozik — nem mindig tartják tiszteletben a szobrászi principiumokat. Sokszor külső felületi hatásokra törekszenek, a nagy ágáló gesztusok elnyomják a mélyen a felszín alatt jelentkező belső hangot. — Láthatólag megriad saját szavaitól. — Ezt azért ne írd meg — kérlel. — Ebben a korban az ember már nem szívesen áll ki a barikádokra, különösen nem, amikor kollégákkal kell hadakozni.

Mi mégis megírjuk, mert Vedres Márk életműve elég súlyos indok arra, hogy véleményét fiataljaink komolyan megszívleljék.

Péter Imre

Pesti színészek

Nemcsak a tavasz kösz
hanem beköszöntött a fővár
amelynek keretében elsőnek
tese szerepelt a veszprémi
első részében az artisták nag
ták számai után megjelent
és most már adjuk át a s
újságnak, amely a további
»... megjelent a színpadon
lóan *a vidéknek ez is jó lesz*
vészek közé. A már megszo
minden zavar és szégyenkezé
sokszor hallott, elcsépelt vicc
Aztán folytatódott *a vidékn*
szárnyalása. Bilicsi előadott
lét, amelyben a magyar par
és Durbints sógor hangon s
úgynevezett színművészeti r
színvonalat, amit városunk k
től elvár.«

Astoria
szállodában
*
Kóczé Gyula
népi zenekara
*
Hoch Tibor
tánctriója
*
Fröhlich Károly
zongora

KISKAKUK ÉTTEREM
POZSONYI-ÚT 12
állandóan
friss vacsorák,
kitűnő italok,
hangulatos népi zene

Vedres Márk

Vedres nagyon más, mint a régi. Szoboralakjai vaskosabbak, részletformáik összefoglaltabbak: általában kevésbé emlékeztetnek a természetre, mint régebben. De ugyanugy megvan bennük a régi Vedres komponáló tudása és anyagszerüségi érzéke. A szép női akt, amelyet erre a kiállitásra küldött, megérdemelte volna, hogy kedvezőbb elhelyezést kapjon: a terem közepébe kerüljon, amol a világosság is, a közönség is körüljárhatná.

Másfajta szobrászat, de nem kevésbé meggyőző az, a melyet *Borbereki* K. Zoltán mutat be impozáns bronzfején. Borbereki festőnek indult, de igazi kvalitásai szobrászi munkáiban bontakoznak ki. Medgyessy Ferenc egyebek közt egy pompás kis bronzbikáját mutatja be. A fiatalabb szobrászok közül Varga Oszkár férfifeje, Szomor László Család cimü szép hármas csoportja, Szandai Sándor női feje, Schaár Erzsébet finom gyermekfeje, Hiesz Géza férfiarcmása (87, Forgács-Hann Erzsébet mellszobra, Csorba Géza Kőrösi Csoma Sándora, Boda Gábor Sebesült parasztasszonya és Baksa-Soós György Leányfej-e válik ki.

A KUT alapitó-festői közül Szőnyi Istvánnak szinben igen finom kis dunai tája a művész legjava képességeit mutatja. Bernáth Aurél, mennél inkább közeledik a valósághoz, annál kevésbé szines. Ujabb képeiből a régebbieknek éppen az álomszerü szinhangulata hiányzik, vagyis az, ami legegyénibb és legmegragadóbb Bernáth művészetében.

Ujság, 934.

dést. A jelenség nem előkészítetlenül következett be. Már évek óta mutatkoznak a jelei annak, hogy annyi meddő évtized után végre elődeinél tehetségesebb szobrásznemzedék van alakulóban; olyan fiataloknak hosszu sora, akik a szobrászati stilus törvényszerüségeinek felismerésével és azokhoz alkalmazkodva, alakitják az agyagot, vagy faragják a követ. Ez a kiállitás már értékes eredményeit is bemutatja az uj nemzedék munkálkodásának.

S itt helyénvaló, hogy rámutassunk arra a müvészre, aki félrevonult és csöndes munkájával utmutatója volt az ifjak müvészetének. *Vedres* Márkra gondolunk, aki idegenben töltött tiz esztendő multán, most megint hazatért, s ezen a kiállitáson bemutatja uj stilusának egyik első alkotását, egy ruhátlan női alak márványba faragott szobrát. Vedres az első magyar szobrász, aki a szobrászati

Vedres Márk

Ujság

935. I. 22 UJ

— **Szoborkiállítás.** A Tamás-Galéria legutóbbi rajzkiállitása után szerencsés ötlettel csupa szobormüből rendezi mostani kiállitását. Jó gondolat, amely nemcsak a művészekre nézve végződhetik haszonnal, hanem a közönségre nézve is. Erkölcsi haszonnal, természetesen: ismeretgyarapodással és a szobor különleges tulajdonságaira vonatkozó tanulságokkal Jól is válogatták össze a kiállitás anyagát Csaknem minden jó szobrászunk szerepel rajta egy vagy több müvével, s aki elmaradt, jobbára azért tette, mert az ilyen kiállitáshoz szükséges kisplasztikát nem igen szokott készíteni. Idősebbek és fiatalok, a régi szobrászati gyakorlat követői és modernek müvészetüknek válogatottan szép próbáit küldték el a kiállitásra. *Vedres* Márk régebbi korszakának elragadó kis alkotása gyönyörüen megkomponált „Furulyázó fiu"-ja. Az ilyen kis remekmüvön figyelhetik meg legjobban a fiatalabbak, hogy milyen ideális szoborkompozició. *Beck* Ö. Fülöp pompás jellemző erejü önportréja, *Telcs* Ede olasz kora-renaissance hatásu Prédikátora, *Szentgyörgyi* István férfiportréja, *Lux* Elek tanulmányfeje, *Ligeti* Miklós Vörösmarty-feje, *Medgyessy* Ferenc Lovasa csupa kitünő reprezentáló munkái az idősebbek nemzedékének. Nagyszerü igéret a fiatalabbak és az egészen fiatalok sora Köztük szerepel a, sajnos, Amerikába vándorolt Schönbauer Henrik és vele egyivásu társa, a kiválóan komponáló és megragadón mintázó *Varga* Oszkár. *Bokros Birman* Dezső önportréja, *Csorba* Géza férfifeje, *Ferenczy* Béni férfifeje és különösen ruhátlan férfialakja, *Pátzay* Pál női mellszobra, *Telcs* Gina és *Varga* Julia fejei, *Vilt* Tibor költői érzéssel megmintázott női feje, *Mészáros* László férfifeje egytől-egyig magasrendü müvészi alkotások. Nem méltatlan ehhez az értékes nemzedékhez a legfiatalabbak nemzéde sem *Beck* András női feje nagy, jellemző erővel készült kis szobor. *Boda* Gábor Noéja, *Gerő* Gyula nak egy már-már karikaturává torzult férfifeje, *Goldmann* György és *Halmágyi* Ist leányfeje a legkülönb munkák ebben ban. De éppen a fiatalabbak közül nagyon tehetséges szobrász hiányzi állitásról. Csak sebtében soroljuk *Beöthy, Jálics* Ernő, *Grandtner* J Miklós, *Szomor* László *Farkas* nevét. De a névsor ezzel sem Vigasztaló érzés hogy annyi tel szobrászunk áll készen a jöv feladataira. *(e. a.)*

A Velencei-tó Agárdnál 8.
A Tisza jege végig áll, 14—20 cm. vastag.
A Balaton jege Siófoknál 16 cm. vastag.

SZINHÁZAK

Előadások kezdete hétköznap: 4. 6. 8 10 vasár és ünnepnap: 2. 4. 6. 8. 10 órakor — Az első előadás mindennap félhelyárakkal — Minden vasárnap délelőtt 10 és 12 órakor nagy gyermekelőadás a legszebb rajztilmekből és Mickv Mausokból. Oszkár bácsi mesél. Félhelyárakkal

CORSO (IV. Váci u. 9. Tel.: 87 4 02) Hadifoglyok Fősz Lukács Pál. Douglas Fairbanks jr. — Mozivarieté. (5 felv.) — Mindennap d. e.: ¼12. ¾2. d. u. 4 6. 8. — A délelőtti és a hétköznapi 4 órai előadás mér [illegible]helyáru.

[illegible]ILMSZINHÁZ (József-körut és Üllő ut sarok) [illegible] 81) Emmy Fősz.: Ágai Irén. Jávor Pál. — [illegible] — Jönnek az indiánok. — Az előadások [illegible]köznap: ½1. ½6. ½8. ½10 vasár és ün[illegible] ½4 ½6 ½8 ½10 órakor Az első elő[illegible]nap félhelyárakkal. — Február 3-án dél[illegible]kor Lakner bácsi gyermekszinházának

[illegible]NHÁZ (Teréz körut 28 Tel.: 25-9-52 [illegible]sunk reggelig! Egy görbe éjszaka vi[illegible] Fősz.: Hermann Thimig Slezák Leó [illegible] — Hiradók Előadások kezdete [illegible]6 8. 10 vasár és ünnepnap: 2 4 6 [illegible] — Az első előadáson mindennap fél-

VEDRES MÁRK

127 Nő akt márvány az Orsz. Szépművészeti Muzeum tulajdona

Nemzeti Szalon 1934. dec

Kut

1941. bev. mins feld.

8 FESTŐ, 8 SZOBRÁSZ

KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

FESTŐK: SZOBRÁSZOK:

Ernst Museum aukciói
38 sz. Bpest 1928.

VII. FÉMTÁRGYAK. — METALLGEGENSTÄNDE.

1061—1150.

1061. BRONZSZOBOR, fatönkre támaszkodó antik pásztort ábrázol. Olasz, XIX. sz. — Bronzefigur, ein antiker Schäfer, sich an einen Baumstamm lehnend. Italienisch, XIX. Jh.

1062. VÁZA, ón négykarélyos kobakalak, két ágalaku kengyeles füllel. Japán, XIX. sz.

1063. A KÉVEKÖTŐ, öntött bronzszobor, japán mesterjeggyel. XIX. sz. — Der Garbenbinder. Bronzefigur, mit japanischem Meisterzeichen. XIX. Jh.

1064. CORDAY SAROLTA MELLSZOBROCSKÁJA, öntött bronz, négyzetes fekete márványlapon. XIX. sz. e. f. — Charlotte Corday, Bronzebüste, auf Marmorplatte. E. H. XIX. Jh.

1065. GEORGE SAND MELLSZOBROCSKÁJA, öntött bronz, fekete márványlapon. Német, XIX. sz. e. f. — George Sand, Bronzebüste, auf Marmorplatte. Deutsch, e. H. XIX. Jh.

1066. FEKVŐ TIGRIS, öntött bronz, ovális fatalpon. Jelezve: BARYE. Barbedienne öntvénye. Francia, XIX. sz. — Liegender Tiger, Bronzeguss, auf ovalem Holzsockel. Sign. BARYE. Guss von Barbedienne. Französisch, XIX. Jh.

1067. A LEMONDÁS (la resignation) öntött bronzszobor, álló nőalak. Jelezve: P. T. Humann, 1852. Francia, 1852. — Die Entsagung, Bronzefigur, stehend. Signiert: P. T. Humann, 1852. Französisch, 1852.

1068. FURULYÁZÓ IFJU, öntött bronzszobor, ülő helyzetben, fekete márványtalpon. Jelezve: Vedres Márk. Magyar, modern. — Jüngling mit Flöte, Bronzefigur, sitzend, auf schwarzem Marmorsockel. Signiert: Vedres Márk. Ungarisch, modern.

Vedres Márk

1042. MELLKERESZT, arany foglalatban gyöngyök, gyémántok és cabochon-szafirok. XIX. sz. — Brustkreuz, Perlen, Diamanten und Cabochon-Safire in Goldfassung. XIX. Jh.

1043. BROS, arany, ötágu rozetta, fekete zománc alapon 6 gyönggyel és kis gyémántokkal. Bidermeier. — Brosch, Gold, eine fünfzackige Rosette, auf schwarzem Emailfond 6 Perlen und kleine Diamanten. Biedermeyer.

1044. MELLÉK, arany, ováli rozettaalak, számos gyémánttal. Bidermeier. — Brustschmuck, Gold, in Form einer ovalen Rosette, mit Diamanten besetzt. Biedermeyer.

1045. MELLÉK, arany, kartusalak, kék-fehér zománccal, gyémántokkal, egy rubinnal és csüngő gyönggyel. Bidermeier. — Brustschmuck, Gold, kartuschenförmig, mit blau-weissem Email, Diamanten, einem Rubin und Perle als Pendeloque. Biedermeyer.

1046. GYÜRÜ, arany, négyszögü nyitható fejében fekete onix alapon gyémántokból alkotott kereszt. Bécs, XIX. sz. e. f. — Ring, Gold, der viereckige Kopf zum öffnen, darin auf schwarzem Onixfond ein Kreuz aus Diamanten. Wien, e. H. XIX. Jh.

1047. MÁRIAKORONA, ezüst, részben aranyozva, szines ékkövekkel. Bécs, 1778. — Marienkrone, Silber, teilweise vergoldet, mit Schmucksteinen. Wien, 1778.

1048. KARPEREC, arany, fején kék zománcos levélalapon kis ékkövek. Bidermeier. — Armband, Gold, auf blauem Emailblätterfond kleine Schmucksteine. Biedermeyer.

1049. KARKÖTŐ, arany, rajta két kéz két egymásba fonódó kettős karikát fog. Ékkövekkel. Bidermeier. — Armband, Gold, zwei Hände zwei einander verschlungene Doppelringe haltend. Mit Schmucksteinen. Biedermeyer.

1050. GYÜRÜ, arany, fejében egy nagyobb és 8 kisebb gyémánt, rozettaszerüen foglalva. Bécs, XIX. sz. e. f. — Ring, Gold, mit grösserem und 8 kleineren Diamanten in rosettenförmiger Fassung. Wien, e. H. XIX. Jh.

Vedres Márk

Irod

Elek Artur: Vedres Márk
művészete. 1917.

BÖLÖNI GYÖRGY

KÉPEK KÖZÖTT

Rónai-képen, és kontemplatív festői készség, melynek mélységéből robbanósan, férfias skálával kezdenek előtörni az új formák, Kernstok Károlyon. A bécsiek nem vették ilyen megértően észre a jellegzetes vonásokat, bár ezek rezdülnek meg legerősebben a magyar termek levegőjében. A mi ellanyhult és félmúlt festői forrongásunknak emlékei gyűltek össze itt, s ez a Künstlerhausban mégiscsak forradalom. Márffy, Czigány. Csók, Orbán, Gyenes Gitta, Bornemisza, Csáktornyai képei állanak aztán a kiállítás összhangjában s mellettük sok-sok kép, amelyeknek nem a kiállításon volna a helye. A magyarok két ellentétes, sőt valamiképpen ellentétes pólusa gyömöszölődött be a néhány magyar terembe, és birkózik egymással, farkasszemet nézve otthoni csatározások után. Plasztikánk kevés. Vedres Márk legszebb dolgai apró, nagy gonddal összekalapált bronzok, formáik klasszikus hangulatából fogamzók, lelki dispozíciójuk szerint mély intimitásból fakadnak. A bécsi szobrok itt még koturnust viselnek, s annyi bensőséges átélés, mint ezekre, nem tud felkerülni rájuk. Egy másik szobrászunk is feltűnik: Medgyessy, amint tömegeket mozgat meg és forraszt egybe reliefeken.

Ilyen ez a cserekiállítás, mert cserekiállítás: azután ki fogjuk cserélni Béccsel a piktorainkat. Ők jönnek Budapestre, mint ahogy itt jártak az ősszel, és a Művészház ki fogja küldeni az osztrákoknak a mi magyar képeinket, és a végén még megköszönheti Bécs, hogy megtörjük apránként ósdi hagyományait, felforgatjuk ízlését, magyar ostrommal bevesszük a haladás számára ezt az öreg bécsi szalont. Ha ugyan közben eszükbe nem jut a Künstlerhaus urainak, hogy így maguk alatt vágják a fát, és fel nem húzzák a hidat a szelíd és hangfogós magyar forradalom előtt is.

- 1914

A Hét 1914. márc. 29.

Vedres Mónik

kóéhoz, mint a szabadon csapongó próza a ritmushoz kötött és határok közé zárt klaszszikus strófához. Semmi sem természetesebb annál, hogy mihelyest a festészet elhagyta a naturalizmust és annak hajtásait: elhagyta egyúttal ezeknek az irányoknak a termőhúmuszát is, a vásznat és az olajfestéket. Viszont kitünően ráillik a kötött beszédű freskó stílusa a falra, a stilizáló festészetnek pedig szinte predesztinált anyaga első sorban a freskó, azután a mozaik és a színes üveg.

Ez a fajta festészetünk akkor érhetné el fejlődése legjobb viszonyait, ha mai kiadásában átköltözködhetnék a falra, ha otthagyhatná a neki nem való olajat és vásznat. Szerencsés körülménynek foghatjuk fel, hogy ez a processus, legalább Budapesten, úgy látszik, hogy akadálytalanul folyik. Mert elsősorban a főváros, azután némiképpen az állam és magánemberek is ujra igénybe kezdik venni a falfestő művészetét. Nem olyan kiadósan, mint ahogy talán a festők szeretnék, de mégis észrevehető mértékben. S ha ez a helyzet nem változik kedvezőtlenebbre, úgy hathatós fejlesztőjévé válhatik a legújabb festészeti törekvéseknek.

Többféle okunk van arra, hogy bizalommal tekintsünk a jövő elé. Hisszük, hogy a közönség nem fogja a falfestés kötött beszédét pusztán exotikumnak tekinteni s nemcsak a kíváncsiságával, hanem a szívével is feléje fordul. Nincs semmi okunk az olyféle panaszra, hogy a mi publikumunk nem akar vagy nem tud lépést tartani a művészet alakulásaival. Mi több: e tekintetben műbarátaink nem engedik át az elsőséget sem Páris, sem Berlin, sem Bécs közönségének. Hajsza az új ellen — ez ismeretlen fogalom nálunk s annyira nincs vérében közönségünknek, hogy majdnem a másik szélsőségtől félthetnők, amelyet e pár szóba foglalhatunk: hajsza az új mellett. Megnyugodhatunk abban, hogy a falfestés ritmusos művészete a legcsekélyebb ellenkezéssel sem fog találkozni minálunk.

De a falfestő nem csupán megértő keblet, hanem falat is kíván. Honnan vegye, ha nem adják neki az építészek? Az építészek viszont, akiknél ily irányban puhatolóztunk, az építtetőkhöz utasítottak minket azzal a megjegyzéssel, hogy ők kollegiális buzgalommal szabnának ki gyönyörű falsíkokat a freskófestők számára, csakhogy ezt a tételt a házak építtető gazdái a legrövidebb úton törlik a költségvetésből, mint aféle drága fölösleget.

Így is lesz ez még egy ideig. De a jelek arra mutatnak, hogy nem sokáig. Mert a mai építészet egyre egészségesebben hangsúlyozza a szerkezetet s egyre inkább leveti magáról a gipszből öntött, pléhből sajtolt rátétet, amelyekkel a régibb ivású építészeti bürók stílust óhajtottak lehelni a bérpalotára. Ha most még számbavesszük a vasbeton diadalmas előrenyomulását, amely szinte két kézzel tiltakozik a párkány- és oszlopfelragasztás ellen s amely az oszlop- és gerendaszerkezettől úgy látszik, vegképp elvonja a létjogosultságot s majdnem mindent egyenes és hajlított síkokból állít elő, ha tehát számbavesszük, hogy az építészet ily alakulása oly temérdek területet fog majd adni, amit stílusosan nem is lehet a megszokott architektonikai díszekkel ékesíteni, ékesítés nélkül pedig a nagy felületek üresnek hatnának: úgy bízva tekinthetünk a falfestés jövője elé. Mert itt előreláthatón az ecset fogja megoldani azokat a feladatokat, amelyeket anyagának természete szerint az építészet majd elhárít magától.

Ha a helyzet csakugyan ilyenre változik, úgy a legkedvezőbb kilátásokkal indul dolgos útjára művészetünk. Mert ebben az esetben találkozik belső okokból kifejlődött formaváltozása a kor igényeivel. Nem képzelhető el egészségesebb állapot, mintha a közönség vagy a testvér-technikák éppen azt a stílust követelik, amit a festészet már magától is kínál. A falfestésre nézve a körülmények ily szerencsés találkozása el sem volt képzelhető például a naturalizmus uralkodása idején. Bármily hatalmas marokkal nyúlt is bele a naturalizmus a festészet sorsába, bármily csodálatosan termékenyítette meg a XIX. század művészetét: be kell vallanunk, hogy a falfestés stílusának nem kedvezett. Egy Bastien-Lepage sohasem lehetett volna alkalmas egy a Zeneakadémia nagy falsíkjai-

SÍREMLÉK-PLAKETT
VEDRES MÁRK DOMBORMŰVE

4335—4336. Bernhard Stange.

Sz. Dresdában 1807 július 24-én. † Sindelsdorfban 1880 október 10-én.

4335. *Az est.*

Veneziában szemlélhető, hol a kelőfélben lévő holdtól megvilágított Canal Grande mentén levő egyik templomot és a közelében lévő palazzokat látjuk. Az utóbbiak egyikének második emeletén egy ablak ki van világítva. Előttük, mindkét oldalon a temetésen résztvevő gondolák és vitorlás hajók kötöttek ki. Az előtérben jelző hordó úszik. A háttérben pedig a város többi épületei bontakoznak ki, a melyeket két torony és egy kupola ural. A vizben a holdon kívül a felhők is visszatükröződnek. Jelzése alól jobbra:

B Stange c. 1865.

III

934 (4335)

982 (148)

Vedres Márk

Irod

Magyar Géniusz

1901. 253. l.

(V. M. karikatúrája Márk Lajostól.)

1904.

2523. Vedres Márk:

Sz. Ungvárott 1873 szeptember 13-án

Éneklő fiu.

Egész alak, áll és fejét kissé jobbra fordítva. Teljesen meztelen, mind két kezével olyan mozdulatot tesz, mintha róla énekelne. Haja rövid és szája kissé nyitva van. Kulcscsontja és izmai kiállanak. Testével bal lábára nehezedik. Jelzése a talapzaton, hátul jobbról: Vedres Márk.

Bronzszobor, magassága a talapzattal 28.0, anélkül 26.7 cm.

Vétetett 1904: IV. 25-én a 34043 sz. leirattal 400.00 Kán (294-904).- Elszámoltatott 1904: VI. 25-én. (422-904).-

Az elszámolás elfogadtatott 1904: IX. 10-én a 16027 szvsz. leirattal (663-904).

III 3-94

82

Pl.

Vétel 1904

170

BRONZCSOPORT
VEDRES MÁRK MŰVE
A MŰCSARNOK TÉLI TÁRLATÁN

401

Művészet 1904.

ERDÉLYI FATEMPLOMOK

Fogynak! Évről-évre rohamosabban fogynak az erdélyi hegyvidék szegényes falvaiból a nem ritkán művészi becscsel is biró régi fatemplomok. Fogynak, mert a fölöttük elvonult századok súlya már nagyon lenyomta őket, de még inkább fogynak azért, mert a nép ízlése is nagyot változott s ma már a hivek hiúsága kőtemplomot óhajt. Az utóbbi tíz évben csak ezen a szűk területen, amelyre gyakori utazásaim kiterjednek, tizenkét régi fatemplomot bontottak le. Jóllehet egy-egy itt-ott már szűknek is bizonyult, de nagyobb részük oly jó állapotban volt, hogy némi tatarozással még századokig megmaradhattak volna.

Többnyire a falu fölötti magaslatról, a temető csendjéből tekint alá sötét — sötétvörös — vagy sötétbarna gerendáival, magas és széles födelével s ékes kis tornyával ez a szent épület. A jó száraz és magas fekvés, valamint az a körülmény is, hogy a községet olykor-olykor pusztított tűzvész nem hatolhatott oda, nagyban befolyt arra, hogy ezek közül a faépületek közül igen sok a két-, sőt háromszáz éves. Megtörtént, hogy ha a falu terjedése már-már a fatemplom közeléig hatolt, a tűzvésztől félő lakosok templomukat a községtől távolabbra, vagy tűzbiztosabb helyre költöztették. Ily körülmény folytán vándorolt a gyéresi régi fatemplom is korábbi helyéről a mostani helyére.

Különben is, még mielőtt az épületek eltolásának, költöztetésének módja közismeretűvé vált volna, a fatemplomok ide-oda költöztetésében az erdélyi hegyvidék egyszerű népe az ő csekély technikai ismeretével és szegényes szerszámaival valóban bámulatos eredményeket ért el. Így a mezőuralyi templomot Görgény-Hodákból, az alsópodságait Kerpenyesről, tehát 60—70 kilométer távolból, a pusztaszentkirályit a berkesi erdőben állott régi kolostortól költöztették a mostani helyére.

A templom fa-falai alá hatalmas kövekből állítják egybe az alapfalakat s Torda vidékén nagy divat volt ily célra a tordai castrum-, vagy más római épület készen álló faragott köveit hurcolni el. A koppándi régi fatemplom is római kövekre van helyezve, sőt a templom padozata is az ötödik légió bélyegeivel ellátott téglákkal van kirakva.

Számos fatemplom déli oldalán, avagy a nyugoti oldalán tornácot is találunk, mely ives oszlopközeivel, a hajdani faragó-mestereknek kedves gondoskodása tárgyául szolgált.

A tornácos fatemplomok két régebbi példányát, a mezőkókit és a már közelebbről le is bontott sósszentmártonit rajzban is bemutatom. Ezeknél valamivel fiatalabb, de szintén mintegy 300 éves a magyar-peterdi gör. kath. régi templom, melyre már szintén rég ki van mondva a megsemmisitő ítélet, de a nagy

FÉRFIALAK
VEDRES MÁRK BRONZMŰVE

Művészet 1906. 103. l.

Károly

KALOTASZEGI PARASZT
LIIPOLA GYÖRGY BRONZMŰVE

minden külön raffinement nélkül. Hozzávehetjük még a nézőt is, vagy akár a szobrász két szemét: a „kidolgozás" céltalan, mihelyst oly dolgok részletes előadására törekszik, amelyeket a fegyverzetlen szem sehogy vagy csak megerőltetéssel tudna észrevenni. Mindig emlékezetünkben van egy miniatür-olajfestmény, amelyet egy müncheni kiállításon láttunk: pár lepke volt rajta, az utolsó pórusig „kidolgozva", de holt munka, mint minden miniatür. Mellette nagyító-üveg lógott: tessék a képet megnézni, utolsó pórusáig „meg volt csinálva", még a nagyítón át sem lehetett rajta hiányokat, kihagyott részeket felfedezni. Az egészséges elméjű ember a nagyítóüveg célzatos mellékeléséből bizonyára épp az ellenkező meggyőződést merítette, mint amit az a szánalomra méltó lepkefestő vele bizonyítani akart.

Talán nem hibázunk, ha ezt a tanulságot átvisszük az apró bronzra is. Számos példából merített meggyőződésünk az, hogy fonákká és művészietlenné válik minden apró bronz,

Vedres Márk szobrász

1900ban tanott: Ujpest. Diófa u. 23.

A Kejz. társ. 1900/i téli tárlatán

1) Öreg asszony Terra cotta 250 kor (90 sz)
2) Apostolfej. Tanulmány. Gipsz szobor 500 korona (91 sz)
3) Éva. Gipsz szobor. 300 korona (92)
4) Özv. Lederer Sándorné mellszobra Gipsz szobor. Dr. Lederer Sándor talajdona (97 sz)

V. i áll. cat.

Vedres Márk

Szobrával szerepel a „Magyar Művészet 1945-1969" Kiállításon"

Magyar Nemzet 1969 október 12.
12. old

Vedres Márk

Oeuvre-jénel elemzése
emlékre /Nyugat 1917 I. 865-873/

Marianna D. Birnbaum: Elek Artúr pályája
Bp. Akadémiai Kiadó 1969
119. old

Vedres Mark szobrász

A Képművészeti Akadémia szobrászművészeti tanszékének vezetője lett a Tanácskörtársaság alatt

N.N.: Fél évszázad

Magyar Hirlap 1969 V. 13

Vestnes Mark

Kassafenö repr.

Magyar Művészet 1945–1969
Műcsarnok, 1969 sep-okt

Vedres Márk

A Nyolcak 1911-ben rendezett kiállításon részt vett.

Heitler László: Vedres Márk. 5p.

Vedres Márk

Ungvárom agyagipari középiskolát végzett, majd a város kerámiagyárában dolgozott.

Heitler László: Vedres Márk 6p.

Vedres Márk

Drezdában kerámiagyárban dolgozott, majd 1895-ben Münchenben élt fél éig.

Heitler László: Vedres Márk 6p.

Vedres Márk

Münchenben Biermann nevű szobrásznál dolgozott, s Kollósy Simon festőiskolájára járt.

Heitler László: Vedres Márk 6p.

Vedres Márk

3 évig Párizsba megy, ahol a Julian Akadémián Jean Paul Laurens osztályán tanul.

Heitler László: Vedres Márk 6p.

Vedres Márk

Ungváron született 1870. sept. 13-án.

Keidler László: Vedres Márk Gr.

Vedres Márk

Kain c. szobrán Rodin Érekorszak, Gondolkodó és Keresztelő Szent János c. szobrainak hatását figyelhetjük meg.

Heitler László: Vedres Márk 7p.

Vedres Márk

Köln c. szobrát 1899-ben állították ki Pesten, ahol elnyerte a Rudich-alapítvány díját, s a szobrot megvette a Szépművészeti Múzeum.

Heitler László: Vedres Márk 7p.

Vedres Márk

Eredeti neve Weinberger. 1901-ben vette fel a Vedres nevet.

Heitler Károly: Vedres Márk 7p.

Vedres Márk

Ádám és Éva. 1901. Festett gipsz.

77 cm. MNG.

(reprodukció)

Heitler Károly: Vedres Márk 8. p.

Vedres Márk

Zenélő fjak. Dombornű az egykori Léderer-villában. 1912.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 11p.

Vedres Márta

Emberpár c. kompozíciója részletesen leírva.

Heitler László: Vedres Márta 12p.

Vedres Márk

Éneklő fiú, Táncosnő, Ülő atléta, Fuvolázó fiú c. műve megemlítve.

Heitler László: Vedres Márk 12p.

Vedres Márk

Nyilazók, Táncolók, Fürdőzők c. reliefjei megemlítve.

Heitler László: Vedres Márk 12p.

Vedres Márk

Mengersen síremlék és a Knop-síremlék

c. műve megemlítve.

Heitler László: Vedres Márk 12p.

Vedres Márk

A Nyolcak 1911-ben rendezett kiállításán a Korsós nő, Fésülködő nő és Ezüstmű c. műveivel szerepel.

Heitler László: Vedres Márk 14p.

Vedres Márk

1902-[illegible] 1914-ig Firenzében él.

Heitler Károly: Vedres Márk 15 p.

Vedres Márk

1910-es években keletkezett művei: Korsós nő, Fésülkördő nő, az Álló fiú, a Tánczosnő, a Leány korsónal, a Fiú korsónal.

Heitler László: Vedres Márk. 15p.

Vedres Márk

1918 dec. a Művészeti Szaktanács szobrász szakosztályának vezetőségébe választották.

Heitler László: Vedres Márk 15p.

Vedres Ilonka

A Tanácsköztársaság idején a Képzőmű-
vészeti Főiskola tanára lett.

Heitler Károly: Vedres Ilonka 15 p.

Vedres Márk

Az 1910-es években keletkezett művei: a Fiú kutyával, az Ifjú lóháton, az Éva, a Sam-kötő.

Heitler László: Vedres Márk 15 p.

Vedres Márk

Az ellenforradalmi kormány kimozdította állásából, a Magyar Képzőművészek Egyesülete kizárta soraiból.

Heitler László: Vedres Márk 16 p.

Vedres Márk

1922-ben kiállítást rendezett a Helikon művészeti szalonban. Itt mutatta be Birkózó c. bronz alakját, Leányfejet márványszobrát és két domborművet.

Heitler László: Vedres Márk 1 Gp.

Vedres Márk

A Fiú kutyával, a sarukötő, az Ifjú lóháton c. szobrai részletesen leírva.

Heitler László: Vedres Márk 16p.

Vedres Márk

A Tanácsköztársaság idején megbízást kapott a szabó Ervin-panteon megtervezésére – nem valósíthatja meg.

Heitler László: Vedres Márk 16 p.

Vedres Márk

Vándor c. domborműve a Sarbo-síremlék, amit 1922-ben mutatott be a Helikon műveszeti szalonban rendezett kiállításán.

Heitler László: Vedres Márk 17 p.

Vedres Márk

Moskovitz-síremlék Szent Mártont és a kol-dust ábrázolja, 1922-ben mutatta be a Helikon művészeti szalonban.

Heitler László: Vedres Márk 17p.

Vedres Márk

1925-ben Firenzében telepedett le.

Keitler László: Vedres Márk 17p.

Vedres Márk

Szent Márton és a koldus (Moskovitz Iván síremléke.) 1920 k. 136 X 126 cm. Bp, Kerepesi temető. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk. 18 p.

Vedres Márk

A Fürdő nő c. bronzfigurája és az Ülő női akt, c. műve megemlítve.

Heitler László: Vedres Márk 20 p.

Vedres Márk

1946 táján készült Tüskehúzó c. szobra megemlítve.

Hektler László: Vedres Márk 20p.

Vedres Márk

Az Ülő fiú és a Nő tükörrel c. művei megemlítve.

Heitler László: Vedres Márk 20 p.

Vedres Márk

Az Álló nő, Halászfiú, Ülő nő, Lábát törlő nő c. szobrai megemlítve.

Meitler Károly: Vedres Márk 20p.

Vedres Márk .

Kivégzés. Munkásmozgalmi emléktáblatervek.
1949. Gipsz. 41 X 46 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 21p.

Vedres Márk

A felszabadulás után elsők között tüntették ki Kossuth díjjal.

Heitler László: Vedres Márk 21p.

Vedres Márta

1946. dec.-ben részt vett az Ernst Múzeum kiállításában a Békásmegyeren megtelepedett művészek társaságában.

Heitler László: Vedres Márta 22p.

Vedres Márk

Kaszakapáló c. kisbronza megemlítve.

Heitler László: Vedres Márk 22p.

Vedres Márk

Női akt, Ülő akt, Magvető, Fürdőző nő, Ivó fiú, Kőtörő c. kisbronzai emlitve.

Heitler László: Vedres Márk 22p.

Vedres Márk

Az Ifjúság kútja (Béke-kút) c. ötalakos kompozíciója részletesen leírva.

Heitler László: Vedres Márk 22p.

Vedres Márk

A Munka Vörös Zászló érdemrendjével és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címmel tüntette ki a kormány.

Keitler László: Vedres Márk 23p.

Vedres Márk

1961. augusztus 12-én hunyt el.

Heitler László: Vedres Márk 23p.

Vedres Márk

1962-ben műveiből a Magyar Nemzeti Galéria rendezett emlékkiállítást.

Keresztury Dezső: Vedres Márk 23 p.

Vedres Márk

Az Ifjúság költője – s egyben egész életműve elismeréseként másodszor is megkapta a Kossuth díjat.

Keitler László: Vedres Márk 23p.

Vedres Márk

Az Ifjúság kútja a Thälmann utcai lakótelepen. Bp., XIII. ker.
(fotó)

Heitler László: Vedres Márk 24p.

Vedres Márk

Kain. 1899. Testett gipsz. 175 cm.
MNG. (reprodukció).

Heitler könyv: Vedres Márk 1. kép.

Vedres István

Tarcosné. 1902. Bronz. 25,5 cm. Magántul.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres István. 2 kép.

Vedres Márk

Törülköző fiú. 1902 k. Bronz. 20 cm.
Magángy. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 3. kép.

Vedres Márk

Énekló fiú. 1903. Bronz. 28 cm. MNG.
(reprodukció.)

Heitler László: Vedres Márk 4. kép:

Vedres Márk

Emlékpár. 1903. Bronz. 36,5 cm.
MNG. (reprodukcib)

Heitler dosszié: Vedres Márk 5. kép.

Vedres Márk

Ülő női akt. 1910 k. Bronz. 59 cm.

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 6. kép.

Vedres Márk

Furulyázó fiú (Dávid). 1904. Bronz.
34,5 cm. Magángyűjt. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 7. kép.

Vedres Márk

Táncolók. 1910. Bronz. 40 X 33,5 cm.
Székesfehérvár, István király Múzeum.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 8. kép.

Vedres Márk

Nyilazók. 1910 Bronz. 40,5X 34,5 cm.
Székesfehérvár, István király Múzeum.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 9. kép.

Vedres Márk

Ülő atléta. 1910. Bronz. 70 cm. Magántulaj.
(reprodukcib)

Heitler Károly: Vedres Márk 10. kép.

Vedres Márk

Táncosnő. 1914 előtt. Bronz. 38 cm.

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 11. kép.

Vedres Márk

Fiú kosárral. 1914. Bronz. 38 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk: 12. kép.

Vedres Márk

Leány korsóval. 1916. Bronz. 46,5 cm.
MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 13. kép.

Vedres Márk.

Fürdőzők. 1913 előtt. Márvány.

(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 14. kép.

Vedres Márk

Éva. 1918. Márvány. 109 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 15. kép.

Vedres Márk.

Tűz kutyával. 1917. Bronz. 38 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 16. kép, 17 kép.

Vedres Márk

Narcisszus. 1918 előtt. Bronz. 40 cm. Magán-gyűjt. (reprodukció)

Heidler László: Vedres Márk 18. kép.

Vedres Márk

Ifjú lóháton. 1917. Bronz. 71,5 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk. 19. kép.

Vedres Márk.

Fuvolázó fiú. 1910 előtt. Bronz. 34,5 cm.

Magángyűjt. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 20. kép.

Vedres Márk

Sarukötő. 1919. Bronz. 42,5 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 21. kép.

Vedres Márk

Álló fiú. 1914. Bronz. 63,5 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 22 fedp.

Vedres Márk

Vándor (Sarbo-síremlék) 1920 k. 147 X 95 cm.

Bp, Kerepesi temető. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 23. kép.

Vedres Márk

Művészek. 1929. Gipsz. 85X64 cm.
Magántulajdon. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 24. kép.

Vedres Márta

Női akt. 1930-as évek. Gipsz. 88 cm.
Magángyűjt. (reprodukció)

Keitler László: Vedres Márta 25. kép.

Vedres Márk

FIATAL FIÚ. 1930-34 körül. Gipsz. 92 cm.
(reprodukció)

Keitler László: Vedres Márk 26. kép.

Vedres Márk

Fiatal fiú. 1930-34. Bronz. Gipsz. 92 cm.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 27. kép.

Vedres Márk

NŐVÉREK. 1930-as évek. Gipsz. 42 X 37 cm.
Magángyűjt. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 28. kép.

Vedres Márta

ÜLŐ IVÓ. 1930-34. Gipsz 63 X 38 cm.
Magángyűjt. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márta 29. kép.

Vedres Márk.

LEPŐ NŐI AKT. 1930–34. Gipsz. 88 cm.
Magángyűjt. (reprodukció)

Keitler László : Vedres Márk 30. kép.

Vedres Márk

FEKVŐ AKT. 1930-as évek. 58 X 80 cm.

Gipsz. Magángyűjt. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 31. kép.

Vedres Márk

NŐI AKT. 1934. Mámorság. 102,5 cm.
MNG. (reprodukció)

Heitler Károly: Vedres Márk 32. kép.

Vedres Márk.

TÁMASZKODÓ. 1930-as évek. Mészöly.
77 cm. MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 33. kép.

Vedres Márta

HALÁSZ. 1930-34. Gipsz. 105 cm.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márta 34. szép – 35 szép.

Vedres Márk

FEKVŐ NŐI AKT. 1930-as évek. Gipsz.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 36. kép

Vedres Márta

ÜLŐ NŐ. 1930-as évek. Gipsz. 98 X 30 cm.
Magángyűjtemény. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márta 57. kép.

Vedres Márk

ÁLLÓ NŐ. 1930-as évek. Gipsz. 89 cm.
Magángyűjtemény. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 38. kép.

Vedres Márk

ÜLŐ NŐ. 1930-as évek. Gipsz. 62X32cm.
Magángyűjtemény. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 39. kép.

Vedres Márk

VÍZÖNTŐ NŐ. 1930-as évek. Bronz.
Ismeretlen helyen. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk MO. kép.

Vedres Márk

FÜRDŐ NŐ. 1937. Bronz. 61 cm. MNG.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 41. kép

Vedres Márk

NŐ TÜKÖRREL. 1945 előtt. Bronz. 26,5 cm.
MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 42. kép.

Vedres Márk

ÜLŐ FIÚ. 1946k. Testtel gipsz. 27 cm.

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 44. kép

Vedres Márta

ÜLŐ FIÚ. 1945 után. Bronz. 20 cm.

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márta 43. kép.

Vedres Márk

FÜRDŐZŐ NŐ. 1945. előtt. Bronz. 20 cm

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 45. kép

Vedres Márk

ÜLŐ IVŐ. 1946 előtt. Bronz. 18,5 cm.

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 46. kép.

Vedres Márta

TÜSKEHÚZÓ. 1946 K. Bronz. 18 cm.

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márta 47. kép.

Vedres Márta

Magvető. 1946-50. Bronz. 47,5 cm.

MNG. (reprodukció)

Heitler László: Vedres Márta 48. kép.

Vedres Márk

Ivó fiú. 1946 k. Bronz. Székesfehérvár, István király Múzeum.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 49. kép.

Vedres Márta

Kossuth-díjas. 1946. Bronz. 18,5 cm.
(reprodukció)

Keitler László: Vedres Márta 50. kép.

Vedres Márk

Lábát ápoló nő (női akt.) 1946 előtt.

Gipsz. 17,5 cm. Magángyűjtemény.

(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 51. kép.

Vedres Márk

Ifjúság kútja (Béke-kút) 1955-60.

Az egyik mellékalak gipszmásolata.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 52. kép.

Vedres Márk

Ifjúság kútja (Békés-kút) 1955-60.

Részlet.

(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 53. kép.

Vedres Márk

Ifjúság kútja (Béke - kút), 1955-1960.

A középső figura.
(reprodukció)

Heitler László: Vedres Márk 54. kép.

Vedres Márk

Szobra került a pécsi Modern Magyar Képtárba.

Dunántúli Napló 1969 VII. 17.

Vedres Márk.

1870-ben született. Az első magyar avantgardetársulás, a Nyolcak kiállító tagja volt. Kilencven esztendős volt és egy év múlva meghalt, amikor felállítatták a Thälmann utcai lakótelep szélén, egy terecske közepére a „Béke-kút"-t. (repr.) Ez volt a művész egyetlen köztéri alkotása.

Rózsa Gyula: Mesterek a téren.

Budapest, 1971. okt.

VEDRES MÁRK, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek anyagából.
A közölt képek jegyzéke:
44./.-VEDRES MÁRK,- Éva, terakotta,-52 cm.Ltsz.68.700.
Fekete repr. 305.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Új szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs. 1971.

Vedres Márk

Meghívták és leválasztották
a Szinyei Társaság művészi egye-
sülés tagjai közé.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság.
Látóhatár, 1971. aug. 4-i. old.

Vedres Márk

Műve szerepelt a „Ló és lovas"
c. vándorkiállításon a Mezőgazdasági
Múzeumban

Pestmegyei Hírlap 1971. október 15.
4. old.

Vedres Márk.

Sculptura Hungarica címmel több nyelvű albumot jelentetett meg a magyar szobrászatról a Helikon Kiadó, melyben művei szerepelnek.

(Artner): Művészi albumok.

Kisalföld, Győr, 1941. ápr. 25.

Vedres Márk

Bibliográfia: Pogány Kálmán: Ernst Múzeum. A kut bemutatkozója. Ars 11na. 1924. 7. sz. 282-283 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

Vedres Márk rajza

100 éve született

Nógrád 1970 szeptember 13
10. old.

Vedres Máik szobrász

Kossuth díjon, Érdemes művész

9 éve halt meg

Népszava 1970 augusztus 12
4. old.

Vedres Márk, nobrák

– munkái Ybl Ervin hagyatékából a székesfehérvári István király Múzeumban.

Náder Tamás: Ybl Ervin végakarata
Magyar Hírlap, 1970. III. 6. 13. l.

MDK

Vedres Márk szobrász

A megemlékezés írója személyes élmé-nyei köré csoportosítja Vedres Márk életének, tanulmányainak, műveinek és művészetének rövidre mért ismertetését

Énekelő fiú c. szobor:
Repr.

Artner Tivadar: Vedres Márk emlékére 7.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 16.

Vedres Márk

1946-os „Kaszakalapáló" című kis-plasztikáján világossá válik a munkajelkép keresésének tendenciája.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2411

Vedres Mórk

269. sz. „Kaszakalapóló", 1946, bronz, 17 x 18 x 20 cm. Nemzeti Galéria; reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Vestres Márk

"Halászfiú" repr. (foto)

Heitler Lászlô: Vestres Márk
Napló, Vesprém 1970. sep. 12.

Vedres Márk

Diszkút az ungyalföldi Thälmann utcai házótelepen (ewl)

(ferete): Egy diszkút az ungyalföldön

Magyar Nemzet 1970 VII. 24 hold.

Vedres Márk

Említve

Szobrakkal gazdagodik Budapest
Szolnok megyei Néplap, 1970. nov. 12.

Vedres Márk

Emlétre

Újemlékművek, szobrok, síremlékek
Pest megyei Hírlap, Bp. 1970. nov. 12.
4. l.

Vestres Márk

Síremléket kap.

Újemlékművek, sobrak a Jövőnosba
Népszabadság, Bp. 1970. nov. 12.

Vedres Márk
nobari

Méltalás

Pogány G. Gábor Pór Bertalan
Művészet, 1970. okt. 6 lap.

MDK

Vedres Márk, kobrán

Emlékművet tervesnek sírjára.

–: Új emlékművek, kobrok a Fővárosban

7.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 12.

Vedres Márk

~~Múcs. Miáll, tól~~

Pipics 62. l.

A Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárából

kölcsönvettem a következő munkát:

Szerző, vagy rendszó	czím, rész	darab-szám	alak	kötés	

Kelt 1.....

Határidő 1.....

Hivatalos jegyzet: .....

Sajátkezü aláirás: .....

Állás: .....

Lakás: .....

Vedres Márk

Női robor c.

mühe repr

Nemesvári 26 y. l.

Vedres Márk

Ujv. MZsL.

943. l.

Vedres Márk

Hobrán

Csód

=

Nemesvári 148. l

arck.

MDK

Vedres Márk

Rippl Rónai József Emlékezései. Bp. 1957.

135 l.

ép- és oldalrizalitokkal. Klasszici~~záló~~ta,
saládé.

Tudományos Gyűjtemény, 1824, X. kötet, 61 l —

Kedves Márk

a modern magyar szobrászat szüle-
tésénél három mester áll: V. M,
Beck Ö, Fülöp és Fémes Beck Vilmos

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 37. o.
Kovalovsky: Bokros B.D.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vedres Márk

allotása is szerepel a székesfehérvári Ybl-

Múzeum gyűjteményében.

Felavatták a székesfehérvári Ybl-Múzeumot.

Magyar Hírlap, 1969. május 19. 6. l.

VEDRES MARK, szobrász

Székesfehérvárott, az egykori Budenz-házban megnyilt az Ybl-gyüjtemény kiállitása. Ybl Ervin hagyatékát mutatja be. Bútorok, iparmüvészeti- és képzőmüvészeti gyüjteményét a magángyüjtemény sajátos hangulatában. A kiállitáson többek közt szerepel: Vedres Márk is szobraival 6.old

---Hirek-Krónika, 6.old

Múzeumi Magazin. 1969. 3.sz. Bpest.

Vedres hárt

Dombormüseivannak az alábbi gyűjteményben

T. A.: Budenz ház, Ybl gyűjtemény

Fejér Megyei Hírlap 1959 V. 25

Vedres Márk

A Közoktatásügyi Népbiztosság által létrehívott művészeti irányító szervekben a különböző irányzatokat képviselő írók és művészek kaptak helyet: a képzőművészeti direktóriumban Ferenczy Béni, Pór Bertalan, Nitz Béla, Vedres Márk foglalt helyet.

József Farkas: „Új emberű új világ" III.

Népművelés, 1969. 8. old.

MDK

Vedres Márk, szobrán

A Szabó Lőrinc - kötetben

szerepel.

Szakos Katalin: Új Szabó Lőrinc-kötet 7.

Népszabadság, Bp, 1969. febr. 6.

Vedres Márk

nevét említi a Keroposi temető síremlékeivel kapcsolatban Nagy Lajos cikke /Fejfák és keresztek/

Budapest, 1969. 5.sz. 32-33. l.

Vedres Márk

Műve szerzel a szőlesfehér-
vári Ybl Múzeum gyűjteményében

Népszava 1969 május 20
Zsolds

Vedres Máik szobrász

99 éve született

Népszava 1969 szeptember 13
4. old.

859. BONBONIÈRE, festettzománc, kerek alak, zománcos és filigrános ezüst foglalatban. Modern. 40.—

860. RÓMAI CSÁSZÁR bronzszobrocskája. Olasz, Louis XVI. 300.—

861. KIGYÓS TÁNCOSNŐ, öntött bronz, márvány talapzaton. Olasz, empire. 150.—

862. DOMBORMŰ, öntött bronz: nyilazók. Vedres Márk munkája. XIX. sz. v. 100.—

863. „TÁNCOLÓK", öntött bronz. Vedres Márktól. 100.—

864. FÜRDŐZŐK, öntött bronz. Vedres Márktól. 100.—

865. ELLENZŐ, mahagónifa, bronzverettel. Empire. 80.—

866. LEGYEZŐ, csontküllőkkel, selyemlapján szinesen festett virágok, csókolódzó galambpár és pikkelydisz. Francia, Louis XVI. 10.—

867. FALITÜKÖR, gazdag faragásu aranyozott fakeretben, öt kis konzol Barok. 85.—

868. KÉT TÁL, EGY FEDELESTÁL ÉS EGY MÁRTÁSCSÉSZE, plated. Angol, XIX. sz. 600.—

869. SZARVASON ÜLŐ BÖLCS, öntött bronzszobrocska. Kina. 50.—

870. GYERMEKBUTOR, faragott és aranyozott fa: egy asztal, egy kanapé és két karosszék. Barok-stilus. 120.—

Vedres Márk

881. LEBEGŐ MERCUR, bronzszobrocska márványtalapzaton. Giovanni da Bologna szobrának kis mása. 30.—

882. HAT TÁNYÉR, kinaezüst. 36.—

883. SAJTÁR, plated, XIX. sz. 20.—

884. KÉT POHÁRTÁLCA, plated, XIX. sz. 30.—

885. OVÁLIS KENYÉRKOSÁR, plated, sugarasan áttört peremmel. XIX. század. 25.—

886. OVÁLIS KARÉLYOS KENYÉRKOSÁR, plated. XIX. sz. 25.—

887. KEREK KENYÉRTARTÓ, plated. XIX. sz. 18.—

888. KOMPÓT-TÁL, kerek kinaezüst keretben, négyrekeszes üvegtállal. XIX. sz. 60.—

889. POHÁR, plated, domboru diszitéssel. Angol, 1850 k. 12.—

890. KÉT FALIKAR, kovácsolt vas, fali kartussal. Barok-stilus. 40.—

891. KÉT FALI KONZOL, faragott és aranyozott fa két puttóval. XIX. sz. 60.—

892. OVÁLIS TÁLCA, plated, felálló, áttört peremmel. XIX. sz. 25.—

893. KIS LÁMPAELLENZŐ, mahagonifa, akvarell-tájképpel. Angol, XIX. sz. e. f. 28.—

Ernst Múzeum aukciói

52. sz. II. r.

2414. RUBENS és VAN DYCK szobrocskája, öntött bronz, kerek talpon. Jelezve: *Salmson.* XIX. sz. 180.—

2415. LEBEGŐ MERCUR, bronz szobrocska, márvány talapzaton. Giovann da Bologna szobrának kis mása. 30.—

2416. NŐI MELLSZOBROCSKA, öntött bronz, antik szobor mása. Olasz, XIX. sz. 35.—

2417. KÉT GYERTYATARTÓ, öntött bronz. Francia empire stilus. 40.—

2418. KÉT KÉTÁGU FALIKAR, aranyozott bronz. Francia, Louis XVI. 160.—

2419. KÉTKAROS GYERTYATARTÓ, részben aranyozott bronz, női alakkal. Francia, empire. 180.—

2420. KÉT KIS DISZVÁZA, talapzaton, részben aranyozott bronz. Német empire. 100.—

2421. RÓMAI CSÁSZÁR bronzszobrocskája. Olasz. Louis XVI. 200.—

2422. KIGYÓS TÁNCOSNŐ, öntött bronz, márvány talapzaton. Olasz. Empire. 100.—

2423. DOMBORMŰ, öntött bronz, nyilazók. Vedres Márk munkája. XIX. sz. v. 80.—

2424. „TÁNCOLÓK", öntött bronz. Vedres Márktól. 80.—

2425. FÜRDŐZŐK, öntött bronz. Vedres Márktól. 80.—

2401. BELVEDERI APOLLÓ, kis bronz szobrocska, fekete lakkpatinával. Négyzetes talpon és tagozott fekete fatalapzaton. M. 19 cm. Padua, 1500. 150'—

Illusztr. XXII. tábl.

2402. A BŐSÉG ALLEGÓRIÁJA, öntött bronz, fekete lakkpatinával. Karcsu nőalak jobbján bőségszaru, baljával gyümölcsköteget szorit keblére. M. 13.4 cm. Velence, 1600 k. .150—

Illusztr. XXI. tábl.

2403. BACCHUS MELLSZOBRA, öntött bronz, fekete lakkpatinával. Fején szőlőkoszoru, vállán köpenytartó szij. M. 21 cm. Kerek zöld márvány talapzaton. Egyetlen ismert példány. Castiglioni gyüjtemény. Északolasz. XVI. sz. e. f. 1200.—

Illusztr. XX. tábl.

2404. MERCUR SZOBOR, öntött, fekete lakkpatinával. Kerek talpon lendületes mozdulatban áll, balját felemelve, fején szárnyas sisak. Egyetlen ismert példány. M. 46.5 cm. Négyzetes barna márvány talapzaton. Tiziano Aspeti. (1565—1607) műve. Castiglioni gyüjtemény. Velence, XVI. sz. m. f. 16 00.—

Illusztr. XX. tábl.

2405. MADONNA KERESZTELŐ SZT. JÁNOSSAL, öntött bronz, sötétbarna patinával. Négyzetes lépcsős talapzaton ül Mária, jobbjában könyv, baltérdén az élénk mozdulatu gyermek Jézus, aki az álló Keresztelő Szt. Jánost átöleli. M. 47 cm. Egyetlen ismert példány. Jacopo Sansovino (1460—1529) műve. Velence, XV. sz. m. f. 2800.—

Illusztr. XX. tábl.

Vedres Márk

1106. CORDAY SAROLTA MELLSZOBROCSKÁJA, öntött b
XIX. sz. e. f. — Charlotte Corday, Bronzebüste, auf M

1107. GEORGE SAND MELLSZOBROCSKÁJA, öntött bronz
sz. e. f. — George Sand, Bronzebüste, auf Marmorplat

1108. FEKVŐ TIGRIS, öntött bronz, ovális talpon. Jelezve: F
XIX. sz. — Liegender Tiger, Bronzeguss, auf ovalem H
bedienne. Französisch, XIX. Jh.

1109. A LEMONDÁS (la resignation), öntött bronzszobor,
1852. Francia, 1852. — Die Entsagung, Bronzefigur, st
Französisch, 1852.

1110. FURULYÁZÓ IFJU, öntött bronzszobor, ülő helyzetben,
Márk. Magyar. Modern. — Jüngling mit Flöte, Bronzefigur
Signiert: Vedres Mark. Ungarisch. Modern.

1111. HATSZÖGÜ NAGY ASZTALI ÓRA, öntött bronz,
Hat kettőstestü oroszlánon nyugszik, oldalain üveges
zománcos számlappal, vésett diszü szerkezetü. Jelezv
sz. — Sechseckige, grosse Tischuhr, Bronze, teilweise

1112. NÉGYZETES ASZTALI ÓRA, aranyozott réz, párk
lábon áll, felső lapján bevésett korabarokk diszités és
sz. — Vierseitige Tischuhr, Kupfer, vergoldet, die p
die obere Platte mit frühbarockem Dekor. Deutsch, X

Ernst Muzeu

Vedres Márk,szobrászm. MDK

A régi bronzokhoz tekintélyes számban modernek is csatlakoznak, am magyarok közül Róna,Petrusz,Vedres, Szentgyörgyi,stb.darabjai.

Pogány Kálmán: Kohner Adolf báró gyüjteményének aukciója.- Kalauz 3-6.l.

Vedres Moritz

* Lyka München

8, 58, 70, 72. l.

fd.

A NEMZETI SZALON 388-IK KIÁLLITÁSA

A

KÉPZŐMŰVÉSZEK VIDÉKI SZÖVETSÉGE ELSŐ KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

MDK

Vedres Márk, szobrász

Müvészete az ujabb törekvések irányába tartozik: stilizált, leegyszerüsitett mintázás,- alkalmasabb épületplasztikai feladatokra.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata. Bp.1942. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai. 43.1.

Vedres Máik szobrász

98 éve született

Nápszava 1968 szeptember 13
4. old.

Vedres Márk

Kossuth díjas szobrász művész

7 éve halt meg

Nepszava 1968 augusztus 11

10. old.

VEDRES MÁRK szobrász

A Csók István Képtár kiállitásán, 1965-ben/A XX.sz.magy. művészete/, annak egyik csomópontja volt. A századforduló lán művé zetünk ekkor szinkronban volt Európa művészeté vel és a kiállitás a szecesszió egységes szellemét muta tatja a művészet minden területén. 185.old

K.KOVALOVSZKY MÁRTA: Évi jelentés, 1965-66. Kiállitások. Ferenczy Noémi és Gulácsy Lajos emlékkiállitás 185.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum évkönyve. VIII-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Vestres Márk

1, Kosszakalapáló 1950 br. 16 cm
2, Üllő fiú, 1946. br. 30 cm

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok, 1969. sept-okt.

VEDRES MÁRK, szobrasz

A Művészeti Direktóriumban Uitz Béla a festészeti, Vedres Márk és Pátzay Pál a szobrászati szakosztályban lelkesen támogatták a szervező és politikai munkát... a gyakorlati munkát végezték a Tanácsköztársaság érdekében. 1. old

CZ. Nagyselyki Gabriella: Plakátművészet 11. old

Múzeumi Magazin, 1969. 2. sz.

Vedres Márk, nobrán

Meg~~...~~ emlékező-sorokat írt
Szabó Kovinról.

Páldy Róbert: Szabó Kovin emlékkönyv 168.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. március XIX/3.

Vedres Mark
grafikus

M.D.K.

Méltatás

Sóos Klára, Gondolatok a Tanácsköztársaság 5o.évf. Müvészet 1969 aug. 43 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Vedres György

V/edres/ Gy/örgy/: "Budapest Divatszalon", Váci utca. /Vedres György épitész, Fehárvári János iparmüvész/ Magyar Épitőmüvészet, 1966. 15.évf. 2.sz. 47-53. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 25o. l.

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész (1907–1961).

Bróthy István építészeti tanulmányokat folytatott a Budapesti Műegyetemen 1918-tól. Vörösy 1919-ben Vedres Márk és Rippl-Rónai József szabadiskolájában képezi magát, 1920 és 1924 között szobrászati tanulmányokat folytat a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1925-ben telepedik le végleg Párizsban.

Lassnerné Miklós: Bróthy István szobrászi világa.
Hevesi Szemle, 1984. márc. 10–13. old.

MDK

Vedres Márk

neve említve

Fényes Adolf emékkiáll. Galéria és Kecskemét,
1967.

Vedres Márk

Horváth György: Vének között.
Bölöni György kötete.

Magyar Hírek, 1967. V. 28.

Vedres Márk, nobrák

Bölöni gondosan elemezte
művénetét.

T. Á.: Bölöni György: Képek Közöt 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967 máj. 31.

MDK

Vedres Márk

Szobrászata a szazad elején a tiszta plasztikai formákat képviselte.

Képzőművészeti Almanach 1, Corvina 1969, 11.p.
Szabó Júlia: I. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, 1967.

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

az uj plasztikai nyelv egyik képviselője hazánkban

Szabó Katalin: Ferenczy Béni Bp. 1967. 5.l.

MDK

Vedres Márk

Emléktábla Sallai--Fürst, gipszr.

Kivégzés, gipszd.

Elitéltek, "

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

Ifjuság kutja a Thälman utcai lakótelepen

Németh Lajos: Korunk szobrászati alkotásai és ma élő jelentős szobrászok fővárosunkban, Bp.1967.

64.1.

M.D.K.

Vedres Márk
festő

Feiyes Adolf művészkarrierét
megörökítette.

Dr. Telepy Katalin: Szór ére működött Feiyes Adolf.
~~Művészet~~, 1967. okt. 21 - 16 kép
Vár Lapja

M.D.K.

Vedres Márk, rabrás

nevét említi

Beszélgetés Lukács Györggyel

Irodalmi Muzeum, Szerk.: Dr.Lakatos László
I.Emlékezések, Sajtó alá rend.: Vezér Erzsébet,
Muzeumok Rotaüzeme, Bp.1967. 136 old.

24. old.

Vedres Márk

1911. a NÉPMŰVELÉS ankétot rendezett a "Művészeti nevelés az iskolában " c., amelyen hozzászólt a művész is a vitához.
Bölöni György: Képek között Bp 1967. 593.l.

Székácsné Vida Mária: Hozzászólás a "Vizuális nevelés, korszerű pedagógia" c. tudományos ülésszak vitájához.
Rajztanitás 1968. 2.sz. 4.l.

MDK

Vedres Márk
szobrász

Rúvei szerepelnek a tárlaton

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki Galéria
Művészet, 1968. julius - 22 lap.

Vedres Márk, szobrász

MDK

A kerepesi temetőben több műve is látható.

Máté György: Tervezgetés a kegyelet kertjében 4.o.

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 17.

Vedres Márk
Nolvász

M.D.K.

Méltatás

Kovács Gyula: Dunaujvárosi képzőművészek ...
Művészet, 1968. július – 43 kép

Nedre, Márk

A Magyar Képzőművészek Egyesülete a Tanácsköztársaság alatti magatartásáért
Saját sorából kizárta
("Magyarország" 1920. jún. 20.)

Révész Iván: Tilhanyi Bp. 1961.
19.o.

Vedres Márk

portréjait Székely Aladár fényké-
pezte. 40. p. reprodukció.

Dávid Katalin: Foto Székely Aladár,
Budapest, 1968. 79 l.

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

Medgyessy barátai körében tartozott és 1909-ben sokat háborodtak együtt Firenzében.

László Gyula: Medgyessy Ferenc /1881-1958/

Bp.1968. Corvina, 15. old.

Vedres Márk

és Bölöni György barátsága

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.
12.o.

M.D.K.

Vedres Márk
szobrán

Méltatás

Gódra Gábor: Emlékezés Kernstok Károlyra

Művészet, 1968. november - 4 lap

Vedres László

Szerepel az I. Szegedi Országos Tárlaton (1900)

Szelesi Zoltán: Pintér József

Tiszatáj, 1968. X. sz. 927. o.

Nedres Márk

Èneklő fiú c. mintaktja, a Lábát fogó női akt, a Nyilazó és a Táncoló nők c. dombormüvei az Ybl gyüjteményben vannak.

Horváth György: „Kamaraszúzemi" Székesfehérvárott

Magyar Nemzet 1968. márc. 7. 4. o.

Vedres Márk, szobrász

---

a "Nyolcak"-nak 1911-ben rendezett kiállitására a Nemzeti Szalonban őt is meghivták, bár nem volt tagja a csoportnak. 454.old

Horváth Béla: Kernstok Károly. 1873-1940 437.old

Komárom Megyei Múzeumok közleményei. 1. füz. 1968

Vedres Mórk

~~[illegible]~~ Az 1918 az Nemz. Tanács Zebelében alatitott Irod. és Műv. Szolbirokság tagja volt.

Népművelés, 1968, ott. József Farkas, „A Mopar kultúra él".

11.e

Vedres Márk

az időnként Firenzéből hazalátogató szobrán a Nyolcakhoz közel áll.

Dévényi Iván: Tihanyi Bss. 1905.
12.o.

Vedres Márk

Kaszakolajáló c. szobra (eml.)
szerepel a XIII. ker. Népszont
Klubjának kiállítása

Horváth György: Forradalmi
művészetünk kiállítása

Magyar Nemzet 1968 XII. 19

Vedres Márk

Hárman kérülették el, ady Endre halolatti mazkját, – Gorba Géza, Ferenczy Béni, Vedres Márk.

Bános Tibor: A halottak élén.

Magyarország, 1968. dec. 22.

Vedres Mária

neve emlékére

Napjaink 1968 augusztus

9 old.

Vedres Márk

Passuth Krisztina könyvében a nyolcakról /1968./ emliti.

Vigilia 1968. III. 207.l

Vedres Márk, szobrász M.D.K.

(1870-1962)

a „Nyolcak" csoportjával együtt indult. Egy rövid kubista hiterés után a neo-klasszikus elvek alapján formálta meg kisebb méretű hitünő bronzfigurait.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 946-947 old.

Vedres Márk

A könyv bevezető fejezetében a szerző a csoport jelentőségének történelmi szituációját értékeli, majd a festőket mutatja be (és a családokról és szobrászat: Fémes Beck Vilmost és Vedres Márkot, Lesznai Annát, az iparművészt), együttműködésük történetét.

Bodoni Ferenc: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XII. évf. 12. sz. 1968. dec. 1112. l.

Vedres Márk
mohrán

MDK.

Méltatás.

Baki Miklós: Bohnos Birman Dezső
Művészet, 1968. Október - 11 lap

Vedres Márta

Részt vesz a Nyolcak 1911-ben, a Nemzeti Szalonban rendezett második kiállításán.

Németh Lajos: Modern magyar művészet Corvina 1968 44.l.

Vedres Márk

A Nyolcakhoz csatlakozott Fénes Beck Vilmossal együtt. V. szobrainak azonban nem sok köze volt a csoport törekvéseihez, bálványa inkább a quattrocento és Rodin plasztikája. Tiszta plasztikai formanyelve, puritánsága azonban elhülönítette az akadémikus és neo-barokk bivatalos szobrászattól /Kaszakalapáló/.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina 1968, 53. l.

6844. fnyv. 9. t. (n)

Vedres Márta

Finom vonalvezetésével távolabb állt a Nyolcak avantgardizmusától, mint Fónyes Bach Vilmos.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 53. l.

Vedres Márk

A Tanácsköztársaság alatt kinevezték tanárnak a Képzőművészeti Főiskolára.

Vedres Márk

A Tanácsköztársaság alatt Balatonfüreden többekkel együtt művésztelepet akart szervezni, amelyben egyesült volna a Nyolcak és az aktivizmus törzsgárdája.

Nemeth Lajos, Modern magyar művészet, Roma, 1968 62. l.

Vedres Márk

1958-ban készíti az Ifjúság kútját.

Nemzeti Lajos: modern magyar [illegible]

Corvina 1968

179.b

Vedres Márta

1946-os műve a Kaszakalapáló.

Pamiętnik Lejos: Modern mappa munkát
Cosmic 1968 176.l.

Vedres Márk

1916-ban Kernstokkal és Rippllel közösen szabadiskolát nyit.

Nemeskeszi: Modern magyar műnmúl
Corvina 1968

169.l.

Vedres Márta

1904-ben készítette az Enciklopédia c. szobrát.

Németh Lajos: Modern magyar szobrászat
Corvina 1966

166.l.

Nedres Márk

angyalföldi müvész volt

Horváth György: Angyalföld forradalmi müvészeinek emlékét megörökiti a Népfront

Magyar Nemzet 1968 jul 16. 4.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vedres Márk

l.

Lex Magyars

Coi. b. l.

Vedrens

Hobsan

med

V. Kos

Vedres Márk

szobrász

inód

→

Kassákképzm

20, 21. l.

képpel

90 —

189. a. Castello, Bernardo (génuai festő, 1557 – 1629): Kálvária. Fa, olaj és tempera. 55 x 72 cm.

Gerevich: PA, 240 l.
Bernardo Castello: Kálvária.

—

Mazzlaghy II. 361
Castelli Bernát

—

Vedres Mark

Grad

JOMIT v. l.

Vedress Márk

Imod

Kép rab

Vedres Márk

d.

Herposztimpr

65. l.

galmasabb,drámaibb,mint általában Donatell
átjuk a későbbi ellentéteket,a contrapposte
esztett ki,asmit követői manierava fej-
lonosan fogja használni.Élénnké teszi
átaa legélesebb profilban ábrázoljaa kkusz
en háttal mutatja be,ledobja roluk a
az izmok erőteljes játéka mozgalmasságot
felfokozza,ami lényeges vonása az ő
esnek érezzük a kis Jézusnak ilyen hatal-
erőteljes izmokkal való ábrázolását.Nm
ának tul nagyok a kezei és a lábai is.
s a moslyban,hanem a felfokozott fizikai,
ezi ki,női id-áljat,Madonna szépségét.
a firenzei Casa Buonarottiban,az ő
őrzött Kentaurok
t illetőleg emlékeztet Bertoldora,de
lönbözik első reliefjétől is.Az első relief
ják,de valószinleg valamivel későbbi.
.Az első lapos relief,itt az alako

Vedres Márk

Minvaszeti lex. 806. l.
Revai lex. 19 K. 111. l.

Szobrász. Szül. 1873 IX. 13. Ung-várt. München és Párisban tanult. 1904-tól Firenzében élt, utóbb Budapesten telepedett le. Milanóban és Bécsben aranyérmeket nyert, itt hon a Bubics-díjat kapta. Mü-vei: Kain, Tancosnő, Elsőember-pár, Férfiakt, Bacchus stb. Szánus ezüsttárgyat is tervezett.

SZEPTEMBER

14

M.D.K.

Vedres Márk, orvos

Vedres Márk
Nobrán

M.D.V

Méltatlás

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. julius – 93 lap.

Vedres Márk

a tiszta plasztikai formák megterenetője

Képzőművi. Almanach Bp. 1969. 11. o. Szabó J: I. O. Kisplasztikai Biennálé

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Negativ

Petrás: 324

Kerényiné

Vedres Márk: Staféta.
szobor

Negativ

Petrás: 609-611

Kerényiné

Vedres Márk: Váltófutó I.II.III.
szobor

Negativ

Petrás: 325

Kerényiné

Vedres Márk: Staféta.
szobor

Vedres Márk

nobrán

orkáig Ujpesten

minködött –

Ugro 463. l.

Ádám és Éva nobra

Ujpesten kettett

: *Krisztus mennybemenetele. 1427.*

Vedres hárk

Kerepel a „hagyat nobiászat" i
kiállításon ~~Veszprémben~~ a
székesfehérvári múzeumban

Négnava III - 31 2 old.

Vedres Márk

a Kut törstegja

Fényes Elek: A magyar birodalom

IX. 29

Vedres Márk

9.

Alexmagyszobr9105

187. l.
188. l.
190. l.

ktatásügyi miniszterтől.

z o t t s á g á n a k,

B u d a p e s t,

VI. Állatkerti-ut 1.

Vedres Máté

l.

Revai XXI. 827. l

Vedres Márk

életrajz

írod

Csókássy 35. l.

mit Ungvár 1870

Firenzeben él.

Gróf Andrássy Gyula.

Csaknem derékig, szemb
van ábrázolva. Felirata a kép

András

alól középütt: LK 90
legalól középütt: Schlesische
in Breslau.

Rézkarcz, méretei a rézl

Szn. 70-91
850-911-1
Át. lelt. 4

Vedres Márk

Hobrán

iród

Krück II. 695. l.

~~Árpádkori sírlelet VI. 133.~~

Vedres Márk

mid

e

Hu Pronagyszém

LIX. Tábla

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyíltan szállítam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Vedres Mar

l.

Szépm. Muz.-Erk.

VIII. 176. l.

Budapest Székesfőváros

Tisztelettel bejelente
sz. házon, mely bombasérült volt,
kezelésemben, s mivel a szükség
zésre lassanként végeztettem a r
részben el is készült. Ezen munk
ki eddig, ami az alábbi számla é
rem erre való tekintettel az ép
Ft-törlését, illetve jóvái

A sérült lakások helyreállitásán

2.sz.lakás:vizvezeték jav.fal he
3 sz.lakás: " " , lakás
6 sz. " : ablak üvegezés, "

Vedres Márk

és Ströbl Alajos tanítványa volt Vörös Béla nokánművén.

Zolnay Fáuló – Lettrich Edit: Entergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) – 127. l.

Vedres Márk.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat,

Vedres Márk.

A "Kut" által rendezett kiállitáson részt vett 1925-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Vedres Márk

Rész vett a "Nyolcak " 1911-ben rendezett második kiállitásán.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vedres Márk.

A Helikon kiállitotta müveit 1922-ben.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vedres Márk.

Müveit kiállitotta az Ernst muzeom 1946-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Vedres Márk

E. G. II. 579.1.

MDK

Vedres Márk

Mindszenty Ferdel Lajos szobrász levelében
nevük emlitve
Prokopius Béla gyüjtése.

Vedres Márk

l.

Magyvienivadkiáll

152. l

min. shiv. igazgató.

égei és napidija fejében az érvényesi-
zázhusz /320/ P 75 f-t a nevezett cimé-
/.
ember hó 12-én.

A miniszter rendeletéből:

dr.vitéz Haász Aladár s.k.

miniszteri osztályfőnök.

Vedres Mark

wód

Gombujrajzin

123. l.

521. ábra. Bocskorok, ú. n. csúszák; a «butaorrúak» magyarok, a hegyesek szlávok. A kalap régi zalai forma. A sallangos vitézkötés Hortobágy. Alul: parázsvivő, támasztó és ivókák.

sen styliz
nek a Ch

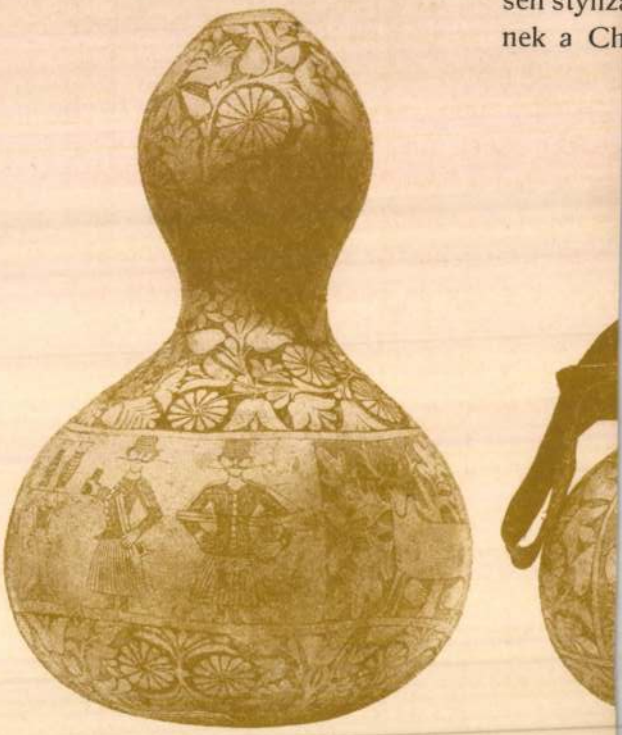

519. ábra. Ivókabakok. Juhászoktól «egy ital vízre» valók, typikus
Somogymegye.

Vedres Márk

erőd

Hel utdsó

70. l.

Pg. 146

fesrő.

ól.

la.

...ön fekszik. Prokrist, ki fejét egy idő
...ugatja. Kebleben a nyilvessző van, melyet
...a királya, adott neki, de kibékülésök után
...lett át. Lábainál Kephalos tér-
...dalom kifejezi évelés jobbjában, ujjal nyil-
...gához térő. Prokris bal kezével térjének
...és jobb kezével elutasító mozdulatot tek. Öltö-
...szokunya és a derékon zöld öv. A szőke ha-
...ját szivére tette, bo újjú inge keblén
...vesszőkkel telt puzdra fevérya
...tacsoport díszlik. A háttér hegyes vidék
...csokkal.

méretei 43:54·5 cm.

János Lóptó ajándéka.

Vedres Márk

cröd

Petr Samtida

39. l. 151 l. –
keppel

*

-tónál (Olaszország). **Grand** 15.—május 15-ig. Lift, villamos- 25.000 m² kert és park. Távirda ektus ingyen. Ch. Lützelschwab.

*

Savoy-Hotel. Legújabb ház. ján. Tulajdonos C. Schumacher.

*

ohann. Elsőrangú szálloda a lmes hálószoba és szalon. Lift, és légfűtés. Mérsékelt árak.

*

zálloda. Elsőrangú szálloda, árak, pontos és figyelmes ki- **i utazók 5% engedmény az**

*

-szalloda. Elsőrendű ház, 30 Fürdő. Omnibus és kocsi min-

Magyarország legelőkelőbb ▽ **téli és nyári üdülőhelye. — Téli sportok. — Vadászat. — Lóverseny. — Golf. — Galamblövészet. — Tennisz. — stb. stb.**

▭ **A magyar és külföldi arisztokrácia találkozóhelye.** ▭

*

Jajce (Bosznia) **Pliva-Hotel** új, modern szálloda. Tulajdonos **Tóth János,** azelőtt a kincstári Grand Hotel bérlője.

Aki haját ápolni szereti és megtartani :: akarja, az rendelje meg azonnal ::

NÉMETH DEZSŐ **hajszeszét**

mely rövid idő alatt megakadályozza a haj kihullását és a korpaképződést, a hajnövést pedig elősegíti. — **Egy üveg ára 3 korona.** — 3 üveg rendelésnél portómentesen küldi: **Németh Dezső «ANNA» gyógyszertára, Pápa.** ▽

Établissements

SIZAIRE & NAUDIN

Paris

Vedres Márk

Férfiakt bronz
Bacchus, bronz
Fiú kutyával, bronz

Budapest székesfőv. tulajd.

I. Mátyás király allo bronz szobra

Alexy Károly

magas 77.

M.D.K

Pedres Márk
szobrász

Kerustokkal a Harishózi
képzőművészeti szabadiskolá
ban tanitott. 1916-ból.

Horváth Béla: Megjegyzések Dévényfrán kern
stok Károly ennü ákhoka.
3 lap.

M.D.V.

Vedres Márk

szobrász

Az 1909-ben rendezett Nyolcak kiállításán mint vendég részt vett.

Horváth Béla: Megjegyzések Dévény Szám Kernstok Károly életútja ciminő cikkhez

1 lap.

Veress Mórk

Született Ungvárott 1870, elhunyt Budapesten 1961. Tanulmányai: München, Párizs. Tanárai: Budapest 1942 1948 stb. Kossuth díj: 1948, 1960.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest (é. n.) 11 l.

Vedres Márk

közölt reprodukció:

82. p. „Kaszakalapáló" (bronz, 20cm)

Budapest, Műcsarnok.

Sculptura Hungarica u mai magyar szobrászat, Budapest, 1191.

Év és lapszám nélkül

VEDRES MÁRK

Kovács P.: A teguap sz.

9. kép

Vedres Márk

Tanácsnok, bíró

Budapest székes főv. tulajd.

olajfestmény

Ismeretlen festő

60/50.

Vedres Márk

nobrai a

~~Hinrzsek (Bártfa, XV 27.) I. 23.~~

Érkezett 1905 ápr. 14.

300/1905 sz. (Temesvár, 1905. ápr. 8. $\frac{27}{\text{kt.}}$ sz.-a.)

Temesvár sz. kir. város nyilv. könyvtára beküldi a szem. viszonyaira és számadásaira vonatkozó adatokat.

(Tudomásul szolgál. IV. 13.)

Vedres Márk

Szabrak:

Fiú korsónak, br.

Leány korsónak, br.

A Nyelvek és Aktivisták Köre

Székesfehérvár, 1965.

Vedres Márk

Táncosnő, 1913. k. br.
Álló fú, br.

A Nyelvet és Aktivistát Tőre
Szélesfehérvár, 1965.

Vedres Márk

„Táncosnő". 1913. Bronz, 37,7 cm. a Magyar Nemzeti Galériában őrzött művét közli

Lyka Károly: kis könyv a művészetről

Budapest, 1964. 96-97 l között

Vedres Márk, zobrán MDK

Csatlakozott a Nyolcak csoportjához.

– : A decemberi rejtvények megfejtése 34.

Család és iskola, Bp. 1964. január XV/1.

Vedres Márk

részt vett a nobránok révéről a polgári demokratikus forradalom követhertében megalakult Nemzeti Tanács Irodalmi és Művészeti Szaktanácsában

Bercza Géza: Műemlékvédelem a Magyar Tanácsköztársaság idején. Bp. 1964. 443-465. l. /Klny. Építés és Közlekedéstudományi közl./

445. l.

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

A NYolcak 1912-es Nemzeti Szalon-beli kiállitásán szerepel

Szij Béla: Berény Róbert, Bp. 1964. 14.l.

Vedres Márk: Nő tükörrel

ihanyban
ló őslakók
'omantika"
idültetés"

nálnak titkot abból, hogy miért éppen szezonban túrják fel a félszigetet! Az egyik segédmunkás megfogalmazásában: *„Mi az Alföldről jöttünk kérem, s a Balatonban télen nem lehet fürödni!"* Ez érthető, csak az nem, hogy miért nem találnak más módot a munkások üdültetésére! (Vagy van, csak nem használják ki?)

Drága élet!

Tihanyban drága az élet. A kiránduló, vagy a nyaraló minden árat megfizet néhány napért, az árak viszont helybeliekre is vonatkoznak. Míg — mondjuk — Pesten 5 forintért már lehet kapni egy kiló őszibarackot — Tihanyban ugyanakkor 10—12 forintért. Ha van. Mert primőr egyáltalán nincs, és nincs megfelelő bolthálózat sem. De az üdülőjelleg főként télen keseríti meg az ittlakók

A presszók között a télen is nyitva tartó Rege viszi el a pálmát. A gyönyörű kilátás méltán csábít mindenkit, az emésztőgödör kicsisége miatti trágyafolyam — amely nyaranta a külföldi luxuskocsik környékét is szerencsélteti — azonban már kevésbé.

A nemlétező „pannon gyep"

És még egy „bennszülött" sóhaj. A félsziget egyetlen legeltetésre alkalmas helyét a Természetvédelmi Hivatal kisajátította, védetté nyilvánította azzal, hogy „pannon-gyep". Az esetet tavaly augusztusban a legeltetési bizottság tárgyalta, levelet is írtak ez ügyben, s hosszas, bürokratikus út után — még a Minisztertanácsot is megjárta az ügy — most talán jön egy bizottság, amely hivatalosan is kimondja, hogy pannon-gyep nincs.

Kivilágítani a kopottat

A hírneves tihanyi apátság templomrészét hetven reflektorral világítják ki a szezonra. Ha eddig Csopakon és környékén látszott a

Vestres

Resztvan az Ernst Museum
Miállitsán

Velmacher Anna: Magyar művészet
1836-1945.
Magyar Nemzeti Ms. 1964 rev. 71

M.D.K.

Vedres Márk
szobrász

Vedres szerint már a Hollósy
iskolának legjobb koloristája
volt

Horváth Béla: Róna József arcképe Kernstok Károlytól
Művészet, 1964. február – 13 lap

Vedres Márk

szobrász 1918-ban rént vett a Nemzeti Tanács
Arodalmi és Művészeti Szaktanácsában

Dr. Barcza Géza: Műemlékvédelem a magyar Tanácsköztársaság idején Bp. 1964.
445.o.

Vedres Márk

festő, emlékkiállítása Győrött

Uzsoki András: Jelentés a Győr-Sopron megyei múzeum szervezet 1963. évi működéséről.

Arrabona 1964. 389. l.

MDK.

Vedres Márk

Müvészetének általánosi tó méltatása

Szocialista Kulturáért 1965 ápr.lap -

Vedres bárk

1946-ban egy pénzi kiállítás az
mérepelt

Mlenko, 1965. 4 n., 379 old.

MDK.

Vedres Márk

Adatok Pécs képzőművészeti életéhez

Jelenkor 1965 ápr. 378 lap.

MDK

Vedres Márk

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Vedres Márk

A.Szem. Galéria, vezető 1965.

MDK

Vedres Márk

szobor:

Álló fiu, br.

Nyolcak és Aktivisták Köre, Székesfehérvár

1965.

Vedres Márk

M.D.K

szobrász

Kernstok Károly baráti
köréhez tartozott.

Horváth Béla: Kernstok Károly „Vörösató hajósok" cimű képéről
Műrészet, 1965. július – 11 kap.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

Műve a MNG gyüjteményébe került
56 müve

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

163. l

Vedres Márk

~~Tesbő~~ Szobrász

Dévényi Iván: A 70 éves
Nyergesi Jánosról

Jelenkor 1965 8 sz. 722. l.

Milyen kitüntetéseket kapott:

Mikor és hol volt külföldi tanulmányutor

Vedres Márk

A XX. század első felében Beck Ö. Fülöp, Fém és Beck Vilmos, Vedres Márk, Csiky Imre nyitotta meg plasztikai művészetünket.

Popány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (verébő) 26. l.
Budapest 1965

Verdres Márk

emlitve

Poxány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 45. l.
Budapest 1965

Vedres Márk

Álló fiú, bronz, 63,5 cm.

Éneklő fiú, 1903, bronz, 26,7 cm.

Die Kunst der Jahrhundertwende,

Ausstellung, István király muzeum közleményei; Serie D., Nr 41. Székesfehérvár, 1965.

181

Vedres Márk

„Éneklő fiu" 1903, tábla, fekete-fehér reprodukció.

Die Kunst der Jahrhundertwende; Ausstellung: István király muzeum közleményei; Serie D; Nr. 41. Székesfehérvár, 1965.

MDK

Vedres Márk

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

Vedres Márk

szobor:

Fiu korsóval, br.

Nyolcak és Aktivisták Köre, Székesfehérvár 1965

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

ny. főisk. tanár

A Budapesti XII. kerületi Képzőművészeti Szabadiskolán tanitott, 1947. a szobrászat egyik vezetője.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 120.l.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI I
Bp. 1965.

MDK.

Vedres Márk

Kritika

Népmüvelés 1965 6.lap 33.

Vedres Mark

Felerégével évekig élt Olasszonyban. Sokat ment el Q.-hoz, és bár ő a ~~tradíció~~ klasszikus formákat kedvelte, érdeklődéssel figyelte az új utakat kereső művészetet.

Gadányi Jenőné, Igy történt.
Bp. 1965.

133. l

MDK

Vedres Márk

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

MDK

Vedres Márk

szobor:

Leány korsóval, br.

Táncosnő, br.

Nyolcak és Aktivisták köre, Székesfehérvár

1965.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

1900-ban jött ha za.

Első firenzei tartózkodása 1914-ben ért véget.

Külföldi megrendelők amerikaiak és angolok látták el munkával.

Egy dus zadag mecénás villája ke tjének összes szoberdeszét vele késztette.

Résztvett a Tanácsköztársaság müvészeti mozgalmában.

1920-1930. A Firenze melletti Fieseléban élt.
Gyakran utazik Párizsba.

Szeizing Lajos-D. Fehér "suzsa:Müvészek Bp. 1963.

. / . 192.1.

Vedres Márk szobrász M.D .K.

1923-ban ismét hazatért. A polgárság megrendelései bi-
tositják mgélhetését.

Mütermet bérel, itt égett el egy sereg szobra.

Ifjuság kutja a Thälmann utcai lakótelepen.

90 éves korában kapott másodszor Kossuth-dijat.

Ivó.

Tükörbenéző.

Tövishuzó.

Kaszakalapáló.

[illegible]ising Lajos-D. Fehér Zsuzsa:Müvészek Sp. 1963.

196.1.

Vedres Márk
molnár

MDK

Erdődi István keramikusnak
volt a mestere.

Sobó Ferenc: Erdődi István és Sobi Gizella kiállítása
Művészet, 1963. május – 35 lap

Vedres Márk

MDK

szerepelt az "Ember és a munka"c. szekszárdi kiállitáson.

"Nő a tükörrel"

Monostori Miklós: Vallomások a munkáról.

Tolna Megyei Népujság. 1963. jan. 27.

mdk

Vedres Márk

emlékkiallítást rendeznek Győrben az u. n. Napoleon-ház képtár nagytermében a muzeum hónap alkalmából. 6 kt 5 én nyílik.

Mozaik: A Győr Városi Képtár

Népszava 1963 szept 25. 4. l

mdk

Vedres Márk

mint zsüri elnök írta alá Medgyessy kintüntető oklevelét

Devényi Iván Dokumentumok Medgyessy Ferencről
Alföld 1963. 10. sz

78. l

Vedres Márk, szobrász MDK

Győrött lesz kiállítása.

– : Emlékkiállítások, tárlatok 2.

Bp. 1963. aug. 30.

ESTI HÍRLAP

M.D.K.

Vedres Márk, szobrászművész

Dési Huber Istvánnal, festőművész, közös kiállitása. Pécsett. Kiemelkedő jelentőségü volt. 300.e.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Vedres Márk szobrászművész

Az 1946 decemberében rendezett pécsi kiállitásán a Budapesti Képzőművészek Szabadszervezetének e művész munkái is szerepeltek. 289.- 299.-

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

MDK

Vedres Márk

Vedres Márk szerepelt a kiállitáson

"Nő tükörrel"

-te-: Magyar művészek alkotásai. Kisplasztika-grafika kiállitás Nagykanizsán.

ZALAI HIRLAP 1964 jun 25.

Vedres Márk

nobrán.

Lod

A Ház. IV. évf. 54. 218. l.

.....nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Vedress Marco, Firenze, Fiesole, Via degli Angeli 3 bis. und Negozio Ars Una, Lungarno presso Ponte Trinita

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

Vedres Márk, szobrász MDK

Czeizing Lajos és D. Fehér Zsuzsa
Művészek c. könyve bemutatja
Jényképét s néhány sorban egyéniségét.

D. Fehér Zsuzsa: Kis képeskönyv nagy
művészeinkről 16-17

Ā KÖNYV, Bp. 1963. július III/7

Vedres Márk szobrász M.D.K.

/ 1870-1961/

Ismerte Munkácsyt, jó viszonyban volt Adyval.

Hosszuideig élt Itáliában.

Utolsó éveiben is nehézség nélkül utazott Olaszország és Magyarország között.

Egyik gyereke Firenzében, a másik Párizsban lakik.

Pesten müterme a Lehel téren.

Münchenben Hollósynál tanult, tána Párizsban a Julien akadémián

Szeizing Lajos-D. Fehér Zsuzsa:Müvészek Bp. 1963.

/ . 191.1.

Vedres Márk, szobrász

M.D.K.

három művét őrzi a gyűjtő:

1) Relief (három zenélő ifjú)
2) Síremlék (br. Mengersen Fülöp részére)
(a 112. old. után)
3) Fiatal leány (álló akt kürttel a kezében)
(a 176. old. után)

Bölöni György: Képek között. Bp. 1967. _____ old.

~~/a cikk megj.:~~ /

MDK

Vedres Márk

Fényes Adolf olajképe fentiről

Fényes Adolf emlékkiáll. N.Galéria és Kecskemét, 1967.

MDK

Gerzson Pál festő

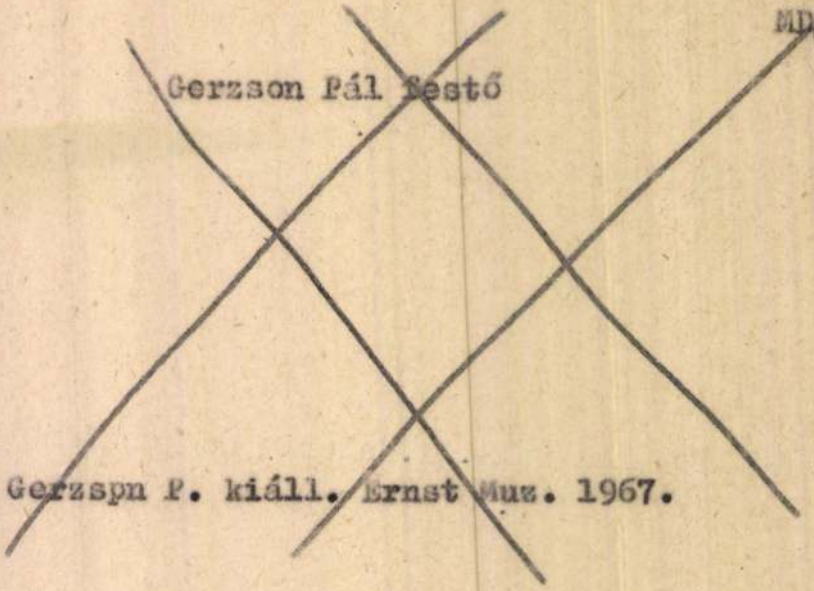

Gerzspn P. kiáll. Ernst Muz. 1967.

M.D.K.

Vedres Márk, rajzai

mint meghívott művész először kiállítok a „Nyolcak" 1911. ápr. közepén a Nemzeti Szalonban rendezett reprezentatív kiállításán.

B.Szij: Róbert Berény

Acta Historiae Artium, Bp.1966.Tom.XII.fasc.1-2.

164. old.

Vedres Márk

tanítványa a budapesti Képzőművészeti Főiskolánál Vörös Béla.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334f

329f.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK.

Vedres Márk

Álló fiu

Kritika 1966 febr.

Vedres Márk, nobrás M.D.K.

is résztvett az 1918 szeptember közepén a belgárdi királyi konak termeiben rendezett reprezentativ magyar képzőművészeti kiállitáson.

Bálint Zoltán: Magyar Képzőművészeti Kiállitás Belgrádban 1918 őszén

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 2.sz.

120. old.

Vedres Márk

Szerepel a „Magyar
grafikusok 1920-45".
kiállításon Szolnokon.

Kritika 1966 XII. n. 39old.

Vedres László

Élő film mobor /repró/

Kritika 1966 II. n. 24-25 old.

Vedres Márk

Lábát törlő nő. (repr.)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

2. kép.

2.

Vedres Márk (1870-1961)

kiállított grafikái:

Női fejtanulmányok. Papír, vörös kréta, 672 x 475 mm. MNG. ltsz: 62.248

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás. Székesfehérvár. Kat. bev.: K. vács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

26.1.

1.

Vedres Márk

fizenzei műtermében értette meg a szobrászat lényegét Beck Ö. Fülöp. A nő mindennapi értelmében nem voltak tanítványai. A múlt század 90-es éveiben a rodini impresszionisztikus szobrászattól indult.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás. Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik magyar század művészete./

5. l.

Vedres Márk /1870-1961/

műveiben Adolf Hildebrand gon-
dolatai jelentkeznek.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás. Székes-
fehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky
Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A ha-
zai hagyomány művészete./

Magyar

5.l.

Vedres Márk

végigjárta a hildebrandi utat.

Mintázott kalapáló férfiaktokat, fürdőző nőket.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás. Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik ~~s~~ század (magyar) művészete./

5. l.

Vedres Márk (1870-1961)

kiállított grafikái:

Tanulmány egy noborhoz. Papír, vörös kréta, 478 × 652 mm. MNG ltsz: 1915-34.

Ülő lány. Papír, vörös kréta, 625 × 480 mm. MNG ltsz: 62.247.

Magyar mix szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: K. Vács Péter, K. Kalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

26. l.

Vedres Márk.

1919-ben a Közoktatásügyi Népbiztos által kinevezték tanárrá a Főiskolán.

Ónody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola.

Budapest, 1971. nov.

Vedres Márk.

a Mezőgazdasági Múzeumban rendezett Ló és lovas c. kiállításon lóábrázoló műve szerepel.

Lasonci Miklós: Ló és lovas.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 15.

Vedres Márk

Kossuth-díjas szobrász

10 éve született

Négyszava 1971 augusztus 12
6. old.

Vedres Márk, nobrún

Elhéniult sivemléke.

At: Madrich-szobor a Margitszigeten 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971, nov. 10.

VEDRES MARK, szobrasz, /1870-1961/

A "Nyolcak"-hoz csatlakozó Vedres nem volt újító szellemi alkotó, az akadémikus és neobarokk hivatalos szobrászattól csupán tisztta plasztikai eszközei és puritan egyszerüsége különböztették meg. 569.old.

HECKENAST JÁNOS: Rumi Rajki István szobrászmüvész 564-old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 4.szám, Szombathely

Vedres Márk

Nobrán

Vedres Márk Derkovits Gyulát
Kerustok szabadiskolájába
hívta, amely a Haris közben
működött

Pataky Dénes : Derkovits Gyula.

Művészet, 1971. augusztus - 19.oldal.

Vedres Márk

neve emlékre

Magyar Nemzet 1971 szeptember 15
vasárnap

Vedres Márk

1

Nevét a modern magyar képzőmű-
vészetről szóló irodalomban legtöbb-
ször a Nyolcak 1911-ben rendezett kiál-
lítását méltató dolgozatok említik. Mun-
kái nem kapcsolodnak szorosan a többi
ekéhez, higgatabbak a festők konstruk-
tív szerkesztésű alkotásainál. Részvéte-
lét a Kernstok Károly vezetésével alakult
csoport kiállításán csak részben tartják indokoltnak.
Hevtler László: Vedres Márk.
Látóhatár 1971/1-2 148 old.

Vedres Márk. 2

Az 1911-es tárlatot megelőzően ritkán szerepelt az itthoni kiállításokon - évtizede Firenzében élt. Ugyancsak kevéssé ismert második Firenzei évtizedének - 1925-1934 - termése. Izsó Miklós eredeti szellemű és formálású művészetének hosszú ideig nem volt folytatója: az út folytatását mutató apró bronzokat Vedres Márk küldte haza Firenzei műhelyéből

Heitler László

Lálóhatár 1971/1-2 149 old

Vedres Márk 3

Ungváron született 1870 szeptember 13 án
Az agyagipari középiskola elvégzése után
a város kerámiagyárában dolgozott. Elü-
veszi tervei megvalositása érdekében külföld
re ment Előbb Drezdában vállalt munkát
-szintén kerámiagyárban- majd 1895-ben fél
évet Münchenben töltött. Kenyerét egy
Biermann nevü szobrásznál kereste, s bejárt
Hollósy Simon híres festőiskolájába.
Heitler László: Vedres Márk.
Látóhatár 1971/1-2 149 old.

Vedres Márk 4

Lille volt a következő-kényszérű-állomás. Itt is dolgozott a kerámiagyárban, és dekorativ szobrok mintázásában segédkezett egy flamand szobrásznál. A rövid Lille-i közjáték után Párizsba ment. Akárcsak jó néhány Münchenből indult magyar művész - Ferenczy Károly, Réti István, Glatz Oszkár, Kernstok Károly, Csók István, Iványi Grünwald Béla és mások -, Párizsban /.

Heitler László: Vedres Márk

Látóhatár 1971/1-2 149 old

Vedres Márk.

nem a képzőművészeti főiskolát látogatta, az ujat keresö fiátalokat jobban vonzotta a Julian Akademia. Az 1868 óta működö művészeti iskolában Jean Paul Laurens osztályán tanult. Három ivig élt a francia fövárosban Többet okult a Rodintól kapott tanácsokból. A hatvanéves mester szivesen segitette a fiatal Vedrest. =

Heitler László: Vedres Márk

Látóhatár 1971/1-2 149 old

Vedres Márk

megtekintette és korrigálta szobrait. Az életnagyságú Kain tetszett a francia mesternek, bennét saját törekvésének folytatását fedezhette fel. 1899-ben küldte haza és állította ki Kain szobrát, s egy csapásra elismerést kapott: neki ítéltek a Rudich-alapítvány jókora összegű díját, sa szobrot az állam megvásárolta a Szépművészeti Múzeum számára. Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 -149-150 old.

7

Vedres Márk.

Rodin Érckorszak, Gondolkodó és Keresztelő Szent János szobrait kell tanulmányoznunk, hogy felfedezzük Vedres szobrában az inspiráló példák elemeit. Uj erőteljes hangot szólaltatott meg Vedres Kánya a naturalista-impresszionista felületmintázás végigvitelével, a sokoldalu lélektani jellemzéssel (Ezt a szobrát még eredeti családi nevé vel-Weinberger-szignálta a művész, 1901 körül./

Heitler László: Vedres Márk

Látóhatár 1971/1-2 150 old.

Vedres Márk. 8

vette fel a Vedres nevet) a Kain sikere rövid időre haza hozta Vedrest A díj (3.500.-) és a vásárlás (2.000.- aranyforint). A rodini stílusban született művek közül a Kainon kívül az Ádám és Éva, és a később több vállozatban feldolgazott, hosszan érlelt téma a Kaszakalapáló első megfogalmazása emelkedik ki.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 150 old.

Vedres Márk 9

1901-be visszatért Párizsba. Néhány évvel előbb már dolgozott annál az angol szobrásznál (Crossely) akihez most is társult. Rodinen kívül jó viszonyba volt Bourdelle-lel és Charpentier-vel. 1902-be Itáliába ment, Róma és Nápoly futólagos megismerése után Firenzébe telepedett le. Az itthoni siker megfelelő indítás lehetett volna a hazai kívánalmaknak megfelelő szerény igényű szobrászi pályához - Vedrest azonban nem tartotta fogva.

Heitler László: Vedres Márk

Látóhatár 1971/1-2 151 old

Vedres Márk. 10

Idős korában tett vallomásában élete legnagyobb élményének nevezte a Palazzo Bargello szoborremekeivel való találkozását (1902). Az italiai quattrocento szobrászatának firenzei gyűjteményében Verrocchio, Donatello, Luca della Robbia, ~~Pollaio~~ Pollaiuolo, Jacopo Sansovino, Michelangelo és sok más művész alkotásait tanulmányozta. Sokat köszönhetett azoknak a német művészeknek, akik Adolf Hilebrand. ./.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 151 old.

Vedres Márk
tanítványaiként végigjárták a szobrászi
megújulás egyik útját. A századelőn Hil-
debrand már Münchenben élt, csak időnként
látogatott Firenzébe, tanait ott dolgozó tanít-
ványai közvetítették. A magyar szobrászok
először a hildebrandi koncepcióval ismer-
kedtek meg: Verdes Márk Firenzében. A Táncos-
nő (1902) Emberpár (1903) Éneklő fiú (1903) a Lederer
villa hallyában készített Pihenő (1906 előtt) Ülő
atléta (1910) Fürülyázó fiú (1910 körül) ./.

Heitler László Vedres Márk
Látóhatár 1971/1-2 152 old.

Vedres Márk 12

Sarbó-siremlék, Mengersen-siremlék, Knop-siremlék, Nyilazók (1910) Táncolók (1910) Mitologiai jelenet című reliefek Vedres Márk stílusváltásának első kiemelkedő értékű eredményei. A Nyolcak 1911-ben rendezett kiállításán három munkával szerepelt: Korsos nő, Fésülködő nő és Rzustmű (?) 1914-ben hazaköltözött Firenzéből. Felesége révén rokona volt a haladó politikai mozgalmak két vezető./.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 153 old

Vedres Márk 13

alakja: Szabó Ervin és Polányi Károly Eszmeinek, magatartásának alakú lásai ban a rokoni kapcsolatok mellett szerepet játszott a Galilei Kör és a közvetlen barátok Lukács György, Fogarassi Béla, Bartók Béla, Hatvany Lajos, Fenyő Miksa, Balázs Béla, Móricz Zsigmond, Lengyel Menyhért, Kernstok Károly Rippl-Rónai József, Ferenczy Béni és mások hatása

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 153 old.

14

Vedres Márk.

Mint haladó gondolkodású és modern művészt 1918 decemberében a Művészeti Szaktanács szobrász szakosztályának vezetőségébe választották, a Tanácsköztársaság idején a Képzőművészeti Főiskola tanárává nevezték ki. A művészi kvalitás, amit a Tanácsköztársaság vezetői méltányoltak a tizes években. Keletkezet műveit és jellemzi.

Hátler László: Vedres Márk

Látóhatár 1971/1-2

153-154 old

Vedres Márk.

A Korsós nő, Fésülködő nő (mindkettő 1911 előtt) Álló fiú, Táncos nő, Korsot vivő lány, Fiú korsóval (mind 1914 körül) Fiú kutyával (1917) Éva (1918) Sarukötő (1919) a Firenzében kialakított szobrászi koncepció továbbvitelét, kiteljesedését mutatja. Az ellenforradalmi kormány elmozdította állásából, a Magyarképzőművészek Egyesülete kizárta soraiból. A huszas évek elején kevés szobrot mintázott, iparművészeti tárgyak készítésével tartotta fenn magát.

Heitler László: Vedres Márk. Látóhatár 1971/1-2 154 old.

Vedres Márk 16

A Helikonban rendezett kiállításán (1922) mutatta be Birkozó (1921) című bronz alakját és Lányakt (1922) című harmonikus márvány szobrát, továbbá két kiemelkedően értékes dombormüvét. Az egyik a Vándor (Sarbó-síremlék), a másik Szent Mártont és a koldust ábrázoló relief (Moskovitz-síremlék) 1925-ben ismét Firenzében telepedett le, s egy évtizedre kilépett a hazai müvészeti életből. Ekkor mintázott szobrai alig ismertek itthon, pedig nem kisebb.

Heitler László: Vedres márk.

Látóhatár 1971/1-2 154 old

Vedres Márk

szobrász

A Művészház 1913 évi palota
felavató tárlatían részt vett.

Devényi Iván: Lehel Ferenc 85 éves
Művészet, 1970. junius - 30 lap

Veöpes Mórk

Hollósy Simon iskolájába került,
majd onnan Párizsba és Firenzébe tet-
te át tanulmányai székhelyét.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művé-
szet körül, Budapest, 1970. 363 l

291 l.

Vedres Márk

Ujklasszicizmusa azonban, mint több magyar művésznél, nála is századelejei avantgarde törekvésekkel párosult. Több mint két évtizedet töltött Firenzében.

Lyka Károly: Vándorlásaima művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

351 l.

Vedres Márk

(1870–1961) szobrász. Repülővel jelentős, nem eléggé méltatott művészünk. A Nyolcak meghívták magukhoz. Szobrászata egyfajta újklasszicizmus.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l.

351 l.

Vedres Márk
nobrán.

Ádám és Éva. Bronz. 35.5 cm
Budapest. MNG. Repr.

A magyarországi mű. tört. IV. Kép. sz. 790
Corvina 1970

Vedres Márk
szobrász

A magyar hisplasztika mestere
volt, aki művészetével Józsa
Bálint és Szabó Edit munkássá
gára hatott.

Soós Klára: A Studio 70.....

Művészet, 1970.november - 36.lap

MDK

Vedres Márk, szobrász

Megemlítve.

Láncz Sándor: Beck G. Fülöp 118-124.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. I. 16. XXV/3.

Vedres Márk
nobrán

1919-ben König Dezső
mestere volt

Galambos Ferenc: König Dezső
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 24.lap

MDK

Vedres Márk, szobrász

1971-ben avatják fel Vedres Márk síremlékét. (Kerepesi temető.)

—: Karinthy Frigyes síremléke 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 14.

Vedres Márk

1919 tavaszán a balatonfüredi újonnan szervezett művésztelep tagja.

Bónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelő meg reformálására 1918-ban é 1919-ben. Művtört. Írt 1970.2.sz. 141-147. l.

147. l.

Nedres Mór

neve szerepelt.
Az 1919 júliusában szervezett, az Epreskertben tartott rajztanárképző tanfolyam tanári kinevezésének házi példányán, azonban tintával törötlék.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970. 2.sz. 141-147. l.

147. l.

Vedres Márk

szerepét és tevékenységét az 1919 tavaszán újjászervezett művészeti oktatásban említi, III. ismerteti

Bónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Írt. 1970. 2.sz. 141-147. l.

143. l.

Vedres /Márk/

Neve emlitve Egry Folly Róberthez irt levelében /1945.VI.29./.

Rácz István; Egry József kiadatlan levelei; Képzőművészeti Almanch 2, Corvina 197o, 137.l.

Vedres Márk

A hildebrandi eszme hazai követője

Heitler László: Beck Ö. Fülöp

Látóhatár 1970/3-4 375 old.

Vedres Márk

A szerző jól ismerte.

Csala Gábor: Képzőművészeti emlékeiből; Magyar Hírlap, 1970. IV. 4. 22. l.

Vedres Mák

neve emlitve

Vigilia 1970 marcius
201. Id.

Képzőmiivészet

Vedres Máik

Reliefje emlitve Rippl Zaposvári

Roma villájának falában

Dénes Zsófia: Gyivarvány
Gondolat Bp. 1970

153. old.

Vedres Márk

Ferenczy Béniről szóló cikkben említve.

Kortárs 1970/6 952. old.

Veöres Márk

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 3

NAPLÓ

Veszprém

VEÖRES MÁRK MŰVÉSZETÉRŐL

készült monográfiát Heitler László pápai művész-tanár, akinek nemrég látott napvilágot Bécs Ö. Fülöpről írt, hasonló jellegű tanulmánya.

1021

Δεσπάγιο

ΝΑΡΓΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ
ΑΘΗΝΑ 210-38 27 240, 210-38 27 640 FAX 210-38 27 240

Vedres Márk

Csók István elnöksége a tatt müködő társaság meghivta és bevá asztotta tagjai közé Berényt, Márffyt,Egrit,Kmettyt és a szobrászok közü a két Beck-et,Medgyesit és Vedres Márkot.

Bálint Lajos:Két aszta társaság
Látóhatár 1970/7-8 741.

Vedres Márk
nobrán

Bech Ö. Fülöppel, Medgyessy Ferenczel
együtt valójában ők rakták le a
modern magyar nobrázat alapjait

Élet és Tudomány, 1970. 3. 118-124
Dr Lanicz Sándor: Bech Ö. Fülöp

Vestres Márk

Emlitve

Nástor Tamás: Ybl Ervin végkonto

Jegyzőkönyv, 1970. márc. 6. 13 l.

Vedres hárk

Sarukötő c. szobra (szepró)

Szerepel a „Magyar művészet 1896-1945" c.

háslatban az Ernst hirdetőben

Pétek Imre: Háromnegyed század

magyar művészete

Négyművelés 1969 11 sz. 36 old.

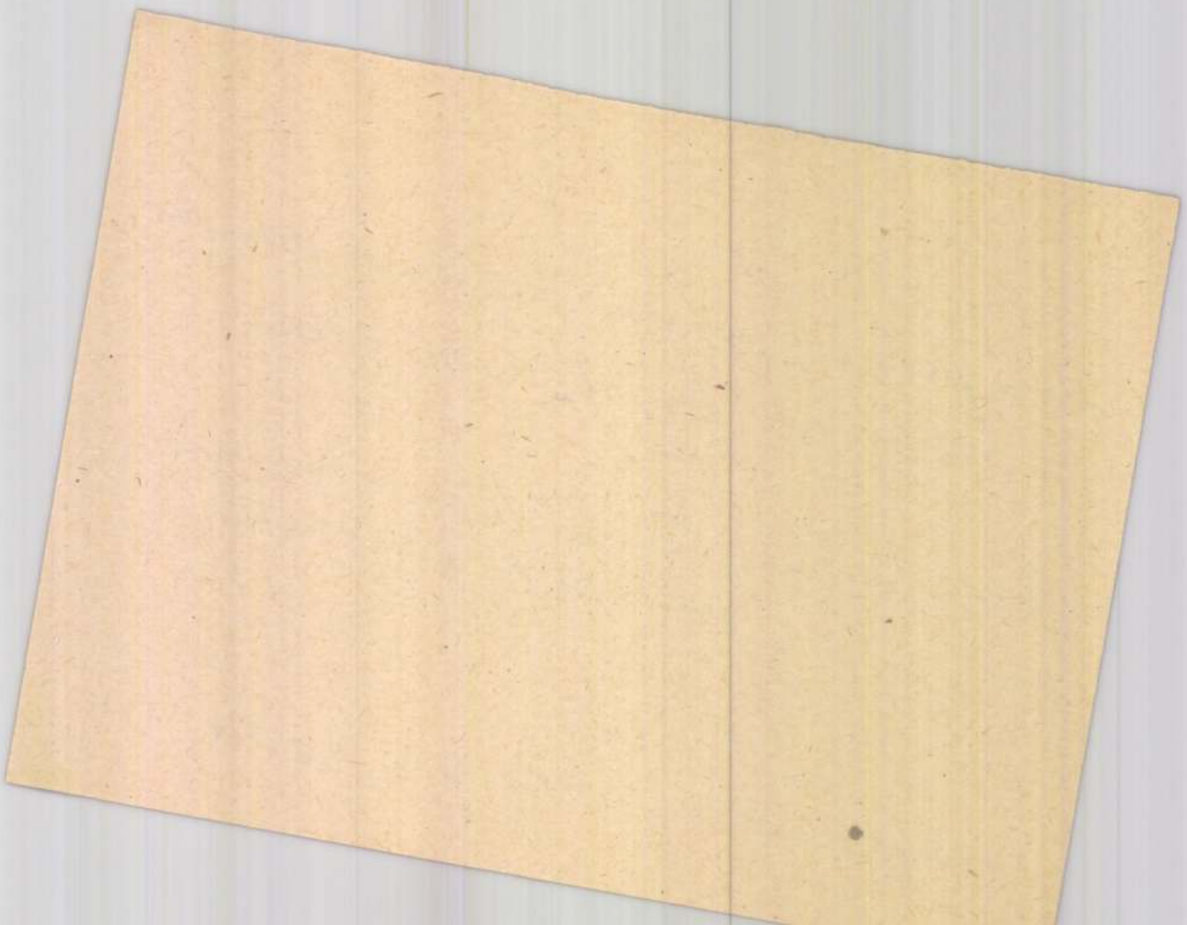

Vedres Márk

nobrás

M.DY

Méltatás.

Devényi Iván: Márffy Ödön levele . . .
Művészet, 1969. aug - 10 lap

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vedres Márk

Többekkel / Beck Ö. Fülöp és Fémes Beck Vilmos / együtt az ő művészete hozta meg a Hildebrand eszméihez igazodó modern szobrászat első hazai eredményeit

16.l.

...ászló: Beck Ö. Fülöp, Corvina, 1969

Vedres Márk

egyetlen budapesti köztéri szoborkompoziciójáról
(Béke - Kút) ir

Rózsa Gyula: Mesterek a téren.

Vedres Márk

1919-ben a közoktatásügyi népbiztos által kinevezett új képzőművészeti főiskolai tanárok egyike.

Gnody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola
Budapest, 1971. 11.sz. 35-37. l.

M.D.K.

Vedres Márk.

Szobrászmüvész bucsusztatása.

Magyar Nemzet. 1961. aug. 15. 4. old.

M.D.K.

Vedres Márk.

Szobrászmübész.

Ma délután temetik Vedres Márkot.
Napló.
Magyar Nemzet.1961. aug.18. 4.old.

M.D.K.

Vedres Márk

Szobrászmüvész kiállitott a Nemzeti galériában.

havas:
Tizenöt év és a tizenötödik év képzőmüvészete.

Népszava 1960. ápr.17. 4.old. 92.szám.

mdk

Vedres Márk

Kaszakalapáló c. műve

reprodukció

T.E Képzőművészetünk a Felszabadulás után

Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.

Népművelés, 1960. 5. sz. 27. l.

MDK

Vedres Márk

Ülő fiu, br.

Kaszakalapáló, br.

Nő tükörrel, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.
41 l.

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapáló, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960.

MDK

Vedres Márk

Kutfigura, br.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapáló

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.
9 l.

M.D.K.

Vedres Márk

Kossuth dijas szobrászmüvész kitüntették a Munka Vörös Zászló érdemrenddel.

Népszava 1960. szept.15. 3.old. 219.szám.

MDK

Vedres Márk

Ifjuság kutja főalak, repr.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Vedres Márk

Ifjuság kutja, Hegedüs lány, br.

" Szigonyos főalak, br.

Felszabadult Sp művészete N.Szal. 1960.

Vedres Márk,

(1870) Ifjúság kútja, részlet Hegedűs lány, bronz, 183 cm.,

Ifjúság kútja, részlet, szigonyos főalak.- bronz, 250 cm.-

A felszabadult Budapest művészete.

Budapest 1960. 25 f

Kiállítás - katalógus.

Vedres Márk

Sfjuság kútja, főalak, 1958.
fekete-fehér táblán, reprodukció.

A felszabadult Budapest műcészete.
Budapest, 1960. Kiállítás, katalógus.

Vedres Márk

Kutfigura, bronz

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Vedres Márk,szobrász

München,Párizsban Rodin szellemében dolgozott.Dombormüvei antik relief-stilusban. A Nyolcak tagja.Olaszországban élt sokáig./Sok kisbronz a Galériában,qa Sarbó család sisemléke,a Kerepesi temetőben/. 543.o.

Kampis Antalnak : A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.- képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Minerva.Bpest.1969

M. D. K.

VEDRES Márk szobrász

Az Ifjúság kútja (Fiastyik utcai lakótelep

Építész: Jánossy György

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 135. sz. 3. l.

(g. i.) téj szobrok Budapesten.

Vedres Mark

M.D.K.

szobrász

„Érdemes művész" címet kapta

Kitüntetések. – 361.

Művészet, 1960. augusztus.

Vedres Márk, szobrász M/DG

A ma 91 éves Kunffy Lajosnak volt társa az induláskál, jó 70 évvel ezelőtt.

Lengyel István: Kunffy Lajos

8-l

Népszabadság. Bp. 1965. aug. 14.

Vedres Márk, szobrán MDK

Alkotását, az Ifjúság kútját a XIII. ker.-ben, a Thälmann utcában állítják fel.

-: Felállítják Derkovits Gyula mellszobrát a városligeti művészsétányon

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 23. 6. l

M.D.K.

Vedres Márk
szobrász

Ifjuságkutja.

Gárdonyi Jenő: Újemlékművek Sl.
Magyar Nemzet, 1960. jan. 30.

N.L.H.

Vedres Márk nobrán M.D.K.

1870 –

Münchenben tanult, Párizsban dolgo-
zott. Szobrásztagja volt a Nyolcak
társaságának. Sokáig élt Olasz.-ban
Kisbronzai a Nemz. Gal.-ban
Sarbo-család siremléke a Kerepesi
temetőben

Kampis, Magy. mür.-Bp. 1960 543

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

Méltatás.

Gyorgyasi Nándor: Fríjjuk le a post egyhitűnő művész alkotásai-
ról.
Ország – Világ, 1960. ápr. 20 – 14 kap.

Vedres Márk MDK

Kernstokot Nyergesujfalun látogatják meg barátai: Feszty Árpád és leánya Masa /Mária/ Márffy Ödön, Vedres Márk, Czóbel Béla, Kosztolányi-Kann Gyula és mások.

123.o.

ZOLNAY LÁSZLO/szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

M.D.K.

Vedres Márk
szobrász

A Fiastyúk utcai lakótelepen állítják
fel Vedres Márk „Ifjúság kútját"

Uj emlékművekkel, szobrokkal, díszkutakkal szépítik...

Magyar Nemzet, 1960. márc. 24.

Sl.

MDK

Vedres Márk
novella

Kossuth díjat kapott az 1959-ben
befejezett „Béke - híd" című alkotásáért.

Kitüntették az 1960. évi Kossuth díjakat. 11
Magyar Nemzet, 1960. aug. 15.

Vedres Márk
Nobrász

M D.K.

Méltatás

Dutta Mária: Májusban felállítják Vedres Márk legne
gyobb alkotását
Magyar Nemzet, 1960. márc. 15.
2e.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

1960-ban Kossuth díjat nyert el munkássá-
gával.

Élet és Irodalom, 1960. március c. 18.

N.T.M

Vedres Márk, szobrász M D K

A Thälmann úti lakótelepen felállítottak
művét: az Ifjúság Kútját.
A 70 m² felületű medencét
öt ifjú szobra díszíti.

— : Hír — Az Ifjúság Kútja 6. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. ápr. 16.

MDh

Vedres Márk, szobrász

A Thälmann utcai lakótelep parkjában elhelyezték Ifjúság kútja c. monumentális alkotásának szobrait.

— = Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. febr. 13.

Vedres Márk, szobrász 1. MDh

A születése 90. évfordulójára rendezett emlékkiállítás 1962. aug. 3-án nyílik meg. A nemrég elhúnyt művén München-ben és Párizsban tanult. Első magyarázási műve a Kain. Együtt működött a Nyolcakkal. Óriási hatással voltak rá firenzei élményei és találkozása Hildebrand mozgalmával.

2.

— rt — : Vedres Márk

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 3.

Vedres Márk, szobrász MDG

Erdődi István keramikusnak, aki eredetileg szobrászuk készült, volt a mestere.

— r — r : A szőnyegszövő és a keramikus 2.1

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 7.

Vedres Márk.

1870. szept. 13-án Ungvárott született. Itt végezte el az egyagipari középiskolát. A szakmai alapismeretek megszerzése után 1895-ben Hollósy Simon magániskoláját látogatta Münchenben. Fél éven át a modell utáni aktrajzolás gyakorlatát sajátította el.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

7.l.

Vedres Márk

élethörülményei miatt átmenetileg egy lille-i kezávniagyárban, majd egy flamand nobránnál segédként dolgozott. Később Párizsba ment. Első munkáján, Káin c. nobán a Rodin nyomán elterjedt impresionista mintázási mód hatása érződik.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

3.

Vedres Márk

1902-től 1914-ig, majd 1925-34-ig Firenzében élt. Hatott rá az antik és reneszánsz művészet és Hildebrand elmélete. (Emberpár, 1903; Éneklő fiú, 1903; Álló fiú, 1913) A sikszerűség szabályait betartó domborműveket készített.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

7. l.

4.

Vedres Márk

1914-24-ig Budapesten dolgozott, 1934-ben költözött véglegesen haza. (Álló nő, 1934, márvány). Itthon és külföldön számos kiállitáson vett részt. 1922-ben a Helikonban, 1948-ban a Fényes Adolf teremben volt együjteményes kiállitása. Jelentős sizemlike a Kerepesi temetőben levő Sarbó-sizemlik.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

7. l.

5.

Vedres Márk

Legjelentősebb köztéri szobra a közelmúltban felállított Béke-kút. Kétszer kapott Kossuth-díjat, s megkapta a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

7-l.

6.

Vedres Márk

Kain. 1899. Gipsz, 175 cm. Ff. b.t.: Weinberger Márk. Paris 1899. MNG. Lt.sz.: 1705.
Ádám és Éva. Festett gipsz. 77 cm. Ff. i.t.: Vedres M. 1901. MNG. Lt.sz.: 62.5-N.
(1899-1920 közötti.)

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kát. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

13. l.

Vedres Márk

Táncosnő. 1902. Bronz, 25,5 cm. J.t.: Vedres Márk. Magántulajdon

Törülköző fiú. 1903. Bronz, 28 cm. J.h.t.: Vedres Márk. Magántulajdon. (1899-1920 között)

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

13. l.

Vedres Márk

Önarckép. 1903. Barna, 28 cm. Gy.k.t.:
Vedres Márk. MNG. L.t.12. 2523

Emberpár, 1903. Barna, 36,5 cm. Gy.j.t.:
Vedres Márk Fiúval, 1903. MNG. L.t.12.:
56. 697-N.

Vedres Márk emlékkiállítása. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

13.l.

9.

Vedres Márk

Dávid. Bronz, 27 cm. J. j. t.: Vedres Márk. Magántulajdon. (1899-1920 körött.

Ulö ~~[illegible]~~ atléta. 1910. Broz, 70 cm. J. h. t.: Vedres Márk. Magántulajdon.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

13. l.

10.

Vedres Márk

Nyílarók. 1910. Bronz, 40,5 x 34,3 cm.
Ny. f.: V. M. Magán tulajdon

Táncolók. 1910. Bronz, 40 x 33,5 cm.
Ny. f.: V. M. Magán tulajdon.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

13.1.

Vedres Márk

Fürdőzők. 1910. Bronz, 38,5 x 32,5 cm.
Gy. f.: V. M. MNG. Lt. 12. 58. 13-N.

Álló fiú. 1913 előtt. Bronz, 63,5 cm.
Gy. l. t.: Vedres Márk. MNG. Lt. 12.: 59.26-N.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

13. l.

Vedres Márk

Táncosnő. 1914 előtt. Bronz, 38 cm. Ltsz.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 4701.

Fiú borsóval. 1914. Bronz, 38 cm. Ltsz.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 4883.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

Vedres Márk

Leány kozsóval. 1916. Bronz, 46,5 cm.
J. h. t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.:
5197.
Fiú kutyával. 1917. Bronz, 38 cm.
J. h. t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.:
56.698-N

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

Vedres Márk

Táncosnő. 1917. Bronz, 49 cm. J. j. t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 5153.

Ifjú lóháton. 1917. Bronz, 60 cm. J. h. t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 52.158.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15-

Vedres Márk

Éven. 1918. Márvány, 109 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz. 56. 58-N.

Narcisszus. Bronz, 40 cm. J.h.t.: Vedres Márk. Magántulajdon. (1899-1920 körött.)

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16x l., 8 t.

13.1.

16.

Vedres Márk

Furulyázó fiú. Bronz, 34,5 cm. Gy. j. t.:
Vedres Márk. Magántulajdon
(1899-1920 között.)
Sarukötő. 1919. Bronz, 42,5 cm.
Gy. k. t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.:
56.704-N.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16x l., 8 t.

13. l.

17.

Vedres Márk

Halánfiú. 1928. Festett gipsz. 107 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.59-N.

Támaszkodó. Márvány. 77 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz. 62. 69-N (1920-1946 között.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16x l., 8 t.

14-l.

18.

Vedres Márk

Női akt. 1934. Márvány. 102,5 cm.
J.h.t.: Vedres M. 1934. MNG. Ltsz.:
6816.
Kütterv. 1936. Gipsz, 52,8 cm. J.h.t.:
Vedres M. 1936. MNG. Ltsz. 56.702-N.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16x l., 8 t.

14. l.

19.

Vedres Márk

Fürdő nő. 1937. Bronz, 61 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: T9. 166-N.

Álló nő. 1938. Bronz, 49,5 cm. J.h.t.: Vedres Márk. Magán tulajdon.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

14 l.

Vedres Márk

Ülő nő. 1941 előtt. Bronz, 44 cm.
J. h. t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.:
56.709-N.
Ülő fiú. Festett gipsz. 27 cm. Jelzés
nélkül MNG. Ltsz.: 62.54-N (1920-
1946 között.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar
Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet.
Bp. 1962. 16 l., 8 t.

14. l.

21.

Vedres Márk

Nő tühözzel. Bronz, 26,5 cm. J.j.t.: Vedres M. (vétel 1945). MNG Ltsz.: 58.61-N.

Halászfiú. Bronz, 32 cm. J.h.t.: Vedres Márk (vétel 1944). MNG. Ltsz.: 56.700-N.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

14-l.

Vedres Márk

Férfiakt. Rajz, 39cm. Gy.h.t.: Vedres Márk.
MNG. Ltsz.: 62.27-N (1920-1946 között)

Lábát törlő nő. Rajz, 36cm. Gy.h.t.:
Vedres Márk. Hagyatéki jelzés. (1920-
1946 között)

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1968. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

14. l.

Vedres Márk

Fürdőző nő. Bronz, 20 cm. J.-h.-t.: Vedres Márk. (vétel 1945). MNG. Ltsz.: 56.699-N.

Karszakadapáló. Bronz, 18.5 cm. J.-h.-t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 52.935. (1920-1946 között).

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

Vedres Márk

Kalapáló férfi. Festett rézlap, 27 cm. Jelzés nélkül. MNG Ltsz. 62.31-N. (1920-1946 között).

Ülő nő. Bronz, 48,5 cm. Ny.h.t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz. 56.710-N. (1920-1946 között)

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

25.

Vedres Márk

Ülő nő. Bronz, 18,5 cm. J.h.t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 56.708-N. (1920-46 között)

Női akt. Festett gipsz. 49 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.41-N. (1920-1946 között.)

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

14.l.

Vedres Márk

Női arc. Festett gipsz, 19 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.39-N. (1920-1946 között)

Ülő fiú. Bronz, 30,5 cm. Jelzés: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 56.706-N. (1920-1946 között).

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

27.

Vedres Márk

Női fej. Bronz, 23 cm. Jelzés nélkül.
MNG. Ltsz.: 62.46-N. (1946-1960 között

Férülhöclő nő. Festett gipsz, 36,7 cm.
Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.26-N.
(1946-1960 között.)

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15.l.

28.

Vedres Márk

Női akt. Bronz, 67 cm. J.-h.t.: Vedres Márk. (vétel 1949). MNG. Ltsz.: 56.703-N.

Álló férfi és nő. Festett gipsz, 75 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.16-N. (1946-1960 között)

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15-l.

Vedres Márk

Álló munkás. Gipsz, 107 cm. Jelzés nélkül.
MNG. Ltsz. 62.20-N. (1946-1960 között.)
Munkás mozgalmi emléktábla terv. 1949.
Gipsz, 41x46 cm. Jelzés nélkül. MNG.
Ltsz.: 62.24-N

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15-C

Vedres Márk

Fáklyavivő. Festett gipsz, 84 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.25-N. (1946-60 között)

Férfi fej. Agyag, 35 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.28-N. (1946-60 között)

Vedres Márk emlékkiállítása. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15.l.

Vedres Márk

Fuló szőlőtőkével. Festett gipsz, 77 cm. Talapzat nélkül, MNG Ltsz.: 62.27-N. (1946-60 között)

Kalapáló férfi. Festett gipsz, 22,5 cm. Talapzat nélkül, MNG Ltsz.: 62.22-N. (1946-60 között)

Vedres Márk emlékkiállitás, Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat.x bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

Vedres Márk

Kútfeny. gipsz, átmérő: 58 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.35-N. (1946-1960 között)

Női akt. Fekvő gipsz, 56 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.36-N. (1946-60 között)

Vedres Márk emlékkiállítás, Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat.x bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15. l.

Vedres Márk

Ülő akt. Festett gipsz, 47,5 cm. Jelzés nélkül MNG. Lt.sz.: 62.38-N. (1946-60 között)

Női akt. Festett gipsz, 49 cm. Jelzés nélkül MNG. Lt.sz.: 62.41-N. (1946-60 között)

Vedres Márk emlékkiállítás, Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat.x bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

Vedres Márk

Női fej. Festett gipsz, 47 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.47-N. (1946-60 körött)

Maquelö. Bronz, 47,5 cm. J.t.h.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 62.49-N. (1946-60 körött.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat.x bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15.P.

35.

Vedres Márk

Szónokló férfi. Festett gipsz, 113,5 cm. J.h.t.: Vedres Márk. MNG. Ltsz.: 62.53-N. (1946-60 között)

Zsákhordó. Festett gipsz, 42,5 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.55-N. (1946-60 között.)

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15-l.

Vedres Márk

Halászfiú. Festett gipsz. 240 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.71-N. (1946-60 között.)

Álló lány. (vázlat). Gipsz. 27,5 cm. Jelzés nélkül MNG. Ltsz.: 62.18-N.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

15-16. l.

Vedres Márk

Anya gyermekkel (vázlat). Gipsz, 15,5 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz. 62.2.-N.

Konzolt tartó férfiakt (vázlat). Gipsz, 37,5 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.34-N.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Vera. 8°. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

Vedres Márk

ülő alak. (vásárolt) Agyag, 13 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.62-N.

ülő alak (vásárolt). Agyag, 16 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.64-N.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Ferenc. Bp. 1962. 30 l., 8 t.

16. l.

Vedres Márk

Ülő férfi (vázlat). Gipsz, 14 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.56-N.

Ülő férfi (vázlat). Gipsz, 16,4 cm. Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.58-N.

Vedres Márk emlékkiállitás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

40.

Vedres Márk

Ülő férfi (vázlat). Agyag, 21,5 cm. Talpa nélkül. MNG. Ltsz.: 62.65-N.

Ülő munkás (vázlat). Gipsz, 15,5 cm. Talpa nélkül. MNG. Ltsz.: 62.60-N.

Vedres Márk emlékkiállítása. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

16. l.

41.

Vedres Márk

Ülő munkás (vázlat). Agyag, 10,5 cm.
Jelzés nélkül. MNG. Ltsz.: 62.67-N.

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 3 t.

16-l.

42.

Vedres Márk

Kain. (repr.)

Táncosnő. (repr.)

Éneklő fiú. (repr.)

Fiú kutyával. (repr.)

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

1-2 t.

Vedres Márk

Furulyázó fiú. (repr.)

Ülő atléta. (repr.)

Sarukötő. (repr.)

Korsós fiú. (repr.)

Vedres Márk emlékkiállítása. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

3-4. t.

44.

Vedres Márk

Korsós lány. (repr.)
Lábát törlő nő. (repr.)
Álló nő. (repr.)
Törülköző. (repr.)

Vedres Márk emlékkiállítása. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Erzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

5 - 6. t.

45.

Vedres Márk

Kanakalapáló. (repr.)
Nő tükörrel. (repr.)
Ülő fiú. (repr.)
Hollóinfiú (repr.)

Vedres Márk emlékkiállítása. Bp. 1962. Magyar Nemzeti Galéria./ Kat. bev.: Csap Ferencné. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

7-8.t.

46.

Vedres Márk

Emberpár. (repr.)

Vedres Márk emlékkiállítás. Bp. 1962. /Magyar Nemzeti Galéria./ Mat. bev.: Szap Arzsébet. Bp. 1962. 16 l., 8 t.

ámlap.

MDK

Vedres Márk

Furulyázó fiu, br.,repr.

Sarukötő, br.,repr.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Éva, márv.

Narcisszus, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Fiu kutyával, br.,repr.

Táncosnő, br.,repr.

Ifju lóháton, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Táncosnő, br.

Fiu korsóval, br.

Leány korsóval, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Táncolók, br.

Fürdőzők, br.

Álló fiu, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal, 1962.

MDK

Vedres Márk

Dávid, br.

Ülő atléta, br.,repr.

Nyilazók, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Törülköző fiu, br.

Éneklő fiu, br.

Emberpár, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MIK

Vedres Márk

szobrászmüvész

az 1919 jul-10- szept. 10-ig tartandó nyári rajztanár és festőművész átképző tanfolyamra tanári kinevezést kapott.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 183.o.

Vedres Márk MDK

Az 1919 máj 3-án köztulajdonba vett festőiskolát /IV. Haris Bazár köz 2./ a Világ 1919 I. 5-i közlése szerint Rippl, Kernstok és Vedres Márk vezette, 1919 jan-ban pedig Feiks Jenőt bizták megaz igazgatással.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 188.o.

MDK

Vedres Márk

A Budapesten megalakult müvészek szabadiskolájának egyik csoportja Somogy megyében helyezke ik el. A kaposvári müvészcsoport 12-15 tagot számlai A szabadiskola vezetői Rippl-Rónai, Bornemissza festő és Vedres Márk szobrászmüvészek. A mosdósi Pallavicini-kastélyban uti fel tanyáját a müvészgárda...

/N/ "Somogyi Munkás"/Kaposvár/ 1919. VII. 8. "Müvésztelep Somogyban" c. cikke.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

189.o.

Vedres Márk, Szobrász MD4

Művét: az ifjúság kútját a Thälmann utcában állítják fel.

– : Derkovits Gyula mellszobra a városligeti Művész sétányon 2.1

ESTI HIRLAP, bp. 1960. júl. 23.

Vedres Márk, szobrász 7Dh

Ma ünneplik születése 90. évfor=
dulóját.

-: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. szept. 14.

Vedres Márk

szobrász

MDK

A Nemzeti Tanács meghivására 1918 dec 13-án összejött Irodalmi és Művészeti Szaktanácsnak tagja.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

9.o.

Vedres Márk MDK

szobrász

Az Irodalmi és Művészeti Szaktanácsnak 1918 dec 23-iki határozatát a szakminisztérium létesitésének szükségességéről aláirta.

M.T.Képz. Él. Bp. 1960.

21.o.

MDK

Vedres Márk

szobrász

A Müvészeti és Muzeumi Direktorium a balatonfüredi müvésztelepre akarja őt küldeni és az országos lakásbizottságot kéri, hogy fővárosi mütermét

erre az időre rekvirálás alól mentesitse.

/1919 máj. 31/.

63.o.

Z/

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Vedres Márk MDK

1919 jun. 27.

A Közoktatásügyi Népbiztosság rendelete tanári munkabérének utalványozása ügyében.

72.o.

M.T.Képz. Él. Bp. 1960.

Vedres Márk MDK

1919 jun 27.

A Közoktatásügyi Népbiztosság 1919 jul 22-én megbízza a nyári rajztanár és festőművész átképző tanfolyam tanári teendőinek ellátásával.

74-76.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Vedres Márk MDK

A közoktatási népbiztos Feiks Jenő festő iskoláját /BpIV. Haris Bazár köz 2./ köztulajdonba vette. Bornemissza Gézát a festészeti, Vedres Márkot a szobrászati osztály vezetésével bizza meg. 1919 maj. 3.

98.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Vedres Márk MDK

AKépzőművészeti Főiskola szobrászati mesteriskolájának vezetésére B e c k Ö. Fülöp, a Szépmüvészeti Akadémia vezetésére Vedres Márk, a festészeti tanszék vezetésére /?/ Pór bertalant bizta meg a Kormány biztosság. /v.ö. Az Ujság 1919. V. 13./

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 183.o.

Vedres Márk

Szerepelt az első nagyobb
nemzeti tiánitáson 1945
juliusában a hűvarnokban

Vigilia, 1960, 6. sz., 347 old.

Vedres Márk MDK

A Nyolcak 1911. ápr.-i kiállitásán/Nemzeti Szalon/, melyen Csóbel Béla nidnyzott, meghivott művészként kiállitott: Vedres Márk,/ Fémes Beck Vilmos és Lesznay Anna.

DAVID KATALIN: A XX. század magyar művészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 73-89.l.
77.l.

Vedres Márk MDK

Mint a Nyolcakkal rokontörekvésü kortárs szerepelt ~~Ő~~ az MDK 1957-es kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar müvészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Müvészettörténeti tanulmányok.Bp. 1960.73-89.l.

78.l.

Vedres Márk MDK

A Vallás és K.zoktatásügyi Minisztérium Levéltára képzőművészeti vonatkozásu iratainekrepertoriuma 1945.

XIII. 2. számalatt az ő életrajzi adatai is szerepelnek.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945. utáni művészeti életre vonatkozó adatok.

Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

236.l.

MDK

Vedres Márk

Halmágyi István müve, br.

Képzőmüvészetünk a felszabadulás után. MNG

1960. 35 l.

M.D.Y.

Vedres Márk
szobrász

Életéről. — Ádám és Éva bronzfi-
guriája, kutyát etető fiúja, női akt.
Szökökutja.

Thury Isursa: Kilencven esztendő- – 7 lap
Élet és Irodalom, 1960. szept. 16.

M.D.K.

Vedres Márk
szobász

Svó (repro)

Élet és Sodalom, 1960. szept. 23. – 12 lap.

Vedres Márk
nobrán

M.D.K.

Vedres Márk nobrán a Munka
Vörös Zászló Érdemrendjét nyerte el

Somos Ágnes: A katedrán Vedres Márk
Magyar Ifjúság, 1960 sept. 24.

НЭК

MDK

Vedres Márk szobrászművész

Drezdában, Münchenben, majd Párizsban tanult. Jó Rodin volt a mestere. Hogy családját eltarthassa, áttér a kisplasztikára. Sokat járt külföldön. Staféta c. szobrán dolgozik. (Fénykép repr.)

I. J.: Vedres Márk kilencven éves.

Ország-Világ, Bp. 1960. 37. sz. (5. l.)

MDK

Vedres Márk szobrászművész

Rodin egyetlen élő tanítványa. 90 éves.
(Nyilatkozik a lapnak.)
Kétkezi munkásból lett világhírű szobrász-
művész. Mindig monumentális művek-
ről álmodott. Megalkotta Kain hatalmas
szobrát, majd egy kétszeres életnagyságú
szoborcsoportozatba fogott, de visszakényszerült a munkapad mellé.
L. J.: Vedres Márk kilencven éves.
Ország-Világ, Bp. 1960. [redacted] 37. sz. (5. l.)

Vedres Márk

szobrász

M.D.K.

Méltatás — „Sarukötőnő". c. műve:

repro.

Szegi Pálné: Modern szobrászatunk úttörő mestere – 10 l.

Művészet, 1960. szept.

M.D.K

Vedres Márk
szobrász

"Kaszakalapáló", "Ifjúság kútja" c. művei
"

Szegi Pálné: Modern szobrászatunk jeles mestere — 12 l.
Művészet, 1960. szeptember.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

"Emberpár" repro, "Kútfigura".

Szegi Pálné: Modern szobrászatunk kitűnő-mestere ~ 11 l
Művészet, 1960. szept.

M. D. R.

VEDRES Márk szobrász

kétszeres Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze 90. születésnapja alkalmából ~~a~~ a ~~Vis~~ munka Vörös László Érdemvendje kitüntetést kapott

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 219. sz. 6. l.

Vedres Márk
szobrai

M.D.K

Nyergesujfalun Kevrestek Károly
pillájában Nyergesi János megis-
mezhedett évekkel ezelőtt a mű-
vésszel.

K. Gy: Nyergesi János festőművész
Művészet, 1966. szeptember - 17 lap.

Vedres Márk (1870-1961)

kiállított művei:

Fürdő nő. Bronz, 61 cm. MNG. Ltsz.: 59.166-N.

Férfi akt. Bronz, 39 cm. MNG. Ltsz.: 62.27-N.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

20. l.

1.

Vedres Márk (1870-1961)

kiállított művei:

Lábát törlő nő. Bronz, 33 cm. Lók J. Képtár, Ybl E. Magyarlaka.

Női akt, 1934. Márvány, 102,5 cm.

MNG. Ltsz.: 6816.

Magyar szobrászat 1920-1943. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: K. Vidos Péter, K. Novalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

20. l.

Vedres Márk, szobrász

MDK

Pándi Kiss János művészete
némileg emlékeztet Vedres Márkéra.

Murányi-Kovács Endre: Jegyzetek kiállításokról 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 31.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K

Kisplasztikáit bemutatják
a székesfehérvári tárlaton.

Kozács Gyula: Magyar szobrászat 1920-1945
Művészet, 1966. szeptember - 31 kap.

MDK.

Vedres Márk

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 máǰc.25.

MDK.

Vedres Márk

Kisállítási kritika

Magyar Nemzet 1966 márc.25.

MDK.

Vedres Márk

Előadás a művészről Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1966 juni.3o.

MDK.

Vedres Mark

Eldeads a milvasarol Szekesfehervaron

Nagy-Mama 1966 junius 30.

Vedres Márk

1961. aug. 12-én halt meg, 91 éves korában.
Kétszeres Kossuth-díjas
Kétszer Vörös Zászló érdemrenddel tüntették ki.
Ungvári agyagiskolából indult.
Drezda, München, Párisz – tovább tanul.
Egy ideig Rodin közelében is dolgozott.
Az első oh. előtt 12 évig volt Olaszországban.

Pestmegyei Hírlap, 1966. aug. 12 péntek 5. o.

Nedres Márk

a Tanácsköztársaság idején a művészeti direktórium tagja és művésztelepvezető volt.
Az ellenforradalom bíróság elé állította.
Emigrációban, Firenzében élt
1934-ben tért haza.
Nagykörtéri alkotása a bp-i Béke teret díszítő négyalakos tfjúság kútja.

Pestmegyei Hírlap, 1966. aug. 12. 5. o

Vedres hárk szobrász

Szerepel a „Nyolcak és aktivisták" c. kiállítás Székesfehérvárott

Jelenkor 1966 I. n. 60 old.

M.D.K

Vedres Márk
szobrász

A KUT csoporthoz tartozott.

Frank János: Kmetty Jánosnál
Élet és Irodalom, 1966. március 26-8 kep.

Vedres Márk szobársz M.D.K.

Művei a kiállitáson

Perneczky Géza : Magyar szobrászat 1920-1945
Kiállitás Székesfehérváron
Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 1.

Vedres Márk szobársz M.D.K.

MDK.

Vedres Márk

Kiállitási hirdás

Somogymegyei Néplap 1966 febr.8.

Vedres Márk
nobrász

M.DK

A Képzőművészeti Főiskolán
Sóvány János mestere volt.

N. Penzes Éva: Sóvány János.
Művészet, 1966. junius – 47 kep.

Vedres Márk szobrász

M.D.K.

Műve a kiállításon

Kisplasztikák

Perneczky Géza: Magyar szobrászat 1920-1934
Kiállítás Székesfehérváron
Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 4.l.

Voires Mère agobrées

Kisplaastikk

MDK.

Vedres Márk

Kapcsolata a KUT-tal

Élet és Irodalom 1966 márc26.lap 8.

Vedres Márk szobrász M.D .K.

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: Magyar szobrászat 1920-1945

Kiállitás Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 4.l.

Vedres Márk szobrdas

M.D.K.

Vedres Márk, festőművész

1963 okt-ban xxxx Győrben az Alkotmány utcai Képtárban emlékkiállitása volt.

Uzsoki Andrásné: 15 év a Győr-Sopron Megyei Múzeumok életéből a helyi sajtó tükrében/1949-1963/. 330.o.

Arrabona.8.A Győri Múz.Évkönyve.Győr.1966.Xantus János Múz.

Nedves Mária

szerepelt a „Magyar képzőművészek a fasizmus ellen" c. kiállításon.

1966. jan. 9. Evangélikus Élet.

Vedres Márk

A székesfehérvári Csók István képtárban az 1920 és 1945 közötti magyar szobrászatot bemutató kiállításon szerepelt

Vigilia 1966. VI. 418.l.

Vedres Márk

Megemlítés, h. másvárnyba is „direkt" dolgozott.

Kontha Sándor, Mennyi a László, Bp. 1966, 211.

~~Goldmann Gjörgj~~

MDK.

Vedres Márk

Kiállítási kritika

Kritika 1966 dec.p.41.

Vedres Márk.

Kiállítás 1948. címmel a Nemzeti Szalonban.

Kultúra.

Népművelés, 1965. 6. sz. 33. old.

Vedres Márk, nobrák

A Nyolcakhoz csatlakozott.

Rózsa Gyula: A politikus népszerű 7.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. okt. 31.

Vedres Márk

szobrász

M.D.K

A Tanácsköztársaság hónapjában
Vörös Béla mestere volt.

Devényi Iván: Vörös Béla szobrászművész
Művészet, 1965. novembe - 3-4 lap

M.D.K

Vedres Márk
szobrász

1945-52 között emlékkiál-
lítást rendeztek műveiből.

D. Fehér Zsuzsa: Módszeres képzőművészeti nevelést.
Művészet, 1965. november - 48 lap.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Szín év után
Művészet, 1965. április – 3 kap

M.D.4

Vedres Máik
mohász

A mohászatot a Kernstok képző-
művészeti iskolájában Friedbauer
Béla Vedresnél tanulta.

Heitler László: Egy kommunista művész; Friedbauer Béla,
Művészet, 1965 - máiunus - 16 kap

Vedres Márk szobrász M.D.K.

mint a balatoni müvésztelepen dolgozó és proletár müvésziskola vezetésével megbizott müvész ,mütermét a Közokt. Népbiztosság utasitására az Orsz. Lakóbizottság mentesiti

Szij Béla :Borsyn Rómer élettutja gye mekéveitől a berlini emigrációig

121.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196

MDK.

Vedres Márk

Ifjuság Kutjá-ról

Uj szó 1965 ápr.131.lap -

MDK.

Vedres Márk

Müvészi értékelése

Müvészet 1965 ápr.lap 5.

Vedres Márk

Szobrász. Tanította Nyergest

Dévényi Iván: A 70 éves
Nyergesi Jánosról
Jelenkor 1965 Sz. 722.l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Vedrs Márk

M.D.K.

Kiállitás műveiből emlékkiállitás

Szeged, 1963.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A MNG. az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

Vedres Márk

Adolf Hildebrand nellemében alkotott, de Rodin újításait is felhasználta. Sokáig élt Firenzében, hatottak rá az antik és renesszánsz művek is.

Artner T vadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat K., 665 l., 111.

469. l.

Vedres Márk

Emberpár (repr.)

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l. ill.

468. l.

VEDRES MÁRK

az 1908-as fővárosi szobrászati díj elnyerésének körülményei

Erdei 1991 80. p.
87. p.

A keresztség

A református egyház má
Jézus Krisztus feltámadása
ványainak és ehhez kapcsolv
/Máté evangéliuma 28:18-2o/
Isten szövetségébe és az Ő
való befogadásnak az esemén
egyházba. A keresztség alka
szülőkhöz: "akarjátok-e, ho
lélek Isten szövetségébe, a
fogadtassék?" A keresztség
mint a körülmetélkedés az Ő

Vedres Márk

kommunalatt kinevezték
a képzőműv. főiskola
tanárává

lásd

Pogány Kálmán

Csomagjában.

népekben a művészi ipar fontosságá
vert gyökeret.

Mindannyian itt keresik vagyon

Hazánknak egygyel több oka
győződést, hogy Európa művelt nép
megfeszítésével részt vegyen, s így n
tapasztalatból helyeseknek bizonyulta

Trefort Ágoston vállás- és köz
egyikéről gondoskodni akarván, alap

Társulatunk, az ügy fontosságát
és vállalkozott a kiadásra, épen oly k
és pontosság tekintetében az igények

A czél és az irány részleteit illet
hoz intézett beköszöntőre utalunk és
ajánljuk a vállalatot, mely azt hiszs
hivatva pótolni.

A MŰVÉSZI IPAR folyó évi
delmű füzetekben jelenik meg. Min
a szövegben, részint külön lapokon a

Előfizetési ár: Félévre (1885 okt

Az előfizetést átveszi kiadó-hivatalunk

Budapesten, 1885. deczember h

Vedres Márk

A „Nyolcak" csoportjával közösen állította fi műveit

Kmetty János – Festő voltam és vagyok

77 oldal

Vedres Márk

1.

Lyka 1908-96-14.

50, 51. l.

52. l.

Vedres Mark

l.

Lyka nobr 96-14.

39. l.

Nyugat. 1914. VII. é. I. k. 563.

Vedres Márk rajza

Vedres
(Weinberger) Márk

Mussarnok Budapest

1899. tav. kiáll.
1899–1900. téli kiáll.
1900–1901. téli kiáll.
1901–2. téli kiáll. 118
1904. tav. kiáll. – Firenze
5, 22.
1904–5. téli kiáll. 163
1905–6 téli kiáll. 183
1906–7. téli kiáll. 261

Kőeszkőz, csiszolt VI. 174.

VEDRES *Márk*, szobrászművész, 1871 szept 13. Münchenben és Párizsban végezte tanulmányait. Itt Rodin hatása alatt impresszionisztikus irányba terelődött s e törekvések „Káin" c művében testesültek meg. Fordulatot jelent életében az 1902. év, amikor Firenzében telepedett le, ahol Hildebrand körében kiábrándult a divatos festői formakezelésből s zártegységű, világosan elrendezett, részleteiben a szerkezetnek alárendelt szobrokat (Táncosnő, Első emberpár), a sík törvényeit respektáló reliefeket kezdett készíteni. E törekvésével Beck Ö. Fülöp mellett a hazai szobrászat megújítójának kell V.-t tekinteni. Firenzében töltötte életének javarészét, innen küldte munkáit külföldi kiállításokra (Párizs, London, Berlin, Hamburg, Köln, Amszterdam, Velence, Firenze, Newyork, S. Francisco, Bécs), valamint Budapestre. Budapesten 1922-ben nagy kollektív kiállítása volt; ugyanitt áll legszebb munkája, a Sarbó L.-síremlék. Miután a háborús éveket itt töltötte, 1924—34-ig ismét Firenzében telepedett le. E korbeli munkái az élő modeltől absztrahált plasztikai stílus keresését mutatják. 1934. végleg hazaköltözött. Káin c. szobrán kívül több kisplasztikája van a Szépművészeti Múzeumban, valamint a Fővárosi Képtárban is.

K

valamivel korábban jelent meg

E. Gy II. 579 l

ACHER'S

allgemeines

NBUCH

ndig geordneten und

ten Auflage

-genealogischen Erläuterungen

sgegeben.

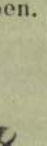

e Ausstellung: Berlin 1882.

Vedres (Weinberger)

Márk

szobrai a

ORSZ. MAGY. SZÉPMŰVESZETI MÚZEUM
BUDAPEST, VI. ARÉNA-ÚT 41.

Weinberger alatt is!

a kartotékban

Hinszes 5. 93.

1905. február 28.

Felterjesztés: az Ereith-féle orvadi, 1849-iki foglyok aláírásait tartalmazó album megőrzés végett tárgyában (163/1905.)

Vedres Márkus

Im Jahre 1871 zu Ungvár geboren, wurde V. Schüler Puech's und Ro~~dins~~din's sowie Simon Hollósy's in München. An mehreren Ausstellungen teilnehmend, erwarb V. in Budapest den Rudics-, sowie den hauptstädtischen Franz Joseph-Preis, ferner im Künstlerhaus in Wien die kleine goldene Medaille ebenso in London und Paris die goldene Medaille. Seit längerer Zeit in Firenze sich dem Kunsthandel widmend, sind keine neueren Werke V.'s bekannt.

Több müve fels.

Ilu Prmagyerem 463. l.

Viselet.

Női ruha.

E lapon öt [redacted] fő
hát, és két [redacted] ruhaujjat s

Legy galléra

NEFELEJCS 1855.
Szerkeszti és Kiadj
FRIEBEISZ ISTVÁN
Irodája: Pesten Szervitat

legalól középütt: Nyomt. Frey

Am., mér. a papirosnak30.2:

MDK

Vedres Márk

Vörös Béla, szobrász. È.G. II. 600.l.

Vedres Márk

Sarokkötő

Népművelés 1969/11 37 old.

Vedres Márk

A modern magyar szobrászat egyik bábája. Többek közt általa tértek vissza az Izsónal elvesszett térplasztikai értékek. De Medgyessy nagy-Ferenczy Béni világa modern őseik ellenére jött Pétre.

K. Kovalovszky Márta: Bokros Birman Dezső kiállítása; Don Quijote 1929 – Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 37. l.

Vedres Márk, festő

Lukács György 1966-ban egy beszélgetésén Börsi Istvánnal és Vezér Erzsébettel mondta, hogy jó barátságban volt Vedressel. 24.old

Beszélgetés Lukács Györggyel 16.old

Irodalmi Múzeum I. Emlékezések. - Szerk: Dr. Lukáts László. - Gyűjt. összeáll. a Petőfi Múz. dokumentációs csoportja. Bp. 1967

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

A Nyergesujfalun letelepült Kernstokot látogatja. ott is dolgozik látszólag függetlenül egymástól, mégis kiállakul közöttük egy szoros- nemcsak baráti hanem művészi kapcsolat is

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967, Mp. 64.l.

M.D.K.

vedres Márk szobrász

Nő korsóval, 1911 elött repr.

Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967.

79.1.

M. D.K.

Vedres Márk szobrász

Csatlakozóként szerepel a NYolcak bemutatkozó kiállitásán

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 80.l.

VEDRES MÁRK, 1873 szept 13—
Női akt, I., Ostrom-utca 1, a kertben.
Lovasok, dm., I., Ostrom-utca 3. homlokfalán.

Medvey 139. l

Lelet, szalacskai római IV. 26–31.

Vedres László

Kobzai és érmei
vannak az Ybl Múzeumban

H. Z.: Felavatják a székesfehérvári
Ybl Múzeumot

Magyar Hírlap 1969 Ü. 19

Vedres Márk

Kisplasztikákat készített

Lajos Németh: Moderne Kleinplastiken

Budapester Rundschau 1969 X. 24
7 old.

Kedves Róth

A Tanácsköztársaság első napjaiban azonnal a proletárdiktatura mellé állt.

Mácza János: A Magyar Tanácsköztársaság képzőművészetéről.

Nagyvilág 69/1 107. old.

MDK

Vedres Márk, szobrász

Nála a kubizmus csak
átmeneti irányzat volt.

Németh Lajos: A modern magyar kisplasztikáról
21-23. o.

KRITIKA, Bp. 1969. augusztus VII/8.

Vedres Márk

Töle, Beck Ö.-től és Fémes Becktől, a három modern mestertől Bokros Birman került a legmesszebbre a kortársak közül.

K. Kovalovszky Márta: Bokros Birman D. Kiállítása; Don Quijote 1929 — Képzőmüv. Almanach 1, Corvina 1969, 37. l.

Vedres Márk

Az Ernst Muzeum-M.N.G. kiállitásán, melyet Magyar Müvészet 1895-1945 cimmel rendeztek meg szerepeltek Vedres Márk, Ligeti Miklós, Pásztor János, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Pátzay Pál, Csorba Géza alkotásai.

Magyar Hirlap 1969.2.évf. 264.sz.

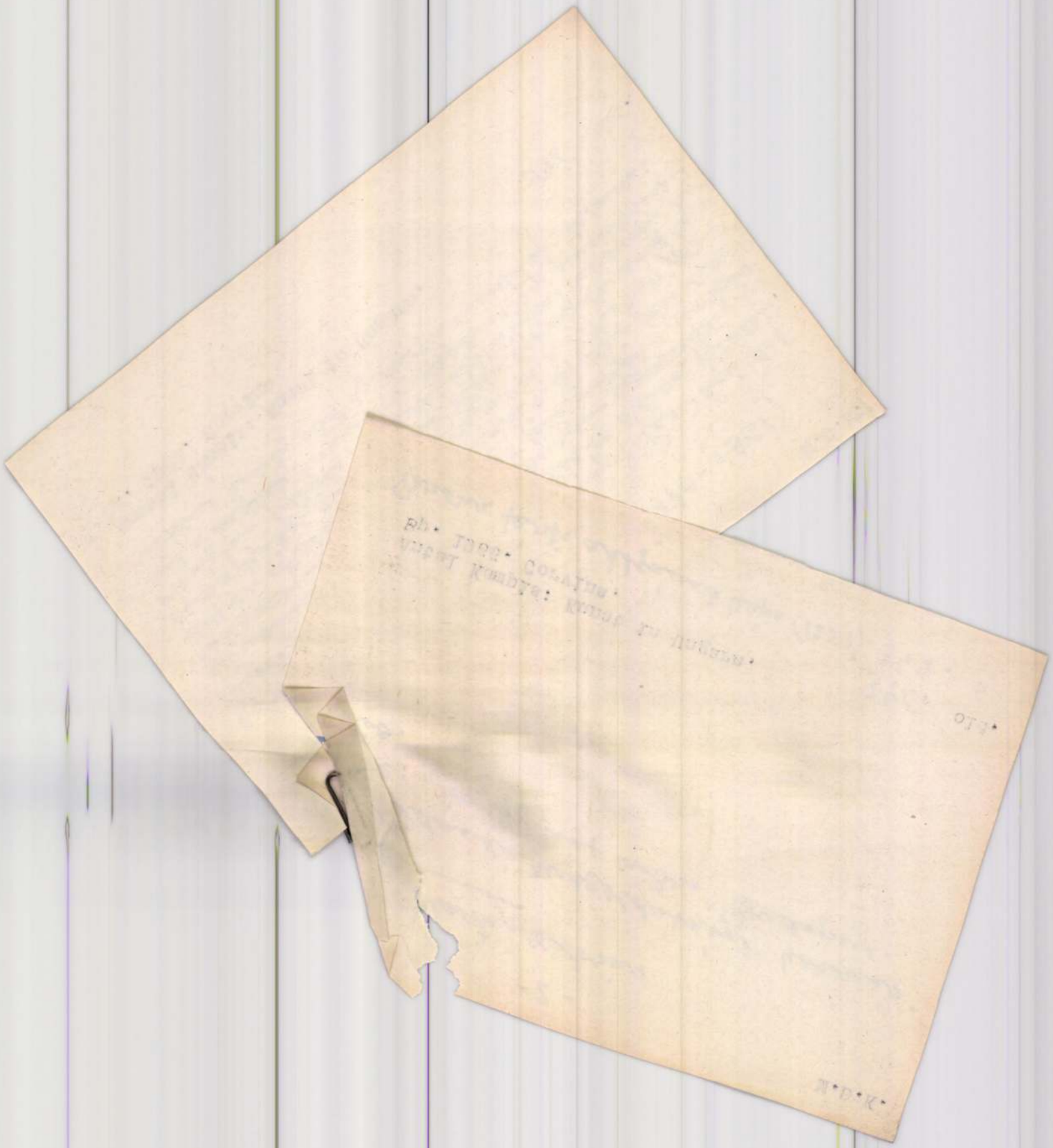

M.D.K.

-2-

Márk, Zobrist

Előadási sikkeldásával kapcsolatos.

"Az ifjúság nevelése" Budapest.

346. old.

M.D.K.

-1-

Mednyánszky László, Márk (1870-1961)

Münchenben, majd Párizsban szobrászatot tanult Rodin műhelyében. Később a Barcsay, Kelleti, Rudnay, Ferenczy, Csontváry, Iványi Grünwald, Perlrott Csaba, Nyilasy, Tornyai, Czóbel, Egry, Ziffer, Orbán, Szőnyi, Kmetty, Bortnyik, Kádár, Kondor, Bálint Endre, Szántó, Szabó Iván

M.D.K.

Nedres Márk, szobrász (1870-1961)

Münchenben tanult, majd Párisban dolgozott Rodin szellemében. Később a laza, felületi modellalástól átváltok a puritán egyszerűségű figurális, és csoportplasztika felé, mely a mozgás és egyensúly törvényeit követtér. Egy ideig kísérletezett az absztrakt plasztikával és a „Nyolcak" festi csoportjákos csatlakozott. Élete legnagyobb részét Olaszországban töltötte, de hazai kiállításai vel megis hatott a kortárs művészekre. Kisplasztikai munkásságát röviddel halála előtt egy monumentális feladat

./.

Anztal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

346 old.

M.D.K.

Ares Márk. szobrász

... példaadó megoldásával koronáz-
ta be: „Az ifjúság szobra" Budapest.
1960.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina, 346. old.
Bronz férfi aktjának képe (1957) 342. "

Vedres Márk

l.

Ki-Kinoda?

886. l.

Kalcedon gröngy VII-240, 242.

Vedres Márk:

278. Ülő fiu, bronz --- --- --- 2150 kor.
279. Fiatal fiu, bronz --- --- 1100 „
280. Fürdés után, bronz--- --- 350 „
281. Fiatal leány tükörrel, bronz --- --- --- --- --- 650 „

Ropalotafela 32. l.

Vedres Márk

Művészet 1904. 401
– 1906. 97, 103
– 1911. 130, 138, 142, 231
– 1912. 112
– 1913. 326–334, 327–334

Magyar Művészet
1925. 204

Vedres Márk
szobrász

M.D.

Kaszakalapáló-ját mutatták
be.

Bortalan Negyedszázad képekben szobrokban
Vasvépe, 1969 szept. 28.

Vedres Márk, szobrász

MDG-

Temetése 1961. aug. 18-án pénteken
lesz a Kerepesi-temetőben.

— : Hír

6. l

ESTI HIRLAP, bp. 1961. aug. 18.

01

1021

1974. III. 30. 19.00. /11/ V.

Esti krónika

- Vedres Márk firenzei szobraiból nyilt kiállitás Budapesten, a Nemzeti Galériában. Az 1925 és 34 között készült alkotásokat, a legutóbbi firenzei árviz után találták meg egy raktárban, és a müveket, a család bocsájtotta a Galéria rendelkezésére. A tárlaton a 21 szobron kivül, a közönség Vedre Márk, csaknem 40 rajzát is láthatja.

1974

Vedres Márk szobrászmüvész

Vedres Márk szobrai

A GALÉRIA A KIRÁLYOK SZÁLLÁSHELYÉN

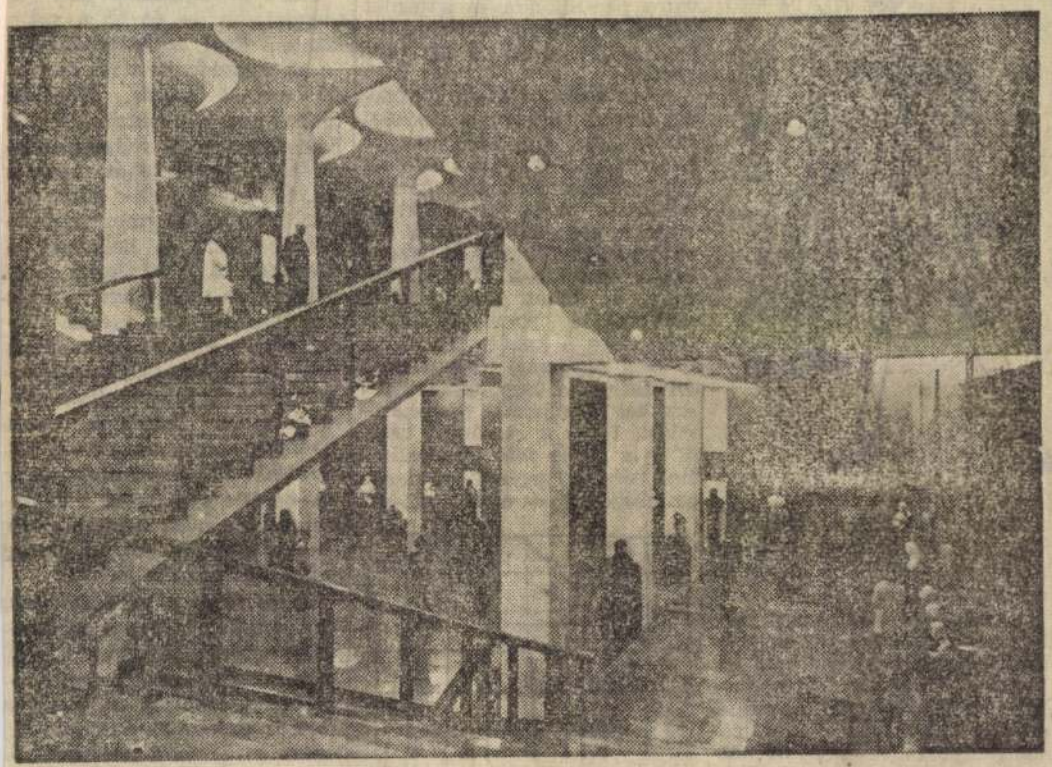

Ma délután már új otthonában — a Budavári Palotában — fogadja az érdeklődőket a *Magyar Nemzeti Galéria*. Az egykori királyi „szálláshely" fejedelmi környezetében, a Duna-parti oldalon (a kupola csarnokában, s a mellette levő két szárnyban) kaptak helyet a magyar képzőművészet legszebb alkotásai. Szobrok, képek, grafikák, érmek — a magyar művészet kiemelkedő darabjai, amelyek jobbára a raktárakban hevertek eleddig a helyhiány miatt.

A barkai Dorottya

A középkori kövek fölött, s a barokkos pompájú, márvány, bronz és nemesfa borítású falak közöt már mától látható — amint a szombati sajtókonferencián *dr. Pogány Ö. Gábor* főigazgató elmondotta — például a régi művészeti osztály kiállítása. Az 1540-es és a megelőző esztendőkből származó híres táblaképek, faszobrok és szárnyasoltárok. A nevezetes *toporci Madonna*, s a *barkai Dorottya*, amely a XV. század elejének egyik legjelentősebb alkotása. De itt láthatók *Maulbertsch* mester jeles művei is, s a hazai későbarokk sokféle, eddig kiállításra nem került tárgya, képe is.

Ugyancsak sok érdekességet kínál a Galéria *éremkiállítása*, amelyet a XIX. és a XX. századi gazdag anyagból válogattak. Különösen izgalmas a XIX. század legelejének éremművészete, amely az egykori kismesterek munkásságát idézi. Ám a klasszikus hagyományok mellett ezen a kiállításon is megtalálhatók a mai fiatal generáció legjobb alkotásai is.

Múlt századi ereklyék

... Vedres Márk, Fémes Beck Vilmos, Mészáros László, Páczay Pál, Ferenczy Béni, Mikus Sándor neve fémjelzi a Galéria kisplasztikai kiállítását. És bizonyára sok látogatót vonz majd a *Grafikai gyűjtemény legszebb darabjai* című bemutató is. Már csak azért is, mert a kiállított művek nagy része — főként a múlt századból származó lapok — ma már dokumentumértékűek, olyik szinte ereklye számunkra, mivel jeles közéleti személyiségek arcvonásait őrizték meg. Néhány rajz és akvarell néprajzi és viselettörténeti szempontból rögzíti az azóta megváltozott hazai helyzetet, így adatokat is szolgáltat.

Egyébként a Budavári Palota nagyszámú kiállítóterme módot nyújt arra, hogy a Galériában őrzött mintegy harmincezer grafikai lap az elkövetkezendő évek során fokozatosan a közönség elé kerüljön. A háromhavonként újrarendezendő tárlatok *megteremtik a lehetőségét annak is, hogy a művészeket és korszakokat egyenként mutassák be, valamint egy-egy téma, vagy stílustörekvés kapcsán részletesebb, hitelesebb képet rajzoljanak fel művészetünk történetéből.*

A szolnoki táj felfedezése *A. V. Pettenkofen* nevéhez fűződik, aki az 1848—49-es szabadságharc idején fordult meg először hazánkban. Három évtizeden át festett nyaranta rendszeresen Szolnokon. Példáját követték bécsi festőtársai is. De itt talált témát később *Fényes Adolf, Mednyánszky László, Vaszary* és *Kernstok* is... A szolnoki művészet „nagy korszakát" idézi a Galéria *Szolnoki művészet 1850—1910* című kiállítása is, amely három osztrák múzeum (a bécsi Österreichisches Galerie, a bécsi Historisches Museum, a grazi Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum), és a szolnoki Damjanich János Múzeum segítségével jött létre.

Három évtized a termekben

De nemcsak a múlt, hanem a jelen képzőművészete is megtalálható az egykori királyok szálláshelyén. A Galéria első kiállításai között szerepel a *Képek és szobrok három évtized magyar művészetéből* című bemutató, amely az eltelt esztendők eredményeiből, a kortársi alkotásokból ad ízelítőt. Illetve elsősorban a kortársi művészet fő vonásait igyekszik felvillantani. Vagy ahogy *D. Fehér Zsuzsa* doktor írja: „A különféle áramlatok *tündöklését és bukását, egymásba illeszkedését, vagy egymást megsemmisítő párbeszédét* jelzi a kiállítás. A felszabadulás után indult generáció szemléleti rokonságát, tartalmi-formai összetartozását, s fejlődésének törvényszerűségeit, ami így vagy úgy, de a mi életünkből ered.

Lényegében ezen a kiállításon, a következő hónapokban, vizsgázik a szocialista művészet. Vizsgáznak a művek, a mesterek, és vizsgázik a gyűjtemény tulajdonosa, a Galéria is a nagyközönség előtt. **G. I.**

Sz

. libegő, nagyobb r
netőséget biztosító ru
bővülő vonalú, sokszor
rérujjú és raglánszabá
bátok divatosak az idé
nészetesen az egyenes
és a bevarrott ujj is
narad, de mi ezúttal i
donságokról adunk hí
sóinknak.

Az őszi-téli kabátdiv
nély, meleg színek: a
minden árnyalata, a b
compazöld, a sárgás-
szürke a keresettek. A
ros a szövetek mintá
vagy az öltözékben —
ként — fordul elő. Miv
célszerűbb a réteges
dés, a télikabát is k

hat, pedig szabásuk teljesen egyforma. Csupán az anyag és a díszítés különböző.

1. Raglánvonalú, nagy zsebekkel, megkötött övvel, műszőrme gallérral készíthető télikabát. Barnás árnyalatú tweedet vásároljanak hozzá. A szabásvonalakat géptűzés hangsúlyozza. A kabát öv nélkül is viselhető.

2. Ugyanaz a szabású kabát öv nélküli megoldásban, kordbársonyból. Idén a nagy gombok divatosak. A rátett zseb és a felső gallér ellentétes bordázása — ez a kabát minden dísze. Mohazöld vagy őzszínű, széles bordázású kordbársonyból a legszebb.

3. Bunda is készülhet raglánszabással, műszőrméből. A műperzsa kétségtelenül a legelegánsabb, de éppen ezért mindennapi viselésre túl ünnepélyes. Idén ismét divatosak a mintás műszőrmék: az ocelot, a leopárdutánzat. Jó tudni, hogy a műszőrmét ugyanúgy kell szabni, mint a valódit: azaz nem ollóval, hanem éles borotvapengével, a bal felére előrajzolt szabásminta szerint, a műszőrmét asztalra fektetve. Éppen csak a szövedéket vágják át a pengével, azaz ne nyomják le a vágószerszámot teljes erővel, hogy a szőrmés felületen a szálak ne vágódjanak le. A bundára ne tegyenek zsebet.

4. Bevágott zsebe van viszont a raglánvonalú műszőr-

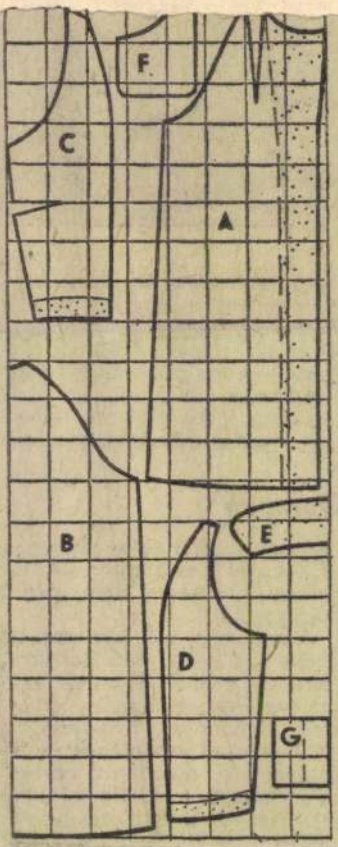

és a bársonykabátra. G = zsebpatni a kulikabátra. A megkötött öv 10 cm széles, félbe hajtott, kellő hosszúságú, egyenes darab.

Maglódi Magda

elején, közepén, sőt, az ország különböző részein is.

Jogos tehát a kérdés: *miért van egyáltalán ennyi növényvédő szer forgalomban?* A számos ok közül csak a legfontosabbakat említjük. A kutatási (biológiai, kémiai, élettani stb.) eredmények és a növényvédőszer-gyártás fejlődése lehetővé tették az univerzális készítmények (pl. rézgálic) helyett a károsítók életmódjához, tulajdonságaihoz, a megvédendő növényhez igazodó, hatásosabb növényvédő szerek előállítását. A DDT hatóanyagú készítmények helyett a rovarölő szerek, a vegyszeres gyomirtás lehetőségei pedig a gyomirtó szerek gyártását lendítették fel. Az egészségügyi szempontok és a növények megvédésének igényei hosszú, közepes és rövid hatástartamú készítmények előállítását tették szükségessé.

A szerek számát növeli az is, hogy több azonos hatóanyagú, ugyanarra a célra használható készítmény 3—4, esetleg több, egymástól teljesen eltérő néven kerül forgalomba. Ennek oka, hogy az egyes készítmények neve védett, ha ugyanazt a hatóanyagú szert más ország, más cég állítja elő, más nevet is kell kapnia.

S. Sz.

ERMEKEKNEK

Teltek, múltak az évek... A juhász lassan elfeledte a vándort... Majd pedig egy sugaras őszi napon — amiből bőven van a Hegyalján — a Kőporos-hegy barlangjába költözött. Itt éldegélt aztán bárányaival hosszú-hosszú ideig...

Hanem egy alkalommal 12 zsivány ereszkedett alá a he-

— Mit egyezkedsz vele? — mordult fel egy hórihorgas haramia. — Menjünk reá, s baltáinkkal üssük agyon!

És amint a zsivány kimondotta, úgy is akartak cselekedni, a magányos Mikót gonoszul elveszejteni.

A hűséges bárányok — akik

— Bár csak erre tévedne az ismeretlen vándor — gondolta.

Ám bárhogy várta, hívta, az ősz őreg sosem tért vissza.

Sokáig, nagyon sokáig bánkódott bárányai után Mikó juhász, de később megbékélt. Úgy gondolta: jobb is, hogy kővé váltak, így legalább so-

hozzájárult, hogy a most 30—35 évesek nagyszerűt és korszerűt produkáljanak. Ez a nemzedék méltó folytatója legjobb hagyományainknak. Plakátjaik művésziek és mindenkor aktuálisak, éppen úgy, mint a 19-es nagy gárdáé vagy a két világháború közötti legjobbaké. Balogh István, Darvas Árpád, Görög Lajos, Hajnal Gabriella, Máté András, Papp Gábor, Zala Tibor, Zelenák Crescencia plakátjai megragadják a szemet és szívet.

Említésre méltó, hogy mint a századforduló körül, úgy korunkban is a legszellemesebb, legkifejezőbb munkák éppen a kiállítások, különösen a plakátkiállítások plakátjai. Érthető ez éppen a tárggyal való összeforrás, azonosulás szempontjából. Mit propagálhatna igazabb átéléssel a plakát, mint a plakátot? Ez tréfásan hat, de nagyon is komoly a plakát élményszerűsége és hatóereje vizsgálatánál.

A kultúrforradalom két leghatékonyabb tényezője, terjesztője a film és a könyv. Az utóbbi évek legsikeresebb plakátjai éppen a filmplakátok. A kezdeti, alaposan félremagyarázott realista törekvések után nemcsak a művészek, de a megbízók is rájöttek, hogy a film főszereplőjének vagy főjeleneténak fotografikus ábrázolása hibás és célját tévesztő. Napjaink rendkívül dekoratív és kevés, lényeges elemmel ékes plakátjai feltűnőek, ízlésesek, magukra hívják a figyelmet, tehát jól betöltik funkciójukat. A film népszerűsége hasznos a plakátművészetnek, s a jó plakát segíti a film sikerét.

A kiállítás hatalmas anyaga, a plakátok minősége, ezen belül a plakát céljának — csaknem minden korszakban — helyes felfogása és stiláris gazdagsága azt bizonyítja, hogy a magyar plakátművészet fejlődésének háromnegyed évszázadán át nem csupán az adott, közvetlen feladatát töltötte be, vagyis hogy jól propagált, hanem versenyképes szintre emelt egy művészeti ágat, amelynek más országokban (francia, német, osztrák) távolabbi tradíciója volt.

Az 1800-ban Alois Senefelder által feltalált litográfia, majd a sokszorosító eljárások differenciálódása megteremtette a kép-plakát technikai lehetőségeit, s ez a tulajdonképpeni bölcsője a modern plakátnak. Nálunk a plakátművészet viszonylag későn bontakozott ki, ennek magyarázatát a magyarság XIX. századi története és gazdaságpolitikája nyújtja. Igazi virágzása a XX. századra esik, s akkor is bizonyos fellendülő korszakra. Ez a kérdés megérdemelné a mélyebb analízist, de hisszük, hogy a kiállítás maga bizonyítja a plakát történelmet tükröző szerepét.

A magyar plakát történetével és történeti bemutatásával még nemigen foglalkoztak, éppen ezért vállalkozásunkban igen nagy a hibalehetőség. A járatlan út döcögős, de az úttörő bátorsága és dicsősége azoké, akik elindultak rajta. Reméljük, hogy a követők már simábban haladnak előre. Kiállításunk így is hatalmas tanulságot nyújt, amikor megismerteti lehető egységben és teljességben a magyar plakátművészet nagyszerű fejlődési vonalát, s a magyar művészek pompás rátermettségét.

(Katalógus, Budapest, 1960)

VEDRES MÁRK
(1870–1961)

Búcsúztatása

A tisztaság és bölcsesség, a nemes arányérzék lépett ki a modern magyar szobrászat folyamából. Hosszú, derűs, bár sok konfliktussal árnyékolt élet után elment egy hónap híján 91 éves korában Vedres Márk, az arkangyali pátriárka. Fényes szeme, ironikus, szájasarkában rejtett kis mosolya nem villan többé ránk, és erős kis keze nem gyúrja az agyagot, hogy abból szobor legyen, mely a mesterség minden törvényét magában hordja. Velünk siratják a bronz fiúk és lányok, kezéből, szívéből kelt gyermekei, hogy hosszú időre példát álljanak mint a plasztikai rend, a belső kifejezőerő, egyáltalán mint a formának és tartalomnak egysége.

Hat évtizedes, halálos komolyan vett szobrászi gyakorlatban érlelte ki azt a tiszta stílust, ami csak rá jellemző. Forradalmár volt minden tekintetben, mert szembefordult az avult régivel emberségében és művészetében egyaránt. A századforduló körüli stílusváltozásokban éppúgy részt vett, mint az első világháborúval szembefordulók mozgalmában; a Tanácsköztársaság hatalmas kulturális tetteiben csakúgy, mint ahogy vállalta az emigráció keserű kenyerét. Páratlan intelligenciájához óriási műveltség párosult, s mindez megóvta a végletektől. A rendre törekedett úgy is, mint kommunista, úgy is, mint művész, s a rend szépségére, a harmóniára.

Szépművészetet művelt, szobrai a lágyan hullámzó formák, az egyértelmű nézetek, a csendes akciók kevés attributummal, főleg mozgással kifejezett egysége. Az első világháború előtti munkái már magukon hordták jegyeit annak a klasszikus formatisztaságnak, amely az emigrációban, Firenzében, főleg Donatello varázsa alatt teljesedett ki művészetében. Ifjúkori munkáiról Rodin műveinek és személyes szuggesztiójának hatását olvashatjuk le, és ez időből (1900) való *Kain* című szoborkompozíciója az első műcsarnoki bemutatásán jelentős díjat nyert, de csaknem minden későbbi külföldi szereplése díjakat hozott. London, Párizs, Bécs arany medáliákkal honorálta különösen finom, intim kisplasztikáit.

Itthon annál kevesebb szó esett róla. Az új barokkal pompázó mezőnyben még akkor sem állott volna versenyben, ha történetesen itthon lett volna, de emigrációja színhelyéül ifjúkori szárnyalásainak színhelyét, Firenzét választotta. S ahogy az antik eszmény és a reneszánsz műveltség ihlette művészünket e szá-

Oelmacher Anna
A szocialista képzőművészet nyomában
Bp. Kossuth 1975

ABA NOVÁK VILMOS
(1894–1941)

Emlékkiállítása (1962)

Több mint húsz évvel ezelőtt, 1941-ben kevés barát, néhány tanítvány s a legközelebbi hozzátartozók kísérték a koporsót, amelyben századunk magyar festészetének egyik legnagyobb alkotóját vitték utolsó útjára. Ha embernek megadatott az életet élni nagy szenvedéllyel, tudatossággal és mindenkor felelősséggel — úgy Aba Novákna megadatott. Pedig tanulóéveit az első világháború szakította ketté, s utolsó alkotó esztendeit is csatazaj kísérte. Ami közben volt, a csodálatos ívű pálya — ami valójában a csúcsán végződik — a két háború közötti magyar piktúra páratlan és szinte rokontalan jelensége. Az indulásnál voltak párjai és rokonai — Bernáth, Patkó, Szőnyi, a kortársi kör —, de a rokon indulás, a nagybányai indítás, majd a konstruktív formaalakítás és a fénynek szinte testi fogalmazása után elágaztak útjaik. Aba Novák metamorfózisai szokatlan logikával, csaknem egyértelmű következetességgel vezettek fejlődésén végig. A húszas évek első felében a nagy formák színekkel szerkesztett tér- és képtörvényein át (*Akt*, 1921; *Fürdetés*, 1924; *Kettős arckép*, 1925) a húszas évek második felére az ember és a tér különös, kozmikus összefüggéséig (*Fény*, 1926; *Óbudai téglagyár*, 1926; *A kőbánya*, 1927). Ám minden alkotó-alakító problémája az esztétikai megjelenítés módjait illetően csak és kizárólag az élet, a valóság minél gazdagabb feltárását célozta. Imponáló testi-lelki egészsége biztosította hihetetlen termékenységét, s 1922-től 1927-ig három önálló kiállítást hozott létre. Ha eleinte pompás grafikusnak ismerték el, és joggal, csakhamar bőven buzogó festői invencióját lehetett csodálni. Tény, hogy káprázatos biztonságú rajzaival és rézkarcaival hívta fel magára a figyelmet — akadnak ma is, akik lekicsinylő csengéssel mondják „grafikus"-nak —, de most, gazdag életműve ismeretében kétségtelen, hogy mint nagy festő, sőt mint nagy freskófestő foglalja el megillető helyét modern festészetünkben.

Hatalmas tudása tehát képessé tette a legkülönbözőbb feladatok megoldására, és nagy erejű rézkarcaival egyidejűleg készültek a prizmás színekkel festett, páratlan plaszticitású aktjai és portréi. Aztán a fény penge-élén lebegtette világát, melyben szinte porszemmé vált az ember. Római ösztöndíjával több mint egy évet töltött Itáliában, s ez új fejezet művészetében. Ez az új azonban csak magasabb, tudatosabb foka az előtte voltnak. Művészi tudatát mindenkor léte s ezen belül valahol-léte határozta meg. Felsőbánya mást és másféle festésmódot

zad első évtizedében, úgy találta meg ösztönzőit a húszas években is. Gorkij, Hildebrand és sok más nemzetközi súlyú író és művész fordult meg műtermében, hogy a művészet aktuális feladatairól eszmét cseréljen. Az a példátlan szerénység a viselkedésében, az ízlés és mértéktartás az emberekkel való találkozásokban, ami a mestert jellemezte, nem maradt hatástalan. Mindenkit lebilincselt világos intellektusa, s ugyanakkor valami gyermeki báj, ami tulajdonképpen a szobraiban is megnyilvánul. Figuráiban ráció és líra — bármily különös összetétel — együttesen jelentkezik, s ez olyan magától értetődő, mintha róla, magáról az emberről szólanánk. Szobraiból elhagyott mindent, amit feleslegesnek ítélt a teljesebb megjelenítés szempontjából, de az elhagyás nem szegényítést jelent, hanem sűrítést, lényegre törést. A bronz bőre alatt alig sejthetően rezdülnek az izmok, mert gyengéd hullám, az élet árama járja át az egész figurát. Roppant összefogott minden szobra, s különösen vonatkozik ez a harmincas évekből való kőkompozíciókra, ahol már csak a mozdulat világos plasztikája, a monumentális egyszerűség kap hangsúlyt. S ahogy kőben gondolkodva a legkisebb figurája is bizonyos nyugodt méltóságot nyer a maga zárt tömbjében, úgy lengi körül édeni levegő bronzfiguráit, ahol az anyag diktálta szabad áttörésekkel operálva a szobor minden nézetét egyformán logikusan építette föl. Épített valóban, mert minden szobra a kiegyensúlyozott arányosság, a nemes mérték tudatos alkalmazása. Épp ezért, minden ihletettsége mellett is, minden művén végiggondolt a fény-árnyék elosztása, s ezáltal a forma ritmusa.

Tudós művész volt, s ez műveinek gyakran fanyar szépségén meg is látszik. Nem bízott a vad zsenikben, a nagy hevületekben; nála az emóció hevét a tudás tiszta vize hűtötte. Érlelgető, nem túl sokat produkáló művész volt. Mindössze alig száz darab munkáját tartjuk számon, azok között számos külföldön levő kisplasztikát vagy régen megsemmisített síremlékeket (például Kernstok Károly édesapjának síremlék-reliefjét). Köztéri megbízásokat — fekete bárány lévén — nemigen kapott, és nagyszabású feladatokhoz csak a felszabadulás után jutott. Legutóbbi szép nagy munkája *A béke kútja*, melyhez gyönyörű mozdulatú fiatal fiúkat mintázott. Nyolcvanéves elmúlt, mikor ezt a munkát végezte, s az ifjúságot oly tisztán és belülről ragadta meg, mintha ő maga is húszéves volna. De nem is öregedett meg soha, csak elhagyta a test, ez a romlandó anyag, hiszen esztendeje sincs még, hogy néhai nagy barátja, Fényes Adolf emlékkiállítását megrendülten és szűkszavúan megnyitotta.

Meghalhat egy művész? Nem, nem hal meg, amíg csak ember örülhet műveinek. A *Kaszakalapáló*, az *Ivó fiú*, a *Furulyázó* és társaik megőrzik őt nekünk.

(Magyar Nemzet, 1961. VIII. 15.)

LIF
MC

VEDRES MÁRK:

„EMBERPÁR" — Végre megvan a Trabant, a jövő hónapban már tudunk venni két gatyát...
(Beküldte: Kulcsár István, Monor, Malomhegy)

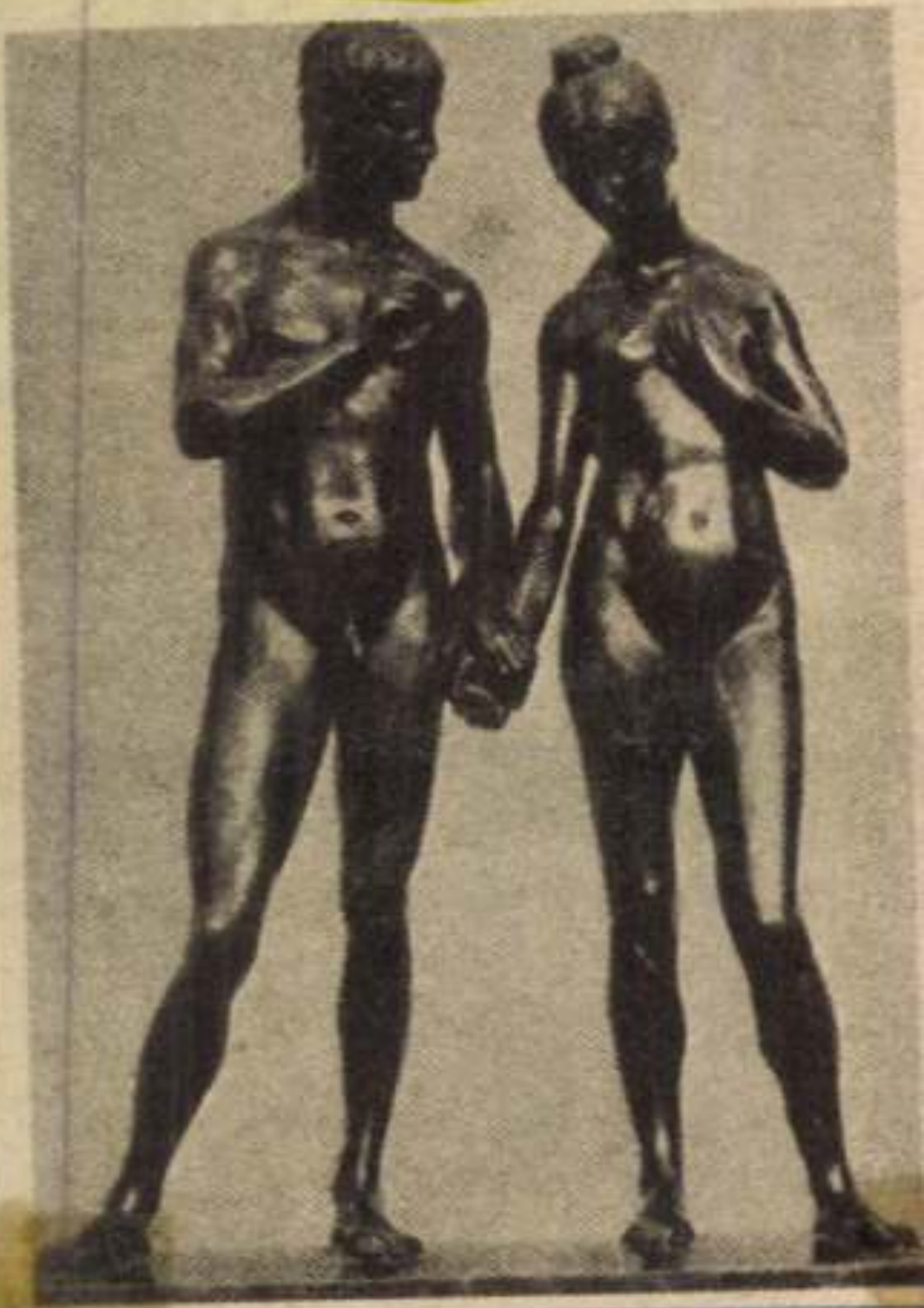

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

1976 AUG 12
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

102

Vedres Márk

Tizenöt évvel ezelőtt, 1961. augusztus 12-én halt meg — 91 éves korában — Vedres Márk szobrász, Kossuth-díjas kiváló művész.

Ungvárott született és Münchenben Hollósy Simon, majd Párizsban Rodin növendéke volt. Korai művei az impresszionizmushoz kapcsolódtak. 1902-ben Firenzébe ment tanulmányútra, s ott A. Hildebrandt köréhez csatlakozott. Ettől kezdve három évtizeden át többnyire Firenzében dolgozott, s csak 1934 után tért végleg haza Budapestre. Kiváló szobrait Párizsban, Berlinben, Bécsben, Velencében, Londonban, Kölnben, Amszterdamban egyaránt kiállították. Meghívott művészként részt vett a Nyolcak művészcsoport kiállításán, 1911-ben. Később 1922-ben Budapesten rendezett nagyszabású gyűjteményes kiállítást. Firenzében 1923—34 között a kubizmus absztraháló stílusában dolgozott, de később visszatért a klasszikus tradíciókhoz. Számos külföldi kitüntetést kapott, többek között Bécsben, Párizsban, Londonban, San Franciscóban.

A felszabadulás után is aktívan dolgozott, többalakos Békekútját halála után állították fel a XIII. kerületben. 1945 után készített kisplasztikái (Kaszakalapáló, Ivó fiú stb.) témájukban, formázásukban egyaránt a realitáshoz közelítenek.

ségek
óbája

at csapatot alakítanak. A
at együttes körmérkőzést
átszik, s az itt mutatott tel-
esítmények alapján választ-
ák maj ki azt a 34 játé-
ost, aki augusztus 20-án,
énteken Dunaújvárosba uta-
ik. A belőlük összeállított
irosak és fehérek válóga-
ottja a Dunaújvárosi Ko-

Vedres Márk szobrászi – mitvisz

1021

1974.III.3o.Kossuth 12.oo Gné

Déli krónika

Napról napra kevesebben vannak körülöttünk olyanok, akik mint alkotók még az egyetemes müvészet fejlődés vonalában munkálkodnak, kultur produktumaikban megőrzik számunkra a mult értékeit és valósággá realizálják a ~~a~~ jövő igéreteit. Vedres Márk ezek közé a kiváltságos kevesek közé tartozik, irta Kassák Lajos 1937-ben a munkában. Vedres Márk Firentzei szobrainak kiállitása ma nyilik meg a Magyar Nemzeti Galériában. A kiállitást Csap Erzsébet müvészettörténész rendezte.

- Vedres Márk müvészete szinte végig kisérte századunk müvészetének bonyolult folyamatát. Elevenen ható ereje,,időtálló és

értékálló szobraiban rejlik.

- Mit jelent az, hogy firentzei szobrok?

- 1924 és 34 között a mester másodszor tartózkodott egy évtizeden keresztül Firentzében. Ez alatt a második tartózkodás alatt készitette ezeket a szobrokat, amelyek a magyar közönség előtt csak a 30-as évek közepén voltak ismertek. A kiállitás szobrait a firentzei árviz után egy szállitmányozási vállalat raktárában találták meg és a müvész gyermekei Vedres Éva és Vedres József bocsájtotta rendelkezésünkre.

- Meddig lesz nyitva a kiállitás?

- Néhány hétig.

BUDAPEST

a főváros folyóirata

78|3

VEDRES MÁRK

Budapest 1978/3

Vedres Márk: Siremlék (1920 körül)
Petrás István felvétele

Vedres Márk,
szobrászművész

Magyar Képző- és Iparművészek
Szövetsége
Budapest V.
Vörösmarty tér 1.

iktsz.: 1499/80.
stc.: 109/80.

Bp.80.szept.3.

Kedves Kolléga!

Vedres Márk szobrászmüvész születésének 11o. évfordulója alkalmából 8o. szeptember 12-én, pénteken délelőtt 11 órakor a Kerepesi temetőben 2/34. Müvészparcellában található sirjánál koszorut helyezünk el.

Szeretnénk, ha ezt a megemlékezést részvételével megtisztelné.

Üdvözlettel

Rutkai Fereno s.k.
ügyvezető titkár

ól

vagy kint a
telken — mi-
– a munkások
gész családok,
vonultak és el-
nd, a hősi ha-
halottak: 44, és
a kivándorol-
utasai, ameri-
z új házak kö-
ntegetők — az
mozdulnak sor-
zör csak moco-
az orrát pisz-
akán a gallért,
tán kisétál a
egy másik tab-
ég a szélén áll,
edik rendesen,
illő ruha ne-
lőször, később
a tablók szerep-
jönnek, men-
nger hullámai.
et nézzük csak,
összekapaszkod-
tablóról a má-
nás kezét fogva
esten, lehajolva
e, bukdácsolva
gyik kaputól a
ikig.
az évszakok-

Vázlat

r és ősz.
d az eső. Kik

volt, mikor [illegible]
Melyik évszakban játszódjon tehát ez a Budapestről szóló mese? Az ötödikben, talán az a legjobb, mikor a tél, a nyár, a tavasz, s az ősz együtt van egy rövid időre, hogy találkozhassanak a különböző évszakokban megtörtént történetek.

(Azért persze a tél volt a legszebb. Havas utcák egymás után. — Szenet kell venni, fát kell vágni, aprófára vágjuk a karácsonyfát, fityegnek rajta az üresen maradt ezüstpapírok — egyszer ezüstpapír hullt az égből, régen volt és nyáron történt —, új bérházak körül a falak mellett, s a tereken elszórt kopasz karácsonyfák, karácsonyfatemetők, néha megfújja a szél a sok fennakadt ezüstpapírt.)

Miről meséljünk tehát? Talán a régi Budapestről, az öreg 44-es villamosról a Kossuth Lajos utcán, amelyik minden hajnalban ébresztette az embert, s egyszer az égre szaladt? Számok hullottak vissza belőle mindenféle összegyűrt cédulákon, s később fényképek is, sok-sok fénykép, észre sem vettük, hogy ez a villamos mennyi arccal volt tele. Hulltak a képek hajnalban, mikor felébredtek az emberek, s kitárták az ablakokat. — Micsoda vágy a reggeli levegő után ahogy egy város ablakot nyi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 MÁR 12
ÉLET ÉS IRODALOM
Vedres György
1021

Vedres György:

DAPEST
DSCHAU

NG FÜR POLITIK, WIRTSCHAFT UND

Berlin

asamer
litik

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Vedres Márk szavánulvén

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1983 DEC 12

1021

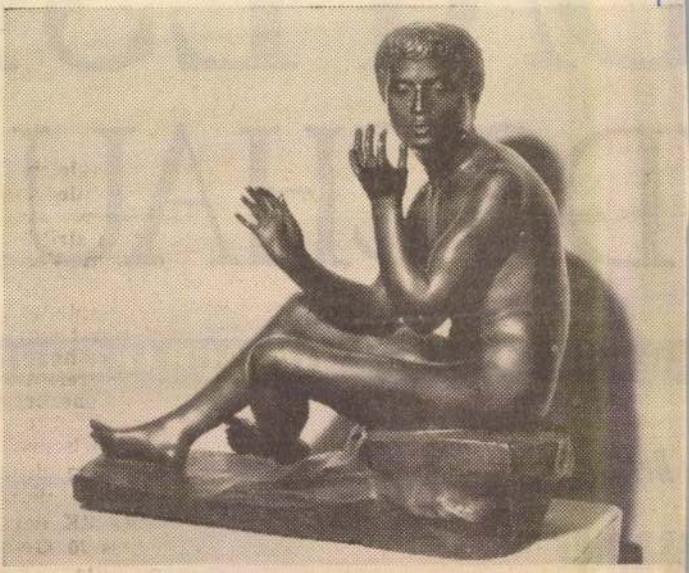

Márk Vedres (1870—1961): Flötenspieler

Museum Kiscell

nach Art

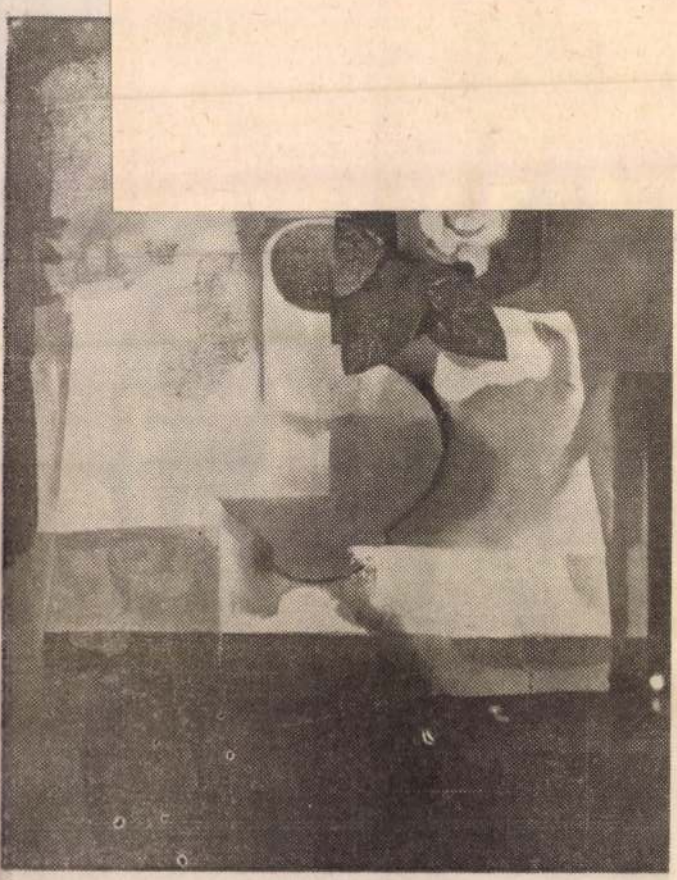

Ernõ Schubert (1903—1960): Vase mit Rosen
Kunst des 20. Jahrhunderts in der Nationalgalerie

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 217-748, 340-726

Márk Vedres

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 JAN 23

1021

Márk Vedres (1907—1961): Menschenpaar
Kunst des 20. Jahrhunderts in der Nationalgalerie

Ára 80 fillér

fo

1974. ápr

Esti Hír

POLITIKAI NAP

HARC A GOLAN-
ENNSÍKON

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 ÁPR — 1

Esti Hírlap

Vedres Márk szobrász-művész

1021

Vedres Márk firenzei szobrait mutatja be a Magyar Nem
zeti Galéria szombaton nyílt kiállítása. Képünkön:
gyűjtemény egyik szép darabja.

(MTI fo

ke
B
eszámolójár
w Gomulka, Walter
e Duan üdvözlő bes

meit« keresni országunk politikai életében. A moszkvai városi pártbizottság titkára elutasította az effajta kísérleteket, s kijelentette, hogy *a múlt nem fog visszatérni. Mindazt, ami akadályozta a haladást, egyszer s mindenkorra elvetették.*

Jegoricsev hozzátette, hogy *egyúttal el kell utasítani a kommunista mozgalom élcsapatának, a Szovjetunió lenini Kommunista Pártjának befeketítését célzó kísérleteket.*

»Sok mindent jobban csinálhattunk volna. Öt évtized sok mindenre megtanított bennünket. Mindamellett az, amit tettünk, lelkesedéssel és büszkeséggel tölt el bennünket« — jelentette ki, s idézte *Maurice Thorezn*ak az SZKP XX. kongresszusán elhangzott szavait: »A történelmi tanulság az, hogy ha a szocializmus útja könnyebbé válik, ezt a szovjet dolgozók önfeláldozásának köszönhetjük majd.«

Jegoricsev a moszkvai pártszervezet nevében javasolta, hogy *a pártban állítsák vissza a főtitkári tisztséget* úgy, ahogyan Lenin idején volt.

...tézkedések ...hatottak ... fejlődésére

...ti Bizottságának beszámolójában a kolhoz-...otkozoti szervek lát-

tok mellett valamennyi vállalat számára határozzák meg a kollektíva komplex szociális fejlesztési tervét is. E tervben számba kell venni a dolgozók társadalmi és személyes érdekeit, a párt programjelszavából kell kiindulni: *»Mindent az ember nevében, mindent az ember számára.«*

Dinmuhamed Kunajev, Kazahsztán Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára, felszólalásában arról beszélt, hogy hét év alatt (1959—1965 között) *Kazahsztán gazdasági potenciálja megkétszereződött. Több mint 1200 nagy iparvállalatot és ipari üzemet építettek fel, helyeztek üzembe.*

Kunajev egyidejűleg hangsúlyozta, hogy ennél lényegesen nagyobb eredményeket is elérhettek volna, ha jobban kihasználják a szocialista rend-

Maserov:

Teljes egészéb a Központi Bizot

Fjodor Gorjacsov, a Novoszibirszk területi pártszervezet vezetője javasolta, hogy növeljék a mezőgazdaság tudományos vezetéséhez szükséges szakemberek képzését. Véleménye szerint több mezőgazdasági szakközépiskolát kellene létesíteni közvetlenül a kolhozokban és a szovhozokban, ahol megvan ehhez az anyagi és technikai bázis. Javasolta továbbá,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

NÉPSZAVA

1966 MÁR 31

MAGYAR SZOBRÁSZAT 1920–1945

1021

A székesfehérvári múzeum kiállítása

A napokban nyílt meg a székesfehérvári Csók István Galériában a XX. század magyar művészetét áttekintő sorozat harmadik kiállítása. Ez a vállalkozás az eddigieknél nagyobb próbára tette a múzeum lelkes, fiatal munkatársait. Elsősorban maga az anyag — több teremnyi kisplasztika — nyújt együttesében kevésbé impozáns látványt a korábbiaknál, ahol bőven szerepeltek festmények és iparművészeti tárgyak is. (Bár ezen többékevésbé segítenek a köztéri szobrokat bemutató, felnagyított fotók, egy sor szép szobrászgrafika és az ügyesen elhelyezett közfalak.) A nagyobb szobrok szállításának nehézségei és a hozzáférhetőség a válogatást is korlátozták. További probléma, hogy a századforduló és a tízes évek után ezúttal már a legközelebbi múlthoz érkeztünk, és a kisebb távlat miatt kevésbé élesen rajzolódnak ki a fő fejlődési vonalak, a hovatartozások, kevésbé független néző és rendező ítélete a személyi vonatkozásoktól. Mindenekfelett pedig mint fő hátrány, ott van a kor, a Horthy-korszak, amelynek elvakult kultúrpolitikája oda vezetett, hogy szellemi életünk kirekesztődött a kultúrák egészséges vérkeringéséből, s ennek folytán eluralkodott a provincializmusnak a legjobbakat is mérgező légköre.

A kiállítás rendezői — mint a katalógus szövegében leszögezik — két vonulatát látják a magyar szobrászat fejlődésének. Az egyik a külső, a köztéri szobroké, közismertebb, de már méreteinél fogva sem lett volna alkalmas a kiállítótermekben való bemutatásra. Így tehát a másikra, a túlnyomórészt műtermekbe szorult belső vonulatra, az amúgy is értékesebbre esett a választás, ezen belül is a legjelentősebb életművek bemutatására. Az elmúlt korszak hagyatékának továbbélését *Vedres Márk* és *Beck Ö. Fülöp* néhány műve jelzi — a naturalista felfogás szívós fennmaradását szemléltető néhány más szobor mellett. A kor plasztikájának gerincét, és így a kiállítását is, két nemzetközi nagyságrendű életmű alkotja, *Medgyessy Ferencé* és *Ferenczy Béniié*. Minden értékes, ami ezután született a magyar szobrászatban, valamiképpen velük kapcsolatos. Ezt szemlélteti két, sajnos, korán elpusztult tehetség, a szocialista *Mészáros László* és *Goldman György* néhány erőteljes alkotása is. *Bokros Birman Dezső* sajátos, expresszív művészetét kiállított szobrai tragikus és humoros oldaláról is bemutatják. Egy-egy mű, vagy kisebb együttes ad továbbá ízelítőt a hivatalos művészet hidegen archaizáló vagy agresszív tendenciáiból, illetőleg azoknak a művészeknek ifjúkori munkáiból, akik már a felszabadulás után jutottak pályájuk csúcsára.

A válogatást és az arányokat illetően több oldalról is érheti bírálat a kiállítást, de ez talán m emeli a rendezők, Ko lovszky Márta és Kov Péter érdemét, hogy mi ezekkel szembenézve, sőkként vállalták a sz nyilvánosság előtt ilyen nagy igényű, kelő munka elvégzés

(hav

vatalánál készitett halotti maszkokat, amelyek rendkivül sikerültek, reprodukálásukról és a szobor alap, vagyis Ady szobor alap javára való terjesztésükről a Vörösmarthy Akadémia gondoskodni fog. És Ferenczy Béni esetében tekintve, hogy meg va n a mü, tévedés, nem maszkról, hanem szoborról van szó.

- Itt a kiállitáson látható Ady halotti maszkon, van-e szignó?

- Semmiféle szignó nincs rajta, Vedres Márk ezt a munkáját nem tekintette szobrászmüvészeti alkotásnak. Amikor Melokkó Miklós szobrászmüvész kérésükre letisztitotta ezt a halotti maszkot, mert a valódit sejtettük benne, akkor szinte négyzet centiméterre átvizsgáltuk. Ady Endre igen sok hajszálát felfedezhettük a gipszben, amely a negativról került át arre a véleményünk szerint első és egyetlen teljes pozitiv példányra. Ezen a maszkon még rajta van Ady Endre nyakának, kulcscsontjának és a nyak körüli bőrének a lenyomata is. Ennek másolatát ajándékozta Hatvani Lajos többetk között Babits Mihálynak, is és Babits köszönő levelére Hatvani Lajos ráirta, a maszk Vedres Márk munkája. Egyébként Ady Endre halotti maszkját Hatvani Lajos rendelte meg Vedres Márktól, ő ajándékozta az első teljes hiteles példányt Csinszkának, és a Petőfi Irodalmi Muzeum gyüjteményébe az Ady család hagyatékából került. Kutatásaim során eljutottam Páczai mesterhez is. Még az év elején azt mondotta nekem, hogy ő egy közismert érmen kivül semmi mást nem készitett Adyval kapcsolatban. Nem sokkal később a Magyar Tudományos Akadémia kézirattárában átnéztem a Hatvani hagyatékot, amelyben egy gipsz arcmásra bukkantam, felismerhetőek Ady Endre vonásai, azonban ez egészen nyilvánvalóan nem maszk, mintázott munka, az a arc elemei a szobor orra, szeme, szája nagyobbak, mint Ady Endre arca volt. A halánték fölött a mintázott haj között világosan olvasható Páczai mester ismert szignója. Az, hogy ez a Tudományos Akadémián őrzött Ady arcmás és a Knerr Albert hagyatékában található most felajánlott állitólagos maszk azonos-e ma még nem tudhatjuk. Néány nappal ezelőtt ismét megkérdeztem Páczai mestert az Ady ábrázolások felől, és most emlékezni vélt arra, hogy ő is készitett halotti maszkot Ady Endréről egyetlen példányban.

- Igazán nagyszerü meglepetés lenne, ha Amerikában másik valóban eredeti hiteles Ady halotti maszk érkezne a Petőfi Irodalmi Muzeumba, Vedres Márk munkája mellé.

102

1977.XII.2.Kossuth 18.3o Gné
Esti Magazin

- Hányan készitettek halotti maszkot Adyról. Egy hónappal ezelőtt még a szakértő is azt válaszolta, volna, hogy egyetlen müvész. Ma már nem mernénk ezt ilyen határozottan állitani. Hallgassák meg a tényeket, amelyek Szatmári Ilona interjujából derülnek ki.

- A harmadik diszteremben Ady hófehér halotti maszkja fekete düsesz-redőkön nyugszik.

- Sokáig kérdéses volt,hogy ki készitette Ady Endre halotti maszkját, utóbb sikerült bebizonyitani, hogy Vedres Márk munkája az, amelyet kiállithattunk, egyébként most először.

- Ez a beszélgetés, amelyet most visszaidéztünk, novemberl8-án a Petőfi Irodalmi Muzeum Ady kiállitásán, Somogyi Ágnessel a müvészetitár vezetőjével készült. Somogyi Ágnes egyébként éveken át kutatta, valójában ki is készitette el a költő hiteles halotti maszkját. Erről készült tanulmánya, amelynek cime Képzőművészet Ady Endre halotti ágyánál, az Irodalmi Muzeum centenáriumra megjelentetett tanulmány kötetében olvasható.Alig egy hétel később, november 27-én meglepő levelet közölt a Magyar Nemzet. Chichagoból irtak, Knerr Albert özvegye, hogy ő őriz egy Ady halotti maszkot, amelyet férje megrendelésére Páczai Pál készitett. Elképzelhető, hogy1919 január 27-én a Liget Szanatórium különszobájában több szobrász is mintát vett a halott költő örök nyugalomba merevedett szép arcáról?

- Azon a napon nagyon sokan megfordultak Ady szobájában, hogy megnézzék a kiteritett halottat. Voltak közöttük szobrászok is, Ezek között Páczai mester neve eddig nem merült fel. A Világ cimü lap egykori hiradása határozottan megirta. A Liget Szanatóriumban még tegnap Vedres Márk szobrász elkészitette a halott maszkját. Nem sokkal később a Pesti Napló is hirt adott az eseményről, mégpedig következőképpen. Vedres Márk és Ferenczy Béni szobrászmüvészek bemutatták az Ady ra-

még nem volt. Feltaláló, egykori állomásfőnök, exportra dolgozó festő, aki naponta hat-hét magyar idillel készült el, mindegyikén gémeskút – nem unatkoztam. Balogh Botond hamar bebizonyította, hogy a többiek sápadt statiszták a panoptikumban, s a fő hely őt illeti meg.

Végzettségét tekintve kertészmérnöknek mondta magát, aki elvált, s az

nek, táncolnak, magyar
mesét hallgatnak, de ezt
mert ki-ki tetszése szerin
vő Ika várának sárkány
győzelmével végződő tö

Elég nagy a földgol
fiatal mégis idejött, ebb
kely községbe, Csernátc
ebben a népművészeti
rend, reggeli ébresztőve

Egy régi kép

Csók István festőművész 1936 nyarán Vedres Márk szobrászművésszel és Ladányi Ilona opera-énekesnővel nyaralás közben

(A Pesti Napló felvétele)

Vedres Márk
MN 1995 július 24. 8.

Budapesti és Pest megyei Igazgatóságának osztályvezetője:

— *Jaskó Márton esete kizárólag orvosi ügy.* Mi megvizsgáltattuk őt az Országos Orvosszakértői Intézetben és *az első fokú orvosi bizottság véleménye szerint* a jelenlegi keresőképtelensége nem hozható összefüggésbe a korábbi üzemi balesetével.

— De hiszen a Fővárosi Munkaügyi Bíróság ugyancsak orvosszakértő véleményére alapozva, már döntött ebben az ügyben, méghozzá Jaskó Márton javára.

— Számunkra nem a bírósági döntés, illetve az igazságügyi orvosszakértő véleménye a mérvadó, *mi az Országos Orvosszakértői Intézet álláspontját vagyunk kötelesek elfogadni.* Ezért mondom, hogy ez az eset kizárólag orvosi ügy.

Dr. Borsányi Gábor, az Országos Orvosszakértői Intézet főigazgatója:

— Tanulmányoztam az intézet első fokú orvosi

jéhez fo
látja en
— *és a*
szemszög
intézett
előbbi m

— Igaz
tánnak, J
tében
van szó.
ban ellát
tézkedem
vül kap
rendkívüli segélyt. Rajta leszünk továbbá, hogy minél előbb másodfokú orvosi bizottság elé kerüljön. *Amennyiben az igazságügyi orvosszakértő és az Országos Orvosszakértői Intézet orvosai között még mindig ellentétesek lennének a vélemények, úgy főigazgatói felülvizsgálatot kérek.*

Jaskó Márton műszerész ügye tehát jó úton van. Nagyon jólesik neki, hogy „fent" megértéssel és emberséggel fogadták panaszát. Mi is reméljük, hogy elkeseredett kérdésére — „mit ér a műszerész, ha beteg?" — hamarosan pozitív választ adhatunk.

Zsidai Pál

Vásárhely

az egyműszakos üzemekbe mennek el. Ezért a Hódikötnek már nem marad más választása: „vidéken" — *Csorváson, Békéssámsonban* — alapított gyáregységeket...

De nemcsak a város változott. Óriási a változás az emberek egyéni életében is. Megmondhatója ennek *Juhász Nagy János*, akinek a kertvárosi új lakótelepen van az otthona. A 43 éves, ereje teljében levő férfi nagyapja még földműves volt, s olyan cséphadaróval csépelte a búzát, mint amilyennel Dózsa seregei harcoltak. Ő viszont elektronikus mér-

dern lakás önmagában is jelképezi, milyen távol kerültek a mai vásárhelyiek azoktól a Szántó Kovács János idejében élt elődöktől, akik még *vertfalú*, apró házacskákban laktak. Csaknem 10 és fél ezer tv-előfizető van már az 54 ezer lakosú Vásárhelyen. 1972 végén 248 millió volt a takarékbetét-állomány, egy év múlva már 282 millió. 1973 elején 1577 magánautó volt a városban, most januárban viszont már 1855.

Egyébként még ez a csaknem kétezer gépkocsi is szinte „elvész" az óriási 473 négyzetkilométeres kiterjedésű városban, hi-

több baromfi, tej, tojás, h
vesebb liszt, tészta, zsír, c
fogy —, de mi mégsem f
okból is ragaszkodunk a
táplálkozáshoz. Miért?

Először is: *„szeretjük a*
ezt azért kell idézőjelbe te
jól, nem okosan szeretjük.
tésporköltnek, a vastagon
vesnek, tőzeléknek, a rizse
házi tésztának nálunk
mély gyökerei vannak. Mi
nehéz, zsíros, laktató, fűs
kedveljük. Ezek mellett a
a kaszinó tojás, a rántott
los vajbab vagy éppen a g
csak afféle bohóságnak t

És nemcsak azzal ván
nem azzal is: *ahogyan, s a*
A hajnali kapkodásban t
egy üres kávé helyettes
reggelit, de a fizikai mu
ideje sem tölti meg szíves
műszak előtt. A munkah
dolgozóknak csupán egyh
igénybe — a még min
nyersanyagnorma meg a k
letlensége nem teszi vonz
kosztot — több százezren
mellett szalonnáznak: bek
hideget.

Így azután *estére tolódú*
ideje, ami nemcsak azért
mert túlontúl sok munkát
nyoknak — műszak után
főzés, mosogatás —, ha

Határidő előtt készül el a
Vállalat szakemberei válla
A könyvgyár teljesítmény

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 APR 18
Vedres Márk szobrász
Népszava művész

Kiállítási kalauz 1021

Vedres Márk firenzei szobrai

Az 1966-os firenzei árvíz, amely az egyetemes emberi kultúra számos értékét rongálta vagy semmisítette meg, paradox módon jó néhány lappangó műtárgy újrafelfedezését is elősegítette. Az árvizet követő helyreállítási munkák során ugyanis egész sor olyan alkotásra találtak rá a kutatók, amelyeket korábban hiába kerestek. Így került elő többek között egy szállítmányozási vállalat raktárából Vedres Márk 1925—34-ben készült, eleddig elveszettnek hitt szoborciklusa is, amelyet most a művész örökösei jóvoltából kiállításon mutat be a *Nemzeti Galéria*.

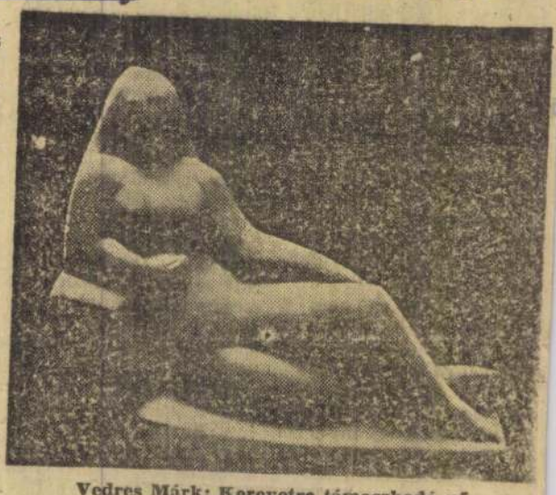

Vedres Márk: Kerevetre támaszkodó nő

Az 1961-ben, 91 éves korában elhunyt mestert általában szobrászatunk klasszicista vonulatának képviselőjeként szoktuk elkönyvelni, ez a kollekció azonban azt bizonyítja, *hogy művészetét a hazai avantgardizmus is elődjének tekintheti.*

Ez a kitűnően képzett és nagytudású szobrász egyformán fogékony volt a múlt értékeinek s a jelen törekvéseinek befogadására, s anélkül, hogy formalizmusba tévedt volna, beolvasztotta művészetébe a régi mesterek örökségét csakúgy, mint kortársai törekvéseit. Mivel az akkori viszonyok miatt nem volt képes itthon érvényesülni, élete zömében külföldön, Olaszországban és Párizsban élt, s onnan küldözgette haza munkáit, amelyek mindegyike forradalmas tettnek számított a provincializmusba süppedt magyar globuszon. „Ha a magyar szobrok között elfog az elkeseredettség, egy reménység vigasztal meg: — Van valakink lent Firenzében mégis. Valaki, aki művész, és tud szobrokat csinálni. És szeretettel és meghittséggel ejtjük ki a mi firenzei vigasztalónk nevét, a Vedres Márkét . . .” — írta Bölöni már 1911-ben.

A most bemutatott ciklus érdekessége, hogy benne Vedres realisztikus, a klasszikus korok plasztikai hagyományain iskolázott formanyelve a kubisták összetettebb stílusára vált át: *nem a formák érzékeny megmintázására, hanem azok leegyszerűsítésére és összefoglalására törekszik.* A szobrok korábbi munkáinál erőteljesebben mutatják a szerkezetet és a térformálás plasztikai eszközeit; a hengeresre formált végtagok és törzsek, a megtört mozdulatok, a felületek puritán simasága az ábrázolt alakok tipikus tulajdonságait tükrözik.

Mindamellett Vedres bár szabadon bánik a formákkal, az organikus kapcsolatok rendjét nem bontja meg: *az emberi alak alapvető sajátosságait az elvont konstrukcióban is tiszteletben tartja.* A köben elgondolt, de többségében csak gipszben megvalósított figurák ilyetén *belül* maradnak az érthetőség, az értelmesség határain, s nem mondanak ellent a művész eredeti céljainak: az ember kifejezésének. Velük nem törik meg, de folytatódik a vedresi életmű, annak ellenére, hogy a művész csakhamar visszatért a valóságközelibb formáláshoz.

Vedres firenzei szobrai a magyar avantgardista szobrászat értékes, de félbehagyott kísérletét jelentik. Egy kiváló művész tapogatódzását a lényeg *korszerű megfogalmazása felé.* A félbehagyás oka elsősorban Vedres egyéniségében keresendő: ő, aki mindig is az élő természetben kereste a megújhodás forrását, nem tudott igazán elmerülni az elvont plasztikai képletekkel való kísérletezésben. Úgy érezte, ezen az úton mesterkélt lesz, amit csinál. Tény azonban, hogy kubista korszakának számos tanulságát megőrizte; nem egynek komoly szerepe lett abban, hogy érett művei sűrítettebben közlik a jelenségeket, s fedezik fel a változásban a törvényszerűt.

Vedres igazi énjét inkább tükrözik hát a kollekciót övező remek tanulmányrajzok, valamint azok a kisplasztikák, amelyek keletkezése megelőzi, illetve követi a firenzei kísérletet. A tárlat rendezői jól tették, hogy az összehasonlítás okáért — még ha vázlatosan is — de ezeknek is helyt adtak.

(tasnádi)

NAPLÓ

FODOR ANDRÁS verses-zenés beszélgetését rendezik meg november 19-én, kedden este 8 órai kezdettel az Angelika sarokasztalnál. A költővel Horváth László klarinétművész beszélget. Közreműködik: Papp János színművész. A sorozatot Szentpál Mónika szerkeszti.

A GÖDÖLLŐI REMSEY JENŐ MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY FELHÍVÁSA. Gödöllő a század első felében európai színvonalú képzőművészeti irányzatnak volt a szülőhelye. Innen sugároztak ki a Körösfői-Kriesch Aladár, Nagy Sándor, Thoroczkai-Wigand Ede, Remsey Jenő és mások által képviselt, az európaival lépést tartó művészeti törekvések. Az elmúlt diktatúra évtizedei ennek még az emlékét is megsemmisítették a köztudatban. Létezik azonban egy mag, melyből a régi hagyományok korszerű változatai kicsírázhatnak. Ennek elősegítésére létesült a Gödöllői Remsey Jenő Művészeti Alapítvány a Városi Önkormányzat támogatásával.
Az Alapítvány kuratóriuma: Habsburg Ottó, az Európa Parlament képviselője, (tiszteletbeli elnök), Roszik Gábor országgyűlési képviselő (elnök), dr. Gémesi György polgármester, Remsey Gábor grafikusművész, Nagy Tamás plébános, kapucinus rendházfőnök és Katona Szabó István író (ügyvezető alelnök). Az adományokat a Postabank Rt. Budapest 219-98636/021-12080 számla javára kérik.

A PÉNTEKEN LISZTNÉL című sorozatban november 22-én, pénteken délután fél 6 órakor a régi Zeneakadémia kamaratermében dr. Medvigy Miklós egyháztörténész tart előadást Szent Cecíliáról. Közreműködik a dr. Bucsi László vezette Liszt-vegyeskar, amely a témához kapcsolódó Liszt- és Bárdos-műveket ad elő.

Holt költők társaságában

Maszkok

Ősidőben mindenki többet foglalkozik az elmúlás gondolatával, mint más évszakokban. Tanúsítja ezt a közhelyet a világirodalom számos műve, személyes élményeimben pedig (az irodalommal, a világirodalommal is rokonságot tartó) különös kép és különös érzés, amely kizárólag novemberben bukkan föl a maga borzongató-vonzó kettősségével. Máskor sohasem. Megyek a budapesti *Petőfi Irodalmi Múzeum* folyosóján, a kiállítótermeken túl, az irodák felé, s az egyik üveges szekrény megálljt parancsol. Halotti maszkok vannak benne. *Babits* és *Ady*, *Móricz* és *Kassák* arcmása, a haláluk utáni, meggyötört és fenséges nyugalom jegyeivel. Félek is tőlük, kíváncsi is vagyok rájuk. Jelenvalónak érzem őket (Babits maszkjában szempillaszálak élnek tovább gipszöntvényen és halálon, Móriczéban bajuszmaradványok) és idegennek. Jelenvalóságuk kétségeket kelt bennem: hogy merészelek én, senki kis halandó a halhatatlanokhoz ily' bizalmas közelségbe kerülni? Idegenségük viszont arra sarkall, ismerkedjek velük, ha már életművükkel ismeretséget kötöttem egyszer.

Kiállítás

A halotti maszk mint múzeumi tárgy, mint kiállítási darab nem csak az én ambivalens érdeklődésemet kelti föl, teremőrök és muzeológusok mondják, a maszkok mellett, ha közszemlére teszik őket, mindig tovább időznek a látogatók, gyermekek és felnőttek, fiatalok és öregek, mint egyebütt. Mint például a „közönséges" szobrok előtt. Éppen ezért azt tervezik a *Petőfi Irodalmi Múzeum*ban, hogy '92–93-ban tárlaton mutatják be a nagyközönségnek a nagyjainkról készült maszkokat. Nem csak az írókét, a költőkét, a más múzeumokban föllelhető többi maszkot is. Művészekét, tudósokét, közéleti személyiségekét.

Kovács Ida muzeológus, a *Petőfi Irodalmi Múzeum* művészeti tárának megbízott vezetője kalauzol a holt költők társaságában.

– A XVIII. század végén, a XIX. század elején jött divatba a maszk-készítés – mondja. – Az ifjú *Goethé*ről készült maszkot még ma is sokszorosítják és árulják – múzeumunk tulajdonában is van egy példány –, szép tárgynak, esztétikus lakásdísznek tekintették egykor. Érdekes, hogy Goethéről idős korában is készült maszk. 1807-ben egy bizonyos *Weber* nevű szobrász vett gipszmintát Goethéről, ezt is őrzi múzeumunk. Ám arról, hogy halálakor készült volna róla maszk, nincs tudomásunk. A XIX. század elejéről való *Kazinczy* Ferenc maszkja, nem tudjuk eldönteni, vajon az élő Kazinczyt örökíti-e meg, vagy a holtat.

– *Soha nem hallottam emlegetni ezt a Kazinczy-relikviát!*

– Nem emlegetik, mert nem túl ismert, és nem is olyan megrendítően szép, mint Ady Endre maszkja. A Kazinczy-maszkot patinázták, azaz bronzszínűre festették, így került hozzánk. Magyarországon az első közismert halotti maszk Adyé, melyet *Vedres* Márk készített a költőről. Az összes „*nyugatosnak*" volt a lakásán Ady-maszk. Föltehetőleg szakrális, kegyeleti jelentősége volt, de esztétikai értéke miatt is őrizhették.

Szobrász vagy mester?

– A nagy költőről a nagy szobrász készít maszkot általában, vagy megtehetik ezt a kegyeleti gesztust a mesteremberek is?

– Ez is, az is előfordul. *Jókai* Mórról *Róna* József készített maszkot, miután fölravatalozták. Móricz Zsigmondról *Medgyessy*, Babits Mihályról – és Kodályról is – *Pátzay* Pál, *Kassák* Lajosról *Vilt* Tibor. Különösen szép öntvény ez, az író özvegyének az ajándéka. *Heltai* Jenőnek a halálon túl is derűs vonásait *Somogyi* József örökítette meg. *Németh* László halotti maszkjáról ellenben csak azt tudjuk, hogy az öntést *Borsos* Miklós irányította. Az író Judit nevű lánya adta oda a múzeumnak.

– Nem emlékeztet Németh László fényképekről, grafikákról ismert vonásaira. Szabad-e, kell-e őriznie a múzeumnak a közismert képtől drámaian eltérő arcmásokat? Egyáltalán: az irodalmi múzeum feladata az írói maszkok gyűjtése, gondozása és őrzése?

– Az a feladatunk, hogy az írói relikviákat gyűjtsük. A maszk klasszikus gyűjtési darab, ugyanis egyszerre relikvia, szobor és kultikus tárgy. Itt kell megjegyeznem, előfordult, hogy a maszk alapján formáztak egyik-másik írónkról, költőnkről szobrot. *Ferenczy* Béni például 1919-ben Ady halotti maszkja alapján készítette el Ady-szobrát. (Ez is a múzeum tulajdonában van.) *Bokros Birman* Dezső 1924-ben ugyanezt cselekedte. De *Melocco* Miklós, ki az Ady-maszkot rendbe hozta – ezenközben kiderítette, hogy a tulajdonunkban levő maszk a legértékesebb, azaz a legelső öntvény – *Ifjú szívekben élek* című kompozíciójánál használta fel azt.

– A szép és ifjú Goethét örökifjú halhatatlannak örökítette meg valaki. A mi költőinket, íróinkat, jeles művészeinket vajon miért nem öntötték-öntik gipszbe, míg fiatalok?

– Vannak fiatalkori, úgynevezett élő maszkjaink is. *Vas* Istvánt 1949-ben mintázta meg a felesége, *Szántó* Piroska. *Weöres* Sándorról 1932-ben vagy 33-ban készített maszkot *Buza* Barna. Szokás volt régebben az is, hogy az írók, költők *kezéről* vettek gipszmintát, és ezeknek a másolatai terjedtek el a tisztelők között.

Klasszicista divat

– Mi bizonyosat tud ma a művészettörténet és általában a tudomány a maszk-készítésről?

– Nem sokat. Föltehető, hogy kultikus jelentősége is van a maszkkészítésnek, föltehető, hogy a klasszicizmus hozta „divatba", az antik szobrokat kívánták velük visszaidézni. Ha 1992-ben vagy 93-ban csakugyan sikerül megvalósítani a maszk-kiállítási tervünket, az előkészületek során bizonyára sokkal többet tudunk majd meg a maszkokról. Holtakéról, élőkéről egyaránt.

Lőcsei Gabriella

A RÁDIÓ MELLETT

Setétben ólálkodók

Ha képesek vagyunk felülemelkedni hétköznapi gondjainkon, be kell

ből, hogyan gazdagodnak néhányan

A Nagyvilág Új-Európa száma

Josef *Lutz*, egy megbukott közép-kelet-európai kommunista párt

járt; az állam ugyanis felmentette az

Ma temetik Makai Pétert

Az Operaház igazgatósága tudatja, hogy *Makai* Péter érdemes művészt, rendezőt, díszlet- és jelmeztervezőt, a dalszínház vezető díszlettervezőjét ma délután fél há-

ménynek aligha tulajdoníthatunk a szükségesnél nagyobb jelentőséget, ám az tagadhatatlan, hogy a művész, aki Európa több dalszínházában is si-

kerrel működött munkáiban szoro-

számukra, nemcsak terjedelme, hanem szelleme miatt is: 1922-ben megindult Pécsett a Minerva. Az új tudományos orientáció első programja is erről az oldalról jött, Zolnai Béla 1925-ös szegedi székfoglalója, amely a Minerva következő évfolyamában jelent meg «Magyarcélú filológia» címen.

A külső szorítás nyomása alatt és az egész Európában érezhető szellemi mozgékonyság hatására elérkezett az ideje, hogy az 1924-es titkári jelentés optimizmusát megpróbálják tartalommal megtölteni, most már a Trianon diktálta szellemben kialakuló, de lassanként rugalmasabbá váló és tettekre is hajlamos hivatalos művelődéspolitika támogatásával, illetve követelésére. Zolnai tanulmánya még egyetlen járható út lehetőségét sem zárja el. Jelentősége emellett abban áll, hogy egyáltalán felveti a magyarcélú filológia követelményét, de nem mint nacionalista követelményt, hanem mint az új történelmi helyzet által parancsolt, rég aktuális szembenézést hazai feladatainkkal és célkitűzéseinkkel. A beolvadás vagy elszigetelődés már jól ismert alternatíváival leszámolva felveti, hogy kell valami, ami sajátosan magyar jelleget ad egész filológiánknak, az ókortól a jelenkorig. Ez azonban nála csak részben jelenti a speciális hazai témákkal, mint a humanista latin írókkal és a bizánci forrásokkal, a hazai németség kultúrájával vagy a magyar kultúrát ért külföldi hatásokkal való foglalkozást. Van egy másik, nem kevésbé fontos feladata is a magyar filológiának: szemmeltartani minden európai jelenséget, a kívülről néző friss és elfogulatlan szemével nézve mérlegelni, mi és hogyan értékelhető belőlük, és — ami a nem-modern filológiákat illeti — a múlthoz, az egyetemes európai múlthoz való viszonyunkat újrafogalmazni mai problémáink tükrében. Ebben a programban tehát a magyar filológia mondhatnánk *per definitionem* rá váró speciális feladatai mellett világosan kijelölt szerep jut egy másiknak is: hogy segítségével bekapcsolódhassunk egy egyetemes európai szellemi élet vérkeringésébe, közös hagyományaink ápolásával, aminek során adhatunk és kaphatunk egyaránt, s ettől a termékeny kölcsönhatástól nemcsak a magyar szellemi élet lesz gazdagabb, hanem alkotó hozzájárulását jelentheti az emberi műveltség egészéhez is.

Ezen a történelmi ponton azonban a filológiánkban — ezúttal teljesebb értelmében használva a szót — születésétől meglevő kettős lehetőségek: magyarság és európaiság, nemzeti és nemzetközi célok, múlt-őrzés és jelenépítés, hirtelen mind élesebben polarizálódtak. Egyik oldal sem tagadta meg soha a kettősség másik oldalának létjogosultságát, a lényeges és gyakorlati következményeiben döntő azonban a hangsúly volt. Az egyik oldalon a mind agresszívabbá váló hivatalos nacionalizmus soviniszta művelődéspolitikája a nemzetit, magyart hangsúlyozta, és egy tudományszak jogosultságát elsősorban abban látta, hogy alkalmas a revízió politikai céljainak igazolására és támogatására. Ennek az iránynak első hivatalos programja az ókortudományra vonatkozólag Alföldi Andrástól jelent meg 1926-ban a Budapesti Szemlében.[59] Már itt kitűnt azonban, hogy az ókortudomány — amennyiben az marad, tehát *ókorral* foglalkozik és *tudomány* — soha nem állhat teljesen a nacionalizmus oldalára, mert a hagyaték, amelyet őriz és gondoz, közös tulajdona az európai kultúrának. Alföldit tudományos látóköre is efelé vezette: az ő magyarcélú régészete soha nem feledkezett meg egyetemes ókortörténeti perspektíváiról, ezeket szem előtt tartva követelte a hazai föld leletanyagának intenzív,

[59] A honfoglalás előtti Magyarország kutatásának mai helyzete. Budapesti Szemle 203 (1926) 344–364. Első kritikája: *Kerényi K.*: EPhK 56 (1932) 10.

tervszerű és nemzetközi szintű feldolgozását, ennek minden eszközére kiterjesztve figyelmét: a szakkönyvtárak létesítésére, hogy lépést tarthassunk a külföldi kutatások eredményeivel; az egyetemi tanárok érdeklődésének szükségszerű egyoldalúságából vagy korlátozottságából adódó partikularizmus megszüntetésére a régészetben; a világnyelven való publikálás szükségességére, ami «egyúttal megszünteti azt a belterjes és provinciális ízű dolgozási módot, amely nyelvünk elszigetelt voltánál fogva erősen meggyökeresedett nálunk.» Ugyanakkor azonban hangsúlyozta, hogy ezt a kutatást a magyar kultúrfölény és az elcsatolt területekhez való történelmi jogunk bizonyításának szolgálatába kell állítanunk, ezért — hazai munkássága alatt soha fel nem oldott ellentmondással — az ókorkutatásnak ezt az egyetemes szemszögből nézett, de magyarcélúnak mondott részét szembeállította az egyetemes ókortörténeti kutatással, amelynek eredményei helyett a középiskolában is a magyar föld ókori történetének és régészetének a tanítását javasolta. «Sokkal előbbrevaló dolog ez — írja — Hammurabi törvényeinél, Asszurbanipal és Tutankamen viselt dolgainál . . .» Az ilyesmikből ekkori koncepciója szerint «elég, ha csak nagyjából közvetítjük fiainknak a külföld munkásságából leszűrt eredményeket.»

Recrudescunt vulnera . . . Az ókortudomány nacionalista művelésének ez a legkövetkezetesebb, legmesszebb menő programja volt. A következő két évtizedben nem került ki a magyar egyetemekről olyan kutató, akinek az antik görög vagy római tárgyi kultúráról önálló mondanivalója lett volna, a klasszikus ókori művészetek nagy hagyományai szinte teljesen kiiktatódtak a hazai kutatásból; ami egyáltalán történt, az 1920 előtt végzett generációk műve volt. A kapcsolat-keresés az egykorú magyar szellemi élettel ezen az oldalon elfordulást jelentett az ókortól mint közös európai hagyománytól, sőt szinte szembefordulást vele. De minthogy a tárgy az ókor maradt, mégpedig legegyetemesebb keretei között, a magyar föld régészetének tanszékévé átszervezett budapesti régészeti tanszéken folyó munka, színvonalával és a valóban csak itt elvégezhető feladatok vállalásával, rövidesen nemzetközi jelentőségű lett; Alföldi, látókörének folytonos tágulása révén, magyar-központúságot hirdetve ugyan, a harmincas évek elejére lassanként egyetemes témák felé is fordult, elsősorban személyes kutatásaiban, a Vergilius-interpretációtól a római császárság szertartásainak, jelvényeinek és viseletének politikai-vallásos szimbolikájáig vagy az eurázsiai lovasnépek vallásos világképének vizsgálatáig, majd kétarcú tudományos pozíciója mindkét oldalának polarizálódásával, egyfelől tanítványait mind szigorúbban a magyar földdel kapcsolatos témákra és a dáko-római kontinuitás kérdésében a román kutatókkal folytatott meddő viták folytatására szorította, maga emögött és mindinkább emellett a harmincas évek közepe után egyre intenzívebben kezdett, ma már félreérthetetlen hangsúllyal, azzal a kérdéssel foglalkozni, milyen szerepe volt a pogányság mellett kitartó római nemességnek a kereszténységgel szemben az antik vallás és kultúra értékeinek fenntartásában.[60] Így történhetett, hogy Alföldi és tanítványainak egy része a harmincas évek elején együtt haladhatott az ókortudomány nem-soviniszta ágával. Mindenesetre soha nem vetette fel azt, hogy a hazai föld ókori régészetének rovására a honfoglalás utáni korok régészetét kell tanulmányozni.

[60] Két ebben a korszakban írt nagy monográfiája: Isis-szertartások Rómában a negyedik század keresztény császárai alatt. 1937, és A kontorniát-érmek. A rómavárosi pogány nagyurak félreismert propagandaeszköze a keresztény császárok ellen. 1943.

Több mint tízezer szocialista brigád

A munkaverseny-mozgalom eredményeit értékelték

A MÉM vezetőinek vasárnapi értekezletén, amelyen *dr. Dimény Imre* miniszter vezetésével és az ágazati szakszervezetek képviselőinek részvételével a vállalati szocialista munkaverseny-mozgalom tavalyi eredményeit vitatták meg, megállapították: *a versenymozgalomban több mint tízezer szocialista brigád vett részt.* Közülük egyre több felel meg a vállalat, valamint a szakma kiváló brigádja cím elnyeréséhez szükséges feltételeknek.

A minisztérium vezetőinek értekezlete — egyetértésben az ágazati szakszervezetekkel — *74 vállalatnak, állami gazdaságnak, intézetnek ítélte* oda a *„kiváló vállalat"* vagy *„intézet"* kitüntetést, amelyet a május 1-i ünnepségek keretében adnak át.

Megemlékezés a koncentrációs táborok felszabadulásáról

A náci koncentrációs táborok felszabadulásának 29. évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt koszorúzási ünnepséget rendeztek Budapesten, a II. kerületi Gyorskocsi utcában. A volt Gestapo-fogház falán levő emléktáblánál a Magyar Partizán Szövetség és a Nácizmus Üldözöttei Bizottságának nevében helyeztek el koszorút. Az egykori foglyok kegyelettel adóztak a fogházból a náci koncentrációs táborokba elhurcolt és ott meggyilkolt bajtársaik emlékének.

Délután műsoros emlékünnepséget rendeztek a KPVDSZ Jókai utcai épületének színháztermében. Az ünnepi eseményen jelen volt *Uszta Gyula*, a Magyar Partizán Szövetség főtitkára és *dr. Seifert Géza*, a Magyar Izraeliták Országos Képviseletének elnöke is. A résztvevőket a Magyar Partizán Szövetség és a Nácizmus Üldözöttei Bizottsága nevében *Gáti Ödön*, a NÜB elnöke köszöntötte, majd az egybegyűltek egyperces néma felállással adóztak a koncentrációs táborokba hurcolt és ott elpusztult több százezer magyar mártír emlékének.

Az ünnepségen *November László*, a Nácizmus Üldözöttei Bizottságának alelnöke mondott beszédet. Az ünnepség második részében ismert fővárosi művészek adtak nagy sikerű műsort.

Készül Budakeszi monográfiája

Dr. Borus László történész vezetésével a művelődési ház égisze alatt működő honismereti szakkör tagjai immár negyedik hónapja dolgoznak Budakeszi nagyközség monográfiáján. A szakkör lelkes tagjai *széles körű kutatómunkát folytatnak*, hogy összegyűjtsék a régmúlt korok fellelhető írásos és egyéb emlékeit. Sok, a monográfiához felhasználható anyagot találtak a község idős lakóinál, *padlásokon, ládafiában* meg az iratok között. Az amatőr kutatók sok utalást találtak a község múltjára vonatkozóan, az Országos Levéltárban, de még a veszprémi egyházi levéltárban is. A szentendrei múzeumban tárgyi emlékekre bukkantak. A lassan-lassan összeálló anyag gazdag képmelléklettel előreláthatóan a felszabadulás harmincadik évfordulójára kerül kiadásra.

Nyolcezer exportra

Az Ikarus Karosszéria- és Járműgyárban ebben az esztendőben 8500 autóbuszt gyártanak, ebből kereken 8000 kerül exportra. Képünkön a gyár szerelőcsarnokában a Csepel Autógyárból a saját lábukon ideérkező padlóvázakra már ráépítették a karosszériát a rövidesen hosszú útra induló autóbuszokra.

ljják
s és jó rendelkezések

t megyei tapasztalatok
litikai intézkedések eddigi hatásáról

— *Vállalják-e sokan a második, harmadik gyermeket is?*

— Minden bizonnyal többen, mint azelőtt. S erre nagy a szükség, mert íme — mutatja feljegyzéseit — a városban 7972 család él, és 31 százalékuk gyermektelen. Egy gyermeke van 42,2 százaléknak, három 2,7, négy vagy annál több csupán 1,3 százaléknak. A járásban *még gyengébb* a helyzet.

— *Aminek nyilván az az*

kérdésén múlt a gyermek születése. Ma is sok fiatal házaspár él szüleinél vagy albérletben, és a maguk elé tűzött cél: *előbb saját lakás*, akármilyen kicsi — és csak azután a *kicsi*.

Az AB-bizottság elnöke

Csak két percet beszélhettünk dr. Bucsek Tibor főorvossal, a váci AB-bizottság elnökével, miután ottjártunkkor ppen együtt ült a bizottság.

– Január elsejétől március zepéig kétszázan fordultak zzánk. — mondotta. — A ndelkezések szigorú betar-ával *tiznél kevesebb kérelt utasítottunk el.* Közülük yetlen egy fellebbezett a gyei bizottsághoz, amely haozatunkat helybenhagyta. rman azért fellebbeztek, rt a maximális ezer forint rházi költség megfizetésére teleztük őket. Egyikük felbezésének részben helytad-. Legszebb eredményünk, gy négy fiatalasszonyt megző beszélgetéssel sikerült atározása megmásítására nunk.

A városi-járási főorvos

– Nálunk az év eleje óta zázalékkal csökkent a tergmegszakítások és 20 lékkal nőtt a terhességet ő asszonyok száma — velünk dr. Dikó István drén. — Az AB-bizottig *három elutasító ha*t hozott, és két érinbbezett, de a megyei bizottság az elsőfokú határozatot, indokainál fogva, helybenhagyta. Feltétlenül említésre méltónak tartom, hogy ezidén mostanáig egyetlen lány sem fordult az AB-bizottsághoz.

— *Mi a tapasztalatai alapján kialakult véleménye a családvédelmi intézkedésekről?*

— Az eddig kiadott rendelkezések *nemcsak szükségesek, de jók is.* Még tovább kellene menni azonban. Például *a csecsemőholmik árát kellene leszállítani.* A gyermeknevelési segély új rendszere kétségkívül jó. Csaknogy *nagyon sok asszony nem szívesen marad távol három évet a munkahelyétől.* Viszont csak az mehet korábban dolgozni, aki bölcsődében tudja elhelyezni gyermekét, és a hely túl kevés. Szentendrén most sajátít ki a városi tanács bölcsőde céljára egy épületet. A megyei tanács segítségével jövőre másik bölcsőde építése is megkezdődik, 45 fő számára. Budakalászon van üzemi, de *szükség lenne községi bölcsődére*, Pomázon pedig a bölcsőde *bővítésére*, és Csobánkán is kellene egy kisebb. Egyik községi tanács sem képes saját erejéből megoldani a problémát.

Hozzáfűzhetjük a főorvos aggályaihoz, hogy a bölcsőde- és óvodahiány ismeretes az illetékesek előtt. Bizonyára minden lehetőt megtesznek, hogy a közeljövőben születő gyermekek szülei *mennél kevesebb gonddal nevelhessék kicsinyeiket.* Megjegyezzük még: nincsenek ugyan számszerű pontos adataink a megye többi városából és járásából, de jó értesülésünk szerint *a népesedéspolitikai intézkedések hatása egész Pest megyében mindenütt a váci és szentendrei példához hasonlatos.*

Szokoly Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PEST M H
1974 APR - 8

Vedres Márk szobrára – munkák,

Szentendre – Óbuda – Gödöllő

Tavaszi változatok a tárlatokon

Bakallár József: Alvó gyerekek.

A tárlatok tavaszi seregszemléje más-más irányból közelíti az erkölcsi és esztétikai értékrend magaslatait, de a cél megegyező; állandóságra, időtlenségre törekszik. A *Szépművészeti Múzeum* klasszikus mértéket vonultat fel

Hét évszázad vízfestményei

című összeállításban, számunkra ebből több tanulság is akad. Újra megcsodálhatjuk a grafikai tár páratlan gazdagságát, *Poussin, Rembrandt, Delacroix. Millet, Manet, Picasso* remekműveit, de emellett olyan kuriózumokat is felfedezünk, mint *Thomas Ender Gödöllőről készült vízfestményét,* mely a bécsi udvar gyűjteményéből került hozzánk. A nagy meglepetés *Messer Ulisse Severino Da Cingoli,* az eddig majdnem teljesen ismeretlen mester, a XVI. századból, akinek két *Cézanne-előzményeket* tartalmazó műve a tárlat központi élménye. Arra utal, hogy a művészettörténelem múltja még számtalan minőségi forrást jelölhet meg, mely az egész folyamatot más megvilágításba helyezi. Ilyen nagy döbbenet volt annak idején *Piero Della Francesca* igazi felfedezése, ehhez hasonló újdonság *Cingoli* árnyalt érzékenységgel munkált lapjai, melyek a *Gáthy*-gyűjteményből kerültek a Szépművészeti Múzeum tulajdonába, magánotthon kereteit elhagyva váltak közkincscsé.

A *Nemzeti Galéria* is hasonló örömben részesíti látogatóit.

Vedres Márk

eddig ismeretlen szobrait mutatja be, melyeket *Firenzében* mintázott 1925—1934 között. E kincsre véletlenül találtak rá az emlékezetes firenzei árvíz után, 1966-ban, bizonyságul, hogy minden rosszban akad valami jó. Értékek vesztek, de, ha az áradás elmarad, talán sohasem bukkannak e gipszvázlatokra, melyek *Giorgo Vedres,* a nagy szobrász fia segítségével jutottak haza, s most *László Péter* gondos restaurálása után kerülhettek a közönség elé.

Klasszikus nyugalom, derű, fanyar méltóság jellemzi e konstruktív tömörségű alkotásokat, melyek a mozgások szépséggé bővülő kapcsolatait tárják fel, s tájuk az emberi test kifogyhatatlan forrásvidéke. A női aktok bő mozdulatváltozatait rangos rajzok kísérik. Mindez a katalógus íróját, a kiállítás rendezőjét is dicséri, *Csap Erzsébetet,* aki *Kassák Lajos* korabeli méltatását is a szobrok hátterének invitálja, hogy Vedres Márk művészi fejlődésének szerves folyamatát hiánytalanul érzékelhessük.

Czinder Antal

a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében mutatkozik be szobrokkal, érmekkel. Erőssége a jellemábrázolás, szívesen érzékeltet groteszk mozzanatokat, de ahol emberileg is meghatódik, ott ér el művészi magaslatot is, pl.: *Nagy Balogh emlékére.* Kiemelkedik érmei közül *Egy kis rigó emlékére* mintázott bronza és *Krúdy-sorozata.*

Keleti Éva

színészfotói az *Ernst Múzeumban* láthatók. A színház belső drámáját figyeli akkor is, ha próbáron, na otthoni környezetben kapja lencsevégre modelljeit. Jelentős munkát azok, ahol az ötletet elmélyülés követi, ahol nemcsak szerepet, hanem a színész sajátos egyéniségét is megleshetjük a fotóművészet segítségével. Ezért ragad meg *Darvas Iván, Törőcsik Mari, Jobba Gabi* láttatása, mert a mű és az interpretáló közös drámáját keresi.

Érdekes a különböző *rendezőkről* készített sorozata, ahol a kérő, követelő, sürgető „kéztekintet" utal nemcsak a darab szituációjára, hanem *Marton Endre* epikus, *Kazimir Károly* apologetikus, *Major Tamás* drámai személyiségére.

A *Stúdió Galériában* a vendégkönyv most telített *Pest megyei bejegyzésekkel,* amely nem csoda, hiszen a *szentendrei*

Bálint Ildikó

grafikusművész alkotásait mutatták be. Ő is igazolja *Euklidész* megállapítását: „A geometriához nem vezet királyi út". Igazolja, de színes vonalvezetéssel, mértani harmóniákban mégis emberi rendet talál és összegez.

Hengerről elszabadult körszeletek feszültségében, lépcsőt jelző formacsoportokban képnyelven szól hozzánk, megszólítja és rendezett vonalakkal feloldja a magányt. Törekvései tiszták, megoldásai következetesek; nyitott előtte a pálya, hiszen fiatal és tehetséges.

Budán, a III. kerületben az öt éve megnyílt

Mini Goli Galéria

egyik érdekessége, hogy a Goldberger gyár üzemi környezetében, a *munkásműveltséget* szorgalmazza. Az eddigi huszonhat kiállító közül számtalan *Pest megyéből* verbuválódik. Szervezője, *Szánthó Imre* grafikus is szentendrei, a kiállítók jó része szintén, *Miklosovits László* kivételével, aki *Albertirsán* működik, s hamarosan ott is nyílik meg újabb tárlata.

A Mini Goli Galéria jubileumi tárlatán a képzőművészet mozgékony műfaja, a képírás tréfái; krokik, viccrajzok, plakátok szerepelnek. E grafikai újságírás szellemesen irónikus lapokat tartalmaz, a jubileumi tárlat a szentendreiek közül *Perrey Perron Fedor, Apáti Abkarovics Béla, Szamosi Soós Vilmos, Szánthó Imre, Martos Katalin, Gavrilovits Sándor, Milosovits László* munkáit tartalmazza többek között. Tevékenységük figyelmet érdemel, hiszen szinte észrevétlen jutottak el Óbudára, s remélhetően állandó szellemi, képtréning során elérik rajzi publicisztikájukkal az „írói" szintet.

Pest megyei alkotók az erzsébeti múzeumban

A hajdani *Erzsébet, Soroksár,* a főváros mai XX. kerülete és Pest megyénk számtalan ponton találkozik a képzőművészet le nem zárt határai között. A tavaszi tárlatok egész sora ezt bizonyítja, a mostani XI. is. Tény, hogy a korán elhunyt *Gaál Imre,* aki *Kiskunlacházán* született, ott élt és dolgozott olyan intenzitással, hogy emlékkiállítása nem várhat sokáig a szervezőkre. Erzsébeti festő volt egyúttal, két tájat kapcsolt egybe művészete. Olyannyira, hogy *Rátkay Endre* Gaál-siratóján kivehető a felirat: *Erzsébet—Lacháza 42 km.* A mai festőnemzedék tagjai közül *Bartl József* Szentendre—Soroksár térségét váltogatja trombitás csendéleteivel és a két helység sajátos utcasoraival, de kettős „állampolgár" *Ledniczky Gyula* is, aki a ráckevei *Angyali-sziget* akvarellistája, *Bakallár József,* aki a *Kis-Duna festője,* a Molnár-szigettől, Szigethalomig és Kiskunlacházáig. Szerves kapcsolatot fémjelez, hogy a munkáskerület művészei közül *Bodnár Ede ráckevei templomával* szerepel a tárlaton, *Bacsó Márta Szobról* készített izgalmas ritmusú pasztellt, s az is köztudott, hogy a nagyon tehetséges, fiatal *Pánti Imre* első korszaka *Taksonyhoz* kapcsolódik.

A XX. kerület tavaszi tár[la]taival az évszakok és a tá[j] dalom megújulására ut[a]szépen zsendülnek zöl[d] fűzfabokrok, de nemcs[ak] almafák virágzanak, [...] rohamosan épülnek a[z] harmóniateremtő lend[ület] A mostani kiállítás nem [...] sok közül, a szellemi e[rő] megsokszorozódását jel[zi] nen indult útjára *Kiss Gyula,* de fogadja a M[ű]érkezett *Tóth Men[yhért]* aki képzőművészeti [...] utóbbi korszakának egy[ik] mentáris meglepetése.

Jelentős *Bakallár Józ[sef]* lődése, aki nádaske[rek] emeli fel költészetté [...] vizet, ugyanolyan [...] mint *Bartl József* ha[la] előrehaladása, aki mo[st] sorban szobabelsőbe [...] babákkal, virágokkal [...] zett. Általános az a jó [...] hogy mindenki azzal [...] az „erzsébeti műhely[i]" eszméjét; lépni, lépn[ie]dóan előre a képes [...] határozott szintjé[n] tényleges jóakar[at] feszítésnek kös[...]

T. Lándori Angéla robusztus bolgár halásszal érvel, Tiszaparttal, *Darabont Tamás* az idő fontos töredékeit képes felmutatni foszlányosan drámai felületeiben és számottevő *Czétényi Vilmos* fejlődése, aki *Misztótfalusi Kis Miklósról* festett érzékeny belső képmást.

A szoboranyag erőssége *Rácz Edit.* Élményei hitelesek, megoldásai költőien nagyvonalúak. Ötletes és mély, komoly és gyöngéd egyszerre az *Évszakok* éremsorozatában, mely ízlését és természeti ihletettségét dicséri.

Ledniczky Gyula, Tóth Valéria, Pantl Mihály művei is utalnak az itteni képzőművészeti élet sokoldalúságára, mely témában, minőségi skála teljességében, műfajokban, vezető mesterekben és erős utánpótlásban jelentkezik. Egyben mindez sürgeti Pest megye és a XX. kerület között jelentős kiállítások cseréjét is, melyre az utóbbi időben példa is akadt: *Ráckevén Bakallár József festményeit, a soroksári Kis-Duna Galériában Ilosvai Varga István életművét* mutatták be lelkes, értő közönség előtt.

Losonci Miklós

rafikus feldolgozását illetően. Különösen áll ez a szobrászok életművére. A törlesztésben komoly érdemeket szerzett Heitler László. Előbb *Beck Ö. Fülöp* pályaképét rajzolta meg rokonszenves szakértelemmel, lelkiismeretes alapossággal. A fehér foltok felszámolásának újabb dokumentuma, a kellően nem méltányolt *Vedres Márk* művészetének feldolgozása, értékelése, beillesztése a magyar szobrászművészet összképébe.

Alapos, széleskörű önálló kutatómunka eredménye e kis kötet. Szerkezetében, írói stílusában világos, tiszta, átlátható. Egyszerre szolgálja a kutató szakember érdeklődését és a műveltsége határait bővíteni szándékozó műértő kíváncsiságát. Olyan képet formál — az életrajz vázlatába ágyazott idézetek, levélrészletek, beszélgetések és nem utoljára, értő műelemzések segítségével —, amely teljes bizonysággal jelöli ki Vedres Márk helyét.

Műveinek nagy részét kisplasztikában megfogalmazó szobrászunk útja a századforduló évtizedeiben indult. Ungváron született, s Nagybánya, München, a párizsi Julien Akadémia, majd Firenze képezi az út fő megállóit. Útkeresésében a klasszikus hagyományok, a munkáit korrigáló *Rodin* mintázásmódja, a kubista formaépítés egyaránt szerepet játszott. Olyan tehetség, aki miként Beck Ö. Fülöp — megújítója lehetne az eklektikus emlékműszobrászat terhét viselő magyar plasztikának. A körülmények összjátéka ezúttal is akadályt tornyozott egy, harcos erényeket nem bíró művész útjába. *„Hatása csekély volt, annak legfőbb oka a századelő társadalmi és művészeti viszonyaiban található"* — írja a szerző. Progresszív szándékát ugyan jelzi társulása a *Nyolcak* kiállításaihoz, vezető szerepe a Tanácsköztársaság idején, de második firenzei tartózkodásának évei alatt oly messze került, hogy kapcsolata honi művészetünkkel szinte teljesen megszakadt.

Akkor tesz kísérletet a kubizmus módszereinek alkalmazására, *„Elsősorban az alkotás logikai elemeit juttatta előtérbe." „A fanyar szépségű szobrokat termő második firenzei évtized"* értékelése végső hatásában mégsem egyértelmű. Egyes figuráinak *„mozdulata túlságosan keresettnek hat, mások... már-már a formai és kifejezésbeli üresség határán állnak."*

1934-ben már ismét Budapesten találjuk Vedrest, de *„új, a korábbinál szárazabb és kevésbé tetszetős stílusa és könnyű sikereket kerülő etikus magatartása egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy hazatérte után kívül maradt az elismert pályatársak körén."* A kiteljesedés lehetőségét, életműve elismerését a felszabadulás hozta meg számára. Állami megbízások, két Kossuth-díj, számos kitüntetés jelzi az új rendszer műpártoló tevékenységét. Az *Ifjúság Kútjának* megmintázásával pedig megvalósíthatta minden szobrászok álmát, a monumentális köztéri szobor megteremtését.

Heitler László a filológus buzgalmával nyomozta végig a látványos fordulatokat nélkülöző életpálya szakaszait. Megállapításait jól illő, jellemző idézetekkel támasztja alá. Forrásként olyan szellemi nagyságokat szólaltat meg, mint *Lukács György*. A családi vonatkozású adatok tárházát *Vedres Éva* levelei szolgáltatták, sok intim részlettel gazdagítva az értékes, figyelemreméltó tanulmányt.

A könyv a *Művészet Kiskönyvtára* új sorozatának 80. köteteként jelent meg 1973-ban.

Salamon Nándor

3. Rózsa György — Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével

Az utóbbi években sok jó ismeretterjesztő történelemkönyv jelent meg (*Képes történelem* sorozat, *A világtörténet képekben* stb...). Ezek sorát gyarapította most a *Negyvennyolc a kortársak szemével*. A szó legjobb értelmében ismeretterjesztő: összefoglaló képeskönyv a magyar történelem egyik legjelentősebb, legizgalmasabb koráról, amely csaknem minden ember érdeklődését és tiszteletét kiváltja.

A szerzők célja kettős volt: *„Az*

VEDRES Hàl

Veszprém megyei művelődési szemle 1973/2

biztosítani a sikerélményt, hogy a személyiség fejlődését pozitív irányba terelje.

A kötet azon kívül, hogy jó segédeszköz a gyógypedagógusoknak, elősegíti a gyógypedagógiai oktató-nevelő munka iránti érdeklődés megnövekedését is.

*

Bakó Ferenc, a zirci 307. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet tanára: *Világnézet — erkölcs — nevelés* című tanulmánya a pedagógiai kutatás által eddig meglehetősen elhanyagolt ifjúsági réteg, a szakmunkástanulók vizsgálatával foglalkozik. Tulajdonképpen két lényeges terület alapos elemzésére vállalkozott: a világnézeti és erkölcsi fejlettségi szint, tudattartalom feltárására. A tanulmány megírásához több mint harmincezer információt dolgozott fel a szerző, főként kérdőíves módszerrel.

A világnézeti-politikai tudattartalmak feltárásához 37 kérdésre kért választ, ezek közül párat részletesen is elemez dolgozatában. Általános tapasztalata, hogy a szülői házból hozott vallásos világnézet főként az első éveseknél elég nagy százalékban jelentkezik. Feltűnő többséggel abban a kérdésben is a szülői ház vezet, hogy mely tényezők voltak legerősebb hatással a tanulók világnézetének alakulására. A válaszokból kialakult sorrend: szülői ház, iskola, ifjúsági szervezet. Figyelmeztető adat az iskolákban és ifjúsági szervezetekben folyó világnézeti nevelés hatásfokát illetően.

A hazafisággal, az életcélokkal, a munkaerkölccsel, az erkölcsi fogalmakhoz kapcsolódó tudattartalmak vizsgálatával foglalkozik a továbbiakban. Az erkölcsi tudattartalmak vizsgálati kontrolljaként erkölcsi problémaszituációkat oldottak meg a tanulók. Feltűnő, hogy mennyire él és motivál a „betyárbecsület" a különféle erkölcsi helyzetek megoldásakor az abszolút becsületességgel szemben. A tanulók tudják, hogy mi lenne az abszolút becsületes megoldás, többségük mégsem ezt választja, de bevallja, hogy emiatt azért lelkiismeretfurdalása van, utólag.

Szociometriai felméréssel a barát- és munkatársválasztás erkölcsi motívumait is kereste a szerző. Végül a megkérdezett tanulók szüleitől is gyűjtött információkat, amelyek jó kiegészítésül szolgáltak a tanulók személyiségéről alkotott képhez.

Minden felmérés csak abban az esetben nem öncélú, ha az eredményül kapott kép egyben változtatásra is serkent. A nevelés permanens folyamat, egyik napról a másikra nem változtathatók meg a múltból hozott és a családokban még élénken élő és ható tudattartalmak, főként olyan területen nem, mint a világnézet. Inkább az irányultság megadására vállalkozhatnak még a legjobban nevelésszemléletű iskolák is. Nagyon tudatos, és főként módszereiben nagyobb hatásfokú nevelőmunkára van szükség nemcsak a szakmunkásképző iskolákban, hanem az alapok lerakásánál az általános iskolákban is.

Tolnai Valéria

2. Heitler László: Vedres

Sajátos egyénisége-értéke Veszprém megye szellemi életének új könyvével jelentkező szerzőnk, *Heitler László*. Tanítóként, tanárként, majd festőként induló pályája mellé új hivatásként társult a művészet problémáit, jelenét, múltját kutató, boncolgató szakíró szívós önképzéssel megszerzett mestersége. Számos cikk, több, a felfedezés erejével ható tanulmány, dolgozat, kiadvány után, második munkája jelent meg a *Corvina* gondozásában.

Szakírói tevékenységének egyik eleme a szüntelen kutató figyelem, amely a magyar művészet múltjának fehér foltjait pásztázza. Írásgyakorlatnak is tekinthető kezdeti tanulmányaiban a fasizmus poklában elégett mártír művészek emlékét idézte meg, mentve őket a teljes feledéstől. *Istenes-Iscserekov András, Friedbauer Béla* szűkre szabott életművét kutatta-tárta fel a szakirodalom számára. A kommünár *Györök Leó* élete, munkássága is az ő tanulmánya révén vált szélesebb körben ismertté.

Művésztörténetünket komoly adósságok terhelik modern alkotóink monog-

Vedres Márk

benne.

— *A szervezett oktatás az egyetlen járható út, amellyel megfelelő szexuális nevelést lehetne az ifjúság számára biztosítani* — mondta dr. Bene Zoltán nőgyógyász főorvos. — *Évekkel ezelőtt az országgyűlés szociális-egészségügyi parlamenti bizottsága különböző szervekkel együtt egy hatalmas anyagot tanulmányozott át és dolgozott ki. A végső konkluzió az volt, hogy a Művelődésügyi- és Egészségügyi Minisztérium közös megegyezés alapján szervezetten biztosítani fogja a tantervben, nem az osztályfőnöki órák rovására, az egészségügyi felvilágosítást, annak keretében a szexuális nevelést. Sajnos azóta sem történt semmi.*

Pedig a számok intézkedést sürgetnek: tavaly a [illegible] 600-nál több ti-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1971 AUG 12

körül.

Vedres Márk

Tíz évvel ezelőtt, 1961. augusztus 12-én halt meg — 91 éves korában — Vedres Márk szobrász, kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész.

Középiskolai tanulmányainak végeztével Münchenben, majd Párizsban tanult, 1902 és 1914, majd 1925 és 1934 között Firenzében élt.

A Magyar Tanácsköztársaság idején a művészek szakiskolája egyik művésztelepének volt a vezetője, sok későbbi tehetség első lépteinek irányítója.

Vedres főleg kisplasztikákat készített. Korai impresszionizmusát (Káin) az olasz reneszansz művészet hatására anyagszerűségre törekvő, építő-szerkesztő stílus váltotta fel. (Éneklő fiú). Elvont szerkesztő és komponáló hajlama a kubizmus felé fordította érdeklődését, de a felszabadulás után témában és formázásban egyaránt a realizmushoz közeledett. (Ivó, Kasza-kapáló stb.) Utolsó műve a fővárosban, Angyalföldön felállított Békekút.

Kabátok, szövetruhák, délutáni- és estélyiruhák

karácsonyi eladását mérsékelt árakon
megkezdtem

Rotschild Klára női divatszalonja, IV., Deák tér 3, telem. Tel. 81-1-94

Vedres nagyon más, mint a régi. Szoboralakjai vaskosabbak, részletformáik összefoglaltabbak: általában kevésbé emlékeztetnek a természetre, mint régebben. De ugyanugy megvan bennük a régi Vedres komponáló tudása és anyagszerüségi érzéke A szép női akt, amelyet erre a kiállitásra küldött, megérdemelte volna, hogy kedvezőbb elhelyezést kapjon: a terem közepébe kerüljön, ahol a világosság is, a szem is körüljárhatná.

Másfajta szobrászat, de nem kevésbé meggyőző az, amelyet *Borbereki* K. Zoltán mutat be impozáns bronzfején. Borbereki festőnek indult, de igazi kvalitásai szobrászi munkáiban bontakoznak ki. Medgyessy Ferenc egyebek közt egy pompás kis bronzbikáját mutatja be. A fiatalabb szobrászok közül Varga Oszkár férfifeje, Szomor László Család cimü szép hármas csoportja, Szandai Sándor női feje, Schaár Erzsébet finom gyermekfeje, Hiesz Géza férfiarcmása (87, Forgács-Hann Erzsébet mellszobra, Csorba Géza Kőrösi Csoma Sándora, Boda Gábor Sebesült parasztasszonya és Baksa-Soós György Leányfej-e válik ki.

A KUT alapitó-festői közül Szönyi Istvánnak szinben igen finom kis dunai tája a művész legjava képességeit mutatja. Bernáth Aurél, mennél inkább közeledik a valósághoz, annál kevésbé szines. Ujabb képeiből a régebbieknek éppen az álomszerü szinhangulata hiányzik, vagyis az, ami legegyénibb és legmegragadóbb Bernáth művészetében. Barcsay Jenő dombos táján örömmel ismerünk rá ujra ennek az eredendő utjáról félretért művésznek értékes tehetségére. Márffy Ödön, Bornemisza Géza, Diener-Dénes Rudolf (37), Egry József, Perlrott Csaba Vilmos, a lirikus módra gyöngéd Szobotka Imre, Vörös Géza érdemes multjukhoz méltó képekkel jelentek meg. Szép provencei tájképekkel tért haza Czigány Dezső, aki kiállitásainkon olyan ritka vendég lett. Kedvesek Lesznai Anna mozgalmas, de alakokkal kissé megzsufolt vizfestményei. Más módon, bár meggyőzőbben meseszerü, mint régebbi müvei, Pekáry Istvánnak fémes fényü zöld szinben ragyogó tájképe. Novotny Emil Róbert és Modok Mária ujabb tanuságot tesz a tehetségének sokat igérő fejlődéséről. Finom szinhatásu kép Hollós Mattioni Eszter uszályos festménye. Graber Margit, Halápy János, Gadányi Jenő, Cserepes István, Bor Pál is jól beleillik ennek a kiállitásnak együttesébe. A fiatalok közül Beck Juditka két igen finom szinhatásu kis képével tünik föl. Fenyő György ruhátlan női alakos festményének szintén a szinható kvalitásai az értékei.

Az iparművészetet, de annak legmagasabb fokán Ferenczy Noémi gobelinjei képviselik a kiállitáson, továbbá Gádor István terrakotta genre-figurái.

(e. a.)

Letartóztatták
Bonny rendőrfelügyelőt

Vedres Márk

13

szobrász

AJÁNDÉKAIT
rezheti
minőségben, óriási választékban!
en olcsó árakon!
OFFMANN ÉS TÁRSA RT
zövet-ruháza csak V, Bécsi-utca 6

A KUT kiállitása

A Képzőmüvészek Uj Társasága igen sikerült kiállitáson gyüjtötte össze tagjainak ujabb munkáit. Az ilyen egyesületi kiállitásoknak mindig az a bükkenője, hogy aki tag, annak joga van résztvennie az egyesület bemutatóin. A tagok jogával szemben a jury rostája nem mindig müködik megbizhatóan, s az eredmény rendszerint: a kiállitás vegyes minősége.

Ebbe a kiállitásba is csusztak be jó müvészeknek aránylag gyöngébb munkái, de egészében jól müködött a jury rostája. A kiállitás minőségi szintje igen respektábilis. A KUT ifjabb tagjai között is szép számmal vannak a tehetségek.

A mi kiállitásainkon fölöttébb ritka eset: ezen a kiállitáson inkább a szobrászok azok, akik munkáikkal megragadják az érdeklődést. A jelenség nem előkészitetlenül következett be. Már évek óta mutatkoznak a jelei annak, hogy annyi meddő évtized után végre elődeinél tehetségesebb szobrásznemzedék van alakulóban; olyan fiataloknak hosszu sora, akik a szobrászati stilus törvényszerüségeinek felismerésével és azokhoz alkalmazkodva, alakitják az agyagot, vagy faragják a követ. Ez a kiállitás már értékes eredményeit is bemutatja az uj nemzedék munkálkodásának.

S itt helyénvaló, hogy rámutassunk arra a müvészre, aki félrevonult és csöndes munkájával utmutatója volt az ifjak müvészetének. *Vedres* Márkra gondolunk, aki idegenben töltött tiz esztendő multán, most megint hazatért, s ezen a kiállitáson bemutatja uj stilusának egyik első alkotását, egy ruhátlan női alak márványba faragott szobrát. Vedres az első magyar szobrász, aki a szobrászati egyensuly és a kivitel céljára szolgáló anyag követelményeivel eleve számolva, koncipiálta meg szobrait. Közvetve a hildebrandti iskolának volt ebben tanitványa, de azzal a különbséggel, hogy mintázás közben a természetnek egészen a közelében maradt. Mindig beállitott modell után mintázott. Az elmult tiz esztendő arra való volt számára hogy fokozatosan eltávolodjék a természettől. Vedres ma már modell nélkül, az emlékezetében meggyült formakincsben válogatva alkotja szobrait. Ugy érezte, hogy a természet közelsége megkötötte képzeletét. Az emlékezetből mintázás lehetővé teszi, hogy alakjainak arányain érzésének engedelmeskedve változtasson és hogy a mozdulat megkomponálásában a legnagyobb szabadsággal járjon el. Az uj

Ujság. 1934. dec. 2.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 VIII 15

Vedres Márk

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

1971 VIII 15

NAPTÁR
1971. augusztus 15, vasárnap
Névnap: Mária
Napkelte: 4 óra 39 perc.
Napnyugta: 18 óra 57 perc.
Holdkelte: 23 óra 24 perc.
Holdnyugta: 15 óra 40 perc.

AUGUSZTUS 15, VASÁRNAP

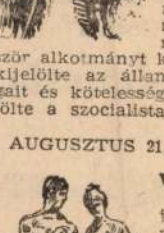

200 évvel ezelőtt 1771. VIII. hó 15-én született **Walter Scott** skót költő és író, az „Ivanhoe" megírásával a történeti regény megteremtője. Jellemzője az érdekfeszítő mesemondás, a meleg együttérzés a szegényekkel és a kitűnő környezetrajz.

AUGUSZTUS 16, HÉTFŐ

Ma 100 éve 1871. VIII. hó 16-án halt meg **Charles Baudelaire** (ejtsd: Bodler) francia költő. Versei egyetlen kötetében a „Romlás virágai"-ban (1857) jelentek meg. Szimbolikus képei kora társadalmát bírálták, ezért bíróság elé hurcolták.

AUGUSZTUS 17, KEDD

Alekszandr Butlerov orosz kémikus, aki a szerves vegyületek szerkezetére vonatkozó elméletével (1861) a modern szerves kémia alapjait teremtette meg, ma 85 éve 1886 VIII. hó 17-én halt meg. 1951-ben Válogatott művei magyarul is megjelentek.

AUGUSZTUS 18, SZERDA

100 évvel ezelőtt 1871-ben e napon született a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő személyisége, a szenvedélyes kommunista agitátor, **Karl Liebknecht**. Az Internacionálé és a Spartacus szövetség megalapítója volt. Letartóztatták és a börtönben meggyilkolták.

AUGUSZTUS 19, CSÜTÖRTÖK

35 éve 1936. VIII. hó 19-én végeztette ki a fasiszta terror **Federico Garcia Lorca** (ejtsd: Gárszia Lorka) spanyol költő és drámaírót, hazája értelmiségi antifasiszta mozgalmának szervezőjét. Híres művei: Bernarda háza, Vérnász, Yerma.

AUGUSZTUS 20, PÉNTEK

A **Magyar Népköztársaság** alkotmányát ünnepeljük e napon. 1949. VIII. hó 20-án népünk évszázados álma valósult meg, történelmünkben először kaptunk, mely kijelölte az állampolgárok jogait és kötelességeit és megjelölte a szocialista építés útját.

AUGUSZTUS 21, SZOMBAT

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész 10 éve 1961 augusztusában halt meg. Nemzetközi kiállításokon számos díjat nyert. — Stílusát kubisztikus formák után a klasszicizáló törekvések jellemezték. Képünk: Ádám és Éva c. műve.

Vállalat - Felelős kiadó:
hivatal Kecskemét Szabadság
nt átutalással a KHL 215—96 162

KÖZLEMÉNY

GYÁSZHÍR

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, a szeretett férj, édesapa, testvér, sógor, após és nagyapa

id. Réthey Gyula

életének 61. évében hosszú szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatásáról később értesítést adunk.

Gyászoló család.

4650

Kiadó albérleti szobákat keresünk főiskolai hallgatók részére

Írásos jelentkezéseket részletes feltételekkel augusztus 22-ig kérjük hozzánk eljuttatni.

Műszaki Főiskola KISZ Végrehajtó Bizottsága. 1363

Ingyen

nyolchónapos

szakipari m

tanfolyamra jelentkezhe

szobafestő,

szakmunkások legalább szakmunkásgyakorlattal.

Tízhónapos

szakmunkásképz

szobafestő,

betanított munkások leg szakmai gyakorlattal.

Háromhónapos

szobafestő,

betanított tanfolyamra 1

lányok, asszo

jelentkezhetnek.

A tanfolyamok befejezés gyakorlat nincs. A tanfo reseti lehetőséget, munk sítunk. Útiköltség-hozzáj Érdeklődők levelezőlapo Bács megyei Állami Épí Kecskemét, Klapka utca

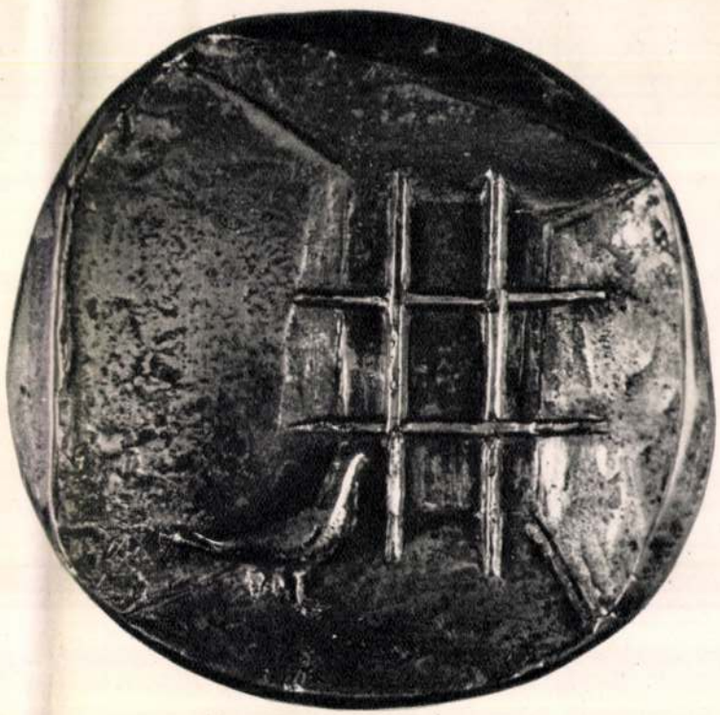

MŰVÉSZET

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA

1963. SZEPTEMBER IV. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM

Vedres Márk: Részlet a Béke kútjáról – Fontaine de la paix. Détail. – Деталь фонтана «Мир»

VEDRES MÁRK ÚJ SZOBRAI

Több évtizedes, művészi sikerekben gazdag s a klasszikus eszmények tiszteletében eltöltött mult után Vedres Márk — mindnyájunk őszinte csodálatára — ott áll e percben a nyugateurópai művészi evolúció olyan elszigetelt áramú sodrában, melynek hullámverései szinte el se jutnak a magyar partokig. Nemcsak hogy teljesen szakított multjával, mikor művészetének gyökerei az antik hellén és Firenze klasszikus szobrászatának hagyományaiból táplálkoztak, de most multjával szinte merőben ellentétes művészi törekvéseket látszik szolgálni. Még csak stílusátmenet sincs e két korszaka között — legalább is, minthogy Vedres évtizedekig Firenzében élt, mi idehaza semmit sem láttunk ilyesféle átmenetről tanuskodó munkáiból — új stílusát készen, teljesen kialakulva tárja most elénk. Ebben az új stílusban hellén klasszicizmus, renaissance formaeszmény — minden elsüllyedt ; mindez a hagyomány ma már csak egy célt szolgál : hogy tanulságaikat összegezve, belőlük új, modern harmóniákat teremthessen. Új szobrai egy absztrakt világból vannak kiszakítva, csak a művész vésője helyezte át őket a való életbe ; megjelenésük teljesen irreális. De ez az absztrakt világ már csak realizálásának szintétikus voltánál fogva is magasabbrendű a félmult idők naturális ábrázolásainál, pepecselő, aprólékos, leggyakrabban „festői" analizisénél. Igaz, nem ösztönös, inkább erősen intellektuális művészet ez, minden drámai szenvedély, páthosz és lírai ellágyulás nélkül, de viszont a szobrászi felfogás öntudatos világossága és puritán szigorúsága adnak magas rangot Vedres új oeuvrejének.

Ezek az új szobrok szinte időtlen szobrászi absztrakciók. Vedres ma kevesebbet törődik a fizikai valóság törvényszerűségével, mint a szigorúan plasztikai, formai szempontokkal. A természet másolása helyett a természetben uralkodó törvényszerűséggel megegyező komponálásra törekszik s e céljának megfelelően gyakran átalakítja a jelenségeknek egymáshoz való kapcsolatát is. Míg azelőtt az antikhoz hasonlóan a testi tökéletesség csudálata, a test szépségének dicsőítése, a valóság szemléletében való érzéki öröm uralta művészetét, ma inkább stilizálja a formákat s minthogy érzése láthatóan megváltozott, megváltozott a látása is. Ma elsősorban az emberi test felépítése, a testek szerkezete, az egyensúly törvényei, a test sajátos funkcióiból eredő mozgáslehetőségek, a dolgok térbeliségének, a téri viszonylatoknak érzékeltetése érdeklik. Sajnos, a formai értékeknek mindenekfelett való hangsúlyozása mellett a spirituális szempontok itt teljesen háttérbe szorulnak s a lelki megnyilvánulások jegyei szinte tökéletesen hiányoznak ezeken a szobrokon. Most nem valami „téma", vagy „idea" határozza meg a művészi formát, a forma nála ma szinte öncélú. Igy a szellemi- és érzéstartalom természetszerűleg kevés ezekben a szobrokban, ami Vedresnél is az orthodox hildebrandi szellem öröksége, melynek törvényei szerint a szellemi-, vagy lélektani tartalom csak árt a mű plasztikai megjelenésének. Karakterizálásuk azért igen erőteljes, de csak formailag, nem szellemileg, a művésznek fontosabb a beállítás összhangja, a formák, a körvonalak nemessége, a formák összefoglaló egyszerűsítése. Alakjainak jelentőségéről az arckifejezés nem árul el semmit, legfeljebb a mozdulat utal erre halaványan. A test formái ugyan mindig elevenek — de persze nem naturalisztikus értelemben — ám ez a megelevenedett test nem lelkiállapotokat akar kifejezni, hanem inkább absztrakciókat : pl. *az aktot, egy* bizonyos akt helyett. A mozdulatok csak organikus funkciók, nem pedig érzelmek drámai kifejezései ; nem a lélek, csak a test, az organizmus erőkifejtései.

Látnivaló, egy kissé bizony fanyar művészet ez, pláne, hogy a művész figuráinak idomaiból az „idealizálás" is hiányzik ; sehol semmi *bel cantoja* a formáknak. De mennyi más szobrászi erény kárpótol bennünket ezeknek a tetszetősségeknek a hiányáért ! Elsősorban a monumentális egyszerűség, aztán az alakok szigorúan plasztikai beállítása, tömegük hangsúlyozása, a mozdulatlehetőségek világos ábrázolása. Milyen önálló, organikus életük van ezeknek a figuráknak ! Vedres nagyszabású, szenvedélyes formaéhsége nem ismeri a lágy vonalharmóniákat, a „Wonnelinie"-t ; formái gyakran szögletesek, másutt túlteltek, duzzadtak, szinte hengeres kőidomok, de stílusa milyen tiszta, egyszerű, nagyvonalú s minthogy a részletek elhagyásával mintáz, formailag milyen kifejező ! Természetes és nem spekulatív szintézis ez s külön erénye, hogy az igazra, a kifejezőre való nemes törekvésében nem ügyel a „bájra", a tetszetősségre ; nem aprólékos, nem a részletekből rakja össze a formákat ; nagyvonalúsága egységes látásból fakad. Amellett milyen elevenen mintáz ! Stilizálása sohasem játékos és a részletek dekoratív hangsúlyozása helyett inkább a kör-

Magyar Művészet
1938

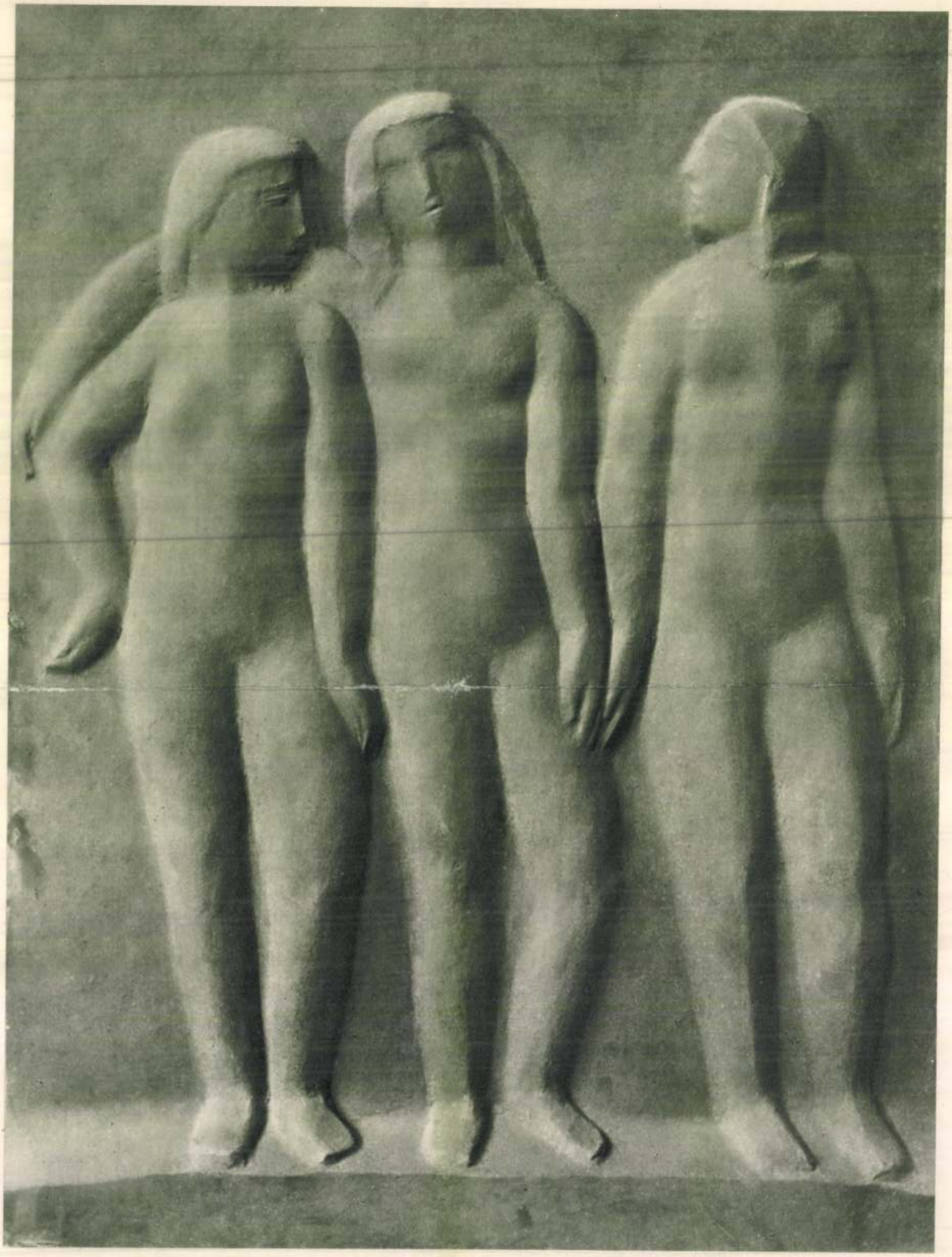

Vedres Márk : Három nő

Vedres Márk: Fiatal fiú

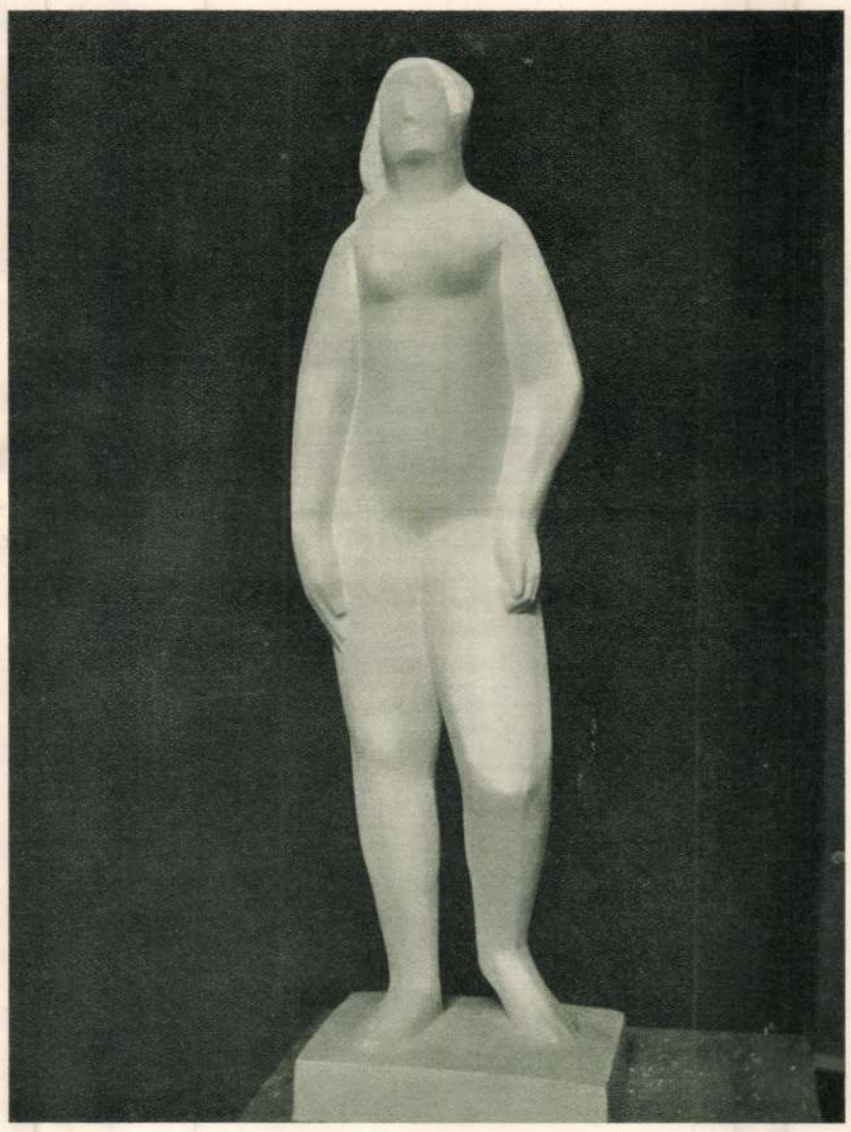

Vedres Márk: Női akt

Vedres Márk: Ülő nő

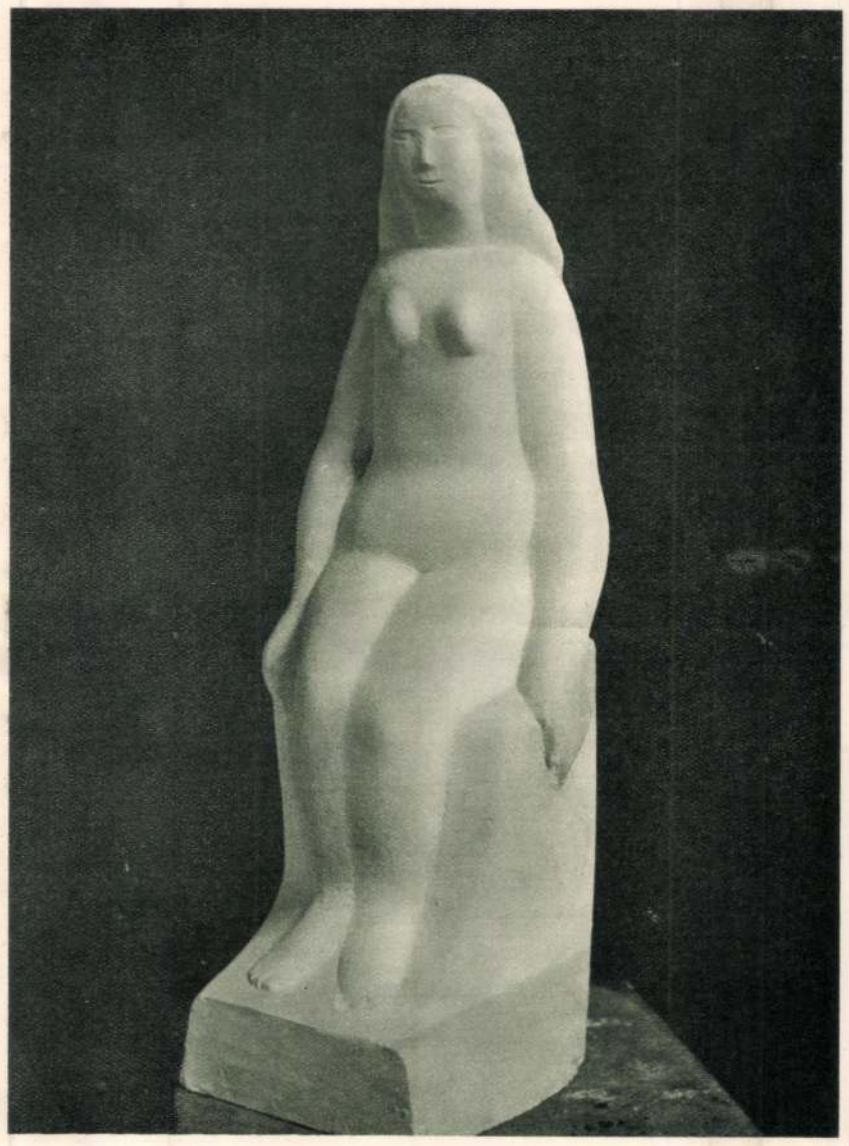

Vedres Márk: Harmónia

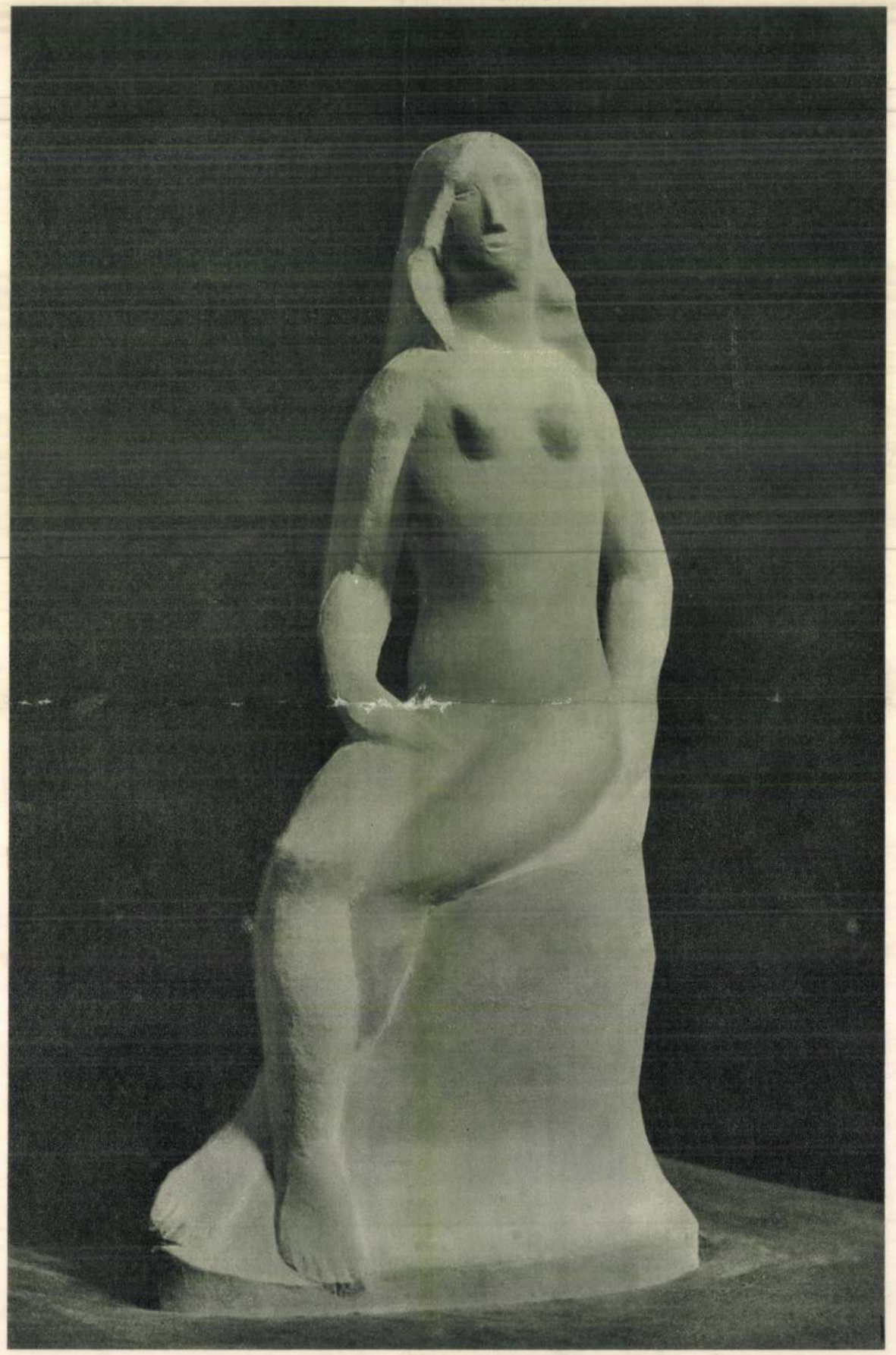

Vedres Márk : Pihenő nő

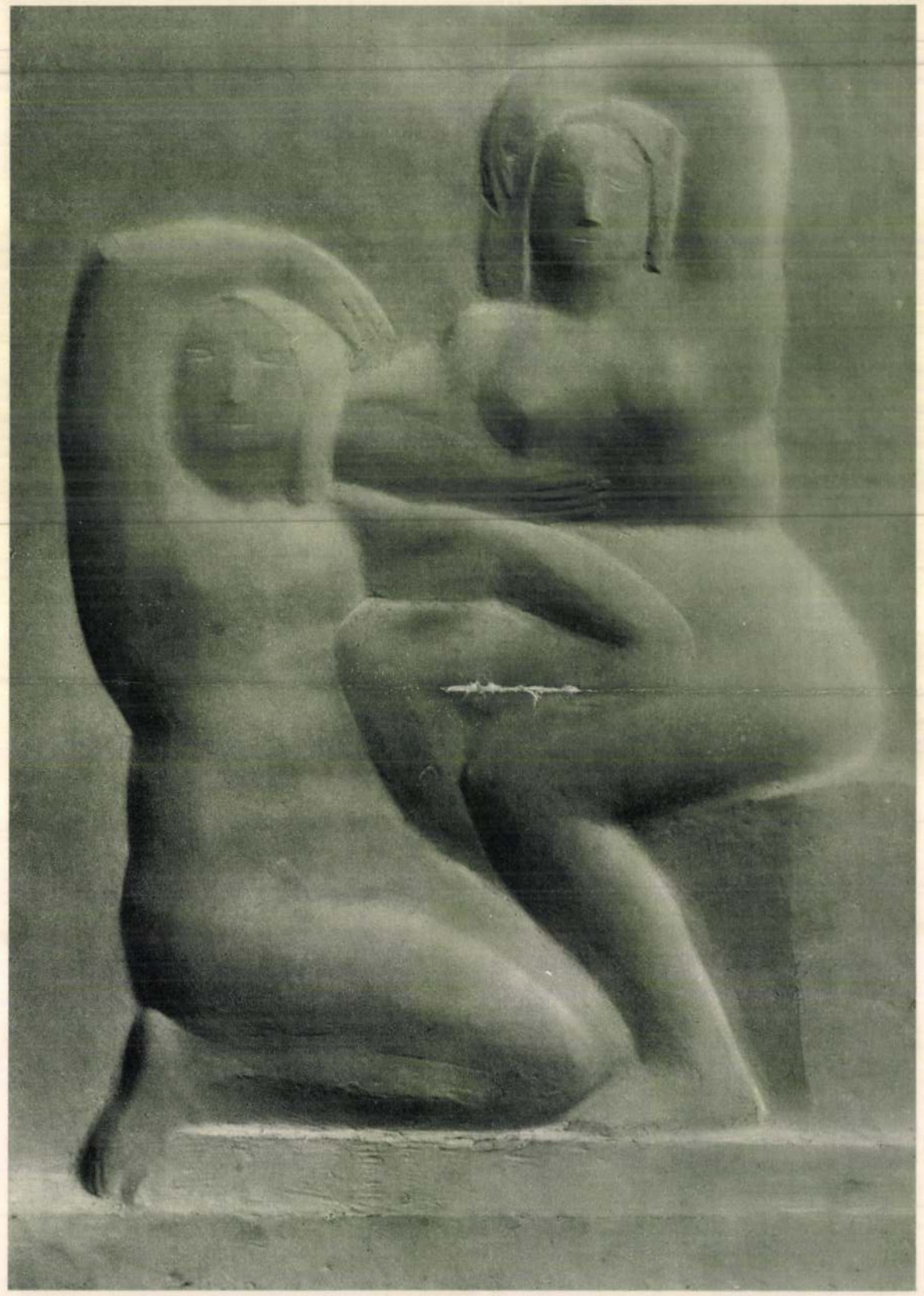

Vedres Márk : Nővérek

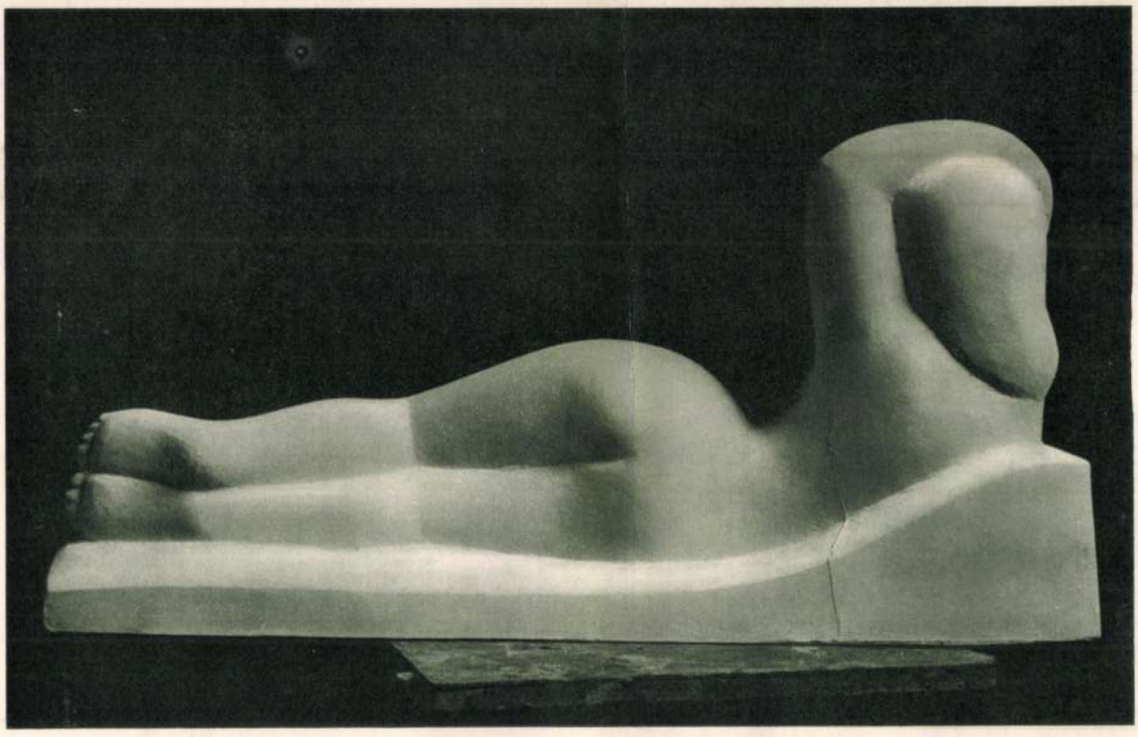

Vedres Márk: Fekvő nő

Akik az „izmusok" felett már régen megkongatták a lélekharangot, most bizonyára *Lipschitzet*, *Laurenst* és *Archipenkot* fogják emlegetni. Mi azonban inkább a mester bámulatos akaraterejét és etikus művészi magatartását dicsőítjük, hogy a népszerűség és érvényesülés kicsinyes becsvágya helyett még jóval 60. évén túl is kedvet és erőt érez magában egy olyan új művészet nagyszerű realizálására, mely úttörő munkára pedig elsősorban a fiatalok lennének hivatva. Olyan művészet realizálására, mely e percben talán csak efemer kísérletnek látszik, de amely — ha megtelik szellemi- és érzéstartalommal — a jövő művészetévé is fejlődhetik.

RÓZSA MIKLÓS

BERÉNY RÓBERT ÚJ KÉPEI

Haar felv.

Berény Róbert: Gyerek

Vedres Márk : Ritmus

vonalak szépségével, eleven ritmusával törődik. Álló alakjainak önálló, nyugalmas méltósága lapidárisan, mégis érthető plasztikai nyelven szól hozzánk ; formaharmóniája csak ritkán bonyolult, a mozdulatmotívumok — formailag — mindig logikusak. Szabadon álló szobrai minden oldalról egyformán jól érvényesülnek ; igazi plasztikai körkompozíciók ezek, hol a harmónikus körvonalak fontosak, a kontúrok, a vonaltörések nem élesek s ahol nagyon is figyelembe veendő a tömegek elosztásának minden oldalról változó hatása. Milyen egységes, törésnélküli, szép körvonal zárja körül pl. a „*Női akt*"-ot, vagy az „*Álló akt*"-ot ! Mindezek az erények arra utalnak, hogy Vedres nagyobb statikai kompozíciós feladatok megoldására is hivatott.

A régi „szépség", a „dekoratív értékek" most nem érdeklik Vedrest, annál inkább a figura biztos állása, kiegyensúlyozottsága s a tagok szerves kapcsolata. Az emberi test felépítésében, a tagok funkciójának szobrászi kifejezésében nem véti el soha az arányokat s a test egyes tagjait mindig logikusan kapcsolja bele az organizmus funkciójába. Ha kőben gondolkozik, formái — igen helyesen — sokkal kötöttebbek, mondanivalójában még a szokottnál is szűkszavúbb, mert az anyag ezt így kívánja. (Talán ráeszmélnek egyszer majd építészeink is, milyen stílusosan díszítenék ezek a Vedres-szobrok a már-már unalomig ismételt Bauhaus-típusú házak többnyire oly sivár homlokzatait !) És minden komolysága s éles formái mellett milyen nagy szerepe van nála a függőlegesek és vízszintesek egyensúlyozása plasztikai játékának ! Minthogy az emberi test anatómiáját kitűnően ismeri, de meg stílusa is így követeli, mondanivalóit mindig sommásan adja elő ; nem hangsúlyozza külön például a mellkas szerkezetét, a lágy részek omladékonyságát, a végtagok csontpilléreit és izomhálózatát, vagy a torax kidudorodását. (Talán csak a „*Fiatal fiú*" kivétel e szabály alól, hol a zsírpárnamentes ifjú test epidermise alól a csontszerkezet természetesen jobban kiütközik.) Vedresnél a test egész orkesztere egyszerre szólal meg. De a mozgás okozta főelváltozásokat, ahogy például a test súlyát hordó láb fölött a csípő kidudorodik, a váll pedig lesüllyed, mindig érezteti — néha talán kissé nagyon is túlzott torzításban. Tudatos művészi számításra vallanak nála a stílusos szimmetriák és asszimmetriák is, ami a puritán aktnál sokkal nehezebben megoldható, mint a szokványos drapériák segítségével. Vedres sohasem használ efféle mankókat.

Jellemző Vedresre, hogy nála az alakok mindig egyenként, szabadon vannak ábrázolva, nincsenek művészi csoporttá összekapcsolva. Kivétel talán csak a „*Nővérek*" című márványrelief, ahol az egyik alak ül, a másik térdepel és a „*Három nő*", egy három alakos relief. Sajnos, ezeken a munkákon látszik legkirívóbban, hogy az alakok mozdulatai nem belső érzésből fakadnak, csak kompozicionális meggondolásból. (De hát ez megint a hildebrandi szellem !) Ez a magyarázata a kissé nagyon is hűvös előadásnak, a szinte tudósi tárgyilagosságnak s annak, hogy a gesztusok nem beszédesek. Kissé nagyobb szobrászi lendület, több temperamentum, igen előnyére válnának ezeknek a kompozícióknak.

Vedres statikája mindig kifogástalan, amiről álló figurái tanuskodnak legbeszédesebben. Viszont ülő alakjai testesek, idomaik együttese szorosan zárt, összhatásuk azért oly nagyvonalú. De ez a plasztikai zártság, ami monumentalitásukat adja, nem nyomja el a formák mozgalmasságát, ahogy ez például az „*Ülő nő*" című márványon szemléletesen mutatkozik. (Kár, hogy az egyébként is még szinte naturalisztikus figura jobblábának kissé mesterkélt elhelyezése megtöri ezt a „mozgalmas zártságot" !) A testek tagolása Vedresnél sohase sematikus, ellenkezőleg, minden archaikus keménységük és egyszerűségük mellett is igen finom. A felső test mindig dallamosan reagál a test súlyát hordozó láb mozdulataira. Nagy plasztikai érzék jelentkezik a formák domborulásában is. Vedres sohase vonalakkal és síkokkal fejezi ki magát. És mily meggyőző a vállak és a test kontraposztja ! A helyes kontraposztok a végtagok helyzetében, a törzs csavarásában s a fej félrefordulásában mindig tudatosan vannak alkalmazva. A testeknek milyen finom ritmikája nyilatkozik meg a testi arányoknak oly gyakori megváltoztatásában, vagy a beállítás formális szépségében, ahogy ezt főleg robusztus ülő alakjainál látjuk ! Mily bátran oldja meg a rövidüléseket ! És minden sommázó előadásuk mellett mily gazdagok e testek formai lehetőségei, mily gondosan vannak megfigyelve szervi konstrukcióik, a pihenő állásban, vagy ülésben, avagy átmeneti mozgásban való egyensúlyuk, a mozdulatoknak funkcionális- és a beállítással kapcsolatos következményei, az izmok láthatatlan játéka ! És mindehhez a mintázás biztossága és szélessége (milyen energia sugárzik e ruganyos testekből), az artisztikus érzék, mely mindig számításba veszi a fény és árnyék befolyását is — olyan élmény ez, amit csak egy ilyen minden ízében modern és nemes szobrászi stílusban való újjászületés adhat, mint amilyennel Vedres lepett meg bennünket.

Vedres Márk, szobrász; szül. 1873 szeptember 13-án Ungvárt.

Vedres Márk

ten átadhatnánk már b
költözésre öt házat.
— Felajánlottuk a pár
kongresszus tiszteletér

Pistikének

*hettek nézeteltérésel
vagy egyéb ismeretle
gondok, félelmek szakad
tak a nyakába.*

*De a te érdekedben ne
tudok neki megbocsátan
Istvánka!*

*HA NAGY LESZEL
sok minden lehet, lehetn
belőled. De szomorú ta
pasztalataim vannak ar

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1970 AUG 12

ÉVFORDULUK

THOMAS MANN,
a XX. század egyik legnagyobb realista német írója, Nobel-díjas, 15 esztendeje halt meg.

BRODY SÁNDOR
író, újságíró a századforduló neves novellistája, színműíró és publicista halálának 46. évfordulója.

POLL SÁNDOR,
az illegális KMP kiemelkedő harcosa 72 esztendeje született.

GEORGE STEPHENSON
angol mérnök, a gőzmozdony egyik feltalálója halálának 122. évfordulója.

VEDRES MÁRK
Kossuth-díjas szobrász, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze 9 esztendeje halt meg.

A. M. GERASZIMOV
kiváló szovjet-orosz festőművész születésének 89. évfordulója.

Vedres Márk
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

1968 AUG 12

A kisplasztika mestere

1021

5 ÉVE,

1961. augusztus 12-én halt meg 91 éves korában Vedres Márk kétszeres Kossuth-díjas és kétszer Vörös Zászló Renddel kitüntetett szobrászművész, a modern magyar szobrászat egyik nagyhatású mestere. Az ungvári agyagipari iskolából indult, majd Drezdában, Münchenben, Párizsban tökéletesítette művészi tudását. Egy ideig Rodin közelében is dolgozott. Az első világháború előtt tizenkét évig volt Olaszországban. A Tanácsköztársaság idején a művészeti direktórium tagja és művésztelepvezető volt. Az ellenforradalom bíróság elé állította és megfosztotta művészi tevékenységének lehetőségétől. Emigrációba kényszerült. Firenzében élt, ahonnan 1934-ben tért újból haza. Hosszú munkás élete folyamán több kollektív kiállítása volt Európa országaiban és Amerikában, Európa csaknem valamennyi haladó művészi csoportjával kiállított. Sok nagydíjjal, aranyéremmel és más elismeréssel tüntették ki. Kiemelkedőek kisplasztikái. Alkotásai kiegyensúlyozottságot, nyugalmat, ritmussal telítettséget árasztanak. Művei a világ nagy gyűjteményeinek értékes darabjai. Nagy köztéri alkotása a budapesti Béke teret díszítő négyalakos Ifjúság kútja.

— *Egy atlétacsapat akkor ponterős, ha valamennyi versenyszámban megfelelő tudású versenyző áll a szakveze-*

Másodszor sem sikerült

Vedres Márk

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 349-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1970 SEP 13

1021

Káin-tól a Béke-kútig

SZÁZ ÉVVEL EZELŐTT, 1870. szeptember 13-án született a 91 éves korában — 1961-ben — elhunyt Vedres Márk kiváló szobrászművész, akit Népköztársaságunk két alkalommal tüntette ki Kossuth-díjjal. Egész fiatalon a szobrászatot választja élethivatásul. Münchenben, majd Párizsban tanul: 1902 és 1914, illetve 1925 és 1934 között Firenzében él és dolgozik. A Tanácsköztársaság idején a művészek szakiskolája mosdósi művésztelepének egyik vezetője. Főleg kisplasztikákat készít. Korai impresszionizmusát (Káin) az olasz reneszánsz művészet hatására anyagszerűségre törekvő, architektonikusan szerkesztő stílus váltja fel (Eneklő fiú). Elvont szerkesztő és komponáló hajlama a kubizmus felé fordítja művészi érdeklődését. A felszabadulás után témában és formázásban egyaránt a realitáshoz közeledik. (Ivó, Kasza-kapáló stb.). Utolsó műve a Budapest XIII. kerületben felállított Béke-kút.

2. Szegi Antal Bp. VII. 82 pont. 3. Sziebig Sándor Vác 82 pont. 4. Katona Rudolf Pomáz 80 pont. 5. Horváth Lajos Vác 80 pont. 6. Dr. Hencsei Pál Alsógöd 79 pont. 7. Varga Ferenc Vác 78, Molnár Nándor Vác 78, Szalkay Dezső Sződliget 78, Czagány József Jászkarajenő 72, Turóczi Ferenc Monor 52. További tizen egyszer küldtek megfejtéseket.

A verseny 1—5 helyezettje Sakkkönyv-jutalomban a további névvel felsoroltak szépirodalmi könyv jutalomban részesülnek, melyet postán küldünk el. A szerzett pontszámokat a helyes megfejtések, mellék megf., hibás állások jelzése határozta meg. Maximális pontszám: 89.

★

Maróczy Géza nemzetközi jubileumi sakkverseny.

DEBRECEN 1970. júl. 5—22.

Most vettem kézbe a fenti versenyről gyűjteményét. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vedres Márk

LOBOGÓ
1966 SZEP 7.

1021

SZEPTEMBER 13.

KEDD

LUDOVIKA

ÖT ESZTENDŐVEL EZELŐTT 1961 szeptemberében halt meg Vedres Márk kétszeres Kossuth-díjas szobrász, kiváló művész. A Tanácsköztársaság idején a művészek szakiskolájának egyik vezetője volt. Olaszországi tanulmányai az anyagszerűségre törekvő, architektonikus stílushoz vezették. A felszabadulás után műveivel a realitáshoz közeledett. Képünk: Ádám és Éva című szobra.

Vedres László

az
. A
ozva

napi
nem
dik-
n a
kott

PEK
gozni
spe-
kor-
valu-
letre
k be-
ikaró
szaki
szaki

Fejlesztik a szo

A Magyar Beruházá
Bank és a Magyar Nen
zeti Bank erre az évre 2
millió forint hitelt nyú
állami vállalatoknak, sz
vetkezeteknek a szolgá
tató hálózat fejlesztésér
Nemcsak közép, hane
hosszú lejáratú hitelt is f
lyósítanak mosodák, veg
tisztítók, háztartási gé
javítók, ruha- és cipőj
vítók, gépkocsiszerviz
létesítésére, illetve bőv
tésére. Az eddig beérk
zett igény csak *177 mill*
forint.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest
1021

AUGUSZTUS 12

BRODY SÁNDOR
író, újságíró halálának 45. évfordulója.

GEORGE STEPHENSON
angol mérnök, a gőzmozdony egyik feltalálója 121 esztendeje halt meg.

POLL SÁNDOR,
a Kommunista Párt egyik vezetője születésének 71. évfordulója.

WILLIAM BLAKE
angol költő, festő és grafikus 142 esztendeje halt meg.

VEDRES MÁRK
Kossuth-díjas szobrászművész halálának 8. évfordulója.

A. M. GERASZIMOV
kiváló szovjet-orosz festőművész 88 esztendeje született.

THOMAS MANN
Nobel-díjas, a XX. század egyik legnagyobb realista német írója halálának 10. évfordulója.

csapatvezető.

— Érdeklődési körük szerint osztjuk be a gyerekeket. Tavaly négy szakkör működött az iskolában, az idén kilencet indítunk. A szakköri tevékenységet összekapcsoljuk az úttörőivel. Egy-egy szakkör, egy-egy raj. Ebben ötödiktől nyolcadikig vannak gyerekek. A

...ságok ezzel lez...

A pajtások bes...
nyári élményeikről.
táboroztak Apáti...
ván. Elmondták n...
léseiket a környék
növényvilágáról. A
segítségével ismerke...
Őrség jellegzetes
helyzetével, a legi...
pajtások, akik növ...
lepkéket, bogarakat is...
tak magukkal, vállalták az
élősarok elkészítését.

A raj minden tagja kavid idő múlva kiderül.

— treiber —

...olás — otthon

... a ráncok ellen?

Pakolásnak használhatunk olajpakolást, méz-, gyümölcspakolást, mind kitűnő, tápláló hatású (ezeket már korábbi Család és otthon rovatunkban ismertettük).

Belső kozmetika: tulajdonképpen a helyes élet-mód. Együnk sok friss gyümölcsöt, főzelék, salátaféléket. Fogyasszunk vitamindús gyümölcsleveket, tejet, joghurtot, kefirt, tojást. Pi-

Receptek

Kolbászos káposztaleves: Fél kilónyi kissé megmosott káposztát körülbelül 2 liter vízben puhára főzünk, 5—8 dekányi füstölt szalonnát kockára vágva egy másik lábosban megpirítunk és negyed kiló karikára vágott füstölt kolbásszal együtt a levesbe öntjük. (A sózásnál vigyázzunk, mert a szalon-

tal megkenjük a karajt és a sütőbe visszatolva, néhány percen át felső lángon sütjük. Párolt zöldséget, vagy kelvirágot tálalunk mellé.

Karfiolfőzelék. 2 kiló karfiolt megtisztítunk, torzsáját kivágjuk, a kelvirágot alaposan megmossuk és rózsáira bontjuk. Enyhén sós vízben puhára főzzük, utána szitán vagy burgonyanyomón át-

Vértesi Péter

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

VAS NÉPE

2010 SEP 13

már kiszikkadt, elfonnyadt

1021

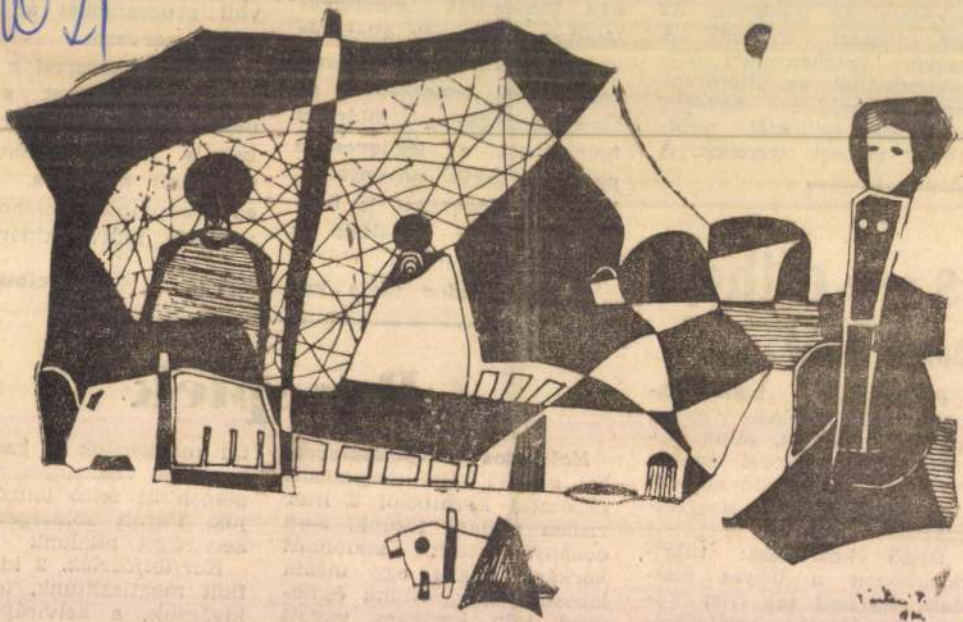

Vértesi Péter: Séta

Vedres Márk

Ujság 1941 szept. 13

1941 szept. 13

— **Vedres Márk hetvenéves.** Csendes munkásságban elvonultan éri meg ma hetvenedik születésenapját ez a kiváló szobrászmüvészünk. Nevét és müvészetét aránylag nem sokan ismerik, mert hiszen kiállitásokon ritkán szerepel és köztereinken sem pompázik szobra. Helye mégis már régóta biztos müvészetünk történetében, mint a ritka példamutatók egyikéé. Ő volt szobrászaink között az első, aki a felelőtlen agyagmintázás gyakorlatából visszatalált a szobrászat igazi stilusához és törvényszerüségeihez. Korán külföldre került, Rodin körében alakult, de igazi magára Olaszországban ismert. Évtizedekig élt Firenzében s az ókori müvészet példáin nevelte magát a német Hildebrandt tanitványainak körében. Itthon csak kevesen tudtak róla, de kiállitásainkra küldött számos kis bronzszobra és a kerepesi temetőben álló több siremléke nagy hatással volt fiatalabb szobrászaink közül a fogékonyakra. Lassan és alig észrevehetően járta át müvészetüket Vedres hatása, s ma már megállapitható, hogy sokat igérő legujabb szobrásznemzedékünk mennyit köszönhet példájának. Stoikusi magánosságban, derüs lélekkel és fiatalos optimizmussal lép át hetvenedik évébe Vedres. A Gondviselés megfogyatkozatlannak hagyta alkotó erejét és életkedvét, s lelkét harmóniával töltötte meg. Ezzel a megbecsülhetetlen születésnapi ajándékkal indul további utjának Vedres Márk. **(e. a.)**

NAPLÓ
Veszprém
SZÁZHÚSZ
SZÁZHÚSZ
BUDAPEST, IX., ULLÖI ÚT 81.
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

1 gondolat

A lugasok csendjéről

Néha meghívnak kártyapartira, beszélgetésre Pápa lakó barátaim, az ifjú férj és feleség, s ha de. után vagy koraeste érkezem, a szőlővel befuttatott terraszon rendszerint ott ül két őszhajú ember: a lány anyja és apja. Késő tavasztól kora őszig a csendes lugasok alatt pihennek estefelé, néha vendégük is van, hasonló korú szomszédok, és egy pohár bor, egy tálca teasütemény mellett hányják-vetik meg a világ nagy és kis dolgait. Idilli kép ez, s ha nem járnék oly sokat és oly sokfelé, hajlamos lennék rá, hogy feltételezzem: csupa ilyen csendes lugasból áll az öregek világa, hogy élete végén-alkonyán mindenki megbecsülten, nyugalomban és gondtalanságban élvezi a kemény munkával eltelt évtizedek gyümölcsét.

De éppen a napokban hallottam egy megdöbbentő esetét: a szó szoros értelmében éheztette, megalázta és kínozta idős szülőjét egy asszony. Tettének jogi folytatása is lesz, s bizonyosan megnyugtatóan rendeződik az idős ember sorsa. Nem magán a konkrét eseten háborodtam fel igazán, hanem azon, hogy meglehetősen későn derült fény erre az embertelenségre. Oly sokat beszélünk arról, hogy az öregek megbecsülése társadalmi ügy, s mégis, sokszor szemünk láttára bánnak méltatlanul idős emberekkel, nem merünk beavatkozni, mondván, hogy családi, magán jellegű probléma.

Szociális otthonaink korlátozott befogadóképességűek. Egyébként is: igencsak szomorú lenne, ha a gyermekek ebben az intézményben látnák szüleik jövőjét. Akikről nem gondoskodik senki, azokról természetesen gondoskodik az állam, de általában mindenütt van rá lehetőség, hogy a gyámolításra szoruló idős embereket a családban gondozzák, segítsék. Ha nincs is meg mindenütt a lugasok idilli csendje, az elemi gondoskodásra majd mindenhol lehetőség van. Igen örvendetes, hogy falun egyre elterjedtebb a közös gondoskodás, az öregek napközi otthonainak megszervezése. Néhány évvel ezelőtt még eseményszámba ment, ha valahol ilyen napközit indítottak be, ma pedig szinte természetesnek tartjuk, ha arról érkezik híradás, hogy a tsz, a tanács, a község lakossága ilymódon szeretne öregjeivel törődni. Nem kíván túlságosan nagy anyagi befektetést, s rendszerint mindenütt van valamilyen használaton kívüli épület, ahol egy kis átalakítással, felújítással kellemes, meleg „második otthont" teremthetnek az öregeknek.

Örülni kell annak is, hogy egyre ritkábban lehet hallani az eltartási szerződésekkel kapcsolatos visszaélésekről. Jó, hogy hivatalos rendelkezések szabályozzák e szerződéseket, védik az idős emberek érdekeit. Bizonyára sokan emlékeznek rá, hogy néhány évvel ezelőtt szinte állandó sajtótéma volt a becsapott, kijátszott öregek sorsa.

A NAPLÓ hétv

Veres Péter kiada

Kevés író tud egy életen át mindig szoros közelségben maradni a természettel. Ő végig megmaradt ebben a közelségben. A Hortobágy szélén született, a pusztán gyerekeskedett. Itt bojtárkodott, lett vasúti pályamunkás és napszámos, majd gazdálkodó kisparaszt. 48 éves koráig fizikai munkából élt. Később mint politikusnak és írónak az emberek és gondok sűrűjéből is volt szellemi ideje a makro- és mikrokozmoszra is figyelni. S mindarra, ami az embert élteti, és ami az ember körül él.

Az 50-es évek vége felé egy kötetet tervezett. „A természet könyve" címmel. Az ember és a természet viszonyáról való gondolatait, töprengéseit akarta ebben a könyv-
ben kiadni. De új, sürgetőbb
mányok... Aztán hozzáfogott
sához. A terv így csak terv
jórészt megíródott. Egy kis r
naplóiban", a nagyobbik rész
írásokból adunk itt közre néh

Széljegyzet a tern

(1951 –

AHOGYAN KEVESEDIK az öregedő ember előtt a még várható tavaszok száma, úgy lesz szebb és becsesebb minden elért tavasz.

Ifjúkorában az ember inkább csak a saját, de méginkább a lányok tavaszát látja, s a természet csak háttér, később mint családapa, a gyermekei tavaszát látja, és a természetet haszonleső szemmel nézi, hogy mit várhat a tavasz után következő nyártól, de az öregember már tud a tavaszban önmagában is esztétikusan gyönyörködni.

Az öregeknek ez a törvénye rám is érvényes. De szép is ez az 1951-es tavasz.

1971 SEP. 12

1021

VEDRES MÁRK

(1870-1961)

Száz éve, 1870. szeptember 13-án született Vedres Márk szobrászművész. Előbb Münchenben Hollósy Simonnál, majd Párizsban a Julian Akadémián tanult. Kibontakozását, első kiugró eredményeit azonban August Rodinnek köszönhette. A kor vezető szobrászmesterének tanácsait, művészetének szellemi és formai tanulságait használta fel korai műveiben. Itthon 1899-ben mutatkozott be velük és Kain című, életnagyságú szobrával elnyerte a tekintélyes összegű Rudics-díjat s az állam megvásárolta a művet.

Századunk első éveitől kezdődően változott Vedres művészete. Párizsból — rövid itthoni tartózkodás után — Firenzébe költözött, ahol az antik és reneszánsz mestermüvek, továbbá Adolf Hildebrand német szobrász akkor korszerű és nagyhatású eszméinek tanulmányozása nyomán higgadttá váltak munkái. A lélek és a test zaklatott állapotát érzékletesen kifejező szobroktól eltérően nyugalmas, visszafogott mozgású alakokat mintázott.

A naturalista-impresszionista felfogástól a klasszikus szépségideál felélesztése felé vezetett Vedres Márk útja. Nemes arányú ülő, álló, lépő, táncoló ifjú alakjai nyugodt, tiszta formákból épülnek fel. Szelíd mozdulatok, zárt körvonalak, világosan tagolt idomok, a simára csiszolt felületeken ragyogó fények jellemzik a század első két évtizedében mintázott szobrait, domborműveit. A történelmi témákat illusztráló emlékműszobrászat és a naturalisa életkép-plasztika virágzása idején Vedres Márk irodalmiságtól és hivalkodó pózoktól mentes művei a szobrászat igazi feladatait valósították meg: a tér, a forma, az arány, a téma, az anyag és előadásmód összhangját. Emberpár (1903), Éneklő fiú (1903), Táncosnő (1914), Fiú kutyával (1917), Ifjú lóháton (1917), Sarukötő (1919), és más művei mutatják első nagy alkotói korszakának legszebb eredményeit.

A húszas-harmincas években, második firenzei tartózkodása esztendeiben a korábbinál összefogottabb, tömbökből komponált szobrokat alkotott a Mester. Az emberi test nagy formáinak szinte építészeti elrendezése, a kompozíció egyensúlyának, összhangjának megteremtése volt fő célja. Szögletes, vaskos formái erőt éreztetnek, monumentális egyszerűségük a legvonzóbb tulajdonságuk. Ezekben az erőteljes formálású munkáiban részben az expresszionizmus, részben a kubizmus egyéni változatát látjuk. (Sajnos közülük nagyon kevés van Magyarországon.)

A felszabadulás után nagy méretben valósította meg szobrászi terveit Vedres Márk: köztéri szobrok, emlékművek készítésére kapott megbízást. Munkával, folytonos kereső-kutató alkotással telt hosszú életének tapasztalatait összegezte kilencedik évtizedében alkotott ötalakos monumentális művében, a Budapesten álló Béke-kútban.

Angyalföldön a Thallman utcai lakótelepet díszíti a díszkút. A káváján ülő fiatal nő- és férfialakok a sportot, játékot, tudományt és zenét jelképezik. A középen magasodó főalak egyik kezében szigonyt, másikban halat tart — mai rokona az antik és reneszánsz mesterek Neptunus-szobrainak. Mozdulataik, jelképes tárgyaik, főképpen megformálásuk nemes egyszerűsége harmóniát sugároz, az összetettségében is világos, áttekinthető kompozíció jól illeszkedik az új épületekkel övezett parkba.

A szobrászatban haladó törekvésű művészt a társadalmi haladásért küzdők soraiban is ott láthattuk. Egyike volt a Tanácsköztársaság idején aktív művészeknek, ekkor főiskolai tanárrá nevezték ki. A felszabadulás után a művészeti és társadalmi életben egyaránt példamutatóan tevékeny mestert államunk két alkalommal Kossuth-díjjal, majd Kiváló művész címmel tüntette ki.

Heitler László

Halászfiú (a Béke kút főalakja)

Pé

Ostromállapot Bolíviában

Bolívia egész területén ostromállapotot hirdettek ki. Miért került erre sor? Az emberrablás szinte már napirenden van Latin-Amerikában. Eddig körülbelül tíz diplomata — főként amerikai, nyugatnémet és japán — foglyul ejtéséről érkezett hír, a figyelmet tulajdonképpen *Spreti* gróf, az NSZK guatemalai nagykövetének meggyilkolása hívta fel a földalatti harcnak e különleges műfajára. Ugyanez lett a sorsa *Aramburu* volt argentin elnöknek is. Az NSZK másik nagykövete, von *Holleben* Brazíliában nem fizetett életével, mert az előző példákon okulva *Medici* diktátor kormánya amerikai és nyugatnémet nyomásra hajlandó volt teljesíteni a gerillák feltételeit. A kiszabadult politikai foglyok azóta Algériában kúrálják ki a kínzások következményeit, s az NSZK brazíliai nagykövete egyhónapos szabadságra utazhatott az ötnapos fogság után. Most legutóbb Bolíviában történt hasonló emberrablás: két nyugatnémet műszaki embert cseréltek ki

10 politikai fogolyért.

A latin-amerikai — többnyire katonai diktatúrák alatt élő — népeknek minden oka és joga megvan arra, hogy lerázza a zsarnokságot és a maguk kezébe vegyék sorsuk irányítását. Az a harcmodor azonban, amit különféle, többnyire zavaros ideológiájú anarchista különítmények alkalmaznak, nem vezethet tényleges eredményre, mert alkalmat ad a zsarnokságnak, a szabadságharcosok még szervezettebb és kíméa katonatisztek élén elfoglalta Siles *Salinas* elnöki székét. Ez nem keltett különösebb figyelmet, hiszen a világ megszokta, hogy Bolíviában ez a módja a kormányváltozásnak. Az elmúlt 150 esztendőben

185 államcsínyt

hajtottak végre ebben az országban, Ovando tábornok tehát csupán a hagyományt folytatta.

Amikor átvette a hatalmat, kijelentette: „Bolíviában senkit sem tartanak politikai okok miatt fogva, amnesztiáról éppen ezért felelőtlen dolog beszélni". Az elnök nyilván már nem emlékezett arra, hogy az ő katonái tartóztatták le éppen a Guevara elleni harc idején Régis *Debray* francia újságírót és magánforradalmárt, valamint Ciro Roberto *Bustos* argentin festőt. Mind a kettőjüket 30 évi börtönbüntetésre ítélte a bolív katonai bíróság, noha érdekükben *de Gaulle* akkori francia elnök, sőt *VI. Pál* pápa is interveniált. Rajtuk kívül azonban nyilván több politikai fogoly is tartózkodott a börtönökben, hiszen a két nyugatnémet műszaki ember ellenében szabadon kellett bocsátani 10 politikai elítéltet. A partizánok tudták a nevüket, s Ovando elnök — a guatemalai és argentín eset után — nem habozhatott.

Nem volna teljes a kép, ha nem említenők meg, hogy egyes újonnan kialakuló latin-amerikai katonai diktatúrák egyre inkább *nacionalista jellegűvé* válnak. Ez a nacionalizmus főként az *Amerika-ellenességben* nyilatkozik meg. E földrészt az Egyesült Államok monopol

1970 JUL 24
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
Vedres(s) Márk

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

Péntek, 1970. július 24.

Egy díszkút az Angyalföldön

„Az öt bronzalak még áll és ül, de ha így haladunk, akkor nem sokáig. A medence üres, töredezett, repedezett az építmény. A posztamensek nemes anyagú borítása levált az alapról, leomlott vagy omlófélben van. Idő kérdése csupán, hogy a jó érzékkel és nagy költséggel elhelyezett díszkút rommá váljon."

Az aggódó sorokat Heitler László olvasónk Pápáról írt leveléből idéztük. A díszkút, amely Angyalföldön a Thälmann utcai lakótelepet díszíti, *Vedres Márk alkotása.* Figurái már messziről kiemelkednek a park környezetéből, harmonikus rendjükkel, nyugodt kompozíciójukkal barátságosabbá, szebbé teszik a lakóházak előtti kis teret.

Messziről.

Mert közelebbre érve, a díszkút szomorú látványt nyújt. Medencéjében víz helyett törmelék, s levélírónk egy cseppet sem túlzott, amikor a szobrok talapzatát összedőléstől féltette. Mint írja, különösen most lehangoló, hogy ilyen állapotban van Vedres Márk egyetlen köztéri alkotása, *a művész születésének századik évében.*

A Fővárosi Emlékmű Felügyelőségen, ahová a közterekben álló szobrok, kutak tartoznak, ismerik a kút állapotát. Megtudtuk azt is, hogy *szeptemberben hozzálátnak a kút kijavításához.* A kék mozaikburkolat helyett a szobrok talpazatát kőből készítik, s a kő ellenállóbb lesz majd a téli fagygyal, s a rongálókkal szemben.

Mert a kutat nem csupán a fagy rongálta meg. A környékbeliek mesélik, hogy amikor vizet engednek bele, a kút alig néhány napig működik. A gyerekek teleszórják homokkal, belegázolnak a medencébe, s a mozaik borítást kikezdik. Elég egy-két kockát kitörni, a többi már magától is megindul. Kimossa az eső, meglazítja a fagy.

Talán a kő ellenállóbb lesz, vélekednek a szakemberek. A kút tehát rövidesen ismét dísze lesz a lakótelepnek. Talán még ebben az évben elkészül. Hivatalos gazdái nem feledkeznek meg róla, figyelemmel kísérik állapotát, s húszezer forintos költséggel újjávarázsolják.

Hivatalos gazdái. *Igazi gazdái* azonban a lakótelepiek. Azok, akiknek az ablaka a térre néz, akik naponta átszelik a kis teret. Az az őszhajú nagymama, aki ott ült a padon, amikor a kutat megnéztük, s akik, akiknek a gyerekei — kicsik és nagyok — ott ugrálnak a kút medencéjében és akarva vagy nem akarva, de tönkretették ezt a valóban szép alkotást.

A lakótelepieké a kút, *ők azok, akik a legtöbbet tehetnék érte* és ők azok, akik a kút ügyében eddig semmit sem tettek. Levélírónk Pápáról küldte aggódó sorait. Pápáról tehát jobban látszik a Thälmann utca, mint a Thälmann utcából.

(fekete)

ba t
ozotts
veze
s elő
tja. I
, me
sonya
ivész
odalo
a di
ű kie
ruti
ttak

ghez, de sajnos, veluk minok
ében teljes lett a szakítás a mé-
b emberi értékeket jelentő kul-
val.

z álművészet vissza is él kivi-
népszerűségével. Magának vin-
ilja a közérthetőség és a népsze-
ég jogát. Minden mást arisztokra-
snak és érthetetlennek kiált ki.
nemhogy segítené, de elzárja az
a közművelődés igényesebb tö-
vései előtt. Az élet komplikál-
b lett, vele együtt a művészet is.
képzőművészet a közönség számá-
a sarlatánok, az álművészek soka-
a miatt áttekinthetetlenné is vált.
járatlan műélvező könnyen bedől

béket. Eleinte a ta
kelők elhúzták a sz
láttak bennünket. M
solyognak. „Hello,
nem vagyunk veszé
részei lettünk. Volt
egy szükséglet, egy
ifjúságot, amint eg
ben kifejezi magát.
gítette ezt a szüksé
is megteszi. De a B
sok embernek a ré
jelenteni. Sőt, mári
már a múlthoz ta
be rezignáltan John

A divat múló kér
de szövevénye be

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP · BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1021

ÉVFORDULÓK

BÁRCZI GUSZTÁV
Kossuth-díjas orvos, gyógypedagógus születésének 80. évfordulója.

JÁKY JÓZSEF
mérnök, Kossuth-díjas egyetemi tanár, akadémikus 20 esztendeje halt meg.

THÖKÖLY IMRE,
az osztrák zsarnokság elleni harc egyik vezéralakja halálának 265. évfordulója.

VEDRES MÁRK
Kossuth-díjas szobrászművész 100 esztendeje született.

WEINER LEÓ
Kossuth-díjas zeneszerző halálának 10. évfordulója.

ZÓJA KOZMOGYEMJANSZKAJA
komszomolista partizánlány, a Szovjetunió Hőse 47 esztendeje született.

LUDWIG FEUERBACH
német materialista filozófus, a klasszikus német filozófia egyik legkiemelkedőbb alakja halálának 98. évfordulója.

PAPP DÁNIEL
író, újságíró 70 esztendeje halt meg.

LUIGI CHERUBINI
olasz származású francia zeneszerző születésének 210. évfordulója.

ALEXANDER HUMBOLDT
német természettudós, a földtan jelentős kutatója 201 esztendeje született.

V. SZ. GROSSZMAN
szovjet-orosz regényíró halálának 6. évfordulója.

BEÖTHY ZSOLT
esztéta és irodalomtörténetíró 122 esztendeje született.

P. JABLOCSKOV
orosz feltaláló, az elektromos világítás egyik úttörője születésének 123. évfordulója.

CSERHÁTI JENŐ
mérnök, műegyetemi tanár, aki Kandó Kálmán munkatársaként részt vett a Valtellina-vasút villamosításának munkálataiban, 118 esztendeje született.

Vedres Márk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET
Budapest

1970. SEP 13

1021

Nemzet

Száz éve született Vedres Márk

A modern magyar szobrászat egyik legmarkánsabb egyéniségű és legnagyobb hatású mesterére emlékezik ma, Vedres Márk születésének századik évfordulóján a magyar művésztársadalom. Élete hosszú volt és teljes. Pályája a századforduló éveitől a legújabb időkig fogta át szobrászatunk évtizedeit, fordulópontjaival meghatározva változásait és útjait.

Vedres Márk 1870. szeptember 13-án született, Ungvárott — három esztendővel a kiegyezés, a dualista Monarchia kialakulása után. Életútját azonban nem ez a felemás kor határozta meg; sorsát a művészet kísérletei és eredményei, a modern magyar művészet születésének harcai befolyásolták. Pályájának első éveiben Vedres Márk a korszak fiatal magyar művészeinek útját követte: Münchenben tanult, a bajor főváros egyik szobrászának műtermében sajátítva el a művészet alapvető tudnivalóit. Ám már e korai évei alatt is megtalálta kapcsolatát a haladó magyar művészettel: eljárt Hollósy Simon magániskolájába, amely képzőművészetünk első modern csoportjának, a nagybányai művésztelep közösségének kohója volt.

Párizsban, tanulóéveinek következő színterén Vedres már nemcsak a müncheni szobrásztól elsajátított plasztikai tudás elmélyítésére törekedett, hanem a Hollósy-féle műhelyben megszerzett rajztudását is tovább csiszolta. Művészetét itt érte az első döntő hatás: Rodin szobrászata, amely 1899-ben született Káin című szobrának plasztikai világát döntő módon alakította. (Ez a szobor hozta meg egyébként az első sikert is Vedres Márknak: a Műcsarnok kiállításán bemutatott művére megkapta a nagy Rudics-díjat.)

Párizs és Rodin befolyása azonban nem bizonyult tartósnak Vedres Márk életében és művészetében. Annál fontosabbnak kell viszont tartanunk Firenze, Olaszország és a reneszánsz hatását, amelynek élményanyaga, részben közvetlenül, Olaszországban töltött éveinek révén, részben közvetve, A. Hildebrand művészetének tanulságaival szobrászatának új útjaira vezette Vedres Márkot. Mindezek a hatások azonban természetesen nem egyértelmű közvetlenséggel, csupán erőteljes egyéniségének szűrőjén át éreztették befolyásukat útjára, s Vedres hamarosan teljesen önálló formanyelvvel és művészi programmal írta be nevét szobrászatunk legjelesebb egyéniségeinek névsorába. S innen nem szakíthatta ki őt két hosszú itáliai tartózkodása — két ízben, 1902-től 1912-ig, illetve 1924-től 1934-ig élt olasz földön — sem. Vedres Márk Olaszországból is hazaküldte bemutatni új műveit: 1903-ban Bronzcsoport és Emberpár címen egyaránt ismert kétalakos kompozícióját, 1904-ben Éneklő fiú-ját, és Táncosnő-jét, majd, 1911-ben Nő tükörrel című művét; sőt részt kért a haladó művészeti mozgalmak itthoni küzdelmeiből is, mint a Nyolcak csoportjának meghívott tagja.

Végleges hazatelepülése után a harmincas években Vedres Márk művészetének formai és szerkezeti problémáival foglalkozott elsősorban: kompozíciók sorával kutatva a testek egyensúlyának törvényeit, a mozgás kifejezésének lehetőségeit. E munkálkodásának tán legszebb dokumentuma és legjobb eredménye Álló nő című — a Nemzeti Galéria gyűjteményében őrzött — szobra. Munkájáról ezekben az években, csakúgy, mint előző periódusaiban, s később, a felszabadulás után gyakran számolt be a különböző hazai és külföldi kiállításokon, számos elismerést, díjat aratva szobraival és domborműveivel.

A felszabadulás utáni időkben, hetvenöt évének súlyával vállán, Vedres Márk még mindig töretlen lendülettel dolgozott tovább. Sőt, élete e késői periódusában alkotta meg legnagyobb kompozícióját, a Thälmann utcai lakótelepen felállított Béke kútja című művét. Művészi törekvései és eredményei megbecsülésének jeleként megkapta a Kossuth-díjat és a Kiváló művész címet.

Kilencven esztendős elmúlt, amikor 1961 nyarán örökre eltávozott; töretlen, mélyen emberi hangon szóló életművet hagyva maga után. Klasszikus stílusú — ám mindig eleven világú — szobrászata ma is művészetünk féltve őrzött értéke, előrelendítő erő, mint egykor a századforduló napjaiban, amikor a Nyolcak, a magyar festészet avantgarde-jának csoportja, hívta meg tagjai közé, fogadta harcostársául.

H. Gy.

Magyar

...z egy film SIKER

gi haszonnal kecsegtető filmek bevételeiből fedezik az „A" kategóriájú filmek sikerét segítő kedvezményeket és prémiumokat.

Megfelelő formában azt a módszert alkalmazzák tehát most a filmművészetben is, amely a zeneművészetben olyan jól bevált régóta, s amelyet éppen ezért évek hosszú során át sokan, közöttük a napisajtó munkatársai is, a filmirányítás figyelmébe ajánlottak. A módszer egyik alapvonása, hogy nem a kevésbé értékes filmek sikerének fékezésére törekszik, hanem *a valóban értékes művek sikerének növelésére;* ez már azért is bölcs dolog, mert a közönség soraiban nem kelt visszás hatást, és mert bizonyos *törvényszerűségeket* ismer el, amelyek szerint a minőségi sikernek mennyiségi feltételei is vannak. Másik fontos és értékes vonása e módszernek az, hogy a tényleges gazdasági eredmények között az eszmei-művészi értéknek megfelelő egészséges összhangot teremt, magyarán a tudatformálásban értékes filmek hatását a tudatformálásban haszontalanabb filmek jövedelméből támogatja. Bizonyára lehet vitatkozni egyik-másik film besorolásáról, de az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy *az esetek többségében* a művelődéspolitikai és esztétikai értékítéletnek megfelelően so-

nára válhat a filmkultúrának, ha a megyei mozivállalatok között a művészi és eszmei hatás szolgálatában gazdaságossági verseny bontakozik ki.

Adorján József azonban őszintén ír a problémákról is. „Sokan felvetik" — írja a többi között —, „még az egyik országos napilapunk is foglalkozott vele, hogy van ennek a rendszernek

vitatható oldala

is, hiszen kizárólag mennyiségi munkára ösztönöz, s mint ilyen, tartalmazhat formális elemeket is. Sőt, amint arra sajnos akad konkrétum is, egyesek még a csalástól sem riadnak vissza." Ilyesféle aggodalmakat a *Magyar Nemzet* is szóvá tett, s akkor azt is megírtuk, hogy a segítés egyik alapvető tényezője a mozisok esztétikai képzése, tájékoztatása.

Ez kétségkívül szükséges ahhoz, hogy az eszmei és gazdasági haszon egészséges egyensúlya létrejöhessen. Egy másik cikkben, a Filmforgalmazási tájékoztató *Sok műsor, jobb eredmény* című írásában egy vidéki város filmfelújítási gyakorlatáról közöl adatokat *Hara* Lászlóné, ugyancsak a MOKÉP egyik vezető munkatársa. Egy hónap reprízfilmjeit sorolja föl a cikk, s bizony ezek között mindössze egy értékesebb film akad, a *Viva Maria,* s legfeljebb kettő-három, amely ha értékesnek nem is, de legalább kártékonynak sem mondható; a többi — a felsorolásnak tehát legalább a fele! — szórakoztatás közben bizony jócskán hat eszmei-művészi szempontból negatív irányban (örvendetes viszont, hogy a reprízsikerek között *első helyen* éppen a *Viva Maria* áll, a nézők aránya ennek a filmnek a nézőterén volt a legmagasabb).

A két cikk által ébresztett gondolatoknak a kölcsönhatásából a sikerhez vezető további módszerek is fölfedezhetők. Így például fel kell figyelni arra, hogy miközben az új, jó módszerek a frissen bemutatott filmek jobb forgalmazása érdekében hatnak, nincs irányító tényezője a reprízeknek, a felújítások között, tehát a „C" kategória aránya erősen túlzott. Ez a tényleges forgalmazási eredményeket lerontja, érvényesülni enged rossz hagyományokat és hibás ízlésvilágot (mint a cikk példái bizonyítják, a közönség ízlése jobb, mint amilyennek egyik-másik mozis véli). Hiba ez azért is, mert egy-egy film „átfutása" a mozikon jelenleg *túlságosan is gyors.* Az a törekvés, hogy lehetőleg minden film együtt látható legyen aránylag rövid idő alatt, azzal a hátránnyal jár, hogy

a műsor kapkodó,

a filmek hirtelen eltűnnek egy-egy moziból, nincs idő a siker beérésére. Valamennyire ellensúlyozhatná ezt, ha *jó előzeteseket* vetítenének a mozikban, s ha a moziműsort következetes pontossággal előre közölnék mindenütt; további segítséget jelentene a filmpropaganda javítása (nem tagadva ezzel az eddigi javulást, csak kevesellve), s nem utolsósorban az a korábbi javaslatunk is, hogy a filmeket kísérje el valamilyen formában, a mozikban kifüggeszthetően, a filmeket *esztétikai szempontból értékelő, érvelő kritikák szemléje.*

Mindenképpen szükséges

Vedres Márk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
MAGYAR HÍRLAP

1970 SEP 14

1021

Vedres Márk emlékezete
(1870–1961)

1909 decemberében *Új képek* címmel kiállítást rendeztek Budapesten az ekkor már *Nyolcak* néven tömörült festők és szobrászok. A katalógusban mottóként ez állt:

„A természet hívői vagyunk
Nem az iskolák látásával másoljuk,
Értelemmel merítünk belőle."

A magyar képzőművészet egyik érdekes sajátossága az, hogy míg költészetünkben a romantikus vonások, az érzelmi, indulati telítettség mind a mai napig fő jellegzetességnek tekinthető, addig képzőművészetünkben — legalábbis századunk első évtizede óta — a szigorúbb, intellektuálisabb irány jutott vezérszerephez. Ennek az alapvető tendenciának a stílusjegyei rendkívül széles spektrumban figyelhetők meg: a szerkezetes, sokszor a klasszikus előképekhez visszanyúló figuratív művészettől egészen a tisztán absztrakt konstruktivizmusig.

Vedres Márk, akinek most ünnepeljük születése 100. évfordulóját, habár nem tartozott szorosan a Nyolcak csoportjához, mégis velük együtt kombattáns művészként állított ki a fenti időpontban, majd később is sokszor hasonló rokonszenvvel viseltetett a konstruktivisták törekvései iránt. Művészettörténet-íróink hajlik arra, hogy a szobrászok közül elsősorban *Fémes Beck* Vilmos nevét kapcsolja össze a konstruktív törekvésekkel, de azok, akiknek alkalmuk volt 1962-ben arra, hogy a Nemzeti Galériában megtekintsék Vedres Márk gyűjteményes kiállítását, tapasztalhatták, hogy művészünk is azok közé tartozott, akik — ámbár mindig más-más módon — a tiszta szerkezetes formát keresték, ennek a révén fejezték ki humánus mondanivalójukat.

Igaz, Vedres Márk is romantikus irányból indult, nevezetesen Rodin ihlette, de a kezdeti időszak után már A. Hildebrandnak a szobrászi munka formai oldalát hangsúlyozó elmélete és munkássága érlelték az ő művészetét is. Müncheni, majd párizsi tanulmányai után Olaszországba ment és 1925—34 között itt dolgozott, itt kapta a művészetét végképp kiérlelő és meghatározó ösztönzéseket a klasszikus, illetve a renaissance plasztikától. Annak ellenére, hogy konstruktivizmusát át- meg átszőttték a klasszicizmus jegyei, mégis az avantgarde művészet útját egyengette. Nemcsak 1914—24 között, első hazai korszakában, hanem 1934 után is, amikor Olaszországból végleg hazatért.

Vedres Márk neve talán némileg homályban marad másoké mögött, de nem így a művészete. Köztéri szobrai közül a budapesti Thälmann úti lakótelepen felállított Béke kútja emelkedik ki, amelynek nyugalmat sugárzó formáit naponta szemlélhetik a munkából hazatérők.

Vedres Márk munkásságát mindvégig figyelemmel kísérte a művésztársadalom és számon tartotta a közönség is. Államunk pedig Kossuth-díjjal és kiváló művész címmel jutalmazta.

Bojár Iván

MAGYAR HÍRLAP

Megemlékezés Berlinben a fasizmus áldozatairól

(ADN) Berlinben vasárnap tizenhárom európai ország képviselőinek jelenlétében nagygyűlést tartottak a fasiszta terror áldozatainak nemzetközi emléknapja, a fasizmus és a háború elleni harc napja alkalmából. A nagygyűlés több ezer főnyi hallgatósága előtt mondott beszédében Hermann *Axen*, az NSZEP Politikai Bizottságának póttagja a többi között hangsúlyozta, hogy *az antifasiszta ellenállási harcosok hagyatéka az NDK szocialista alkotmányának elvévé, az ország életének alaptörvényévé vált.*

— Az NDK — mondotta Axen — ott van a béke és a biztonság *élharcosai* között Európában. Éppen ezért *őszinte örömmel* üdvözölte a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság szerződésének megkötését. Az európai biztonság azonban még *további* lépéseket tesz szükségessé. Így például elengedhetetlen a *normális és egyenjogú* kapcsolatok helyreállítása az összes európai államok között és minden nemzetközi megkülönböztetés megszüntetése az NDK-val, a német békeállammal szemben. A béke és a biztonság azt is megköveteli, hogy *Nyugat-Németországban megfékezzék a revanzsizmust és a militarizmust.*

A nagygyűlésen beszédet mondtak még a Szovjetunió, Franciaország és Nyugat-Németország antifasiszta ellenállási szervezeteinek képviselői.

Jugoszláv—malaysiai megbeszélések

(MTI) A jugoszláv kormány meghívására háromnapos látogatásra vasárnap

A szakszervezetek felhívása

Chile dolgozói védjék

Alessandri manőver

(ADN) A több mint 800 ezer tagot számláló chilei szakszervezeti központ országos tanácsa felhívást intézett Chile dolgozóihoz, hogy szükség esetén *általános sztrájkkal* védjék meg dr. Salvador *Allende*, a népi egységfront jelöltje szeptember 4-i választási győzelmét. A szakszervezeti szövetség felhívása hangsúlyozza, hogy ez lesz a dolgozók egyértelmű válasza minden olyan kísérletre, amely arra törekszik, hogy meg nem történtté tegye a nép döntését.

A felhívás *elítéli* a reakciónak azt a szándékát, hogy október 24-én a parlamentben valamiféle *manipulációval* megakadályozza Allende végleges elnökké választását.

(Inter Press Service) *Alessandrinak* az a bejelentése, hogy „abban az esetben, ha a parlamentben többséget kap, másnap lemond az elnöki tisztségről," heves reakciót váltott ki. A baloldal a bejelentést *„demokráciellenes összeesküvésnek"* minősíti.

A baloldali közvélemény szerint Alessandri manővere csak arra szolgál, hogy

Közlemény a bolgár—

Novemberben a két or

(BTA) Szeptember 11-én és 12-én a bulgáriai Rusze, valamint a romániai Giurgiu városában találkozóra került sor a Román Szocialista Köztársaság és a Bolgár Népköztársaság párt- és kormányde-legációi között.

Új hanglemez

Könnyűzene: Égszínké
TOM JO
új száma

MHV Hanglemezbolt, Debrecen, Vörös

Minőségi Szabó Ktsz ruhaipari konfekcióban gyakorlott gépészeket azonnal felvesz. Jelentkezés Kossuth u. 13., személyzeti vezető.

Kőműveseket, kőművesek mellé segédmunkásokat, bádogos és műanyagburkoló szakmunkásokat, valamint különleges gépjárművezető vizsgával rendelkező gépkocsivezetőt felveszünk. Szakipari és Kislakásépítő Ktsz Debrecen, Pásti u. 5.

Jó számoló adminisztrátort azonnal felvesz a Patyolat Vállalat. Jelentkezés Széchenyi u. 70.

Harisnyaszemfelszedő bedolgozót felvesz a Hajdú-Bihar megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat. Jelentkezés személyesen a munkaügyi osztályon. Debrecen, Béke útja 13., emelet.

Közgazdasági egyetemet végzett vagy mérlegképes könyvelő vizsgával rendelkező dolgozókat belső ellenőri munkára, valamint technikumot végzett vagy érettségizett dolgozókat adminisztratív munkakörbe alkalmaz az AFIT XIII. sz. Autójavító Vállalat. Debrecen, Szabadság útja 27.

Hajdú-Bihar megyei Tanácsi Építőipari Vállalat felvesz építőiparban jártas időmérőt, kőműves, víz-, gáz-, központifűtés-szerelőket, kubikosokat, asztalosokat, festőket, valamint építőipari segédmunkásokat. Munkaterület Hajdú-Bihar megye. Jelentkezés Debrecen, Simonffy u. 34., munkaügyi osztály.

Közgazdasági technikum kereskedelmi tagozatán végzett férfi munkaerőt áruforgalmi kereskedelmi munkakörbe felveszünk. Jelentkezéseket „Nagykereskedelmi vállalat" jeligére a kiadóba kérjük.

Nyugdíjas fizikai és számviteli dolgozókat azonnal felveszünk. Leveleket „Szövetkezet" jeligére a kiadóba.

Dolgozókat alkalmazn

Kőműves, ács, vasbetonszerelő, hidegburkoló, lágytetőfedő, gépszerelésben jártas villanyszerelő szakmunkásokat, kubikosokat, betonozókat, segédmunkásokat azonnali belépéssel felveszünk. Debreceni Építőipari Ktsz, Hatvan u. 43., munkaügy.

Villanyszerelő szakoktatót technikusi képesítéssel, vagy szakmunkás bizonyítvánnyal és érettségivel felveszünk. Fizetés 110 1966 (MK 2 A) MM sz. utasítás szerint. Takarítónőket meghatározott időre ugyancsak felveszünk. Jelentkezés 109. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet Debrecen, Burgundia u. 1. alatt.

Hegesztő és lakatos, autómotorszerelő, Diesel motorszerelő, kőműves szakmunkásokat és betanított munkásokat alkalmazunk. Fizetés időbér plusz prémium. Vidékieknek utazási költséghez hozzájárulunk. Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat Központi Üzeme Debrecen, Szoboszlói út 50.

Nagy gyakorlattal rendelkező gyors- és gépírónőt azonnali belépéssel felvesz a TIGÁZ Debreceni Gázmű üzemegysége. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés Mikepércsi út 2., anyagosztályon.

Gépkocsi rakodómunkásokat azonnali belépéssel felvesz a Kossuth Tsz Debrecen, Apafa 30.

A Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat 6 hónapos kőműves, gépi vakoló tanfolyamot indít 18 évtől kezdődően. Jelentkezés a munkaerő-gazdálkodáson. Debrecen, Kálvin tér 11.

Felveszünk kőműves, burkoló, faipari szakm valamint segédmunkásc őröket. Minden héten s bat, idénypótlékot és ú útiköltséget térítünk. lehet a II. ker. Tanács ségvetési üzemnél, Deb tók Béla út 61. sz.

A MÉH Vállalat azo péssel felvesz tehergép kodómunkást, raktári szikgáti telepére taka Jelentkezés a vállalat osztályán, Debrecen, K tér 3. sz. alatt.

Lányokat 15 év felett átképzősként, férfiakat és kikészítőbe betanító ként, valamint lakatos szerelőt, csőszerelőt, tetőfedőt felveszünk. L lentkezésre részletes t adunk. Ujpesti Gyap Budapest, IV. Berni u

15. életévet betöltött kat Pamutfonodába vagy betanított muni szünk 15—16 éves korig műszakos munkarend. idő egy hónap. Megfel gyakorlat és szaktanfo zése után szakmunkás tenni. Bővebb felvilág ben is adunk. Pamu Fonógyára Budapest u. 90., munkaügyi oszt

Gázszerelő szakmunl vesz a Hajdú-Bihar ményseprő és Kályh Jelentkezés Debrecen, munkaügyi osztály.

HÁZ

Vedres Márk
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1970 SEP 16

1021

Vedres Márk: Emberpár

Szőnyi István: Női akt

KÉT ÉVFORDULÓ

Két képzőművészeti évforduló emelkedik ki az utóbbi napokból, amelyekre emlékeznünk kell.

Száz évvel ezelőtt, 1870-ben született *Vedres Márk*, a magyar szobrászművészet egyik kiemelkedő alakja. 1919 előtt Münchenben, Franciaországban, Itáliában dolgozott. 1919-ben szerepet vállalt a Tanácsköztársaság művészeti életében, ezért börtönbüntetésre ítélték. Újabb évtizedet töltött Itáliában, majd hazatért. Munkássága központjában az ember állott, a cselekvő, hívő, ifjú ember, legtöbb s legjelentősebb alkotásai bizonyítják ezt. Szocialista államunk Kossuth-díjjal és Kiváló Művész címmel tüntette ki. Kilencvenegy éves korában távozott tőlünk, alkotásait közterek, múzeumok őrzik.

Tíz esztendeje halt meg *Szőnyi István*, századunk magyar képzőművészetének kiemelkedő nagyságú alakja. Műveit az egész világon ismerik és szeretik. A táj és az ember foglalkoztatta elsősorban, zebegényi képei a magyar művészet kiemelkedő alkotásai.

E két művészre emlékezünk egy-egy alkotásuk reprodukciójával.

rontom a másodikat is. Most viszont megváltozott a csapatszellem, Moór Ede bácsi megmagyarázta a csapat vezéregyéniségeinek is: ti is rontotok...

— *Mihez kezd, ha befejezi labdarúgó pályafutását?*

— Addig még van négy-öt évem. Most 28 éves vagyok. Edző szeretnék lenni. Idén kezdem a tanulást a segédedzői tanfolyamon, nem szeretnék megállni a TF szakoktatói bizonyítványáig.

— *Mikor tervez ismét pályára lépni?*

— Gecse jó formában van, így nem könnyű dolog a viszszakerülés. A jövő héten már teljes intenzitással akarok edzeni. Utána szünet következik az NB I-ben. Ezután már szeretném magamra húzni a 2-es mezt.

R. I.

határozatok

Csengődi Károlyt (Somoskőújfalu) és **Kicsiny Istvánt** (Karancskeszi) durva játékért, illetve rekla-

— Kétbodony, Diósjenő reske II., Kétbodony — jenő.

KOSÁRLABDA

NB II. Keleti csoport fordulója (nők): Tipogr SBTC, Népstadion 11 ó III.: Bgy SE — Bp. Peda Bgy. 11 ó., St. Spartac Hajógyár, St. 11.30 ó.

LABDARÚGÁS

NB I.: SBTC — Tatab Salgótarján 16 ó. v.: Vincze dr. (Somlai, Czirják).

NB I. tartalékcsoport: SBTC — Tatabánya, Salgótarján 14 ó., v.: Miksztai.

NB II. Északi csoport: Kisterenyei Bányász — Salgótarjáni Kohász, Kisterenye 16 ó., v.: Pusztai.

NB III. Északközépcsoport: Bgy. SE — St. Üveggyár, Balassagyarmat 16 ó., v.: Nagy M., Pásztói KSE — Zp. Építők, Pásztó 16 ó., v.: Csontos, Mizserfai Bányász — OGSC Kazár 15.30 ó., v.: Lakatos.

NB-s felnőtt tartalék és ifjúsági bajnokság: Zp. Építők — Egri Dózsa, v.: Rátóti, Gergely. SBTC — Gáspár SE, v.: Újházi, Bővíz, Bgy. SE — SKSE, v.: Benkő, Széles, St. Üveggyár — Nagybátony, v.: Garamszegi, Jancsó. Hatvani K. — Kisterenye, Egri Berva

nyei Bányász — EAC, Kisterenye 9 ó.

A megyei női bajnokság őszi II. fordulója: Zp. Építők II. — SÜMSE, Ötvözet MTE — Kisterenyei Bányász II. Az St. Ingatlan szabadnapos, az SBTC II. — Mizserfa mérkőzést elhalasztották.

TEKE

A megyei nagygolyós csapatbajnokság őszi III. fordulója: Mátraszőllős — Mátranovák, Nádújfalu — St. Ingatlan, St. Dózsa — Kisterenye, Zp. Építők — SÜMSE. Az SKSE szabadnapos.

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

A megyei felnőtt, ifjúsági, serdülő nappali bajnokság, Salgótarján, Camping 8 ó.

Recsk környéki munkára

fúrási segédmunkásokat

felveszünk. Tereppótlék, külszolgálat, hazautazás biztosítva. Földtani Kutató, Recsk.

A Magyar Honvédelmi Szövetség Nógrád megyei Gépjárművezetőképző Iskolája Rétságon

személygépjármű-vezetői

tanfolyamot indít 1970. szeptember 17-én, 17 órakor az MHSZ-irodában. Jelentkezni lehet az MHSZ járási titkáránál Rétságon, a fenti időpontban.

Vedres Márk
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NEMZET
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
1971 SEP 13

1021

Emlékezés Vedres Márkra

Ungvárott született, százévvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi anyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult, Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, míg nem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnek az alkotásai, aki felkereste műtermében, s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa, Rippl-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla — Verdes Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álmodott alkotásai nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei ígézik meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azontúl, élete végéig, művészetének ihletője.

Vedres Márk: Emberpár

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Egykori tanítóját, Szabó Ervin Pantheonjának a tervét készíti el építésztársával. A nagyszabású terv — sajnos csak terv maradt. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját. Meg akarják fosztani műtermétől, sőt lakásától is. Újra Itáliába megy, s újabb évtizedet tölt Dante gyönyörű városában, az Arno-parti Firenzében. Antik ihletésű kis bronzszobrokat készít, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásároltak meg tőle. Műveinek témája: a szép, ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkásalakok, a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákhordó, a korsót vivő fiúk és lányok.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte java részük létjogosultságát, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta. A valóságélmény nélkül született, kiagyalt konstrukciókat nem tartotta művészetnek.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valósággá vált az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Fő műve: a Thälmann-úti lakótelep dísze, a több alakos Béke-kút, középütt a Halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halkszavú, rodonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Kiváló művésze címet adományozta neki.

Kilencvenegyéves korában ment el tőlünk. Alkotásait közterek és múzeumok őrzik, születése évfordulóján a kommunista művésznek kijáró kegyelettel emlékezünk rá.

Artner Tivadar

Vedres Márk

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG

nevű kedves olvasóinkat!

A Gracchusok és a Scipiók történetéből ismert ókori rómat nemzetségnek volt „Cornelius" a neve és az ókor végén vált személynévvé. Jelentése a „cornum" latin szó után lehet „som", de valószínűbb, hogy a szintén latin „cornu": „szarv" volt az alapszava.

Száz évvel ezelőtt született Vedres Márk, kiváló szobrászművész, akit népköztársaságunk két alkalommal tüntetett ki Kossuth-díjjal. Egész fiatalon a szobrászatot választja élethivatásának. Münchenben, majd Párizsban tanul; 1902 és 1914, illetve 1925 és 1934 között Firenzében él és dolgozik. A Tanácsköztársaság idején a művészek szakiskolája mosdósi művésztelepének egyik vezetője. Főleg kisplasztikákat készít. A felszabadulás után témában és formázásban egyaránt a realitáshoz közeledik. Utolsó műve a Budapest, XIII. kerületében felállított Béke-kút.

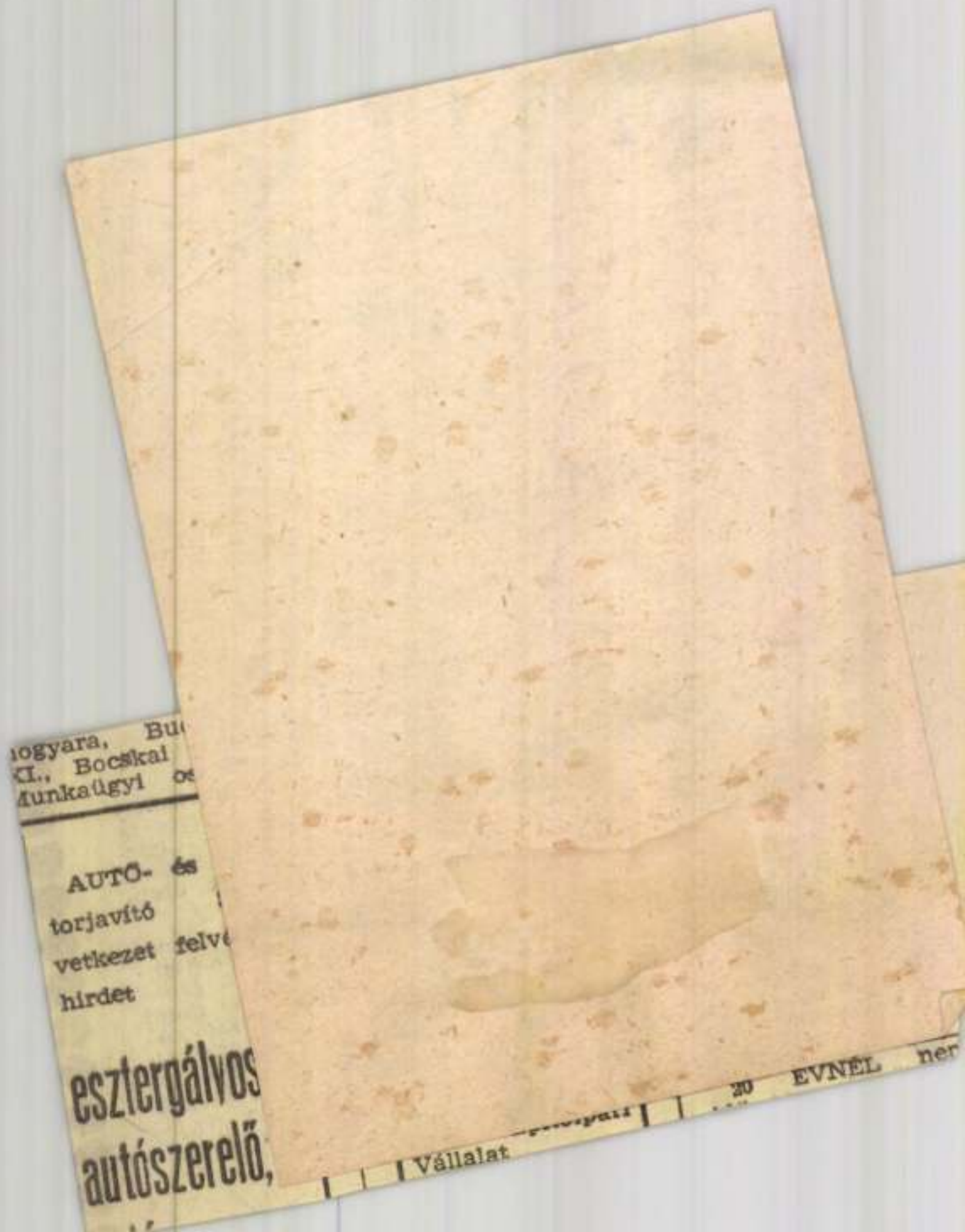

ogyara, Bu
XI., Bocskai
Munkaügyi o

AUTÓ- és
torjavító
vetkezet felv
hirdet

esztergályos
autószerelő,

Vállalat

20 EVNÉL ner

A West Side Story szerelmes párja. Jelenet a világhírű musicall pécsi előadásából.

vendége. Szombathelyen például legutóbb a nyári évadot gazdagította iseumi játékával a színház.

Komplex törekvések

Nógrádi Róbert igazgató három szóba sűrítette a színház törekvését: népszerűség, korszerűség, eredetiség. Ez a hármas cél arra ösztönzi a színházat, hogy a közönségnek játsszon, de ne kommersz darabokat. Színvonalas művek nívós előadásban kerüljenek színpadra. Az együttes és a műsor gerincét a prózai társulat adja, de a komplex törekvéseket segíti megvalósítani az operatársulat, a balettegyüttes. Tulajdonképp öt színházi forma él Pécsett nemcsak békésen egymás mellett, hanem egymást kiegészítve, színesítve. Budapest után egyedüli a kísérletképp működő gyermekszínpad amelynek előadásait a város diákjainak nyolcvan százaléka látogatja: a jövő színházat értő, szerető közönsége. Állandó és élő a színház kapcsolata az írókkal és műfordítókkal: az idén például a második Illyés főemutatót tarthatják. A Tiszták tavalyi sikere után a színház felkérésére új, történelmi köntösbe öltöztetett komédia készül Illyés Gyula írói műhelyében. A jóval időszámításunk előtt. Milétoszban játszódó darabban a maradiság csap össze az ultrakorszerűséggel olyan környezetben amely vészesen hasonlít a mai társadalmi viszonyokhoz... Egész estét betöltő szatírával mutatkozik be Komlós János.

ságot ítéli el, s eredeti bemutató lesz Donald Freed: Nyomozás című dokumentumdrámája, amely a Rosenberg-házaspár tragédiáját dolgozza fel. A hatodik prózai bemutató a tündéri Shakespeare mű, a Szentivánéji álom lesz. Ebben feladatot kap minden művész, köztük a fiatalok, akiknek nevelését elsőrendű feladatának tartja a színház. — büszkén sorolhatja a rangos művészgárda névsorát, amelyet a magyar színházkultúrának kinevelt.

Ábrahám Pál nagyoperettje, a Bál a Savoyban s a Potyautas című zenés víg-

Október
a pécsi s
kalomra
színház r
könyvecsk
ják azokat a művészeket,
akik itt kezdték pályájukat.
Művészeti díjat alapítanak,
„vándorgyűrűt", amelyet a
művésztársak titkos szavazata alapján adnak át a
legnépszerűbb művésznek.
Társulati jubileumi ülés és
egy szép bemutató zárja
majd a pécsi színház ünnepségsorozatát.

Kár, hogy Szombathely
nem kötött egyetlen új bemutatóra sem szerződést a
nemcsak éveiben magas, de
művészi színvonalában is
rangos színházzal!

Szakály Éva

angol karácsonyi lapok, a „Christmas Card"-ok, amelyeknek divatja a múlt században terjedt el. A „Christmas Card" Angliában és Amerikában szinte nemzeti intézmény.

A képes levelezőlap egyéb formáinak (városkép, képzőművészeti reprodukciók, arcképek, stb.) felvirágzása Európaszerte az 1870-es évek körüli időre tehető. A porosz—francia háború idején Leon Besnardeaux francia könyvkereskedő a városa körül táborozó nagyszámú katonaságot nem tudta levélborítékokkal ellátni, és ezért folyóiratokból kivágott képeket kezdett árusí-

Hamupipőke. Az új évad ban a legkisebbek tapsolhatnak a gyermekszínpad előadásán.

Vedres Márk
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VAS NÉPE
1970 SEP 13

EMLÉKEZÉS VEDRES MÁRKRA

Ungvárott született, száz évvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi anyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult, Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, mígnem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak az alkotásai, aki felkereste műtermében, s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kíváló kortársa, Rippl-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azontúl, élete végéig művészetének ihletője.

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóraváltsa. Az ellenforradalom után azonban bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját, meg akarják fosztani műtermétől, sőt lakásától. Újra Itáliába megy, s újabb évtizedet tölt Dante gyönyörű városában. Műveinek témája: a szép ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló fürdő nők, tevékeny munkás-alakok, a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákoló, a korsót vívő fiúk és lányok.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte java részük létjogosultságát, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta. A valóság-élmény nélkül született, kjagyalt konstrukciókat nem tartotta művészetnek.

Élményekben tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valósággá vált az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészét. Főművei a Thälmann úti lakótelep dísze, a többalakos Béke-kút, középütt a Halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halkszavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet adományozta neki.

Vedres Márk: Emberpár

A SZOVJET HARCKOCSIZÓK NAPJA. — A Szovjetunióban minden évben szeptember 13-án emlékeznek meg a harckocsizók napjáról. Az idén huszonötödször rendezik meg a harckocsizók ünnepét. A szovjet páncélos csapatok a tudomány és a technika legújabb

— Ismert gond az *olajkály-* hiánya. Kétezerre volna ükség a megyében azonnal. ból is 1100-zal többet szeztünk be, mint amennyi a retünk. Az idén már nincs mény arra, hogy elegendő t az üzletekbe. Akkora inta a kereslet, hogy az ar nem győzi a gyártását. ost már ksz-ek is foglalkozk olajkályhagyártással.

— Ugyanez elmondható a *zvezeték-szerelékekről* is. ngeteg új, fürdőszobás ház ül, a vízvezetékidomokból ért is kellene a folyamatos látás.

— Az *élelmiszerekkel* kapolatban: a *húsiparral* és a *liparral* olyan szerződése n az áfészeknek, amely szent *hetente kétszer* kell szállaniuk hús-, illetve tejterékeket a vidéki boltokba. A *tőipar* a szerződés értelmén köteles naponta pékárut állítani minden olyan boltahol a napi értékesítés kilónál több.

FERROVILL válasza

szerszámhiányokkal kapolatos kérdésekkel *Lux Józf* igazgatóhelyettest keresfel a győri FERROVILL reskedelmi Vállalatnál:

esipari Vállalat
FELVESZ:

usokat,

tőt,

,

sokat,

gyi csoportjánál.

25 éve történt

Gyöngül a pén küzdelem c

Szeptember első felében érkezett az a **belügyminiszteri rendelkezés,** amely Győr esetében 180 %-os, Mosonmagyaróvárott pedig 140 %-os **pótadóemelést engedélyezett a polgármesternek.** Az intézkedést az tette szükségessé, hogy az adófizetések — a rendkívüli körülmények folytán — csak nagyon gyéren folytak be a két város házi pénztárába, és mindenképpen elejét kellett venni annak, hogy **fizetőképességüket komolyabb veszély fenyegesse.** Szerepet játszott mindebben az is, hogy a megindult infláció egyre inkább érezte tette káros kihatásait.

Jellemző pl., hogy Győr város tüzelőanyag-ellátásnak egyik legnagyobb szállító vállalata, a **Fejes László-féle Kereskedelmi és Gazdasági Rt.,** szeptember 14-én az alábbiakat közölte a főispánnal:

„A mai faárak mellett egy-egy jelentősebb tűzifa vételhez nem százezrek, hanem már millió pengők kellenek, azonban anyagi erővel ilyen nagyobb mennyiségű kitermelést sem vállalatunk, sem kartársaink nem végezhetnek. — A megbízás csak úgy volna biztosítható, ha a kormányzat a Nemzeti Bank útján 5—6 millió pengős, olcsó kamatlábas fatermelési hitelkeretet állapítana meg a győri vállalatok részére."

A probléma különben néhány hét múlva megoldódott, mivel az Ideiglenes Nemzeti Kormány ezekre a célokra 200 millió pengős hitelkeretet bocsátott rendelkezésre országosan, és ebből az összegből **Győr közintézményeinek, iskoláinak és háztartásainak tűzifaellátását is túlnyomó részében fedezni lehetett.**

Így a reakciós elemek ismételt vészjóslásai kudarcot vallottak, pedig mesterkedéseikkel, tervszerűen folytatott aknamunkájukkal mindent elkövettek azért, hogy a hatóságok és forradalmi népi szervek konszolidációs erőfeszítéseit megnehezítsék. Nem véletlen, hogy éppen ezekben a hetekben kellett sok olyan rendészeti jellegű intézkedést végrehajtani, amelyek a munka menetét kívá sítani.

Különösen a szabo kott területeken vol ribb rendellenességek hatók, úgyannyira, h és Mosonszolnok kö termelési és nemzeti kat, sőt, az utóbbi a képviselőtestületet oszlatni. Győrött és gyaróvárott is abban ban antidemokratiku

ÉRTESÍTJÜK KED
GYŐRI TELEPÜN

LELT

JELENLEG NAGY
RENDELKEZÉSÜK

M 1 kv
MBA k
vörösré
MZSL é
Ezenkív
valamin

MOST KERESSE I

„VILLÉ
Villamo
cikkeke

közületi, kis fogya
Damjanich u. 23.

Vedres Márk
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1979 SEP 13

Emlékezés Vedres Márkra

Ungvárott született száz évvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi anyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, mígnem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak

Vedres Márk: Emberpár

az alkotásai, aki felkereste műtermében, s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa, Rippl-Rónai, Ady Endre vagy Bartók Béla — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álmodott alkotásai nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztikában fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azontúl, élete végéig művészetének ihletője.

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Egykori tanítója, Szabó Ervin panteonjának tervét készíti el építésztársával. A nagyszabású terv — sajnos csak terv maradt. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját meg akarják fosztani műtermétől, sőt lakásától is. Újrá Itáliába megy, s újabb évtizedet tölt Dante gyönyörű városában, az Arno-parti Firenzében. Antik ihletésű kis bronzszobrokat készít, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásároltak meg tőle. Műveinek témája a szép, ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkás-alakok, a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákhordó, a korsót vivő fiúk és lányok.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte javarészük létjogosultságát, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta. A valóságélmény nélkül született, kiagyalt konstrukciókat nem tartotta művészetnek.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valósággá vált az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Főműve a Thälmann úti lakótelep dísze, a több alakos Béke-kút, középütt a Halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halk szavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal, és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet adományozta neki.

Kilencvenegyéves korában ment el tőlünk. Alkotásait közterek és múzeumok őrzik, születése évfordulóján a kommunista művésznek kijáró kegyelettel emlékezünk rá.

Artner Tivadar

HÍRLAP

lom

behelyezendő szonda helyének rögzítésére. Utána a sebész bevezeti a szondát. A műtétet helyi érzéstelenítéssel végzik, mivel maga az agyvelő nem érzékeli a fájdalmat. Amikor a sebész úgy véli, hogy a szonda elérte a fájdalomközpontot, újra bekapcsolja a röntgenkészüléket. Ez lehetővé teszi, hogy szükség esetén igazíthasson a szonda helyzetén. Utána a szonda tűjét villamos árammal 60—70 fokra heviti, aminek következtében a szonda közelében lévő agysejtek megsemmisülnek.

Az NSZK-ban Mendinger és Richert freiburgi idegsebészek eredményesen alkalmazzák ezt a módszert. Azt állítják, hogy már most meg tudják pontosan állapítani az agynak a fájdalom megszüntetéséhez „kikapcsolandó" részét, legyen a fájdalom helye akár a kéz, akár a láb. Ilyen műtéteknek, természetesen, csak rendkívül súlyos esetekben van értelme.

Nyári történetek

— **Kivel kezdjek ki előbb: a gondnokkal, a szakáccsal, vagy a kultúrfelelőssel!?**

Vedres Márk
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1970 SEP 13

1021

1970. szeptember 13. ZALAI

Emlékezés Vedres Márkra

Ungvárott született, száz évvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi anyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult, Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, míg nem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak az alkotásai, aki felkereste műtermében, s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa, Rippl-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álmodott alkotásait nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azontúl, élete végéig, művészetének ihletője.

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóraváltsa. Egykori tanítója, Szabó Ervin Pantheonjának a tervét készíti el építőtársával. A nagyszabású terv — sajnos csak terv maradt. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját, meg akarják fosztani műtermétől, sőt, lakásától is. Újra Itáliába megy, s újabb évtizedet tölt Dante gyönyörű városában, az Arno-parti Firenzében. Antik ihletésű kis bronzszobrokat készít, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásároltak meg tőle. Műveinek témája a szép, ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkás-alakok, a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákhordó, a korsót vivő fiúk és lányok.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte java részük létjogosultságát, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta. A valóságélmény nélkül született, kiagyalt konstrukciókat nem tartotta művészetnek.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valósággá vált az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Főműve a Thälmann úti lakótelep dísze, a többalakos Békekút, középütt a Halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halkszavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet adományozta neki.

Kilencvenegy éves korában ment el tőlünk. Alkotásait közterek és múzeumok őrzik, születése évfordulóján a kommunista művésznek kijáró kegyelettel emlékezünk rá.

Artner Tivadar

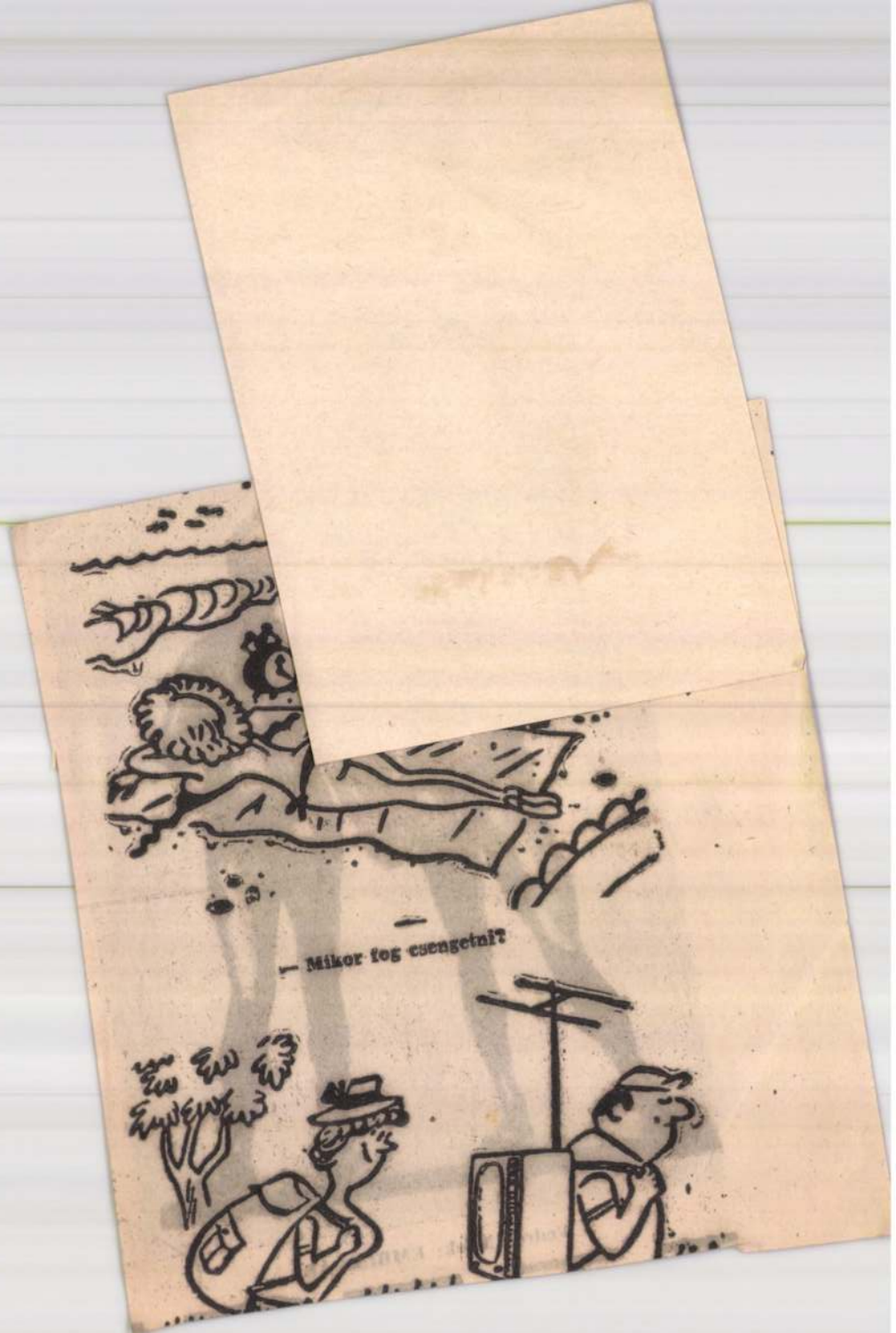
— Mikor fog csengetni?

Vedres Márk

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1970 SEP 13

1021

Vedres Márk: EMBERPÁR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ
Veszprém

1970 SEP 13

A NAP KÉL 5.18 — NYUGSZIK 18.01 ÓRAKOR.
A HOLD KÉL 17.09 — NYUGSZIK 2.08 ÓRAKOR.

Száz évvel ezelőtt, 1870. szeptember 13-án született a 91 éves korában — 1961-ben — elhunyt Vedres Márk kiváló szobrászművész, akit Népköztársaságunk két alkalommal tüntetett ki Kossuth-díjjal.

Egész fiatalon a szobrászatot választja élethivatásául. Münchenben, majd Párizsban tanul; 1902 és 1914, illetve 1925 és 1934 között Firenzében él és dolgozik.

A Tanácsköztársaság idején a művészek szakiskolája mosdósi művésztelepének egyik vezetője. Főleg kisplasztikákat készít. Korai impresszionizmusát (Káin) az olasz reneszánsz művészet hatására anyagszerűségre törekvő, architektonikusan szerkesztő stílus váltja fel (Éneklő fiú). Elvont szerkesztő és komponáló hajlama a kubizmus felé fordítja művészei érdeklődését.

A felszabadulás után témában és formázásban egyaránt a realitáshoz közeledik. (Ivó, Kasza-kapáló stb.) Utolsó műve a Budapest XIII. kerületében felállított Béke-kút.

megszerezhették volna. **A Spartacusban** Kácsor, Ádám, Steinitzer és Gábor játszott jól. G: Simon, ill. Dorogi 11-esből. **(S. J.)**

Másik eredmény: Bp. Vasutas—Szolnoki MTE 3:1 (2:0).

Német labdarúgó

A Bakony-Vegyész vendé az NDK-beli Hennigsdorf labd met együttes több napot töl vegyészcsapatával vívnak előm NB. II-es találkozón. A két k zést szeptember 16-án, szerdá

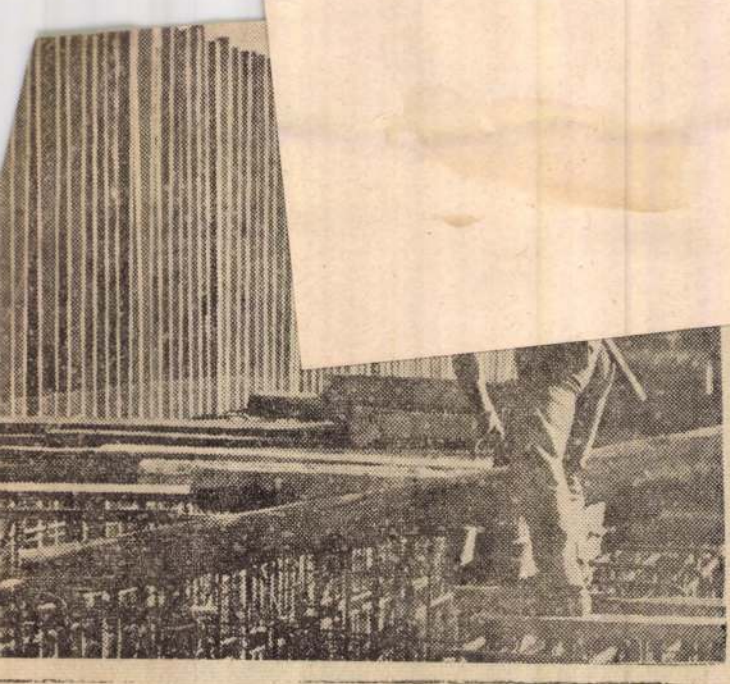

ÁCS
bős Dezső — Kisköre — felvétele: 2 pont)

26, 27, 28...
(Gergely Árpád — Csány — felvétele: 3 pont)

ekezdés
ából...

községbe, ahol — jehovista közösséget talált...

★

Vallásüldözés?

Kivonat a lexikonból:

„Jehova tanúi: az 1870-es években Amerikában keletkezett millenista szekta híveinek Magyarországon ismert elnevezése. „Komoly bibliakutatóknak" is nevezik magukat. Tanításaikat... az ezeréves birodalom eszményi társadalmára építik, a Messiás eljövetelétől várják ezt. Tagadnak minden világi hatalmat és törvényt, nem hajlandók fegyvert fogni. Kultúraellenesek: híveiknek tilos a világi könyvek olvasása, színház, mozi, stb. látogatása. Államellenes, alkotmányba ütköző tanaik miatt működésük Magyarországon nem engedélyezett."

★

Alkotmányunk tiszteletben tartja a vallásgyakorlás jogát, a lelkiismereti szabadságot. Ugyanezt erősítik meg a kongresszusi irányelvek, amikor leszögezik, hogy a társadalomhoz hű, a társadalom építését szolgáló hívőkkel egyaránt hajlandók vagyunk — a társadalom érdekében — együtt dolgozni. Ami ezt a szektát illeti — az említett példa éppen a veszélyes társadalomellenességet illusztrálja. Mindenki által elfogadott, mert törvényszerűség hogy a társadalom létének alapja éppen a családi közösség. S a lelki terror eszközeitől kezdve minden más, szennyes eszközt megragadnak, hogy tanaikat terjesszék, soraik gyarapításáért még a családi közösségek felbomlasztásától sem riadnak vissza. Vajon — ha a lelkiismereti szabadságra gondolunk — nem érezhet éppen ez az anya lelkiismeretfurdalást, amikor egy torz idea kedvéért képes gyermekeitől és férjétől is elszakadni?

Vajon erről miképpen számol be „istene" előtt?...

★

S ami a legfurcsább az egészben: Jehova tanúinak tábora a mindennapok szellemi perifériáján élők köréből kerül ki túlnyomórészt — magyarán szólva: a buta, a misztikumra, a ködös értelmetlenségekre hajló emberek követik e „tanokat", s igyekeznek élni is ezek „útmutatásai" alapján... Miképpen tudtak hatni egy olyan emberre, aki iskolai végzettségénél fogva is magasabb és magasabbrendű műveltségre tett szert? Miképpen tudták lerántani maguk közé, s megfertőzni annyira, hogy szakítson családjával — makacsul behunyt szemmel, hogy még nagyobb legyen a sötétség...?!

Kérdések, — amelyekre nem is tudunk választ adni.

Kátai Gábor

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-066, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG

1970 SEP 1 3

Emlékezés Vedres Márkra

Verdes Márk: EMBERPÁR

Ungvárott született, száz évvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi anyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult, Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, mígnem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak az alkotásai, aki felkereste műtermében s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa, Rippl-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álmodott alkotásai nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azontúl, élete végéig, művészetének ihletője.

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Egykori tanítója, Szabó Ervin Pantheonjának a tervét készíti el építésztársával. A nagyszabású terv, — sajnos csak terv maradt. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját, meg akarják fosztani műtermétől, sőt lakásától is. Újra Itáliába megy, s újabb évtizedet tölt Dante gyönyörű városában, az Arno-parti Firenzében. Antik ihletésű kis bronzszobrokat készít, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásároltak meg tőle. Műveinek témája a szép, ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkásalakok, a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákhordó, a korsót vivő fiúk és lányok.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte javá részük létjogosultságát, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta. A valóságélmény nélkül született, kiagyalt konstrukciókat nem tartotta művészetnek.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megértette, hogy valósággá vált az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Főműve: a Thälmann út lakótelep dísze, a több alakos Béke-kút, középütt a Halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halkszavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet adományozta neki.

Kilencvenegyéves korában ment el tőlünk. Alkotásait közterek és múzeumok őrzik, születése évfordulóján a kommunista művésznek kijáró kegyelettel emlékezünk rá.

Artner Tivadar

Leves, hús, főzelé

(Négy személy részé

VELŐLEVES

A sertés- vagy marhavelőt hártyáitól megtisztítva, kevés vízben, néhány percig főzzük. A velő súlya körülbelül negyed kilónyi legyen. Amikor a forró vízben kissé megpuhult, deszkán finomra aprítjuk. 10 deka sampinyon gombát homokos részétől megszabadítva, alaposan megmosva, apró darabkákra vagdalunk, és kevés zsíron vagy olajon finomra vágott zöld petrezselyemmel meghintve, puhára pároljuk. Utána lisztteI hintjük meg, és hozzáadjuk a velőt is, hogy együtt párolódjék tovább. Az egész masszát hideg vízzel felereszt jük, sót, késhegynyi törött borsot hintünk hozzá, és felfőzzük. Pirított zsemlekockával tálaljuk.

KOLBÁSZOS KÁPOSZTALEVES

Fél kilónyi, kissé megmosott káposztát körülbelül 2 liter vízben puhára főzünk, 5—8 dekányi füstölt szalonnát kockára vágva, egy másik lábosban megpirítunk, és negyed kiló karikára vágott füstölt kolbásszal együtt a levesbe öntjük. (A sózásnál vigyázzunk, mert a szalonna sós. Kóstoljuk meg előbb!) Ezután hagymás, paprikás rántást készítünk, a levesbe öntjük, és a rántással együtt még mintegy 10 percen keresztül forraljuk. Végül 2 deci tejföl keverünk hozzá.

LONDONI RAKOTTFILÉ

60 deka bélszínt 4—5 centiméteres darabokra vágunk és puhára verünk. A hússzeleteket forró zsírban hirtelen sütjük ki. Közben egy kis lábasban 15 deka, apró kockára vágott füstölt szalonnát üvegesre sütünk. Tűzálló tálban lerakunk egy sor főtt, felkarikázott burgonyát, ráterítjük a kisütött húsfilét, majd meghintjük kevés sült szalonnával, és így tovább, rétegenként. A tetejére zsírban párolt hagymakarikákat rakunk, végül meglocsoljuk 2 deci tejföllel, amelybe kevés lisztet keverünk, majd a sütőbe rakva az egészet rózsaszínűre sütjük.

KARAJ IGLÓI MÓDRA

80 deka karajt kicsontozunk, és éles késsel az egybehagyott karajt középen átfúrjuk. Füstölt kolbásszal töltjük meg. Sütőben lesütjük, gyorsan meglocsoljuk, a lábasba rakott zsírral és kevés vízzel. Amikor a karaj rózsaszínű és puha, 6—7 deka reszelt sajtot összekeverünk egy tojássárgájával, és 2 tojás keményre vert habjával. Ezzel a bevonattal megkenjük a karajt, és a sütőbe visszatolva, néhány percen át felső lángon sütjük. Párolt zöldséget, és vajas morzsával meghintett tejfellel meglocsolt kelvirágot tálalunk mellé.

KARFIOLFŐZELÉK

2 kiló karfiolt megtisztítunk, torzsáját kivágjuk, a kelvirágot alaposan megmossuk és rózsáira bontjuk. Enyhén sós vízben puhára főzzük, utána szitán vagy burgonyanyomón áttörjük, világos vajas rántással berántjuk, a saját sós levével kissé felereszt jük és 2 deci tejföllel elkeverve felfőzzük. Bármilyen húshoz vagy tojásételhez tálalhatjuk.

DIÉTÁS KELKÁPOSZTA FŐZELÉK

Egy 80—90 dekás kemény fej kelkáposztát alaposan megmosunk, felső leveleit leszedjük, félbevágjuk, a torzsáját kivágjuk, majd közepes nagyságú szeletekre vágva, enyhén sós vízben 3—4 darab nagyobb burgonyával együtt puhára főzzük. Utána leszűrjük, szitán lecsurgatjuk és áttörjük. Két kanál zsírból készült világos rántással berántjuk. A rántással együtt még egyszer felforraljuk. Végül 2 deci tejföl főzünk bele, kicsit összefőzzük és tálaljuk. Natúrszeletet, esetleg bundázott párizsit tálalunk hozzá.

VANILIÁS KIFLI

18 deka lisztet, 8 deka vajat, 5 deka cukrot, kevés sóval elmorzsolunk. Beletörjük 2 tojás főtt sárgáját, majd 2 deci tejszínt és fél deci rumot hozzáadva összegyúrjuk. 30—40 percig pihentetjük, utána tetszés szerinti nagyságú kifliket formázunk belőle.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 8t
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

1970 SEP. 13

1021

Emlékezés Vedres Márkra

Vedres Márk: Emberpár

Ungvárott született, száz évvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi agyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult, Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, míg nem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak az alkotásai, aki felkereste műtermében, s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa, — Rippl-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álmodott alkotásai nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg.

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Egykori tanítója, Szabó Ervin Pantheonjának a tervét készíti el építésztársával. A nagyszabású terv, — sajnos csak terv maradt. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját, meg akarják fosztani műtermétől, sőt lakásától is. Újra Itáliába megy, s újabb évtizedet tölt Dante gyönyörű városában, az Arno-parti Firenzében. Antik ihletésű kis bronzszobrokat készít, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásároltak meg tőle. Műveinek témája szép, ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkás-alakok a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákhordó, a korsót vivő fiúk és lányok.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valósággá vált az emberiség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Főműve: a Thälmann úti lakótelep dísze, a többalakos Béke-kút, középütt a Halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halkszavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet adományozta neki. Kilencvenegyéves korában ment el tőlünk.

Artner Tivadar

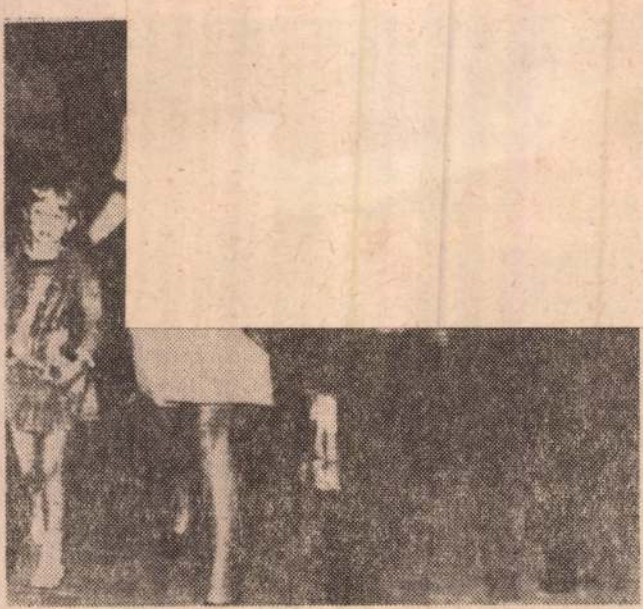

★ *Az elengedett utasok megérkeznek Ciprus fővárosába, Nicosiába.* *(MTI telefotó)*

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 SEP 12
DÉLI HÍRLAP

Különböző stílusok 1021 művésze

Holnap lesz száz éve, hogy született *Vedres Márk*. A 91 éves korában — 1961-ben — elhunyt kiváló szobrászművészt Népköztársaságunk két alkalommal tüntette ki Kossuth-díjjal.

Egészen fiatalon választotta a szobrászatot élethivatásául; Münchenben, majd Párizsban tanult, 1902 és 1914, illetve 1925 és 1934 között Firenzében alkotott.

A Tanácsköztársaság idején a művészek szakiskolája mosdósi művésztelepének volt az egyik vezetője. Főleg kisplasztikákat készített. korai impresszionizmusát (Káin) az olasz reneszánsz művészet hatására anyagszerűségre törekvő, architektonikusan szerkesztő stílus váltotta fel (Éneklő fiú). Elvont szerkesztő és komponáló hajlama a kubizmus felé fordította művészi érdeklődését.

A felszabadulás után témában és formázásban egyaránt a realitáshoz közeledett. (Ivó, Kasza-kalapáló stb.) Utolsó műve a Budapest XIII. kerületében felállított Béke-kút.

és anyagok), a harmadikban a borokat és negyedikben a gazdasági gépeket láthatták a vendégek.

A kiállításon 138 darab tehén „szerepelt", közöttük az egyik „kiemelkedő képességű" volt: 40—50 icce tejet adott naponta.

Raktárost vagy egyéb munkát vállal adminisztrációs munkában is jártas férfi. „Gyakorlott" jeligére az orosházi hirdetőbe. 108447

Pianínót bérbe vennék. Békéscsaba, Munkácsy tér 3. D lh. 6. 163477

Vedres Márk
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1970 SEP. 13

Évforduló

Száz évvel ezelőtt, 1870. szeptember 13-án született a 91 éves korában, 1961-ben elhunyt Vedres Márk kiváló szobrászművész, akit Népköztársaságunk két alkalommal tüntetett ki Kossuth-díjjal.

Korai impresszionizmusát (Káin) az olasz reneszánsz művészet hatására anyagszerűségre törekvő, architektonikusan szerkesztő stílus váltja fel (Éneklő fiú). Elvont szerkesztő és komponáló hajlama a kubizmus felé fordítja művészi érdeklődését.

A felszabadulás után témában és formázásban egyaránt a realitáshoz közeledik. (Ivó, Kaszakapáló, stb.). Utolsó műve a Budapest XIII. kerületében felállított Béke-kút.

A Vá

Családjogi törvényünk biztosítja a jogot, hogy alapos és komoly ok esetén bármelyik fél kérheti a házassági kötelék felbontását, ennek elbírálásánál azonban a kiskorúak érdekét messzemenően szem előtt tartja az ítélkezés.

Államunk féltő szeretettel gondoskodik a családról, védi a családot, mert a családi életforma egyes téves nézetekkel ellentétben — nem vesztette el létjogosultságát. A békés otthon jóleső biztonságot, felüdülést jelent a család minden egyes tagjának, azonban, ha bármelyik fél hibájából megromlik a családi élet —

Vedres Márk

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1970 SEP 13

7021

100 évvel ezelőtt,

1870. szeptember 13-án született a 91 éves korában — 1961-ben — elhunyt Vedres Márk kiváló szobrászművész, akit népköztársaságunk két alkalommal tüntetett ki Kossuth-díjjal. Egész fiatalon a szobrászatot választja élethivatásául. Münchenben, majd Párizsban tanul 1902 és 1914, illetve 1925 és 1934 között Firenzében él és dolgozik. A Tanácsköztársaság idején a művészek szakiskolája mosdósi művésztelepének egyik vezetője. Főleg kisplasztikákat készít. Korai impresszionizmusát (Káin) az olasz reneszánsz művészet hatására anyagszerűségre törekvő, architektonikusan szerkesztő stílus váltja fel (Éneklő fiú). Elvont szerkesztő és komponáló hajlama a kubizmus felé fordítja művészi érdeklődését. A felszabadulás után témában és formázásban egyaránt a realitáshoz közeledik. (Ivó, Kaszakalapáló stb.) Utolsó műve a Budapest XIII. kerületében felállított Béke-kút.

security
Belfast

fighting among the majority Protestant community, minority Roman Catholics, British troops and local security forces.

Police said fatalities since August, 1969, included 686 civilians, 212 regular soldiers, 49 policemen and 42 members of the Ulster Defense Regiment (UDR).

More than 500 soldiers moved in on the Ormeau Road area of Belfast for the house-by-house, three square mile (8 square km) sweep in a section long suspected as a center of activity by the illegal Irish Republican Army (IRA).

The troops searching for weapons, with spotter helicopters overhead and soldiers with telescopic-sighted rifles poised atop tall buildings, frisked children and inspected baby carriages and covered more than 1,000 homes.

---

reform
Ethiopia

SAFARI: Nairobi, Kenya —
The East African safari, the world most gruelling auto rally, gets under way at Easter with 106 entries although for only the second time in its 22-year history the route is being confined to Kenya.

The 3,472-mile event, which runs from April 11 through April 15, will take place only in Kenya, where the rally was born in 1953.

The event will be run in three legs—the first through Kenya's Eastern and Rift Walley provinces, the second taking in Narok, Kisumu, Kitale and Lokori and the final run, south to the coastal town of Malindi and Mobasa, on the Indian Ocean.

There are 30 overseas drivers in the field with 60 cars from Japan, 16 from France, 10 from West Germany, eight from Italy, six from Britain, three from Poland and two from Sweden.

Drivers, who will be on the road for at least 48 hours during the five-day period, will have to maintain an average speed of 68.75 MPH.

Every minute late at a control point means

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 APR 3

Daily News

Márk Vedres
1021

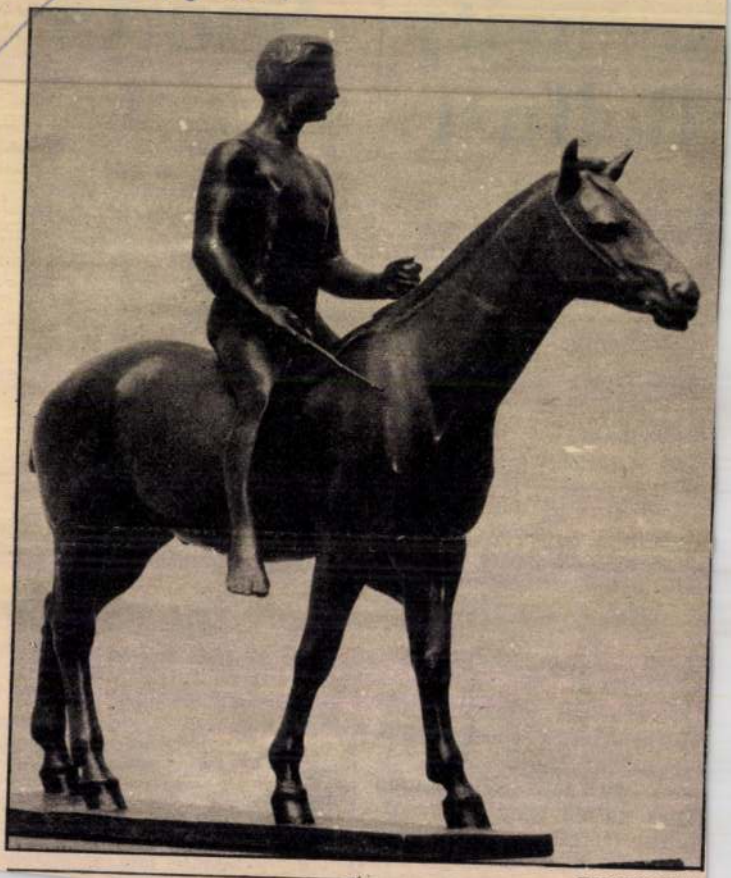

PHOTO MTI

SCULPTURES FROM FLORENCE: An exhibition of the works of Hungarian sculptor, Márk Vedres, has been opened in the Hungarian National Gallery. The sculptures, made between 1925 and 1934 were found in the store rooms of a Florence firm after the 1966 floods

INTERFOTO MTI/AP

Das „Jim Clark"-Gedenkrennen für Formell-2-Wagen auf dem Hockenheim-Ring in der BRD gewann Hans Joachim Stuck, der Sohn des bekannten Rennfahrers, vor dem Briten John Watson.

SPORT

NÉPSTADION AUSVERKAUFT

Budapest — Vor ausverkauftem Haus werden am kommenden Mittwoch in Budapest der ungarische Meister Újpesti Dózsa und der BRD-Champion Bayern München ihr erstes Spiel um den Eintritt in das Finale des Europacups bestreiten. In dem 78 000 Zuschauer fassenden Népstadion mußten sogar Zusatztribünen errichtet werden, da das Publikumsinteresse die Zahl der vorhandenen Plätze überstieg.

Der Coach der Ungarn, Pál Várhidi, bezeichnete die Bayern als die zur Zeit beste Vereinsmannschaft Europas, rechnete sich jedoch dessen ungeachtet Chancen für Újpest aus. „Körperlich und konditionell werden meine Leute mithalten können, eine Frage sind nur die Nerven der Spieler", meinte Várhidi, der sich einige taktische Varianten ausgedacht hat, um den Münchnern beizukom-

Barcelona, den ersten Lauf zur Motocross-Weltmeisterschaft für 250 ccm-Maschinen, vor dem Schweden Andersson auf einer Yamaha. Moisejew führt in der Wertung mit 23 Punkten vor Andersson mit 18.

München — Mit einem 5:7, 7:6, 7:6-Finalsieg über dem Jugoslawen Nicola Pilic gewann der Südafrikaner Fred McMillan das Münchner WCT-Tennisturnier und sicherte sich gleichzeitig damit den Titel eines internationalen BRD-Hallentennismeisters. Im zweiten Satz hatte Pilic vier Matchbälle, die er jedoch nicht verwerten konnte.

New Orleans — Der Australier John Newcombe gewann das zur Tennis-Weltmeisterschaft der Profis zählende Turnier in New Orleans mit einem mühelosen 6:4, 6:2-Finalsieg über den ungesetzten Amerikaner Jeff Borowiak, der vorher seinen Landsmann Stan Smith ausgeschaltet hatte.

Budapest — Das internationale Handballturnier anläßlich des 25. Bestehens des Sportklubs Honvéd gewann die rumänische Mannschaft Steaua-Bukarest vor Honvéd-Budapest. Dukla-Prag belegte den dritten Platz gefolgt von ZSKA Moskau.

Be

New York, 8. April (AFP/APA) — Der sowjetische Außenminister Andrei Gromyko ist am Sonntag in New York zur Teilnahme an der UNO-Sonderversammlung über internationale Rohstoffprobleme eingetroffen, die am Dienstag beginnt.

Zu dem dreiwöchigen Treffen, das auf Vorschlag Algeriens einberufen wurde, werden mehr als 50 Staatsoberhäupter, Außenminister und andere prominente Regierungsmitglieder aus aller Welt erwartet.

Andrei Gromyko hatte nach seiner Ankunft in New York die Bereitschaft der UdSSR unterstrichen, in jeder Weise zum Erfolg der Sondertagung der UNO-Vollversammlung über internationale Rohstoffprobleme beizutragen. Er erklärte, „eine Lösung der Probleme, mit denen sich die Tagung beschäftigen wird,

Britischer Oberst erschossen

London, 8. April (Reuter) — Der britische Oberst John Stevenson ist amtlichen Angaben zufolge am Montagmorgen vor seiner Unterkunft in einem Truppenübungsplatz bei Ot- in Nordost-England beamte, die den Vorfall untersuchen wollten, wurden ebenfalls beschossen und verwundet. Einzelheiten wurden zunächst nicht bekannt.

Bonn (UPI) — Vertreter des Militärkommandos der

schlag auf die königliche Familie nicht zurückschrecken.

„Die Königin ist das Staatsoberhaupt einer feindlichen Nation, sie ist ein Feind wie jeder britische Soldat", erklärte einer der sieben maskierten IRA-Führer, die in einem Versteck in Dublin einem Spiegelredakteur das Interview gaben. Die Interviewten betonten, die IRA begehe keine Verbrechen, da sie dem britischen Königreich den Krieg erklärt habe. Sie stellten jedoch eine Einstellung der Kampfhandlungen in Aussicht, falls sich Großbritannien zu einem Abzug der Truppen in einem bestimmten Zeitraum bereiterkläre.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 ÁPR — 9
DAILY NEWS

1021 Márk Vedres

Márk Vedres – neuentdeckt

Schauplatz einer auch das ungarische Fachpublikum in Erstaunen versetzenden Ausstellung ist zur Zeit die Nationalgalerie in Budapest. Die jetzt ausgestellten Skulpturen von Márk Vedres (1870-1961) sind bei der großen Überschwemmung in Florenz (1966) in einem Lager entdeckt und jetzt für ein paar Wochen durch persönliche Vermittlung des in Italien lebenden Sohnes des Künstlers nach Ungarn gebracht worden. Die Werke sind aber nicht nur in dieser Hinsicht Neuentdeckungen, sie stellen auch künstlerisch eine bis jetzt unbekannte Periode — die 30er Jahre in Florenz — im Schaffen Vedres vor.

Ruhende Frau 1928.

Die wechselvolle Lebensgeschichte und die verschiedenen Etappen seines Schaffens, das — obwohl der Künstler lange Jahre im Ausland lebte — immer stark auf die ungarische Bildhauerkunst einwirkte, wurden schon oft analysiert, eine umfassende Arbeit über Márk Vedres jedoch fehlt noch heute.

Márk Vedres wurde 1870 geboren. Seine Werke waren schon Anfang des Jahrhunderts sowohl in Ungarn als auch über die Grenzen des Landes hinaus bekannt. 1911-12 stellte er zusammen mit der Malergruppe „Die Acht" aus, zu deren Expressionismus er, nach eigener Darstellung, keinen Hang, und mit der er sich nur freundschaftlich verbunden fühlte. Verbindend jedoch war die Lust zu experimentieren. 1919, in der Zeit der Ungarischen Räterepublik, wurde er als Professor an die Hochschule für Bildende Kunst berufen, zu gleicher Zeit hegte er den Plan, zusammen mit Noémi und Béni Ferenczy, mit Béla Uitz eine Kolonie für junge Künstler in Balatonfüred ins Leben zu rufen. Der Sturz der Räterepublik behinderte aber die Verwirklichung dieses Planes. Zwischen den zwei Weltkriegen lebte er im Ausland, in München, Paris, und letzte Station war Florenz. Einige Jahre vor seinem Tode kehrte der alte Meister nach Ungarn zurück. Sein letztes Werk „Der Brunnen des Friedens" in Budapest übte sowohl auf die jüngere als auch die ältere ungarische Künstlergeneration eine große Wirkung aus.

Der gesamte Lebensweg Márk Vedres ist durch den Hang zu zwei Stilrichtungen gekennzeichnet: zum Schaffen Rodins und der Periode des Florentiner Quattrocento. Die „offizielle" Bildhauerkunst stand Anfang des Jahrhunderts im Zeichen akademischer Strömungen und des Neobarocks. Vedres sonderte sich schon zu der Zeit mit Puritanismus ohne Schablonen von diesen Strömungen ab. Er schuf hauptsächlich Kleinbronzen, die von unerhörten kunsthistorischem Wissen und sicherem Geschmack zeugen. Seine Figuren strahlen starke Lebensnähe aus und sind in keiner Weise allegorisierend.

Das Material der jetzigen Ausstellung stellt das Schaffen Vedres in den Jahren 1925-34 vor. An allen Werken ist die Wirkung beider vorher erwähnten Stilrichtungen zu spüren. Der Künstler experimentiert, wie man in der Sprache der Plastik das vollkommene Gleichgewicht zwischen Ruhe und Bewegung, Inhalt und Form finden kann. Es ist auffallend, wie viele Frauengestalten er in dieser Periode schuf. Das Gesicht spielt bei diesen Werken kaum eine Rolle, — die Form, der ganze Körper aber sprechen. Das ist eine Abweichung von den bisher bekannten Vedres-Werken — bei denen die Kleinbronzen bis ins kleinste Detail genau ausgeführt wurden.

Zs. Fülep

Mädchen mit Krug 1917. (Aus der Gedenkausstellung in der Nationalgalerie 1962).

SZABADSÁG
Kiadóvállalat
Cím: Budapest, XI., Tas u. 12
Telefon: 845-667, 845-166, 845-065

DÁSZLÓN
Szaksz bíráló

Néz̈d, én elhiszem, hogy teljes értékű titánnak szükségeltetésével az orrom alá tűnatod a nagyobb természetességgel az orrom alá tűnatod a cigarettafüstöt és csak úgy mellékesen, de ideges gyakorisággal tudtomra adhatod, hogy nagyon sót mélyen tehetségednek érzed magadat. Még nem tudod ugyan mire kezdesz óriási tehetségeddel: szinészmővendék lesz̈el, mondod, de, mert jozán embert vagy, számolsz azzal, hogy elébed vágnhatnak a protekciósok. — Na és akkor mi van?! — mondod a legyőzhetetlen ember hangnyordozásával és ez újabb ok arra, hogy csodijalak, egy pillanatra elhiszem, hogy te vagy az, aki a jég hátán is megél, hogy más hatalmrol ne is beszéljlek... Elmégy elektromérnökire, bár nem kevered a matemathikát, de az is lehet, hogy írő lesz̈el, csak azért irő, mert erre senki sem kért tőle, ezt az elérhpályát sehol som hirdetik meg. Igen, igazad van. Az élet tele van függőségekkel és titalomlábfalkkal, s ezért, mint mondod, lehet, hogy meg kell rádiót, vagy vizet szerelsz sima szakmunkásként, vagy technikumra végzetlségel, esetleg anelkül, mert a formaságokat ugyebár szívből utálod. Annak persze igazán örülök, hogy a munkát nem veted meg, pinczér is lehetsz — mondod — es egyáltalán nem vagy tinnyás, arra sem adsz, mit szólnak, ha elterőcsen tlalon toto- és lottószelvenyeket árulsz. Nem, nem kell meggyőznöd arról, hogy mit jelent a pénz, tövalmani a világot? Ez csak lermészetes. Meg kell monmár ilyen tlalon rájötel... De azt, hogy az élőtben dannom neked, hogy kicsit irigyelek azért, hogy erre mindig a dolgok biztosabbik és olcsóbb végét vámasztod... már ne haragudj kérlek, kötelességemnek iartom, hogy felvilágosítsalak: ez az, amit nem hiszek, és ez az, amit velem és általáhan v e l ü n k nem lehet csinálni!

Még mindig
75:45 a szeszes italok javára

Az alkoholmentes és szénsavas üdítő italok termelésérői és fogyasztásáról a SZÖVOSZ a közelmúltban alapos felmérést végzett. Az adatok szerint egy főre 1965-ben 30.2 liter, 1968-ban 37.9 liter alkoholmentes üdítő jutott — idén pedig — mint kedvették; szeszes italokból az egy főre eső átlagfogyasztás hazánkban 1965-ben meghaladta a 75 litert — igaz, az utóbbi években sorozatos intézkedések hatására — az alkoholmentes és a szeszes italok fogyasztásának arányai jelentősen javultak. Az alacsony üdítőital-fogyasztás okait vizsgálva, a SZÖVOSZ-ban megállapították: többnyire nem megfelelő alapanyagot használnak.

Figyelembe véve a negyedik ötéves terv jdején termőnositását és a lakossáág igére: fordító gyümölcsöök használatát, a SZÖVOSZ kérte az ipari, a SZÖVOSZ kérte az ipari, a ágazati minisztériumokat: nyújtsanak segítséget az üdítőital-gyártás és -értékesítés feltételeihez, egyebek között az anyagi-műszaki bázis megerősítéséhez és a megfelelő gyümölcsié-készítő gépsor automatikk beszerzéséhez.

Ne ha
...ások
...ól

de velem ezt nem lehet csinálni.

Néz̈d, én elhiszem, hogy teljes értékű titánnak szükségeltetésével az orrom alá tűnatod a nagyobb természetességgel az orrom alá tűnatod a cigarettafüstöt és csak úgy mellékesen, de idegesítő gyakorisággal tudtomra adhatod, hogy nagyon sót mélyen tehetségednek érzed magadat. Még nem tudod ugyan mire kezdesz óriási tehetségeddel: szinészmővendék lesz̈el, mondod, de, mert jozán embert vagy, számolsz azzal, hogy elébed vágnhatnak a protekciósok. — Na és akkor mi van?! — mondod a legyőzhetetlen ember hangnyordozásával és ez újabb ok arra, hogy csodijalak, egy pillanatra elhiszem, hogy te vagy az, aki a jég hátán is megél, hogy más hatalmrol ne is beszéljlek... Elmégy elektromérnökire, bár nem kevered a matemathikát, de az is lehet, hogy írő lesz̈el, csak azért irő, mert erre senki sem kért tőle, ezt az elérhpályát sehol som hirdetik meg. Igen, igazad van. Az élet tele van függőségekkel és titalomlábfalkkal, s ezért, mint mondod, lehet, hogy meg kell rádiót, vagy vizet szerelsz sima szakmunkásként, vagy technikumra végzetlségel, esetleg anelkül, mert a formaságokat ugyebár szívből utálod. Annak persze igazán örülök, hogy a munkát nem veted meg, pinczér is lehetsz — mondod — es egyáltalán nem vagy tinnyás, arra sem adsz, mit szólnak, ha elterőcsen tlalon toto- és lottószelvenyeket árulsz. Nem, nem kell meggyőznöd arról, hogy mit jelent a pénz, tövalmani a világot? Ez csak lermészetes. Meg kell monmár ilyen tlalon rájötel... De azt, hogy az élőtben dannom neked, hogy kicsit irigyelek azért, hogy erre mindig a dolgok biztosabbik és olcsóbb végét vámasztod... már ne haragudj kérlek, kötelességemnek iartom, hogy felvilágosítsalak: ez az, amit nem hiszek, és ez az, amit velem és általáhan v e l ü n k nem lehet csinálni!

zódtunk. s így az egyetem elvégzése után odakerültem terv-vezőmérnökként. Miután a gyár ösztöndíjasa voltam, nem volt ídegen a környezet. Jó ismerőként fogadtak, nem volt nehéz bellleszkedni a kollektívába sem.

— Mi az, ami nehéz volt?

— Az első feladat. Nagyon komoly munkát bíztak rám: a szazhalombattai gázolajipárító höcserelőjének szilárdsági szá-mításait. Nem a feladat volt nagy, bízalomnak hatott, hogy zett, hogy munkát végezhetem. Ezt ilyen a terver már nem úgy osztá-lyozták, mint az egyetemen. Nem jelesl, vagy elégtelent kaphatm. Értl, úgye? A tele-lösség sulya volt hatalmas, hi-szen egyetlen mllliméter tévedés emberélelket kövtelhet. Tudjátok, mint az egyetemen jotem. Tudjátok-képpen na-gyon boldog vagyok, hogy ér-gépekkel foglalkozom, úgy ér-zem, teljesen kitöltí az élete-met a valaszotott hivatás.

— Telljesen? A szabad idejét is?

— Reszben. A tervezést nem lehet öt órakor bezárni az író-asztal fiókjába. Otthon pihe-nés, olvasás, közben is esze-be jut, foglalkozta.

— Hobbyja?

— A barkácsolás. Csak ma már nem olyan veszélyes, mint srác korombon volt — moso-ógép — A horgászás, a könyvek, a verek szinten érdekel-nek. És nem igaz az sem, hogy Szekszárdon nem lehet igényes-sen szórakozni. Az a vélemé-nyem, hogy lehet, csak élni kell a lehetőségekkel.

— Motort szeret, barkácsol

SZABADSÁG
Kiadóvállalat
Cím: Budapest, XI., Tas u. 12
Telefon: 845-667, 845-166, 845-065

DÁSZLÓN
Szaksz bíráló

Vedres Márk
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 349-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd

1970 SEP 20

1021

ARTNER TIVADAR:

Emlékezés Vedres Márkra

Ungvárott született, néhány nappal több, mint száz évvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi anyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult, Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, mígnem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak az alkotásai, aki felkereste műtermében, s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa, — Ripp-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla —, Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álmodott alkotásai nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azon túl, élete végéig, művészetének ihletője.

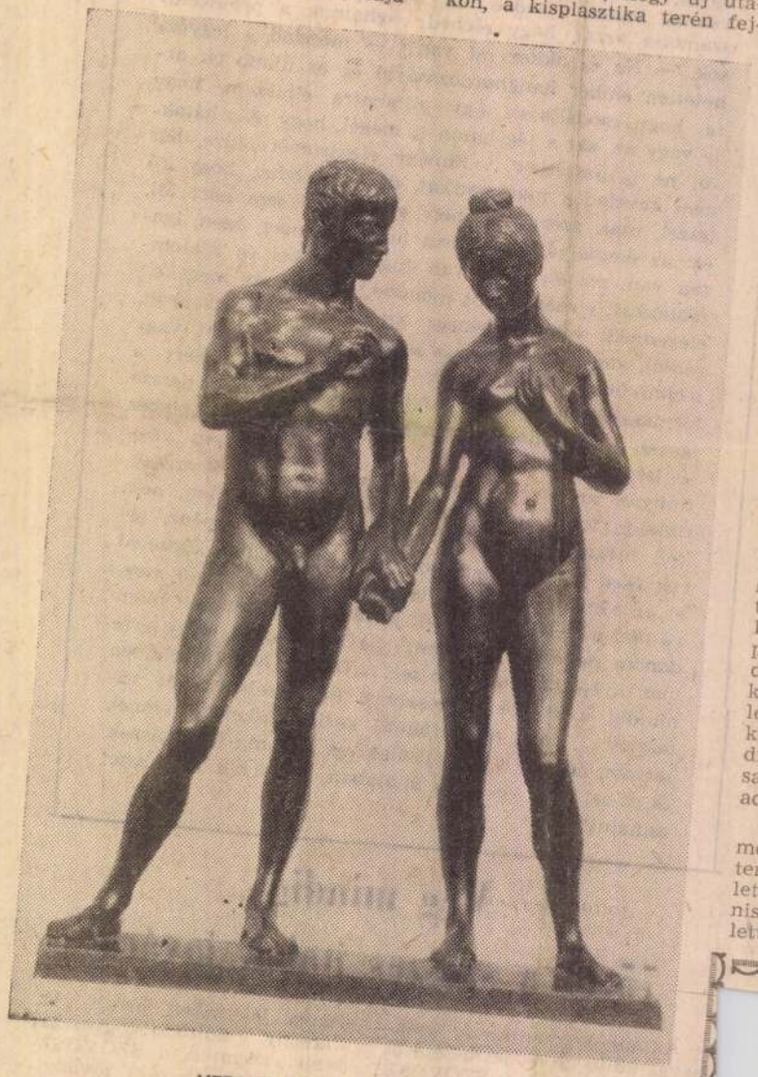

VEDRES MÁRK: EMBERPÁR

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Egykori tanítója, Szabó Ervin Pantheonjának a tervét készíti el építésztársával. A nagyszabású terv — sajnos csak terv maradt. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját, meg akarják fosztani műtermétől, sőt lakásától is. Ujra Itáliába megy, s újabb évtizedet tölt Dante gyönyörű városában, az Arno-parti Firenzében. Antik ihletésű kis bronzszobrokat készít, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásároltak meg tőle. Műveinek témája a szép, ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkásalakok, a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákhordó, a korsót vivő fiúk és lányok.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte javarészük létjogosultságát, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta. A valóságélmény nélkül született, kiagyalt konstrukciókat nem tartotta művészetnek.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valósággá vált az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai társlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Főműve: a Thälmann úti lakótelep dísze a több alakos Béke-kút, középütt a halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halk szavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet adományozta neki.

Kilencvenegy éves korában ment el tőlünk. Alkotásait közterek és múzeumok őrzik, születése évfordulóján a kommunista művésznek kijáró kegyelettel emlékezünk rá.

Felsőmocsc

Nagyanyám meséte, hogy régën a garabonciások má még születésükkor garabonciásnak születtek, mer ëgy sor foggá jött a világra. Második sor foga akkor nyőt, mikor rëndës körülményëk között fogzik a gyermëk. Akkor lëtt két sor foga.

Ott náluk ëgy mënyecskének születëtt kisfija ëgy sor foggal. Mondták neki:

— Të, Érzsi, ez garabonciás lësz, mer már foga van!

Sírt a mënyecske, siratta a fiját. Hát tényleg lëtt neki még ëgy sor foga. Két sor foga vót. Akkor azt mondták neki:

— Të, êre akárhogyan vigyázó, hétéves korában, amell napon hétéves lëssz, eltűnik a házattól. Akárhogyan vigyázó rá!

Azon a napon, mikor hétéves vót, az annya nëm eresztëtte ki a szobábu. Nëm tuggyák êvinni a szobábu, hát mindig idebenn van. Mikor aztán déll lëtt, a gyermëk mëgéhëzëtt, ënni kért ebédët. Az annya adott neki. Elmënt tányérér a szekrényhő, kivëtt ëgy tányért. Meritëtt bele neki levest, odatëtte az asztâra, mikor a gyermek ott űt, hogy majd ëszik. Mire odatëtte a levest, má nëm vót ott a gyermëk. Ez idő alatt eltünt, és nëm is látta többet sohase a fiját.

Siratta nagyon.

Akkor mondták neki:

— Nó, Érzsi, most hét év múlva, ezen a napon várd a fijadat, akkor még ëccër mëgláthatod!

De azt nem tutta sënki së, hogy állat képibe mén.

Az anya felnőtt fijut várt haza: tizennégyéves gyerëkët. És nem a fija, képibe mënt, hanëm szép sárga csikó a

A legén ... szát az ágyru, hama lëkötötte a gatyája mazzaggyával a kilincsët, és elfogta az öregasszont. Mikor mëgfogta, akkor asztán mögpatkúta dióhéjjal, de csak nagyon csunyául, mert macska vót.

Akkor másnap asztán mén a kovácshó: hát az édësannya hol van?

— Jaj, nagy beteg! Odabenn fekszik az ágybo.

— Nagy beteg? Én majd mögnézem.

Átumönt mögnézni. Hát annak tiszta égëtt sebek vótak a kezei. Ez vót az a csunya, nasszarvu boszorkán.

* * *

Bálványoson vót ëgy öreg gazda. Aszt mindig ugy tartották, hogy van ördöge. Kérdeszték tüle, hogy hogyan vötte eszt az ördögöt magáhó. Aszt monta:

— Tik is tuttok ijent alakittani! Fekete tiknak a tojását tögyétek a hónotok alá, és kikel! Asztán asztat tögyétek ëgy skatujába. Annak mindennap aggyatok önni, és az mindönt mögtösz nektök, amit csak köll.

És ëccër kimönt a pusztáro a cseléggyeihő. Hát hajják ám, hogy gyün egy fóka lakodalmas. Nagyon szépen trombitánok, de mikor a házhó értek, elhatták. Aszt monta, hogy:

— Ëgy háznak nëm érdemes muzsikálni, hajcsatok tovább!

Akkor a gazda aszt mongya a cseléggyeinek:

— Në busujjatok, fiam, majd trombitának ezëk mingyá!

Kinéz a gazda, hát bizon nem fujják, de a lovak nem mönnek së ide, së oda.

tát. Elindútak. Akkor szépen elmëntek vágtadvâ.

* * *

Öregapámnak a nagybáttya papnak tanút. Mikor az első misét lëszógáta, bemënt a vetkőzőbe, vagy mit tudom én, minek mongyák. Levetkőzött, és aszonta, ü tovább nem lëssz pap. S kérdeszték tüle, hogy mér vetkőzik ki, mér haggya ott a papságot. Aszonta, ü többet nëm lëssz pap. Ü mindig otthon imádkozik, réggë, este, de tovább nëm lëssz pap.

Asztán ez igy mënt évekig. Nëm monta më sënkinek së, hogy mi vót vele.

Vëtt tiz hód szőllőt. Akkor a szőllővê foglalkozott. S ëccër a szőllőhëgybe mëgjelënt ëgy pici embër. És kért ottannék az embërëktü bort, aggyanak neki. S állitólag sënkitü së kapott, csak ü adott nekijje. De akkor nëm vót pohár, hanëm ijjen kobakféle. S abbu ivott. S aszonta az öregapám nagybáttyának, hogy eszt a kobakot vigye a szőllőbe, és a legmagosabb kâróra tüzze ki. S az ember eltünt.

S ahogyan imádkozott, óvasta a bibliját, ahogyan öregapám meséte, ëccër csak látta, hogy keletkezik ëgy fëlhő. Mikor mëgjelënt a szőllő fölött a fëlhő, és fölürü asz kijabáta, hogy:

— Ne bánd a kobakot! Ne bánd a kobakot!

És elkezdëtt jég esni. Abba a környékbe, akik nem attak neki bort, az összes szőllőt elverte a jég. De az ü szőllejit nëm bántotta jég.

És utánna meséte el, mikor az eső misét szógáta, hogy ijen vékony kötélën, mind a hajszál, még talán vékonyabb, ijen malomkövek lógtak a feje fölött. Më ördögök vazsvëllávâ szurkottak feléje.

— Azért nem lëtt pap?

— Igën, azé vetkőzött ki. Azé nëm lëtt pap. Azé vetkőzött ki a papságbu.

* * *

Ëgy bácsi meséte, hogy Mernyén a papokná szolgát. Mindënës vót.

Asztá mëghât ëgy pap. Fő is ravataloszták. Bele is tët-

Hernádi Miklós:

Nőnel

Vedres Márk
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

SEP 13
1021

Emlékezés Vedres Márkra

Ungváron született, száz évvel ezelőtt, 1870-ben. A helyi anyagipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult, majd Franciaországba került, ahol gyári munkás volt és szobrászsegéd lett, mígnem Párizsban elbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak alkotásai, aki elismerően szólott munkáiról. Idehaza is fölfedezték a műértők, de mint annyi kiváló kortársa — *Rippl-Rónai*, *Ady* vagy *Bartók* — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álomdott alkotásai nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon — a kisplasztika terén — fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet töltött Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézték meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lett — élete végéig — művészetének ihletője.

1919-ben a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is a lehetőség, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Az ellenforradalom után bíróság elé állították mint a művészeti direktórium tagját. Később Itáliába ment, s egy újabb évtizedet töltött Dante városában, az Arno-parti Firenzében. Antik ihletésű kis bronzszobrokat készített, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásároltak meg tőle. Műveinek témája a szép, ifjú, életben hívő és cselekvő ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkásalakok, a Kaszakalapáló, a Magvető, a Zsákhordó, a korsót vivő fiúk és lányok.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte létjogosultságukat, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta. A valóságélmény nélkül született, kiagyalt konstrukciókat nem tartotta művészetnek.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valóság lett az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette.

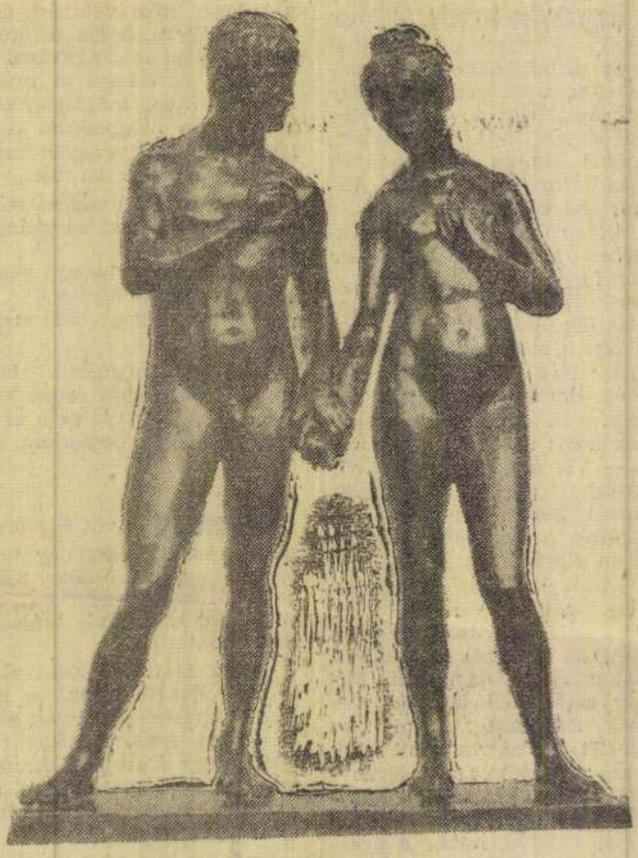

Emberpár.

A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Fő műve: a Thälmann úti lakótelep dísze, a több alakos Béke-kút. Tartózkodóan szerény, halk szavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság kiváló művésze címet adományozta neki.

Kilencvenegy éves korában ment el tőlünk. Alkotásait közterek és múzeumok őrzik, születése évfordulóján a kommunista művésznek kijáró kegyelettel emlékezünk rá.

Artner Tivadar

...z egy film SIKER

gi haszonnal kecsegtető filmek bevételeiből fedezik az „A" kategóriájú filmek sikerét segítő kedvezményeket és prémiumokat.

Megfelelő formában azt a módszert alkalmazzák tehát most a filmművészetben is, amely a zeneművészetben olyan jól bevált régóta, s amelyet éppen ezért évek hosszú során át sokan, közöttük a napisajtó munkatársai is, a filmirányítás figyelmébe ajánlottak. A módszer egyik alapvonása, hogy nem a kevésbé értékes filmek sikerének fékezésére törekszik, hanem *a valóban értékes művek sikerének növelésére;* ez már azért is bölcs dolog, mert a közönség soraiban nem kelt visszás hatást, és mert bizonyos *törvényszerűségeket* ismer el, amelyek szerint a minőségi sikernek mennyiségi feltételei is vannak. Másik fontos és értékes vonása e módszernek az, hogy a tényleges gazdasági eredmények között az eszmei-művészi értéknek megfelelő egészséges összhangot teremt, magyarán a tudatformálásban értékes filmek hatását a tudatformálásban haszontalanabb filmek jövedelméből támogatja. Bizonyára lehet vitatkozni egyik-másik film besorolásáról, de az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy *az esetek többségében* a művelődéspolitikai és esztétikai ér[illegible]megfelelően sonára válhat a filmkultúrának, ha a megyei moziválallatok között a művészi és eszmei hatás szolgálatában gazdaságossági verseny bontakozik ki.

Adorján József azonban őszintén ír a problémákról is. „Sokan felvetik" — írja a többi között —, „még az egyik országos napilapunk is foglalkozott vele, hogy van ennek a rendszernek

vitatható oldala

is, hiszen kizárólag mennyiségi munkára ösztönöz, s mint ilyen, tartalmazhat formális elemeket is. Sőt, amint arra sajnos akad konkrétum is, egyesek még a csalástól sem riadnak vissza." Ilyesféle aggodalmakat a *Magyar Nemzet* is szóvá tett, s akkor azt is megírtuk, hogy a segítés egyik alapvető tényezője a mozisok esztétikai képzése, tájékoztatása.

Ez kétségkívül szükséges ahhoz, hogy az eszmei és gazdasági haszon egészséges egyensúlya létrejöhessen. Egy másik cikkben, a Filmforgalmazási tájékoztató *Sok műsor, jobb eredmény* című írásában egy vidéki város filmfelújítási gyakorlatáról közöl adatokat *Hara* Lászlóné, ugyancsak a MOKÉP egyik vezető munkatársa. Egy hónap reprízfilmjeit sorolja föl a cikk, s bizony ezek között mindössze egy értékesebb film akad, a *Viva Maria,* s legfeljebb kettő-három, amely ha értékesnek nem is, de legalább kártékonynak sem mondható; a többi — a felsorolásnak tehát legalább a fele! — szórakoztatás közben bizony jócskán hat eszmei-művészi szempontból negatív irányban (örvendetes viszont, hogy a reprízsikerek között *első helyen* éppen a *Viva Maria* áll, a nézők aránya ennek a filmnek a nézőterén volt a legmagasabb).

A két cikk által ébresztett gondolatoknak a kölcsönhatásából a sikerhez vezető további módszerek is fölfedezhetők. Így például fel kell figyelni arra, hogy miközben az új, jó módszerek a frissen bemutatott filmek jobb forgalmazása érdekében hatnak, nincs irányító tényezője a reprízeknek, a felújítások között, tehát a „C" kategória aránya erősen túlzott. Ez a tényleges forgalmazási eredményeket lerontja, érvényesülni enged rossz hagyományokat és hibás ízlésvilágot (mint a cikk példái bizonyítják, a közönség ízlése jobb, mint amilyennek egyik-másik mozis véli). Hiba ez azért is, mert egy-egy film „átfutása" a mozikon jelenleg *túlságosan is gyors.* Az a törekvés, hogy lehetőleg minden film együtt látható legyen aránylag rövid idő alatt, azzal a hátránnyal jár, hogy

a műsor kapkodó,

a filmek hirtelen eltűnnek egy-egy moziból, nincs idő a siker beérésére. Valamennyire ellensúlyozhatná ezt, ha *jó előzeteseket* vetítenének a mozikban, s ha a moziműsort következetes pontossággal előre közölnék mindenütt; további segítséget jelentene a filmpropaganda javítása (nem tagadva ezzel az eddigi javulást, csak kevesellve), s nem utolsósorban az a korábbi javaslatunk is, hogy a filmeket kísérje el valamilyen formában, a mozikban kifüggeszthetően, a filmeket *esztétikai szempontból értékelő, érvelő kritikák szemléje.*

Nemzet 1970 IX. 13. 12 dd

Vedres Márk

Száz éve született Vedres Márk

A modern magyar szobrászat egyik legmarkánsabb egyéniségű és legnagyobb hatású mesterére emlékezik ma, Vedres Márk születésének századik évfordulóján a magyar művésztársadalom. Élete hosszú volt és teljes. Pályája a századforduló éveitől a legújabb időkig fogta át szobrászatunk évtizedeit, fordulópontjaival meghatározva változásait és útjait.

Vedres Márk 1870. szeptember 13-án született, Ungvárott — három esztendővel a kiegyezés, a dualista Monarchia kialakulása után. Életútját azonban nem ez a felemás kor határozta meg; sorsát a művészet kísérletei és eredményei, a modern magyar művészet születésének harcai befolyásolták. Pályájának első éveiben Vedres Márk a korszak fiatal magyar művészeinek útját követte: Münchenben tanult, a bajor főváros egyik szobrászának műtermében sajátítva el a művészet alapvető tudnivalóit. Ám már e korai évei alatt is megtalálta kapcsolatát a haladó magyar művészettel: eljárt Hollósy Simon magániskolájába, amely képzőművészetünk első modern csoportjának, a nagybányai művésztelep közösségének kohója volt.

Párizsban, tanulóéveinek következő színterén Vedres már nemcsak a müncheni szobrásztól elsajátított plasztikai tudás elmélyítésére törekedett, hanem a Hollósy-féle műhelyben megszerzett rajztudását is tovább csiszolta. Művészetét itt érte az első döntő hatás: Rodin szobrászata, amely 1899-ben született Káin című szobrának plasztikai világát döntő módon alakította. (Ez a szobor hozta meg egyébként az első sikert is Vedres Márknak: a Műcsarnok kiállításán bemutatott művére megkapta a nagy Rudics-díjat.)

Párizs és Rodin befolyása azonban nem bizonyult tartósnak Vedres Márk életében és művészetében. Annál fontosabbnak kell viszont tartanunk Firenze, Olaszország és a reneszánsz hatását, amelynek élményanyaga, részben közvetlenül, Olaszországban töltött éveinek révén, részben közvetve, A. Hildebrand művészetének tanulságaival szobrászatának új útjaira vezette Vedres Márkot. Mindezek a hatások azonban természetesen nem egyértelmű közvetlenséggel, csupán erőteljes egyéniségének szűrőjén át éreztették befolyásukat útjára, s Vedres hamarosan teljesen önálló formanyelvvel és művészi programmal írta be nevét szobrászatunk legjelesebb egyéniségeinek névsorába. S innen nem szakíthatta ki őt két hosszú itáliai tartózkodása — két ízben, 1902-től 1912-ig, illetve 1924-től 1934-ig élt olasz földön — sem. Vedres Márk Olaszországból is hazaküldte bemutatni új műveit: 1903-ban Bronzcsoport és Emberpár címen egyaránt ismert kétalakos kompozícióját, 1904-ben Éneklő fiú-ját, és Táncosnőjét, majd, 1911-ben Nő tükörrel című művét; sőt részt kért a haladó művészeti mozgalmak itthoni küzdelmeiből is, mint a Nyolcak csoportjának meghívott tagja.

Végleges hazatelepülése után a harmincas években Vedres Márk művészetének formai és szerkezeti problémáival foglalkozott elsősorban: kompozíciók sorával kutatva a testek egyensúlyának törvényeit, a mozgás kifejezésének lehetőségeit. E munkálkodásának tán legszebb dokumentuma és legjobb eredménye Álló nő című — a Nemzeti Galéria gyűjteményében őrzött — szobra. Munkájáról ezekben az években, csakúgy, mint előző periódusaiban, s később, a felszabadulás után gyakran számolt be a különböző hazai és külföldi kiállításokon, számos elismerést, díjat aratva szobraival és domborműveivel.

A felszabadulás utáni időkben, hetvenöt évének súlyával vállán, Vedres Márk még mindig töretlen lendülettel dolgozott tovább. Sőt, élete e késői periódusában alkotta meg legnagyobb kompozícióját, a Thälmann utcai lakótelepen felállított Béke kútja című művét. Művészi törekvései és eredményei megbecsülésének jeleként megkapta a Kossuth-díjat és a Kiváló művész címet.

Kilencven esztendős elmúlt, amikor 1961 nyarán örökre eltávozott; töretlen, mélyen emberi hangon szóló életművet hagyva maga után. Klasszikus stílusú — ám mindig eleven világú — szobrászata ma is művészetünk féltve őrzött értéke, előrelendítő erő, mint egykor a századforduló napjaiban, amikor a Nyolcak, a magyar festészet avantgarde-jának csoportja, hívta meg tagjai közé, fogadta harcostársául.

H. Gy.

Nemzetközi és megyei

Két rendkívül rangos eseménysorozat is kezdődik holnap délelőtt Kecskeméten. A Hírös városban tartja második nemzetközi találkozóját a Konzervgyártók Állandó Nemzetközi Bizottsága, a CIPC. Ugyancsak a hét első napján indul az V. Bács-Kiskun megyei műszaki hónap programja. Ez a hét tehát nagyon jól kezdődik.

Balgaság lenne most a fontosság szerint mérlegelni a két rendezvénysorozatot. A jelentőség hányadosát nem kapjuk meg egy egyszerű számtani művelet elvégzésével. Ráadásul a műszaki hónap, illetve a II nemzetközi konzervipari találkozó eltér egymástól mind céljaiban, mind témaválasztásában. Az egyik november 13-án fejeződik be, a másik csak három napot vesz igénybe. Az egyikre a megye, illetve részben az ország műszaki gárdája figyel, a másikra pedig a részt vevő 19 nemzet, s a világ szűkebb szakvéleménye is.

Mégis, mint a tökéletes műalkotásokban, itt szintén megtalálható a többféle vonatkozás, jelentés. Maga a CIPC 32 évvel ezelőtt azzal a szándékkal alakult, hogy segítsen a világ, illetve a tagállamok konzervgyártóinak a műszaki, termelésfejlesztési, valamint értékesítési kérdéseket helyesen megválaszolni. A közgazdasági, technikai, illetve szabványosítási állandó bizottságoknak az a feladata, hogy összegyűjtsék a cégeket, vállalatokat érdeklő problémákat, és tudományosan megalapozott eligazítást adjanak számukra.

A szervezetet kilenc tagállam tartja fenn, a szocialista országok közül eddig egyedül hazánk tartozik közéjük. Részvételi díj ellenében további 10 nemzet képviselői is megjelennek a Kecskeméten sorra kerülő tanácskozásokon. Először találkozik egymással ilyen fórumon a szocialista, illetve a nyugati államok sok konzervipari szakembere, ami megfelel annak az igénynek, hogy jobban megismerjük egymás eredményeit. A külföldi szakembereket — nem túlzás — különösen érdekli konzerviparunk. Az elért fejlődést szinte magyar csodaként tartják számon a világban. Különösebb titkolnivalónk nincs, hiszen ennek a magyarázatát jórészt a feldolgozó üzemeket nyersanyaggal ellátó koncentrált mezőgazdasági termelésünk adja.

A műszaki-technikai fejlődés mai színvonalán nélkülözhetetlen a nemzetközi munkamegosztás, a gazdálkodási sikerek kölcsönös megismerése. Mint ismeretes, a Konzervipari Tröszt megszűnik, s így a megyénkbeli vállalatok rendkívül sokat hasznosíthatnak majd önálló működésük során az elhangzó külföldi fejtegetésekből, amelyek például a konzervipar és a mezőgazdaság, s a kereskedelem kapcsolatával, vagy a feldolgozási-tartósítási vívmányok ismertetésével foglalkoznak.

A műszaki hónap kiindulópontja némiképp más. A beütemezett harmincnégy rendezvény alkalmat ad arra, hogy a termelékenység további fokozására serkentve tájékozódjanak a megyebeli műszaki értelmiségiek az újdonságokról, másrészt pedig kifejthessék alkotó gondolataikat és véleményüket az általuk megteremtett fórumokon.

Mindez a programban szereplő előadások, viták, ankétok, és tanulmányutak szervezésével valósul meg. De a rendezvények nem maradnak belül a szűkkörű szakmaiságon. Általános érvényűeknek ígérkeznek a soron következő ötéves tervidőszak élelmiszergazdasági koncepcióját vagy a hazai szénhid[illegible]

PETŐFI NÉPE, 1970. OKT. 11.

VEDRES MÁRK

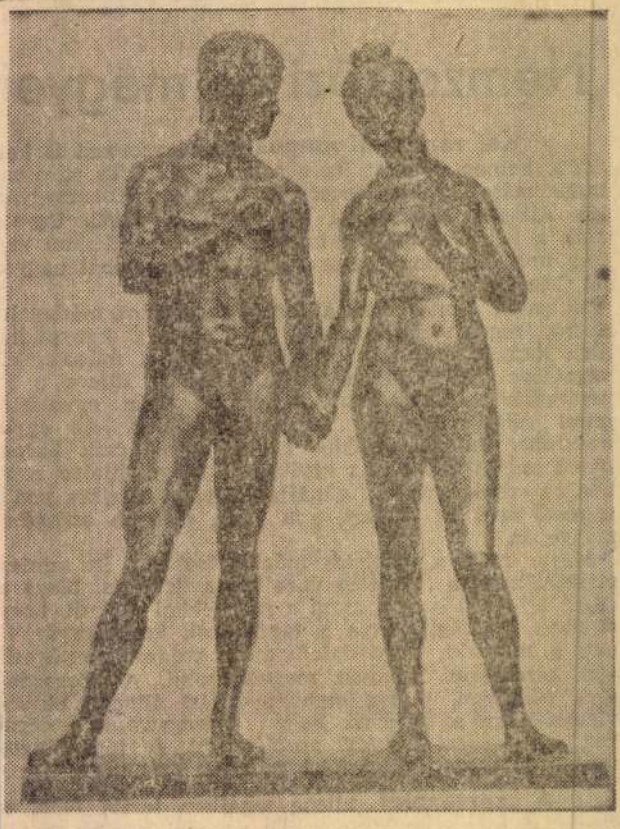

VEDRES MÁRK *a magyar kommunista művészet nagy alakja volt. Nemrégiben emlékeztünk meg születésének százéves évfordulójáról, s kilenc éve, hogy eltávozott közülünk.*

Ungváron született. Fiatalon került Münchenbe, ahol Hollósy Simon magániskolájában tanult. Párizsba vágyott, a képzőművészet Mekkájába, ahol azonban igen küzdelmes éveket élt. Volt gyári munkás, szobrászsegéd, mígnem fölfigyelt rá a modern szobrászat nagymestere, Rodin. Ekkor már idehaza is felfedezték a műértők. Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa: Rippl-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg.

1914-ben tért haza, s a Tanácsköztársaság idején újra felvillan előtte a lehetőség, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Elkészíti Szabó Ervin pantheonjának tervét, amely sohasem valósulhatott meg. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját. Újra Itáliába megy, s egy újabb évtizedet tölt Firenzében.

Gazdag élete alkonyán, a felszabadulás után újult erővel látott munkához. Főműve a Thälmann úti lakótelep dísze, a több alakos Béke-kút. Két ízben tüntették ki Kossuth-díjjal és államunk a Kiváló művész címet adományozta neki.

Képünkön: Vedres Márk: Emberpár.

kell kiala
kalmas a
kai állá
vényre ju
kai muni
jövőben
mólni, h
nem egy
vállalkoz
dasági e
idejűleg kedvező lehetőségek nyílnak a szocialista embertípus kialakítására is.

Onodvári Miklós

ja a 780 000 holdat, tehát nu
szonhatszoros a növekedés,
46 000 holdnyi a korszerűen
berendezett tógazdaság. Az
öntözővizet 1300 kilométe

Egyedülálló vizsgálat

Egészségesek-e az

Egyedülálló témában végzett vizsgálatot a közelmúltban az ózdi Népi Ellenőrzési Bizottság. Az állategészségügy helyzetét, a korszerű állattenyésztés feltételeit vizsgálták meg az ózdi járásban és a városban.

Ózdon két, a járásban pedig kilenc állatorvos tevékenykedik, s jó munkájukat igazolja, hogy a termelőszövetkezetek megalakulása óta nem pusztított fertőző, járványos megbetegedés terüle-

anyagi eszközök hiányában keresendő, azonban ennél sokkal súlyosabb hiányosság, hogy sok tsz-ben még a lehetőségeken belül sem tesznek meg mindent az állatállomány egészségének megóvása, illetve a betegségek megelőzése érdekében.

A fertőző betegségek terjedését vitathatatlanul elősegítik a gyakori adás-vételek, tehát az állatállomány „vándorlása", cseréje. Ez pedig rendkívül magas az ózdi járásban. Van termelőszövetkeze

Vedres Márk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1970 SEP 13
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Száz éve született Vedres Márk

1870-ben, száz éve született Vedres Márk, a kiváló szobrászművész. Képünkön az Emberpár című alkotása.

neszerzőkhöz írott leveleinek gyűjteményes kötetét adták ki Leningrádban.

— SZEDIK A JONATÁNT Szabolcs-Szatmár megyében. Útba indították már az első, még kisebb tételű exportszállítmányokat is. A múlt évhez viszonyítva tovább javultak a jonatán tárolási lehetőségei; az idén már mintegy 6000 vagon gyümölcsöt rakhatnak hűtőházakba.

— MEXIKÓI TUDÓSOK hiteles bizonyítékokat találtak arra vonatkozóan, hogy az aztékok emberáldozatokat mutattak be isteneiknek. Mexikó városában a földalatti építésénél 13, az áldozatot bizonyító perforált emberi koponyát találtak az archeológusok.

... méterre keletkezett az újabb kitörés, amikor az egyik gázkúton a Dunántúli Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat dolgozói a berendezést javították. Az iszappal feltöltött kút eddig ismeretlen okból *beindult* és a csőelzáró szerelvény a kiépítés alatt álló termelőcsőről *leszakadt*. A kitörés elfojtását nyomban megkezdték s az sikerült is. A műszaki baleset körülményeinek kivizsgálását a szolnoki kerületi bányaműszaki felügyelőség megkezdte.

— **A harmadik vidéki használtgépkocsi-telepét** nyitotta meg kedden Szegeden a Mercur Személygépkocsi Értékesítő Vállalat.

Az általunk képviselt

RALSTON PURINA

International cégnek a Budapesti Mezőgazdasági Vásáron meghirdetett tombolajátékán, a szeptember 14-én, du. 4 órakor megtartott sorsolás eredményeként, a 40 db választási malacot az alább felsorolt nyerőszámok tulajdonosai nyerték:

L–10,	S–100,	T–7,	T–29,	T–56,	V–37,	Y–97,
AJ–2,	AI–98,	AM–100,	AR–74,	AT–52,	BD–40,	
BH–64,	BH–73,	BI–20,	BK–96,	BO–39,	BU–8,	
BP–51,	CD–51,	CG–81,	CG–86,	CP–64,	DA–40,	
DA–61,	DC–9,	DE–43,	DL–64,	DR–43,	DR–65,	
DS–44,	DT–4,	DV–69,	DZ–21,	DZ–59,	DY–48,	
DY–60,	EF–60,	21/2.				

A nyeremény-malacok szeptember 17-én de. 10 órától, 20-án este 8 óráig a

RALSTON PURINA

International pavilonjában vehetők át a Mezőgazdasági Vásáron.
A tombola bevételét a cég az árvízkárosultak javára ajánlja fel.

INDUSTRIA
Részvénytársaság

VÁLLALATOK, SZÖVETKEZETEK!

Év végi ajándékozás céljára rendeljék meg új rendszerű határidőnaplónkat és egyéb, 6 darabból álló mintakollekciónkat.

Ára: 300,– Ft

Világszínvonalú termékeinket továbbra is importált, osztrák és olasz PVC-anyagból (műbőrökből) gyártjuk, magasfényű angol arannyal aranyozzuk.

CIKKEINK:

A/5-ös kongresszusi mappa, A/5-ös diplomata mappa, autós igazolványtartó, menetlevéltartó, tok kiváló dolgozói oklevélnek, vállalati igazolványborítók, személyi igazolványtok, különféle jegyzetborítók blokkal és tollal, iratborítók, prospektustartók, gyorsfűzők, viztiszta irattasakok.

– Az aranyozáshoz szükséges rézvéseteket magunk készítjük.

5 éve megrendelőink szolgálatában!

PETŐFI MGTSZ – VÁCKISÚJFALU

Telefon: Galgamácsa 4.

1970 SEP 16

NÉPSZABADSÁG

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓIGAZOLÓ

VEDRES MÁRK EMLÉKÉRE

Vedres Márk jóval túl volt már a nyolcvanon, amikor először felkerestem otthonában, a Lehel téri élmunkásházak egyikének földszintjén. Kis szobája falán festmények, intarziás barna bútorain mindenfelé kis méretű bronzszobrok álltak, tágas műtermében pedig fő műve, a *Béke-kút* figurái: a labdarúgó, az olvasó, a hegedülő, a teniszező és a pompás *Halász* alakja. Munkásnegyedbe szánta, és kiharcolta, hogy végül oda is került a nagyszabású kompozíció: a Thälmann úti lakótelep dísze lett.

— Ne csak a belvárost díszítsük, jusson a művészet alkotásaiból mennél több azoknak, akiknek munkája teszi lehetővé, hogy létrejöjjenek — mondta, s ez nála nem frázis, nem is elvont cél volt. Az angyalföldi tanács tagjaként választói gyakran felkeresték, ő pedig hajlott kora ellenére hivatalától hivatalig fáradt, hogy elintézze ügyes-bajos dolgaikat. Sok barátja volt a munkások között. Felkeresték, hogy megnézzék, mi újat készít „a mester", hogy hallgassák, amint egyszerű szavakkal a művészet titkairól beszél. Ő pedig meglátogatta őket otthonukban, hogy lássa, miként élnek, gyarapodnak, hogy megismerje a problémáikat. Őszinte tisztelettel és megbecsüléssel beszélt mindig a dolgozó emberekről, akiknek alakja — a *Kaszakalapáló*, a *Magvető*, a *Zsákhordó*, a *Fáklyavivő*, a korsót vivő fiúk és lányok, meg a gyermekes *Anya* — annyiszor ihlették alkotásra. Monumentális, köztérre való, mindenkihez szóló szobrokat alkotni — ez volt a vágya mindig, de csak élete utolsó korszakában válthatta valóra.

Száz évvel ezelőtt, 1870-ben született, Ungvárott. A helyi agyagipari szakiskola elvégzése után Münchenben tanult *Hollóssy Simon* magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol előbb gyári munkás volt, aztán segédje egy szobrásznak, mígnem a művészet fővárosába, Párizsba került. Jó érzékkel választotta első példaképét: a modern szobrászat nagymesterének, *Rodinnek* az alkotásai igézték meg, első munkái az ihletéséről vallanak. Rodin felkereste műtermében, és elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfigyeltek alkotásaira a műértők és a kritikusok. Több nagyméretű kompozíciót készített, de megbízást nem kapott. Az úri Magyarországnak nem kellett Vedres Márk, ahogy kiváló kortársai, Rippl-Rónai, Ady Endre vagy később Bartók Béla és Csontváry sem.

Miután márványba álmodott alkotásait nem valósíthatta meg, Vedres Márk kényszerűségből a kisplasztika műfajához fordult. Megismerkedett *A. Hildebrand* klasszicizáló művészetével és esztétikai elveivel, s az ő hatására alakította ki eredeti hangvételű klasszicizáló stílusát. Csaknem egy évtizedet töltött Itáliában, ahol megigézték az antik és a reneszánsz szobrászat remekei. Ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azontúl művészetének a legfőbb jellemzője.

Az első világháború elején hazatér, és bekapcsolódik a művészeti életbe, a kiváló Szabó Ervin révén pedig megismerkedik a munkásmozgalom marxista eszméivel. Bár szobrászata erős szálakkal kötődik a hagyományokhoz, haladó felfogása olyannyira közismert, hogy meghívják a Nyolcak kiállításaira. A Tanácsköztársaság idején a művészeti direktórium tagja lesz, s lelkesen vállalkozik egykori tanítója, Szabó Ervin Pantheonjának az elkészítésére. Műve valóra váltásában megakadályozza az ellenforradalom. Bíróság elé állítják, el akarják venni a műtermét, sőt a lakását is, s miután lehetetlenné válik számára a nyugodt alkotómunka, önkéntes száműzetésbe megy. Újabb évtizedet tölt Dante városában, Firenzében; antik ihletésű kis bronzszobrokat készít, amelyeket gazdag utazók és igényes műgyűjtők vásárolnak meg tőle. Alkotásainak témája a szép, ifjú ember: táncoló, fürdő nők, tevékeny munkásalakok, ülő és álló figurák, amelyeknek időtlen nyugalma egy régvolt és majdan eljövendő boldog kor békéjét testesíti meg.

Akor, amelynek éveiben megragadóan harmonikus műveit megalkotta, teli volt zsákutcába csábító tévutakkal. Vedres Márk jó ismerője, értője volt a modern törekvéseknek, elismerte java részük létjogosultságát, ő maga azonban a nemes értelemben vett realizmus híve maradt. — Természet nélkül nincs művészet — vallotta.

Élete utolsó évtizedeit olyan világban élte, amelyben mindig hitt, és amelyért a maga módján küzdött is. A felszabadulás után fáradhatatlanul alkotott, hosszan érlelve a műveit. Megérte, hogy külföldi sikerek után a hazai közönség is megismerhette kiváló művészetét. Az élénk szellemű, meditálásra, vitákra mindig kész mester szerény, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte. Államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság kiváló művésze címet adományozta neki.

Kilenc évvel ezelőtt hunyt el, 91 éves korában. Alkotásait közterek, temetők és múzeumok őrzik. Születése évfordulóján azzal a kegyelettel emlékezünk rá, amely a kiváló embert, elvhű kommunistát és örökbecsű műveket alkotó művészt megilleti.

Artner Tivadar

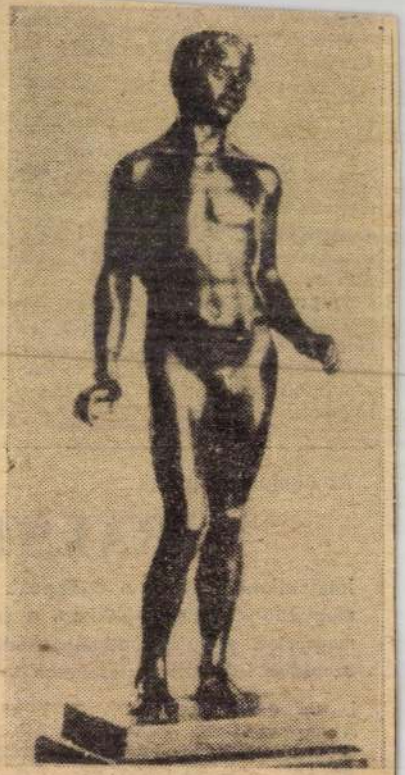

Vedres Márk: Éneklő fiú

gas állást
kulturális t
dent eluta
utaztam, ah
tek. Néhány
tek Franci
betörése elő
tartózkodtam
városkában — ahol jó ismerősömmel, Kennedy nagykövettel, a meggyilkolt elnök apjával találkoztam. Kennedy figyelmeztetett a német invázió fenyegető veszélyére és azt tanácsolta, utazzak az óceánon túlra. Kifejezésre juttatta készségét az iránt, hogy azonnal ellát engem amerikai vízummal. Hosszú latolgatás után elfogadtam az ajánlatát. Abban az időben viszont minden hajó, mely Amerikába indult, zsúfolásig megtelt Európa különböző országaiból származó menekültekkel. De szerencsére — két nappal a németek bevonulása előtt — sikerült jegyet kapnom az egyik gőzhajóra.

— Az egész világon úgy ismerik Önt, mint meggyőződéses antifasisztát és antimilitaristát, és éppen

sült vadász

evezzük Sándornak), frissen
ként vaddisznó-lesre ment ki

szaka volt. Sűrű cserjésben
ison, ölében keresztbe veteti
nolt a tájon.

irrent a bokor, csörtetés hal-
sznó az ösvényen, az ember
nyilván megriadhatott vala-
a vadcsapáson.
nyi ideje maradt, hogy talpra
vad. Máig se tudni, melyi-
A jókora süldő az egyetlen
ett lába között fedezte fel, és
en lendülettel, még azon az
lelógó szíjja némileg akadá-

ülten elengedte a puskát és
án megmaradni.
a csörtetés lassan elhalkult.
ított, hogy a disznó végképp
és elrohant a hátára került

tért haza, arról mindmáig
szégyen csak kitudódott. S
fiatal vadászt így óvnak a

ha lesre indulsz, mert erre-
al járnak!...

HEGEDÜS FERENC

Nyolcadik éve

unióban szigeten a tudományos és r lődésű kamaszkorúak „Iszk Kis Tudományos Akadémiá

A Kis Akadémia bár több és középiskolást tart vonz lódi tagjait csak a konkr eredményeket felmutató fi választja ki. Szergej *Santir* sajtóügynökség tudósítója dött Valentyina *Koszatkiná* dományos Akadémia kiber gének vezető tanárától, m latokat szereznek az iskolá ján, és hogyan általánosít

A Kis Tudományos Aka hető fejlődést mutatott fel érdeklődésű fiatalok ne akadémián dolgozó pedag *nítják a tanulókat a szak használatára, önálló megfi sére és a fiatalok elsajá eredmények megfelelő do módszereit is.* Különösen get tulajdonítanak a nevel vitakészség fejlesztésének, dolatkifejezésnek és az elf megfelelő védelmezésének olyan képességekkel ruház talokat, amelyeket az iskol kon aligha szerezhetnének

■

Az Akadémia tevékeny nevelő ismerik például Szimferopo gászainak tevékenységét, a *nyugalmi állapotának nemz* hatalmas tényanyagot — a lágméretű megfigyelésének — gyűjtöttek össze. Az áll tóriumok ugyanis képtelene méretű és rendszeres me szolgálat megszervezésére. lagászok térképet készítette mozgásáról, fényképfelvéte peikről, és megfigyeléseik lyes tudományos folyóiratok káltak. A Kis Akadémia csillagászati obszervatórium *közi geofizikai év" és „A állapotának nemzetközi éve* közreműködője volt, ami ék ja a fiatalok tudományos

A Kis Tudományos Akad lítetteken túl a kibernetika zépiskolai bevezetésére irán nyos-pedagógiai kísérlet szín sérletet az Ukrán udomány Kibernetikai a Krí Főiskol folyta

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1970 DEC 2 0

Emlékezés Vedres Márkra

Ungvárott született, száz évvel ezelőtt, 1870-ben, s a helyi anyaipari középiskola elvégzése után Münchenben tanult. Hollósy Simon magániskolájában. Innét Franciaországba került, ahol volt gyári munkás, szobrászsegéd, mígnem Párizsban megbűvölték a modern szobrászat nagymesterének, Rodinnak az alkotásai, aki felkereste műtermében, s elismerően szólott a munkáiról. Idehaza is felfedezték a műértők, tésztársával. A nagyszabású terv — sajnos, csak terv maradt. Az ellenforradalom után bíróság elé állítják, mint a művészeti direktórium tagját.

Vedres Márk jól ismerte a modern törekvéseket, megértette és elismerte java részük létjogosultságát, ő maga azonban a valósághű ábrázolás, a realizmus híve maradt.

Élményekben, tapasztalatokban gazdag élete alkonyán megérte, hogy valósággá vált az emberség, amelyért küzdött, amelynek jogát és szépségét műveiben hirdette. A felszabadulás után újult erővel látott munkához. Külföldi sikerek után végre a hazai tárlatok közönsége is megismerhette kiváló művészetét. Főműve: a Thälmann úti Lakótelep díszes, a többalakos Béke-kút, középütt a Halász pompás figurájával. Tartózkodóan szerény, halkszavú, rokonszenves egyéniségét kivételes tisztelet övezte; államunk kétszer tüntette ki Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet adományozta neki.

Kilencvenegy éves korában ment el tőlünk. Alkotásait közterek és múzeumok őrzik, születése évfordulóján a kommunista művésznek kegyelettel emlékezünk rá.

ARTNER TIVADAR

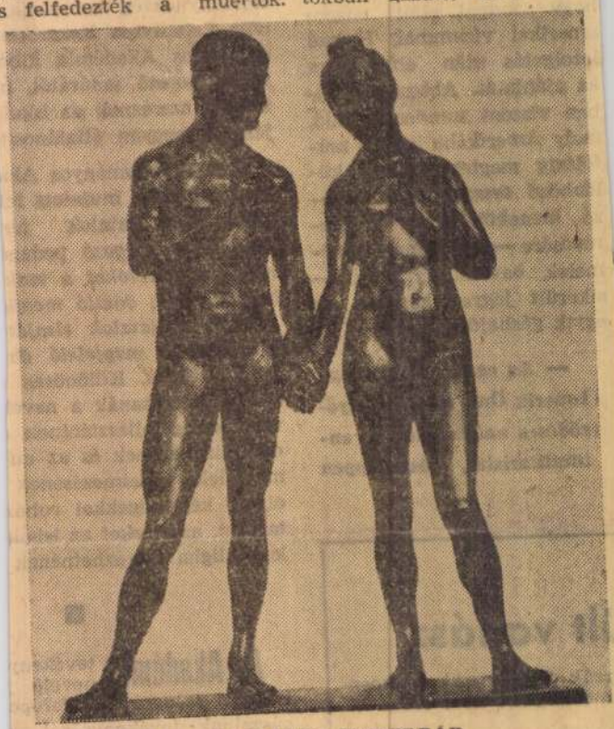

VEDRES MÁRK: EMBERPÁR

Egymás után mintázta nagyméretű kompozícióit, de megbízást nem kapott. Mint annyi kiváló kortársa, Ripp-Rónai, Ady Endre, vagy Bartók Béla — Vedres Márk sem kellett az úri Magyarországnak. Márványba álmodott alkotásai nem valósulhattak meg, s a gondok arra késztették a művészt, hogy új utakon, a kisplasztika terén fejlessze a tehetségét. Több mint egy évtizedet tölt Itáliában, ahol az antik és a reneszánsz szobrászat remekei igézik meg; ezeknek nyugalmas harmóniája lesz azontúl, élete végéig, művészetének ihletője.

1914-ben hazatér, s nemsokára, 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején felvillan előtte is annak a lehetősége, hogy nagyszabású terveit valóra váltsa. Egykori tanítója, Szabó Ervin Pantheonjának a tervét készíti el épí-

HÍRLAP

TÁRSADA
SZE

VILÁG
PROLETÁRJAI,
EGYESÜLJETEK!

1970 FEB
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Társadalmi Szemle

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

2

XXV. ÉVFOLYAM, 1970 FEBRUÁR

1021

Vedres Márk: Kaszakalapáló

Vedres Márk
szobrász

Ferenczy Béni fejlődésében hozzoly szerepe volt Vedres nek. Az alapokat adta meg az ifjú művésznek és azt, hogy elszakadt a magyarányai iskolától.

Heitler László: Vedres Márkról.
Müvészet, 1971.április - 19.oldal.

Vedres Mihók

az ungvári agyagipari szakmunkásiskola növendéke volt.

Katona Imre: A miskolci kerámia, II.rész.
Művtört.Ért. 1972.3.sz. 177-199.l.

178.l.

Vedres Máriz szobrász
1870-1960

1

a Nyolcak festőihez csatlakozott,
Párizsba tanult, előbb Rodin
szellemében dolgozott

Népszava 1972 julius 29 lo.old.

Vedres Márk
művész

Lukács György professzor 1908-ban
ismerkedett meg Vedres Márkkal
Firenzében. Hosszabb ideig voltak jó
barátságban és a művész képző-
művészeti tájékozottsága jó kritikussal
volt Lukács Györgyre.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971.április - 19.oldal

Vedres Márk

szobrász

Vedres Márk jó barátságba volt Lukács Görggyel, aki első ferencei tartózkodásuk idejen a család szűkebb baráti körehez tartozott.

Heitler László: Vedres Márkról.

Művészet, 1971.április - 19.oldal

Vedres Márk
román

Külföldről való hazatérésük után
Vedres kapcsolatba került a Galilei
Körrel és a baloldali politikusok-
kal. Rokon kapcsolatai is erősítették
ezt a hatást.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971.április - 19.oldal.

Vedres Márk
rajzai

1970 szeptemberében volt Vedres
Márk születésének második év-
fordulója.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971.április - 19.oldal

Vedres Márk
rokon

Vedres Márk párt vallalt a Nyolcak
harcából, kiállításaikon rokraval
szerepelt.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971.április - 19.oldal

Vedres Márk
szobrász

Vedres Márk – Lesznai Anna
és Fernes Beck Vilmos taisasá-
gában mint meghívott művész
részt vett a Nyolcak bemutatkozá-
sán

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971.április - 19.oldal

Vedres Márk
szobrász

„Furulyás fiú"
(repro)

Haitler László: Vedres Márkról
Művészet, 1971 április – 19 lap

Vedres Márk
szobán

A Horthy rendszer tudomást sem vett
Vedresről ezért ő kisplasztikus lett.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet,1971.április - 19.oldal

Vedres Márk
nekrológ

1919-ben a Szabó Ervin pantheon
elkészítésével bízták meg Vedres Márkot.
Sajnos a terv nem valósult meg,
mert elbukott a Tanácsköztársaság.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971. április - 19. oldal

Vedres Márk
szobrász

Lukács György gyűjteményében
Vedres Márk szobrai is képviselve
voltak.

Heitler László: Vedres Márktól.
Művészet, 1971. április - 19.oldal.

Vedres Márk

nobrán

Adolf Hildebrand munkái és eszmei is hatással voltak Vedres Márk művészetére.

Heitler László: Vedres Márkról.

Művészet, 1971. április - 19.oldal.

Vedres Márk

szobrász

1903 - 1914 ig Olaszországban élt a
művész és a reneszánsz remekművek
hatására tiszta plasztikai nyelven
megszólaló műveket alkotott.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971. április - 19.oldal.

Vedres Márk
szobrász

A mult század utolsó éveiben Párisban dolgozott Vedres Márk, Rodin közvetlen tanácsait is hallotta. Utána másirányba haladt.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971. április - 19.oldal.

Vedres Márk
szobrász

Vedres művészetében a szabad első évenek termése tart szoros kapcsolatot a szoros örökséggel. Hassan felszabadultabbá vált művészete

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971. április - 19.oldal.

Vedres Márk
nohász

Második fénykor időszakában (1925–1934) nagyon előtelje, izgalmas formálású műbek keletkeztek. Ezek azok az alkotások őrzik a klasszikus örökséget.

Heitler László: Vedres Márkról.
Müvészet, 1971. április - 19. oldal

Vedres Márk

szobrász

Az utolsó két évtizedben szobrai ismét közelettek a művész korábbi stílusához, egészen Vedres Márk 1961-ben bekövetkezett haláláig.

Heitler László: Vedres Márkról.

Művészet, 1971. április - 19. oldal

Vedres Márk
nobrán

Második fiscuni időszakában
1925 től - 1934'ig korábbi elhívei-
től eltérően, expressziv kubista
nobrokat mintazott

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971. április - 19. oldal

Vedres Márk
zoltán

Méltatás

Dévényi Iván: Ligeti Miklós
Művészet, 1971. június - 20.oldal

VEDRES MÁRK, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
23./.-VEDRES MÁRK,- Támaszkodó nő,-terakotta,-52 cm.-Ltsz .68.700.-310.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények II. 301.old.

A JANUS PANNONIUS MUZEUM ÉVKÖNYVE, XIII.-1968.
Pécs, 1971.

Vedres Márk, szobrász

- 1870-ben született, szerepel a Sculptura Hungarica c. kötetben

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. ápr. 279.l.

Vedres Mák, szobrász

A 90 éves Mester, „a magyar szobrászművészet megbe-
csült nesztora az elmúlt értized gazdag terméséért,
köszte a Béke-kút megalkotásáért részesült
a Kossuth-díjban.

—: Kossuth-díjasaink

Népszabadság Bp. 1960. márc. 15.. 1-l

Vedres Márk, szobrász MDK

A új Kossuth-díjasok nevében Vedres Márk mondott köszönetet a kitüntetésért.

–: Kiosztották az 1960. évi Kossuth-díjakat

Népszabadság Bp. 1960. márc. 15. 2 l

Vedres Márk, festőművész

A kormány a Kossuth-díj I. fokozatával s a vele járó 50 000 forintos pénzjutalommal tüntette ki Vedres Márk festőművészt az utóbbi évtizedben kifejtett munkásságáért, különösen az 1959-ben befejezett Békekiút című alkotásáért.

—: Az 1960. évi Kossuth-díjasok

Népszabadság BP. 1960. márc. 15. 3. l.

Vedres Márk, szobrász (1 Mok

1960. szeptember 13-án lesz 90 éves. Most a kossuth-díj első fokozatával tüntették ki.

Művészi iskoláit Münchenben kezdte, Hollósy Simonnál, Párisban a Julien-akadémián folytatta. Igazi mestere azonban Rodin volt. – 6 évi Párisi munka után 24 évet élt Firenzében. (Ebből 12 évet a Tanácsköztársaság után emigrációban.) Donatello és Verocchio ihlették. Adolf Hildebrand német szobrász szerepe is jelentős fejlődésében. Külföldön sok siker kiséri munkáját, itthon meg nem értés veszi körül. 1916-ban Bérsben aranyérmet nyert Vaszaryval és Rippl-Rónaival közös kiállításán

Barabás Tibor: A kilencedik évtized munkájáért

Népszabadság Bp. 1960. márc. 15. 9. l

Vedres Márk, szobrász 2 M Dk

kollektív kiállításain osztatlan elismerést szerzett: San Franciscóban, Firenzében, Hamburgban, Berlinben, New Yorkban. – A Tanácshöztársaság alatt a művészeti élet egyik irányítója volt.

A kisplasztika mesterének tartják. Jog gal. Maradandó értékűek alkotásai. („Az éneklő fiú", „Az embérpár")

A felszabadulás után kapott nagy szoborra megbízatást. Ilyen lesz az fiastyúk utca sarkán elhelyezésre kerülő

Békekút. 12 méteres medence felett öt 3-3 méteres bronzalak – fiatal munkások – jelképezi az új kort.

Barabás Tibor: A Kilencedik évtized munkájáért

Népszabadság Bp. 1960. márc. 15. 15-9 l

M.D.K.

Vedres Márk
nótrás

A Békehírt-jázól nyilatkozik.

Simon Gy. Ferenc: Egy művész vallomásai.
Magyar Sfjúság, 1960. márc. 26.

Vedres Márk, szobrász MOK

A Magyar Ifjúság szept. 24-i száma beszélgetést közöl, amit Vedres Márkkal folytatott a cikkíró. Témája: „a táchatlá=togatás volt.

-: Ezt olvastuk

6-l.

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 30.

Vedres Márk, szobrász M Dk

Több mint 7 értizedes művészi pályája az ungvári agyagipari iskolában, a Kerámiagyár műhelyében kezdődött. Drezda, München, Párizs – Rodin! – Olaszország voltak fejlődésének állomásai.

Forradalmár művész. A Tanácskörtársaság eszményeihez, a szocializmus eszményéhez következetesen hű maradt.

Legutolsó műve az Ifjúság kútja.

Murányi-Kovács Endre: Vedres Márk 90 éves

Népszabadság, bp. 1960 nept. 13. P.C

Vedres Márk, szobrász MOK

90. születésnapja alkalmából, egész élete művészi munkásságának elismeréséül a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetést kapta.

–: Vedres Márk kitüntetése

8.1

Népszabadság, bp. 1960. szept. 15.

-1-- M.D.K.

VEDRES Márk szobrász

Gyermekkorában Ungvárt a parkasok közelében lohtak, itt kezdett mintázni Ungvárt az agyagipari iskolában tanult – itt tanárai Milner szobrász és Nagy festő.

A bonni Mehlen-féle kerámiai gyárban dolgozott

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 216. sz. 7. l.

— 2. — M. D. K.

VEDRES Márk szobrász

Keresetiből istolába ment. — Amikor a pénz elfogyott ismét gyárban dolgozott. — Lille elővárosában Fides Lilleben is dolgozott.

Később Hollósy Tanítvány lett Mária Párizs — Rodin-hálás — Itt készült Kain c. szobra

Magyar Nemzet 1960. (XVI) 216. sz. 7. l.

– 3. M. D. K

VEDRES Márk Kobrász

1919-ben a művész-direktórium tagja

a Tanácsköztársaság buhása után Firenzébe menekült

„Kaszakaszáló"

„A korsós lány"

A Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 216. sz. 7. l.

./.

— 4. — M. D. K.

VEDRES Márk szokrász

Díszkút a Béke Térre (Középen: Ha
Halásztíú, a kút kávaján, a kút
körül 2 férfi és 2 nőalak

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 216. sz. 7. l.
Rubby Peter: A 90 éves Vedres Márk-
nál

Vedres Márk MDK

Repr.:

"Akt"

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 73-89.

84.o. 10. kép.

MDK

Vedres Mark

Szobrász

alkotását még idén felállítják a Thälman utcai lakótelepen

Mozaik

Nepszava 89 cof 305 sz 1961 dec 28. 4 l.

mdk

Vedres Mark zobrászművész

megtvott fagja a Nyolcaknak. 1911ben a „Nyolcak" kiváltak a Miénk köréből.

Horváth Zoltán: Magyar századforduló 1961

475-l.

VÉDRES Márk Stobrász

Kossuth-díjas

Diszkút

az Ernst Thalmann úti

lakótelepen (Ifjúság-kútja)

Építész tervező: Jónossy György

Diszkútat kap...

Magyar Nemzet 1961. november 2. C. l.

Vedres Márk, szobrász 7 D4

Helsinkiben szerepel a Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

— : Ma hallottuk 2. 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 26.

Vedres Márk, szobrász MDK

A Szovjetunkaja Kultura tudósítását
közöl az idős szobrász művei életéről.

– : Ma hallottuk 2.p

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 12.

Vedres Márk

M.D.K

nobrán

Benke Valéria művelődésügyi minisztor beszéde Vedres Márk temetésén.

Benke Valéria: Vedres Márk emlike.

Művészet, 1961. november. — 12.

A.T.D

Vedres Márk

Bolrász

M.D.K

Mithológiai jelenet
Ülő nő
Leány korsóval
} repro

Pogány Ö. Gábor: Vedres Márkról,
Művészet, 1961. november. – 13.

M.P.

M.D.K

Vedres Márk

szobrász

Méltatás. —

Pogány Ö. Gábor.: Vedres Márkról.

Művészet, 1961 november. — 14 l.

M.D.K

M.D.K.

Vedres Márk

szobrász.

Méltatás. — Meghalt Vedres Márk

„Táncosnő", „Első emberpár cimű

műveiről".

Bóka László: Vedres Márk.

Élet és Irodalom, 1961. aug. 19. — 5 l.

Vedres Márk MÜK.
szobrász

ifjuság kútja c. alkotását a Thälmann utcai lakótelepen állítják fel decemberben

(j.j.) Új szobrok, munkás-művész találkozok.

Népszava, 89 évf 289 sz 1961 dec 7. 12.

MÁK.

Vedres Márk

szob-rász

Kossuth díjas kiváló művész halálhíre

÷ Meghalt Vedres Márk

Népszava, 89 évf 191 sz 1961 aug 13, 2 l.

M. D. K

VEDRES Márk szobrász

A Fészek első tagjai közé tartozik

Hatvanéves a Fészek

Magyar Nemzet 1961. szept. 7. 4. l.

Vestres Mánk

"Éneklő fiú" repr.

Artner Tivadar: Vestres Mánk emlékére
Népszabadság, jp. 1970. sep. 16.

VEDRES MÁRK.

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG IDEJÉN A MŰVÉSZETI DIREKTÓRIUM MEGBÍZZA AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA REFORMJÁNAK VÉGREHAJTÁSÁVAL.

REGŐS ISTVÁN: ZUGLIGETI SASFÉSZEK

MAGYARORSZÁG, 1970. OKT. 11.

Vedres Márk, szobrász MDK

Temetése nem 18-án, hanem 19-én lesz a Kerepesi-temetőben.

— : Szombaton temetik Vedres Márkot

6.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. aug. 19.

Vedres Márk, szobrász 7 Dk

„Ifjúság útja [?]" c. alkotását a XIII.

ker.-ben Lehzenik el, a Thälmann u.-i

lakótelep egyik parkjában.

2.l

– : Ma hallottuk

ESTI HIRLAP Bp. 1961. aug. 19.

Vedres Márk, szobrász

M Dk

† 1961. augusztus 12-én délután (szombat) meghalt, kilencven éves. Korában.

–: Meghalt Vedres Márk 2.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. aug. 15.

Vedres Márk (1870–1961) ungvár nobrán Balbius Zsigmond jutalomdíját elnyerte 30-éves korában. Párisban és Firenzében élt sokáig. A 1930-as évek közepén hazatért. Utolsó kiállítása 15 évvel ezelőtt volt.

10 n.

Vigilia, 1961, 627

VEDRES MÁRK, szobrász

Vágó Dezső szobrászművész Nászútra Itáliába ment és ot
ott Vedres Márk vendégei voltak Firenzében. 22/334/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vágó Dezső szobrászművész érmei és
plaket jei 22/334/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
XVII. 1961. 18.sz. Bp.

Vedres Márk

Művei: Kám, Táncosnő, Ádám és Éva, Kasnakalapáló, Türkehúzó, Pihenő nő, Ivó férfi.
(emlitve)

Vigilia, 1961, 10 sz., 627 old.

Vedres Márk

Ádám és Éva. bronz.

- repr. -

A.Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. Képmelléklet. 128.

M.D.K.

VEDRES Márk

Kernstok Károllyal együtt a H aris közi szabadiskolá
ba n tanitott.
/ Rippl, Vedres, Kernstok/

H.orváth Béla: Megjegyzések D~~é~~x Dévényi Iván
" Kernstok Károly életutja" cimü cikkéhez
Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz 228.l.

Vedres márk

Nőiaktnobsa (eml.)

szerepel a BÁV IV. műcsénet

aukcióján

Magyar Hírság 1961 IX. 16

M. D. K.

VEDRES Márk szobrász

Kossuth díjas, a Magyar Népköz-
társaság kiváló művésze szombaton
délután 90 éves korában elhunyt

~~Szoltak a Népművészet mesterei~~
~~Mitcinkeséket~~ . . .

Magyar Nemzet 1961. aug. 13. 6.

 M.P.K.

VEDRES Márk szobrász

Emigrációban élt: Firenzében

(1900)

Rodin hatás — „Kain" c. kompozíciójáról

Alig 100 darab munkáját tartjuk számon

azok között számos külföldön levő

kisplasztikát, vagy régen megsemmi-

sített sírelemeket pl. kerustok körvly

ideszárjának szerénk

Magyar Nemzet 1961. aug. 15. 4. l.

/.

– 2. – M. A. K.

VEDRES Márk szobrász

Közléri meghizasozat ulan igen kapott

80 éve elmúlt, amikor a „Béke rútját"

készítette

Barátja volt Fenyes Adolf –

„Karszalapáló" „Ivó fiú" „Furulyázó"

Oelmacher Anna. Vedres Márk mécsúz –

tatása

Magyar Nemzet 1961. aug. 15. 4. l.

M. D. V

VEDRES Márk szobrász

Képzőművészek Szov. nevében Borbuzik

Sándor

a művésztársak nevében

Olcsai Kiss Zoltán

vécsáz tolta

Eltemettek Vedres Márkot

Magyar Nemzet 1961. aug. 20. 4. l.

Vedres Márk, szobrász 70k

[4 bpi példányokban megjelent nekrológ.]

Goda Gábor: Búcsú Vedres Márktól 9.l

Bp. 1961. aug. 16. [Vidéki]

NÉPSZABADSÁG

Vedres Márk

Major Mátéval és Karolus Tiborral csakhamar egyidőben lesz a Société Européenne de Culture nevű nemzetközi értelmiségi szervezet tagja. Vedres M. sokáig élt Olaszországban.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 439. l.

Vedres Márk

Szerepelt a XVII. Velencei Biennálén /1930/.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969,

507.l.

M.D.K

Vedres Mórk
szobrász

Méltatás

Dr. Bodnár Éva: Szár éve szuletett
Somogyi Néplap, 1969. okt. 5.

M.D.K.

Vedres Márk
szobrai

Méltatás.

-:Ferenczy Béni
Népszabadság 1969 okt.12.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vedres Márk, szobrász MDK

Magnetofonszalagon őrzi a MDK Vedres Márk hangját.

-d- : Csók István, Vedres Márk, ferenczi Noémi hangja 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1963. ápr. 23.

Vedres Márk, szobrász MDK

Hagyatéka a Nemzeti Galéria

új szerzeménye.

– :Kis hiradó 2

ESTI HIRLAP

Dk. 1963. máj. 2.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

/ 1870-1960/

Münchenb en és Párizsban tanult.

Tagja volt a Nyolcak társaságának.

Élete nagyobb részét Olaszországban töltötte.

Dombormüveiban az antik relief-stilust élesztette ujjá.

Kampis Antala: A képzőmüvészetek története 791.1.

A Kultura Világa Kp. 1963.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

Ifjuság kutja

Csap Erzsébet: A felszabadulást Ünneplő kiállitásainkról

a Magyar Nemzeti Galéri Közlemenyei IV. sz.. Bp. 1963.

154.1.

M.D.V.

Vedres Márk
szobrász

Egyes fiatalkori szobrain Maillol
szobrászati ír ányzata felismerhető.

Soós Gyula: Aristide Maillol magyar vonatkozásai
Művészet, 1963. szeptember – 20 lap

M.D.K.

Vedres Márk

szobrász

A nemrég elhunyt mester műve a Béke kútja a Thálmann utcai lakó telepnél. A Béke kútja (repro)

Ibl Ervin: Budapest legszebb új diszkútja

Művészet, 1963. szeptember – 5 lap

Vedres Márk
szobrász

M.D.K

Az apró aktszobrasztik mintázásat
Vedres honosította meg.

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor pályaherdése
Művészet, 1963. augusztus - 11 lap

Vedres Márta, szobrász

Harminc alkotásából emlékkiállítása nyílt meg Szegeden.

— : Hír

8

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. jún. 8.

Vedres Márk, szobrán. MDH

Köpelvi Gyula szobrán elhénítette az agg mester portréját.

(artner): Szép Kiállítás Pesterzsébeten 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jún. 6.

Vedres Márk, szobrász MDK

Művét, a Tuhi utcai Ifjúság kútját felállítása után már megrongálták.

Nóti Ilona: Megcsonkított szobrok, díszkutak 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. jún. 18.

Vedres Márk, szobrász M.Dk

Szegeden júl. 10-ig lesz nyitva Vedres Márk és Sárdy Brutusz Közös Kiállítása.

– : Kiállítások a nyáron 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jún. 21.

M.D.K

Vedres Márk
szobrász

Rémlet a Béke küljáról
(repro)

Művészet, 1963. szeptember – 2 lap

Vedres Márk, szobrász

MDK

Győrött Vedres Márk kiállítást rendeznek.

—: A múzeumi hónap képzőművészeti kiállításai 8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. aug. 31.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

Ebben akorban feladja klasszicizmusánka hideg szabályszerüségét.

Kovács

Körner Éva: Magyar művészet a két világháboru között Bp. 1963. 5.1.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

Emlékkiállitása Győrött

Napi krónika

Magyar Nemzet 1963 . szeptember 25. 6.l.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

Emlé kiállitása Győrött.

Sarukötő leány,

Ivó,

Magvető

Csatár Imre: Győr képtárat avat.

Magyar Nemzet 1963. október 5. 4.l.

Vedres Márk szobrász M.D.K.

Művei a "Nyolcak"kiállitásán

Szij Béla:Berény Róbert életutja gyermekéveitől a berlini emigrációig 115.1.

Magyar Nemzeti Galéria Közleményei VI. Bp. 1963.

Vedres Márk, festő

--

A Nyolcak kiállitásan a Nemzeti Szalonban, 1911-ápr-ban szerepelt Kernstok Károly, a Nyolcak vezére, Vedres Márk a csoport kiemelkedő tagja, és Rippl-Rónai József.is. 328.old

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv. Tört. Írt. 1974. XIII. 4.sz. Bp.

MDK

Vedres Márk

Kain, gipsz, repr.

Ádám és Éva, gipsz

Táncosnő, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Ülő munkás /vázlat/, gipsz

Ülő munkás /vázlat/, agyag

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Ülő férfi /vázlat/, gipsz

Ülő férfi /vázlat/, gipsz

Ülő férfi /vázlat/, agyag

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDA

Vedres Márk

Kain. 1899. Gipsz.
175 cm. J.b.t.:Weinberger Márk Paris 1899.
MNG. Ltsz.: 1705.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest.1962. kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Léány korsóval. 1916. Bronz,
46.5 cm. J.h.t.: Vedres Márk MNG. Ltsz.:5197

Fiú kutyával. 1917. Bronz,
38 cm. J.h.t.:Vedres Márk MNG. Ltsz.:56.698-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Táncosnő.1914 előtt. Bronz,
38 cm. J.h.t.:Vedres Mark MNG.Ltsz.:4701

Fiú korsóval. 1914. Bronz,
38 cm. J.h.t.: Vedres Mark MNG. Ltsz.: 4883

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Fürdözők. 1910.Bronz,
38.5x32.5 cm. J.f.:V.M. MNG.Ltsz.:58.13-N

Alló fiú. 1913 előtt. Bronz,
63.5 cm. J.h.t.: Vedres Márk MNG.Ltsz.:59.26-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Dávid. Bronz,
27 cm. J.j.t.:Vedres Márk Magantulajdon

Ülő atléta. 1910. Bronz,
70 cm. ü.h.t.:Vedres Márk Magantulajdon

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat.13.1.

MDK

Vedres Márk

Nyilazók. 1910. Bronz,
40.5x34.3 cm. J.f.:V.M. Mgt.

Tancolók. 1910. Bronz,
40x33.5 cm. J.f.:V.M. Mgt.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat. 13.1.

MDA

Vedres Márk

Ádám és Éva. F.gipsz
77 cm. J.j.t.: Vedres M.1901. MNG.Ltsz.:62.5-N

Tancosnő.1902. Bronz
25.5 cm.J.t.: Vedres Mark Magantulajdon

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlékkiallitasa. Budapest.1962. Kat. 13.1.

MDK

Vedres Mark

Törülköző fiú. Bronz.
20 cm. J.h.t.:Vedres Mark Magantulajdon.

Enekló fiú, 1903. Bronz,
28 cm. J.h.t.: Vedres Mark MNG.Ltsz.: 2523

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlékkiallitasa. Budapest.1962. Kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Emberpár. 1903. Bronz,
36.5 cm. J.j.t.: Vedres Márk Firenze,1903.
MNG. Ltsz.: 56.697-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Táncosnő. 1917., Bronz,
49 cm. J.j.t.: Vedres Mark MNG. Ltsz.: 5153

Ifjú lóháton. 1917. Bronz,
60 cm. J.h.t.: Vedres Mark MNG. Ltsz.:52.158

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 13.l.

MDK

Vedres Márk

Éva. 1918. Márvány,
109 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 56.58-N

Narcisszus. Bronz,
40 cm. J.h.t.:Vedres Márk Mgt.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Furulyázó fiú. Bronz,
34.5 cm. J.j.t.: Vedres Mark Mgt.

Sarukötő. 1919. Bronz,
42.5 cm. J.h.t.: Vedres Mark MNG.Ltsz.:56.704-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitasa. Budapest.1962. Kat. 13.1.

MDK

Vedres Márk

Halászfiú. 1928. F.gipsz,
107 cm. J.n. MNG. Ltsz.:62.59-N

Támaszkodó. Márvány,
77 cm. J.n. MNG. Ltsz.:62.69-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Női akt. 1934. Márvany,
102.5 cm. J.h.t.: Vedres M. 1934. MNG.
Ltsz.: 6816

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Kútterv. 1936. Gipsz,
52.8 cm. J.h.t.: Vedres M.1936. MNG.Ltsz.:
56.702-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Fürdő nő. 1937. Bronz,
61 cm. J.n. MNG. Ltsz.:59.166-N

Álló nő. 1938. Bronz,
49.5 cm. J.h.t.:Vedres M. Mgt.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest. 1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Ülő nő. 1941.előtt. Bronz,
44 cm. J.h.t.: Vedres Mark MNG. Ltsz.:56.709-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest. 1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Ülő fiú. F.gipsz,
27 cm. J.n. MNG. Ltsz.:62.54-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest. 1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Nő tükörrel. Bronz,
26.5 cm. J.j.t.: Vedres Mark / vétel 1945/
MNG. Ltsz.: 58-61-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest. 1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Halászfiú. Bronz,
32 cm. J.h.t.: Vedres Márk / vétel 1944/ MNG.
Ltsz.: 56.700-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk.

Szabad Művészet, 1948.t.sz.199.o,

X bukaresti kiáll. résztvevői.

MDK

Vedres Márk

Magyar kiáll. Londonban. Magyar Nemzet.

1948. jan.4. ~~x~~ 3. 1.

MNK

Vedres Márk, festő-szobrász
. szül. 187o

196.sz. Önarckép ceruza.
197." vöröskréta

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.April
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katalog. 28.1.

MDK

Vedres Márk

Tüskehuzó, bronz

Magy. Képzőm. ujabb irányai. N.Szal. 1948. jan.

lo l.

MDK

Vedres Márk, szobrász.

Ülö nö.	Bronz.
Ülö fiu.	"

Szás magyar művész. Föv.Képtár kiállitásai.XL.
Budapest.1948.okt. Kat.11.1.

Vedres Márk, 1871--
Ivó, repr.

Uj magyar szobrászat. Részletek Vargha Balázs könyvéből. /Officina/ Fiatal Magyarország, 1948. dec. 16.

Kenéry Lajos: A kassai Szt.Erzsébet egyház történetéhez. Arch. Ért. 1897. 1.

Vedres Márk nobrán M.D.A

Ülő nő Bronz. Föv. Kept. Mel.
Ülő fiú " " " "

kár magyar művén. kiállítás
kat. Bp. 1948 12.

Vedres Márk

Ülő nő, bronz
Ülő fiu, bronz

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 12 1.

Vedres Márk
Kaszakalapáló, bronz
Halász, bronz

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ~~máj~~ ápr. 18 1.

VEDRES MÁRK

Fővárosi Képtár kiállitásáról
Oelmacher Anna cikke

Szabadság, 1948. április 27.

MDK

Vedres Márk

Tövishuzó nő, bronz

Szinyei Merse Pál Társ. művésztagjainak X. kiáll. 1948. Nemz. Szal. 1948. febr.

MDK

Vedres Márk

Ülő nő, br.

Ülő nő, br.

Női akt, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Fürdőző nő, br.

Kaszakalapáló, gipsz, repr.

Kalapáló férfi, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Halászfiú, br.

Férfiakt, br.

Lábát törlő nő, br.,repr.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Ülő nő, br.

Ülő fiu, gipsz.,repr.

Nő tükörrel, br.,repr.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Kutterv, gipsz

Fürdő nő, br.

Álló nő, br.,repr.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Halászfiu, gipsz.,repr.

Támaszkodó, márv.

Női akt, márv.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Ülő alak/vázlat/, agyag

Ülő alak /vázlat/, agyag

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Álló lány/vázlat/, gipsz

Anya gyermekével/vázlat/, gipsz

Koszorut tartó férfiakt/vázlat/, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. MN. Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Zsákhordó, gipsz

Halászfiu, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. MN. Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Magvető, br.

Szónokló férfi, gipsz

Vedres M. emlékkiáll.MN.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Ülő akt, gipsz

Női akt, gipsz

Női fej, gipsz

. Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Kalapáló férfi, gipsz

Kutterv, gipsz

Női akt, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Fáklyavivő, gipsz

Férfi fej, agyag

Futó stafétabottal, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Álló munkás, gipsz

Munkásmozgalmi emléktábla terv, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Fésülködő nő, gipsz

Női akt, br.

Álló férfi és nő, gipsz

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Női akt, gipsz

Ülő fiu, br.

Női fej, br.

Vedres M. emlékkiáll. M.N.Gal. 1962.

MDK

Vedres Márk

Férfiakt. Bronz,
39 cm. J.h.t.: Vedres Mark MNG.Ltsz.:62.27-N

Lábát törlő nő. Bronz,
36 cm. J.h.t.: Vedres Mark Mgt.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Fürdőző nő. Bronz,
20 cm. J.h.t.: Vedres Márk / vétel 1945/ MNG.
Ltsz.: 56.699-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDA

Vedres Mark

Kaszakalapáló. Bronz, 18.5 cm. J.h.t.:Vedres M
MNG. Ltsz.: 52.935

Kalapáló férfi. F. gipsz,
27 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.31-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlekkiallitasa. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDA

Vedres Márk

Ülő nő. Bronz,
48.5 cm. J.h.t.: Vedres Márk MNG.Ltsz.:
56.710-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlekkiallitasa. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDA

Vedres Mark

Ülő nő. Bronz, 18.5 cm. J.h.t.: Vedres Mark
MNG. Ltsz.: 56.708-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat.14.1.

MDK

Vedres Márk

Női akt. F.gipsz,
49 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.41-N

Női akt. F.gipsz,
19 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.39-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitasa. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Ülő fiú. Bronz,
30.5 cm. J.h.t.: Vedres Márk MNG. Ltsz.:
56.706-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlekkiállitasa. Budapest.1962. Kat. 14.1.

MDK

Vedres Márk

Női fej. Bronz,
23 cm. J.n. MNG. Ltsz.:62.46-N

Fésülködő nő. F.gipsz,
36.7 cm.J.n. MNG. Ltsz.: 62.26-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Női akt. Bronz,
67 cm. J.h.t.: Vedres Márk / vétel 1949/ MNG.
Ltsz.: 56.703-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Alló férfi és nő. F.gipsz,
75 cm. J.n. MNG.Ltsz.: 62.16-N

Alló munkás. Gipsz,
107 cm. J.n. MNG.Ltsz.: 62.20-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 15.l.

MDK

Vedres Márk

Munkásmozgalmi emléktabla terv. 1949. Gipsz.
41x46 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.24-N

Fáklyavivő. F.gipsz,
84 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.25-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitasa. Budapest.1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Férfi fej. Agyag,
35 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.28-N

Futó stafétabottal. F.gipsz,
77 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.29-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitasa. Budapest.1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Kalapáló férfi. F.gipsz,
22.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.22-N

Kútterv. Gipsz,
átm. 58 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.35-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Női akt. F.gipsz,
56 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.36-N

Ülő akt. F.gipsz,
47.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.38-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Női akt. F.gipsz,
49 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.41-N

Női fej. F.gipsz,
47 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.47.N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Magvető. Bronz,
47.5 cm. J.h.t.: Vedres Márk MNG. Ltsz.:62.49-N

Szónokló férfi. F.gipsz,
113.5 cm. J.h.t.: Vedres Márk MNG. Ltsz.:
62.53-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Zsákhordó. F.gipsz,
42.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.55-N

Halászfiú. F.gipsz,
240 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.71-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat. 15.1.

MDK

Vedres Márk

Álló lány / vázlat/ Gipsz,
27.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.18-N

Anya gyermekével. / vazlat/ Gipsz,
15.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.:62.2-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat. 16.1.

MDK

Vedres Mark

Koszorút tartó férfiakt. /vazlat/ Gipsz,
37.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.34-N

Ülő alak /vázlat/ Agyag,
13 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.62-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat. 16.1.

MDK

Vedres Márk

Ülő alak / vázlat/ Agyag,
16cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.64-N

Ülő férfi / vázlat/ Gipsz,
14 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.56-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest. 1962. Kat. 16.1.

MDK

Vedres Márk

Ülő férfi /vazlat/ Gipsz,
16.4 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.58-N

Ülő férfi /vázlat/ Agyag,
21.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.65-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat. 16.1.

MDK

Vedres Márk

Kain című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Táncosnő című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Enekló fiú cimű szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Ülő munkás / vázlat/ Gipsz,
15.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.:62.60-N

Ülő munkás / vázlat/ Agyag,
10.5 cm. J.n. MNG. Ltsz.: 62.67-N

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest. 1962. Kat. 16.1.

MDK

Vedres Márk

Fiú kutyával című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Furulyázó fiú című szoborművének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállítása. Budapest.1962. Kat.

MDA

Vedres Márk

Ülő atléta című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Sarukötő című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Korsós fiú című szoborművének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitás. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Korsós lány című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitás. Budapedt.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Lábát törlő nő című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitasa. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Álló nő című szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Tövishúzó cimű szoborművének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlék-
kiállitása. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapáló c. szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Nő tükörrel c. szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitásának Budapest. 1962. kat.

MDK

Vedres Márk

ló fiú c.szobormüvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Mark emlék-
kiállitása. Budapest.1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Halászfiú c. szobormûvének repr.

Magyar Nemzeti Galéria. Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest. 1962. Kat.

MDK

Vedres Márk

Emberpár c. szobormüvének repr.-ja az 1962.-ben rend.emlékkiállitas katalógusának cimlapján.

Magyar Nemzeti Galéria.Vedres Márk emlékkiállitása. Budapest.1962.kat.

Vedres Márk, szobrász MOK

Temetése aug. 18-án a Kerepesi temetőben.

—: Ma temetik Vedres Márkot 9.é

Kn. 1961. aug. 12.

NÉPSZABADSÁG

Vedres Márk, szobrász MOK

Temetése aug. 19-én d.u. 3 órakor lesz a Kerepesi temetőben.

–: Hír 8.1

Bp. 1961. aug. 19.

NÉPSZABADSÁG

Vedres Márk, szobrász

Mok

A kétszeres Kossuth-díjas kiváló szobrász művészt, a 91 éves korában elhúnyt Vedres Márkot 1961. aug. 19-én temették el a Kerepesi temetőben.

–: Nagy részvéttel kísérték utolsó útjára Vedres Márkot 10.1

Bp. 1961. aug. 20.

NÉPSZABADSÁG

Vedres Márk, szobrász MOK

A XIII. ker.-ben Ifjúság útja épül a Thälmann lakótelepen. Egy dísz-kutat is – Vedres Márk alkotását – felállítanak.

– : Hír

10. f

NÉPSZABADSÁG 1961. júl. 29.

Vedres Márk, szobrász M Oh

90 éves korában elhúnyt. – 1871-ben született Ungvárott. Münchenben, Párizsban tanult. Külföldi kiállításain sok kitüntetést kapott. 1948-ban és 1960-ban Kossuth díjjal s ugyancsak kétszer a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tüntették ki.

–: Meghalt Vedres Márk szobrászművész 6.f

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. Aug. 13.

Vedres Márk, szobrász MDK

Kilencvenegy évet élt a nagy szobrászművész. Drezda, München, Párizs, Budapest, Firenze, Róma nagy állomásai életének s alkotó művészete fejlődésének.

Goda Gábor: Búcsú Vedres Márktól 8.l

Ap. 1961. aug. 15.

NÉPSZABADSÁG

1.

M. D. K

VEDRES Márk szobrász

Szobrai a Kiállításon

A torinói kiállítás magyar pavilonjának sizere

Magyar Nemzet ~~1961~~. máj. 26. 5-l
1961.

M. D. V.

VEDRES kórz szolvász

na délután temetik Vedres kórzot

magyar Nemzet 1861. aug. 18. 4. l

Vedres Márk

Gink Károly fotoja az idős művészről.

Sándor Zsuzsa: A fotomüvészet mint az esztétikai nevelés egyik eszköze
Rajztanitás 1962. IV.sz. 15.1.

M.D.K.

Vedres ..... építőmester

Tervei szerint 1799-1805 között épült copfstílusu szegedi városház alapjainak felhasználásával tervezte meg Lechner Ödön és Pártos Gyula 1882-1883-ban a jelenlegi álló uj Városházat, illetőleg a mostani tanácsházat.

42

Ybl Ervin: Egy szegedi müpártoló.
Művészettörténeti Értesitő, 1961.X.évf.1.sz. 42.old.

M.U.K.

JEDRES Mark szobrász

Vendégként vesz részt a NYOLCAK második kiállitásán

Horváth Béla: Megjegyzések Dévényi Iván "Kernstok Károly életutja" cimü cikkéhez

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 225.1.

VEDRES Márk szobrász

M.D.K.

1911-ben a Nemzeti Szalonban a NYOLCAKxxxx kiállitásán vendégként szerepelt.

Szij Béla: Berény Róbert fejlődése legkorábbi müveitől Bartók Béla portréjáig

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 217.l.

MDK

Vedres Márk

Uj szobrokat, eml.müveket kap 1960-ban Bpest.

Népszava 1959. nov. 26.

Vedres Márk, szobrász

MDK

Részt vesz a kecskeméti kiállításon.

-: Képzőművészeti hónapot tartanak Kecskeméten

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 25.

9. l

[Vidéki]

Vedres Márk, szobrász

Adyról szóló megemlékezésben szerepel
a művész neve.

Lengyel István: Bár mindenki olyan jó lett volna!

Népszabadság, Bp. 1950. nov. 17.

8.1

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

A művésznek felállitásra kerülő munkái:
"Békekút" és a "Köztársaság téri Mártiremlékmű"

Cikk: Uj szobrokat állitanak fel a fővárosban.

Népszava 1959.nov.1.

M.D.K.

Vedres Márk
szobrász

Kútjáról — „Kain"-ról. — Műveiről.

Dutka Mária: Élete legnagyobb alkotásat készítette el...
Magyar Nemzet, 1959. szept. 13. 8l

VEDRES MÁRK, szobrász

1956.IX.8-án nyilt meg a II. Miskolci Orsz.Képzőmüv. Kiállitás. Vedres és Martsa István szobrászok megosztva kapták a Lenin Kohászati Müvek 5000 forintos dijat. 61.old.

HAJNU BÉLA: Két országos képzőmüvészeti kiallitás Miskolcon 8i.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956.dec. Miskolc

M.D.Y

Vedres Mark

Nohán

A Péczi Tavasi Tárlaton

vett részt

Hírek

Dunaújvárosi Napló, 1959. márc 3-5 lap.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

Kisplasztikai műveivel szerepel a kiállításon

Dutka Mária: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrairól
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4.

12 l.

M.D.K

Vedres Márk
notárius

A Magyar Képzőművészek Szövetségének
egyik alapítója.

Megalakult a Magyar Képzőművészek Szövetsége
Magyar Nemzet, 1959. június 23

9.

Vedres Márk, festő 1904

A közgyűlés a díszelnökségbe választotta be.

–: Megalakult a Magyar Képzőművészek Szövetsége

Népszabadság, by. 1959. jún. 23. 8.o

Vedres Márk, festő

MDK

Halmágyi Istvánnak Vedres Márkról kérvített portréját a Nemzeti Galéria megvásárolta.

–: Új képzőmű v. alkotásokat vásárolt a N. Galéria és...

Népszabadság, bp. 1959. jún. 30. 8.1

Vedres Márk, szobrász Bok

A Kossuth díjas szobrászművén
Szabó Erviuről.

–: „A mi barátságunk is... vitatkozással
kezdődött" 657–658.1

A Könyvtáros
[KÖNYVBARÁT] 1 Bp. 1959. szeptember IX/9

MDK

Vedres Márk, szobrász

Népszava, 1959. aug. 2o.

Vedres Márk, festő MDk.

Mint a Magyar Képzőművének Szövetségének díszelnöke, a Mester megjelent Medgyessy Ferenc szobrászművész bronzba öntött sírem-léke felavatásán a Kerepesi temetőben.

– felavatták Medgyessy Ferenc síremlékét a Kerepesi temetőben

Népszabadság, Bp. 1959. júl. 21. 8.1

M.D.k.

Vedres Márk

szobrász

Medgyessy Ferenc siremlék avatásánál jelen volt.

Magyar Nemzet, 1959. július 19.

Felavatták Medgyessy Ferenc siremlékét a Kerepesi ~~temetőben~~ kl

M.D.K.

Vedres Márk
szobrász

A Magyar Képzőművészek Szövetségének
díszelnöke.

Magyar Nemzet, 1959. julius 7.
Megválasztották a Magyar Képzőművészek Szövetségé 6l.
nek vezetőit.

Vedres Márk, festő MDK.

1959 júl. 6-án a fének klubban a Magyar Képzőművének Szövetségének választmányi ülését Vedres Márk díszelnök nyitotta meg.

–: Megválasztották a Magyar Képzőművének Szövetsége vezetőit

Népszabadság, bp. 1959. júl. 7. 10. l

MDK

Vedres Márk

Képzőm.kiáll. a Gheorghiu-Dej hajógyárban.
Népszava 1959. jul. 7. 8.l.

Vedres Márk nobrán M.D.K.

Sokáig Itáliában élt, a Hildebrand ta nitványok körében.
Szandálkötő nő 1919 repr. 1860.
Leszner Manó építésszel Szabó Ervin Pantheon terveit készítette, mely nem került kivitelre s a tervek is elpusztultak.
1919 ben Főiskolai tanár volt.

Körner É: Künstler der ungarischen Räterepublik. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 188 190, 191

MDK

Vedres Márk

Kossuth dijas szobrász elsőként jelentkezett hogy részt vesz munkájával a Tanácsköztársaság 40 éves évfordulójára.

Esti Hirlap 35 sz. 1959. febr 15 2 old.

Vedres Márk Norbert M.D.K.

1919 ben lett tanára a Képzőművészeti Főiskolának.

Kiss I.: Művészeti élet a Tanácsköztársaság idején. Művt. Ért. 1959 (VIII.) 297.

Vedres Márk MDK

Mikor Derkovits kisplasztikáit mintázta, előző nemzedék nagyjainak, Vedres Márknak, stb.müvészetében már megtörtént elszakadás akadémikus formanyelvtől.

Pataky Dénesné:Derkovits Gyula plasztikai alkotásai.A Magyar Nemzeti Galéria közleményei.1.sz.Bp.1959.173.l.

MDK

Vedres Márk

j.j: cikke készülő emlékművekről. Népszava, 1959. febr. 5. 5.l.

Vedres Márk

MIK

A Művelődésügyi miniszter kinevezte a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége 30 tagu ideiglenes elnöksége tagjának.

Műterem 1958 I.évf. 11.sz. 9.o.

Vedres Márk /szül 1874/ MDK
szobrász
összevontabb egyszerübb formákra
törekszik.

Farkas Zoltán: Ujkori magyar szobrok Galériája.
Müterem 1958 I.évf. 10.sz. 4-7.o.

Vedres Márk

A nyolcvannyolc éves Vedres Márk új szobrát mintázza.
(MTI Foto: Molnár felv.)

Esti Hírlap III évf 292 sz.

Vedres Márk

A nyolcvannyolc éves Vedres Márk új szobrát mintázza.
(MTI Foto: Molnár fejv.)

Esti Hírlap 1958. XI. 12.

III. évfolyam, 292. szám

Párt- é
ma d
Pant

MDK

Vedres Márk (szobrász)

részt vett a szegedi új kultúrpalota tálban 1900 őszén rendezett kiállításon.

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete a múlt század végén.
Tiszatáj, Szeged, 1958. június. 3. l.

Vedres Márk

Népszabadság
XVI. 131.

1958. VI. 4.

Vedres Márk szobrászművész műtermében

(Rév Miklós felvétele.)

van javulás: akkor 2 741 498 túlórát, 1957 harmadik negyedében „csak" 1 539 200-at; 1957 negyedik negyedében 2 236 700 túlórát, 1958 első negyedében 1 257 150-et használtak fel a vállalatok. Ha kevesebb is a túlóra, még mindig jóval több, mint amennyire a szakszervezet engedélyt adott. Februárban például a szakszervezet által engedélyezett 70—80 ezer túlóra helyett több mint 370 ezret használtak fel a tárcához tartozó üzemek. Különösen rossz a helyzet az Általános Gépipari és a Híradástechnikai Igazgatóságnál. Néhány példa:

1958. I. NEGYEDÉVBEN TÚLÓRA

Üzem	Engedélyezett	Felhasznált
Egyesült Izzó	57 000	96 200
Telefongyár	22 900	52 300
Gábor Áron vasöntöde	1 000	6 442
Láng Gépgyár	2 300	25 149

S ezek a számok csupán a ténylegesen kifizetett, „legális" túlórákat jelzik, mert a csúsztatott és különböző célprémiumokkal, jutalmakkal honorált túlórákat a statisztikák nem tartalmazzák.

Mi az oka a nagymértékű túlórázásnak?

munkások hiányával küzdenek. Az esetek nagy többségében azonban

a vállalatokon belüli szervezetlenség

az oka a töméntelen túlórázásnak.

Tagadhatatlan, hogy az ellenforradalom óta lényegesen kedvezőbbek lettek a termelés feltételei, körülményei. Soha olyan jó nem volt az anyagellátásunk, mint tavaly. Nőtt a kereset. Azonban míg a termelés előbb említett objektív feltételei javultak, sok helyütt keveset törődtek a belső szervezettség javításával.

A többi között ezt bizonyítja az első negyedévi létszámzárlat is, amelynek elrendelése szükségszerű és helyes volt. Mindenki tudja, hogy iparunkban — s különösen a gépiparban — lényegesen több a foglalkoztatottak száma, mint ezt az előző évekhez képest csökkentett termelési tervek indokolnák. Csak helyeselni lehet a minisztérium olyan intézkedését, hogy elbocsátás helyett létszámzárlattal, az úgynevezett „természetes lemorzsolódással" oldja meg a fölös munkaerő problémáját. Ennek ellenére ma is jó néhány

Vedres Márk

Szeged képzőművészete a múlt az végén: Tiszatáj
Szelesi Zoltán 1958. jún.

— 7. — M. D. K.

VEDRES Márk szobrász

1858. „Tilő nő" Lisz.: 58.710 – N.

1859. „Tilő nő" Lisz.: 56.708 – N.

A M. N. Galéria ánagjegyzete T. 16. rész

Bn. 1959. 295 l.

- 6. - M. D. U.

VEDRES Márk szobrász

1854. Táncosnő Ltsz.: 5153.

1855. Tilő fiú Ltsz.: 56.707 - N.

1856. „Tilő fiú" Ltsz.: 56.706 - N.

1857. „Tilő nő" Ltsz. 56.709 - N.

./.

A M. N. Galéria állagjegyzéke T./B. rész
Bp. 1959. 294-295. l.

-5.- M.D.U.

VEDRES Márk szobrász

1850. Nő tükörrel Ltsz.: 58.61-N.

1851. Sarukötő Ltsz.: 56.704-N.

1852. Táncosnő Ltsz.: 56.705-N.

1853. Táncosnő, szobor Ltsz.: 4401.

./.

A M.N. Galéria állagjegyzéke T./B. rész

Bh. 1959. 292-293. l.

 M. D. U.

VEDRES Márk szokrász

1846. Kaszakalapáló Ltsz.: 52 935.

1847. Kútero (1936.) Ltsz.: 56.702-N.

1848. Leány korsóval Ltsz.: 5197.

1849. Női akt Ltsz.: 56.703-N.

/.

A M. N. Galéria állagjegyzéke T./b. rész.
Bu. 1959. 291-292. l.

 M. D. K.

VEDRES Márk szobrász

1842. Halásztiú Ltsz.: 56.700-N.

1843. Itjú lóháton, szobor
Ltsz.: 52.158.

1844. Kain (1899.) Ltsz.: 1705.

1845. Kaszakalapáló Ltsz.: 56.701-N.

A M. N. Galéria állagjegyzéke T. 16. rész
Bn. 1959. 290-291. l.

 M.D.U

VEDRES Márk szobrász

1837. Fiú korsóval Ltsz.: 4883.

1838. Fiú kutyával Ltsz.: 56.698-N.

1839. Fürdő nő Ltsz.: 59.166-N.

1840. Fürdőzők Ltsz.: 58-13-N.

1841. „Fürdőző nő" Ltsz.: 56.699-N.

/.

A M.N. Galéria állagjegyzéke T.-Ib. rész
Pn. 1959. 288-290. l.

- 1 - M. D. U.

VEDRES Márk szobrász

1870 - [1961]

1832. Álló nő (1934.) Ltsz.: 6816.

1833. Álló fiú Ltsz.: 59.26-N.

1834. Emberpár Ltsz.: 56.697.

1835. Énekló fiú Ltsz.: 2523

1836. Éva Ltsz.: 56.58-N.

./.

A M. N. Galéria álmagjegyzéke T. 16. rész

Bn. 1959. 286-288. l.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

Szökőkútját Angyalföldön a Béke téren helyezik el.

Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 5.

Sl.

Vedres Márk MDK

12. 1871

A fehérterror miatt külföldre menekült

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.43.l.

Vedres Márk

Emberpón. (versz.)

Bölöni György: Magyarság – emberség. Bp. 1959. Magvető K., 540 l., 111.

376. l. után.

Vedres Márk

nobrán. 1911-ben Firenzében dolgozott.

Aranyi bronzszobrokat készített, melyekből néhány harakerült.

Klasszikus tanultságú – ezért elkinte klasszikus irü volt témaköze is (mitológia).

Témája: az emberi test.

Bölöni György: Magyarság - emberség. Bp. 1959. Magvető k., 540 l., ill.

372-78. l.

Vedres Márk

mint uj tanár került a Tanácsköztársaság idején a Képzőművészeti Akadémiára.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l.; 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./ 7. l.

Vedres Márk

Miután a művészeti direktórium Feiks Jenő szabadiskoláját 1919-ben államosította, őt nevezték ki annak tanárának.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kultúrája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri útmutató 1./

15. l.

Vedres Márk

a Tanácsköztársaság idején a művészeti direktórium által létesített balatonfüredi művésztelepen dolgozott.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./ 8 l.

Nedres Márk

Nő tükörrel, bronz

Miccarnok 1959 VII. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Vedres Mórik (1870–)

Art, tanulmány. „V M"
vörösréla, 480 x 338 mm.
tbn. 1915–32.

Magyar Rajz és atvarok a XIX. és a XX-ik században. A kat. bev. Delmarket Anna. Bp. 1959.

34.

Vedres Mák (mil. 1870)

Kasnakapáló.
Grons, 21 cm. MNG. Ltr.: 52.935.
Reprodukálva.

Merőjordasaj a Képzőművészetben.
A Kat. bev. Matolsi János.
Bp. 1959

34

Vedres Márk

szobrászművén

ajánlja be Derkovits Gyulát

Kernstok Károly szabadisko-

lájába.

Nagy Pál: Derkovits Gyula, a magy. proletari-
kosnak, Kolozsvár 1959 XVIII. VII. sz. átus festője
842. old.

Vedres Márk Kolozsvár M.D.K.

1916-ban a képzőművészeti szakiskolán tanított.

Horváth I.: Egry József. Kiáv. Ért. 1959 (VIII.) 290.

Vedres Márk

MDK

"A Magyar Népköztársaság érdemes művésze" kitüntetést kapta.

Esti Hirlap 79 sz. 1958. ápr. 3 2 old.

Vedres Márk szobrász

A Japán kávéház müvész törzsasztalának tagja.

Rippl-Rónai megfestette arcképét.

Genthon István: Rippl-Rónai, Bp. 1958. 30.l.

Vedres Márk

Paul Caso belga műkritikus kéthasábos cikket szentel a Világkiállításon és Anversben bemutatott magyar képzőm.kiáll.-oknak. A cikket Medgyessy F."Táncosnő" c.szobrának fényképe illusztrálja. Felsorolja a két kiállítás művészeinek nevét, a "csodálatos Csontváryt", Benedek Jenőt, Bernáth Aurél, Berény Róbert, Pap Gyula, Vedres Márk egy-egy művét."Néhány sort szentel Csók-nak.

Le Soir,1958.V.14.

MDK

Vedres Márk

86 éves szobrászmüvész hazaérkezett Olaszországból. A "Kut" c. müvén dolgozik amit a Béke téren állitanak fel.

mélt.

Esti Hirlap 77 szám 1957. ápr. 2 2 old.

MDK

Vedres Márk szobrász

Szöveg-archiv anyagából

Dávid Katalin: A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Művért 1957.VI.évf.4.sz.322.1.

Vedres Márk, [szokán] 40 k

A Béke-térre készülő 2 alakos (futballista, könyvet tartó fiú) kút-ban dolgozik. A 2 alakon kívül még 3 lesz: hegedűművésznő, teminezőnő és közepen egy halán-
Másfélnyes napsáp.

G.: Beszélgetés az olaszországból hazaérkezett Vedres Márkkal.

Esti-Hírlap, II. érf. 77. s. 1957. ápr. 2. kedd
2. oldal

Vedres Márk, [szobrász] (u.o.) MDK

6 hónapig tartózkodott Rómában – hol leányát – és Milánóban – hol fiát látogatta meg.

G.: Beszélgetés az olaszországból hazaérkezett Vedres Márkkal.

Rőbi Hírlap, II. évf. 77. sz. 1957. ápr. 2. hedd
2. oldal

Vedres Márk

MDK

Kaszakalapálók, 1948, bronz

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapálók 1948 bronz OSZM tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 12.1.

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapáló, 1946. c.szobor repr.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.Kat.

MDK.

Vedres Márk szobrász

"Piheno sportolo "
/Szökökut-részlet/ /gipsz/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitas
Műcsarnok,1935. 48.1.

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapáló, szob.

Képzőművészetünk 10 éve. Mücs. 1955. Kép.

Vedres Márk MDK

Pihenő sportoló, szökőkut-részlet, gipsz

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Vedres Márk - Jánossy György

MDK

Mártir emlékmü pályázat,

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Vedres Márk

Pihenő sportoló
/Szőkőkut-részlet/ gipsz 2.80 m

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Műcsarnok.
1955. Kat. 48.1.

MDK.

Vedres Márk - Jánossy György szobrászok

"Mártir emlékmü pályázat"

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 481.

VEDRES Márk

N.N: Magyar művész Dél-Afrikában

Művelt Nép, 1955, VI. évf. 11. sz. március 13. 7. old.

MDK

Vedres Márk

Mártir Emlékmü pályázat.Vedres Márk és.Jánossy György.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok
1955.Kat. 48.l.

Vedres Márk

Nobrán

vod

Képzőművészetünk
tíz éve. Műcsarnok.
Bp. 1955. (Képpel.)

Vedres Márk Szobrász

„Emberpár", bronz, (repr)

a miskolci országos kiállítás-
naraszel

Nyíszava 1956 aug. 19, 84 éof. 196 n. T.l.

Vedres Márk Pesti MDK

1900 őszén a szegedi kultúrpalotában rendezett kiállításon a párizsban időző mestes részt vett műveivel. Nyitásy Sándor rendezte. 2 Dold

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőművészetéhez. 179.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged.1957. Szegedi Nyomda. Váll.1957

Vedres Márk

Emberpár, bronz, 30
Fiu kulyával, " 35 cm.

Budapest Műcsarnok kiállítása, 1957.
Kat. szerk. Kisdiginé Kisimi Irén.

19

Vedres Márk

MDK

Kaszakalapáló, bronz

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

MDK

Vedres Márk

repr.:

Kaszakalapáló

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapáló, br.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Biblio

Abob. 1916: Missao Ro
realizado
cas Estrat
a direcca
19o7 a 19
Baldus, H. 1951: Indi
N.F. I/1.
Baldus, H. 1954: Bibli
leira. Sa
Boglár, L. 196o: Nambi
ca, Vol. I
Boglár, L. 196o: Dring
Mato Gross

Vedres Márk

kiállított művei:

Emberpár, bronz, 30 cm.
Fiú kutyával, bronz, 35 cm.

Tavaszi tárlat. A Művészeti Alap kiállítása 1957. Kat. összeáll.: Kisdiginé Kirini Irén. Bp. 1957. 19 l.

19. l.

Vedres Márk

MDK

Emberpár, bronz

Fiu kutyával, bronz

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Vedres Márk MDK

Kaszakalapáló, repr.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Vedres Márk MDK

Férfi akt, bronz
Bacchus, bronz
Fiu kutyával, bronz

Műcsarnok 1924. febr_márc.

Vedres Márk MDK

Táncosnő, bronz

Mücsarnok 1924. febr-márc.

Vedres Márk nobrán M.D.K.

Firenzében felhereri öt Beck Ö. F.
Vedres előzőleg Párizsban Rodin művé
nelének hatása alatt dolgozott.
1919 ben kinevezik a hintarajtanodá
ba tanárnak

Beck Ö. Fülöp Emlékezései. Bp. 1957 251.
252, 285, 327, 328,

MDK

Vedres Márk szobrász

Gönczi-Szabó:Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 340.l.

MDK

Vedres Márk, szobrász

Emberpár. Bronz.
Fiu kutyával. "

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.19.1.

Vedres Márk MDK

szobrász 251, 284, 327-28.o.

Beck Ö. Fülöp: Emlékezései Bp. 1957.

Vedres Márk MDK

a Lenin Kohászati Müvek

5000 forintos díját nyerte el .

Martsa Istvánnal megosztva

kisplasztikai müveikért.

Megnyilt a II. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, Miskolc. 1956. szept.4. 2. l.

MDK

Vedres Márk

Magyar képzőművészek kiállitást rendeznek Tiranában. Fenti művész munkái is szerepelnek

Esti Hirlap 167 sz. 1958. jul. 18.

Vedres Márk
szobrászmuvész

A M. Népköztársaság kiváló müvésze cimet kapta.

Műterem 1956 I. évf. 5. sz. 45.o.

MDK

Vedres Márk

Femme accroupie, br.

Couple, br.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Exposition de Peinture et Arts Graphiques

MDK

Vedres Márk

Femme se peignant, br.

Aprés le bain, br.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Exposition de Peinture et Arts Graphiques

Vedres Márk MDK

"Furulyázó"
"Szandáljat füző nő"
"Nő tükörrel" 1954 Repr. 27. o.
"Leány korsóval" Repr. 27. o.
"Kaszakalapáló" 1946 Repr. 28. o.
"Zeneszek" 1912 Repr. 29. o.
"Kutligura" 1958 29. o.

F. J. : Vedres Márknál
Müterem 1958 I. évi. 3. sz. 26-29 o.

MDK

Vedres Márk

Uj szobrok a fővárosban.

Béke téren szökőkut.

Esti Hirlap 27o sz. 1957. nov. 17. 8 old.

MDK

Vedres Márk szobrászművész

búcsúzik barátjától, a halott Heltai Jenőtől. (fénykép repr.)

Cs. Gy.: Halk sorok Heltai Jenőről.

Ország-Világ, Bp. 1957. szeptember 10. 18. l.

MDK

Vedres Márk Kossuth-díjas szobrászművész

(részt vett a szovjet képzőművészek csoportkiállításának megnyitásán. A reprodukált fénykép Mikus Sándor társaságában ábrázolja a művészt.)

Művek és művészek. (Képtelirat.)
Érdekes Ujság, Bp. 1958. július 5. 2. l.

Vedres Márk. [szobrai]

MDK

Két uj diszkut készül:

Vedres Márk-é a Béke-téren legkorábban 1960-ban kerül felállitásra, az 5 alakos alkotásnak még csak 2 alakja van készen.

Kerényi Jenő-éről még nem döntötték el, hogy hol állitják fel, ez a mü a két évvel ezelőtt rendzett diszkutpályázat egyik dijnyertes alkotása.

G.J.: Uj szobrokat, emlékműveket, diszkutakat kap Budapest.

Esti Hirlap, II.évf.128.sz. 1957.jun.4.kedd
3.oldal

MDK

Vedres Márk szobrász

A Béke-téren 1960-ban kerül felállitásra öt alakos diszkutja, melynek még csak két alakja készült el.

G.J.: Uj szobrokat,...

Esti Hirlap, 1957.jun.4. 3.l.

MDK

Vedres Márk, szobrászm.

Hiába ismerték el külföldön, meghivták minden avantgárdista kiállitásra, aranyéremmel tüntették ki Bécsben, San-Franciscóban, állami megbizatást nem kapott 75 éves koráig.

Mindenkor bátran kiállt meggyözödése mellett a kommunista müvész. Olaszországban érte az ellenforradalom hire. Hazasietett, átigazolását kérte az MSZMP-be.

A Béke-térre diszkutat tervez a 87 éves müvész, boldogitó érzés népe számára alkotni, fejezi be vallomását.

Lengyel István: Magyarország "Nagy öregei". Vedres M. Népszabadság. 1957. jun.2.

MDK

Vedres Márk, szobrászm.

Hildebrand tanácsára áttért a kisplasztikára, h. családját el tudja tartani. Bronz- és márványszobrai a világ minden tájára elkerültek, csak művészi elgondolásait nem tudta megvalósitani.
A Tanácsköztársaság összeomlása után, visszamenekült Firenzébe, az amerikai megrendelésre készült kisplasztikai munka robotjába.
A felszabadulás későn jött számára 1945-ben, hetvenöt éves korában.

Lengyel István: Magyarország "Nagy öregei".
Vedres Márk.
Népszabadság. 1957. jun. 2.

MDK

Vedres Márk, szobrászm.

Három évig volt Párisban. Egy szobrász műtermében segédmunkás volt. Onnan Crossely angol szobrász került, ott már művészi feladatokat végzett. Auteuilben műtermet bérelt már, ott készült "Kain" szobra, mely a Műcsarnok kiállitásán nagy sikert aratott. A rudics -dij 3500 forintjával jutalmazták, az állam kétezer forintért megvásárolta. Bár megnősült, ujra az angol szobrász műtermébe ment el, majd Firenzébe költözött. Az első világháboru kitöréséig ott dolgozott.

Lengyel István: Magyarország " Nagy öregei".
Vedres Márk.
Népszabadság. 1957. jun. 2.

MDK

Vedres Márk, szobrászm.

Boldogtalan gyermekkor első iskolaéveiben veti elő-
ször papirra vonalait az ungvári agyagipari kezdő
osztályaiban. Hálával gondol azokra az időkre, ott
tanulta mindazt ami hozzásegitette müvészi pályájá-
hoz. Későbbkerámiai gyárakban dolgozott. Összegyüj-
tötte a pénzt, Drezdába, majd Münchenbe ment, ott
Hollósy Simon hires festői skolájába. Ha elfogyott a
pénze, ujra gyárimunkás lett. Végre Párisba eljutott
ott Julien akadémiájára. Rodin közelébe.

Lengyel István: Magyarország " Nagy öregei".
Vedres Márk.
Népszabadság. 1957. jun. 2.

Vedres Márk, [szobrai] MDK

„Bár alkotó élete javát külföldön, Itáliában töltötte, Vedres Márkot a magyar kisplantikus leghiválóbb mesterei között tartjuk számon."

Szobrainata „hagyományteltelő műveinet."

Az antik, a reneszánsz, mestere: Rodin s az ezt étta művén Hildebrand alkotásainak tanulságai ötvözödnek benne egyéni harmóniává.

Artner Tivadar: A Tavaszi Tárlat szobrairól.

Esti Hirlap, II.évf.1o3.sz. 1957.máj.5.vas.

2.oldal

Vedres Márk, [szobrán] MDK

Emberpár c. alkotása nagy méretben nem képzelhető el, a finom mozdulatok benédessége elvesszen egy köztér-távlatában. Bensőséges lírája csak a közelről szemlélőnek tárulkozik.

Artner Tivadar: A Tavaszi Tárlat szobrairól.
Esti Hirlap, II.évf.1o3.sz. 1957.máj.5.vas.
2.oldal

Vedres Márk. MDK

A Tavaszi Tárlaton láttuk fenti müvész szobrait.

Esti Hirlap 1o2 sz. 1957. máj. 4 2 old.

Vedres Márk

kiállított munka:

Fiatal nő. Bronz.

Pécs-baranyai országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. írta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

31.l.

Vedres Márk

Soós Gyula: Vedres Márk

SZABAD MÜVÉSZET
1956. 3.sz. 131-133.l.
Képekkel.

Vedres Márk

J. V. Sztálin 1950-ös pobor pályázatra meghívott művész

Gádor E.: Budapest pobrai, Budapest, 1955. 42 l.

Vedres Márk

tanítványa volt a Lipesti Képző-
művészeti Főiskolán, 1918-21 között
Sóvári János.

Gádor E.: Budapest szobrai, Buda-
pest, 1955. 461.

Vedres Márk

Szandálát megkötő nő, 1904 körül, bronz, 41 cm magas, Szépműcépeti Muzeum, Bp. fekete-fehér tábla reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955-68 l.

Vedres Márk

(szül. 1870-) a XX. század elején feltűnt klasszikus, leegyszerűsített formák felhasználásával alkotott kis plasztikájával.

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 111.

Vedres Márk MDK

Kaszakalapáló, 1946, repr.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Vedres Márta

Szobrász

85 éves korra alkalmából
(Kossuth-díjas)
{ Munka Vörös Zászló Érdemrend,
{ kitüntetésére Medgyessy Ferenccel

NN: ünnepi vacsora ...

Nemszava 1956, febr. 4, — 84 évf. 30 n. — 6. l.

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

Műve a Szépművészeti Muzeum szobrgyűjteményében

Énekló Fiu,

Ádám-Éva

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 204-205.

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

Matvaniné Winsloe Kriszta szobrász saját kiállitásának bevételéből vásárolta meg müvét a Szépmüvészeti Muzeum számára.

Álló akt.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 198.1.

M.D.K.

Vedres Márk szobrász

melyik?

Müve az 191o-es években került a Szépmüvészeti Muzeum-szoborgyüjteményébe.

A Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 196.1.

VEDRES MÁRK Szobrász m.

85-éves

Munka Vörös László Érdemrend

(kitüntetés)

„Kasza - kalapáló" szobor, (repr.)

DM: Vedres M.

Szodalmi Ujság 1956 VII. ért. 7. sz. febr. 18. 3 l.

MDK

Vedres Márk

85-ik születésnapja alkalmából a kormány a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tüntette ki.

Cikk: Két nagy művész ünneplése.

Művelt Nép, 1956.febr.12. III.é.

Vedres Márk
szobrán

M.D.K

Szüveiből bemutattak a
pécsi tárlaton.

– Ú.Ó.: Már helyükön vannak a képek.
Dunántúli Napló, 1956. május 5 - 1 lap.

MDK

Vedres Márk (szobrászművész)

Az adott időben Párizsban tartózkodott. Részt vett a Szegedi Képzőművészeti Egyesület 1900. szeptember 12-én megnyílt reprezentatív tárlatán.

Szelesi Zoltán: Zichy Mihály és Szeged. Tiszatáj, Szeged, 1956. ápr. X. évf. 2. sz. 122. l.

M.D.K.

Vedres Márk. /1871-

1114. Bacchus. Szobor. 37 cm. mag. bronz.
Elveszett. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
79. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Vedres Márk (1871-)

Bacchus.
Szobor. Bronz. Sign.

A Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Vedres Márk

Bacchus, br.szobor

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Fénykép

Magyar Fotó: Le 440/21 Hegedüsné

Vedres Márk: Sztálin

Pályamű a Sztálin-szobor pályázatra

1951.

Neg. van

Vedres Márk.

A földalatti gyorsvasút pályaudvari épület csarnokába kemény mérzkőből kérzítendő szobarcsapartok tervezésére kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1951. Aug. 9.

Vedres Márk

~~festő~~ szobrász

MDK

Dávid Katalin: A Magyar Művészettörténeti Munkaközös ség első éve

MMM Évkönyve 1951, 203 l.

Vedres Márk
Nobrász

MDK

Kollósy Simon leveléből.

MMM Évkönyve 1951, 180 l.

Vedres Márk

szobrász

M. D. K.

Az 1919-es magyar tanácsköztársaság
képzőművészeti intézkedései
Körner Éva.

M. N. M. Évkönyve 1951. 105. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch 32.7.6

Vedres Márk

Beck O,Csorba Géza Ferenczy Béni együtt Ady halálos ágyánál.

Csorba Géza kikérdezése.

jegyezte Soós Gyula 1951.

Vedres Márk

Szabad Művészet

1957.198.l.

1	2		3
Az alkalmazottnak törzsszáma és neve	Összes járandóság		nyugdíj-járulék
1746/b.	P	f	P
Vk. Magyar Nemzeti Múzeum Csekkszámla sz. 112753. Műemlékek orsz. bizottsága. Budapest. IX. Rákos u. 1.			
Vk. 2279. Dr. Szentiványi Gyula	755	46	7
Vk. 13444 Dr. Lux Kálmán	619	72	6
Vk. 1243. Saláth Ferenc	224	23	1

Vedres Márk, szobrász MDh

A recensens Lyka K. könyvének ismertetése során megemlít egy csomó nevet: „Fadrusz, Róna, Zala, Stróbl, Holló, Horvay, Ligeti, Kallós, Gárdos, Donáth, Pántor, Rubletzky, Kisfaludy-Stróbl, Szentgyörgyi, Vedres, Telcs, Damkó, Beck G. fülöp" szobrászművészek nevét.

Czobor Ágnes: Lyka Károly: Szobrászatunk a századfordulón. 46. l.

A Könyvtáros,

[Könyvbarát], Bp. 1954. december IV/12.

MDK

Vedres Márk 1871--

Tanulmányok, kr.

Ernst Hus. M.Kisplasst.és Graf.kiáll. 1954.
szept.

25. 1.

Vedres Márk 187o--

MDK

Emberpár, br.

Fürdő után, br.

Éneklő fiu, br.

Brest Muz.M.plasztikai.graf.kiáll. 1954.szept.

14. 1.

M.D.K.

Vedres Márk

Szobrászmüvész "Emberpár " c.kompoziciójának illusztrációja megjelent a Népszavában.

Szeptember 2-án miskolci Országos Képzőművészeti kiállitás.

Népszava 1956. VIII.19. 196.szám. 5.o.

M.D.K.

Vedres Márk, szobrász

nagyméretű ólalakos
Béke diszkútján dolgozik

Gárdonyi Jenő: Budapesti szobrokról

Müvelt Nép, 1956. jul. 22.

Vedres Márk

Szabad Művészet

1952. 4. sz. 147. l.

Meunier

Kiállítás a városligeti Műcsarnokban.

O. M. Képzőművészeti Társulat.

Bpest, 1907. Singer és Wolfner.

8-r, 22, 2 l, 8 képes tábla, fűzve.

H. 3. p. e.

—.20

Vedres Márk

Résztvesz a Tanácsköztársaság alatt a művészeti oktatási reform kidolgozásában, említve.

Valóság, 1952 2. szám, 19. l.

Vedres Márta

Szabad Művészet
1952. 6. n. 259. l.

Mély tisztelettel

M. Kállay

bizottsági tag.

Vedres Márk

Kossuth-dijas szobrászmüvész az Országos Béketanács Kulturális Bizottságának tagja". A most megalakult bizottságról: "Az országos Béketanács Kulturális/Feladatai" cimmel ir a lap. /Bizottságának/

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. jan. 31.
III. évf. 3. sz. 8. lap.

Vedres László.

A Fő. Képtárban a XX. század magyar képzőművészete" c. kiállítás második részében alkotásai szerepelnek.

Szabad Nép, 1952. Júl. 1.

Vedres Márk.

A Magyar Népköztársaság és Szovjetunió Szövetségének évi közgyűlésén az új titkárok elnökségébe választattak.

Nejezava, 1952. Máj. 27.

Vedres Márk.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének évi közgyűlésén az új tiszteletbeli elnökségébe választották.

Szabad Nép, 1952. Máj. 27.

Vedres Márk.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének 1952. évi közgyűlésén az új tisztikar elnökségébe választották.

Független Magyarország, 1952. Máj. 26.

MDK

Vedres Márk

Éneklő fiu, repr.

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf.kiáll. 1954. szept.

MDK

Vedres Márk

Soós Gyula előszava a katalógusban.

Ernst Muz. M. Plazstikai és Graf. kiáll. 1954. szept.

MDK

Vedres Márk

Kaszakalapáló

Soós Gyula előszava a katalógusban.

Ernst Múz. M. Plasztikai és Graf. Kiáll. 1954. szept.

MDK

Vedres Márk

Fiu korsóval, br.

Kazsakalapáló, br.

Ernst Muz. M.Plasztikai és Graf. kiáll. 1954.
szept. 14. l.

Vedres Márk

MDK

Emberpár
Éneklő fiu
Kutyás fiu
Soós Gyula előszava a katalógusban.

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll. 1954. szept.

Vedres Márk

"Vedres Márk, a képzőművész és a Tanács kapcsolatáról" cimmel közölt interjuban a Kossüth-dija müvész elmondja, hogy müvészi kérdésben, még nem forrult hozzá a Tanács. Azt javasolja, hogy az egyes kerületekben létesitsenek mütermeket, ahol a dolgozó a müvészekkel személyes találkozókon, vitákon, beszélgetéseken keresztül közelebb kerüljenek egymáshoz, hogy ne csak müveiken át ismerjék a müvészeket.
Irodalmi Ujság Bp. 1954. szept. 4.
V. évf. 25. sz. 2. lap.

~~37~~

MDK

Vedres Márk nobrium
(1871–

„Akt" – Déri Museumban – 17. lap.

Rodin (Páris) hatása alá hesül, majd Firenzében Szlepnik meg.
(32. lap.)

Déri Museum Képtára Debrecen, 1954, ~~17. lap~~

17

H. D. K.

Vedres Márk szobrász

Ő hívja Derkovitsot a Haris-Rózi rép-
zőművészeti szabadiskolába.

Derkovits Gyuláné: Mi hatten. Bp. 1954.
22. l.

Fénykép

Magyar Foto: GK 2903/2,7
4326/13,6

Hegedűsné

Vedres Márk műtermében

1952. IX. 3.
1954. III. 26.

Neg. van

MEK

Vedres Márk, szobrász

Békestaféta. Gipsz.

Műcs.-IV.N.Képzs.Kiáll.1954.jan.-febr.Kat.21.l.

Fénykép

Magyar Foto: GK 3327/1-4 Hegedűsné

Vedres Márk: Stafétafutó

Plasztika

1953. III. 27.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 20 31219/14 Kegedüsné

Vedres Márk: Békeszabadság

Gipsz

1953. XII. 19.

Neg. van

M. D. K.

VEDRES MÁRK.

Sarnkötő. Bronz. /Szépművi. Múzeum./

(24. kép.)

GÁDOR E. - POGÁNY Ö. G.: Magyar szobrászat.

Budapest, 1953. 19. o.

M. D. K.

VEDRES MÁRK /sz. 1870/

/hiltatós./

GÁDOR E. – POGÁNY Ö. G.: hogyan sebrázat.

Budapest, 1953, 14. o.

Vedres Márk MDK

Békestaféta, gipsz

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Vedres Márk,
a Szöv. Elnöks.-nek tagja

Magy Képzőmův. és Iparmův. Szöv. közgyül. nek 2. napja
MN 1952 V. 27. - 5. l.

MDK

Vedres Márk
Ifjumunkás

Tamás Ernő: Az I. Magy. Képzőmüv. Kiáll. kisebb szobrai és kisplasztikai müvei. Kis Ujság, 1950. szept. 13. 4 l.

Vedres Márk MDK

Ifju munkás, gipsz

Mücsarnok 1950.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

Vedres Márk

Szabad Művészet

1950. II. n. 417 l.

ö k ö n y v

hó 26-án C h r i s t o f f Ottó
ház-tanácstagok, valamint a két bi-
mából,- az I., Átlós-út 9. számú ház-

v a n n a k :

Weisz Antal, Zabik László, Schwoy
Jenő, Speier Jenő, Janicskó Irma,
Ladányi Győző, Herkner János, Lind-
tván, Szentiványi Gyula, Bonin Alfréd,
Binder Szerén és Vidor Ármin elvtár-

etett S c h w o y Kálmán elvtárs,

Vedres Márk

d.

Szabad Művészet

1950. 77. l.

Összefoglalás (folytatás)

Átható	1507.96
VII. 27.	85.30
VII 28	41.10
VII. 29	67.95
VII. 30	234.18
VII 31	181.05
VIII. 1.	10.20
VIII 4-5.	39.40
VIII 7-8.	47.-
Összesen:	2214.14

Vedres Márk

l.

Szabad Művészet

1950. 8 sz. 303. l.

mu épület.

k J. jelentése.

ése tárgyában.MOB.hivatal.
- - - - - - -

yzó elintézetlen acták: /4 darab/
,5,6 és Várpalota épületei./
m. tervrajzai és fényképei.
an.
"

MDK

Vedres Márk szobrász

A szovjet kiáll. felszabaditott... Szabad Nép, 1949. nov. 3. 4.l.

M.D.K.

Vedres Márk

Alkotása került kiállitásra a debreceni Vigszinház és az Apolló mozik előcsarnokaiban.
A hetekig tartó kiállitáson a fővárosi és a debreceni képzőművészek legjobbjainak müveit mutatták be.
A müvészek felsorolása mellett a hiradás az alkotások elnevezését külön nem közli.

Tárlat a debreceni mozikban.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. junius 15. II. évf. 24. sz. 14. l.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE, PÉCS
PÉCS THJ. VÁROS SZABADMŰVELŐDÉSI FELÜGYELŐJE

DÉSI HUBER ISTVÁN

FESTMÉNYEI ÉS RAJZAI

VEDRES MÁRK

SZOBRAI

A VÁROSI MÚZEUMBAN 1949. ÉVI JÚNIUS HÓ 19—26.
NAPONTA 10—1-IG és 3—6-IG.

A kiállításon június 19.-én 12 órakor

DR. POGÁNY Ö. GÁBOR

művészeti író, a Fővárosi Képtár igazgatója előadást tart.

26.-án 11 órakor KELLE SÁNDOR tárlatvezetése.

NYOMTATVÁNY

PÉCS 10
1949-JUN. 17. 14
1 G

Dr. Szentiványi Gyula
szerkesztő úrnak,

Budapest
XI. Lágymányosi-utca 16. fsz.

KULTURA KÖNYVNYOMDA, Pécs 724

Vedres Márk MDK

Jun 19-én nyilt meg Vedres Márk és Dési Huber István kiállitása./Tudositás a megnyité ünnepségről/.

Dunántuli Napló,1949. jun.21.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni müvészeti életre vonatkozó adatok. Müvészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l. 241.l.

MDK

Vedres Márk [szobrászművész]

és Dési Huber István műveit állították ki a Képzőművészek Szabad Szakszervezete pécsi csoportjának állandó kiállító helyiségében.

Csorba Győző: Egy ritka élcsoport.
Dunántúl, Pécs, 1949. augusztus.
200. l.

Vedres Márk, nobrák

MDK

Éva c. nobra.

fénykép.

— : Éva

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 15.

mdk

Vedres Márk

műveiből emlékkiállítást rendeztek a Nemzeti Galéria díszterében

reprodukció: A Szandálfűző nő

(havas) Vedres Márk emlékkiállítása

Népszava 90. évf 185 sz 1962 aug 9.

Mdk.

Vedres Márk

Készítette el Ady Endre halotti maszkját.

Gyg. I. 1. A költő maszkja

Ország-Világ 1962. 6. sz. 15. l.

Vedres Márk MDK

Hollósy Simon műtermében megfordul 1893 vagy 1894-ben.

Az ungvári agyagipari iskolát végzi el, utána Németországba, majd Franciaországba kerül 90 éves korában Olaszországba utazik.

Tolsztoj emlékkönyv. Szerk. Tóbiás Áron. Bp. 1962. 340. o

Vedres Márk

~~[illegible]~~
Kernstok barátja

Lyka Károly: Kernstok Károly emlékezete

Élet és Tudomány 1962 aug 1041l.

Mdk

Vedres Márk

Tagja a Fészeknek

Demeter Imre: A Fészek
Budapest 1962. 45.

Verdres Márk szobrász M.D.K.

A Tanácsköztársaság leverése után külföldre menekült.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 747.l.
A Kultura Világa Bp. 1963.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

Részlet a Béke kútjáról
(szepro)

A borítólapon
Művészet, 1963. szeptember. —

Vedres Márk szobrász M.D.K.

Éva. repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 760.l.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Vedres Márk szobrász

/ 1870-1961/ M.D.K.

A "Nyolcak"-kal kiállitó szobrász

Sokáig Itáliában élt.

1903 óta vett részt magyarországi kiállitásokon.

Szandálkötő. 1919. repr.

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idején. Bp. 1962. 47.l.

Vedres Márk MDK

"Ülő nő"

szerepelt a kiállitáson.

!+0! -ó: Kisplasztikai kiállitás Sopronban.
Kisalföld. 1962. nov. 17.

M.D.K

VEDRES Márk szobrász

(1870 - 1961)

A „Nyolcak" művészcsoport tagja.

„Ádám és Éva" (repr.)

Genthon-Németh-Vé vári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962 346, ~~400, 401~~, 398, 399.

Vedres Márk

Mohrán

M:D4

Arcképét Pór Bertalan festette meg

Oehmacher Anna: Pór Bertalan kortárs galériája
Művészet, 1962. december — 22 kgs

VEDRES Márk szobrász M.D.K.

1961.-ben halt meg. Utolsó müve: Békekut
Sokáig élt Firenzében.
Káin/1899/ megkapta érte a Rudics-dijat
Párizsban is tartózkodott.
Táncosnő/ 1902/ Első emberpár., Kalapáló
Kaszakalapáló, Magvető,
munkásfigurák, asszonyalakok, kisbronzok stb.

Dutka Mária: Vedres Márk emlékkiállitás
Magyar Nemzet 1962. augusztus 10. 4.l.

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

Méltatás

Lovics Sándor: Szobrok a IV. képzőművészeti kiállításán
Élet és Irodalom, 1962. junius 9 – 11 lap

VEDRES Márk szobrász M.D.K.

emlékkiállitása a Magyar Nemzeti Galériában

Napló
Magyar Nemzet 1962. augusztus 2. 4.l.

MDK

Vedres Márk, nobrász

Aug. 3-án a Nemzeti Galériában megnyílt a Vedres Márk emlékkiállítás. Gorda Gábor író tartotta a megnyitó beszédet. Mintegy félszáz alkotás látható a Galéria díszterében.

–,: Megnyílt a Vedres Márk emlékkiállítása

6.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. aug. 4.

Vedres Márk, szobrai

MDK

Magvető c. szobra.

Repr.

–: A Vedres Márk-emlékkiállítás szobraiból

Z. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. aug. 5.

Vedres Márk, szobrász MDK

A Nemzeti Galéria dísztermé a színhelye az emlékkiállításnak. A sok mű közül a cikkíró megemlíti az Éva, Kaszakalapáló, Magvető, Korsót vivő lány, Nő tükörrel, Ivó, Pihenő nő, Sarukötő lány, Tüskét húzó és az Emberpár című alkotásait.

Emberpár c. szobra. Repr.

Murányi-Kovács Endre, : Vedres Márk emlékkiállítás a Nemzeti Galériában 9. l.

Népszabadság, Bp. 1962. aug. 8.

M.D.K

Vedres Márk
Nógrád

Gyakran volt vendége Rippl
Rónainak kapolnai otthonában.

Gelsei Pongrác:
~~Fedor~~: Bor a Róna-dombon
Nők Lapja, 1962. nov. 3 - 12 lap.

M. D. K.

VEDRES István szobrai

Emlékkiállítását rendezi a Nemzeti Galéria

Vasló

Magyar Nemzet 1962. április 6. 4. l.

Vedres Márk, szobrász

MDK

Szerepel a Kiállításon.

– : Megnyílt a Monkácsi Magyar Képzőművészeti Kiállítás

8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 16.

Vedres Márk, szobrász (2) MDh

1919 után emigrálnia kellett. Firenzében telepedett le. Műveinek nagy része Európa és Amerika gyűjteményeibe került.

Emlékkiállítása mintegy félszáz, itthon fellelhető művét mutatja be. Köztük az Emberpár, a Fiú kutyával, a Narcissusz és a Kaszakalapáló c. kompozíciókat.

– rt –: Vedres Márk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 3.

mdk

Vedres Márk szobrász művész
Kossuth-díjas

alkotását az Ifjúság Kútjának felépítését az Ernst Thälmann úti lakótelepen befejezték.

Mozaik

Népszava, 90 évf. 89 sz 1962 ápr 17.

MDK

Vedres Márk, szobrai

A M. Nemzeti Galéria Vedres Márk emlékkiállítását tervezi. Kéri a Vedres-szobrok birtokosait, hogy küldjék el tételét.

– : Kulturális hírek 8. 1.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. okt. 7.

MDk

Vedres Márk, szobrát

Művét, az 5 alakos Ifjúság Kútját
a lakótelep egyik terén állították fel.

Repr.

– : Az Ifjúság Kútja a Thälmann
utcai lakótelepen 10.(

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. ápr. 17.

Vedres Márk, szobrász MDk

Ifjúság könyve c. monumentális alkotá-
sának szoboralakjai már talapzatuk-
ra kerültek a Thälmann utcai laké-
telepen.

– : Hír

10.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 13.

Vedres Márk
Marián

M.D.K.

A Nyolcak kiállításán mint
vendég szerepel.

Lyj Béla: A Nyolcak és Aktivisták grafikai kiállítása.
Művészet, 1962 április — 33-l.

Vedres Márk

szobrász

M.D.Y.

Szvó (repro)

Élet és Irodalom, 1962. augusztus 11 – 1 lap

Vedres Márk
szobrász

M.D.K.

Egy éve hogy meghalt Vedres Márk.
„Emberpár", a „Fuvulyáró fiú" a
„Sarukötő nő", a „Kaszakalapáló"
„Zömök férfi", „Éva" című művei
a Nemzeti Galériában vannak tárlaton.

Sz. P.: Vedres Márk emlékkiállítás
Nők Lapja, 1962. augusztus 18 – 9 lap.

Vedres Márk
szobrán

M.D.K.

Éva
Fuzulyázó fiú } repro
Fürdőző nő

Sz.P.: Vedres Márk emlékkiállítás
Nők lapja, 1962. augusztus 18 – 9 lap.

Vedres Márk, szobrász

M Dg

Alet c. alkotása aukcióra

Kerül.

G. J.: Művészeti aukció

6.

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. máj. 15.

mdk

Vedres Márk

1950 ben készítette Vasmunkás e. monumentális szobrát. A művész ekkor 80 éves volt.

Szerk: Demeter Imre: A Festek

Budapest 1962 15 t. b.

Vedres Márk, szobrász 7 Dk

Lajos József felfedezője.

László Miklós: Három fiatal művész elindul
2. l.

Esti Hírlap, Bp. 1960. jún. 26.

MŰEMLÉKvédelem

MDk

Vedres Márk, szobrász

„Ifjúság kútja" c. művét a Thälmann uteni lakótelepen állítjás fel.

-: Dózsa-emlékmű, Ifjúság kútja, freskók, mozaiktervek 2.l.

ESTI HIRLAP Bp. 1960. nov. 19.

Vedres hárk nobrán.

Kitfigurával nekezdel a VIII. hoz. of Kegyrákúvénetti Kiállitáson.

90 éves.

Vigília, 1960, 5 n., 312 old.

Vedres Márk

Kritika.

Szobor, reprodukció.

Valóság, 1960. 3-4-3-l.

Veolia's Accounts

Net Profit

Brokers, corporate advisors

Valuations, Tax, Secretarial

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Népszava

AUG 19

610

A szeptember 2-án megnyíló miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon bemutatják Vedres Márk: Emberpár című gyönyörű szobrát

üzenetek

VARRÓ GÉZA (Budapest kóczi út): A Trefort utcai rendelőintézet gyermeklélel delését hétfő, szerda és p előtt nyolctól félkettőig, a pokon (vasárnap kivétel után kettőtől este félnyolcig kereshetí fel gyermekével. Nem szükséges külön orvosi beutalás, enélkül is foglalkoznak a gyermekkel.

szagos Tervhivatalnak, amely máris intézkedett, hogy szeptember 1-től a distol árát 32 százalékkal szállítsák le.

Mező- és erdőgazdasági dolgozók kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az alkotmány ünnepe alkalmából kiváló munkájának elismeréseképpen 121 mező- és erdőgazdasági dolgozót kormánykitüntetésben részesített. Elméleti és gyakorlati mezőgazdasági dolgozókon kívül kitüntetést kaptak olyan üzemi és pártbizottsági dolgozók is, akik a munkás-paraszt szövetség megszilárdításában értek el kimagasló eredményeket.

Munka Érdemrendet kaptak: Bálint Andor, Berend József, Horn Artúr és Kuthy Sándor, az Agrártudományi Egyetem, Domonkos János és Tamási István, a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola, Kobulej Tibor és Kemény Armand, az Állatorvostudományi Főiskola, Roller Kálmán, az Erdőmérnöki Főiskola igazgatója, Lázár Vilmos, az Agrártudományi Egyetem Tanárképző Intézetének igazgatója, továbbá Keresztesi Béla és Mosonyi István, az Országos Erdészeti Főigazgatóság főigazgató helyettesei, Ströbl Kálmán, az Országos Erdészeti Főigazgatóság főosztályvezetője, Bedő Tibor, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság igazgatója és Csaja Domonkos, a Csongrád megyei Állami Erdőgazdaság osztályvezetője. Ezenkívül számos dolgozó kapott **Szocialista Munkáért Érdemérem** és **Munka Érdemérem** kitüntetést.

A kitüntetéseket szombat délelőtt az Országház épületében *Kristóf István*, az Elnöki Tanács titkára adta át.

Hétfőn az V. Békekölcsön

Társadalmi aktivisták összejövetele a vasas-szakszervezet budapesti

M.D.K.

Vedres Márk, zobrás

Vedres Márk
szobrász

Az Tanácskötársaság idején
Vedres a Művészeti Szaktanács
szobrász-szakosztályának vezető-
régi tagja volt.

Művészet, 1974. december - 13. oldal
Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobráaszat?

Vedres Márk

szobrász

Vedres Firenzében készített újkbasz-
tikus - neoreneszánsz kisbronzai
tanúsítják a hildebrandi architek-
tonikus szemlélet hatását.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Művészet. 1974.december - 13.oldal

Vedres Márk
szobrász

Vedres Párizsból Firenzébe költözött át
és ott új stílusba kezdett. Erdeklődése
a hellén-reneszánsz stílusesmény
irányába fordult itt.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobráaszat?
Müvészet, 1974.décember - 13.oldal

Vedres Márk
szobrai

Vedres Márk 1925 és 1934 között
keletkezett kubisztikus szobrai,
kb. háttucatnyi gipszplasztika
megváltoztatja felfogásunkat az
a művész munkásságáról.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Művészet, 1974. december - 13. oldal

Vedres Márk
szobrász

Vedres néhány műve az 1966-os
nagy firenzei árvíz nyomán he-
rült elő és restaurálásuk után
nemzégiben kerültek Budapestre.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Müvészet, 1974. december - 13. oldal

Vedres Márk
szobrász

Vedres Márk is, mint olyan sokan
akkoriban, pályájának tanulóide-
jét Münchenben kezdte, majd Párizs-
ba ment, ahol Rodin hatott rá.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Művészet, 1974. december - 13. oldal

Vedres Márk
szobrász

Vedres Firenzéből előkerült szobrai negyedtől fél embernagyságig terjednek. A Nemzeti galériában 2 kiállító termet töltöttek meg.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrészat?
Müvészet,1974.december - 13.oldal

Vedres Márk
szobrász

Vedres Márk tanítványa a Tanács-
köztársaság alatt a többi között
Vörös Béla volt.

Rózsa T. Endrw: Kubista magyar szobrászat?
Művészet, 1974. decembef - 13.oldal

Vedres Márk
szobrász

A Tanácsköztársaság idején a
progresszió művészek Balatonfüre-
den művésztelepet akartak szervezni,
ezek között volt Vedres Márk is.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Művészet, 1974. december - 13. oldal.

Vedres Márk

szobrász

Vedres fiszúrai szobrám
az összefogott, tömbös és
hengeres elemek dominál-
nak.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Müvészet,1974.december - 13.oldal

Vedres Márk
szobrász

Méltatás

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobáraászat?
Müvészet, 1974.decmber - 13.oldal

Vedres Márk
robrán

A Nemzeti Galériában 1974 április
– májusában mutatták be Vedres
Márk 1925 és 1934 között Párizsban
készített kubisztikus robrait.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar robrának?
Művészet, 1974. december – 13 oldal.

Vedres Márk
szobász

Vedres fiszerei kubisztikus szobrai-
nak avantgardista stílusa ad ma-
gyarázatot, hogy a hagyományos sti-
lusu Vedres hogyan kapcsolódott a
Nyolcak csoportjához.

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobáraszat?
Művészet, 1974.december - 13.oldal

Vedres Márk

szobrász

Vedres Márk 1925-ös formai előre lépése ott hiszülődött benne már, a 10-es évek végén, 20-as évek elején keletkezett neoklasszikus szobrokban.

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobáraszat?
MÜvészet, 1974.december - 13.oldal

Vedres Márk
szobrász

Vedres Firenzében készült szobrainak legfőbb témája a mertelen emberi test. A firenzei szobroknál az emberi test kubisztikus irányban absztrahálódik.

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobráaszat?
Müvészet, 1974.december - 13.oldal

Vedres Márk

szobrász

Vedres Márk monografusa Hitter László 1973 méltatta a művész munkásságát. Kiemelve, hogy 1910 körüli években emelkedett művészete a legmagasabb szintre.

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobráaszat?
Müvészet, 1974.december - 13.oldal

Vedres Márk

1974. jan-ban a Műcsarnok angyalföldi kiállításán

részt vett művével.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 érf. 8 sz. 4p.

Vedres Márk

Kerevetre támaszkodó nő (fotó)

Népszava, 1974. dec. 18. 102elf. 39m. 4p.

Vedres Márta

Az 1966-os firenzei árvíz helyreállítási munkái során előkerült a műves 1925-34-ben készült mozaikciklusa.

Nemzeti, 1974. dec. 18. 10 kdj. 89 sz. 4 p.

Vedres Márk

1961-ben halt meg.

Népszava, 1974. ápr. 18. 102 óf. 89 sz. 4 p.

Vedres Márk

1974. ápr-ban a Nemzeti Galériában a művész 1966-ban megtalált szobaciklusát is bemutatták.

Népszava, 1974. ápr. 18. 102 elf. 39 sz. 4 p.

Vedres Márk

A Nemzeti Galériában mutatták be a mesternek Firenzében tárolt alkotásait. 1870-ben született, a „Nyolcak"-kal kiállította ki müveit 1911-12-ben.

Fülep Zs: Mark Vedres – neuentdeckt. Neueste Nachrichten, Budapest, 1974, IV. 9

Vedres Márk

A Tanácsköztársaság idejen a Képzőművészeti Főiskola tanárává nevezték ki. Ferenczy Béni és Noemi, valamint Ilitz Bélával Balatonfüreden egy művésztelepet óhajtott létesíteni.

Fülep Zs.: Mark Vedres – neuentdeckt. Neueste Nachrichten. Budapest 1974. IV. 9.

Vedres Márk

A két világháboru között külföldön tartózkodott legutoljára Firenzében. A jelenlegi kiállitás anyagát az 1925-34 között alkotások képezik.

Fülep Ts.: Mark Vedres-neuentdeckt, Neueste Nachrichten, Budapest 1974. IV. 9

Vedres Márk

Simon Gy. Ferenc: Vedres Márk
Képes Lexikon, 1974 máj. 4.

A magyar müv.tört.irodalom bibliográfiája 1974.
összeállitotta Vadászi Erzsébet
Müvészettörténeti Értesitő 1977/1.

75. old.

Vedres Márk, szobrászművész

a Petőfi Irodalmi Múzeum képzőművészeti kiállítása emlékezik meg Ady Endre születésének 100. évfordulójáról. – a harmadik díszteremben látható Ady hófehér halotti maszkja, Vedres Márk munkája a amelyet most először állítottak ki. (említve)

Esti Magazin

1977. XII. 19. Kossuth 18.30

Vedres Márk

Méltatás.

— · A kritika tükrében.
Művészet, 1977. október – 20 lap.

Vedres Márk, szobrász

1919-ben a képzőművészeti főiskola

tanára lett.

Hajdu Rózsi Gábos: Ady, Babits és a Tanácsköztársaság. 20-21.

Kritika, Bp. 1977. nov. 77/11.

Vedres Márk, szobrász

L. Borba Géza

Kovalovszky Márta: Változatok egy költőre 23-24.

Kritika, Bp. 1977. nov. 77/11.

Vedres Márk, Izobrász

L: Perlott Csaba Vilmos

Nagy Zoltán: Perlott Csaba Vilmos emlékkiállítása 30.

Kritika, Bp. 1977, dec. 77/12.

Vedres Márk (1870 - 1961)

„Ádám és Éva" bronz 36 cm.

J. l. Vedres Márk: 1903.

Kikiáltási ár: 15000 Ft.

BÁV 42. Képaukció Budapest, 1977. május

Vedres Márk
szobrász

A Nemzeti Galeriában kiállítás nyílt Vedres Márk firenzei szobrairól. 1925-1934 között készítette ezeket a művész.

Sik Csaba: Vendég Firenzéből.

Tulipán 1974. apr. 30 - 12 oldal.

Vedres Mark
szobász

„Könyöklő női akt"
(repro)

Sik Csaba Vendég Firenzéből
Tükör, 1974. ápr. 30 – 12 oldal

Vedres Márk

szobász

Rypel-Román József az elsők
között volt aki felhívta a fi-
gyelmet Vedres Márk művésze-
tére.

Sik Csaba: Vendég Fivenzéből

Tükör, 1974. ápr. 30 - 12 oldal.

Vedres Márk
szobrász

Rippl Rónai ekkeben, a Művészkor impressionista kiállításán szereplő Védres Márk bis bronzait méltatta.

Sik Csaba: Vendég Firenzéből.
Tükör, 1974. ápr. 30 – 12 oldal.

Vedres Márk

A művész munkásságáról Heitler László 1973-ban könyvet adott ki.

Összeállította: Z. Szabó Ágnes:
Veszprém megye képzőművészei.
MŰVÉSZET, 1980. február - 17. lap.

Vedres Mark

Több értelemben a változé-
kony Vedres internácionális
vonásokat hordozó mű-
veszete stilaris

~~[illegible]~~ Kontha Sándor: Med gyessy a kortársak...
Művészet, 1981. január — 8 lap.

Vedres Márk

Méltatás

Kovács Sándor: Medgyessy a kortársak között.
Mű vészet, 1981. január – 8. lap.

Vedres Márk

Az első világháború titoréséig Rómában és Firenzében élt, leánya Éva Hálicába ment férjhez és „ma is Rómában lakik".

Tolnai Gábor: Szóbeli jegyzés (Tényel és tanúk)
Bp. 1987. 395. l.

Vedres Márk

nohránművész

Munkásságával túllépte a názadfordulós
"anekdotizáló, historizáló plasztikáját."

Fitz Péter
ainc

Új Tükör
1989 júl. 9.

Vedres Márk szobrászművén [1870-1961]

- Neve megmelétve a „Ungarische Plastik vom 18. bis 20. Jahrhundert" c. cikkben.

- Rád: Vilt Tibounál

Budapester Rundschau, 1913. dec. 12.

Vedres Márk Sz

[VEDRES]

"Koszakalapáló"
1946.
ill.

→ Sugár Andor

MŰVÉSZET 1985/7/4,5

Vedres Márk

Bodri Ferenc: Gadányi és Kassák

Művészet, 1983. március

Vedres Márk

Sleitler László: Szibilla a XX. században

Művészet, 1983. március

Vedres Márk Kossuth-díjas szobrászművész

Gadányi Jenő 1946-tól az Iparművészeti Főiskola tanára lett de 1949-ben a főiskoláról eltávolítottak, képei, mint nem kívánatosnak ítélt modern munkák két évre kiszorultak a kiállítóternekből, akárcsak a korszerű művészet számos más alkotójának művei. — Békásmegyerhez kötődtek ezek az évek. Az akkor még igazi falu adott otthont jó néhány művésznek: Gadányin kívül Kassák, - Szandai Sándor, - Hincz, - Domanovszky, - Vedres Márknak és másoknak.

Heitler László: Gadányi Jenőről és Képeiről.

Nők Lapja, Budapest, 1982. jún. 5. 16. old.

Vedres Márk (1870-1961)

„Ivó fiúk" Bronz 49 cm magas

Jelzett. Kiállítási ár: 15000 Ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Vedres Márk

Derkovits Bokányi Dezső révén kapcsolatba kerül vele, Kernstokhoz irányítja.

12 l.

Vedres Márk, szobrász

Megemlítve.

Domokos M: Esti beszélgetés Halvany Lajoskával – Ferenczy Bémről 111–120

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl. XXXIII/7.

Vedres Márko

Nyergesre visszatérő vendég volt a múvész.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május - 36. lap.

Vedres Márk

Szabadi Judit: "A magyar szecesszió művészete" c. könyvét ismerteti Hanák Péter: "Az enyészet szépsége" c. cikkében.
Tizenhárom művésznév szerepel a Hanák-cikkben, de csak hat nevet említ úgy, hogy alkotásaik bemutatásra kerültek a kötetben:
Ferenczy Károly, Vaszary János, Csók István, Gulácsy Lajos, Rippl-Rónai József és Körösfői Kriesch Aladár.
Utánuk következnek: Egry József, Kozma Lajos, Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp, Iványi Grünwald Béla, Csontváry Kosztka Tivadar és Nagy Sándor, akiknek műveit feltételezhetően ugyanúgy hozza a kötet, mint a fentebbiekét.
A Hanák-ismertetést lásd: Ferenczy Károly nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 1. XXIII. évf. 35. sz. 12-13. lap.

Vedres Márk

Kerustok rovnotta Nyergesujfa-
lura a müvészt, aké ott több
alkalommal járt.

Horváth Béla: Kerustok Károly Komárom megyében.
Müvészet, 1979. május – 30. lap.

Vedres Márk

Méltatás.

Mezei Otto: LOSSONCZY Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Vedres Márk, szobrászművész

a tanácsköztársasági kulturális élet egyik központja volt a művészetoktatási reform. A személyi változások szakmai jogossága nem volt vitatható: elmentették Benczúr Gyulát, kinevezték tanárnak Beck Ö. Fülöpöt, Csák Istvánt, Tóth Bertalant, Vedres Márkot.

Aradi Nóra: Képzőművészeti élet, 1919-ben.
Élet és Irodalom, 1949. 3. 25. old.

Vedres Márk

Méltatás.

Vadas József: Portrétól portréig.
M. u viszet, 1979. május - 2 lap.

Vedres Márk, szobrán

L: Orbán Dezső

Székely A: Egy évezred magyar nűv (11.) 14.

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 25.

Vedres Márk

317. Kép Leány torzsával Bronz, 37,5 cm
MNG

Szabadi Judit:A magyar szecesszió müvészete;Corvina
Bp.1979.

Vedres Márk (1870-1961)

Munkássága Rodin és Hildebrand nyomdokain indult, ám az erősebb ígézetnek Hildebrand plasztikája bizonyult.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Bp. 1979. Corvina

103.o.

Vedres Márk, szabrászművész

Medgyessy Ferenc érdeme, hogy helyes irányokövetett s minden megalkulás elkerülésével, a mestermüvek léptékével dolgozott. Ő lett a lépték azok számára is akik más formarendszer alapján dolgozták. Így lett Vedres Márk, Bech Ö. Fülöp és Pátzay Pál művészetének szövetségese.

Losonci Miklós: Medgyessy Ferenc öröksége. Pest Megyei Hírlap, 1978. júl. 20.

Vedres Márk, szobrászművész

A képzőművészet, így a portré is, egyszerre valóságrögzítés és valóságfeltárás. Ahányunk, annyi mélység, annyi ~~mélység~~ változat. Egy embernek ezer arca van. Bizonyság erre az a komplex ady-kép, melyet képzőművésze-tünk hét évtizede kísér oly izgalmas elágazásokkal melyeknek gazdája Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp és még többen. /említve/

Lőrenci Miklós: A portré holnapjai.
Hevesi Szemle, 1978. márc. 14. old

Vedres Márk, szobrászművész

Ady Endre születésének századik évfordulója tiszteletére „Ady-kép" címmel kiállítást rendezett a Petőfi Irodalmi Múzeum, — a nemrég előkerült halotti maszk már a halottas ágyán fekvő Ady Endrét idézi elénk (említve). A kiállítás katalógusa Vedres Márk szobrászművész munkájának mondta e maszkot. E sorok írója, aki monográfusa Vedres Márknak is és Beck Ö. Fülöpnek is, Beck kezétől származónak ítéli a maszkot.

Heitler László: Az Ady-kép.
Népújság (Tolna), 1978. júl. 2.

Vedres Márk

Vedres Márk „Táncoló nők" és „Nyilaró férfiak" című páros-bronzreliefjei a szikesfehérvári Jbl gyűjteményben van.

K. Novalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények. Művészet, 1978. október - 12. lap.

Vedres Márk

Méltatás

K. Kovalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények
Művészet, 1978. október – 12. lap.

Vedres Márk, szobrász

mejemlíve

Kem András. Új vonásokkal centenáriumi Ady-képen 74-76

Alföld, Debrecen, 1978 máj. XXIX/5.

Vedres Márk

Méltatás.

Sz. A.: A Nyolcak „utolsó munkája".
Új Tükör, 1978. szeptember 17–22. lap.

Vedres Márk

Méltatás.

Darig Sára: Orbán Dezső Ausztráliában.
Új Tükör, 1978. szeptember 17 - 22. lap.

Védres Márk, szobrász

L: Czóbel Béla

Mendöl Zs.: Czóbel Béla két festménye 156-159.

Jelenkor, Pécs, 1978. febr. XXI/2.

Vedres Márk, szobrász

L. Fritz János

Heggi Gy.: Ady év – Ady hely 29

Kritika, Bp. 1978. marc 78/3.

Vedres Márk

Méltatás.

Martyn Ferenc: Gyöherek.
Művészet, 1978. május - 2 lap.

Vedres Márk

Részt vett a MNG anyagából összeállitott Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben c, tárlaton a balassagyarmati Horváth Endre Galériában.

Magyar Hirlap 1978-196-8

Vedres Márk, szobrászművész

Beck Ö. Fülöp, Vedres Márk és a közvetlenül utánuk jövők: Pátzay Pál, Ferenczy Béni és Bakros Birman tettek alkalmassá a magyar szobrászat nyelvét arra, hogy megjelenthessék csakúgy a szépséget éppúgy, mint az esetséget, a háború borzalmait, a munkát, pihenést, harcot.

Menyhárt László: Harminc év felszabadult művészete.

Közalkalmazott, 1976. márc. 6.

Vedres Márk

Ismert Hamzsuzsan szép és érdekes Tűskehúzó aktjával szerepel a Gyinyei Társaság Kiállitásán a Nemzeti Galeriban.

Rabinovszky Máriusz:Kiállit ási beszámoló
Szabad Művészet 1948/3 116.p.

Kritikák és képek Bp.Corvina 1976

87.old

Vedres Márk

Gergely Mihály író magán gyűjteményélőt a parasznyai Kisgalériának adományozott egy Vedres Márk művet.

(b.m.): Kisgalíria Parasznyán, Tükör, 1977. március 27 - 41. old.

Vedres Márk

Méltatias.

B. I. Hitt az elvekben...

Tiliór, 1977 marcius 20-20 lap.

Vedres Márk

1919-es Ady halotti maszkja szerepelt az Ady kép c. tárlaton a Petőfi Irodalmi Muzeumban.

Magyar Hirlap 1977-28o-6

Hegyi:Tetszetős Ady kép

Vedres Márk
szobrász

A művész nagy meglepetésnek
örvendett 1961-ig haláláig.

Sik Csaba: Vendég Firenzéből.
Tükör, 1974. ápr. 30. – 12 oldal.

Vedres Márk
szobrász

Rodin művészetéről tanulmódó
szobra a Kain 1899-ben készült.

Sik Csaba: Vendég Firenzéből,
Tükör, 1974 apr. 30 - 12 oldal.

Vedres Márk
szobász

A művész a felszabadulást Magyarországon élte meg. Az első kossuth díjasok közé tartozott.

Sik Csaba: Vendégfirenzéből
Tükör, 1974. ápr. 30. – 12 oldal.

Ledres Márk
szobra

1870-ben született Ledres Márk.
Igen sokat élt és dolgozott külföldön a legtöbbet Firenzében
volt.

Sík Csaba: Vendég Firenzében.
Tükör 1974. ápr. 30-12 oldal.

VEDRES MÁRK, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele,vagy ajándékozás révén gazdagodik,ill.esetenként vásárlások útján gyarapodik.1969-től 1973-ig kb.1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga.Ezekből képek jegyzéke.Szobrok:
90.sz.-VEDRES MÁRK: "KASZAKPÁLÓ",c.müve.-bronz.-18.5 c
Ltsz:69.150.-xv.tábla. 300.old. rekete repr.

ROMVARY FERENC: A Modern magyar képtár története
Uj szerzemények, III. 287.old

A Janus Pannonius múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

VEDRES MARK, szobrasz

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajandé ozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások utjan gyarapszik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Szobrok:

88. sz.- VEDRES MARK: "FUVOLÁZÓ FIU", c. müve.- bronz.- 36 cm
Ltsz: 70.340.- XV. tabla.- 300. old. Fekete repr.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

VEDRES MÁRK, festő

A festői kiaknázhatóság szempontjából Kernstok Károly sógora, Ujvári Ignác figyelt fel először e vidékre, aki meg is telepedett itt. az ő vendégszeretete révén került ide Kernstok is, több más művészünkkel, az első évben többi között Vedres Márk kal. Ugy látszott, hogy Kisoroszi spontán módon amolyan nyári művészteleppé fog fejlődni, mint később Szentendre. 373.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

Vedres Márk

Bölöni ismerteti össze Derkovitsot Vedres Márkkal, aki az akkori Belvárosi szabadiskola szobrászati szakát vezeti, és Vedres Kernstok Károllyal.

Dési Huber István: Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 169.o.

Vedres Márk

Szobrászművész

Ludas Matyi, 1946.
okt. 7.

Vedres Márk szobrászművész

1925-34 között alkotott firenzei szobrait bemutatták Budapesten.

Soós Magda: Képzőművészetünkről.
Magyar Hírek, 1975. jan. 4. 9. old.

Vecsés Mária

más szellemi tájak felé viszik a szemlélőt, mint amelyen a kiállított művek sokasága elfekszik.

Bálint Endre: Uj Műcsarnok felé
A Szinyei Társaság 1o. kiállitása a Nemzeti Szalonban
Kritukák és képek Corvina Bp. 1976. 85. old.

Vedres Márk

Ifjuság kutja 1961
Bp.XIII. Thälmann uti lakótelep

Rajztanitás 1976-1 belső

Vedres Márk, szobrász

L.: Pór B.

Dévényi I.: Itóka ... 286-288.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc. XIX/3.

Vedres ... mán

à B-DUI:

Miklósfalvi Éva (váltó)
-pelle Judit (váltó). Tarta
-ék: Czörek Zsuzsa.
-ú A férfiak Lukácsi Tibo
-ú sapatvezető, Széchy Tamá
-sodzó és két segítője, vala
-pa mint az együttes orvosána
-ársaságában egy nappal
-nők után indulnak Buka
-restbe. A válogatottban fel
-vonulnak a Montrealt jár
-versenyzők is.
Az összeállítás a követ-
kező:

Ma

- 15 éve

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. aug. 12.

Vedres Márk

Hildebrant elveihez fordult Vedres Márk és Beck Ö Fülöp rakodómunkás ábrázolásnál

Rajztanitás 1976/3/17

Heitler:Martinászról

Vedres Márk szobrászművész

1916-ban Kónyai Elemér újságíró szabadiskolát nyitott a Váci u. és Flavis-köz sarkán, itt tanított a művész.

(Novotny Emil Róbert publikálatlan levele)

Dévényi Iván: A nyergesi szabadiskola
Dalgozók Lapja (Komárom), 1975. aug. 29.

Vedres Márk

szerepelt az Angyalföldi képző és iparmüvészeti kiállitások ,az MNG anyagából állitották ki.

Magyar Hirlap 1975/2o4/6

Kiállitások a gyárkapuban

VEDRES Márk

HORVÁTH János: A Rippl-Rónai hagyaték.
= Somogyi Muzeumok Közleményei 9. 1992
148.p.

levelezőlapjai R-nek

ich" 85

an der philosophi-
ersität Wien 86

eine Ent-

....." 100
....." 114
n ....." 122
....." 127

erösterreichischen"
Entwicklung durch
leich mit Johann
m e t h ....." 139

....." 180

Vedres Márk
szobrász

Vedres Firenzéből való hazatérte
után visszatért induló hovszaká-
nak naturalisztikus formavíla-
gához, több kevesebb változtatással
ezt képviselte haláláig.

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobráaszat?
Müvészet, 1974.december - 13.oldal

Vedres Mark, szobrasz

A Magyar Zeneművészek Szövetsége 1974-ben átadta a képtárnak: Egry József: "Fák", Csók István "Tájkép", Berény Róbert "Szentendrei utca" c. festményeit és Vedres Mark "Fiuakt", cimü bronzét. 335. old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj Művészetek IV. 333. old

A Jan. Pann. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Vedres Iván

- a „Fiúart" elnevű bronzát 1974-ben ajándékozta a képtárnak a Magyar Iparművészek Szövetsége

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974. XIX.

Vedres

Kaszakapáló, 1946

Racionélis szerkezetü kisplasztika ,Harmonikus munkamozdulat alakitja ki az egységes és zárt tömeget.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974 116.o.

Vedres Márk, szobrász

L: Ilencz Gyula

Balogthy Katalin: Ilencz Gyulával - jelen időben 12.
Élet és Irodalom Bp. 1986. a'pr. 4. XXX/14

Vedres Márk, szobrász

L. Barsos M.

– : Mohács előtti gyűjtemény

2.

Esti Hírlap, Bp. 1980. márc. 6.

Vedres Márk, szobrász

L. Pór B.

Kilágyi J.: A magyar szoc. kult. Tört. (3.) 14.

Nepszabadság, Bp. 1980 júl 6.

Vedres Márk, zobrán

L. Berény Róbert

(gy.d.): Magyar Tárlat Rómában 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 jún. 26.

Vedres Márk, szobrai

L: Rippl-Rónai

Fodor A: Simon Gy I: Történelek a 377-378

Jelenkor, Pécs, 1982. ápr. XXV/4

VEDRES MÁRK, szobrász

Vedres Márk, Laborcz Ferenc és Meggyessy Ferenc szobrai a Művészeti Alap átadásával kerültek a Pécsi Modern Képtár gyüjteményébe. 289.old

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár Története. Uj szerzemények III.-287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.-XVII-XVIII. 1972-73.-Pécs, 1975.

VEDRES Márk

Kobra a Grünwald-villában

Egri Nyári Egyetem 1994.
Bp. [1995] 70

)86
86
(Martin) 27 1986
ıo. Musaica (Bratislava) 17 1984 (1986)
artin) 26 1986
986
chaft (Berlin) 40 1986

) 9 1986

olnok) 1 1986

VEDRES Márk

Antifasiszta emlékműve

PÓTÓ János: Emlékmü, politika, közgondolkodás.
Bp. : MTA Törttud.Int., 1990
66 p.

VEDRES Márk

PÓTÓ János: Emlékmű, politika, közgondolkodás.
Bp. : MTA Törttud.Int., 1990 71 - 87.p. és ill.

Részvétele a Sztálin szoborpályázaton, s annak
részletes - forrásfeltáró - története

t minden humanista ideológiáé.
ebbségi humanizmusnak mind-
: az az erdélyi magyar szellemi-
sida Jenő, Kós Károly, Kuncz
történelmi feladatának érezte a
latnak a szolgálata során szemé-
gondolatra"alapozott irodalom
hirdet, örökségét méltán vállalja
s méltán vállalhatja az a magyar
a közép- és kelet-európai régió

jevszkij nem vo
pában is megjel
„Értelmetlen len
lás, az erkölcsök
világ divatirányz
körül a *science-*
komor jóslatok v
ma alól kiszabad
mindenütt haszn
ténak szülötte.

A technológia
ziót kap, átalaku
hogy a tizenkile
búcsút vesz, a m
regények születn
Orwell *1984* (19
Witkiewicz két N
lenség (1930).
Telhetetlenség 1
jövővel való min
is, hiszen egyetle
környezetében, é
ban keletkezett.

Érdemes elgon
írók próféciái. D
„Minden a husza

VEDRES Márk

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

768,771,774.1006

VEDRES MÁRK

emlitve

Heitler László:1919 művészetéből.Beck Ö.Fülöp és Ferenczy Béni pásztervei
UJ TÜKÖR 1980./XVII/12.sz.26.o.

Vedres Márk szobrász

Az 1904-ben éppen Firenzében élő Vedresnek, Kallós Edének és a kaposvári Kopits Jánosnak adtak megbízást a kaposvárott felállítandó Kossuth-szobárra. Noha a legtiválóbb tervet nyujtotta be, a „rokonzsüri" Kopits javára ítélt; e zsüri Vedres tervét kivitelre nem tartotta alkalmasnak, így az előre biztosított 1000 koronát sem utaltál ki neki. Vedres fellebbezett, mire Németh István polgármester 1000 koronáért megvette e művet Kaposvár városnak.

Szilli Gyula: A kaposvári Kossuth-szobár avatása

Somogy, 1987. 4. sz. 90. l.

Vedres Márk szobrászművész

A kommün időszakában tanúsított magatartásuk megtorlásául a Magyar Képzőművészek legjesülete 1920. tavaszán kilenc festőt és szobrászt kizárt tagjai sorából; e kiközösített művészek között találjuk Vedrest is.

Dévényi Iván: Kmetty János születésnapja.
Nagyvilág, 1974. 12.

Vedres Márk: „Furulyázó fiú".
Modern Magyar Képtár műalkotásaiból.

Dunántúli Napló 1974. augusztus 1.
1021.

Haraszty István: Fénymobil. Beöthy Ist-
— Szokolai felvételei —

1974. augusztus 1.

A táppénz é
élettempója

— Aggasztó számok
— Kik nem akarnak üd

Egyre betegebbek leszünk a munkától? Igyekszünk rávenni az ismerős körzeti orvost, írjon ki, hogy otthon maradhassunk? Vagy tényleg ennyi bajunk van egészségünkkel? Megannyi mellbe vágó kérdés. *Dr. Puskás Ödön* megyei üzemi főorvos nemrég tanulságos cikkben elemezte táppénzes helyzetünket. A számok aggasztóak: Baranya táppénzre jogosult dolgozói közül naponta tízezren hiányoznak a termelésből és az irodákból. Megyei üzemi főorvosunknak volt egy érdekes megállapítása, miszerint a vállala-

táppénzes
munkás é
szesen tel
sen kiese
6897 a tá
a többi e
üzemi ba
Képzeljük
ne az
hiánnyal
ha a ha
csak a
többi épí

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

Papp Oszkár festőművész, a művésztelepek és a szabadiskolák életének, munkásságának ismerője mondja: a Művészház Köre, ahol Kernstok, Vedres Márk, Egry tanított, amelyik talán a leginkább adaptálta a legújabb eredményeket, a legújabb akkori avantgarde eredményeket, a szellemi közeg és érdeklődési köre is a legerősebben fűzte a progresszív baloldalhoz.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 (Áné).

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

A Magyar Nemzeti Galériában reprezentatív kiállítás nyílt a századelő két jelentős hazai művészcsoportjának alkotásaiból. – A Nyolcak művészcsoport 1909-ben alakult Berény R., Czigány D., Czóbel B., Komjátok K., Márffy O., Orbán D., Pór B. és Tihanyi L. részvételével, akikhez vendégképpen Fényes Adler V., Vedres M. és Kernstok Károly csatlakozott. Egy korábbi alakult művészcsoportból, a MIÉNK-ből váltak ki.

Nyolcak és aktivisták.
Napló (Vesztprém), 1981. ápr. 4.

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

„Szocialista szobrászat 1919-1945" címmel a közelmúltban nyitotta meg kapuit a szombathelyi Savaria Múzeum. – A modern magyar plasztika meglehetősen késön, a század tízes-huszas éveiben jött létre, Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp, Medgyessy Ferenc fellépésének eredményeként – a szobrászat klasszikus tradícióihoz való visszatérés jegyében.

Tasnádi Attila: Szocialista szobrászat. 1919-1945.

Népszava, 1981. febr. 1.

Vezres Mária.

A Galéria mecénásai

Magyar Nemzet
1986. 1. 14.

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

A tíres és a húszas évek termésből elsősorban akt-szobrai emelkednek ki Pásztor János művészetében. „Az elűzött", a „Lethe vize", az „Álló női akt" a „Primavera", az „Ad astra" (emlitve) a Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp és Femes Beck Vilmos meghonosított hildebrandi újklassicizmusa jegyében született.

Heitler László: Pásztor János századik születésnapjára
Napló (Veszprém), 1981. jan. 31.

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

A Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp és Fémes Beck Vilmos által meghonosított hildebrandi klasszicizmus hatása hozta ezt a változást Pásztor János munkásságában, melynek sok tanulsága a „Kazinczy-emlék" nőalakjában összegeződött. A szobor, mely Budán harmónikusan illeszkedik műemlék környezetébe, a szellem világosságát jelképezi a kezében tartott mécsessel és nyíltságot sugárzó formarendjével. (repr. és említve).

Heitler László: Pásztor János 100. születésnapjára.

Népszava, 1981. jan. 29.

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

Szombathelyen, 1894-ben született. Derkovits Gyula. 1916-tól él Budapesten, ahol először a Magyar Képzőművészeti Főiskolán állítja ki műveit, Kassák támogatásával. — Ezután Vedres Márk javaslatára Kernstok Károly szobaiskolájában tanulta a festészetet és a rézkarc technikáját.

Déli krónika

1981. IV. 13. Kossuth 12.00 /Kiné/.

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

A Magyar Nemzeti Galériában reprezentatív kiállítás nyílt a századelő két jelentős hazai művészcsoportjának alkotásaiból. – A Nyolcak művészcsoport 1909-ben alakult. Az alapító tagokhoz vendégképpen Fémes Beck Vilmos, Vedres Márk, Lesznai Anna csatlakozott. Egy korábban alakult művészcsoportból a MIÉNK-ből váltak ki.

Zalai Hírlap, 1981. márc. 29. 7. old.

Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrászművész

A Magyar Nemzeti Galériában reprezentatív kiállítás nyílt a századelő két jelentős hazai művészcsoportjabanak alkotásaiból. – A Nyolcak művészcsoport 1909-ben alakult. A nyolc művészhez vendégképpen Tényes, Beck Vilmos, Vedres Márk és Lesznai Anna csatlakozott, egy korábban alakult művészcsoportból a Miénk-ből váltak ki, amelynek a naturalizmusban és az impresszionizmusban megragadt stílusával elégedetlenek voltak.

Vas Nézel, 1981. márc. 29.

VEDRES Márk (szobrász)

"1946 óta él Békásmegyeren. Megüresedett falusi házakat adott akkor az állam művészeknek. Így lett Békásmegyeri lakos Kassák, Gadán i Jenő, Vedres Márk és sokan mások."

LUKÁCSY Sándor : Kontraszty László, Uj Irás, 25.évf. 6.sz. 1985. 93.p.

VEDRES Márk

BERÉNYI Zsuzsanna Ágnes: A Harkányi Ede plakett története. = Numizmatikai Közlöny, LXXXVI/LXXXVII 1987/1988 (1988) 174 -177.p.ill.

DIENER-DÉNES Rudolf 66 - 69, 158, 171, 177
DIÓSY Antal 151
DIVALD Kornél 44
DOMANOVSZKY Endre 177, 178
DOMJÁN Árpád 150
DONATELLO 98
DONNER, Georg Raphael 133, 211
DRAGON, Zoltán 115, 161
DUFRESNE, Charles 47, 89
DUFY, Raoul 47, 89, 147, 174
DUPRÉ, Jules 89
DURAY Tibor 159
DVOŘÁK, Max 121
DYCK, Anthonius van 140
ECKERMANN, Johann Peter 106
EGRY József 7 - 11, 14 - 16, 17, 18, 20, 5
129 - 199 202 200 205 - 207

VEDRES Márk

Vedres Márk és Babits Mihály vitája Rodinról. Az eredetileg a Nyugatban megjelent cikk ujraközlése: Uj Irás 1989.12. 114-115.p.

Vedres Márk
szobrász

Vedres 1925-ben elhagyta az ot-
szágot és újra Fiszerzébe költözött,
ahonnan egy újabb évtized elteltével
tért hazá.

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobrászat?
müvészet,1974. december - 17.oldal

Vedres Márk
szobrai

1911-ben Vedres Márk hazatért
Budapestre és Fényes Beck Vilmos
társaságában a Nyolcak festőcso-
portjával együtt állított ki.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Művészet, 1974.december - 13.oldal

Vedres Márk

Firenzei szobraiból kiállitás nyilt a Magyar Nemzeti Galériában.1925-1934 között készült alkotásait mutatja be,amit az 1966-os árviz után találtak meg Firenzében.

Magyar Hirlap 1974/89 13.old.

Vedres Márk

1925-34 között Firenzében készitett szobrait állitotta ki a Magyar Nemzeti Galéria.A kiállitott müvek Firenzében az 1966-os árviz után kerültek elő egy szállitmányozási vállalat raktárából.A szobrászmüvész 24 évig élt Firenzében.A szobrok tükrözik Vedres korai olaszországi indittarásának klasszikus jegyeit és a párizsi éveknek kubista müvészet alapján levont következtetéseit.

Magyar Hirlap 1974/ 98 6.old. Bojár Iván

Vedres Márk
szobrász

Firenzében felhereste Vedres
Márkot Beck Ö. Fülöp.

Sik Csaba: Vendég Firenzéből.
Tükör, 1974. ápr. 30 – 12 oldal.

Vedres Márk
szobrász

Vedres Márkot megkiotáb a
Nyolcak kiállítására, mint
részt vevő művészt.

Sik Csaba: Vendég Firenzéből.
Tükör, 1974. ápr. 30 - 12 oldal.

Vedres Márk
szobász

„Kain" c. szobával díjat nyert
és a Szépművészeti Múzeum meg-
vásárolta.

Sik Csaba: Vendég Firenzéből.
Tükör, 1974. ápr. 30 - 12 oldal.

Vedres Márk
naplója

Az művész 1902-ben Firenzében
telepedett le. Arra törekedett, hogy
a mozdulatot egy véglegesnek ható
pillanatban örökítse meg.

Sík Csaba: Vendég Firenzében.
Tükör, 1974. ápr. 30 – 12 oldal.

Vedres Márk
művész

A Tanácsköztársaság idején Vedres a Képzőművészeti Főiskola tanára volt, így 1919 után mellőzésekkel kellett kiérdemelnie.

Rózsa T.Endre: Kubista magyar szobrászat?
Művészet, 1974. december - 17.o.-al

Vedres Márk szobrászművész

a Nemzeti Galériában állították

ki a művész fiverei szobrait.

Szombat délelőtt.

1944. márc. 30.

Vedres Márta

Festményeit 1974. márc. 30-án nyílt kiállításon mutatják be a Magyar Nemzeti Galériában.

Népszava, 1974. márc. 28. 102. évf. 73. sz. 4.

VEDRES MÁRK

33.) Václatkönyv 19 lappal
p. cenza, vörös kr. 243x345

34.) Václatkönyv 34 lappal
p. cenza, vörös kr. 224x289

V. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

35.) Vázlatkönyv 7 lappal
p. cenza, vörös kr. 443x343

36.) Vázlatkönyv 7 lappal
p. cenza, vörös kr. 246x343

V M Firenzei szolvai
Nemzeti Gal 1974

Vedres Márk

Kaszakalapáló (1946) c. kisplasztikája említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 219p.

Vedres Márk, szobrász

firenzei szobrainak kiállításáról
(Nemzeti Galéria)

Miklós Pál: Képzőművészeti Krónika

542 – 549.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

XVII
6.

Vedres Márk

„Kaszakalapáló"

„Nő, tükörrel" c. szobrai szerepelnek

„Angyalföld művészeinek tárlatán a Műcsarnokban"

Magyar Nemzet 1974 január 6

12. old.

VEDRES MÁRK

22., Férfi akt tanulmány
r. vörös kr. 625×480

23., Ülő leányalak
r. vörös kr. 625×480

V. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

29., Női fejtanulmányok
p. vörös kr. 672x475

30., Kendőt tartó nő
p. vörös kr. 442x370

V. M. Ferenczi szolnay
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

31., Várlatkönyv 39 lappal
p. ceruza, szén, vörös kr.
201 x 289

32., Várlatkönyv 18 lappal
p. ceruza, vörös kr. 205 x 285

V. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Lépő női akt 1926

repr.

V. M. Firenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Kerét csípőre tevő

utca

repr.

V.M. Firenzes nolvas
Nemzeti Gal 1974

VEDRES MÁRK

Mellét forgó ülő női akt

1929

repr.

V. M. Firenzei szobrai

Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Haját fogó ülő női akt

repr.

V. M. Firenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Széttett lábakkal ülő fiú

vepr

V. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Kerevetre támaszkodó nő

repr.

V. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Tejet lehajtó álló
női akt

vegyes

V. M. Firenzei rajziskola
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Kövön ülő női akt

repr.

V. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Zárt lábakkal ülő fiú

repr.

V.M. Firenzei nobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Felnéző ülő női akt

repr

V.M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VÉDRES MÁRK

Combjára támaszkodó
ülő női akt

repr.

V.M Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Fellnízott lábakkal
ülő nő

repr.

J. M. Firenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

1,) Tanulmány a „Táncosnők" reliefhez

p. vörös kr. 446x132 mm

2,) Lobdázóle

p. vörös kr. 478x339 mm

J M Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

3.) Tanulmány egy nőalakról
két nézetben
P. vörös kr. 47d x 345 mm

4.) Tanulmány egy nőalakról
két nézetben
P. vörös kr. 47d x 652

V. M. Firenzei nőalak
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

5.) Tanulmányok férfi ruhához
p. vörös kr. 615x490mm

6.) Nőalak
p. vörös kr. 423x308mm

V. M. Firenzei ruhaj
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

7., Ülő nő

p. vörös kr. 345×245mm

8., Nőalak tanulmány

p. vörös kr. 438×298mm

V. M. Firenzei rajzai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

9., Térfiakt

nénr. 420 x 305 mm

10., Térfiakt

p. vörös kr.

480 x 320 mm

V. M. Firenzei szobrai

Nemzeti Gal. 1974

JEDRES MÁRK

11., Álló férfiaktok

p. cenza 440x320mm

12., Terv. a magyar munkás-
mozgalmi múzeum szá-
mára

p. cenza 275x201mm

J. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

13., Vázlatok felivatokkal
egyöntömühelyből
p. cenza 227 x 200 mm

14., Női akt vázlat
p. cenza 329 x 241 mm

V. M Firenzes szobrai
Nemzeti Gal 1974

VEDRES MÁRK

15., Kétalakos vázlat

p. toll, tinta, vörös kr. 329x241

16., Női akt vázlat

p. ceruza, vörös kr 329x241

V. M. Firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

17, Várlatok

p. toll, tinta, cenza 329x241

18., Női alet

p. cenza 241x329

V. M. Firenzei nobras
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

19., Akt tanulmány
p. ceruza, vörös kr. 316x438

20.) Női akt tanulmányok
p. ceruza, vörös kr. 321x438

V M Firenze, szobra,
Nemzeti Gal 1974

VEDRES MÁRK

21., Vöi aktok
p. arusa, szén 321x439

22., Zsákhordó férfi
p. szén, vr. kr. 420x307

V. M. Firenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

23., Női akt tanulmány

p. rém 440×317

24., Női akt tanulmány

p. rém 440×320

V. M. Firenzei rajziskola

Nemzeti Galéria 1974

VEDRES MÁRK

25., Női akt tanulmány
p. szén 440x320

26., Női alaktanulmány
p. vörös kr. 440x320

V. M. Fiszenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974

Vedres Mark, nobrán

Megemlíve.

Bata Imre: Gál István: Bartóktól.
Radnótiig 76 – 78.

TISZATÁJ, Szeged, 1973. október XXVII/10.

Vedres Márk

neve említve

Dévényi Iván: Kernstok Károly születésének centenáriumára

Nagyvilág 73/12 1914. old.

Vedres Márk
nohán

Méltatás

Kovács Péter: Medgyessy.
MŰVÉSZET, 1973. október - 2.oldal

VEDRES MÁRK

37., Várlatkönyv 14 lappal

p. cenuza, vörös kv.

292 x 39 d

V. M. firenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974.

Vedres Márk (1870 - 1961) 1

Kiállítása volt a Nemzeti Galériában.
A tárlat szobrait 1925 - 34 ig Firenzében mintázta a művész. Ezek a szobrok eddig Olaszországban voltak. Dévényi Iván cikke.
Vigilia 7416 422.0.

Vedres Márk, szobrász

Megemlítve. (Művészház.)

Dévényi Iván: Rósa Miklós emlékezete
245-246.

JELENKOR, Pécs, 1974. Március XVII/3.

Vedres Márk, szobrász

Szerepelt az „Angyalföldi Kiállításon".

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika
340–347.

XVII
4.

JELENKOR, Pécs, 1974. április

Vedres Márk, nobrán

firenzei nobrai a Nemzeti Galériában láthatók.

– A hét végi kulturális programból

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 8. 9.

Vedres Márk, szobrai

Firenzei szobrainak kiállítása lesz
a Nemzeti Galériában.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 28.

Vedres Márk, szobrai

firenzei szobraiból nyílt meg kiállítás a Nemzeti Galériában márc. 30-án.

— : Htr.

8.

Népszabadság, Bp. 1974. március 31.

Vedres Márk, nobrán

Táclatvezetés ismerteti nobrait.

(Nemzeti Galéria.)

–: A hét végi kulturális programból

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 20.

Vedres Márk, volvász

tpr. 21-én tárlatvezetésen
ismertetik kiállítását.
(Nemzeti Galéria.)

—: Közlemények 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 19.

Vedres Márk, szobrász

A második posztumusz Vedres-kiállítás ismertetése. A firenzei szobrokéi.

P. Szücs Julianna: Vedres Márk-kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 19.

Vedres Márk, svéd

A Nemzeti Galéria állítja ki
műveit.

– Múzeumról múzeumra 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 12

Vedres Márk, szobrász

firenzei szobrainak kiállítása
nyílik meg a Nemzeti Galériában.

—: Múzeum 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 19.

Vedres Márk, szobrán

A Magyar Nemzeti Galériában
nyílt meg Kiállítása.

Egyik szobra: Repr.

— : (— szöveg — fényhép —) 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 1.

Vedres Márk, nobrán

A Nemzeti Galériában állították ki firenzei nobrait.

— : Hét vége
Múzeum

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 3.

Vedres Márk

nevé emlitve

Devenyi Ivan: Kinetty János
Születésnap jára

Nagyvilag 74/12 1914-o.

VEDRES MÁRK

Két nővér 1929

repr

U. M. firenzei sokrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Két nővér 1929.

repr

U. M. firenzei szobrai
Nemzeti Gal. 1974

VEDRES MÁRK

Malán fiú

repr

J. M. Fürenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974.

VEDRES MÁRK

Haját fogó női akt

repr.

V. M. Firenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974.

VEDRES MÁRK

Pikienő nő 1928

repr

V. M. Firenzei szolvai
Nemzeti Gal. 1974.

Vedres Márk, szobrász

Megjelent Heitler Lánló életrajza
Vedres Márkról.

— :o Corvina hármas 8.

ESTI HIRLAP. Bn. 1973. júl. 12.

Vedres Márk, nobrán

Megjelent Heitler László
tanulmánya Vedres Márkról.

Fakes Róbert: Könyvnemle 7.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 20.

Vedres Márk, Kobrák

Heitler: Vedres c. könyve

↓

—: Most jelent meg

G.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 4.

Vedres Márk
festmény

Méltatás

Heitler László: Beck Ö. Fülöp
Művészet, 1973.július - 4.oldal

Vedres Márk

az 1909-ben alakult „Nyolcak" művész-csoport tagja.

Benza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 1335 f.

8691

Vedres Márk

Szerepel a „Sculptura Hungarica" c. albumban

(Artner): Művészi kiadványok

Somogyi Néplap 1971 III. 7

Vestres Márk

Sensendengeln, repr

100 Jahre Kunst in Ungarn
Museum am Ostwall Dortmund, 1971

Vedres Márk
nobrán

1870–1961. A názad első évtizedei-
ben külföldön élt.

A magyarország műv. tört. I, 403.
Corvina 1971.

Vedres Mark
nobían

Bölöni György baráti körehez
tartozott.

Dévényi Iván: Bölöni György a müvészeti iró.
Müvészet, 1971.február - 20.lap

Vedres Márk
rajzai

Kisplasztikái nélkül egy-
harmadát sohse a kiállí-
tás

Borbély László: A Petró-gyüjtemény kiállitása.
Művészet, 1971. január - 30. lap

Vedres Márk
Zoltán

Méltatás

Dévényi Iván: Csáktornyai Zoltán
Művészet, 1971.március - 29.lap

Vedres Márk
nobrák

A „Nyolcak" meghívott tagja.

A magyarországi műv. tört. I. 476.
Corvina 1971.

VEDRES MÁRK

HEITLER KÁROLY

1/ Vedres Márkról, Müvészet,1971. 4.sz.19-2o.

2/ Vedres Márk, Látóhatár, 1971 1-2.sz. 148-155.

3/ Vedres Márk, Életünk, 1971.1.sz.72-77.Képpel

Vedres Mónk
szobrán

~ művést az tudva ~~4. száma~~ reprodu-
hálta

Szabó Lilia: A magyar aktivizmus tört.
Akad. Kiad. 1971. 73.

Vedres Márk
szobrász

A „Nyolcak" 1909-12 között rendezett kiállításán vészt vesz

/1870-1961/

Magyar műv. tört. 8. 34.
Képzőműv. Kiad. 1971.

Vedres Márk
szobrán

Nő kossóval, 1911 előtt

Repr.

Magyar műv. tört. 8. 39 h.
Képzőműv. kiad. 1971

Vedres Márk
szobrán

Méltatás

Pogány Ö.Gábor: A XIX.-XX.század művészete.
Művészet,1971.október - 12.oldal

Vedres Márk, szobrász

2

1919-ben a művészeti direktórium tagja volt. Szabó Ervin pantheonjának tervét kénítette el. A Lukás után bíróság elé állították. 1925-ben Itáliába ment. 1934-től ismét Bpesten dolgozott. Kisplasztikái-nak tematikája igen gazdag. Többalakos Béke-kútja a Thälmann utcai lakótelep díne.

— : A Béke-kút mestere

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 12.

Vedres Márk, szobrász

(1)

Tíz éve: 1961. aug. 12-én halt meg. Az ismertetés igen tömören, adatokkal mutatja be műletéséből (1870. Ungvár) tanulmányainak fölvázolásán át működését, sikereit, eredményeit (állomásai: 1895 München, Hollósy Simonnál, majd Franciaország; Lille, Párizs. 1902-től 1914-ig firenze.) Itthon a Nyolcas azonnal meghívták kiállításaikra. —: A Béke-kút mestere

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 12.

Vedres Márk 17

jelenlőségű a munkájában beállt változás, mint első alkalommal volt. Ahogy a hellén és reneszánsz stílus-eszmény számüzte plasztikáiból a naturalista felfogást, a második itáliai évtized a görög és reneszánsz példáktól szakította el: az ujra korszerűre mindig érzékeny művész a kubizmus és expresszionizmus szellemében mintázta szobrait. Az átalakulásban szerepe volt 1930 körüli Párizsi utjának, melyen ~~Bragu~~

Heitler László: Vedres Márk

Látóhatár 1971/1-2 154 old

Vedres Márk 18

Brague és Henri Laureus szobraival ismerkedett meg - (Rózsa Miklos: Vedres Márk új szobrai, Magyar Művészet 1938 201-209 old) (Álló nő, Halászfiú, Női akt, Támaszkodó, Fiatal fiú, Fekvő nő, Ritmus, Harmonia, Ülő nő, Nő ruhával stb - mind a harmincas évek elején keletkezett) Energiája nagyobb részét éveken keresztül a megérhetést biztosító régiségüzlet foglalta le. Anyagi helyzetük fellendítésére Tresolébau Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 154-155 old

Vedres Márk 19

Vásárolt kis birtokukon baromfitelepet rendeztek be, az 1929es gazdasági válság megbuktatta a sikeresnek induló kis gazdaságot. „Szüleim itt tengödtek valahogy 1934ig és azután visszamentek Budapestre – írja a második firenzei évfizedről Vedres Éva. Második hazatérése után is a kisplasztika maradt kizárolagos szobrászi területe. Kiálitott a KUT tárlatain, a modern törekvésü pályatársakkal állt kapcsolatban.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 155 old.

Vedres Márk 20

Rassák Lajos 1942-ben kiadott könyvében (Vallomás tizenöt művészről) a legjobb modern mesterek között méltatja Vedres művészetét. A harmincas évek második felében szobrok közül a Lábát törlő nő, Álló nő, Tövishúzó, Ülő nő, Nő tükörrel, Ülő fiú, Fürdő nő és Halászfiú címüeket említjük. A háborús években sok megpróbáltatás, veszély tette nehézzé életét. A 75 éves mester sorsának alakulásában

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 155 old.

Vedres Márk 21

elhatároló jelentőségű volt a felszabadulás.
Az elsők között tüntetteki Kossuth-díjjal.
Kisbronzainak hosszú sorát néhány szep darab
bal-Kaszakalapáló, Női akt, Ülő akt, Magvető,
Fürdőző nő, Ivó fiú, Lábát ápoló nő, Kötöző –
egészítette ki. Közel jait a kilencvenedik évéhez,
amikor lehetőséget kapott fiatal kora óta dé-
delgetett terve megvalositására: monumentalis
méretű szobrokat mintázhatott. ./.
Heitler László: Vedres Márk.
Lábóhatár 1971/1-2 155 old.

Vedres Márk. 22

A Béke kút néven ismert ötalakos kompozíció Budapest egyik uj lakótelepét (Augyalföld Thällmann utca) díszíti. A Béke-kút - s egyben egész életmüve - elismeréskint másodszor kapott Kossuth-díjat és a Magyar Népköztársaság Kiváló Müvészecimmel tüntette ki a kormány. Egy honappal kilencvenkettedik születés-napja előtt 1961 augusztus 12-én hunyt el.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 155 old

Vedres Márk, szobrász

Szerepel a tárlaton

↓

(h.m.): Anyagalföld és a művészet

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. dec. 14.

Vedres Márk

A NYOLCAK emberei meghívták és beválasztották a társaság tagjai közé Berényt, Márfiyt, Egryt, Kmetyt a szobrászok közül a két Beck-et, Medgyessyt és Vedres Márkot.

Bálint Lajos: Kezet és véső Szépirodalmi könyvkiad. Bp.1973. 7.old.

Vedres Márk, szobrai

Többnyire megemlítve.

Kontha Sándor: Beck Ö. fülöp 7.

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 23.

Veöpes Mórk

tanított a Bernstein-Feiks féle szabad-
iskolában. /Harris köz/ 1916-19.

Benző László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest lexikon, Buda-
pest 1973. 1335 l

550 l

Vedres Márk

műveit a Helikon kiállító palonban mutatták be. / IV. Váci utca 30. / 1922.-ben.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

431 p

Vedres Márk

Perlrath és Bornemisza 1908. aug. 30-i keltezésű levelében ő is a feroezett kiállítók közt szerepel.

Horváth Béla: Perlrath Csaba Vilmos és Bornemisza Géza ismeretlen levele; Művészet, 1973/2. sz. 38. l.

Vedres Márk

Neve Egry visszaemlékezésében említve.

Egry breviárium – Veszprém 1973. 136 p.

Vedres Márk

A Képzőművészeti Szakiskolán tanított

1916 őszén Egry Józseffel együtt.

Egry breviárium – Veszprém 1973. 181 p.

Vedres Mách, szobrász

Kaszakalapáló c. szobra
(1961.) : Repr.

Dr. Láncz Sándor: 7. A felszabadult munka
1940–1945.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. okt. 12. XXVIII/41.

Vedres Márk, szobrász

Az elsők egyike a díjazottak sorában.

Szenes Sándor: Huszonöt éves a Kossuth-díj

M. 1.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 7.

VEDRES Márk

Heitler László, Bp, 1973. Corvina, 26 l, 46 k.
16 cm. /Müvész et Kiskönyvtára 8o/,

Vedres

A Tanácsköztársaság bukása -1919- után, a művész emigrált.

Kontha Sándor: Magyar képzőművészet a két világháború között.

Társadalmi Szemle, 1973. ápr.

Vedres Márk

Kaszakapáló, 1946

bronz 17x20x18cm

Budapest, MNG.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 262 o.

Vedres Márk

Lépő nő, bronz
Nő csörgődobbal, bronz
Nő tükörrel, bronz

Műgyüjtő, 1972. 1. sz. 18-19. l.

Vedres Márk 1.

Legtöbb munkája meztelen emberi alakot ábrázol. Rövid ideig Hollósy növendéke volt. Később a szobrász Bermannhoz szegődött. Barátja, Kernstok tanácsára egy idő multán Párizsba ment a Julian Akadémiára.

Horváth Béla - Vedres Márk szobrai; Mügyüjtő, 1972. 1. sz. 18. l.

A Julian Akadémia tanára, Bouguereau nagyon hatott rá. Első akt-szobrai, amelyeket Rodin korrigált, a verizmus szellemét képviselik. Hazatérve életnagyságu magános vagy páros akt-figurákkal próbálkozott, siker nélkül. Olaszországba ment, és itt kisbronzokat készitett.

Horváth Béla - Vedres Márk szobrai; Mügyüjtő, 1972. 1. sz. 18. l.

Itáliában a quattrocento vívmányait egyeztette a Bouguereau-nál tanultakkal. Kisbronzaira felfigyeltek a firenzei műtermében megforduló honfitársai, ők egyengették érvényesülése utját. Jelentős anyaggal a Nyolcak 1911-es kiállitásán jelentkezett első izben.

Horváth Béla - Vedres Márk szobrai; Műgyüjtő, 1972. 1. sz. 19. l.

A kisméretü munkákat nagyobbak követik bronzban, illetve márványban. Készit reliefeket is. Megmarad a reneszánsz formaképzés hatása. Elsősorban fiatal nőket mintáz.

Horváth Béla - Vedres Márk szobrai; Mügyüjtő, 1972. 1. sz. 19. l.

Vedres Máik

„Ifjuság Kútja" (1961)

XIII. Thälmann úti lakótelep

- fotó

A vázéves Budapest vyobraiból

Bp. 1972 Corvina 32. lép

Vedres Mór

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

131, 140, 178. old.

~~Vols~~

Vedres Márk
szobrász

Vedres mellett inaskodott Ócsai Károly. A mester gyakran volt Rómában, így kapcsolatuk nem volt folyamatos.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Vedres Márk
szobrán

Méltatás

Rácz István: Kürdelem és harmónia..
Művészet, 1972. március - 19 oldal

Vedres Márk

-nak a Munka c- folyóiratban 1933-34-ben publikált
müveit emliti

Csaplár Ferenc:A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
Művtört.Ért.1972.2.sz.124-132.l.

138.l.

Vedres Márk (1870-1960) szobrászművész.

A Nyolcak festőihez csatlakozott. Előbb Rodin szellemében dolgozott, kisméretű szobrait később tömörebbé, szerkezetibbé komponálta. Az újítók első nemzedékéhez számíthatjuk.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története.

Népszava, 1972. júl. 29.

Vedres Márk

műve:

„Ifjuság kútja", 1961. XIII. Thölmann

„úti lakótelep. 32. sz. reprodukció.

Székely András: A szárfeves Budapest

szobraiból. Budapest, 1972

281

Védett festmények tolvajkézen

Ismeretlen elkövetők július 7-én, szombaton 10 óra és július 8-án, vasárnap 19.40 óra közötti időszakban betörtek egy belvárosi lakásba, ahonnét hat értékes festményt tulajdonítottak el. A festmények:

1. **Derkovits Gyula Mi ketten** című festménye. Anyaga vászon, olajtemperával festett, mérete 60×40 centiméter.

2. **Rippl-Rónai József Családi összejövetel** című festménye. Kartonra festett, pasztell, mérete 26×37 centiméter. A kép bal alsó sarkában Rónai 1903. felirat.

3. **Rippl-Rónai József Mályvák között** című festménye, amely 1898 körüli időben készült. Pasztell, mérete 23×30 centiméter, a kép bal alsó sarkában Rónai szignóval.

4. **Czóbel Béla Női fej** című szénrajza. Mérete 50×40 centiméter.

5. **Szőnyi István Istállóban** című festménye. Anyaga falemez, olaj, mérete 49×58 centiméter. A festmény bal alsó sarkában Szőnyi 1935. szignó.

6. **Egry József Önarckép** című tusrajza; mérete 48×30 centiméter.

Egry József Önarckép című képének kivételével az eltulajdonított festményeket a Nemzeti Galéria korábban védetté nyilvánította.

A rendőrség kéri: aki az eltulajdonított festményekről, vagy az elkövetőkről információval rendelkezik, az a 118-8466/22-540-es telefonszámon értesítse az V. kerületi rendőrkapitányságot, vagy bármely rendőrt. (MTI)

Népszabadság, 1990. júl. 13.

Vedres Márk

může jelent meg a „MONKA" címu folyó-
irat 51. számának műmellékletén.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Bu-
dapest, 1972

3110

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Vedres Márk, Kossuth-díjas
1976 AUG 12

évforduló

1021

Tizenöt évvel ezelőtt, 1961. augusztus 12-én halt meg — 91 éves korában — Vedres Márk szobrász, Kossuth-díjas kiváló művész.

Ungvárott született és Münchenben Hollósy Simon, majd Párizsban Rodin növendéke volt. Korai művei az impresszionizmushoz kapcsolódtak. 1902-ben Firenzébe ment tanulmányútra, s ott A. Hildebrandt köréhez csatlakozott. Ettől kezdve három évtizeden át többnyire Firenzében dolgozott, s csak 1934 után tért végleg haza Budapestre. Kiváló szobrait Párizsban, Berlinben, Bécsben, Velencében, Londonban, Kölnben, Amszterdamban egyaránt kiállították. Meghívott művészként részt vett a Nyolcak művészcsoport kiállításán, 1911-ben. Később 1922-ben Budapesten rendezett nagyszabású gyűjteményes kiállítást. Firenzében 1923—34 között a kubizmus absztraháló stílusában dolgozott, de később visszatért a klasszikus tradíciókhoz. Számos külföldi kitüntetést kapott, többek között Bécsben, Párizsban, Londonban, San Franciscóban.

A felszabadulás után is aktívan dolgozott; többalakos Béke-kútját halála után állították fel a XIII. kerületben. 1945 után készített kisplasztikái (Kaszakalapáló, Ivó fiú stb.) témájukban, formázásukban egyaránt a realitáshoz közelítenek. A Fényes Adolf Teremben 1948-ban rendezett kiállítást, majd a halálát követő évben, 1962-ben a Magyar Nemzeti Galériákan került sor a műveit bemutató nagyszabású emlékkiállításra.

git Nilsson énekel. 19.00 [illegible] Lecke — felnőtteknek. 17.28 Charles Münch vezényel. 18.15 Kritikusok fóruma. 19.15 A zongoraművészet első aranykora. 20.00 Sanzonok Párizsból. 20.45 A faljáró. 21.10 Utam a népzenéhez. 21.30 Háttérbeszélgetés. 22.20 Magda Ianculescu és Todor Mazarov énekel. 22.50 Hívók és választók Itáliában. 23.10 Magyar zeneművek. 0.10 Novai Gábor táncdalaiból.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05 Szatmári-Szatyi Sándor dalaiból. 8.33 A Budapesti Koncert Fúvószenekar játszik. 8.50 Népdalok. 9.23 Délelőtti torna. 9.33 Beszélgetés egy versről. 10.00 Zenés műsor üdülőknek. 11.55 Ifjúsági könyvespolc. 12.00 Slágermúzeum. 12.33 Pécsi stúdiónk jelentkezik. 12.55 Hangszerszólók. 13.15 Az élő népdal. 13.25 Édes anyanyelvünk. 13.33 Kötelék. 14.00 Rádiónapló. 17.00 Az ifjúsági rádió órája. 18.05 Beat Varsóból. 18.33 Hétvégi panoráma. 20.01 Régi híres énekesek műsorából. 20.33 Dzsesszfelvételekből. 21.00 Hegedűs Géza: Kiszállás vízözönügyben. Komédia. 22.03 A hanglemezbolt könnyűzenei újdonságai. 22.33 Verbunkosok, nóták. 23.15 Miljutyin operettjeiből.

SZOLNOKI STÚDIÓ: 17.00 Műsorismertetés, hírek. 17.05 Hétközben... Zenés riportműsor. Szerk.: Sóskúti Júlia. 18.00 Alföldi krónika. 18.15 Beatparadé. 18.28 Hírösszefoglaló, műsorelőzetes.

Mozi

Békési Bástya: Pénzt, vagy életet? Békéscsabai Brigád: Szikrázó lányok. Békéscsabai Kert: Robinson Crusoe. Békéscsabai Szabadság: Rendet csinálok Amerikában és visszatérek. Békéscsabai Terv: Jöjjön el egy kávéra hozzánk! Gyulai Erkel: fél 6-kor: Egy magyar nábob és Kárpáthy Zoltán. Gyulai Kert: Paulina 1880. Gyulai Petőfi: Legendák lovagja. Orosházi Béke: A betörés. Orosházi Partizán: Mr. Majestyk. Szarvasi Tánosics: Gerolsteini kaland.

Vedres Márk

neve említve, művei szerepel-
nek a Nyugati Társaság 10. Kiállításán
a Nemzeti Galériában

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

73. old.

Vedres Márk

Mohács

A Tanácsköztársaság idején Vedres Márk a Képzőművészeti Főiskola tanára volt. A modern törekvések valamennyi képviselője a tanárok között foglalt helyet.

Heitler László: Vedres Márkról.
Művészet, 1971.április - 19.oldal.

Vedres Márk, szobrász

Harangozó Márta: A halál A

Esti Hirlap, Bp.

A halál Adyja — és az élete

Kiállítás a Petőfi-múzeumban

Micsoda megbékéltség! A kissé nyitott száj, a szorosan lezárult szemek, a beesett arc, a boltozatos homlok nyugalma. Ady halotti maszkja megrázóbb, mint a fényképei, mint a róla készült egynémely, az utókor illúziói és idealizálása alapján szépítő szobor. A halál Adyja, pedig hozzá csak az élet, a mozgás, az akarás, a szüntelen feltámadás társítható.

A maszk

E halotti maszk — valószínűleg az első példány —, amely a *Petőfi Irodalmi Múzeum* ma délután nyíló kiállításán látható, most először szerepel tárlaton. Hiteles történetét *W. Somogyi Ágnes* művészettörténész, ennek az újszerűen izgalmas kiállításnak a rendezője derítette ki. Az eddig a nagyközönség előtt is *Beck Ö. Fülöp* munkájaként ismert, több példányban sokszorosított darab —

A halotti maszk
(Fotó: Wormser felv.)

jos, *Ferenczy Béni* művei és természetesen *Rippl-Rónaié*. A festő ilyennek látta a költő barátot: „Ady Endre festői szempontból nézve is nagyon érdekes alak. Szemei nemcsak azért voltak szépek, mert feketék, mint a bogár, de főleg azért, mert álmos nézése mély és szerelmes, sokat mondó, talán azt lehetne mondani, hogy ennek a ritka lénynek, ennek a különösen szépen érző nagy embernek a lelke tükre volt... Én, mikor festettem, csak a szemét néztem... Mindent kiolvastam belőlük, a költőn kívül a legjobb embert, a gőgös mokány legényt, a széthulló magyarság tragikus szimbólumát, akinek különös egyénisége fenségességet árult el, mást, nagyot, nagyobb embert mint bárki korunkban."

És itt vannak az eddig jórészt még kiállításon nem szereplő munkák, mint például Csinszka rajza a költőférjről, vagy *Tibor Ernő* 1904-ben készült, Magyarországon most először látható Ady-képmása, valamint az eddig lappangó művek, mint a Nyugat Ady-érmének tervei, a síremlékpályázatra benyújtott, a kor ízléséről árulkodó, romantikus-heroikus munkák.

Fotók

És a *fotók*. A hűséges fényképész barát, *Székely Aladár* eredeti lemezeiről készült reprodukciók és a korabeliek, a dedikáltak, barátoknak, rajongóknak; köztük *Lesznai Annának, Bölöniéknek, Baróti Marikának* és a *„Drága Rózsámnak"*...

A magnóról *Bartók Concertója* szól, a harmadik teremben elhelyezett televízió képernyőjén videokazettáról a kor pereg: híradás a Szent István napi körmenetről; korabeli evezősversenyről; a vérvörös csütörtökről; az isonzói csatáról; a magyarországi köztársaság kikiáltásáról — a képen *Károlyi Mihály, Jászi Oszkár, Bokányi Dezső* és *Hock János* tűnik fel —, s végül, a kézi hajtású géppel megörökített temetési szertartás a Múzeumkertben. A harmadik teremből kilépve Melocco Miklós merész, külön e kiállításra készült Ady-oltárával találkozik a látogató.

A művészileg jelentős alkotásokban, a mindig újrafogalmazódó Ady-arcban, önmagunkat mutatjuk és pillantjuk meg. Azokat a vonásainkat, amelyeket Ady is alakít továbbélő, mindig jelenvaló szellemével.

Harangozó Márta

lap

ILAP

Rádió-egyezmény

Havanna, november 18.

A magyar és a kubai rádió között az 1980-as esztendőig folytatandó együttműködésről írt alá megállapodást tegnap Havannában *Hárs István*, a Magyar Rádió elnöke, valamint *Niraldo Herrera*, a kubai rádió és televízió elnöke.

A megállapodás rögzíti a két tömegtájékoztatási eszköz közötti szakembercsere és műsorcsere részleteit és azokat a lépéseket, amelyeket a magyar fél a jövőben is tesz a kubai rádió műszaki felszerelésének korszerűsítéséért.

Tájfun

Manila, november 18.

Pusztító erejű tájfun söpört végig az elmúlt napokban a Fülöp-szigeteken. A „Kim" elnevezésű tájfun 47 személyt megölt, 67-et meg-

n
L

Losonczi köztársaság nácsának el sé Lopez P meghívásár Egyesült Á letve Alfr Burbano, Köztársaság Kormányzó nöke meghí dorba látog zaérkezett.

Losonczi elkísérte [illegible] Elnöki Tanács elnökével utazott *Biró József* külkereskedelmi miniszter, *Soós Gábor* mezőgazdasági és élelmezésügyi államtitkár, *Rónai Rudolf*, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke, *Nagy János* külügyminiszter-helyettes és *Lengyel László*, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának elnökhelyettese.

Fogadásukra a Ferihegyi repülőtéren megjelent *Trautmann Rezső*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára, *Puja Frigyes* külügyminiszter, *Polinszky Károly* oktatási miniszter, *Tre*

A nehézipari ágazathoz tar[illegible] latok gazdasági és társadalmi[illegible] vel ma délelőtt tanácskozás A tanácskozáson részt vett *Hé* tertanács elnökhelyettese. *L* ipari miniszter tájékoztatója idei terveljesítésének várha tesen foglalkozott a nehézipa feladataival. Meghatározta az követelményeket, amelyek é töknek és vállalatoknak biz tervük teljesítésében. *(Lapz tart.)*

MIÉRT MONDOTT LE FA[illegible]

A Szadat visszh[illegible]

Washington, november 18. *Heltai András, az MTI munkatársa jelenti:*

Az amerikai rádió- és tv-állomások tegnap este rend-

Vedres Márk zobrán
Kisalföld 1958 dpr. 2.

Colvel.-

Dombormü – Akt

V e d r e s M á r k :
Dombormü/Fiu rozsák közt/
Kő.

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
330.
Szöveg: 326.-334.,"Vedres Márk"

Körplasztika - Bibliai ábrázolás

Vedres Márk:
Káin

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"

Körplasztika — Akt

V e d r e s M á r k :
Nő tükörrel/változat/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
327.
Szöveg: 326-334."Vedres Márk"

Körplasztika - Akt

V e d r e s M á r k :
Nő tükörrel

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
327.
Szöveg:"Vedres Márk" 326-334.

Körplasztika - Bibliai ábrázolás

Vedres Márk:
Dávid/bronz-szobor/

- illusztráció -

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
327.

Szöveg: "Vedres Márk" 326-334.

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
330.

Péczely

V e d r e s M a r k :

Dombormü/Fiu rozsák között/

Kődombormü fényképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
329.

Péczely

V e d r e s M á r k :

Tanulmany/Fan ülő fiu/

Bronzszobor fényképe.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
328.

Péczely

V e d r e s M á r k :

Tanulmány/Ülő férfi-akt/

Bronzszobor fényképe.

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
327.

Péczely

Vedres Márk:

David.

Bronzszobor fényképe.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
330.

Péczely

V e d r e s M a r k :

Dombormü/Fürdő nők/

Márványdombormü fényképe

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
332.

Péczely

V e d r e s M a r k :

Tanulmány/Álló fiu/

Bronzszobor fényképe.

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
333.

Péczely

V e d r e s M a r k :

Tanulmány/Kis gyermek madárral/

Márványszobor fényképe.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
334.

Péczely

V e d r e s M a r k :

Táncosnő

Bronzszobor fényképe

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
103.l.

Péczely Béla

V e d r e s M á r k :

Férfialak.

Bronzszobor fényképe.

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
97.l.

Péczely Béla

V e d r e s M á r k :

Akt.

Bronzszobor fényképe.

M Ű V É S Z E T, V. évf., 1906. Péczely Béla
97. l.

V e d r e s M á r k :

Pihenő.

Bronzszobor fényképe.

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
112.

Péczely

V e d r e s M á r k :

Siremlék-plakett

Bronz-dombormü.

Vedres Márk

nohán

8 órai Ujság

1925 Feb. 28.

Vedres Márk szobrász

Pesti Hirlap. 1926. márc. 30. 7

f. j. Megnyilt a hut kiállítása az Ernst-museumban

Vedres Márk.

8 órai Ujság.
1928. III. 28., 7.
(:Hír.:)

Vedres Márk Szobrász

Magyar Csillag, 1943 III. évf.

22.82. 630 l. Farkas Zoltán: A képzőművészek új társaságának megalakítása.

Vedres Márk

Szobrász

Művészet, 1940. V. évf. 32. sz.

31. l. – A régi Műcsarnok a

„magyar művészetért." (j. n.)

Női alak bedres hárk spokra

a Szinyei Társaság X.-ik kiá lítása

Szabad Nép 1948 febr 25.-60.-

Alexiks György — Nüvesetpolitike

Megnyilt Vedres Márk gyűjtemények kiállítása.

Szabad Nép 1948. ápr. 2-4.-

Körplasztika Vedres háza: Kőtörő.

A Kossuth-díjas Vedres hárba szob-
rászművész gyűjteménye kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr. 3.-40.-

Vedres Márk

Szabrász

Nouvelle Revue de Hongrie

1944. XXXVII. a. LXX. t. 55–58. l.

François Gachot: Három hónap a magyar festészetből. (KUT kiállítás)

Vedres Márk szobrász

Népszava 1919. máj. 25. 7. o.

Szoc. Irod. Műv. és Tud. Társaság

~~Művészek, XX. sz.~~

Vedres Márk szobrász /1870 -

Miroir, 1948. Automne, No. 4.
62-77 l.

Rabinovszky Márinsz: Modern magyar szobrászművészet.

Plastika Vedres Mária

A Magyar Valóság kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr 21 40

Körplasztika vedres bárk spokrai

hagyott vedres bárk gyűjte-
ménye kiállítása.

Szabad Nép 1998 ápr. 2.-40.-

Körplasztika Vedres hárta szobrai

a kossuth díjas

Szabad Vép 1948 ápr. 16.-40.

Körplasztika Vedres Márk szobrai.

A demokráciának kötelessége, hogy a művészeket anyagilag támogassa.

Szabad Nép 1948. ápr. 7.-4 ér

Körplasztika Vedres Márk: Tüskét húzó

a Kossuth-díjas Vedres Márk szob-
rászművész jajtemenges kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr. 3.-40. -

Szobor - a munkásmozgalom vértanúinak emlékműve

Vedres Márk

Szabad Művészet, 1979

III. évf. 4. sz. 172. o. Hírek.

Szobor

Kútszobor (Svájc, Grenchen) Vedres Márk

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 6-7. sz. III. o.

Magyar művész munkája Svájcban.

„Kommunista hártirok" domborműve
" Vedres hárk szobrászművész

Magyar Panzet 1950
juli. 25. 5. old.

A „Kommunista hártirok" domborművén dolgozik és az augusztusi kiállitásra készül Vedres hárk szobrászművész. Hunyady József

Szobor - fölölön ülő nő

Vedres Márk

Szabad Művészet, 1948

1. évf. 5. sz. 189-190. o. Kiállításoke.
Szegi Pál beszámolója.

Dombormű

a munkásmozgalom vértanúi –

Vedres Márk

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10 sz. 428. o.

Hirek. –

Plasztika.

"A békéért harcoló épitömunkás"

szobor, Vedres Márk müve.

Béke és Szabadság. 1950. 6. sz, nov. 1. 16. l.

Művészetpolitika
Vedres Márk szobrászművész nyilatkozata

Magyar Nemzet 1950.
Juli. 25. 5. old.

A „Kommunista Mártirok" domborművén dolgozik és az augusztusi kiállitásra készül a nyolcvan esztendős Vedres Márk.

Hunyady József

Kirimi

Zuruhyázó
(Vedres Mórk szobrász alkotása)

Művelt Nép, 1954. apr. 18: 7. old.

Kirimi

Béhestafeta
(Vedres Márk szobrász alkotása)

Művelt Nép, 1954. ápr. 18. 7. old.

Kitrimi

Szandáljat hőtő nő.
(Vedres Márk szobrász alkotása)

Művelt Nép, 1954. ápr. 18. 7. old.

Körplasztika Vedres hárk. Kaszát
fenő

a Kossuth-díjas Vedres hárk szobrász-
művész gyűjteményes kiállítása

Szabad Vép 1948. ápr. 3.-4.

Kirimi

Kaszakalapáló
(Vedres Márk szobrász alkotása)

Művelt Nép, 1954. apr. 18. 7. old.

Szobor „Kötöző"

Vedres Márk

Szabad Művészet, 1948

II. évf. 5. sz. 189 - 190.- kiállítások.
Hegi Pál beszámolója.

Körplasztika Vedres hárk:
Lábát ápolíró

A Kossuth-díjas Vedres hárk szob-
rászművész gyűjteménye kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr. 3.-40.-

Körplasztika - Akt

V e d r e s M á r k :
Tanulmány/Gyermek madárral/
Márványszobor

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
333.
Szöveg: 326-334., "Vedres Márk"

Vedres Márk ~~festő.~~ tobrák

Műbarát.1922.II.117.l.

Vedres Márk szobrász.

Műbarát. 1922. II. 85-88. l.

Vedres Márk Sobrán

Műbarát, 1922. II. 117-o.

Czigány Dezső, Mátyás Ödön, Vedres Márk.

Vedres Márk szobrán

Művészet, 1922. II. 85–88. o.

Keller Simon: Vedres Márk ujabb szobrai.

Vedres Márk festö. frobrár

KUT.1926.2.sz.jun.1.6-10.old.

Vedres Márk festö. Szobrász

KUT.1926.5.sz.nov.15. 2-6.l.

Vedres Márk Szobrász

Budapesti Szemle, 1900.

CI. 453.–464. l. Éber László:

a képzőmüv. Társ. téli tárlata.

Vedres Márk Szobrász

Budapesti Szemle, 1902.

(CIX.) 144. - 153. l. — Heller Simon:

A Széli Tárlat.

Vedres

Szobrász

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 709. l.

Nyolcak a N. Sz-ban.

V e d r e s Márk szobrász

Illusztrációk:

Dávid
Nő tülörrel
Tanulmány
Fürdő nők
Tanulmány
Fiu rózsák köz.
Tanulmány
Tanulmány
Táncosnő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"

·M ü n c h e n

Vedres Márk tanulmányai

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"

V e d r e s M á r k szobrász

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"
Illusztráció:327.,327.,328.,329.,330.,
330.,332.,333.,334.

F i r e n z e

V e d r e s Márk lakóhelye

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"

Kiállitások

"Uj képek" kiállitás
/Könyves Kálmán szalonja/
- Vedres Mark -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
:326-334.
"Vedres Márk"

Vedres —, rozhrán

Műgyűjtő 1930. XI. 321-22.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
327.

Péczely

V e d r e s M a r k :

Nő tükörrel

Bronzszobor fényképe.

Kiállitások

"Ifjuság" kiállitás
/Könyves Kálmán szalonja/
- Vedres Márk -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"

Müvészeti oktatás

Ungvári agyagipari iskola
/Vedres Márk/

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"

Müvészcsoportok

" N y o l c a k "
- Vedres Márk -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
326-334.
"Vedres Márk"

Körplasztika - Akt

V e d r e s M á r k :
Tanulmány/Álló fiu/
Bronzszobor

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
332.
Szöveg: 326-324.,"Vedres Márk"

Körplasztika - Akt

V e d r e s Márk:
Tanulmány/Ülő férfi-akt/
bronzszobor

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
328.
Szöveg: 326-334.,"Vedres Márk"

Körplasztika - Akt

V e d r e s M á r k :
Tanulmány/Fán ülő fiu/
bronzszobor

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
329.
Szöveg: 326-334.,"Vedres Márk"

Körplasztika - Akt

V e d r e s M á r k :
Táncosnő/bronzszobor/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
334.
Szöveg: 326-334.,"Vedres Márk"

Dombormü - Akt

V e d r e s M á r k :
Dombormü/Fürdő nők/
Márvány

- illusztáció -

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
330.
Szöveg: 326-334.,"Vedres Márk"